

మహాత్మల ముద్దుబిడ్డడు

(ఆచార్య శ్రీ ఎకిస్క్రాల భరద్వాజ మహరాజ్ చరిత్ర)

రచయిత: సి. ధామ్స్ రెడ్డి

మహాత్ముల ముద్దు బిడ్డడు

(ఆచార్య శ్రీ ఎక్కిరాల భరద్వాజ జీవిత చరిత)

రచయిత :

చప్పణి ధామన్ రెడ్డి, ఎమ.ఎ.ఎమ.ఫిల్.,

Publishers :

SRI MANGA BHARADWAJA TRUST

for Sri Gurupaduka Publications

Redg Office :

#12-1-170/46P,
Bhaktha Nivas
Jaipuri Colony, Nagole.
Hyderabad - 68.
Ph : 040-65741550

Branch Office :

Kondaiah Bunk Street,
Kothapeta,
ONGOLE -523002
Prakasam Dt, A.P
Ph : 08592 233271

సర్వస్యామ్యములు :

శ్రీమతి ఎక్కిరాల అలివేలు మంగతాయారుగారు
మరియు

శ్రీఎక్కిరాల ద్వారకనాథ జ్ఞానేశ్వరీగారు

ప్రథమ ముద్రణ : 1997

ముద్రణ : 2017

వెల : **రూ. 120/-**

అంకితం

శిష్యవాత్సల్య హృదయులు
శ్రీ గురు భరద్వాజ దంపతుల
శ్రీ చరణములకు

ప్రచురణ :

SRI MANGA BHARADWAJA TRUST
for Sri Gurupaduka Publications

Redg Office :

#12-1-170/46P,
Bhaktha Nivas
Jaipuri Colony, Nagole.
Hyderabad - 68.
Ph : 040-65741550

Branch Office :

Kondaiah Bunk Street,
Kothapeta,
ONGOLE -523002
Prakasam Dt, A.P
Ph : 08592 233271

www.saibharadwaja.org   www.saimasterforums.org
www.mahapurushudu.net

Copy Rights Reserved.

సమర్థ సద్గురువు

పరమపూజ్య ఆచార్య శ్రీ ఎక్కిరాల భరద్వాజ మహారాజ్

విషయ సూచిక

	పేజీ నెం.	
శుభార్థిః		
ప్రవేశిక	-	8
అభిప్రాయాలు	-	12
సొంతమాట	-	16
కృతజ్ఞతాంజలి	-	20
1. జీవితరేఖలు	-	23
2. అన్వేషణ	-	40
3. మహాత్ముల, అవధూతల సందర్భానం	-	46
4. గృహస్థాశ్రమం	-	56
5. సాయితత్త్వ ప్రచారం	-	64
6. ఆచరణలో ఆచార్యులు	-	136
7. సాధనాపరంగా	-	157
8. మీరున్నచోటు	-	174
9. ఆచార్యులతో యాత్రా సందర్భానం	-	184
10. సంకల్పశక్తి	-	188
11. ఉపదేశాత్మకత	-	194
12. భరద్వాజగారి దినచర్య	-	213
13. తనను గురించి తాను	-	217
14. మహా ప్రస్తానం	-	220
15. నిత్యసత్యాలు	-	226
16. పారాయణ - ఘలితం	-	237
17. విన్నవి - కన్నవి	-	244
18. మహాత్ముల ప్రశంసలు	-	264

ప్రభుత్వం

సరైనాయి

అధికారి

ఆగష్టు 86

శ్రీ సియాచం గ్రహివారంకు
ప్రశ్నలను వాయిదాలు
ఎంతస్తము వేణుణా?
శ్రీమతి

(శ) సాయమాచ్ఛది ప్రశ్నలు

సదా లోకంగా లో తొనుయో

ఇ. గౌహిం న్యాయా?

12.6.95

..

O : (08524) 86073

SRI SWAMI POORNANANDA ASHRAM

(Reg. No. 43/194)

P-4, Contractors Colony, Srisailam Dam East
KURNOOL DISTRICT - 518102

Date 14/3/97.

Message

We are happy to note that the Sai-Master Bhakta Brndam, Anantapur, would be releasing the book, "Acharya Ekkinala Bharadwaja Jeevitha Charithram," by Sri C. Thomas Reddy, on 14/4/97, at Anantapur.

This book would be a boon to the devotees to draw inspiration from the life of Sri Ekkinala Bharadwaja.

We invoke the Grace of the Divine Mother on the author, Sri C. Thomas Reddy, and the Sai-Master Bhakta Brndam, Anantapur.

One Sat Sat

Sri Swami Poornananda Ashram
P- A. Contractors Colony
Srisailam Dam East.
Kurnool Distt.

పారః

తత్త్వం

శ్రీ గుట్టోగ్నమః

“శ్రీ అవధూత చింతనం శ్రీ గుట్టాచెవదత్తః”

**SREEPAADA KAMESWARENDRA THEERTHA SWAMY
SREE SREEVIDYAPEETHAM**

ATRIMUNIKONA

M. KAMBALADINNE (POST)

(SO) CHINNA COMAYRLA

MYLAVARAM DAM, (MANDAL)

CUDDAPAH DIST - 516 433. A.P.

PHONE : 25

“ఆజన్యానాం నరజన్మ దుర్లభం”, 84 లక్షల జీవరాలసులలో ఉత్తమమైన జన్మ మానవజన్మ. అటువంటి ఉత్తమమైన జన్మ పొందిన ఎక్కిరాల భరద్వాజగారు తాను దత్తస్వరూపులగు శిరిడిసాయినాథుని నుండి పొందిన అనుభవాలను తనలోనే యముడ్చుకొనక ఉత్తమమైన సాధనా మార్గమును సాయిభక్తులకు అందిస్తూ ఉత్తమమైన గృహస్థాశ్రమమును పాటిస్తూ శరీరానంతరము కూడ యోగస్వరూపుడై స్వాప్న దర్శనముల ద్వారా ముందుకు తీసుకుపోతున్న, ఎక్కిరాల భరద్వాజుల జీవితమునే ప్రేరణగా తీసుకొని, సాయి భక్తులు ముందుకు సాగాలని ఆకాంక్షిస్తున్నాను.

“మహాత్ముల మూడ్చుబిడ్డదు” గ్రంథము ద్వారా, అంతటి మహాత్ముల జీవిత చరిత్ర గ్రంథమును అందించిన శ్రీధామన్ రెడ్డిగారికి గురుదత్త, సాయినాథుల ఆశీస్సులు లభించాలని, మనః పూర్వకముగా ఆకాంక్షిస్తూ, ఆశీర్వదిస్తూ.....

శ్రీకాంచ్ఛుర్మాత్రాముల్లి..

28-3-77

Prof. H.S. Brahmananda
M.A., (Tel.) M.A., (Ling) Ph. D
Chairman Board of Studies
Dept. of Telugu Studies

S.K. University
Anantapur - 515 003
Ph : 55367-359-Extn. 160

1-4-1997

ప్రవేశిక

ఈ గ్రంథానికి ముందుమాట రాయగలవారు పూజ్యులు మాతృత్వానికి అనుమతి ప్రాప్తి కొనసాగించి వారు ఆశీస్సులందించి నడిపించిన రచనే ప్రస్తుతగ్రంథం. భరద్వాజ మాష్టారు శిష్యుడు ధామ్సురెడ్డి గారు నాకు దైవఫుటనగా తారసిల్లిన పరిశోధక మిత్రులు కావడంవల్ల ఈ గ్రంథాన్ని పరిచయం చేయాల్సిన బాధ్యతను వహిస్తున్నాను.

గ్రంథాలు చాలావిధాలుగా ఉంటాయి. ఆ గ్రంథం ఎలాపుట్టిందో అలోచిస్తే తప్ప ఆ గ్రంథం ప్రయోజనం అర్థంకాదు. ఈ రచన ధామ్సురెడ్డిగారి తపఃఫలితం. ఎన్నో సంవత్సరాలుగా మాష్టారు వారి జీవితాన్ని గురించి ఒక మంచి గ్రంథం సాధికారికంగా రచించి మాష్టారుగారి పాదపద్మాలకు అలంకరించాలన్న వారికోరిక ఇలా తీరింది.

కాబట్టి ఈ గ్రంథం గురువు అనుగ్రహాన్ని పొందిన రచన. కాబట్టి గురువుగారి అనుగ్రహం పొందదలిచిన వారు చదవదగిందని అర్థం. ఉపాసనామార్గాలలో ‘వాజ్యయ క్రతువు’ చాలా గొప్పది. శబ్దోపాసన అన్ని యాగాలలోనూ ఉత్తమమైంది. గ్రంథం ద్వారా ఈ ఉపాసన చాలాసులభంగా సిద్ధిస్తుంది. ధామ్సురెడ్డిగారు ఈ గ్రంథంలో వాడిన ప్రతి మాట వెనుక ‘గురుభక్తి’ దాగి ఉంది. ప్రతిమాటను పూజా పుష్టంగా భావించి, అర్పించి గురుపూజను నిర్వహించారాయన. ఇదే మాష్టారు బోధించిన ‘కర్మయోగం’.

అందుకే చిత్రంగా గ్రంథంలో గీతలోని అధ్యాయాలులాగా 18 అధ్యాయాలు అందంగా కుదురుకున్నాయి. ఉపదేశం అష్టాదశాత్మకమేనని సంప్రదాయం చెబుతున్నది. ఈ సంప్రదాయ నేపథ్యంలో ఒక ఆధునిక గురుచరిత్రను మీరు చదవబోతున్నారు. ఆ ఆధునిక గురువుగారే ఎక్కిరాల భరద్వాజగారు. వారి జీవిత చరిత్ర ఈ గ్రంథం.

ఆధునిక సమాజంలో భగవంతుడు లేదన్న హేతు నాస్తిక ధోరణులకు సమాధానంగా మహార్షులు అవతరిస్తానే వున్నారు. ఆ కోవకు చెందిన జ్ఞాని, కర్మయోగి మాష్టర్ ఎక్కిరాల భరద్వాజ. “మహాత్ముల ముద్దు బిడ్డడుగా, సాయిబాబా కా బేటాగా” మహానీయుల చేత గుర్తింపబడిన కారణజన్ముడాయన. అయిన విశ్వజనీన చైతన్య పరిధిలో జీవించిన తపశ్చాలి. ఏ స్వార్థమూ లేకుండా సమాజశ్రేయస్సు కోసం తన విద్యను, ధ్యాన శక్తిని, పుణ్యసంపదను వినియోగించి చివరికి దేహాన్ని ఒక ఎరవు సొమ్ముగా, జీవితాన్ని ఒక కలగా దర్శించి స్వచ్ఛందంగా శరీరత్వాగం చేసిన యోగ పురుషుడాయన.

భగవంతుడు గీతలో చెప్పినట్టు, జ్ఞానుల కథలు వినటం, వారిని సేవించటం, భగవత్ సేవతో సమానము. అందుకే భరద్వాజగారు జీవితమంతా సాధు సేవలో గడిపారు. సాధువులను సేవించేవాడే యోగసాధనలో పరిపూర్ణుడవుతాడు. గర్వం తగ్గడానికి మహానీయుల సేవకన్నా మిన్న ఎదీ లేదు. భరద్వాజగారికి అందరూ గురువులే. ఏబక్కగురువునో ఆశ్రయించి అటూ ఇటూ కదలక ముందు వెనకకు చూడక వుండే లక్ష్మణం కాదాయనది. అలాగని అయినకు ఒక మహాత్తరమైన కేంద్ర బిందువు లేదని కాదు. ఆ కేంద్ర బిందువే శ్రీ గురుపాదుక. అవధూత మార్గానికి చెందిన దత్తరూపుడైన ఆ సాయి వామపాదమే వారి గురుపీఠము. ఒకటి తెలిసిన వాడికి అన్ని దాని ద్వారానే తెలుస్తాయంటారు. అలా అయినకు తెలిసిందే అఖండమైన గురుపరంపరా జ్ఞానం. ‘జ్ఞానం’ ద్వైతమైంది కాదు. దానికి స్వపరపక్ష భేదం లేదు. స్త్రీపురుష విభాగం లేదు. అందుకే సాయినాథుని చూసాక, సాధనవైపు సాగిపోయి, తెలివిని విచక్షణగా, విచక్షణను వివేకంగా, వివేకాన్ని జ్ఞానంగా, జ్ఞానాన్ని తపస్సుగా, సోపానక్రమంలో అధిరోహించి జీవన్ముక్తుడయ్యారు భరద్వాజగారు.

ఇలాంటి మహానీయుని కథ ఒక కమనీయమైన అనుభూతి కల్గిస్తుంది. ఎక్కిరాల అనంతాచార్య గారి కుటుంబం పండిత కుటుంబం. ఆ కుటుంబంలో పుట్టిన భరద్వాజ ఒక విచిత్రమైన లీలా పురుషుడు. బాల్యంసుండి తనదైన అలోచనా సరళి, స్వతంత్రవ్యక్తిత్వముద్ర, బుజు మార్గం, నిర్భయత్వం, ఆత్మబుద్ధి వున్న భరద్వాజగారు తన చుట్టూ వున్న వారిలో ఎప్పుడూ అగ్రగణ్యాడిగానే వుండేవాడు. “యథా నియుక్తస్ని తథా కరోమి” అని సర్వేశ్వరుడిలో ఆచంచలమైన, దృఢమైన విశ్వాసముంచి భగవంతుడు ప్రేరేపించిన మార్గంలో తమ జీవితనావను

స్వచ్ఛందంగా మలుపులు తిప్పిన వారాయన. “యథేచ్ఛసి తథాకురు” అన్నది వారి దైవప్రార్థన.

వారికి అతి చిన్న వయస్సులోనే విశ్వకుటుంబ భావన ఏర్పడింది. స్వపరభేదం నశించింది. మమకారం దూరమైంది. నిస్సంగంనుంచి సంఘానికి, సంఘంనుంచి సత్పుంగానికి ఆయన చేసిన మహాప్రస్థానంలో ఆయన సాక్షిభూతుడు మాత్రమే. భగవద్గీతలో చెప్పినట్లు తామరాకు మీద నీటి బొట్టులాగా నిర్లిపుడై ఆయన జీవితాన్ని నటించారు. ఏనాడూ పిచ్చి వేదాంతాలవైపు ఆయన మొగ్గ చూపలేదు. అనవసరమైన వాద ప్రతివాదాలతో కాలాన్ని వ్యర్థపరచలేదు. నిష్పర్శవైపు ఏనాడూ తలవంచలేదు. జీవించినంతకాలం ఆయన పనిచేస్తూనే వున్నారు. అలాగని కర్మఫలాన్ని ఆయన ఆపేక్షించలేదు. ఏ ప్రతిఫలం సన్మానం ఆశించని వారి జీవితం పరిపూర్జ రాజయోగం. శ్రీసాయి ప్రబోధించిన కర్మయోగవేత్త భరద్వాజగారు.

వేదాంతులు ఎక్కుడో కొండలలో, కోనలలో, ఏకాంతాన్ని అభిలషిస్తారు. కాని సాయి ముద్దుబిడ్డలు ఏనాడూ Market యోగులే. వారికి ఏకాంతం అక్కరలేదు. లక్షమందిలో వున్నా వారు ఏకాంతులే. వారు తింటున్నా తినని వారే. కర్మలతో అకర్మ ఎరిగిన భరద్వాజగారు వున్న చోటునే కైలాసంగా మార్పుదలచి తన వూరిలోనే బాబా ధునిలోని అగ్ని తెచ్చి ప్రతిష్ఠించి శ్రీసాయిని దక్కిణకాళీ లాగా స్థాపించాడు. ఈ సంఘటన చదివితే ఒక వింత అనుభవం పారకులకు కలుగుతుంది. ఈ పని చేసింది భరద్వాజగారా? సాయినాధుడా? అన్న కుతూహలం కలిగి సాయితత్వమంటే ఇదేనని తెలిసి బ్రహ్మనందానుభూతి కలుగుతుంది.

శ్రీ భరద్వాజగారు 1938 లో జన్మించి, 1989 లో పరమపద ప్రాప్తినొందారు. ఈ భౌతిక దేహం నేనుప్రమత్తుడనే అన్న సాయినాధుడులాగా, భరద్వాజగారు కూడా పార్థివదేహాన్ని విడిచిపెట్టిన తరువాత మిక్కిలి బలమైన తేజోరూపంలో సంచరించటం మొదలు పెట్టారు. ఈనాడు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వారిద్వారా సాయి అనుగ్రహం పొందిన భక్తులు వేలకొద్దీ అధికమవుతున్నారు. శ్రీసాయి, భరద్వాజగారి ద్వారా ఎంతో మంది ప్రత్యులకు జవాబులు చెప్పారు. దుర్గతిలో వున్న ఎన్నో జీవితాలను వారి పలుకులు బాగుపరచాయి. వారిది సిద్ధవాక్య అందుకే వారి సాయిలీలామృతం గొప్ప

పారాయణ గ్రంథమైంది.

ఈక ప్రస్తుత గ్రంథ కర్త ధామ్స్ రెడ్డి గారు మూడేళ్ళక్రితం నా పర్యవేక్షణలో భరద్వాజగారి మీద M.Phil, Degree కోసం పరిశోధన ప్రారంభించారు. ఆధ్యాత్మిక సాహిత్య రచయితగా భరద్వాజగారి కృషిని వారు సమీక్షించి రచించిన ఆ గ్రంథం పండితుల మన్సున పొందింది. ఈ గ్రంథరచన చేయటానికి ప్రేరణకలిగించిన మాతృమూర్తి ‘శ్రీమతి మంగతాయారు భరద్వాజ’ గారికి నా హృదయపూర్వక నమస్కారాలు. చిరంజీవి ధామ్స్ రెడ్డి ఈ గ్రంథాన్ని ఎన్నో వ్యయప్రయాసాలకు ఓర్చి రచించారు. ఇంతవరకు ముద్రించిన గ్రంథాలలో లేని కొత్త విషయాలు అనేకం యిందులో వున్నాయి. భరద్వాజగారి జీవితసంగ్రహమని చెప్పదగ్గ ఈ రచన సాధికారకమైంది.

చిరంజీవి రెడ్డిగారికి, వారి కుటుంబ సభ్యులకు Masterగారి ఆశీస్సులు సదా కలగాలని శ్రీసాయినాథుణ్ణి మనసారా ప్రార్థిస్తూ, ఈ గ్రంథాన్ని రాగద్వేషాలు లేకుండా, పారకులు చదివి భగవంతుని కృపపొందాలని ఆకాంక్షిస్తున్నాను. శ్రీభరద్వాజగారి గురుపాదుకలకు నమస్కారములు సమర్పిస్తూ పాతకులకు స్వాగతం పలుకుతున్నాను.

అనంతపురం

(హాచ్.ఎస్. బ్రహ్మనంద)

1-4-1997

అభినందన చందనము

సాహిత్య శిరోమణి

కే.బి.నాగరాజశర్మ, ఎం.ఎ.,

రిటైర్డ్ ప్రైనిపాల్, ఆంధ్రప్రదేశ్ గురుకుల జూనియర్ కళాశాల,

హీందూపురం.

శ్రీయుతులు ధామన్ రెడ్డిగారు రచించిన “మహాత్ముల ముద్దు బిడ్డడు” అను ఈ గ్రంథమును అమూలగ్రముగ చదివితిని.

ఆచార్య ఎక్కిరాల భరద్వాజగారి జీవిత భాష్యమే ఈగ్రంథము. దత్తాత్రేయస్వామి అవతార మూర్తియే శ్రీసాయినాథుడు కదా. వారిని దైవముగా, గురువుగా, తండ్రిగా ఆరాధించినవారు శ్రీ భరద్వాజగారు. వారి అడుగుజాడలను క్రమము తప్పక నడిచిన వారు శ్రీభరద్వాజగారు. అందుకే వారు ఆ మృహిత్తుని ముద్దుబిడ్డడయినారు.

అట్టివారి జీవితమును, ఆచరణలను, ఉపదేశములను, గ్రంథస్థము చేయునధికారము, యోగ్యత, కేవలము శ్రీధామన్ రెడ్డి వంటి ఏ కొద్దిమందిలో మాత్రమే యుండును. శ్రీధామన్ రెడ్డిగారి గృహమే శ్రీసాయినాథమందిరము. వారి గృహాణి శ్రీమతి రాజేశ్వరి, వారి సంతానము, శ్రీసాయినాథునియందు, అకుంరితమైన భక్తి ప్రపత్తులు గలవారు. శ్రీ భరద్వాజగారియందు అపరిమితమైన గౌరవాభిమానములు కలవారు. ‘దాతృత్వం ప్రియవక్తృత్వం - ధీరత్వముచితజ్ఞతా. అభ్యాసేన నలభ్యంతే చత్వారస్సహజా గుణః’ అన్నట్లుగా, దాతృత్వాది ఈనాల్గు గుణములు వారికి సహజముగనే లభించినవి. ఈ దంపతులు అవధూతులను దర్శించి వారి ఆశీస్సులు పొందుట ఏరికి అనవాయితిగా వచ్చినట్టిదే.

శ్రీధామన్ రెడ్డిగారికి భరద్వాజగారే సర్వస్వము, త్వమేవ మాతా చపితా త్వమేవ, త్వమేవ బంధుశ్చ, సభాత్వమేవ అన్నట్లుగా అంతయు శ్రీభరద్వాజగారే, ఏరికి భరద్వాజ గారి అంతేవాసిగా నుండు అదృష్టము లభించినది. అందుకే వారు ఆచార్యుల వారిని సరిగా అర్థము చేసికొని, ఆరాధించడం జరిగినది.

ఆచార్య భరద్వాజగారు కారణజన్ములు, వారు దైవం మానుషరూపేణ

అన్నట్లు గా అవతరించి శ్రీసాయితత్వమును ప్రచారము చేసినారు. వారు శ్రీశంకర భగవత్పాదుల వలె స్వల్పాయుర్ధాయము కలవారయ్య, విశేషమైన ధర్మ ప్రచారము గావించి ధన్యలైరి. శ్రీ ఆచార్యుల వారి, సతీమణి శ్రీమతి అలివేలు మంగమ్మ గారు పరమ సాధ్విమణులు. భర్త ప్రారంభించిన జ్ఞాన యజ్ఞమును నిర్విష్టముగ కొనసాగించుచున్న ఆదర్శపత్రి యామె.

శ్రీ ఆచార్యులవారి జీవితానుభవములను, మహిమలను, ఉపదేశమ్యతములను, శ్రీధామన్ రెడ్డిగారు, మధుకరము పుష్టములనుండి మకరందమును వలె, ఆయావ్యక్తుల నుండి సంగ్రహించి, త్రమించి, వ్యయించి, త్రికరణశుద్ధిగా ఈమహాత్మార్థమును, భగవదారాధన వలె, నిర్వహించి కృతకృత్యలైనారు.

సజ్జన విలోకనం హితం, అథ హితమేషాం భాషితత్రవణం, తద్దం కథసంచహితం హిత ఏతేషాం సదైవ సహవానః సజ్జనులను దర్శించడమే హితము. వీరి మాటలు వినుటయే హితము. వీరిగుణములు చెప్పుకొనుటయే హితము. వీరి సహవాసమే హితమైనట్టిది. అన్నట్లుగా శ్రీభరద్వాజగారి గుణకథనము, గుణత్రవణము మనకు హితమైనట్టివి. ఇంతటి బృహత్తార్థమును శ్రీసాయినాథుడే అంతయు తానై జరిపించినాడు. అట్టిశిర్దిసాయిభగవానుడు శ్రీధామన్ రెడ్డి దంపతులకు, వారి కుటుంబము వారందరికి అయురారోగ్యశ్వర్య భోగభాగ్యములను ప్రసాదించుగాక.

కే.బి.నాగరాజశర్మ

అభినందన మందారము

అప్పోవథాని, విద్యాన్,

సి.బి.ఆర్. ప్రభుత్వ ఓరియంటల్ కళాశాల,

డాక్టర్ పమిడికాల్య చెంచుసుబ్బయ్య ఎం.ఎ., పిహెచ్.డి.,

లేపాక్షి-515 331

రీడర్ - తెలుగు,

అనంతపురం జిల్లా.

“మహాత్ముల ముద్దుబిడ్డడు” రచయిత శ్రీధామన్ రెడ్డిగారి ప్రవృత్తి, అంతఃప్రవృత్తి ఈకృషితో కృతార్థములయినవి. గురుకృపాబలముతో ఆధ్యాత్మికానందమును యథా శక్తిగా ఆస్వాదించు భాగ్యవంతులలో ధామన్

రెడ్డి ధన్యదు. గురువుగారి ముద్దుబిడ్డలలో రెడ్డివంటివారు ఎందరో ఉన్నారు. వారందరి సహకారసంపదలతో, ఆదరపోత్వాహములతో ఈ రచనకు శ్రీకారము చుట్టి, గురుకృపతో గమ్యమును చేరినాడు.

గురు సంప్రదాయమున గురువు త్రిమూర్ఖుత్వకుడు. సాకార నిరాకార తత్త్వములు రెండును గురువే! గురువును ఉపాసించియే భగవత్పుష్టకు నోచుకొని, అత్మసాక్షాత్కృతి నొంది ధన్యలు కావలెను. ఇది రాజమార్గము. జన్మాంతర గురు సంస్కారములు గలవారియందు ఈ విధికి కొంత సడలింపు ఉండవచ్చును. ఏమయినను నిరంతరసాధన, చిత్తైకాగ్రత, గురుసేవ, భగవత్సేవ, అచంచల విశ్వాసము - అనునవి ఆధ్యాత్మిక జీవిత సాధమునకు గట్టిపునాదులు. పీనిపై ఎన్ని అంతస్తుల భవనము నిర్మించినను దిగులుండదు. జన్మాంతర పుణ్య సంస్కారము, ఇహజన్మలో లభించిన శ్రీ పిర్మి సాయినాథుని అనుగ్రహసంపద, నిరంతర సాధనము, ఏకాగ్రత - శ్రీ ఎక్కిరాల భరద్వాజ గారిని ఇంతింతై వటు డింతయై - వర్ధిల్లజేసినవి. మనిషిని మనీషిగా మార్చినవి. శిష్యులకు ఆరాధ్యదేవతా మూర్ఖిగా మలచినవి. ఇంతకన్నా మిన్నయగు భాగ్యము ఏమున్నది?

ఈ “ముద్దుబిడ్డని” చరిత్ర చదువుచుండగా, మనిషి మనీషిగా రూపొందుటకు కావలసిన సాధన సంపత్తి ఏమిటో, అది ఎట్లు, ఎక్కడ లభించునో, దానిని రక్కించుకొని, ఎట్లు అనుభవించి, ఇతరులకును అందించవచ్చునో, మానవతా గమ్యము ఏమిటో - చక్కగా తెలియగలదు. మార్గము ప్రాచీనమే అఱునను, పయినించు పద్ధతిలో శ్రీభరద్వాజగారు సులభ నవ్యరీతిని ప్రవేశపెట్టినారు. శిష్యులను సులభతరముగా గమ్యము నొందించినారు. శ్రీపిర్మి సాయినాథ తత్త్వమును, మహాత్మమును యథాశక్తి ప్రచారము చేసి, ధన్యలయినారు. నిరంతర తదేక చింతనవలన భగవదనుభూతులు ఎందరికో ఎన్నో విధములుగా ఆస్మాద్యములగుచుండును. ప్రగాఢ గురుభక్తిగల శిష్యులకును గురుమహాత్మము అట్లే గోచరమగుచుండును. ఆమార్గమున పయినించువారికే, ఆమాటలయందు విశ్వాసము, ఆనందము ఉండును. “భిన్న రుచిర్మి లోకస్య” కదా!

శ్రీ రెడ్డిగారు ఎంతో శ్రమించి, అనేక గ్రామ పట్టణములందు సంచరించి, శ్రీమాష్టార్ గారి మిత్రులను, బంధువులను, శిష్యులను, శ్రేయోభిలాషులను సంప్రదించి, పెక్క విషయములను సేకరించి, గురుబుణమును యథాశక్తిగా

తీర్చి, ధన్యలయినారు. ముఖ్యముగా శ్రీమాష్టార్గారు శిష్యులకు ప్రాసిన లేఖలు, నేటి సమాజమునకు ఎంతో ఉపకరించునవై యున్నవి. అవి నిత్యసత్యములు, స్వార్థమంతములు అయిన అంశములతో ఆధ్యాత్మిక రంగమున ప్రవేశించువారికి కరదీపికలైయున్నవి. శ్రీ మాష్టార్ గారి ప్రత్యక్ష శిష్యులలో శ్రీధామస్ రెడ్డిగారు ఒకరు. గురువునందు వీరికి, వీరి కుటుంబమునకు గల భక్తి విశ్వాసములు అచంచలములు! తమ జీవితములకు శ్రీ మాష్టారు గారే ‘వెలుగు బాట’ అని నమ్మిన గురుభక్తి ప్రపూర్ణలు రెడ్డిగారు.

ఇది వీరి ప్రథమ ప్రయత్నము! విషయము “మహాత్ముల ముద్దు బిడ్డని” జీవిత చరిత్ర! రచన ముద్దు ముద్దుగా ముచ్చుల గొల్పుచున్నది. గురు మహిమను వర్ణించుటకు మాటలు చాలవు. మాటలకు, మనస్సుకు అందనిది గురుతత్త్వము. అది కేవలము అనుభవైకవేద్యము! అట్టిదానిని సమాజ శ్రేయస్సుకై - గురు భక్తితో యథాశక్తి వెల్లడించుటకు పూనిన రెడ్డిగారి కృషి అభినంద్యము. ఇందుకు మూలమైన చరిత అభివంద్యము. శ్రీమాష్టార్గారి సహధర్మచారిణి మాతృశ్రీ అలివేలు మంగమ్మ గారి శుభాశీస్సులు ఈ రచనలో ప్రత్యక్షరంలో చోటు చేసుకొన్నాయి. మాతృశ్రీకి మనఃపూర్వక నమస్సులు.

గుణగ్రహణ పారీణమైన పారకలోకము “ముద్దు బిడ్డని” స్వార్థితో గురుకృపా పాత్రులై ధన్యలు, కృతకృత్యలు అగుదురుగాక! ఈ మహాత్మరకృషిలో “ప్రూపులు”చూచిన వాడను నేను. కనుక ఏవేని అక్షర స్ఫూర్థిత్యములున్నచో, మన్మింప వేడెద.

మున్నందు ఇతోఃధిక గురు రచనలు గావించి, గురుకృపతో లక్ష్మును సాధించి, శ్రీరెడ్డిగారు పురోగమింతురుగాక !

ఇట్టి ఉత్తమ గ్రంథమును ప్రచురించిన శ్రీ గురుపాదుకా పట్టికేషన్స్ వారిని, ఇందుకు చేయాత నిచ్చినవారిని అభినందింతును.

లేపాక్షి,

గురుస్మరణ పూర్వక నమస్సులతో,

31-3-97

పమిడి కాల్చ చెంచుసుబ్బయ్య

‘సాంతమాట’

పారశాలా విద్యా నంతరం, నేను 1970 లో విద్యానగర్, యన్.బి.కె.ఆర్ సైన్స్ & ఆర్ట్స్ కళాశాలలో ఇంటర్వీడియటర్లో చేరాను. ఒకనాటి సాయంకాలం మిత్రులతో (3-9-1971) కలిసి, వెళ్తుండుగా కాలేజికి కొద్ది దూరంలో ఇసుక తిన్నెపై భరద్వాజ లెక్కరర్ గారు కూర్చొని నవ్వుతూ కొద్దిమంది విద్యార్థులతో కబుర్లు చెబుతున్నారు. ఏరు నిరంతరం వేదాంతం చెప్పారట! దగ్గరకి పోవటమా? వద్దా? అని అనుకుంటూనే - సరే పోయి చూద్దాం ఏం చెప్పున్నారో అని దగ్గరికి వెళ్గానే మాఘైపు చూస్తూ ‘కూర్చోండి’ అన్నట్లు చేయి చూపించారు. నేటి సమాజ పరిస్థితులు, వ్యక్తుల ప్రవర్తన, భావి జీవితం పట్ల విద్యార్థులు ఎలాంటి భయాందోళనతో వుంటుంన్నారన్నవి ఆనాటి విషయాలు.

మరుసటిరోజు మా తరగతి గదిలో శ్రీ యన్. రాధాకృష్ణ (తెలుగు లెక్కరర్) పారం చెబుతున్న సందర్భంలో శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస ‘ఏసుక్రీస్తు’ ను భోతికంగా చూసారన్నట్లు చెప్పారు. పీరియడ్ అయిపోగానే, క్రీస్తుపట్ల గల పూజ్యభావంతో “అదెలా సాధ్యం సార్? ఎలా నమ్మాలి?” అన్నాను. అప్పుడువారు “మహాత్ములంతా ఒక్కటే ధామన్! క్రీస్తులాగే శిరిది సాయి లాంటివారున్నారు. నీకేమైనా సందేహాలుంటే భరద్వాజగారు చెప్పగలరు - సాయంత్రం వారిగదికి వేళ్తే - అన్నారు. అట్లే వారి గదికి 4-9-71 న మొదటి సారి వెళ్గా పేరు, ఊరు అడిగారు. “సంఘంలో శక్తిమంతుడిగా మారాలంటే కాలాన్ని సద్యానియోగ పరుస్తూ, మన విధిని మనం నిర్వహించాలి. విరామసమయాల్లో శ్రీ శిరిది సాయినాథుడు లాంటి మహాత్ముల జీవిత చరిత్రలు చదువుతూంటే బాగుంటుంది” అన్నారు. తర్వాత క్రమంగా వారి గదికి వెళ్లి వస్తూ ఉండేవాడిని.

ఇదంతా నిజమేనా? అన్నించి, ఇప్పుడైనే వాస్తవమైతే లోకంలో ఇన్ని కష్టాలు ఎందుకుండాలి? డబ్బులుంటే చాలు గదా? అన్నించేది. మహాత్ముల చరిత్రలు చదవడం మొదలు పెట్టాను. సంపదే జీవిత పరమావధి అయితే సిద్ధార్థుడంతటి వాడు సర్వస్వాన్ని వదలి వెళ్లాల్సిన పనేమీటి? ఛత్రపతి శివాజీ, సమర్థ రామదాసుకు, యువ కిశోరం వివేకానంద, శ్రీరామ కృష్ణపరమహంసకు, అత్యాధునిక భావాలుగల సాటిలేని మేటి రచయిత గుడిపాటి వెంకటాచలం భగవాన్ రమణ మహర్షి, శరణాగతి చెందాల్సిన అవసరమేమీటి? రాజాధిరాజులు, రాష్ట్రపతులు, మంత్రులూ అందరూ తిరుపతి, కాశీ, మక్క

గురుద్వార, వాటికన్ సిటీ, మున్గు పుణ్యక్షేత్రాలకు, మహానీయుల దర్జనానికి పరుగెత్తాల్సిన పనేమిటి? సంపూర్ణ శాంతి, ఆనందం పొందే మార్గం వుండా? అన్నించేది.

కాలం గడిచే కొద్దీ సినిమాలు, అనవసర కాలక్షేపాలపట్ల ఆసక్తి తగ్గింది. భరద్వాజగారి జీవిత విధానం నన్నాకర్మించింది. వారి మాటల్లో, పనుల్లో ప్రత్యేకత వుందేది. వారి సమక్షంలో ప్రశాంతంగా వుండి ఏపని చేయాలన్నా ఆసక్తి కల్గేది. వీరిని గమనించేకొద్దీ చరిత్రలో వున్న మహాత్ముల జీవిత విషయాలన్నీ అక్షర సత్యాలే అన్న నమ్మకం పెరిగింది.

ప్రపంచంలో ఎన్నో ఆధ్యాత్మిక సంప్రదాయాలు, మత సిద్ధాంతాలు ఉన్నాయి. ఇవన్నీ మానవాళి శ్రేయస్సుకు ఆయా దేశకాలపరిస్థితులబట్టి రూపొందించబడ్డవే! “వైద్య గ్రంథాలెన్ని వున్న చక్కని వైద్యునితో సమానం కావు. అట్లే ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలెన్ని వున్న అనుభవజ్ఞులగు మహాత్ములు సద్గురువులు లేనిదే వాటి ప్రయోజనం నెరవేరదు.” అన్న శ్రీ భరద్వాజగారి మాటలు నాకు నచ్చాయి. వారి ప్రేమతత్వం నాకు నచ్చింది. వారి నిరంతర పరిత్రమ, వారి అపార విజ్ఞానం నాకు నచ్చింది.

భరద్వాజగారు బి.ఎ.లో (1972-75) మాకు English Subject కు వచ్చారు. సాయంత్రపు వేళల్లో, శెలవు దినాల్లో వారి గదిలో జరిగే సత్యంగాల్లో, సద్గుష్టాల్లో చెప్పే విషయాలు డైరీ ప్రాసుకోవటం చేసే వాడిని. మాష్టరుగారితో కలసి అవధూతల దర్జనం చేసికొన్నాను. మాష్టరు బైబిల్ లోని, (సూతన నిబంధనలో) మాత్య సువార్త యందలి 5, 6, 7 అధ్యాయాలకు (కొండమీద ప్రసంగం) Emmet Fox మున్గు విదేశీ క్రీస్తువ మత ప్రచారకులగ్రంథాన్ని పరిశీలించి వ్యాఖ్యానం చెబుతుండగా ప్రాసేవాడిని. అది ప్రాసాక క్రీస్తుపట్ల, సాయినాథుని పట్ల, భరద్వాజ గారిపట్ల పూజ్య భావం మరింత పెరిగింది.

ఒకసారి మాష్టర్తో గూడలివైపు పికారుగా వెళ్తుండగా ఉన్నట్టుండి మాష్టరుగారు, “థామస్! నేను ఒక్కటి అడుగుతాను దాచుకోకుండా చెప్పు” అన్నారు. నాకు తడ బాటు వచ్చేసింది. ఈ లోపలే వారు “నేను ఎవరినైనా ఎక్కువగా ప్రేమిస్తున్నట్లు నీకు అన్నించిందా?” అన్నారు. “అవును సార్! నన్నీ మాష్టరు ఎక్కువగా ప్రేమిస్తారు. నాతో ప్రేమగా మాటల్లాడినంతగా వేరే వారితో మాటల్లాడరేమో అని ఎవరికి వారే అనుకొంటాము. చిన్న పిల్లలు చందమామను

చూచి, నావైపే వస్తుంది, నావైపే వస్తుందని భ్రమిస్తారు. కానీ చందులు ఎవరివైపు వెళ్ళడు. అక్కడే వుంటాడు. అంతే మీరు అని నాకు “అన్నిస్తుంది” అన్నాను. అప్పుడు మాష్టరు ప్రేమగా నావైపుచూస్తూ “ఆ భావాన్నే స్థిరంగా ఉంచుకో” అన్నారు.

6-3-1975 న శ్రీ మాష్టరు గారి వివాహ సందర్భంగా విద్యార్థులంకలసి వెళ్ళినపుడు బనగానిపల్లెలో శ్రీమాష్టరు గారి, అమృగారి పాదాలకు నమస్కరించి ధన్యలమయ్యాము. శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయంలో, ఎం.ఎలో చేరాక తరచుగా మాష్టర్ని దర్శించే వాళ్ళి. నా వివాహానంతరం (1980) రెండు, మూడేళ్ళు మాష్టరు వద్దకు వెళ్ళలేకపోయాను. ఆ తర్వాత మాష్టరు సంతపేట (బంగోలు) లో ఉండగా నా శ్రీమతి రాజేశ్వరిని తీసుకుని వెళ్ళగా వారు చూపెట్టిన ప్రేమ అపారం. మాష్టరు గారి పరిచయంతో, ఆశీస్సులతో నా శ్రీమతికి సాయినాథుని పట్ల పూజ్యబ్ధావం పెంపొంది శ్రద్ధగా చరిత్ర పారాయణ, పూజ చేయటం ప్రారంభించింది. నాటినుండి కుటుంబసమేతంగా వారివద్దకు వెళ్ళి వస్తుండేవాడిని, మొదట్లో శ్రీమాష్టర్ గారి వద్దకు వెళ్ళటాన్ని అంతగా ఇష్టపడని మా తల్లిదండ్రులు మాష్టరుగారిని చూచాక వారిపట్ల గౌరవభావం పెంచుకున్నారు.

12-4-1989 శ్రీమాష్టరు భౌతిక దేహం చాలించగా వారు నాకు ప్రాసిన ఉత్తరాల్చి, ఇతరులకు ప్రాసిన ఉత్తరాల్చి సేకరించి ఆచార్యలేఖావళి గా ప్రచురిస్తే బాగుండు నన్నించినది. ఒకనాటిస్వప్నదర్శనంచే వారి జీవితచరిత్ర ప్రాయాలన్నించింది. కానీ అప్పట్లో వీలుకాలేదు.

1995 జనవరి లో శ్రీకృష్ణ దేవరాయ యూనివర్సిటీలో ‘ఆచార్య ఎక్కిరూల భరద్వాజ గారి రచనలు ఒక పరిశీలన’ అన్న సిద్ధాంత వ్యాసాన్ని ఎమ్.ఫిల్. డిగ్రీ కొరకు సమర్పించగా డిగ్రీ అవార్డుచేసారు. ఈ విషయంలో అమృగారు (మాష్టరు గారి ధర్మపత్రి) ఎన్నో విషయాలు వాత్సల్యంతో అందించారు. మరికొందరిని కూడా కలిసాను. ప్రాతపత్రిని శిరిడీకి తీసికెళ్ళి శ్రీసాయి ఆశీస్సులకై ప్రార్థించాను. శ్రీ శివనేశ్వన్ స్వామివారు ప్రాతపత్రిని చూచి ఆశీస్సులిచ్చారు. ఎం.ఫిల్., గ్రంథాన్ని అమృగారికి చూపెట్టి మాష్టర్గారి జీవిత చరిత్ర ప్రాయాలని ఉన్నది అమృగారు అని మనవి చేసుకొన్నాను. “ఇందులో బేసికల్ పాయింట్ బాగావచ్చాయి నాయనా” ఇంకొందరిని కలిసి అనుభవాలు

“సేకరించ కల్గితే బాగుటుంది” అంటూ ఆశీస్సులిచ్చారు. ఆ అవకాశం లభించినందుకు కొండంత ఆనందంతో ఆలానే చేసానను. మాష్టర్ గారి పినతల్లి ఇ.లక్ష్మి గారిని మరియు 120 మందిపైగా మాష్టర్ గారితో స్నేహ బాంధవ్యాలున్న వారినీ కలిసి ఇంటర్వ్యూ చేసాను. తుఫాను మరికొన్ని కారణాల వల్ల మధ్యలోనే ప్రయాణం ఆగి పోవటంతో, ఆయాప్రాంతాలకు వెళ్ళినపుడు కొందరు లేక పోవటంతో ఇలా ఇంకా కొందరిని కలువ లేక పోయాను. ఈగ్రంథం రెండవ ముద్రణ వచ్చే లోపల మరికొన్ని అనుభవాలు సేకరించాలనే ప్రయత్నంలో వున్నాను. శ్రీ భరద్వాజ మాష్టరు గురించి సాయి బంధువులు, మిత్రులు చిరునవ్యులతో ప్రత్యక్షంగా, పరోక్షంగా అందించిన విపరాలు, వారు మాష్టరుతో పొందిన అనుభవాలు చూస్తుంటే, వారందరికి చేతులెత్తి మ్రొక్కలి అన్నిస్తున్నది. ముఖ్యంగా అమ్మగారు స్వయంగా చెప్పిన విషయాలు, చిరంజీవులు వేదవతి, ద్వారక బాబులు చెప్పిన విషయాలు ప్రత్యేక ఆశీస్సులుగా భావిస్తున్నాను. ఈగ్రంథ రచనలో అడుగుగునా ఆశీస్సులందిస్తూ గ్రంథనామాన్ని కూడా దత్తస్వరూపులు, సాయిస్వరూపులు, యోగస్వరూపులు, నిత్యసత్యలగు శ్రీసాయి మాష్టరు (స్వప్పం ద్వారా) సూచించారని తెల్పుటకు అనందిస్తున్నాను.

ఈకసారి 1986 శ్రీ మాష్టరు గారితో ఒంగోలు సమీపంలోని కొత్తపట్టం దగ్గర బీచ్కి వెళ్ళినపుడు శ్రీమాష్టర్, చి॥ వేదవతి, ద్వారకబాబు నేను బోటులో కూర్చోన్నాము. బోటు సముద్రంలో వెళ్తున్నది. మాష్టరుగారు నాచైపు చూస్తూ, చేత్తో సముద్రం వైపు చూపిస్తూ “ధామన్! ఈ సముద్రమంతా దత్తాత్రేయ తత్త్వమైతే, ఈ బోటు నీటిని ఎంత టచ్ చేస్తుందో అంత మనం తెలుసుకున్నది” అన్నారు అరోజు. ఈరోజు నేను శ్రీమాష్టర్ గారి జీవిత చరిత్ర గురించి వ్రాసేదీ అంతే! వారి జీవితం సాగరం. అందులో నేను టచ్ చేసేది, బోటు నీటిని టచ్ చేసేంత మాత్రమే అని సవినంగా తెల్పుకుంటున్నాను.

“సబ్ ధరతి కాగజ్ కరూం సబ్ లేఖని బనరాయ్
సాత్ సముందర్ కీ మసి కరూం గురుగుణ లిభా న జాయ్”

గురు మహిమ అపారం. ఈ భూమి నంతటిని కాగితంగా చేసుకొని, ఈ విశ్వంలోని వృక్షాలన్నింటిని లేఖినిగా చేసుకొని, సప్తసముద్రాల్లోని నీటిని సిరాగా ఉపయోగించి, గురుమహిమను వ్రాయటం ప్రారంభిస్తే ఈ కాగితం అంతా అయిపోయింది. లేఖిని అరిగి పోయింది. సిరా కూడా అయిపోయింది.

కానీ గురు మహిమ గూర్చి ప్రాయటం పూర్తికాలేదు. ఇంకా మిగిలేవుంది - అంటారు భక్త కబీరు.

ఈ గ్రంథరచన నాతోలి ప్రయత్నం. భాషను పట్టించుకొనక భావాన్ని మాత్రం ప్రధానంగా తీసుకొండి. సహృదయతతో పారకులు తెలిపే అభిప్రాయాలను, సూచనలను పరిశీలించి మలి ముద్రణలో మరికొంత మెరుగులు దిద్దేందుకు ప్రయత్నించగలనని మనవి చేసుకుంటూ శ్రీగురు సాయమాష్టారు, మరియు అమృగారి దివ్య పాదపద్మాలకు నమస్కరిస్తా.....
హిందూపురం

ఇట్లు,
3-4-1997, గురువారం.
రచయిత.

కృతజ్ఞతాంజలి

ఈ పవిత్ర గ్రంథ రచనకు ప్రేరణ కల్గించిన సర్వేశ్వరునికి, సాయమాష్టరుకు, మనఃపూర్వక వందన సహాయాలు. నాకు జన్మనిచ్చిన అమృ నాన్నలు శ్రీమతి చిన్నమ్మ, శ్రీ సి.కొండారెడ్డి గార్ల పవిత్రపాదాలకు నమస్కమాంజలులు.

మాష్టారి గారి దివ్యరచనకు వాత్సల్యంతో దివ్యశీస్నులందించిన అమృగారికి నా నిండు నమస్కలు. “భరద్వాజ మాహృదయంలో వున్నారంటూ” ఆశీస్ను లందించిన శ్రీపూర్ణాసంద స్వామి (శ్రీశైలం) వారికి నమస్కలు. ప్రేమతో ఆశీస్ను లందించిన సాయసన్నిధి గ్రంథావిష్ణుర్తలు దత్తోపాసకులగు శ్రీ శ్రీపాదకామేశ్వరేంద్రతీర్థస్వామి (అగస్తేశ్వరకోన) వారికి నమస్కలు.

ఈ పవిత్ర గ్రంథరచనా యజ్ఞకార్యక్రమము నిర్విష్ట పరిసమాప్తికి శ్రీ గురుచరిత్ర, శ్రీసాయలీలామృతము పారాయణ చేస్తా అడుగడుగునా చిరునవ్వుతో సహకారించిన నా శ్రీమతి రాజేశ్వరికి శుభాశీలి:

మాష్టారి గారి గ్రంథాల్చి పారాయణచేసి గ్రంథరచనలో అడుగడుగునా సహకారమందించిన మిత్రులు శ్రీ బి.శ్రీనివాసరావుకు (లెక్కర్రె) మరియు గ్రంథాన్ని మేలు ప్రతి ప్రాసిన మిత్రులు శ్రీ ఐ.శివారెడ్డికి ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు.

గ్రంథరచనలో సహకరించిన మా కళాశాల ప్రైనీపొల్ శ్రీ జయరామ్ గారికి కృతజ్ఞతలు.

గ్రంథరచనలో సలహాలిస్తూ, ముందు మాట వ్రాసి యిచ్చిన ప్రాఫేసర్, పోచ్.ఎస్.బ్రిప్సునంద గారికి, గ్రంథంపై ఆమూల్య అభిప్రాయాలు తెలిపిన సాహిత్య శిరోమణి శ్రీ కే.బి.నాగరాజ శర్మ గారికి, మరియు అష్టవధాని, డా.పి.చెంచుసుబ్బయ్యగారికి కృతజ్ఞతాభివందనాలు.

మాష్టరుగారితో తమకు గల అమూల్య అనుభవాలందించిన సాయి బంధువులకు, గ్రంథ నిర్విష్ట పరిసమాప్తికి ప్రత్యేకంగా చరిత్ర పారాయణలు చేసిన అనంతపూర్ నత్సంగ సభ్యులకు, ఆర్థిక సహకారాన్నదించిన సహృదయులకు నా నమస్కులు.

గ్రంథాన్ని చక్కగా తీర్చి దిద్దుటకు కృషి సల్విన శ్రీరాధా హై టెక్ ప్రింటర్స్ శ్రీహరి, కృష్ణలకు ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు.

ఎందరో సహకరించారు, అందరికీ శ్రీ సాయి మాష్టర్ దివ్యశేస్కులు, నిండుగా మెండుగా లభించాలని సమర్థ సద్గురు సాయినాథుని ప్రార్థిస్తూ....

నమస్కులతో.....

రచయిత

మాష్టరుతో ఇమ్మలు థామస్ రెడ్డి దంపతులు

ON

What really exists is God only
 The diverse creation is all an
 appearance, including your present
 self.
 Not knowing this ignorance; and ignorance
 is the cause of fear, anxiety, etc
 He who constantly thinks like this
 will be helped by God in his worldly
 life and finally he will become one
 with God. Then fear, sorrow, anxiety,
 and even death do not touch him. Do
 E. Bharadvaja.

అట్లగ్రంథ అచార్యుల నందేశం

అధ్యాయము - 1

జీవిత రేఖలు

మహాత్మలకు పుట్టినిల్లు భారతదేశం. అట్టి భారతావనిలో వివిధ కళలకు, పుణ్యక్షేత్రాలకు, రచయితలకు, సంఘసంస్కర్తలకు, యోగివర్యులకు, నిలయమైన ఆంధ్రావనిలో, చేతులెత్తి ప్రొక్కుదగ్గ యోగి పుంగపులు శ్రీయోగివేమన, శ్రీపోతులూరి వీరబ్రహ్మాంద్ర స్వామి, శ్రీరాఘవేంద్ర యతివర్యులు మున్గువారు. ఇట్టి ఆంధ్రరాష్ట్రంలో కృష్ణ నదీతీరాన కనక దుర్గాంబ ఒడిలో వెలసిన పెద్ద నగరం విజయవాడ. అందెందరో మేధావులకు, వేద పండితులకు, దేశభక్తులకు, సంఘ సంస్కర్తలకు, ఆయుర్వేదవైద్యులకు ఆరాధ్యమూర్తి శ్రీఅనంతాచార్యులు. శ్రీ అనంతాచార్య-శ్రీమతి బుచ్చమ్మ దంపతులకు 30-10-1938 న జన్మించిన పుత్రరత్నం శ్రీ ఎక్కిరాల భరద్వాజ. తాను శోధించి, సాధించిన ఆధ్యాత్మిక సౌరభాల్మీ, అనంతమైన తృప్తి ప్రశాంతతల్మి, జ్ఞాన కిరణాల్మీ తన రచనల ద్వారా దేదీప్యమానంగా లోకమంతా వెదజల్లుతున్న తత్త్వదర్శి శ్రీభరద్వాజ. శ్రీశిరిదీ సాయినాథుని ఆశీస్మూలచే అద్భుత పారవశ్యాన్ని పొంది అవధూతల, మహాత్మల దర్శన స్పృశ్యనాదులచే పులకించి మాయమర్పములేని, స్పృచ్ఛమైన, నిక్కచ్ఛియైన ఆధ్యాత్మిక తత్త్వాన్ని, పిరిడిసాయి తత్త్వాన్ని, ధర్మాన్ని మానవాళికి అందిస్తూ, అందరి హృదయ మందిరాల్మీ సాయి మందిరాలుగా మార్పుతూ, “శ్రీసాయిమాస్టరుగా”, “ఆచార్యులుగా” కీర్తిగాంచిన ఆదర్శవాది, ఆరాధ్యమూర్తి శ్రీ భరద్వాజ.

తల్లిదండ్రులు : - శ్రీ అనంతాచార్యులు (12-10-1897) ప్రముఖ వేద పండితుల వంశంలో, నూజివీడు సంస్కార సమీపాన ఆకిరిపలై గ్రామంలో గట్టుపల్లి శ్రీనివాసాచార్యుల వారి ద్వితీయ పుత్రులుగా జన్మించారు. వీరి పినతల్లి శ్రీమతి ఎక్కిరాల రంగమ్మ గారు ద్వారకా తిరుమల (పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా) వాస్తవ్యరాలు. అనంతాచార్యులను దత్తత తీసికోవటంచే గట్టుపల్లి వారు ఎక్కిరాల వారైరి. శ్రీ అనంతాచార్య, శ్రీమతి బుచ్చి వెంకటులక్ష్మి గార్ల (బుచ్చెమ్మ) సంతానంగా వెలసిన బుచ్చి వంశమే ఎక్కిరాల వారి వంశం.

శ్రీ అనంతాచార్యులు సింగరాయకొండ దగ్గర (ప్రకాశం జిల్లా) కల్పివాయిగ్రామస్థలైన విద్యావాచస్పతి, విద్యారణ్య పంచానన బిరుదాంకితులు,

నవద్విష పండిత పర్యవేక్షకులగు విక్రాల రామచంద్రాచార్యుల గారి దగ్గర యోగాభ్యాసం, బుగ్గేద సంహిత, ఖగోళం, ఆయుర్వేదం, వ్యాకరణం, శ్రోతం, సూర్య సిద్ధాంతం అభ్యసించారు. వ్యాయామం, మల్ల విద్యలను నేర్చి గుంటూరు, బాపట్లలో తాలింభానాల్ని నెలకొల్పి పెక్కుమంది మల్లవిశారదుల్ని చేశారు. మదరాసు ఒలంపిక్ స్టేట్ ఛాంపియన్ షిప్ సాధించారు. వరుసగా మూడు సంవత్సరాలు గెలుపొంది నాల్గవసారి వెండి గదను సాధించిన మల్ల విశారదులు శ్రీ అనంతాచార్యులు.

ఆయుర్వేదం :- మదరాసు ప్రైసిడెన్సీ కళాశాలలో ఎం.ఎ. ఫిలాసఫీలో పట్టభద్రులైన శ్రీఅనంతాచార్యులు “గాంధీగారి” దేశస్వాతంత్ర్యోద్ఘమంలో పాల్గొని, జన్మలో ఉద్యోగానికి ప్రయత్నించనని ప్రతినబూనారు. చివరకు వారు కనిపెట్టిన ‘బిజని’ ఆయుర్వేద మందుతో సంసారానికి అవసరమైనంత మేరకే సంపాదించి జీవనం సాగించారు. “సమలోష్టాశ్చ కాంచనః”, ‘మట్టి గడ్డను, బంగారాన్ని సమంగా చూడగల’ యోగి వర్యులు. ఏరు అందించిన వైద్యం ద్వారా ఆయన రాబడి ఆరోజుల్లోనే నెలకు నాల్గవేల పైబడి వస్తుండేది. బిడ్డలకు ధనం, పొలం, ఇల్లు ఏర్పాటు చేసుకొమ్మని స్నేహితులు సలహాయవ్వగా, ‘ఆస్తి ఇస్తే పాడు చేసుకోవచ్చు. నా బిడ్డలకు ఉత్తమ విద్యా సంస్కృతాల్నే ఆస్తిగా ఇస్తానని అలానే చేసారు. ‘తాను కష్టించి పండించిన సంతానమనే పంటను లోకానికందించి’ తాను ప్రకృతు తొలగి తన రెక్కల మీద 82 సంాల వరకు జీవించారంటే అంతకంటే త్యాగ మేముంటుంది?

తాను సృష్టించిన బిజని ఫార్ములాను లక్ష్మిచ్చి కొనుక్కోవాలని సింగపూర్, బొంబాయి, శేట్లు ప్రయత్నించి విఫలమయ్యారు. విజయవాడలోని గవర్నర్పేట కాంగ్రెస్ ఆఫీసు రోడ్డులో, ‘దావులూరి విశ్వనాథము గారి’ మేడ మీద నివాసముంటూ గాంధీనగర వెల్కమ హోటల్ ప్రకృత ఆయుర్వేద రసాయన కుటి అనే పేరుతో వైద్యాలయాన్ని నెలకొల్పారు. దీనికితోడు తెనాలి, గుంటూరు, బాపట్ల, బంగోలు, నెల్లూరు మున్గు చోట్లకు వెళ్లి వైద్య సహాయమందించేవారు. ఏరి వైద్య విధానం అపూర్వం. విషయరాల్లోనూ, నేఱి తిన్నించి తలంటు స్నానంచేయించి, పెరుగున్నం తిన్నించి, కానుగ చెట్ల క్రింద కూర్చో బెట్టటం. అంతే! మరుసటి రోజుకు సకల జ్యోతిష్మాలు తగ్గిపోవాల్సిందే. కాన్సర్ మున్గు

భయంకర వ్యాధులూ నివారించబడ్డాయి. ఒకసారి మహాచి రోగి చనిపోగా రోగి బంధువులెవ్వరూ సహకరించకపోగా ఏరొక్కరే శవాన్ని శృంగానికి మోసుకెళ్ళి దహనం చేసి వచ్చారు. ఏరు సాధించిన శాస్త్ర రహస్యాల్ని, ఆయుర్వేదాన్ని జిజ్ఞాసువులకు ధారపోసారు. ‘త్యాగే నైకేవ అమృతత్వ మానసుః’ త్యాగం వల్లనే అమృతత్వం కల్గుతుందన్న వేదవాక్యానికి ఏరి జీవితమే సాక్షి.

ఆర్థాంగి శ్రీమతి బుచ్చెమ్మ డిశంబరు 23, 1942 లో కన్నుమూయగా అనంతాచార్యులు తన 45వ ఏట దైర్యంగా, స్వయంగా బిడ్డల్ని పోషిస్తూ పోషణకై బంధువులపాలు చేయక, చదువులకై స్వాళ్ళపాలు చేయక, పిల్లలకు తానే మెట్రిక్యలేషన్ వరకూ గరపి వారణాసిలో పరీక్షలు ప్రాయించి పిమ్మట కళాశాలలో చదివించారు. ఈ దశలో శ్రీ అనంతాచార్యులు గారు ఇ.లక్ష్మిగారిని వివాహం చేసుకున్నారు.

అనంతాచార్యుల రచనలు :- ఏరు రచించిన గ్రంథాలన్నీ వేద విద్యా సమన్వయాత్మకాలే. 1934 లో మొట్ట మొదటగా ‘ఆర్య ప్రభావ దర్శనం’ (vision of Aryan glory) అను గ్రంథం ముద్రించబడి ఖండాంతర భ్యాతి చెంది 3 సం॥లుగా హీంబద్ విశ్వవిద్యాలయంలో ‘ఇండాలజీ’ శాఖలో పార్య గ్రంథంగా గ్రహింపబడింది. ఆర్యధర్మ నిరూపణ (Aryan Dharma) (3) రసాయన ప్రక్రియ-ఆయుర్వేద శాస్త్రం (Rasayana and Ayurveda) (4) సుపర్ణ (Suparna) ఇది వేద సమన్వయ సర్వస్వం (5) వేదం - ఆయుర్వేదం (Vedam - Ayurvedam) (6) ప్రజ్ఞ శాస్త్రం (The Science of consciousness) (7) The culture of Agriculture ఇవన్నియు ముద్రిత గ్రంథాలు.

అముద్రిత గ్రంథాల్లో (1) Agni (2) The Vedic Devas (3) Essays on Mahabharatha (4) Essays on Ayurveda (5) The Cosmic Gods (6) The concept of waters (7) The Depths of Science అన్నవి ముఖ్యం.

భవిష్యద్వాణి గురించి : ఒక రోజు శ్రీ అనంతాచార్యులు రైలులో వస్తుండగా ప్రక్కవారు గాంధీ గారి గురించి మాట్లాడుతుండగా ఇక ఆయన వుండడు అన్నారట. విన్నవారు తప్పు, తప్పు అన్నారు. మరుసటి రోజు మధ్యాహ్నం రేడియోలో గాంధీగారు హత్యచేయబడ్డరనే వార్త తెలిసింది. అలానే H.G.

వెల్స్ (జగత్తుభ్యాత రచయిత) భవిష్యద్రష్ట, త్వరలో భూమి అంతరించి పోతుంది' అని ప్రాసిన వ్యాసం వారి పెద్దకుమారుడు శ్రీ కృష్ణమాచార్య చదివి విన్నించగా త్వరలో అంతమయ్యేది H.G. వెల్స్ గారే కానీ భూమికాదు అన్నారట. మూడవ రోజు H.G. వెల్స్ గారి మరణవార్త తెలిసింది.

వీర భౌతిక దేహత్వాగానికి కొంతకాలం ముందు “సద్గురు శ్రీ శిరిడీ సాయినాథుడు” వీరితో “నేను నీలోకి వచ్చేస్తున్నాను. నీలోనే వుంటాను”. అంటూ అనంతాచార్యనిలో లీనం కావడం విశేషం. అది వారిజీవితం పట్ల శ్రీ సాయినాథుడు చూపిన అపార ప్రేమకు తార్మణం. 82వ ఏట 7-11-1979 న దేహత్వాగం చేసిన అనంతాచార్యులవారు అజరామరులే.

సంతానము :- అట్టి పుణ్యదంపతులకు కల్గిన సంతానం ఏడుగురుకాగా పసిప్రాయంలోనే ఒకబ్బాయి, ఇద్దరమ్మాయిలు కాలగతి చెందారు. శ్రీమద్భుగవద్గీత సమన్వయం చేస్తున్న సమయంలో 1926 సం॥లో శ్రీమాన్ కృష్ణమాచార్యులు, వేద బుషుల పరతత్వాన్ని, పురాణాలను సమన్వయం చేస్తున్నప్పుడు 1939 లో శ్రీ వేదవ్యాస, బోధాయన స్నేహి సమన్వయ సమయంలో శ్రీ బోధాయన 1937లోనూ జన్మించారు.

పూజ్య భరద్వాజ గురుదేవుల జననము :- 30-10-1938 (కార్తిక శుద్ధ సప్తమి) తెల్లువారు జామున 5 గం॥ల 15 ని॥లకు ముహూర్తంలో ఆ వేకువ ఘడియల్లో భరద్వాజగారు బాపట్లలో జన్మించారు. ‘ఆయుర్వేది దర్శన గ్రంథం’ రచిస్తుండగా, ఆయుర్వేదానికి మూలపురుషుడగు భరద్వాజ మహర్షినారాధించే అనంతాచార్యులవారు ఆపేరుతోనే కనిష్ఠ పుతునికి “భరద్వాజ” అని నామకరణం చేసారు. గోత్రం కూడా భారద్వాజస గోత్రమే.

“ఆధునికులలో బుషివంటి శ్రీ అనంతాచార్యులు నాల్గు వేదాలపైన చేసిన అనంత కృషికి ఫలితంగా ప్రపంచానికి నాల్గువేదాల్లాంటి నల్గురు కుమారుల్ని అందించారు. నేటి సమాజంలో ఆధ్యాత్మిక ప్రచారంచేసి వేలాదిమందిని ఆధ్యాత్మిక మార్గానికి ఆకర్షిస్తున్న మహబుషుల వంశం వీరిది” అని కవి సామూట్ శ్రీవిశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు అన్నమాటలు నిత్య సత్యం.

చిన్ననాటి జీవితం :- శ్రీ భరద్వాజగారికి నాలుగేళ్ళు నిండి నిండకముందే వారి

తల్లిగారైన బుచ్చమ్మగారు పరమపదించారు. మాతృప్రేమ అంటే ఏమిటో, అమ్మనీళ్ల పోసి, గుడ్డలేసి, ఎత్తుకొని ముద్దాడటమంటే ఏమిటో చవి చూడలేదు. బంధువులు దూరం కావడంతో నాన్నగారే విశ్వరూపం దాల్చి అమ్మ, నాన్న, గురువు, వైమ్యుడై పెంచారు. విద్యా బుద్ధులు, ప్రాణాయామం, యోగాభ్యాసం, జ్యోతిష్యం, సంస్కృతం, ఆయుర్వేదం నేర్చించారు.

పినతల్లి ఇ.లక్ష్మిగారి మాటల్లో - ‘భరద్వాజ చిన్నప్పటి నుండి చక్కటి దేహపుష్టి కలిగి బొద్దుగా, ముద్దుగా, మంచి గిరజాల జుట్టుతో, అందంగా వుండేవాడు, ఎత్తుకోవాలంటే చాలా బరువుగా వుండేవాడు. తలంటే పోసి దుఖ్య, చక్కని బట్టలు వేసి కూర్చోబెడితే 5, 6 ఏళ్ల ప్రాయంలోనే చుట్టు ప్రకృతివారు వారి నాన్నగారితో, “ఏమండి ఆచార్యులుగారు, మీ వాడు అచ్చం సింహం పిల్లలా వున్నాడండీ”, అనేవారు. కంఠస్వరం గంభీరంగా, చక్కగా వుండేది. ఎవరినైనా పిలిస్తే ఆ అరువు చాలా దూరం విన్నించేది. అతి చురుగ్గా వుండేవాడు. ఏదైనా ఒకటి అనుకుంటే సాధించి తీరాలనే పట్టుదల ఆ చిరుప్రాయంలోనే అలవడింది. చక్కటి జిజ్ఞాస, ఏకాగ్రత కల్గి ఏ విషయాన్ని ఇట్టే గ్రహించేవాడు. ఒకసారి బజారుకెళ్లి వస్తూ దారిలో గారడివిద్య ప్రదర్శించేవాడి దగ్గరనిల్చి, తన యోగదృష్టి నిలపగానే గారడివాడు ఆవిద్యను ప్రదర్శించలేక, చుట్టుపున్న జనాల్ని పరిశీలిస్తూ భరద్వాజ దగ్గరకొచ్చి, “బాబ్మాబూ! మీరెళ్లండి. నాల్న పైసలు సంపాదించుకోవాలి”, అని బ్రతిమిలాడితే అక్కడి నుండి వచ్చేశాడు.

భరద్వాజకు సమయస్ఫూర్చి, ఛైర్యం, సాహసం, నిబ్బరం చిన్నప్పటినుండే అలవడ్డాయి. ఒకసారి తీప్రంగా చెవిపోటు వచ్చింది. నాన్నగారు డా॥ కల్లారు సుబ్బారావు గారి దగ్గరికెళ్లి చూపించుకుని రమ్మని పంపారు. చెవిలో దుర్మాంసం పెరిగిందని, నాన్నగారిని పిలుచుకుని వస్తే ఆపరేషన్ చేస్తానన్నాడు డాక్టర్. “మా నాన్న గారితో పనిలేదండి, మీరు ఆపరేషన్ చేయండి”, అని మత్తుమందు పనిచేయకున్నా, అంత నొప్పితో ఆపరేషన్ చేయించుకుని ఒక్కడే నడిచి ఇంటి కొచ్చేసాడు. ఆలస్యానికి కారణం తెలుసుకుని బాధతో పాటు ఆశ్చర్యపడ్డాం. ఎంతటి కష్టాన్ని ప్రశాంతంగా భరించడమనేది వారి నాన్నగారి నుండే అలవడిన సంస్కరం కాబోలు!

విజయవాడలో డావులూరి విశ్వనాథంగారి మేడలో వున్నప్పుడు,

మేడపైనుండే అన్నదమ్ములందరూ చిన్న చిన్న పొట్లలు చుట్టి, వాటిపై తులం బంగారు, రాగి, వెండి అని ప్రాసి రోడ్డుపై వేసేవారు. రోడ్డుపై వెళ్ళేవారు వాటిని తీసుకొని విప్పిచూసి పడేసి పోతుంటే, “ఆహా! ఓహా! బుట్టలో వేసాం! ‘మేము వరాలిచ్చే దేవతలం’” అని గంతులేసేవాడు చిన్నారి చిలిపి భరద్వాజ. కావాల్సినంత అల్లరి చేసేవాడు. ఎక్కువగా బయటి పిల్లలతో కలవనీయక అన్నదమ్ములే కలసి ఆడుకోనిచ్చేవారు వాళ్ళనాన్నగారు. కారణం పిల్లలకి చెడు అలవాట్లు, భావాలు రాకుండా అలా దూరంగా వుంచేవారు. తనకొడుకులంటే ఎనలేని ప్రేమ. వాళ్ళమీద ఈగను కూడా వాలనిచ్చేవారు గాదు. పొరపాటు చేస్తే తెలియజెప్పి బాగా దండించేవారు. మళ్ళీజీవితంలో ఎన్నడూ వాళ్లు ఆ పొరపాటు చేయకూడదు అన్నదే వారి ఉద్దేశ్యం. అన్నదమ్ములంతా కలిసి క్రికెట్ ఆడేవారు. అప్పట్లో రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం జరిగే సమయం. ప్రాన్న నాయకుడగు నెపోలియోన్ ఆటలు, అలానే శివాజీ ‘సింహఘడ్’ కోట ముట్టడి ఆటలు ఎక్కువగా ఆడేవారు.

5, 6 సంవత్సరాల ప్రాయంలో కూడా అన్నం నోట్లో పెట్టి తినిస్తుండగానే నిద్దర పోయేవాడు. యోగాసనాలు వేస్తూ నిద్రర పోయేవాడు. తట్టి లేపితే యోగనిద్ర వేస్తున్నాననేవాడు. ఒకసారి రైల్లో కాశీకి వెళ్తుండగా అర్థరాత్రి ‘పై బెర్తునుండి’ దొర్లి క్రింద పేకాట ఆడేవారిపై బడ్డాసరే భరద్వాజకు మెలుకువ రాలేదు. మెట్రిక్ పరీక్షలకు కాశీవెళ్లినప్పుడు రాత్రి 8 గం॥ లైన కాలేదు. నిద్ర తూగుతున్నాడు. “పరీక్ష రేపే కదా లేచి ముఖం కడుక్కాని చదువు”, అనగానే అలానే చేసాడు. పాపం తిరిగి నిద్రలోకి జారుకున్నాడు. అలాకాదని తిరిగి చన్నీళతో స్నానం చేసి వచ్చినా తిరిగి నిద్ర. అటూ, ఇటూ తిరుగుతూ చదువమంటే, చదువుతూ చదువుతూ దబాలున క్రింద పడ్డాడు, చూస్తే నిద్ర పోతున్నాడు-అంటారు పినతల్లి లక్కిగారు.

విద్యాభ్యాసం :- అందరిలాగ శ్రీ భరద్వాజ యల్.కె.జి., యు.కె.జి. అని కాన్సెంట్ల స్కూల్సులో చదువలేదు. తొమ్మిదో ఏట అక్షరాలు ప్రాయందం మొదలు పెట్టాడు. బడి చదువెరుగని భరద్వాజ ఇంటి వద్దే నాన్నగారి శిక్షణలో చదివి మెట్రిక్యలేషన్ పరీక్షలు 12వ ఏట వారణాసిలో ప్రాసి పాసయ్యారు. ఏ విషయమైనా ఒకసారి చెప్పగానే విని గ్రహించేవారు. ఇంట్లోనే భగవద్గీత, వేదము, శాస్త్రాలు అన్న తనకు కావాల్సిన ప్రతి విషయాన్ని వారి నాన్నగారే చెప్పేవారు. ప్రతివిషయాన్ని శాస్త్రాలకు అన్వయించిమరీ చెప్పేవారు వారి నాన్నగారు. వైద్యసేవ నిమిత్తం బయటకు వెళ్లా చెప్పిన పార్యాంశాన్ని సాయంత్రం వచ్చే సరికి చదివి నోట్సు

తయారుచేసి చూపేవారు - శ్రీ భరద్వాజ. ఇంటర్ చదువు విషయాన్ని గూర్చి స్వయంగా శ్రీ భరద్వాజగారు చెప్పిన విషయం. ఇంటర్ మీడియటర్లో సైన్సు గ్రాపు తీసుకుని హిందూ కళాశాల గుంటూరులో చదివారు. ఇంటర్లో మొదట కాలేజికి చెడ్డి, చొక్కు వేసుకొని సంచినిండా పుస్తకాలు పెట్టుకొని వెళ్లేవారు. నెలదాటక మునుపే ఆసంచి ఇంటల్లో పడేసి, కేవలం 40 పేజీల నోట్లు తీసుకెళ్లి ఒక్కక్కడ సబ్జెక్టుకు కొన్ని కొన్ని పేపర్స్ కేటాయించుకుని, ఇంటికి రాగానే వేటికి, వాటిని విడదీసి విడి విడిగా “బంచేస్” లో గ్రుచేసేవారు.

ఒకసారి తరగతిలో ఫిజిక్స్ లెక్చరర్ లేపి “నీవు సరిగ్గా వినకుండా ఏదో చేస్తున్నావు. Can you understand? అని అడిగాడట. “లేదండీ! విన్నాను”, అన్నారట. లెక్చరర్ నమ్మక “ఎదీ! వచ్చి బోర్డుపై ప్రాభ్లమ్ ప్రాసి Solve చేయ్ అనగా, వెళ్లి బోర్డు మీద చేసి లెక్చరర్ లాగే అలా నైస్గా క్రింద గీత వేసి స్టూడెంట్స్‌వైపు చూస్తూ, లెక్చరర్ను అనుకరిస్తూ 'Understand'! అని అడిగారట. అందుకు లెక్చరర్ ఫీల్ అయి క్షమాపణ చెప్పమన్నారట, అందుకు శ్రీ భరద్వాజ, “నేనేమి చేసానని క్షమాపణ చెప్పాలి? చెప్పను”, అన్నాడట. చివరికి పాపం లెక్చరర్ క్లాసునుండి వెళ్లిపోయాడు. Compromise అయ్యే ప్రశ్న లేదు. అంత స్థిరు, పౌరుషము వుండేవట. ఇంటర్ మీడియటర్లో మాస్టర్ గారు తప్పారట. ఆ సంగా ఆయన స్నేహితులందరికి టీ పార్టీ ఇచ్చారట. అప్పుడు స్నేహితు డొకడు, “Fail అయి పార్టీ యిస్తున్నావేంటూ?” అని ఎగతాళి చేశాడట. “నాకు తప్పటం జన్మకొకసారి, నీలాంటి వారికి పాస్ కావడం జన్మకొకసారి. అందుకే ఈపార్టీ”! అంటూ నవ్వుతూ దెబ్బకొట్టారట శ్రీ మాస్టర్గారు. అదే కళాశాలలో 1957 లో బి.ఎ.లో ఉత్తీర్ణులైన వీరు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంలో (వైజ్ఞానిక) 1959 లో ఎం.ఎ. ఆంగ్లంలో పట్టబ్రదులయ్యారు.

భరద్వాజ గారు చదువుకానే రోజుల్లో తన వేషధారణను గూర్చి ఇతరలు యేమనుకుంటారోనని పట్టించుకోక తనకు నచ్చిన రీతిలో చేసేవారు. బి.ఎ. చదివే రోజుల్లో కూడా తన బట్టలెలా వున్న పట్టించుకునేవారు కాదు. వారి నాన్నగారు జబ్బుపడి ఆర్థిక ఇబ్బందుల్లో వుండగా ఎం.ఎ. చదివినంతకాలం యూనివర్సిటీలో బట్టలకు ఇస్తే, కాళ్లకు చెప్పులు లేకుండానే చదివారు. పార్ట్యుగ్రంథాలుకూడ తోటి విద్యార్థులు నిద్రపోయే సమయంలో వారి వద్ద

తెచ్చుకుని చదివేవారు. ఉపనయనం చేసుకుంటే పంచశిఖలు గానీ, జుట్టు తీయించుకోవడం గాని చేస్తే, ఎగతాళి చేస్తారని అందరూ హెచ్చరించినా వినలేదు. జుట్టు తీయించుకుని కాలేజికి వెళ్ళారు. విద్యార్థులు ఎగతాళి చేయగా “మీలో మీతలపైనున్న వెంట్లుకలు మాత్రమే విలువైనవి. అందుకే వాటిని తీయించుకోవటానికి భయపడతారు. విలువైనవి నాకు తలలోపల వున్నప్పుడు జట్టు తీయించుకోడానికి భయపడటమెందుకు?” అని దెబ్బకొట్టారు.

భరద్వాజగారు చక్కటి సమయస్వార్తిగలవారు. ఎం.ఎ., లో చేరినప్పుడు కిర్రంపూడి హస్టల్లో సీటు లేదని ప్రిన్సిపాల్గారంటే రూము భాళీ అయ్యేవరకు ఇక్కడే వరండాలో పెట్టే పెట్టుకుంటానని అక్కడే కూర్చున్నారు. చివరికి ప్రిన్సిపాల్గారు ఏమి చేయలేక రూమ్ యిచ్చారు. భయపడాలని ఆగదిలో అస్థిపంజరాన్సి (Skelton) వుంచితే దాన్ని ఎగ్గిబిషన్ క్రింద వుంచుకున్నారట. ఒకసారి గదిలోకి నాగుపాము ప్రవేశించి పడగవిప్పి వున్నదట. లోపల భరద్వాజ గారు ఉన్నారు. బయటకు వచ్చేమార్గంలేదు. ప్రకృతారిని పిలిస్తే వచ్చారు గాని ఏమిచేయలేక పోయారు. ఇంతలో ఎప్పుడో నాన్నగారు చెప్పిన విషయం గుర్తొచ్చి తన లుంగీ తీసి దానిపై విసరగానే అది పడగ దించి లుంగీని కరిచింది. అదే అవకాశంగా భరద్వాజగారు గదిలోనుండి బయటకు వచ్చేశారు.

ఎం.ఎ., చదివే రోజుల్లో చాలామంది అమ్మాయిలు భరద్వాజను గారిని ఇష్టపడేవారు. ఒకమ్మాయి బాగా ఇష్టపడి “నీవు పెళ్ళిచేసుకోకుంటే నేను బ్రతకను, అత్యహత్య చేసుకుంటాను” - అని ప్రేమ లేఖ ప్రాసింది. అందుకు భరద్వాజ “నిన్న నేను చేసుకోకుంటే నీవు చనిపోతావేమా గాని, నిన్న చేసుకుంటే మాత్రం నేను చచ్చిపోతాను, అలా నేను చచ్చిపోవడం నా కిష్టం లేదని” బదులు ప్రాసారు.

ఉద్యోగం :- చదువులో చక్కటి కృషి సల్వి ఆంగ్ల సాహిత్యంలో పట్టా సాధించిన భరద్వాజ గారు ఉద్యోగ జీవితంలో ప్రవేశించారు. ప్రభుత్వద్వ్యాగాల్ని మాత్రమే ‘ఉద్యోగం పురుష లక్షణం’ అని భావించే నేటి సమాజంలో, తీవ్ర సత్యాన్వేషణలో నున్న భరద్వాజ గారు తమ భవిష్యజ్ఞీవనాన్ని గూర్చి ఏనాడు ఆలోచించలేదు, లెక్క చేయలేదు. నవనాగరికంలో కొట్టుమిట్టాడే యువతను భావితరాల దేశపోరులుగా భావించి వారికి దశలోనే నాల్గు చక్కటి విషయాల్ని అందించామనే ఉద్దేశ్యంతో 1959 లో ఒంగోలులోని శర్మ డిగ్రీ కళాశాలలో ఆధ్యాపక వృత్తి

చేపట్టరు. ఈ కళాశాలలో లెక్కర్‌గా పనిచేస్తున్నపుడే వీరి సత్యాన్వేషణ ఫలించింది. “నీకంత వైరాగ్యం వుంటే I.A.S. తెచ్చుకుని వదిలేసేయ్, అదీ సమర్థత అన్నించుకుంటుంది” అన్న వేదవ్యాస గారి సవాలుపై 1961 లో శర్మ కళాశాలలో ఉద్యోగానికి రాజీనామా ఇచ్చి, ముచ్చటగా మూడ్లెల్లు ప్రాధాబాద్ లో వదివి I.A.S. పరీక్షలో కృతార్థులైరి.

1962లో లెక్కర్‌గా వివేకవర్ధిని జూనియర్ కళాశాలలో పనిచేస్తుండగా వరించి వచ్చిన అత్యన్నత I.A.S. ఉద్యోగాన్ని వదిలేసారు సకల రాజభోగాలను వదిలేసిన సిద్ధార్థునిలా. హిమాచల్ ప్రదేశ్ లో సివిల్ సర్వీసెన్ ట్రైనింగ్‌కు అర్దర్స్ రాగా అన్ని సర్దుకుని బెడ్డింగ్ కూడ కట్టాక చివర్లో తనకు ఇష్టం లేదన్నారు. ‘అన్నయ్య చదవమన్నారు. కాబట్టి చదివాను, సాధించాను. అంతే!’ అన్నారు వదినగారితో. తర్వాత లెక్కర్‌గానే కొనసాగారు.

భారత ప్రభుత్వం నుంచి ఆర్ ఇండియా సర్వీసెస్‌కి సెల్క్యూ చేస్తా మాప్టరు గారికి వచ్చిన ఉత్తరమ్

IMMEDIATE / BY REGISTERED POST

No. 21/53/62-AIS (I).
GOVERNMENT OF INDIA
MINISTRY OF HOME AFFAIRS.

From

Shri K.S.N. Murthy,
Under Secretary to the Govt. of India.

To

Shri Ekkirala Bharadwaj
c/o Shri E. Vedavyas, IAS,
Sub-Collector, Bhadrachalam, Andhra Pradesh.

New Delhi-11, the 31 October, 1962.

Subject:- I.A.S. etc. examination 1961 - Appointment to a
Central Service, Class II on the results of the

-:-

Sir,

I am directed to say that on the results of the Combined Competitive Examination 1961, you are being considered for appointment to one of the Central Services, Class II, mentioned below:

1. Indian Foreign Service Branch 'B'.
2. Delhi Himachal Pradesh Civil Service.
3. Railway Board Secretariat Service
Section Officer's Grade.
4. Customs Appraisers' Service.
5. Military Lands & Cantonment Service.

శిరిడీ దర్శనం : 1963 లో ఒకసారి తనకిష్టం లేకున్న అన్నగారు శ్రీ వేదవ్యాన్ గారి ప్రోద్భులంపై మొట్ట మొదట శిరిడీ వెళ్లారు. శ్రీ సాయి సమాధి దర్శనంతో అద్భుతానుభవాన్ని పొందారు.

ఒకవైపు కళాశాల ఉద్యోగం చేస్తూ, మరోవైపు వారి నాన్నగారి హితబోధ ప్రకారం, సాటి జీవుల శ్రేయస్సు కొరకు పాటుపడ్డమే తన ధర్మంగా భావించి జీవితాన్ని సాగించారు భరద్వాజ గారు. కళాశాల స్థాడెంట్స్ వస్తే ఎలాంటి ఫీజుల్లేకుండా, రాత్రిశ్శు నిద్రలేకుండా టీ త్రాగి వ్యాసాలు తయారు చేయించి, పుస్తకాలు లేని వారికి కొని పెట్టి మరీ చెప్పేవారు. అలా జాగ్రత్త తీసుకొనేవారు. అప్పటికీ అంగ్ల సాహిత్యాన్ని క్షణించా అధ్యయనం చేసిన వీరు తన Subjects వరకే గాక, కళాశాలలో జనరల్గా ఏమడిగినా చెప్పేవారు. పీరియడ్, టైం పట్టింపేలేదు. 2, 3 గంాలు గడిచి పోయేది. సైన్సు, ఆధ్యాత్మిక విషయాలు చర్చిస్తే గంటలు దొర్లిపోయేవి. అమ్మాయిలు వచ్చి ఎంత సేపు మాటల్లాడుతున్నా యేరోజు మరోవిధంగా ఆలోచించలేదు. కళాశాలలో ఎక్కడ భరద్వాజ గారు వుంటే అక్కడ జ్ఞానం కళకళలాడేది.

కాలాన్ని చక్కగా గడిపేవారు. లైబ్రరీలకెళ్లి వివిధ, ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాల్మి తెచ్చుకుని పట్టిక గార్డెన్కెళ్లి కూర్చుని చదివేవారు. నిరంతర పరసమేవారి ఊపిరి. మిత్రులు, ప్రముఖ మార్కెట్సులు, హెతువాదులగు లాయర్ వెంకట కృష్ణగారితో కలిసి ఎక్కువగా నాంపల్లిలోని దర్లాకు, సికింద్రాబాద్ లోని సెయింట్ ఆన్స్ చర్చికి, నల్లకుంటలోని శ్రీ శిరిడిసాయి మందిరానికి మున్గు చోట్లకు వెళ్లేవారు; వీరితో సూఫీ సెయింట్స్, బుద్ధిస్త్రోమంక్సును గురించి ఒకవైపు, మరోవైపు గాంధీగారి సిద్ధాంతాల్మి మరియు ఫ్రీడమ్ మూమెంట్ గురించి, అల్లారి సీతారామరాజు గురించి చర్చించేవారు. ప్రౌద్రాబాద్లో పనిచేస్తున్నపుడే తన ఆధ్యాత్మిక సాధనకై జిల్లెళ్ళమూడి అమ్మ ఆశ్రమానికి వస్తూ పోతుండేవారు.

ఈ దశలో వివేక వర్ధని కళాశాలలో రాజీనామా యచ్చి జిల్లెలమూడి ఆశ్రమానికి 13 కి.మీ. దూరంలో వున్న బాపట్ల డిగ్రీ కళాశాలలో అంగ్లోపన్యాసకులుగా చేరారు. ఆశ్రమానికి వస్తూపోతూ అమ్మతో అనేక ఆధ్యాత్మిక విషయాల్మి చర్చించేవారు. చివరికి అమ్మ ఆశ్రమంలో వుంటూ ‘మాతృతీ’ మ్యాగజైన్కు ఎడిటింగ్ చేస్తూ, ఆర్టికల్స్ ప్రాస్తూ తీవ్రమైన కృషిచేసారు. ఒకవైపు మానసిక సాధనతో పాటు మరొక వైపు శారీరక శ్రమ చేసేవారు. అంతేగాని

ఆధ్యాత్మికత ముసుగులో ముక్కు మూసుకొని మూల కూర్చొనక, నిరంతరం శ్రమిస్తూ వుండేవారు. అవసరమైనపుడు చెరువువద్దకు వెళ్లి బిందెతో నీళ్ళు నింపుకుని ఆశ్రమానికి తీసుకొచ్చేవారు. ‘సోమరితనాన్ని ఆహ్వానించరు, శ్రమను ఆహ్వానించకుండ జీవించలేరు’. అమ్మ ఆదరాభిమానాల్ని చూరగొని, చనువుగా వుంటూ “పరి ప్రశ్నేన సేవయా” అనే భావంతో అనేక ప్రశ్నలు వేసి చర్చించేవారు. ఇది కొంతమంది ఆశ్రమవాసులకు నచ్చక ఈర్షాయ్యద్వాపాలు పెంచుకున్నారు.

విద్యానగర్ రాక :- ఈ పరిస్థితులలో తాను అక్కడనుంచి తప్పుకోవడం మంచిదని భావించిన మాఘ్యారు గారు 1969 జూలై, ఆగష్ట నెలలో విద్యానగర్లో (నెల్లారు జిల్లా) యన్.బి.కె.ఆర్. సైన్స్ & ఆర్ట్స్ డిగ్రీ కళాశాలలో ఆంగ్లోపన్యాసకులుగా చేరారు. 1981 వరకు 12 సం॥రాలు ఒక వైపు తన కర్తవ్యాన్ని త్రికరణ శుద్ధిగా నిర్వహిస్తూ, విద్యార్థుల, సహాయపకుల ప్రశంసల్ని పొందారు. మరోవైపు తాను కనుగొన్న సత్యాన్ని తు.చ. తప్పక పాటిస్తూ తోటివారికి అరమరికలు లేకుండా అందిస్తూ వచ్చారు. ఈ కాలమంతా తపోదీక్షలో సాగించారు. అటు పిమ్మట తన ఉద్యోగ జీవితానికి శాశ్వతంగా తిలోదకాలిచ్చి 1981 లో ఒంగోలు పట్టణం చేరారు.

నాడు విద్యానగర్ కళాశాలలో వీరి ద్వారా భౌతిక విద్యతో పాటు, ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానాన్ని పొందినవారు నేడు దేశ, విదేశాల్లో ప్రభుత్వ, ప్రభుత్వేతర శాఖల్లో, కళాశాలల్లో, పాఠశాలల్లో, అధికారులుగా, ఉద్యోగులుగా, ఆధ్యాపకులుగా పనిచేస్తున్నారు.

శ్రీ మాస్టర్ గారి క్లాసును అందరూ ఇష్టపడేవారు. వీరి బోధన చాలా చక్కగా హృదయంగమంగా వుంటూ ఎదుటి వారిని ఆలోచింప జేసేదిగా వుండేది. ఐక్ష్వియర్ ప్రాసిన హ్యమెట్ (Hamlet), ఒథెల్లో (Othello), యాజ్ యు లైక్ ఇట్ (As you like it), మాచ్బెథ్ (Macbeth) నాటకాలు చెప్పున్నపుడు వారు అందులో లీనమై చెప్పేవారు. సోమర్ సెట్ మామ్ (Somerset Mougham) ప్రాసిన కాస్పెట్ ఆఫ్ గాడ్ (Concept of God), ఇలియట్ (Eliot) ప్రాసిన ‘హోలోమెన్ (Hollow men), షెల్లీ (Shelly) ప్రాసిన ‘సైలార్క్ (To a Skylark) అద్భుతంగా చెప్పేవారు. షెల్లీ ప్రాసిన ‘సైలార్క్ పొయిటీ పాతాన్ని చెప్పేటప్పుడు తత్వ శాస్త్రాన్ని రంగరించి పోసేవారు. సైలార్క్ ఒక పక్కి. అది అకాశంలో కనపడనంత ఎత్తుగా ఎగురుతుంది. కానీ దాని ‘కూత’

మాత్రం విన్నిస్తుంది. ఆ పక్షిని గుర్తించాలంటే ‘కూతను’ బట్టి ప్రయత్నించాలి. ‘ఆ పక్షి కన్నించకున్నా దాని కూత విన్నించినట్లే – భగవంతుడు బాహ్య ఇంద్రియాలకు కన్నించకున్నా ఈ సృష్టి కన్నించినట్లు’ అని. దాని కూత లాంటిదే ఆత్మతత్వం. It is unseen but you can see its effect (అది కన్నించక పోయినా దాని ఫలితాన్ని చూడవచ్చు) అని చెప్పంటే స్వాదెంట్స్ ఆ భావంలోకి వెళ్లి అలోచించేవారు. ‘ప్లాటోనిక ఐడియా’ (Platonic Idea) షెల్మి రెప్రజంట్ చేసారనే వారు. “షెల్మికి అన్ని అలోచనలున్నాయో లేదో కానీ మాస్టారుగారెంతో అద్భుతంగా చెప్పేవారని విద్యార్థులంతా తన్నయత్వం చెంది హాయిగా భావించేవారంటారు” శ్రీ టి.డి. కృష్ణమూర్తి. పనిగట్టుకుని అనవసరంగా ఆధ్యాత్మిక విషయాన్ని తరగతి గదిలో చెప్పటం వారి లక్ష్యం కాదు. ఒకసారి ఒక స్వాదెంట్ లేచి సార్ మీరు శిరిడి సాయి భక్తులట గదా! ఉపన్యాసాలు కూడ యిస్తారట కదా! అని అడగ్గా వెంటనే మాష్టర్ “ఇది సమయం కాదు కూర్చో” అన్నారు. వారి తరగతిలో ఎమర్సన్ (Emerson) ప్రాసిన ప్రోజెక్షన్ లెసన్ (illusions) చెప్పు, గుహలోని రాళ్ళపై క్యాండిల్ వెలుతురు పడగా నక్కతాల్లా కన్నించేవని ‘లేనిది వున్నట్లుగా’ అని ఫిలాసఫీ దృష్టిలో చెప్పు సైంటిఫిక్ గా ఎనలైజ్ చేసి చెప్పున్నారు. ఒక విద్యార్థిలోపల విసుక్కుంటూ “బయటకు పోయి టీ త్రాగాలని వుంది.” అని పేపర్లో ప్రాస్తున్నాడు. ఇంతలో మాష్టారు గారు వేదిక పై చెబుతున్న పారం ఆపి విద్యార్థులవైపు చూస్తూ, “కొందరు విద్యార్థులు తమను తాము మోసం చేసుకొంటూ, లెక్కర్చను మోసం చేస్తున్నామనుకుంటారు. పారం వినకుండా ఇంటర్వెల్టలో బయటికిపోయి ‘టీ’ త్రాగి వస్తామని కాగితాల్లో ప్రాసుకుంటారు ఏంచేస్తాం” అన్నారు. తరువాత Class కాగానే ఆ విద్యార్థి “నేను అనుకున్నది, ప్రాసుకున్నది, అయ్యవారి కెట్లు తెలిసి పోతుంది సూర్యం! తమాషాగా వుందే” అని సూర్యనారాయణకు ఆకాగితాన్ని చూపెట్టగా ఆశ్చర్యపోయాడు. “ఒక వైపు పాతాల్ని బోధిస్తూ, మరోవైపు విద్యార్థుల మనోభావాల్ని గుర్తించి పోచ్చరిక చేసేవారు శ్రీ భరద్వాజగారు”, అని అంటారు వారి విద్యార్థి శ్రీ వి.సూర్యనారాయణ.

శ్రీ జయ చంద్రారెడ్డి, శ్రీ సుధాకర్ రెడ్డి మరికొందరు విద్యార్థులు భరద్వాజ గారి గదికెళ్లి ట్యూషన్ చెప్పమని ఫీజు యిస్తామని అనగా మాస్టారు గారు వారితో, అది నా పద్ధతికి విరుద్ధం. అవసరమైతే అర్థమయ్య వరకు మళ్ళీ మళ్ళీ తరగతిలోనే చెప్పేను అని చెప్పటంతో వారు నిరాశకు గురయ్యారు.

సంఘ దురాచారాల్ని గూర్చి వ్యంగ్యంగా చెప్పేవారు. ఒకసారి తరగతిలో “అందరూ శక్తివంతంగా వుండరు. ఒకమనిషి శక్తి మంతుడైతే వాడి ఆధారంగా అండగా నిలబడాలని అతని చుట్టూ చేరుతారు. కాబట్టి మనం బలవంతులుగా తయారు కావాలి. అంటే కృషి బాగుండాలి”, అన్న వారి మాటల్ని విన్న విద్యార్థుల్లో కొందరు ఇష్టపడి తర్వాత వారి గదికి వచ్చి వివిధ రకాల విషయాల్ని అడిగి తెలుసుకునేవారు అంటారు - నేడు అదే కళాశాలలో హిస్టరీ లెక్చరర్సుగా వనిచేస్తున్న శ్రీ సుధాకర్ రెడ్డి.

ఒకసారి విద్యార్థి ఇ.చెన్నయ్య బి.ఎ., లో పరీక్ష భయంతో ‘మాష్టర్ నేను పరీక్ష ప్రాయలేను, తర్వాత సెప్టెంబర్లో ప్రాస్తాను. ఇంగ్లీషు చదువ లేకున్నాను అంటే, అదేంటి! నీవు బాగా చదివావు. పూరికే భయపడ్డున్నావు, కంగారు పడ్డాడ్డు, అని ధైర్యం చెప్పు ఆరోజు నుండి రాత్రి గదిలో కూర్చోబెట్టుకొని Essays తయారు చేయించిమరీ నేర్చించారు. స్వంత తల్లిదండ్రులకంటే జాగ్రత్త తీసుకొని, పరీక్షలకు వెళ్తుంటే రోజు Best of Luck చెప్పేవారు మాష్టరు గారు” అని అంటారు.

ఒకసారి శ్రీశేఖాది, కుమారి నిర్వల, మాష్టర్ గారు కలిసి గదినుండి కాలేజీకి వెళ్తున్నారు. సగం దూరం వెళ్ళాక శ్రీ మాష్టరు గారు “పరీక్షలకు బాగా చదివారా” అని అడిగారు. ఆ అమ్మాయి “టెక్స్ట్ బుక్ లేదు, చదువ లేద్వార్” అనగానే అంతదూరంనుండి వెనకకు తమగదికి తిరిగి వచ్చి Text Book ఆ అమ్మాయికి యిచ్చి, “ఇంకాకసారి ఈ కారణం చెప్పవు కదా” అని College కు వెళ్లారు. ఇలా విద్యార్థుల శ్రేయస్సుకే ధనాపేక్ష లేకుండా, విద్యా విషయంలో శ్రద్ధ వహించే ఆధ్యాపకులెంతమంది!

శ్రీ మాష్టర్ గారు తమ నెలజీతంలో ఎందరో పేద విద్యార్థులకు ఫీజులుకట్టి, పుస్తకాలు కొనిచ్చి ఆర్థికంగా ఆదుకొన్నారు. విద్యార్థులు కళాశాల చదువులో ఉత్తీర్ణులై తదుపరి విద్యుత్ తిరుపతి, అనంతపూర్, ప్రాద్రాబాద్ మున్గు విశ్వవిద్యాలయాల్లో చేరిన తర్వాత కూడ వారికి డబ్బుపంపించే వారు. “మాష్టరు గారి ప్రేమాభిమానాలు, ఆర్థిక సహాయంలేనిచో నాకు యునివర్సిటీ చదువు ఎక్కుడిది?” అంటారు చెన్నయ్యగారు. “మాష్టరుగారు ఫీజు కట్టక పోతే డిగ్రీలో నా పరీక్షలే నిలిచిపోయి ఆ సంవత్సరము వృధా అయ్యేది”, అంటారు లెక్చరర్ శ్రీగోపాల్ (వి.ఆర్.సి., కాలేజి, నెల్లూరు). స్థాడెంట్సుకు మాత్రమే కాకుండ

ప్రతి ఫలాపేక్కలేని సహయాన్ని ప్రక్కవారికి అందిచే వారు. పూఢి వుండి బ్యాంకు లోను యిప్పించి, వారు చెల్లించక పోతే ఏరే కట్టుకున్నారు. గోవిందయ్య అనే వ్యక్తి వచ్చి బాధలు చెప్పుకుని ‘షాప్ పెట్టు కుంటాను’ అని చెప్పగానే అతనేమిటి? ఏం చేస్తాడు? ఏ ఊరు? అని కూడా ఆలోచించకుండా, అయ్యవారు బ్యాంకుకు వెళ్ళి లోను యిప్పించగా, చివరకు తీసుకున్నవాడు వుడాయించగా మాప్టార్ గారే కట్టుకున్నారు పాపం!

ఎప్పుడూ చంకలో చేతినిండా పుస్తకాలు మోసుకుని సన్నగా వుండి, సాదా సీదా ప్యాంటు, పర్పు వేసుకుని కళాశాలకు వెళ్ళేవారు. మొదట్లో ‘హాల్వ్యూ’ క్యాంటిన్ లోనూ, తర్వాత సుబ్బమ్మ మెస్సెలోనూ అందరితోను కలసి భోంచేసేవారు. తర్వాత అప్పుడప్పుడూ టి.డి. కృష్ణమూర్తి టిఫిన్, అన్నం క్యారియర్ తెచ్చి యిస్తుండేవారు.

మొదట్లో బ్యాచలర్స్ క్యార్టర్స్ లో వున్నప్పుడు శ్రీ పి.సాథర్క గారిని తెల్లవారు రుహామున భరద్వాజ గారు నిద్దుర లేవుతూ, “అరేభాయ్! లేయ్, నమాజ్ టైమ్ అయింది. నమాజ్ చేసుకో భాయ్, అల్లా అనుగ్రహిస్తాడు అని లేపేవారు. Staff and Students తో కలిసి చక్కగా క్రికెట్ ఆడేవారు. భరద్వాజ fast Bowler (ఫ్యాస్ట్ బోలర్) అని అందరూ మెచ్చుకొనేవారు. అందరితో కలిసిపోయే మనస్తత్వం వీరికున్నా అవతలి వారెక్కువగా Close గా కలిసేవారు కాదు. స్టోఫ్ అసోషియేషన్ సెక్రటరీగా శ్రీ భరద్వాజగారిని ఎన్నుకొన్నారు. కళాశాల స్టోఫ్ మీటింగ్లో సిబ్బంది అవసరాల విషయంలో అసోషియేషన్ తరఫున మేనేజ్మెంట్ వారిని నిర్మాపామాటంగా అడిగేవారు. చాలా Active గా వుండేవారు. సరియగు సమాధానం వచ్చేవరకు వదిలేవారు కాదు.

మాప్టారు గారి అడ్డె ఇల్లే సత్సంగ మందిరం :- మొదట్లో బ్యాచిలర్స్ క్యార్టర్స్ లో ఒక ఏడాది పాటు గడిపి తర్వాత వేరే ఇంటికి వచ్చారు. విద్యానగర్ వదిలి వచ్చేవరకు అడ్డె ఇంటిలో వున్నారు. అదే ఇంటిలో వారి ప్రక్క పోర్సన్లో కొన్నేళ్ళు శ్రీ యన్.రాధాకృష్ణగారు (లెక్కర్) ఉండేవారు. మాప్టారు గారికి 1975 లో వివాహమయ్యాడ అన్ని గదులు తామే అడ్డెకు తీసుకున్నారు. ఆ గృహం అతి సామాన్యంగా వుండేది. మొదటి గదిలో “సత్సంగం” జరిగేది. ఈ గదిలో బాబా ఫోటో, అవధూతల ఫోటోలు వుంచి ఎదురుగ్గా కూర్చునేవారు. వెనుక గదిలో పుస్తకాలు, రెండు సూటీకేసులు, ఒక సంచి మొదలైన వస్తువులుండేవి. ప్రక్కనే

చిన్న గదిలో మాష్టర్ గారు మొదట్లో ధ్యానం చేసుకుంటూ అక్కడే పడుకునేవారు. ఒకసారి ఆగదిలో పడుకొని ప్రాద్యున్నే లేచివచ్చి మొదటి గదిలో కూర్చొని కృష్ణమూర్తి, మరికాందరు వచ్చిన వారితో “లోపలి గదిలోకటి చూచి రండి” అన్నారు. వారు వెళ్లటానికి భయ పడ్డుండగా “ఏమిలేదు చూచిరండి” అన్నారు. వెళ్లి చూస్తే పెద్దనాగు పాము కుబుసం అపుడే వదిలింది. తడి తడిగా వుంది. ఆ గదిలో శ్రీ మాష్టర్ గారు పడుకుంటే ప్రక్కన రెండు అడుగులు మాత్రం స్థలం ఉండేది. “ఏమాత్రం చేయికదిలినా రాత్రి వచ్చిన ఆ పాముపై వారి చేయి పడి ఉండేది. కుబుసం వదిలిన ఆ టైంలో పాము చాలా ఆకలిగా, ఉగ్రంగా ఉండి ఏది తగిలినా కాటు వేసి తీరుతుంది.” అని మాష్టర్ గారు చెప్పుంటే విద్యార్థులు నిర్మాంతపోయారు.

ఈ ఇంటిలోనే సత్యంగాలు జరిగేవి. రామభక్తుడు శ్రీరంగన్న బాబు, అవధూత వెంకయ్యస్వామి, శ్రీసమర్థ నారాయణ మహారాజ్, శ్రీ పూర్ణానందస్వామి మున్నగు మహాత్ములేతెంచి పావనం చేసిన గది అది. క్రిష్ణియన్ విద్యార్థి శ్రీ పూర్ణ చంద్ర ప్రసాద్ ప్రశ్నతో ప్రారంభమైన సత్యంగం నిరంతరంగా 1981 వరకు 12 సంాలు జరిగింది. కులమతాలకతీతుడైన ఒక తపోమూర్తి, ప్రేమ మూర్తి, పుణ్యమూర్తి, మేధావి, సంఘ శ్రేయోభిలాషి అయిన అధ్యాపకుని నిలయమైంది ఆగది. ఎందరెందరో సాధు సత్పురుషులు, జిజ్ఞాసువులు, ఆర్థులు, అర్థార్థులు, హాయిగా ఊరట పొంది మనశ్యాంతినొందినది ఈ గదిలోనే. పల్లెల్లుండి బండ్లు కట్టుకుని వచ్చి సత్యంగాల్లో పాల్గొనే భక్తజనుల పాలిటి దేవాలయం, మసీదు, చర్చి ఆ సాధాసీదా ఇల్లు.

శ్రీ మన్నవ సత్యంగారి మాటల్లో “విద్యానగర్ లోని ఆగదిలో అడుగు పెడ్దునే ఎదురుగా నిలువెత్తు ఫోటోలోంచి ఒక ఘకీరు చిరిగిన కష్టాలు గుడ్డ కట్టుకుని నల్లరాతిపై కాలుపై కాలు వేసుకొని కూర్చొని నిశితంగా మనల్ని చూస్తారు. ఆదృష్టినుంచి కనులు మరల్లుకుని ఆయన్నోకసారి నభశిఖపర్యంతం చూసేవారికి ఆయన పాదాలవద్ద పడుకుని చక్కటి గడ్డంతో, శాంత గంభీర వదనంతో శ్రీభరద్వాజమాష్టర్ గారు దర్శన మిస్తారు. ప్రేమతో నిండిన ఆయన దృష్టి మనపై పడగానే అప్రయత్నంగానే చేతులు కలిపి నమస్కరిస్తాము. ఇంతలోనే ఆయన తన కుడి చేతితో హృదయాన్ని స్పృశిస్తూ నమస్తే రండి! రండి! కూర్చొండి అని ఆప్యాయంగా అహోనిస్తారు. అంతే కాక ఆ పరిచయం ఎన్నటికీ తెగిపోదు.

కలర్ లుంగీ, తెల్లని బనీను వేసుకొని అర్థ పద్మాసనంలో శ్రీ శిరిడీ సాయికి ఉత్తరాభిముఖులై దర్శాసనంపై కూర్చోనో, లేక అక్కడగల ఏదో ఒక డబ్బు తలక్రింద పెట్టుకొని కాలుపైకాలు వేసుకొని పడుకొని ఎప్పుడూ ఏదో ఒక పుస్తకాన్ని చదువుతూనో, ఉత్తరాలు ప్రాస్తు రచనలు చేస్తూనో, తమవద్దకు వచ్చే వివిధ వ్యక్తులకు సర్వవిధాల శాంతి నిచ్చేలా బోధిస్తూనో, ఎవరికో నుదుట ఊదీపెడ్దూ, ప్రసాదమిస్తూనో కనిపించే ఆయన మూర్తి మన హృదయాన్నంచే ఎన్నటికీ తొలగిపోదు.

మొదటిసారి వెళ్లి చూడగానే అక్కడి వాతావరణం చిత్రంగా కనిపిస్తుంది. చూద్దామంటే ఆయన ఒక పెద్ద కాలేజీలో పెద్ద ఇంగ్లీషు లెక్కర్, ఆయన గది చూస్తే సింపుల్గా ఒక చిన్న చాపమీద కూర్చొని కనిపిస్తారు. గదిలో కంటికి ఇంపుగా కనిపించే వస్తువు ఒక్కటీ వుండదు. రెండు మూడు చాపలో లేక నల్లటి గొంగళులో పరచి వుంటాయి. ఆయన చుట్టూ రక రకాల ఆధ్యాత్మిక వైజ్ఞానిక గ్రంథాలు కొల్లలుగా పడివుంటాయి. తూర్పు వైపుగా శిరిడిసాయి నిలువెత్తు ఫొటో వుంటుంది. దానిక్రిందే మరొక సాయి ఫొటో చిన్న సైజుది, చుట్టూ దత్తావతారాల ఫొటోలు వుంటాయి. ప్రక్కనే అలమర్లో ఎందరెందరో ముక్క పురుషులు ఫొటోల్లోంచి దర్శనమిస్తారు. మూల ఒక వంక కప్ర, చిన్న ఊదీ గిన్నె వుంటాయి.

ఆ గదిలో ఎప్పుడూ ఎవరో కొందరు మేధావులూ, విద్యార్థులూ, ఉద్యోగస్తులూ, వ్యవసాయదారులూ, పిల్లా పెద్దా కనులు మూనుకుని నిశ్చల ధ్యానమగ్నులుగానో లేక మహాత్మల చరిత్రలు పారాయణ చేస్తూనో, శ్రీమాఘర్ గారి వైపు నిశ్చబ్దంగా చూస్తూగానీ, శ్రీ మాఘర్ గారితో సంభాషిస్తూ గాని, సందేశాలు నివారించు కుంటూ, ఆయన రచనలను కాగితాలమీద కెక్కిస్తూ, ఆయన సందేశాలను, లేఖలను కవర్లలో అమర్చి అడుస్తులు ప్రాస్తు, పుస్తకాలను ప్యాకింగ్ చేస్తూ, ఆ గది కిటికీలోంచి చూస్తే నిర్మాణంలో కనిపించే శ్రీ సాయిమందిరానికి రూపు రేఖలు దిద్దుతూ, ఎకోంట్లు ప్రాస్తు మహా హడావుడిగా కనిపిస్తారు. ఎవరూ ఎన్నడూ అలసిపోయినట్లు కనిపించరు. శ్రద్ధ, ఉత్సాహం వాళ్లల్లో ప్రతిబింబిస్తూ వుటుంది. ఆ గదిలోకి ఎవరు ప్రవేశించినా ఎవరూ నిరాకరించరు. అక్కడ శ్రీసాయి సన్నిధిలో ఎంతసేపైనా కూర్చొని సాధన చేసుకోవచ్చు. చివరకు ఆగదిలోకి ప్రవేశించే కుక్కల్ని కూడ అదిలించే సాహసం

ఎవరూ చేయరు” అంటారు శ్రీ మన్సువసత్యం.

ఒక్కసారి శ్రీసాయిలామృతాన్ని చదివి శ్రీ మాస్టర్ గారి దర్శనార్థం తఱకు నుంచి వచ్చిన సోదరుడు శ్రీగోపాలకృష్ణగారు “సమాధాన పడని ఎన్నో ప్రశ్నలతో ఇక్కడికి వచ్చాను. తీరా భరద్వాజగారి సన్నిధిలో కూర్చున్నాక ఒక్క ప్రశ్న తోచదంలేదు”, అన్నారు. ఆయన సన్నిధిలో కూర్చున్న కొద్దిసేపటిలోనే ఆందోళనలన్ని సమసి పోయి ప్రశాంతత అనుభవమవడం ఎందరికో అనుభవం. అక్కడ జరిగే గురువారపు భజనలలోనూ, నిత్యమూ జరిగే సత్సంగాలలోనూ పాల్గొనే భక్తుల లోకిక, ఆధ్యాత్మిక సమస్యలు పరిష్కారమవుతుంటాయి. ఆ గదిలోనే కొందరు సోదరులకు స్వయంగా శ్రీ సాయియే భోతికంగా దర్శనమిచ్చారుకూడా.

శ్రీ సాయి ఆజ్ఞానుసారం పరిమితమైన కళాశాల ఉద్యోగానికి తిలోదకాలిచ్చి ఈ లోకం అనే అపరిమిత కళాశాలలోని అశేష ప్రజానీకం అనే విద్యార్థుల్ని తీర్చిదిద్దటానికి ఆ కరుణ రథం, ప్రేమరథం, చైతన్యరథం శ్వేతరథం, దివ్యరథం, అరుణ రథం సిద్ధమయింది. తనను శిలువ వేస్తున్నారు యేమి చేస్తున్నారో వారికే తెలియదని, వారిని క్షమించమని భగవంతుని ప్రార్థించిన యేసు భగవానునివలె తాను తన సాయినాథునికి “నిష్ట, సబూరి” లను దక్కిణగా సమర్పించి సాయి చూపిన బాటలో పయనమై ఒంగోలు పట్టణం చేరి ఆ సాయి తండ్రి సేవకు, సంఘసేవకు అంకిత మయ్యారు. విద్యానగర్ ఉద్యోగాన్ని వదలుకొనుటకు మనమెన్ని కారణాలు చెప్పుకున్నా అవన్నీ మన అభిప్రాయాల వరకే. వాస్తవం మాత్రము ‘సాయి ఆజ్ఞయే’ అన్న మాప్టరుగారి అభిప్రాయాన్నే మనం గ్రహించాలి, గౌరవించాలి అదే ప్రధానం.

మహా చేమ్మ

అధ్యాయము - 2

అన్వేషణ

జీవితంలో తారసిల్లే ఒక్కసంఘటన ఫలితంగా మానవ జీవితాలు మలుపు తిరుగుతుంటాయి. ఆ మలుపు మానవత్వం వైపు కావచ్చు, దానవత్వం వైపు కావచ్చు. మానవత్వం వైపు మలుపు తిరిగిన జీవితాలు మానవాళి శ్రేయస్సుకే పొటుపదం చారిత్రకసత్యం.

సిద్ధార్థుడు ‘బుద్ధుడిగా’ మలుపు తిరుగుటకు ముఖ్యకారణం ఆ నాలుగు దృశ్యాలే. నరేంద్రుడు వివేకానందుడిగా మారుటకు శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస స్ఫుర్తే. అవధూత ‘శ్రీ చివటంఅమ్మ’ ‘అమ్మగా’ మారుటకు ‘హరికథ’ వినడమే. వెంకట్రామన్ భగవాన్ రమణ మహర్షులుగా మారుటకు పదహారవ ఏట వారికి కల్గిన ‘మృత్యు’ అనుభవమే కారణం. అట్లే శ్రీ భరద్వాజ గారు ‘మాష్టర్’గా, ‘ఆచార్యులు’ గా మారుటకు కారణం తన 17 వ ఏట సంబంధించిన దుర్భటమే.

శ్రీ భరద్వాజగారు తన అన్వేషణకు దారితీసిన పరిస్థితులు, అన్వేషణ ఎలాసాగింది, ఎలా ఫలవంతమైంది వివరంగా మనకు వారే స్వయంగా ఏది నిజం? శ్రీపాకలపాటి గురువుగారి చరిత్ర, శ్రీ సాయిలీలామృతం మున్నగు గ్రంథాల్లో పరిచయ వాక్యాల్లో తెలియజేస్తారు.

పూర్వస్థితి :- ప్రతి వాక్యాన్ని హేతువాదంతో, తార్పికంగా ప్రశ్నించే మనస్తత్వంగల వీరు మొదట దైవం, అధ్యాత్మికతలకు అంత విలువనివ్వక పోగా, ఉపనయన మెందుకు? ‘కాకబలి’ ఎందుకు? అది వృథా చేయడం కదా? భగవద్గీత ఎందుకు చదవాలి? అన్న ప్రశ్నలతో అందర్ని ప్రశ్నించేవారు, వాదించేవారు. వారి నాన్న గారితో మరీనూ. అసలు ఒక వయస్సు వచ్చేవరకు అందరి పిల్లల్లాగా చెప్పింది చదువుకున్నారు. కానీ అప్పట్లో మహాత్మల దర్శన ప్రాశస్త్యాన్ని శంకించడమే గాక, తృణికరించారు కూడా.

1955 లో తమ 17వ ఏట ఉపనయనం జరుగుతున్న సమయంలో తమ మమతానురాగాల్ని చూరగొన్న వారి పెద్దన్న గారి రెండవ అబ్బాయి రెండు ఏండ్లవాడైన చి॥ భాస్కరాచార్య ఆకస్మికంగా మరణించారు. సరిగ్గా బ్రహ్మపదేశ ముహూర్తములో దైవజ్ఞులు పెట్టిన ముహూర్తబలం, ఆక్రతువులోని వేదమంత్రాలు, అన్నగారి పూజలు, ఉపవాసాలు ఆ చిన్నారిని రక్షించలేక పోవడం చూసిన

భరద్వాజలో ఒకవైపు తీవ్రమైన నాస్తిక భావం, మరోవైపు అంతకంటే అధికంగా ‘అన్వేషణ’ మేలొన్నాయి. ముందు కొద్ది రోజులు తీవ్రమైన శోకానికి గురయ్యారు. తన బాధకంటే మించిన అన్నగారి, వదినగారి బాధను చూచి వారి బాధనెలా తీర్చడం? అని తీవ్రంగా ఆలోచించారు. అసలు ఎందుకు దుఃఖ పడ్డున్నాము? దుఃఖం అంటే ఏమిటి? జీవించడం అంటే ఏమిటి? మృత్యువంటే ఏమిటి? మృత్యువును అతిక్రమించే మార్గమే లేదా? అసలు చావు తత్వమేమిటి? మృత్యువును అతిక్రమించే మార్గం ఉన్నా ఎవరూ గుర్తించలేదేమో అని తనలో దాగిపున్న ఒక అంతస్మార్థ వారిని అన్వేషణ వైపు ప్రోత్సహించింది. తర్వాత తన మానసిక పరివర్తన దృష్ట్యా చూస్తే ఈ విషాదకర సంఘటనే నిజమైన ఉపదేశంగా పరిణమించిందని తెలియజేస్తారు.

అన్వేషణ విధానం :- వారికి వచ్చిన ప్రశ్నలకు, జీవించడం అంటే ఏమిటో తెలిస్తేగాని సమాధానం దొరకదని తోచింది. ప్రాణం ఎక్కడ నుండి వచ్చి ఎక్కడికి పోతున్నది? జన్మించిన ప్రతివాడు వృద్ధుడై చనిపోయితీరపలసినట్లుగా విధించే కాలగతి రూపం ఏమిటి? దాన్ని నిరోధించడం సాధ్యమా! ఇలా సాగింది వారి అన్వేషణ. అంతటితో అహార్నిశలు వారికి వారే ప్రశ్నలు వేసుకుంటు, ఎన్నో గమనిస్తూ, ఆలోచిస్తూ కాలం గడిపారు. రాత్రిశ్లు 3, 4 గంాల కంటే నిద్ర యొరుగరు. అలా సాగిన ఏరి అన్వేషణలో సుమారు ఐదారు సంారాల వరకూ 1961 వరకు ఏ గ్రంథాలూ చదువలేదు. ఎవరినీ అడుగలేదు. ఏ గురువుకు తల తాకట్ట పెట్టలేదు. కేవలం అప్పటికి వారికున్న పరిజ్ఞానాన్ని, తార్మికశక్తిని వినియోగించి అహార్నిశలు యోచించడమే వారి పని. అలా చేయడంలో వారి ఉద్దేశ్యాన్ని వారు ఇలా వివరించారు (1) పుస్తకాల్లో చెప్పబడ్డ వాదాలచేత ప్రభావితం కాకుండా స్వయంగా సత్యాన్ని తరచడం ఒక కారణం. (2) మరొక కారణం ఎంతగాపు మేధావంతుని మేధస్సుకు తట్టిన ఆలోచనైనా అంత తీవ్రంగా మనమూ కృషిచేసి మన మనస్సును ఆ స్థాయికి తీసుకొని వస్తే మనకు దానంతటదే తెలుస్తుంది కదా అని వారంటారు.

అన్వేషణ ఫలం :- అలా అంతర్భుదనం, ఆత్మసమరం (అసలైన జీవోద్దీ) సాగిస్తుండగా ఒంగోలులో భరద్వాజగారు ఒకనాటి సాయంకాలం ఊరి బయట నడుస్తుండగా తలలో పెద్ద శబ్దమైనట్లు విన్నించి ప్రశాంతత ఏర్పడింది.

అంతవరకు తన అన్యేషణలో తలెత్తిన ప్రశ్నలన్నీ మనస్సులో చిక్కుఫీడినట్టే ఒక తార్థికమైన సిద్ధాంతము రూపొంది అన్నిటినీ సమన్వయపరస్తా తన ప్రశ్నలన్నీ సమాధాన పద్ధాయన్నించింది వారికి. అట్టే మరే ప్రశ్నలేని శాంతమైన మనస్సుతో కాలం గడిచింది. అయినా కేవలం మానసిక సమాధానంతో తృప్తి పడక వారి మనస్సును, చైతన్యాన్ని గమనించే యత్నం చేసేవారు. ఒక శూన్యము, శాంతము అయిన స్థితిని అనుభవిస్తుండేవారు. అయితే మృత్యువును, కాలాన్ని జయించే శక్తి వారికింకా రాలేదు. కనుక వారా ప్రయత్నం మానలేదు.

ఒకరోజు సాయంత్రం రైలు స్టేషన్ (బంగోలు) లో పుస్తకాల షాపు దగ్గరికెళ్లినపుడు 'The Way of zen' అన్న పుస్తకం తీసి 'ఇది మీలాంటి వారు చదువ వలసింది' అంటూ ఆ షాపు లోని వ్యక్తి (మిత్రుడు) ఇచ్చారు. ఆ పుస్తకంలోని విషయమంతా వారి అన్యేషణతో పోలి వుండడమేగాక వారి అభిప్రాయాల్ని, అనుభవాల్ని ధృవపరిచింది. ఆ పుస్తకంలో బుద్ధుడు తన అన్యేషణ సరిగ్గా ఇలాంటి ప్రశ్నలతోనే ప్రారంభించిన విషయం భరద్వాజగారి మనస్సును ఉత్సేజ పరచింది. కొన్ని సంవత్సరాల పాటు జరిపిన వారి అన్యేషణలో వారికి సందేహంలేని సమాధానాల్ని ఏర్పురచుకున్నాడు అప్పడు వారి యోచనా విధానంలో గాని, సాధించిన అభిప్రాయాల్లోగాని ఏదైనా లోపం వుందోనని చూచుకోవడానికి పుస్తకాలు, వివిధ మత గ్రంథాలు చదవడం ప్రారంభించారు. ఎక్కడా ఒక్క విషయంలోనూ వారి అభిప్రాయాలను మార్చుకోవాల్సిన అవసరం రాలేదు. అయి పుస్తకాల్లో వారి కొచ్చిన అనుభవాలే ధృవపరచబడియుండడం వారికి సంతోషాన్ని, ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ఇచ్చాయంటారు. అట్లా ప్రపంచంలోని వివిధ మత గ్రంథాల్ని విజ్ఞానశాస్త్ర గ్రంథాల్ని చదవడం మొదలు పెట్టారు. “పీటివల్ల స్వయంకృషి మీదనే పురోగతి అంతా ఆధారపడుతుందన్న భావం ధృఢమైంది” అని అంటారు.

వారు కనుగొన్న సత్యాన్ని, వాస్తవాన్ని గూర్చి ‘ఏది నిజం?’, ‘మతం ఎందుకు?’, ‘విజ్ఞాన వీచికలు’ గ్రంథాల్లో ఇలా వివరిస్తారు. “సృష్టిగురించి, మానవుని జీవితం గురించి, ఇది నిజం అంటే, అది నిజం అనే దృక్పథాలున్నాయి. మానవుని నాగరికత, వివిధ కళలు, శాస్త్రాలు, రాజకీయ వ్యవస్థలు, తత్వశాస్త్రం అన్ని తిరిగి తిరిగి ఈ సత్యాన్నే అన్యేషిస్తాయంటూ” ప్రోడింజర్, ఐన్స్ట్రీన్, ప్రిట్జాఫ్

కాప్రా, మాక్స్ ప్లాంక్, సర్జేమ్స్ జీన్స్ మున్గు పాశ్చాత్యమేధావుల, విజ్ఞాన శాస్త్రవేత్తల వాక్యాల్చి క్రోడీకరిస్తూ వివరిస్తారు. (1) మొదట అంతా ఒకే శక్తివున్నది, (2) ఆ శక్తికి చైతన్యమొక లక్షణం. (3) అందువలన ఆ శక్తి తన ఇచ్ఛానుసారం తనలో తాను మార్పు తెచ్చుకున్నది. అప్పుడు వివిధ తరంగ విశేషాలు, వాటి సముదాయాలైన మూలకాల వరమాణవులు, వాటి కలయిక వలన వివిధ వస్తు జాలము ఏర్పడ్డాయి. (4) చైతన్యం గల మూలశక్తి తనలో మార్పు తెచ్చుకునే స్వభావం కలది కనుక సృష్టి జరిగింది అని చెప్పుకోవలసి వస్తుంది అని వివరిస్తారు. ఇదే సత్యాన్ని చవిచూసిన మహార్షులు, జ్ఞానులు ‘ఏకంసత్త విప్రాః బహుధా వదంతి’ అని అనగల్దారు, అంటూ అలాంటి సత్యపథంవైపు, వెలుగువైపు మన మనస్సులను తీసుకొని పోవుగాక అన్నదే చరమ ప్రార్థన అంటారు. మతాలన్నీ, భగవంతుడు నామ, రూప రహితుడు, సర్వగతుడు, సృష్టి, స్థితి, లయకారకుడు, జ్ఞాన స్వరూపియని చెప్పగా, నేటి భౌతిక శాస్త్రం మొదటి మూడు ధర్మాలు కలిగిన సత్యమే వివిధ సృష్టి జాలంగా ప్రకటిత మౌతుందని చెప్పుంది. జ్ఞానం కూడా ఒక ధర్మంగా వున్న, చైతన్యం ఒకటి మౌలికంగా వుండాలని, జీవ, పదార్థ, రసాయనిక, గణిత, మనస్తత్వ శాస్త్రాల్చి ఆధారం చేసుకొని నిరూపించారు. దేవుడు లేడనేవారి మాటకు అర్థం. - శక్తి తరంగ సముదాయాలు (భౌతిక వస్తువులు) వున్నాయి కానీ ‘శక్తి’ లేదు అన్నట్లు అవుతుంది కదా అంటారు.

అనుభవైకవేద్యం - శిరిడీ దర్శనం :- సిద్ధాంతపరంగా వారు కనుగొన్న సత్యం గురించి, తత్త్వము-ఆధ్యాత్మికతల గురించి చదివినపుడు ఆయా విషయాల్చి స్వయంగా అనుభవించి చూచిన వాళ్ళున్నారా అని అన్వేషించారు. ఆ సమయంలో వారి రెండవ అన్నగారు శిరిడీ రమ్మని పిలవగా “మనమేదైనా పొందవలసిందీ, పొందదగినదీ వుంటే అది స్వయంకృషి మీదే ఆధారపడ్డుందే తప్ప, సాయిబాబా వంటివారు మరొకరికి సహాయం చేయలేరని, అందువలన శిరిడీ వెళ్ళడము వలన ప్రయోజనముండదనీ, రానని” చెప్పారు. ఒకవేళ స్వయం కృషిగాక మరేదైనా దైవ నిర్ణయం ఉంటే మనమూ ఆ స్థితిని పొందగలమనీ, ఆ నిర్ణయం మనకు లేనపుడు మహాత్మల దర్శనం వల్లకూడా ప్రయోజనముండదనీ వాదించారు. అప్పుడు అన్నగారు “వాదనతో పనిలేదని, నమ్మమని చెప్పడం లేదు. కేవలం తోడుగా రమ్మని” వారిని శిరిడీ తీసుకెళ్లారు.

ఫిబ్రవరి 8 వ తేది 1963 సాయంత్రం 6.30 గం॥లకు హరతి జరుగుతుండగా వారు సాయి సమాధి మందిరంలో ప్రవేశించారు. అక్కడన్న భక్తజనాల్ని చూచి ఏనాడో పరమపదించిన మహాత్మనిపై అంతటి భక్తి విశ్వాసాలుండటం చూచి ఆశ్చర్యపడ్డారు. హరతి అయ్యాక సమాధి దగ్గరి కెళ్లినపుడు అందులోనే ఆ మహానీయుని దేహముంచారని చెప్పగానే ఒడలు కంపరమెత్తి కడుపులో త్రిప్పినట్టే “ఆ దేహం ఈసరికి ఎంతక్కల్సి వుంటుందో కదా! దాన్ని కప్పి పుచ్చడానికే కాబోలు అంత ధూపం వేస్తున్నారు” అన్నించిందట. వెంటనే గదికి వెళ్లి భోజనం కూడ తినకుండా నిద్రపోయారు.

“తెల్లవారి తీవ్రమైన ఆకలితో మెలుకవ వచ్చి త్వరత్వరగా మద్రాస్ హాటల్కని సమాధి మందిరం మీదుగా వెళుతున్నాను. ఆరతి, అభిషేకం అయిపోయాయి కాబోలు, అక్కడ పూజారులు తప్ప మరెవ్వరూ లేరు. జీవకళతో కళకళలాడుతున్న అచ్చటి విగ్రహాన్ని మాత్రం మరొక్కసారి చూడాలనిపించి, మందిరంలోకి వెళ్లాను. ఆ విగ్రహంలోని బాబూ ముఖం చూస్తుంటే అందులోని సాయి చూపు అంతర్ముఖమై, ఏదో అతీతమైన స్థితిలో వున్నట్లు తోచింది. ఆ స్థితిలో ఆయనకు తననుండి వేరుగా యిం సృష్టి వున్నట్లు తోచివుండదని, విశ్వమంతా ఏ మహాత్రర చైతన్యంలో సంకల్పమాత్రంగా వున్నదో, దానితో ఆయన తాదాత్మ్యం చెంది వున్నారనిపించింది. ఇది కేవలం భావంగాగాక ఒక అనిర్వచనీయమైన అనుభవంగా నా హృదయాన్ని కబళించింది. నాచుట్టూ, నా లోపల ఏమి జరుగుతున్నదో తెలియలేదు”.

“అలా ఎంతసేపు గడిచిందో తెలియలేదు. కొంతసేపటికి త్రుశ్చిపడి లేచాను. మా అన్నగారు నా ఏపు తట్టి భోజనానికి రమ్మంటున్నారు. ఆ స్థితిలోనుంచి మేలొన్నడమెంతో బాధనిపించింది. టైము చూస్తే నేనక్కడకు వచ్చి సుమారు 5 గంటలైంది. అంతసేపూ నేను నిలబడి విగ్రహాన్ని చూస్తున్నానను కొన్నాను; నిజానికి కూర్చుని వున్నాను. కళ్ళు మూతబడి వున్నాయి. భోజనానికి వెళుతూ వుంటే కలలో నడుస్తున్నట్లుంది. గాఢనిద్రలో లేపితే తిరిగి మనస్సు నిద్రలోకి మళ్ళీనట్లు, నా మనస్సు అప్రయత్నంగా నిరామయమౌతున్నది. వస్తువులను గుర్తించాలన్నా, యోచించాలన్నా ఎంతో ప్రయత్నం చేయవలసి వస్తున్నది. ఇల్లు చేరి కొద్దినెలలు గడిచిన నా స్థితి అలానే వుండిపోయింది. గాఢమైన శాంతి ఆనందాలతో రోజులు, నెలలు క్షణాల్లా గడిచిపోయేవి. జగత్తంతా గాఢమైన శాంతి ఆనందాలతో రోజులు, నెలలు క్షణాల్లా గడిచిపోయేవి. జగత్తంతా

చైతన్యమయంగా తోచేది. దాని వలన నా ఉద్యోగవిధులు దెబ్బతినకుండా కొన్ని అటలు నేర్చుకొని ఆడుతుండేవాళ్లి. నా శరీర తత్త్వంలో గూడా ఎంతో మార్పు వచ్చింది. దృఢమైన ఆరోగ్యం కల్గింది. ఎంత తింటే అంత అరిగేది; ఏమి తినకున్నా నీరసమూ, ఆకలి ఉండేది కాదు. ఎప్పుడు పడుకున్నా గాధంగా నిద్ర పట్టేది. కొన్ని రోజులు నిద్ర లేకపోయినా కళ్ళు మంటలు, ఆవలింతలూ వుండేవి గావు. ఎలువంటి ఆధ్యాత్మికమైన ప్రశ్న వచ్చినా తృచీలో సమాధానము స్ఫురించేది. ఎవరినైనా చూడాలనిపిస్తే త్వరలో వారే రావడం జరిగేది. ఇతరుల గురించి సామాన్యంగా తెలియడానికి వీలులేని అంశాలు అకస్మాత్తుగా నా మనస్సులో మెరిసేవి. నా పరిచయస్తులందరూ నాదగ్గర తమకెంతో శాంతి ఉంటుందనేవారు”.

ఇంతటి అద్భుతమైన ఆధ్యాత్మికస్థితిని అనుక్షణం అనుభవిస్తూ, శ్రీ భరద్వాజగారు పైదరాబాద్ లోని చిక్కడపల్లిలో వారి అన్నగారైన శ్రీ వేదవ్యాసగారి ఇంట్లో ఉండేవారు. త్వరలో శ్రీ మాఘర్ గారు మళ్ళీ శిరిడీ దర్శించారు. నిజమైన ఆధ్యాత్మికానుభవం నిరంతరం తమ తత్త్వంగా కలిగిన మహానీయుల, సిద్ధపురుషుల, అవధూతుల దర్శనం కోసం శ్రీ సాయిని ప్రార్థించడమూ వారి కోసం అన్వేషణ సాగించడమూ రాబోవు అధ్యాయాలలో చూద్దాం.

శ్రీ ఎక్కిరాల అనంతాచార్య, శ్రీమతి బుచ్చి వెంకటులక్ష్మి

అధ్యాయము - 3

“మహర్షిత్వుల, బ్రహ్మగత్తుల” - సంచర్యనం

ఆధ్యాత్మిక సామ్రాట్టు శ్రీ శిరిడిసాయినాథుని దివ్యశీస్సులతో, అమృతానుభవంతో, బ్రహ్మనందంలో కాలం గడుపుతున్న శ్రీ భరద్వాజగారు రెండవసారి శిరిడి వెళ్లినప్పుడు “సాయి! మీ సమాధి దర్శనంతోబే యింతటి అనుభవం కల్గిందికదా, మిమ్మల్ని సశరీలుగా దర్శించగల్లితే ఎంత బాగుండేదో! ఆ అదృష్టం నాకు కలుగలేదు. ఇకనైనా నాకు పరిపూర్జులైన సిద్ధ పురుషుల, అవధూతుల దర్శనం, ఆశీర్వచనం కల్గేలా దయచూడవలసినది” అని ప్రార్థించారు.

“తద్వాది ప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేన సేవయా
ఉపదేశ్యంతి తే జ్ఞానం జ్ఞానినస్తత్వ దర్శినః
(అధ్యాయం 4-34 వ శ్లోకం, భగవద్గీత)

(సద్గురువులకు సాప్తాంగ నమస్కారం, సేవ చేసి ప్రశ్నించు, అప్పడా బ్రహ్మజ్ఞులు జ్ఞానం ఉపదేశిస్తారు).

మహాత్మల అన్యేషణలో దూరప్రాంతాలకు దేశమంతా తిరిగారు శ్రీ భరద్వాజ గారు. తాము I.A.S. చదుకున్నామని భావించక, శీత, తాపాల్ని లెక్క చేయక ఎక్కడ పడితే అక్కడ రోడ్డు ప్రక్కన, ప్లాట్ ఫారమ్స్ పైన విశ్రాంతి తీసుకుంటూ ‘తల్లి ఒడిలో చేరటానికి తహ తహ లాడే బిడ్డలా’ అవధూతుల, సిద్ధపురుషుల సాన్నిధ్యం చేరుటకు తపించి తిరిగారు. వారి పాదసేవ చేసారు. అన్యేషణ ఎంత తీవ్రంగా వుండేదంటే ‘ఇది విషము’ అంటే దాన్ని నోట్లో వేసుకొని అయినా సరే తెలుసుకోవాలనే తపన వుండేది. ‘భగవంతుడు అవధూతుల రూపంలో, సద్గురువుల రూపంలో భూమిపై సంచరిస్తాంటారని’, శ్రీ గురు చరిత్ర, దత్తాత్రేయోపనిషత్తు, భగవద్గీతాది గ్రంథాలు చెబుతున్నాయి. ‘బాలోన్నత్త పిశాచవత్తి’ అని శంకరాచార్యులవారు అన్నట్లు అవధూతులు బాలలవలె, ఉన్నత్తులవలె, పిశాచాలవలె సంచరిస్తారు. వారిని గుర్తించి సేవించే సామర్థ్యం మనలో ఎక్కువమందికుండడు. అలాంటి అన్యేషణలో ముత్సుబాటులో శ్రీభరద్వాజ గారు ముందుకు సాగారు. అష్టకప్పాల్ని, ఒడుదుడుకుల్ని ఎదుర్కొన్నారు. మహాత్ముల దగ్గర సాధించిన జ్ఞానభిక్షను, ఆధ్యాత్మికానుభూతుల్ని, ‘సాధించేవరకూ సంఘానికి

తెలుపక, సాధించిన మరుక్షణమే సంఘాన్ని మరువక' పంచిపెట్టారు. శ్రీభరద్వాజగారు మహాత్ములను, అవధూతులను సందర్శించిన విధానం చూద్దాం.

జిల్లెళ్ళమూడి అమ్మ : - శిరిదీ దర్శనం తర్వాత 1963 ఆగష్టు నెలలో భరద్వాజ గారు దర్శించిన జ్ఞానుల్లో మొట్టమొదటివారు జిల్లెళ్ళమూడి అమ్మగారు. వీరిని (జిల్లెళ్ళ మూడి గ్రామం, బాపట్లకు (గుంటూరుజిల్లా) 13 కి.మీ. దూరం) సాక్షాత్తు శ్రీ రాజరాజేశ్వరి దేవి అవతారంగా భక్తజనులు భావిస్తారు. వీరు గార్వస్ఫూమును స్వీకరించిన జ్ఞాన సంపన్మూరాలు. శ్రీ భరద్వాజ గారు దర్శించిన వారిలో కొందరు ప్రజల దృష్టిలో అప్పటికే జ్ఞానులుగా, సద్గురువులుగా గుర్తించబడ్డా, తాను మాత్రం గ్రుధ్విగా నమ్మక, పరిశీలనా దృష్టితో చూట్లమే ప్రధానంగా కన్నిస్తుంది. శ్రీ భరద్వాజ గారు వీరివద్ద అనేక ప్రశ్నలు, చర్చల ద్వారా తన నిరంతర ఆధ్యాత్మిక సాధన పదిలం చేసుకున్నట్లు తెలుస్తుంది. ఉద్యోగధర్మ నిర్వహణలో ఉంటూ సెలవుల్లో ఆశ్రమానికి వచ్చిపోతుందేవారు. చివరికి అమ్మ ఆజ్ఞాపై బాపట్ల కళాశాలలో ఉద్యోగానికి రాజీనామాయిచ్చి ఆశ్రమంలో వుంటూ 'మాతృత్వం' మ్యాగజైన్కు వ్యాసాలు ప్రాస్తూ, పరిశీలించేవారు. అక్కడ అమ్మగురించి 'The Voice of Mother' అన్న గ్రంథాన్ని రచించారు. మానసిక సాధనతో బాటు, శారీరక సాధనలో భాగంగా ఆశ్రమంలో సేవ చేసేవారు.

శ్రీ పాకలపాటి గురువుగారు : - (బాబుగారు) (11-6-1911 - 6-3-1970) పెద్దన్న శ్రీ కృష్ణమాచార్యుల గారి ద్వారా శ్రీ పాకలపాటి గురువు గారి గురించి విన్న శ్రీమాష్టర్ గారు 18-9-66 న నర్మిపట్టం నుండి ఏజెన్సీ ప్రాంతంలో లోతుగడ్డ జంక్షన్లో దిగి, అడవిలో కాలిబాటన నడిచి 'భీమసింగ్' చేరి ఆశ్రమంలో బాబుగారిని దర్శించారు. నరమాంస భక్తకులుగా ఉన్న చెంచు, కోయ, బోయ మున్నగు అడవిజాతి ప్రజల హృదయాల్లో, బ్రతుకుల్లో రామదీపాలు వెలిగించి, వారిని బుపిసంతతిగా తరింప జేసిన సిద్ధపురుషులు శ్రీ పాకలపాటి గురువుగారు, వారి దర్శన, ఆశీస్సులతో భరద్వాజగారు పులకించారు. ఎన్నోన్నో సందేహాల్ని నివృత్తి చేసు కోవడమేగాక, అనేక యోగసాధనా విషయాలను గ్రహించారు. వారి సలహా మేరకు సౌభాగ్యవతి అలివేలు మంగమ్మగారితో వైవాహిక జీవితాన్ని పంచుకున్నారు.

అవధూత శ్రీ చీరాల స్వామి : - నిజమైన రత్నాన్ని రత్నాల వ్యాపారే కనిపెట్టగలడు. ‘జ్ఞానుల్ని జ్ఞానే కనిపెట్టగలడు’. చీరాల పట్టణంలో రోడ్డు వెంట చింపిరి, జడలు కట్టిన తలతో, మాసిన గడ్డంతో, చినిగిన గుడ్డలతో, బోదకాలితో సంచరిస్తూ చార్మినార్ సిగరెట్లను త్రాగుతూ, తాను తింటున్న అన్నంలో కుక్కలు మూతి పెట్టినా పట్టించుకోని వీరిని గూర్చి ‘అవధూతగా’ లోకానికి పరిచయం చేసిన ఘనత భరద్వాజగారిదే. 1967 లో జిల్లెళ్ళమూడి ఆశ్రమంలో ఉంటున్న రోజుల్లో టైఫాయిడ్ జ్వరం రాగా చీరాలలో డా. శ్రీధర్ రావు గారి హస్పటల్ చేరిన భరద్వాజగారు శ్రీస్వామి వారిని దర్శించారు. ఆ స్థితిలో శ్రీ స్వామి సన్నిధిలో మాప్సరు గారికి కలిగిన శాంతి వలన శ్రీ స్వామి అధ్యాతంగా స్పందించిన తీరు చూచిన మాప్సర్ గారికి వారు అవధూత అని విశ్వాసం ఏర్పడింది. అంతటి టైఫాయిడ్లోను స్వామి అపథ్యమైన ఇఛీ, దోష తినిపించడం మాప్సర్ గారు ప్రసాదంగా స్వీకరించడం జ్వరం తక్కణమే తగ్గటం ఆశ్చర్యకర విషయం. శ్రీ స్వామివారు ఎన్నో రహస్య విషయాల్ని భరద్వాజ గారికి తెలిపారు.

మాప్సారుగారిని స్వామివారు ‘ఎర్రస్వామి’ అని పిలుస్తూ, వారి రాకోసం ఎప్పుడూ తపిస్తూ, ‘ఎర్ర స్వామి ఎప్పుడొస్తాడయ్య’ అని చుట్టూ వున్న వారిని పదే పదే అడిగేవారు. 2-9-73 లో (స్వామి వారు భౌతిక దేహత్వాగం ముందు రోజున) శ్రీ మాప్సర్ గారికి, కళాశాల తరగతి గదిలోకి ప్రవేశిస్తుండగా స్వామి దర్శన మిహ్వటంతో, ఆ దర్శనాన్ని చూస్తూ గడప తట్టుకొని మాప్సారు గారు పడిపోయారు. అదే రోజు చీరాల వెళ్లటం, స్వామి 3-9-73 న చివరి శ్వాస వదలటం, అంత్యక్రియలు శ్రీమాప్సారు గారు, చంద్రం, మరియమ్మ, డాక్టర్ శ్రీధర్ రావు మున్నగు భక్తజనుల సమక్షంలో జరిపించడము జరిగింది.

ఆనందమాయి మాత : ఉత్తరప్రదేశ్లో గొప్ప యోగినిగా, కృష్ణసాక్షాత్కారం పొందిన జ్ఞానిగా పూజింపబడుతున్న మాత శ్రీ ఆనందమాయి. నైమిశారణ్యంలో శ్రీ అఖండానంద సరస్వతీస్వామివారి ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించబడుతున్న భాగవత సప్తాహంలో పాల్గొనుటకు శ్రీ ఆనందమాయి మాతా విచ్ఛేసారు. ఆ విషయం పత్రికలో చదివిన శ్రీభరద్వాజగారు జిల్లెళ్ళమూడి ఆశ్రమం నుండి ఉన్నపట్టున కేవలం ఒక దుప్పటి, ఉపలు తీసికొని బయలుదేరి నైమిశారణ్యంలో దిగి, దాదాపు 12 కి.మీ. లు చెప్పులు లేకుండా కాలి నడకను వెళ్లి అమ్మ ఉంటున్న ఆశ్రమం

చేరారు. విపరీతమైన చలి, మంచుతో వొంటిపై తడసిన గుడ్డలు, ఒకవైపు తీవ్రమైన ఆకలి, మరోవైపు మనసు నిండా అమ్మ దర్శనం కోసం ఆరాటం. 70 సం॥రాల ప్రాయంలో ఉన్న అమ్మ పసిపిల్లలా, మనసు వెన్నెలలా, నవ్యతూ ప్రక్కనున్న వారితో దైవదర్శనానికి జీవుడు పదే తపన గూర్చి మాటల్లాడుతున్నారు. భరద్వాజ గారు వెళ్లి నమస్కరించగా, ఆశీర్వదిస్తూ, తదేకంగా చూచారు. దర్శనానంతరము బసకై ఆశ్రమవాసుల్ని విచారించగా క్రొత్తవారికి చోటు లేదన్నారు. అక్కడే రెండు ఘర్లాంగుల దూరంలో రాత్రంతా చెట్టుక్రింద గడిపారు. శ్రీ మాష్టర్ గారు కప్పుకున్న దుప్పటి మంచుకు తడిసి ముద్ద అయ్యంది. ఆకలి, తీవ్రమైన జ్వరము, తలనొప్పి బాధిస్తూన్నా. అమ్మ దర్శనం కోసం ఓర్పుతో భరించారు. మరుసటి ఉదయం శక్తి కూడదీసుకుని అమ్మ దరిచేరగా శ్రీ మాష్టరు గారికి ప్రత్యేక ఆశీస్తులు అందించి ఆశ్రమములో ఉండుటకు వీలు కల్పించారు. తరువాత 2,3 సార్లు అమ్మ దర్శనం చేసుకున్నారు.

శ్రీ అఖండానంద సరస్వతి :- భాగవత పారాయణ ద్వారా శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ సాక్షాత్కారం పొందిన వీరిని, భాగవత ప్రవచనం చేసాక, భరద్వాజ గారి దగ్గరికి చేరి ధర్మం గురించి, నేటి పరిస్థితులగూర్చి ప్రశ్నించి చర్చించారు. చివరకు స్వామి, కొండరైనా ధర్మాన్ని నిలబెట్టేవారుండాలి. అపుడే శిష్టరక్షణకై, ధర్మ రక్షణకై దైవం అవతరిస్తాడు. ప్రజల్లో ధర్మాన్ని మేల్కొల్పాలి. ప్రస్తుతం నువ్వు, నేను చేస్తున్నపని అదేగా! అని భుజంతట్టి ‘బహుత్ మితా’ అని శ్రీ భరద్వాజ గారిని దగ్గరికి తీసుకున్నారు.

శ్రీ గుళవణి మహారాజ్ : శ్రీ శిరిడీసాయిసన్నిధిలో ఉండగా పూణీలో ఉంటున్న పాత విద్యార్థి శ్రీ ‘పూర్ణ చంద్ర ప్రసాద్’ ఎన్నడూలేనంతగా గుర్తుకు రాగా వారిని చూడ్డానికి పూణీ వెళ్లారు మాప్చారు గారు. వారు వెళ్లేసరికి పూర్ణ చంద్రప్రసాద్ ఇంట్లో లేరు. ఆ పట్టణంలో ఎవరైనా మహాత్ములున్నారేమో అని మాష్టరు గారు విచారించగా. అచట సిద్ధ పురుషులు 84 సం॥ రాల ప్రాయంలో ఉన్న శ్రీ గుళవణి మహారాజ్ యోగి అనే సిద్ధపురుషులు ఉన్నారని తెలిసింది. (వీరు శ్రీవాసుదేవానంద సరస్వతి స్వామి (తెంబె మహారాజ్) గారి ప్రత్యక్ష శిష్యులు) వారి దర్శనానికి వెళ్లగానే, వారు మాప్చారు గార్చి చూస్తూనే ‘ఓ సాయి బాబాకా బేటా’ అని పిలిచారు. నైమిశారణ్యంలో జరిగిన భాగవత సప్తాహంలో

మహానీయులు శ్రీ అభిందానందసరస్వతీ స్వామి వారు సజీవుడైన సిద్ధపురుషుడే జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించగలరనీ, సమాధి చెందిన మహాత్ములు ఎంతటి గొప్పవారైనా ఐహిక రక్షణ మాత్రమే సమకూర్చుగలరనీ చెప్పారు. అది మాప్యారు గారికి సమస్యకాగా ఈ విషయాన్ని శ్రీ గుళవణి మహారాజ్ గారితో ప్రస్తావించారు. అప్పుడు వారు “శ్రీ సాయిబాబా విషయంలో ఆట్టి శంక అవసరంలేదు. ఆయన సాక్షాత్కారమైన దత్తాత్రేయుల అవతారం. మహాసమాధి అనంతరం ఎందరికో భౌతికంగా దర్శనమిస్తూ వారిని ఉధరిస్తున్నారు. నీవు నడుస్తున్న బాట మంచిదే. ఆ మార్గాన్నే సాగిపో...” అని ఆశీర్వదించారు. పిమ్మట శ్రీ గుళవణి మహారాజుల వారి ప్రత్యక్ష గురువులగు శ్రీవాసుదేవానంద సరస్వతీ స్వామి వారిచే సంస్కృతములో రచింపబడిన ‘శ్రీ సంహితాయన గురుద్విసాహస్రి’ అన్న రెండువేల శ్లోకాలు గల శ్రీ గురుచరిత్రను ప్రసాదంగా పొందారు. శ్రీ గురుచరిత్ర పారాయణ ద్వారా శ్రీ మాప్యారు గారు స్వప్న దర్శనం పొంది తన గురువు శిరిడీ సాయినాథుడని గుర్తించారు. పిమ్మట ఆ గురుచరిత్ర గ్రంథాల్ని ఆంధ్రికరించి అంధ్రావనికి నిత్యపారాయణ గ్రంథంగా అందించిన మహానీయులు శ్రీ భరద్వాజులు.

శ్రీ రంగన్న బాబు :- వీరు శ్రీ కోదండరామస్వామి ఉపాసకులు. ఏలూరు, చీరాల, ముఖ్యంగా గుంటూరు పట్టణంలో నివసించిన వీరిని ‘రామ భక్తుడు రంగన్న బాబు గారని’ పిలుస్తారు. వీరు వైశ్వ కుటుంబములో జన్మించిన వారు. చిన్నతనంలో మంచి కండపుష్టి కలవారు. ఒక హరిదాసు కథలో ‘దృఢ విశ్వాసంతో ప్రార్థిస్తే రామదర్శనమౌతుందని విన్న వీరు ఇంటికి వెళ్లి ప్రయత్నించిన 3 గం॥ల్లో వీరికి రామదర్శనమైంది. అప్పటినుంచీ వీరికి శ్రీరాముని నిత్య సాక్షాత్కారం ఉండేది. పిమ్మట గృహస్థ జీవనం చేసారు. సంతానం కలదు. కుటుంబ పోషణకై వీరు మొదట్లో ఇళ్ళకు త్రాగునీరందించి జీవనం చేసారు. శ్రీ మాప్యారు వీరిని అనేక సార్లు దర్శించి, వీరి రామభక్తికి ఆకర్షితులయ్యారు. మాప్యారుగారి కోరికపై, శ్రీరాముని ఆజ్ఞపై విద్యానగర్కు మాప్యార్ గారి గదికి వచ్చి ‘శ్రీ శిరిడీ సాయి మందిరాన్ని నిర్మిస్తావని’ మాప్యార్ గారిని ఆశీర్వదించారు. బాబు గారికి రాముల వారు నిత్యం కన్పించేవారు. దివ్య ప్రసాదాన్నిచ్చేవారు. ఒకేసారి తొమ్మిది ఇళ్ళలో భోజనం చేసిన సందర్భాలున్నాయి. గుంటూరు ప్రాంత ప్రజల హృదయాల్లో శ్రీరాముని బంటుగా, భక్తుడిగా ముద్రవేసుకున్న వీరు

భరద్వాజ గారిని గూర్చి ‘చిన్న కలెక్టరు బాబు’ అని ఆనందంతో చెప్పేవారు. వీరు 1979 లో శ్రీరామునిలో ఐక్యమయ్యారు.

శ్రీ రాఖాడి బాబా :- జిల్లెళ్ళమూడి ఆశ్రమానికి వచ్చిన శ్రీ పూర్ణానందస్వామి (శ్రీతైలం-హర్షకేశ్వరం) ద్వారా వారి గురువైన శ్రీ రాఖాడి బాబా గురించి భరద్వాజ గారు విన్నారు. 1970లో ‘గణేశపురి’ లో శ్రీ నిత్యానందస్వామి వారి సమాధి దర్శనం చేసుకున్న పిమ్మట, శ్రీ రాఖాడి బాబా గారు గణేశపురి వచ్చిన విషయం తెలుసుకొని వెంటనే శ్రీ మాఘ్రరు గారు వారి దర్శనానికి వెళ్ళారు. అచటికి దగ్గరలో వన్న ‘అనసూయ కుండం’ ప్రకృతున్న అనసూయాశ్రమంలో 60 సంగాల శ్రీ రాఖాడి బాబా గారిని దర్శించుకొని, వారి చేత “బాలశివా! నీవెక్కడ నమస్కరిస్తే అక్కడ సాయినాథుని పాదాలే పుంటాయి. ఆయన నెన్నెడూ విడవకు” అని అశీస్సుల్ని ఇచ్చారు. అంతేగాక “నిన్నెవరు ప్రేమించినా, ద్వేషించినా ఘరవాలేదు. నేటి గురువుల్లాగా కపటాన్ని బోధించకు, ఎంతటి కష్టమైనా సరే సత్యాన్ని బోధించు” అన్న అమూల్య ప్రబోధాన్ని శ్రీ మాఘ్రర్ గారు పొందారు. అదే మనందరికీ అందించారు.

శ్రీ పూండి స్వామి:- సమకాలీనులైన మహాత్ములందరి చేత గొప్పగా ప్రశంసించబడ్డ శ్రీ పూండిస్వామి వంటివారు అరుదు. వీరు కలశపాకం ప్రాంతంలో ‘బాలోన్సైత్తపిశాచవతీ’గా తిరుగుతూ కన్నించిన అవధూతులు. వీరు 1979 లో సమాధి చెందారు. ఒకసారి భరద్వాజగారు పూండి స్వామి సన్నిధిలో ఉన్నప్పుడు, ఒక సాధువు వచ్చి స్వామికి ఎదురుగా నిల్చోగా స్వామి తదేకంగా చూచారు. పిమ్మట భరద్వాజ గారు ఆ సాధువును కలసి పదే పదే అడుగగా పూండి స్వామిని గూర్చి ఇలా తెలిపారు. “నేను ఎన్నో ఏండ్లుగా యోగాభ్యాసం చేస్తూ హిమాలయాల్లో ఉండగా, మధ్యలో యోగసాధనలో అవాంతరాలు ఎదురైనవి. పై మెట్టుకు తీసుకు పోగల్లిన సద్గురు దర్శనానికి అన్వేషిస్తుండగా ఒక అవధూత కన్నించి శ్రీ పూండి స్వామిని దర్శించమని ఆదేశించారు. అందుకని నేనిక్కడకు వచ్చాను. హిమాలయాల్లో కన్నించిన అవధూతులాగే వీరున్నారు. అంతేగాక స్వామి దృష్టి నామీద పడగానే నేను అంతకాలం ఏ ఆధ్యాత్మిక స్థితికి తపిస్తున్నానో ఆ స్థితి నాకు అప్రయత్నంగా అనుభవమయిందని ఆ సాధువు చెప్పినట్లు మాఘ్రర్ గారు సత్పుంగంలో చెప్పేవారు.

అవధూత శ్రీ చివటం అమ్మ : - చివటం గ్రామంలో (పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా తఱకుకు 5 కి.మీ. దూరం) అచ్చమ్మ నామంతో కూలి పనిచేస్తూ, ముక్కి కొరకు సాధన చేస్తుండేవారు. వివాహసంతరము వీరికి కుమారుడు కలగ్గరు. పిమ్మట కొత్తలంక యోగి శిష్యులగు ‘శ్రీసాధూరాం బాబాజీ’ పౌరాణికోపన్యాసం చేస్తూ అవధూత లక్ష్మణాల్చి గూర్చి చెబుతుండగా విని, ఇంకొంచెం వివరంగా చెప్పమని అడిగారు. అంతట ‘ముండనం చేయించుకొని ముండలాగ వుండేవే ముండ’ అన్న వారి వాక్యాల్చే ఉపదేశంగా తీసుకొని వైరాగ్యం చెంది, అప్పటికప్పుడే ఒంటి మీద గుడ్డల్చి తీసి పారెయ్యగా, గురువు విసిరేసిన ‘ధోవతినే’ ప్రసాదంగా భావించి ఒంటిపై కప్పుకొని, సాధనతో అవధూతగా మారి తరువాత ‘అవధూత చివటం అమ్మగా’ లోకంచే కొనియాడబడ్డారు. వీరిని దర్శించి వీరి ఆశీస్సుల్చి విశేషంగా పొందారు శ్రీ భరద్వాజ. విద్యానగర్లో మాప్షారు గారు ప్రేరణతో నిర్మిస్తున్న శ్రీసాయి మందిరానికి అమ్మగారు రూ. 116/- లు ఆశీస్సులతో భక్తుడు విస్మయ్య పంతులు గారిని మందిర కుంభాభిషేఖానికి పంపారు. 8-6-1981న అమ్మగారు సమాధి చెందారు. ఆ సందర్భంగా శ్రీ భరద్వాజ గారు వారం రోజులుపాటు సత్కంగాలు చేసి శ్రీ వాడపల్లి బాబు గారితో కలిసి మందిరానికి శంఖుస్థాపన చేశారు. “అమ్మ ఇదివరకు చేతితో ప్రసాదం యిచ్చేది. ఇప్పుడు ఒడిలో పోసుకొని కూర్చున్నారు. ఎవరికి చేతనైనంత వారు తీసుకోవడమే” అని భరద్వాజ గారు చెప్పారు. ఒకసారి చివటం వెళ్లిన మాప్షారు గారికి ఎదురుగా వచ్చిన చివటం అమ్మ శ్రీ భరద్వాజ మాప్షార్ గారి పాదాలు పట్టుకొన్నారు. అలా మాప్షరు గారి గొప్ప ఆధ్యాత్మిక స్థితిని నిరూపించారు అమ్మ.

అవధూత శ్రీ వెంకయ్య స్వామి : - గొలగమూడి గ్రామంలో (నెల్లారు పట్టణానికి 15 కి.మీ. దూరంలో) ఆగష్ట 24, 1982 న సమాధి చెందిన భగవాన్ వెంకయ్య స్వామి నేడు లక్ష్మలాది భక్తులచే పూజలందుకుంటున్నారు. మొదట్లో నాగలవెల్లటూరు గ్రామ పరిసరాల్లో సంచరిస్తూ గొలగమూడి చేరుకుని పిచ్చివెంకయ్యగా అచటి ప్రజలచేత గుర్తించబడ్డ వీరిని, 1975 ఫిబ్రవరి 2 న (శివరాత్రి) ప్రప్రథమముగా దర్శించిన తోడనే భరద్వాజ గారు, ‘వీరు పిచ్చి వెంకయ్య కాదు, మన పిచ్చిని బాపడానికి ఏతెంచిన ఘన ఆధ్యాత్మిక వైద్యులని గుర్తించారు. వారి లీలలను శ్రీ పెసల సుబ్బరామయ్యగారి సహకారంతో సేకరించి

నేను దర్శించిన మహాత్ములు - 4' అన్న గ్రంథాన్ని రచించి లోకానికి అవధూతగా వీరిని పరిచయం చేసారు. శ్రీ స్వామి వారు 30-9-1980న విద్యానగర్ విచ్చేసారు. సామాన్యంగా ఎవరింటా బస చేయడానికి సనేమిరా అంగీకరించని శ్రీ స్వామి వారు శ్రీ మాఘ్రరు గారింటికి వచ్చి ఆ పుణ్య దంపతులకు ప్రత్యేక ఆశీస్సులందించారు. అంతేకాక నాలుగు రోజులు వరుసగా శ్రీసాయిమందిరంలో ఉండి అశేష భక్త జనులకు తమ దర్శన, ఆశీస్సులందించారు. ‘సంపన్నత్వం, సాధారణత్వం, సద్గురు సేవ’ స్వామి వారి సంప్రదాయమని ‘దత్తాత్రేయ స్వరూపులగు’ శ్రీ శిరిడీసాయికీ - వీరికి చాలా దగ్గర సంబంధముందని, తెలియ జేస్తారు భరద్వాజ గారు.

భగవాన్ శ్రీసత్యసాయి :- పుట్టపర్తి గ్రామంలో “భగవాన్ శ్రీ సత్యసాయిబాబా”గా దేశవిదేశీయులచే పూజింపబడుతున్న ప్రేమ మూర్తిని దర్శించి విశేష ఆశీస్సుల్ని పొందారు భరద్వాజ గారు. అంతేగాక భరద్వాజ గారు రచించిన 'The Supreme Master' అన్న గ్రంథానికి (శ్రీ అక్కల్ కోట స్వామి చరిత్ర) స్వామి ప్రశంసలందించారు. ఈ గ్రంథ రచన వైటఫీల్డ్, బెంగళూరులో జరిగింది. గ్రంథ రచన పూర్తి అయ్యాక శ్రీ సత్యసాయి వీరికేసి నిశితంగా చూస్తూ ‘చాల సంతోషం! బాగుంది బంగారు’ అంటూ ప్రాత ప్రతిని ప్రత్యేకంగా స్పృశించి, ఆశీస్సులందించారు.

పరాడ్సింగ శ్రీ అనసూయమాత :- నాగపూర్కు సమీపంలోని పరాడ్సింగ లోని శ్రీ అనసూయమాతను దర్శించిన మాఘ్రరు గారు వీరి ఆశీస్సుల్ని నిండుగా పొందారు. సరైన బట్టల్ని ధరించని వీరు మన తిక్కను కుదిర్చే యోగినులు. శ్రీ మాఘ్రరు గారి కారణంగా ఎందరో భక్తులు ఈ యోగినిని దర్శిస్తూ ఆశీస్సుల్ని పొందుచున్నారు. ఈ యోగిని శ్రీ మాఘ్రర్ గారి సమాధిని ఒంగోలులో దర్శించి ప్రదక్షిణం చేశారు.

శ్రీ సంత్ గులాబ్ బాబా :- వీరు మహారాఘ్రలోని ‘కాటేల్’ ప్రాంతంలోని మహానీయులు. వీరిని దర్శించిన మాఘ్రరు గారు లోకానికి ‘సిద్ధ పురుషులుగా’ వీరిని పరిచయం చేసారు. శ్రీ మహారాజ్ గారు ఒంగోలు పట్టణం విచ్చేసి శిరిడీసాయి మందిర కుంభాభిషేకోత్సవంలో పాల్గొని భక్త జనులకు ఆశీస్సులు అందించారు. వారు అనేక చోట్లకు వెళ్ళి తన గాన మాధుర్యంతో భక్తుల్ని మైమరపించిన సిద్ధపురుషులు శ్రీ గులాబ్ బాబా. 8-6-1995న విద్యానగర్

శిరిడీ సాయి మందిరంలో సాయి విగ్రహ ప్రతిష్ట చేసిన వీరు, ధ్యాన మందిరం లోని శ్రీ మాఘ్రార్ గారి పటానికి మోకరిల్లారు. మాఘ్రార్ గారింటికి వచ్చి భక్తులకు ఆశీస్సులందించారు.

శ్రీ సమర్థ నారాయణ మహారాజ్ : - సమర్థరామదాన స్వామి సంప్రదాయానికి చెందిన పీఠాధిపతులు, వీరు 1975 జులై 26 న శ్రీ భరద్వాజ గారు విద్యానగర్ లో తన గదిలో సత్పుంగంలో ‘సకల సాధు స్వరూపి శిరిడీ సాయి’ అన్న అధ్యాయం చదువుచుండగా వీరు ఏతెంచి ఆశీస్సులందించారు. పిమ్మట డిశెంబర్ 11, 1975తేదీన వాకాడులో పుత్రకామేష్టిని నిర్వహించిన వీరు, భరద్వాజ గారి సత్పుంగ సభ్యుల్ని విశేషంగా ఆశీర్వదించారు.

శ్రీమతి రేవతమ్మి : - వీరు మదరాసు వాస్తవ్యాలు, తపస్సొని, అవధూత, యోగిని, మాయిమాత (సేలం) శిష్యురాలు. శ్రీ మీనాక్షి దేవి అనుగ్రహమును పొందిన వీరిని శ్రీ భరద్వాజ గారు దర్శించారు. విద్యానగర్ శ్రీశిరిడీ సాయి మందిర నిర్మాణానికి, ప్రత్యేకాశీస్సులతో రూ. 116/- లు పంపిస్తూ “ఇది రేవతమ్మి ప్రసాదం కాదు. మీనాక్షిదేవి ప్రసాదం. అంతా బాగా జరుగుతుంది” అని అన్నారు. ఎందరో విద్యార్థులు, సత్పుంగ సభ్యులు వీరిని దర్శించుకున్నారు.

శ్రీ మాయిమాత : - తమిళనాడు సేలం ప్రాంతంలో సంచరించిన గొప్ప యోగిని. సుమారు 300 సంవత్సరాలకు పైగా జీవించిన వీరు 1993 లో సమాధి చెందారు. భరద్వాజగారు వీరిని దర్శించి వీరి ఆశీస్సుల్ని పొందారు. శ్రీ మాయి అమ్మ 1988 కార్తీక శౌర్యిమ రోజున శ్రీమాఘ్రార్ గారి ఇంటికి (బంగోలు) వచ్చి అందరినీ ఆశీర్వదించారు.

కడప అవధూతేంద్రులు : - కడప పట్టణంలో రోడ్డువెంట పాత బస్టాండు, కలెక్టరు కార్యాలయం, తహసిల్లార్ కార్యాలయం, ఫైర్ స్టేషన్ కార్యాలయం ఆవరణల్లో, అరు అడుగులపైగా, సల్లటి దేహంతో, చెదిరిన జుట్టుతో, మొలకు, మోకాళ్ళవరకు పంచెచుట్టుకొని, చొక్కు లేకుండా సంచరించే వీరిని దర్శించిన శ్రీ భరద్వాజ గారికి వీరు గొప్ప అవధూతులని తెలియజేసారు. కడప ప్రాంత ప్రజలు వీరి దివ్యలీలల్ని రుచి చూసారు. పట్టణమందలి మేధావులు కూడా వీరి మహాత్మున్ని కొనియాడారు. ‘అద్దేపో’ ‘పోడా’ అంటూ దగ్గరి కొచ్చే అందర్ని కసిరి కొట్టే వీరు, భరద్వాజ గారిని, వారి సత్పుంగసభ్యుల్ని ఆదరించేవారు. ప్రాపంచిక

అవధులు దాటిన ఈ అవధూతేందులు 1978 సం॥ ఏప్రెల్ 10న సమాధి చెందగా కడప పాత బస్టాండులో వీరి సమాధి మందిరం నిర్మించారు. వేలాది మంది వీరి సమాధిని ఉదయం 6 గం॥ల నుండి రాత్రి 10 గం॥ల వరకు దర్శించి తరిస్తున్నారు.

శ్రీ భావ్ సాహెబ్ :- వీరు కర్మలు పట్టణంలో సంచరించిన గొప్ప ముస్లిం జీవియా. శ్రీ భరద్వాజగారు వీరిని దర్శించి ఆశీస్సులను పొందారు. ఒకసారి వీరితో సంభాషణ గావించిన శ్రీ మాఘ్యరు గారు వీరు త్వరలోనే దేహత్యాగం చేయబోతున్నారు అని సన్నిహితులతో తెలియ జేసారు. అలాగే జరిగింది. 19-1-1985 సం॥ వీరు సమాధి చెందారు.

అవధూత శ్రీ రామిరెడ్డి తాత : - కల్పలారు అవధూత శ్రీ రామిరెడ్డి తాతగారిని 1986 లో శ్రీ భరద్వాజ గారు దర్శించారు. కర్మలు ఆర్.టి.సి. బస్టాండుకు 2 కి.మీ. దూరంలో ఎదురుగ్గా కల్పలారు గ్రామం కన్నిస్తుంది. శ్రీ భరద్వాజ గారు చాలాసార్లు తాత గారిని దర్శించి, తాతగారి ఆశీస్సుల్ని పొందారు. 1988 లో తాతగారు శ్రీ భరద్వాజ గారింటికి (బంగోలు) వచ్చి అందరికి ఆశీస్సులందించారు. తిరిగి 1990 లో మాఘ్యరు గారి జయంతి దినోత్సవంలో పాల్గొని ప్రస్తుతమున్న ఇంటికి వచ్చి అందరికి ఆశీస్సులందించారు.

శ్రీ మాఘ్యర్ గారి ఈ అన్వేషణలో 1. శ్రీ గోపాలస్వామి (శ్రీ కాళహస్తి) అవధూతలు, 2. శ్రీ నాగ మునీంద్రస్వామి (రామ భక్తులు - నెల్లులు జిల్లా, అనంతసాగరం, 3. శ్రీ సుధీంద్రబాబు (సిద్ధ పురుషులు- తఱుకు సమీపం) 4. శ్రీ నాంపల్లి బాబా 5. శ్రీ రామ సూరత్ కుమార (అరుణాచలం) 6. శ్రీ కంచి కామకోటి పీఠాధిపతులగు శ్రీచంద్రశేఖర సరస్వతీ స్వామి 7. శ్రీ విజయేంద్ర సర్వస్వతీ స్వామి 8. శ్రీ జిడ్డు కృష్ణమూర్తి గారు 9. దత్తోపాసకులగు శ్రీ తాదేపల్లి రాఘవ నారాయణ శాస్త్రి (చందవోలు) 10. శ్రీ శివనేశ్వర స్వామి (శిరిడి) మున్గు వారినెందరినో దర్శించి వారి ఆశీస్సుల్ని పొంది వారిమహత్వాన్ని సహృదయంతో మనందరికి తెలియజేసారు.

అధ్యాయము - 4

గ్రంథానైధీమం

త్రికరణ శుభ్రిగా అవధూతల అన్వేషణ సాగిస్తూ, వారి దర్శనాళీస్పులతో మధురాతిమధురమైన ఆధ్యాత్మికానుభూతుల్ని పొందుతూ, అధ్యాపక వృత్తిలో కొనసాగుతున్న శ్రీ భరద్వాజగారి వైవాహిక జీవితంలో పాలుపంచుకోవాలని ఎందరో స్త్రీరత్నాలు పోటీ పడ్డారు. మీ పాదాల చెంత కొంత చోటిస్తే చాలుననీ వెంటపడ్డ వారున్నారు. కానీ శ్రీ భరద్వాజ గారి అంతరాంతరాల్లో ప్రజ్వరిల్లుతున్న సత్యాగ్ని వారు గమనించలేక పోయారు. బాహ్యరూపాన్ని చూచి ముగ్గులయ్యారు. ఎర్గా, నాజుగ్గా; కొట్టేరులాంటి ముక్కు చక్కటి మోము, అతి పొడవు, అతి పొట్టికాని ఎత్తు, ఆ రీవి, ఆ నడక, ఆ కలుపుగోలుతనాన్ని మాత్రమే ఆరాధించారు. ఆరాటపడ్డారు. చకోరపక్కి నల్లటి మేఘులవైపు వెళ్లనట్టే అవధూతల సత్యాన్వేషణలో నున్న భరద్వాజకు వివాహజీవితం మీద ఆలోచన ఏమాత్రం లేదు.

తండ్రిగారి తపన : - తండ్రి ఆనంతాచార్యులు తన శిష్యుడు మెట్టపల్లి లక్ష్మయ్యతో “వాడికి మూడవ ఏట తల్లి పోయింది. తల్లి ఆప్యాయత, ఆదరణ అంటే ఏమిటో తెలియకుండానే పెరిగాడు. నేనెంతగా ప్రేమించి, పెంచినా స్త్రీనుండి మాత్రమే లభించగల ఆ చల్లని ఆదరణ కొఱతే గదా! వాడి అన్నలందరూ కుటుంబాలతో స్థిరపడి వాడొక్కడే అలా మోడు జీవితంలో వుండి పోతానంటే నాకెంతో బాధగా వున్నది. నీవైనా చెప్పురా” అని బాధ పడ్డారట. 1968 సంగాలో ఒకసారి శ్రీ భరద్వాజ ఇంట్లో ఎవ్వరికి చెప్పుకుండా నైమిశారణ్యానికి ఆనందమాయి గారి దర్శనానికి వెళ్లి కొన్నాళ్ళు రాకపోయేసరికి సర్వసంగ పరిత్యాగం చేసి వెళ్లిపోయారని బాధ పడ్డారట. తిరిగి ఇల్లు చేరుకోగానే సంతోషం పట్టలేక ఆయన మాప్తరు గారిని ప్రక్కలో పడుకోబెట్టుకొని ఎంతసేపు కనీరు కార్చారో! తాను ఎలా పెంచింది వివరంగా చెబుతూ, “భరద్వాజా! నీవు ఉత్తమ సన్యాసి జీవితం గడప గలవు. నీ సామర్థ్యం పై నాకానమ్మకమున్నది. అయినా నాకు మాత్రం నీవు చల్లగా గృహస్థగా జీవిస్తే చూడాలని వున్నదిరా! అయినా నీ భావాలకు, సంస్కరానికి భిన్నంగా నా తృప్తి కోసం, నీకిష్టంలేని జీవితంలో దిగి బాధ పడ్డం నా కిష్టం లేదు. కానీ నేను బ్రతికున్నంతవరకు సన్యాసించనని మాటివ్వు. అటు తర్వాత నీకెలా నచ్చితే అలా చేసుకో” అన్నారు. తరగని కనీటితో కన్నతండ్రి నిర్ణంధంలేని వారి ఔదార్యానికి, విశాల హృదయానికి, చెదరని దీప

శిఖిలా వారి గుండెల్లోని ప్రేమకు తల వొగ్గి ‘అలాగేనని’ మాటిచ్చారు శ్రీ భరద్వాజగారు.

శ్రీ పాకల పాటి గురువు గారి సూచన : - ఆజన్మ బ్రహ్మచారిగా వుండిపోవాలనీ, సాధ్యమయినంత త్వరలో సర్వసంగ పరిత్యాగం చేసి లోకానికి తెలియకుండా ఎటో వెళ్లిపోవాలని శ్రీ భరద్వాజ గారు నిశ్చయించుకొని, మనస్సుకీ, దేహానికి అట్టి తర్ఫీదునిస్తూ వచ్చారు. నాన్నగారు, అన్నగార్లు, గార్వప్యమే శ్రేయస్వరమని ఎంత చెప్పినా వినలేదు. చివరకు చెప్పడం మానివేసారు. ఆ పరిస్థితిలోనున్న భరద్వాజ గారిని శ్రీ బాబుగారు (పాకలపాటి గురువు గారు) పిలిపించి, “నేను చెప్పినది తప్పక చేస్తానంటేనే చెబుతాను. అయితే ఆ పైన సర్వబాధ్యతలు నావే, నీ శ్రేయస్వకు నాది హమీ”, అని చేతిలో చేయి చేయించుకొని “సువ్య వివాహం చేసుకోవాలి” అన్నారు. భరద్వాజగారెంత మాత్రం సంసిద్ధం కాని జీవిత విధానం తనకాదేశించబడుతున్నది అని అనుకున్నారు. ఇంతలో బాబుగారు గృహస్థడివైతే సాధన చెడిపోతుదన్న భయం నీకవనరం లేదు. ఆ పూచీనాది. నీకు బుఱానుబంధమున్నది. అది తీరనిదే జ్ఞానం లభించదు. ఇప్పుడు తప్పుకున్నా మరుజన్మలో వాటిననుభవించాకే పరిపూర్జత సిద్ధిస్తుంది. ఆ లోపల మరెన్ని బంధాలేర్పడుతాయా. అందుకని వాటిని ఇప్పదే తీర్చేసుకుంటే మేలు. అని ఖచ్చితంగా పల్గారు. మనస్సు సమాధాన పడింది. అటు తండ్రిగార్చి సంతోషం కల్పుతుదన్న తృప్తి! ‘తమ ఆజ్ఞ’ అన్నారు శ్రీ భరద్వాజ గారు. ఈ విషయం వెంటనే మీ పెద్దలకు చెప్పమన్నారు బాబుగారు.

అప్పుడు బాబుగారితో, “బాబుగారూ! మా పెద్దలు వారి దృష్టికి నచ్చిన సంబంధాలు చూస్తే అవి నాకూ, నా ఆశయాలకూ సరిపడక పోతే చింతలేర్పడుతాయి” అన్నారు. “అలా అయితే మంచి సంబంధం నన్నే చూడ మంటారా”, అని సవ్యతూ అడిగి, వెంటనే “అన్ని విధాల నీ ఆశయాలకు అనుగుణంగా సుగుణవతి లభిస్తుంది”, అని జిల్లెళ్ళమూడి ఆశ్రమంలో నున్న అలివేలుమంగమ్మ గారిని సూచించారు ‘బిడ్డ కౌరకు తాపత్రయపదే తండ్రిలాగా’. అప్పుడు భరద్వాజగారు స్వయంగా అలివేలు మంగమ్మగారికి ఉత్తరం ప్రాసారు. ఆ విషయాన్ని శ్రీమతి అలివేలు మంగమ్మగారు (అమ్మగారు) స్వయంగా నాతో ఇలా చెప్పారు.

“సం॥ 1970 లో శ్రీపాకలపాటి గురువుగారి వద్దనుంచి వచ్చాక

పూజ్యశ్రీ మాస్టరుగారు తమ వివాహ విషయంలో నా అభిప్రాయం ముఖ్యమైనది గనుక నాకు లేఖ ప్రాశారు. అందులో గురువుగారు చెప్పిన విషయాల్ని వివరించారు. తన జీవిత విధానం గూర్చి, ఆశయాల్ని గూర్చి, లక్ష్య సాధన గూర్చి చాలా వివరంగా ప్రాశారు. ముఖ్యంగా - బాబా వద్దనుంచి రమ్మని తమకు ఎప్పుడు పిలుపు వస్తే ఆ క్షణాన్నే ఏమీ ఆలోచించకుండా అన్ని విడచి వెళ్లిపోతామనీ, ఈ విషయంలో ఏమాత్రం సంశయం లేదనీ ప్రాశారు. తమ విషయాలను, ఆలోచనలనూ, అభిప్రాయాలనూ, స్పృష్టంగా నిర్మించాటంగా దాపరికం లేకుండా చెప్పడము, ఆచరించడమూ తమకలవాటనీ, కనుక తాము ప్రాసిన అన్ని విషయాలనూ బాగా ఆలోచించి - ఇది జీవితంలో అతి ముఖ్యమైన అంశం గనుక - ఎంత సమయం పట్టినా బాగా ఆలోచించి - ఒక నిర్ణయానికి వచ్చి, ఆ నిర్ణయం ఎటువంటిదైనా ఏమాత్రం సంకోచం లేకుండా తమకు తెలియజేయమనీ, తాము ఏదైనా సరే బాబా సంకల్పంగానే భావిస్తాననీ ప్రాశారు. ఒక వేళ ఈ వివాహానికి నేనంగీకరించినట్లయితే ఈ విషయం తాను పెద్దలతో చెప్పేవరకూ వేచివుండవలసి వుంటుందని గూడా ప్రాశారు.

నేను ఆలోచించాను, కానీ ఏ నిర్ణయానికి రాలేక పోయాను. చివరకు ఆయనకు చెప్పినవారు నాకు గూడ చెప్పాలి గదా! అలా చెప్పినపుడు చూద్దామనుకుని ఆవిషయం బాబాకు వదిలేసాను. ఆ తర్వాత, తెల్లవారితే గురువారమనగా నాకొక స్వప్నమొచ్చింది. నా చిన్నతనంలో మేము గుంటూరులోని కొత్తపేటలో వుండే వాళ్లము. అక్కడ గుంటుగ్రోండ్ వద్ద ఒక ప్రసిద్ధమైన ఆంజనేయ స్వామి దేవాలయమున్నది. ఆ ఆలయానికి తరచూ వెళ్లడం మా కలవాటు.

ఆరోజు స్వప్నంలో నేను ముగ్గురి నలుగురితో కలిసి ఆ ఆలయానికి వెళ్లాను. అక్కడ ఆలయ ప్రాంగణంలో ఒక ప్రక్కగా ఒక ప్రదేశంలో ఒకాయన కూర్చుని వున్నారు. వయస్సు 40, 50 సంాల మధ్య వుండవచ్చు. చింపిరి తల, మాసిన గడ్డము, చాలా మురికిగా, చినిగిపోయిన గడ్డలు కట్టుకుని వున్నారు. నడుముకుపైన ఎలాంటి ఆచ్ఛాదన లేదు. మనిషి గూడా చాలా మురికిగా వున్నారు. చూడడానికి పిచ్చివాడిలా, బిచ్చగాడిలా వున్నారు. కానీ ఎవరినీ భిక్షమడగడం లేదు. నేను ఆయనను చూచి తోటివారితో అన్నాను. “ఆయన అవధూతలాగా

వున్నాడు గదూ! దత్తాత్రేయస్వామి ఇలాగే పిచ్చివానిలాగా కూడ సంచరిస్తూ వుంటారట! అయితే ఈయన పిచ్చివాడు గూడ అయివుండవచ్చు” అని, తర్వాత ఆలయం చుట్టూ ప్రదక్షిణలు చేస్తూ ఆయనను ఒక కంట గమనిస్తూనే వున్నాను. ప్రదక్షిణలు పూర్తి చేసుకుని స్వామికి నమస్కరించి ఆయనవైపు మరొక్కసారి చూసాను. ఆయన నన్ను రఘున్నట్లు చేతితో సైగ చేసారు.

నేను ఆయన చెంతకు వెళ్గానే ఆయన “మీ వివాహం నేను గదా జరిపించేది, నీ కెందుకు సంశయం?” అన్నారు. నాకు చాలా ఆశ్చర్యమేసింది. ఆక్షణంలోనే ఆయన దత్తస్వామియేనన్న విశ్వాసం కలిగింది. వెంటనే ఆయనకు నమస్కరించాను. ఆయన తమ రెండు చేతులూ పైకెత్తి చిరునవ్వుతో ఆశీర్వదిస్తున్నారు. వెంటనే మెలకువ వచ్చింది.

అంతటితో నా సందేహం పూర్తిగా తీరిపోయింది. ఇది భగవంతుని సంకల్పమే అని స్పష్టమైంది. తర్వాత నా అంగీకారాన్ని లేఖద్వారా తెలియజేసాను. ఆ తర్వాత 1975 జనవరి 1న నాకొక స్వప్నమెచ్చింది. అప్పుడు మేము కర్మాలు జిల్లా ‘బనగానపల్లె’ లో వుంటున్నాము. ఆ ఊరిలో ఒక ఆంజనేయస్వామి ఆలయముంది. స్వప్నంలో నేను ఆ ఆలయానికి వెళ్గాను. అక్కడ ఒక చోట తెల్లని కశ్మీరీ, తలకు తెల్లని గుడ్డ కట్టుకుని సాయిబాబా ఒక కుర్చీలో కూర్చుని వున్నారు. ఆలయంలో ప్రదక్షిణలు చేస్తున్న నా దృష్టి ఆయనపై పడగానే, అప్పటికే నన్ను చూస్తున్న ఆయన తమ చేతితో సైగ చేస్తూ, “తాయి! ఇటు రామ్య!” అని పిలిచారు. ఆ పిలుపుతో నాకు చాలా ఆశ్చర్యము, ఆనందమూ కలిగింది. కారణం ‘తాయి’ అని నా చిన్నప్పుడు మా అమ్మ ముద్దుగా నన్ను పిలుస్తుండేది. నేను “అమ్మ పిలుస్తున్నట్లు పిలుస్తున్నారే బాబా” అనుకుంటూ బాబా దగ్గరకు వెళ్గి ఆయన పాదాలకు నమస్కరించాను. ఆయన నన్ను తమ దగ్గరకు తీసుకున్నారు. నేను ఆయన చెంత క్రింద కూర్చుని కుర్చీలో కూర్చున్న ఆయన వౌడిలో నా తలపెట్టి ఆనందంతో కణ్ణ మూసుకున్నాను. ఆయన తన చేతులతో తల నిమురుతున్నారు. ఇంతలో స్పష్టం ముగిసింది. ఆశ్చర్యమేమంటే మా వివాహం అనుకోకుండా ఆ ఆలయంలోనే జరిగింది. అంతేగాక బాబా ఎక్కుడైతే కూర్చుని కన్నించారో సరిగ్గా అక్కడే నాచేత గౌరీపూజ, స్తాళీపాకము చేయించారు.

అంతేగాక వివాహం జరిగే రోజున - అంటే గురువారం తెల్లవారు జామున నాలుగు గంటలకు మొట్ట మొదటగా మా బావగారైన శ్రీ వేదవ్యాస గారు మేమున్న ఇంటికి వచ్చి శిరిడి సాయిబాబా ప్రసాదం నాచేతుల్లో స్వయంగా పెట్టారు. ఆయన శిరిడి నుండి సరాసరి వివాహానికి వచ్చారు అని అన్నారు.

బాబా సందేశం : ఈ లోపల శ్రీ బాబుగారు (1970 మార్చి 6 శివరాత్రి) సిద్ధి పొందారు. బాబుగారు చెప్పింది దివ్యాదేశంగా తీసుకోవాలో లేక కేవలం లౌకికమైన సలహాగా తీసికోవాలో తెలియక ఆలోచించి ‘సాయి సందేశం కూడా రావాలి’ అని శ్రీ మాష్టారు గారు నిర్ణయించుకొని 1974 సం॥ లో శిరిడి వెళ్లి ఈ విషయంగా ప్రార్థించి ప్రదక్షిణలు చేసారు. అప్పుడు జరిగిన సంఘటన గూర్చి మాస్టరుగారు యిలా చెప్పారు. “ప్రదక్షిణలు చేసినా ఎలాంటి సందేశం లేదు. లిండి తోటకు వెళ్లి అలనట తీర్చుకోటానికి (శేజారతి అనంతరము, రాత్రి 11 గం॥లకు) కూర్చోగానే ఒకతను వచ్చి, “మాది కలకత్తా, నాపేరు రాయ్. ఒకతను మీతో మాట్లాడాలి అంటున్నారు” అని భక్తినివాస్ సత్రంలో గదిలో గడప దగ్గర నిల్చున్న పెద్ద మనిషి దగ్గరకు తీసికెళ్ళాడు. ఆ పెద్ద మనిషి లైటు వేయగానే వారు సరిగ్గా బాబుగారిలాగే వున్నారు. నాకు ఆశ్చర్యం కలిగింది. వారు నా పేరు పురాన్ దలాయి. బొంబాయిలో పాల వ్యాపారం చేస్తుంటాను”, అనగానే నన్ను పిలవడానికి కారణం అడిగాను. వారు “నాకు ధ్యానంలో శ్రీ సాయి దర్శనమిచ్చి మాట్లాడుతారు. శ్రీసాయి సమాధి దర్శనం కాగానే అచట రద్దిగా వుంటే ఈ గదిలో కూర్చోగానే ధ్యానంలో సాయి ‘నా భక్తుడొకడు సమస్య గూర్చి ప్రదక్షిణలు చేస్తున్నాడు. అతడికి సమాధానం చెప్పమని’ నాకొక విషయం చెప్పారు. అప్పుడు నేను “అంత మందిలో ఎవరని గుర్తుపట్టాలి?. నేను కూర్చున్న 5 నిమిషాల్లో ఎవరు వస్తే వారికే ఈ మాటలు చెప్పాను”, అని పార్చులోకి వచ్చి కూర్చోగానే నీవు వచ్చావు. నిన్ను పిలవమని అతడితో చెప్పి నేనీ గదిలోకి వచ్చి కూర్చోన్నాను. “ఇంతకూ నీ సమస్యేమిటి?” అన్నారు. అందుకు నేను “అది సాయికి నాకు మధ్య వున్న రహస్యం. మీకాయన ఇచ్చిన సందేశమేదో చెప్పండి. నాకు సరిపోతే స్వీకరిస్తాను” అన్నాను. అప్పుడాయన నవ్వి “నీ వివాహ విషయంలో శ్రీ సాయి నిర్ణయం కావలని ప్రార్థించావట. నీవు తప్పక వివాహం చేసుకోవాలి అని వారి సందేశం. వివాహం వల్ల నీ ఆధ్యాత్మిక జీవితం దెబ్బతినదు. తరువాత

దంపతు లిధ్దరూ వచ్చి శ్రీ సాయిని సేవించాలి” అన్నారు.

ఆ సందేశాన్ని అనుసరించి మార్చి 6, 1975 వివాహ ముహూర్తం నిశ్చయం కాగానే మొదటి ఆహ్వానం శిరిడీకి, రెండవది కలకత్తా నివాసి శ్రీరాయ్గారికి, మూడవది బొంబాయిలోని శ్రీ పురాన్ దలాయి గారికి పంపగా, మూడవది అలాంటి వారెవరూ లేరని తిరిగొచ్చింది. రాయ్గార్పిగూర్చి మరెవర్ని విచారించినా వారి వివరాలు తెలియలేదు. బాబుగారే పునర్దర్శనమిచ్చి తమ సంకల్పానికి, శ్రీసాయి సంకల్పానికి వ్యత్యాసం లేదని తెల్పారేమో అని అన్నించింది” అంటారు శ్రీభరద్వాజ గారు.

చీరాల స్వామి ఆశీస్సులు :- ఒకసారి శ్రీ చీరాలస్వామి దర్శనానికి శ్రీ భరద్వాజ గారు వెళ్గా స్వామి తన ఒడిలోని బ్రోన్కలర్ నైలాన్ చీర తీసి శ్రీ భరద్వాజ గారికి ఇస్తూ ‘ఇది కప్పుకోవయ్యా’ అన్నారు. కొందరు మిత్రులు, పెద్దలు శ్రీ భరద్వాజ గారితో అది గృహస్థజీవితం స్వీకరించాలని స్వామి సూచించారన్నారు. ఆదర్శదంపతులగు శ్రీ మన్మహ బాలకృష్ణశర్మ, శ్రీమతి రంగానాయకమ్మల తృతీయ పుత్రిక సౌ॥ అలివేలు మంగమ్మ గారితో శ్రీ భరద్వాజ గారి వివాహం కేవలం మహాత్ముల ఆశీస్సుల, నిర్మలు మేరకే, శ్రీసాయి ఆదేశం మేరకే జరిగింది అన్నది తేట తెల్లము. వారేది చేసినా శ్రీసాయి ఆజ్ఞనే ప్రధానంగా స్వీకరిస్తారు. వారి కళ్యాణం లోక కళ్యాణమే.

ఆదర్శ దాంపత్యం :- శ్రీ మాఘ్రారుగారి వదినగారు (శ్రీ వేదవ్యాస గారి ధర్మపత్ని రాణి సంయుక్తగారు) మాట్లాడుతూ, “అమ్మ బాబోయ్, భరద్వాజ నారీ ద్వేషి. ఇంత కరినంగా, నిక్కుచ్చిగా స్త్రీల విషయంలో వుంటే భరద్వాజతో ఎవరేగుతారో, ఎవరు పెళ్ళి చేసుకుంటారో అవిడ ఎంత కష్ట పడుతుందో..... ఒక వైపు బాబా బాబూ అంటూ పారాయణలు, సత్పుంగాలు, నియమాలు వీటితోనే సరిపోతుంది. అవిడ ఎలా వేగుతుందో అనుకున్నాను. కానీ మేము అనుకున్నట్లు కాదుగదా అందుకు విరుద్ధంగా అందరూ ఆశ్చర్యపడేటట్లుగా పెళ్ళి చేసుకొన్నాక భార్యను ఎంత ప్రేమగా చూసి ఉండరనిపించింది. అది నాకు ఆశ్చర్యం కల్గించింది. ఆదర్శ భర్తగా (Ideal Husband) వున్నారు. అంతేగాక కూతురు వేదమ్మ పుట్టాక భార్య అరోగ్యం సరిగా లేకున్న ఆవిడకు ఎలాంటి కొరత లేకుండా అన్ని విధాల

వైద్యం చేయస్తా తన ప్రయత్నాలోపం లేకుండా చూసుకున్నారు.

ఏ తండ్రి! ఏ బిడ్డల్ని అంతబాగా, ప్రేమగా చూచి వుండరేమో! ముఖ్యంగా పిల్లల విషయంలోకూడ నాకు చాలా నచ్చింది. ఒకవైపు ఎంతోమంది వచ్చి ఆధ్యాత్మిక విషయాలు మాట్లాడి వెఱ్ఱున్నా, మరోవైపు బిడ్డలకు వేదవతి, ద్వారకలకు ఉదయమే తెరిపి చేసికొని నియమంగా రోజు స్వయంగా చదువు చెప్పు వారి సందేహాల్ని తీరుస్తా, స్నానుకు పంపిస్తున్నారు” అంటూ 'He is an Ideal Husband and Ideal Father' అన్నారు శ్రీ మాప్సారు గారి పదినగారు సజల నయనాలతో.

“శ్రీసాయి సన్నిధి” గ్రంథా విష్ణురణకు శ్రీ మాప్సార్ గారు ఘైలవరం డ్యాంకు వచ్చినపుడు నాతో (రచయిత) మాట్లాడుతూ “అమృగారే సంతోషంగా పంపక పోతే నేను శ్రీసాయి కార్యకమాల్ని చేయడానికి కష్టంగా వుందేది” అని అన్నారు. ఇదే మాటనే, నేను అమృగారితో ప్రస్తావించగా అందుకు అమృగారు “అదేంటి నాయనా! నేనే వారికి ఇబ్బంది కల్గిస్తున్నానేమో. వారు చేసేపని పది మందికి పనికి వచ్చేటప్పుడు వారిని నా ఆరోగ్యంకొరకు ఇంట్లో అట్టిపెట్టుకోవటం నాస్యార్థం కాదా! వారు ఎవరిసేవ చేస్తున్నారో వారే (శ్రీసాయి) మా కుటుంబాన్ని చూసుకుంటారు కదా! వారికి ఆ బాధ్యత వుంటుంది కదా!” అన్నారు. ఇలాంటి దంపతులు పురాణ గాథల్లో కన్నిస్తారు కాబోలు అని నేనుసుకున్నాను. వారిరువురి మాటలు వింటుంటే మన అంచనాలకు, ఊహాలకు అందని ఆదర్శ జీవితం కదా ఏరిది అన్నిస్తుంది.

1975నం ॥ మాప్సారుగారి పెండ్లి పత్రికలు అందుకున్నాక విద్యానగర్లో నున్న సత్సంగ సభ్యులు, విద్యార్థులలో మేము ఇక మాప్సారు గారు వివాహము చేసుకున్నాక మునుపటిలాగా మాట్లాడుటకు వీలుండదు కాబోలునని వూహించి బాధపడ్డాము. మావన్నీ, ఊహాలేనని తర్వాత తెలిసి తృప్తి పడ్డాము. వారిలో ఎలాంటి మార్పులేదు. అందరి కుటుంబాలు చల్లగా వుండాలనే ఆరాటంతో అనేక ఉత్సాల ద్వారా, ప్రత్యక్ష సలహాల ద్వారా దంపతుల మధ్య సదవగాహనము నెలకొల్పి ఆదర్శకుటుంబాలుగా మెలగుటకు కారకులయ్యారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

వారి ఇంటికి ఏతెంచిన దూర ప్రాంతాల సభ్యులకు ఆధ్యాత్మిక విషయాల్ని

వివరించడంతో బాటు, భోజనవసతి కల్పించటం నాటినుండి నేటివరకూ జరుగుతున్నదనేది తెలిసినవిషయమే.

సామాన్య జీవితం :- వివాహానికి పూర్వం తనగదిలో పుస్తకాలు, నాల్గు చాపలు, మహాత్మల ఫోటోలు, అవసరానికి సరిపడ బట్టలు ఎలా ఉండేవో గృహాస్థ జీవనంలో కూడా అవసరానికి మించి విలువైన బట్టలు కానీ, చూట్టానికి ఒక్కటి కాకుంటే ఒక్కటినా విలువైన వస్తుసామాగ్రికానీ సమకూర్చు కోకుండా, అద్దె ఇళ్ళలో అతిసామాన్య జీవనం సాగించారు. గోధుమగింజపట్ల ఎంత విలువనిస్తారో ధనం పట్ల అంతే! ఆధ్యాత్మిక సాధన మార్గంలో కించిత్తు కూడ తేడా లేకుండా ఉత్తమ అదర్చ గృహాస్థ జీవితాన్ని గడపటమేగాక ప్రేమే జీవిత ధ్యేయంగా విశ్వాస్యన్నంతా ఒకే కుటుంబంగా, భావించి జీవించారు శ్రీ మాస్టరు గారు.

అవధూత చీరాలస్యామితో మాప్ట్

మాయి అమృతో

అధ్యాయము - 5

నామయ తత్త్వ ప్రచారం

ఆధ్యాత్మిక, ధార్మిక ప్రచారంలో శ్రీ భరద్వాజగారి కృషి అనంతం. హృదయంతరాల్లోని గాఢమైన ఆరాటాన్నంచి, తీవ్రమైన అన్వేషణన్నంచి, అంతర్మధన నుంచి, తాత్మిక దర్శనం, ఆధ్యాత్మిక మర్మాలుధృవించాయి. ముక్కు మూసుకుని ఏమూలనో కూర్చోకుండా భరద్వాజగారు తాను కన్నాన్న సత్యాన్ని, చైతన్యస్థితిని, సృష్టి తత్త్వాన్ని, ఆధ్యాత్మిక తత్త్వాన్ని, తద్వారా తాను పొందిన అనందాన్ని తనతో పాటు సాటి మానవులకు అందించాలని తపించారు. తత్పులితమే స్వచ్ఛమైన అచ్ఛమైన ఆధ్యాత్మిక బీజాల్వినాటి మొలకెత్తించి, జాగ్రత్తగా పోశించి, పుష్పింపజేసి, సత్కంగాలు, సద్గౌప్యలు, చరిత్ర పారాయణలు, లేఖలు, ప్రసంగాలు-ప్రవచనాలు, పత్రికారచనలు, మందిర నిర్మాణాలు, గ్రంథ రచనలు అనే జ్ఞాన ఫలాలను పండించి నేటి తరానికి, భావితరాల వారికి అందించారు. ఇందులోని పుష్పాలన్నీ మానవత్వ పరిమళాలనే గుబాళిస్తాయి. ఫలాలన్నీ మధురాతి మధురమైన ప్రేమ ఫలాలు, జ్ఞానఫలాలే.

సకల చరాచరస్పణి శక్తిమయం. ఈ శక్తి చైతన్యమయం. అంతటా నిండియన్న చైతన్యంతో తాదాత్మం చెందటమే ‘ఆధ్యాత్మికత’ అని, మానవాళికి తృప్తి, శాంతుల్ని కల్గించి జీవితాలకు సంపూర్ణ వికాసం చేకూర్చేదే ‘ఆధ్యాత్మికత’ అని భావించిన శ్రీ భరద్వాజ గారు, మానవుని నైతిక విలువల్ని సార్థకంగా ప్రతిష్ఠించగల ఏకైక మార్గం, ఆధ్యాత్మికచింతనే అని నొక్కి చెప్పారు. ‘మానవసేవయే మాధవ సేవ’ అన్నది ఒక్క ఆధ్యాత్మికత ద్వారానే సాధ్యం కాగలదంటారు. ప్రతి ఒక్కరూ తమ వంతు కర్తవ్య నిర్వహణలో శక్తి వంచన లేక కృషి చేస్తేనే తమకు, తమ దేశానికి ఇటు ఐహిక, అటు పారమార్థిక ప్రయోజనాన్ని సాధింపగలరు. అంతే గాని ఆధ్యాత్మికత పేరుతో ప్రారభికర్మంటూ ఆశ్రమాల్లో సోమరి పోతుల్లా విలాసాల్ని అనుభవించటం సరికాదంటారు. వారు నచ్చిన మార్గాన్ని సూటిగా ఆచరించేవారు. నచ్చని మార్గాన్ని అంతే ఘూటుగా వ్యతిరేకించే వారు. అదెంత కష్టమైనా, నష్టమైనా సరే ధర్మాన్ని నూటికి నూరుపాశ్చ ఆచరించారు” ఆచార్యుల వారు. సకల మతాల, సంప్రదాయాల సారాంశాన్ని జీర్ణం చేసికొని, సర్వులకూ సరిపడు సద్గురు శ్రీ శిరిదీ సాయి ఆధ్యాత్మిక తత్త్వాన్ని తన ఆధ్యాత్మిక ప్రచారంలో ప్రధానంగా

తీసుకున్నారు శ్రీ భరద్వాజ గారు. సర్వమూ సాయి మయంగా చూచారు.' తానేది చేసినా సాయి ఆజ్ఞనే ప్రధానంగా తీసుకున్నారు. "చిన్నతనంలో బంధువుల ఇంట్లో వున్న శిరిడీ సాయి మట్టి బొమ్మకు త్రాదుకట్టి తగిలించి ఊపుట చేతనేమో ఈరోజు 'బాబా' నా మెడకు తాడు తగిలించి ఊపిరాడకుండా సాయి ప్రచారం చేయస్తున్నారు", అని శ్రీ మాష్టర్ గారు చమత్కారంగా పలికారు.

1. సత్పుంగం :- ఒకసారి వసిష్ఠ, విశ్వమిత్రులు తమ సమస్య పరిష్కారానికి అదిశేషుని దగ్గరకు వెళ్తారు. అదిశేషుడు తాను మోనే భూభారాన్ని కాసేపు మోయమని కోరుతాడు. అందుకు విశ్వమిత్రుడు తన తపస్సునంతా ధార పోసినా భూభారాన్ని మోయజాలకపోగా, వసిష్ఠులవారు తాను చేసిన సత్పుంగకాలములోని నిమిషకాలాన్ని వినియోగించి భూభారాన్ని వహింపగల్గారట. సత్పుంగ ప్రభావమిలాంటిది. అందుకే

సత్పుంగత్వే నిస్సంగత్వం, నిస్సంగత్వే నిర్మిషాత్మం ॥
నిర్మిషాత్మే నిశ్చల తత్త్వం, నిశ్చల తత్త్వే జీవన్ముక్తిః ॥
అని శ్రీశంకరాచార్యులవారన్నారు.

శ్రీ భరద్వాజగారు శ్రీ సాయి ధర్మప్రచారానికి సత్పుంగాన్ని ఆయుధంగా చేపట్టారు. మూలకేంద్రంగా పల్లె ప్రాంతాల్ని ఎన్నుకున్నారు. అలనాడు శ్రీ సాయినాథుడు 'శిరిడీ' కుగ్రామాన్ని ఎన్నుకున్నట్లు. ఏ ఇంటికాయిల్లు, ఏ వీధి కావీధి, ఏ వూరుకావూరు అన్నట్లు చుట్టూ ప్రక్కలవారంతా కలసి వారానికొకసారి రెండు సార్లు ఒకరింట్లో సత్పుంగం, ఇంకొక వారం ఇంకొక రింట్లో, ఇలా వీరు దీనిని ప్రధానంగా భావించి జరిపిస్తూ వచ్చారు. అలా వీలులేని చోట అందరూ కలసి ఒక చోట మందిరంలో సత్పుంగం జరుపు కోవడం మంచిదన్నారు. "వారాని కోసారి, కనీసం రెండు గంటల కాలాన్నయినా, సత్పుంగానికి కేటాయించనిచో మనల్ని నిరంతరమూ కనిపెడ్దూ, కాపాడుతూ, రక్షించమని దైవాన్ని ఏమెహం పెట్టుకుని, ఎలా కోరగలం? అలా అడిగే హక్కు ఎలా వస్తుంది?" అనేవారు.

వీరి సత్పుంగంలో అట్టహోసాలుండవు. డబ్బుల ఖర్చు అసలే వుండదు. దత్తస్వామి చిత్రపటాలు దత్తాత్రేయ స్వరూపుడు, సకల దేవతా స్వరూపుడు అయిన శ్రీ శిరిడీ సాయి చిత్రపటం, భగవాన్ రమణ మహర్షి మరికొన్ని అవధూతల, సాధు సత్పురుషుల చిత్రపటాలు మాత్రముంటాయి. శ్రీసాయి చిత్రపటాన్ని వీలున్నంతవరకు వారి రూపం ఒకటే ఉన్నది ఎన్నుకోవాలి. చేతిలో ఓంకారం,

శివలింగం, శిలువ, చాంద్ ఇలాంటి చిహ్నాలు లేకుండా చూసుకోవాలి. కారణం బాబారూపం ఒకటే అయితే అన్ని మతాలవారు నమస్కరిస్తారు. ఆహ్వానిస్తారు. ఇలాంటిగుర్తులున్నప్పుడు తమ తమ మత చిహ్నాలు కానివాటిని చూచినపుడు వారికి యిఖ్యంది కలుగవచ్చు అంటారు శ్రీ మాఘరు గారు.

శ్రీ మాఘర్గారి సత్పుంగ విధానం ఎంతో ప్రశాంతంగానూ, హృదయంలో భక్తిని ప్రతిష్ఠించేదిగానూ ఉండేది. చక్కటి సద్గుంథ పరనతో వీరి సత్పుంగం ప్రారంభమయ్యేది. శ్రీ లీలామృతమో, శ్రీ గురుచరిత్రో లేదా ఇతర మహానీయుల చరిత్ర గ్రంథమో మొదట కానేపు పారాయణ చేసి తరువాత భజన చేస్తారు. ఈ భజన ప్రారంభంలో శ్రీ మాఘరూ చేతులు జోడించి ‘శ్రీ సచ్చిదానంద సద్గురు సాయినాథ్ మహారాజ్ కీ జై’ అని చెప్పగా అందరూ కలసి చెప్పడం, తర్వాత ‘గురుత్ర్వహ్న్య’ శోకాన్ని మూడుసార్లు చెప్పగా అందరూ కలసి పలికేవారు. తర్వాత ‘శ్రీగణనాథా’ ‘మానస భజరే’ ‘గురుదేవదత్తా సాయిరాం’ ‘అరుణాచలశివ అరుణాచలశివ’, ‘బం నమశ్శివాయ’ ‘గురుదత్త దిగంబర తవ శరణం’ అనే నిర్మిత భజన గీతాలే మాఘరూ గారు చేతులు తడుతూ చెబుతుండగా అందరూ భావయుక్తంగా చేతులు తడుతూ పలికేవారు. ఇందులో మేళతాళాలు, డోలుసన్నాయిలుండవు, దీర్ఘరాగాలుండవు. ప్రతిఒక్కరూ భగవత్పుసాదితమైన సహజ స్వరంతో పాడుకునేటట్లు భజన గీతాలుంటాయి. భగవంతుని ప్రీతికోసం పాడేటప్పుడు భావం ప్రధానంగానీ, గానం ప్రధానం కాదు. కంతస్వర మాధుర్యమే కావాలనుకుంటే మనకంటే కోటిరెట్లు బాగా పాడగలవారెందరో కలరు. భజనలో గొంతెత్తి నోరారా భగవంతుణ్ణి పిలుస్తున్నామన్న భావనతో పాడాలి. చేతులు రెండూ తడుతూ ఆహ్వానించాలి. దీనికి ఎవరేమనుకుంటారో అన్న ‘అహం’ భజనలో వదలాలి. మనలోని ‘అహం’ అనే పెంకు పగులగొట్టక పోతే లోపలనున్న ‘దైవత్వ’ మనే కొబ్బరి లభించదు. అన్ని రూపాల్లోనూ బాబా వున్నాడన్నా భావన స్థిరపడ్డానికి భజన చేస్తున్న మనేది మరువరాదు. మన యిష్టా యిష్టాలతో నిమిత్తం లేకుండా విధిగా సత్పుంగంలో పాల్గొనాలి. సత్పుంగ సభ్యుల మధ్య వ్యక్తిగత ఇష్టా యిష్టాల ప్రస్తి రారాదు. ‘మాఘరూగారు భజన చేసేటప్పుడు ఎడమ చేయి కదల కుండా ఉంచి కుడి చేతితో ఎడమ చేతిని తడుతూ భజన చేసేవారు. సుఖాసనంలో, సౌకర్యంగా కూర్చోనేవారు. భజన పిమ్మట 3, 4 ని॥లు మౌనంగా, ప్రశాంతంగా వుండి, పిమ్మట చివరగా ‘శ్రీసచ్చిదానంద సద్గురు సాయినాథ్ మహారాజ్కి జై’ అని చెప్పి నైవేద్య మిచ్చి, ‘స్వామి సాయినాథాయ

శిరిది క్లేత్రవాసాయ' లేదా 'శిష్టప్రియ భజనప్రియ' అనే ఆరతి పాట పాడేవారు. అందరూ వారితో కలసి పాడేవారు. ఆ తర్వాత మాష్టర్ గారే స్వయంగా ఒక్కాక్కరికి విబూది, తీర్థ ప్రసాదాలు ఇచ్చేవారు.

భజన ప్రయోజనం :- "మనసా వాచా కర్మణా, దైవత్వ సాధన సాగుతుంది. అంతే కాదు. అంతవరకూ చేసిన పారాయణ లీలల్ని స్వరించుకుంటూ, భజన సాగుతుంది. కాబట్టి మనసు తన్నయత్యాన్ని చెందుతుంది. ఒకరి పట్ల ఇంకాకరికి సదవగాహన కలుగుతుంది. ఈ భజన (లేదా) సంకీర్తన అనేది అనాదిగా వస్తున్న ఉత్సప్పమైన ఆధ్యాత్మిక సాధన. భక్తిని నేర్చేదే భజన. రోగికి పథ్యమెంత అవసరమో, భక్తునికి సత్పుంగమంత అవసరం", అంటారు శ్రీ మాష్టరు గారు.

సత్పుంగాల్లో - శ్రీ మాష్టరుగారి మధురస్వాతులు.

9-9-71 గురువారం :- సాయంకాలం భరద్వాజగారి రూమ్‌లో భజనకు నేను (రచయిత) మొదటి సారిగా పోయాను. అప్పుడప్పుడే మాష్టర్ గారితో పరిచయం, గదినిండా విద్యార్థులు, ముగ్గురు లెక్కర్లు, ఇంకా కొంతమంది క్రొత్తవారున్నారు. నేను వెళ్ళేసరికి ఏదో మహాత్మల చరిత్ర చదివి, ముగించి భజన ప్రారంభించారు. పెద్ద పెద్ద పూలదండలు కొందరు తెచ్చి, బాబాగారి చిత్రపటానికి వేసారు. భజన తరువాత శ్రీ మాష్టర్ గారే ఒక్కాక్కరికి విభూతిని పంచేవారు. చేతి వ్రేళ్ళతో విభూతిని తీసుకొని, చేతిని హృదయంపై పెట్టుకుని ఏదో నామం చెప్పు, భక్తులు నమస్కరించి తల యొత్తి చేతులు చాపగానే చేతిలో విబూది యిచ్చి, నొసటన బొట్టు పెట్టి తీర్థప్రసాదాలిచ్చారు. మనకు ఏదైనా ఇప్పమైన దానిని ఎంత ఆసక్తితో శ్రద్ధతో చేస్తామో, అంత కంటే ఎక్కువ శ్రద్ధతో ఉత్సాహంతో చిరునవ్వతో చేస్తూన్నారు వారు. క్రీస్తునందలి అనస్యభక్తిభావంతో ఆరోజు నేను భరద్వాజ గారికి నమస్కరించలేదు, కానీ వారినుండి విభూతి, తీర్థప్రసాదం తీసుకున్నాను. వారి కరస్పర్శ మహత్తుమెట్టిదో, నాలో ఏదో ఒక పారవశ్యమూ, వారియందు అనూహ్యమైన భక్తి శ్రద్ధలూ కలిగాయి.

27-01-1972 గురువారం(సాయంకాలం గం॥ 6.30 ని॥ల సత్పుంగం) :-

శ్రీ మాష్టరుగారి గదిలో చాలామంది వున్నారు. ఆ రోజు శ్రీ అనందమాయి మాత గురించి చదివి విన్నించారు. భజన ప్రారంభానికి ముందు ఏ విధంగా భజన చేయాలో చెప్పారు. “అన్ని రూపాల్లోనున్న భగవంతుడొక్కడే-ప్రపంచంలోని ప్రతివస్తువులోనూ, ప్రతి రూపంలోనూ, ప్రతి

దేవుని మూర్తియందు మనము ఆరాధించుమూర్తి రూపమే వున్నదని, గుర్తించుకుని ధ్యానించాలి, పిలవాలి, కొలవాలి, ఏ రూపంలో కొలిస్తే ఆరూపంలో దర్శనమిస్తారు. ఎట్లా అంటే..... ఉదా॥ కరెంటు వున్నది. బల్యులోనికి పంపిస్తే వెలుతురు రూపంలో, ఘ్యాన్లోకి పంపిస్తే గాలి రూపంలో, రేడియోలో శబ్దరూపంలో ప్రకటమవుతుంది. అలాగే ఒకే భగవత్తత్వం అన్ని రూపాల్లోనూ వ్యాపించి వున్నదనే విషయాన్ని గుర్తుంచుకుని ధ్యానించాలి, ఆధ్యాత్మిక స్థితిని దినదినానికి పెంపొందించుకోవాలి, కొన్ని రోజులు గ్రంథాలు చదివి, సాధన చేసి, మరికొన్ని రోజులు వదలి - ఇలా చేస్తే కొండపైకి, కొంత ఎత్తు ఎక్కు మరల క్రిందికి వచ్చి, మరలా పైకి ఎక్కుటకు ప్రయత్నిస్తే ఎట్లుండునో ఇది కూడా అంతే” అన్నారు.

20-2-1972 ఆదివారం :- మాష్టోరుగారి గదికి గుంటూరునుండి రామభక్తులు శ్రీ రంగన్నబాబుగారు రాగా సత్కంగము, భజన జరిగినపుడు శ్రీ రంగన్న బాబుగారు ఇలా చెప్పారు. “నేనూ మీవంటి వాడినే. నీటి కడవలు మోసి బ్రుతికాను. ఇప్పుడు వయస్సు ఎక్కువైనందున నీరు పోయడం ఆపివేసాను. నీళ్లు మోసేటప్పుడు, అన్నము తినేటప్పుడు కోదండరామస్వామిని గ్రుడ్డిగా ప్రార్థనచేసుకుంటాను. ఒక భిక్షుగాడు ఒక గంట కూర్చొని భగవంతుణ్ణి తలచుకుంటే ఏమిలాభం? అంతకంటే భిక్షుమెత్తుకుంటేనే మేలు గదా అనీ, ఒక ధనవంతుడు భగవంతుణ్ణి ధ్యానిస్తే ఏమి వస్తుంది? ఈ గంటసేవ వడ్డివ్యాపారం చేసుకుంటే మేలు గదా అని అనుకుంటారే” గానీ, “ఒక గంట దైవస్వరణ ఎవరు చేస్తున్నారు? నామ స్వరణ ఎంత చేస్తే అంత ఫలితం కదయ్యా” అని అన్నారు.

6-12-73 గురువారం :- దత్త జయంతిరోజు అనసూయ - అత్రి మహర్షులకు, బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు ఒకే అంశలో దత్తాత్రేయునిగా జన్మించారని, దత్తాత్రేయ అవతారాల్ని వివరించారు. శ్రీదత్తాత్రేయులవారి దివ్యావతారమే శ్రీ శిరిడీసాయబాబా గారని, అనేక దృష్టాంతాలతో భక్తులకు వివరించారు.

31-10-74 గురువారం :- సత్కంగంలో శ్రీ సాయినాథ చరిత్ర చదివారు. అందులో శ్రీ సాయి ఒక భక్తుడితో ‘నీవు నన్ను ఎపుడు, ఎక్కడ ధ్యానిస్తావో అక్కడే నేనుంటాను. నా పటాన్ని పూజిస్తే నన్ను పూజించినట్టే, నాపటానికి నైవేద్యం పెడితే నాకే చెందుతుంది. నా గూర్చి భజన చేసేవారి మధ్య నేనుంటాను.

రాత్రంతా ఒకడు రైల్లో భజన చేస్తూవస్తే వింటూ వాడిప్రక్కనే వున్నాను. ఒక్క నిమిషం కూడా నిద్రపోలేదు. అన్న విషయం చెప్పారు.

28-11-74 గురువారం :- సత్పుంగంలో అక్కలకోటుస్వామి చరిత్ర చదివారు. “అంతటా అన్నింటిలో వున్న బాబాను మనసుతోనూ, నోటితోనూ, చేతుల్లో పిలుస్తాం, అంతటా ఆయనే వున్నారని గుర్తించే శక్తిని ఇమ్మని పిలవడమే భజన చేయడమంటే” అన్నారు. “సత్పుంగాలెందుకు? ఎలా కాపాడుకోవాలి అంటే? క్షేత్రం యొంత చక్కగా సిద్ధం చేస్తే పంట అంత బాగాపండుతుంది. పంట రావాలంటే భూమి సాగుచేసి, నీరు పెట్టి విత్తనం వేసి, రాళ్ళు, గడ్డి మొలకలు తీసివేసి, పశువులు మేయకుండా కంచెవేసి మిడతలు, తెగుళ్ళ సోకకుండా ఏడాది అంతా ఎలా జాగ్రత్త చేస్తామో అట్లే సత్పుంగ టైరును కాపాడుకోవడమే చక్కని సాధన. పరిచయాలెక్కువై మనస్పర్ధలు, ఈర్శాద్వ్యాపాల వరకూ రాకూడదు. వర్గాలు, ముతాలు లేవదీయకూడదు. అందరిలో సాయిని చూట్టం అలవాటు కావాలి. సత్పుంగం మానసిక స్వానంవంటిది. దాన్ని కలుషితం చేసుకోవడం మనం తినే అన్నంలో మనమే విషం కలుపుకున్నట్లోతుంది. దేవునికి నైవేద్యం ఇచ్చేముందు నీవెవరికైనా అన్యాయం చేసావేమో చూసుకో. దానికి ప్రతిక్రియగా వారిక్షేమం కోరి, అందుకు భగవంతుణ్ణి క్షమించమని ప్రార్థించి, అప్పుడు నైవేద్యమివ్వు. అప్పుడు ఆయన దాన్ని అంగీకరిస్తారు. శిరిడీకి వచ్చి వాడిట్లా... వీడిట్లా అని అందర్నీ విమర్శిస్తున్న భక్తుడితో బాబా, “మలం తింటున్న పందిని చూపి, నీవు చేస్తున్న పని అదే” అన్న మహాత్మర వాక్యంలోని సత్యాన్ని గుర్తించినా అదే తెలుస్తుంది. ఇలా సత్పుంగాన్ని నిర్దిష్టంగా పుంచుకుంటేగాని తర్వాత ధ్యానం, జపం, పారాయణలు సరిగా జరగవు. క్షేత్రం బాగుండక పోతే మంచి పైరెలా వస్తుంది?” అంటారు మాప్చారు గారు.

భరద్వాజగారు సత్పుంగం చేసిన ప్రాంతాల్లో కొన్ని పల్లె, పట్టణ ప్రాంతాలు

1970 : విద్యాగనర్ (నెల్లారు జిల్లా) లో మొట్టమొదటి సత్పుంగం

1971 : శ్రీ చైతన్య భక్తమండలి వారు వెంకటగిరిలో నిర్వహించిన జ్ఞాన యజ్ఞాపన్యాసాలలో మొదటి సారిగా సాయిభక్తి బీజాలు నాటారు.

31-12-73 : నూతన సంవత్సరం సందర్భముగా జిల్లాభాగాల అమ్మను గూర్చి నవాబుపేటలోని కామిశెట్టి సుందరయ్యగారి సత్రంలో నెల్లారులో ఉపన్యాసం.

- 24-8-75** : గొలగమూడి శ్రీ వెంకయ స్వామిగారి ఆశ్రమం దగ్గర ప్రవచనం చేసారు.
- 8-1-78** : శిరిడీ నుండి తిరిగి వస్తూ మానేపల్లి శ్రీ వేణుగోపాల్ రెడ్డిగారి ఇంటికి, మానేపల్లి గ్రామం (అనంతపురం జిల్లా) వచ్చారు. లేపాక్షి వెళ్లారు.
- 1-9-79** : శ్రీ శిరిడీ సాయి మందిర శంఖుస్థాపన (విద్యానగర్) లో 1979 లో నిడిగుంటపాశెంలో (నెల్లూరు జిల్లా) ప్రసంగించారు.
- 12-3-81** : శ్రీ శిరిడీ సాయి మందిర కుంభాభిషేకోత్సవ కార్యక్రమాలు విద్యానగర్.
- 1982** : త్రావణ పూర్ణిమనాడు ఒంగోలు (లాయిర్పేట) లో సత్యంగ మందిరం ద్వారకామయి ప్రారంభం మరియు శ్రీ సాయిమందిరం శంఖుస్థాపన.
- 7-1-83** : నెల్లూరు వట్టణంలో ఆల్జిండియా సాంయసామాజ్ కార్యక్రమంలో ప్రసంగించారు.
- 23-8-84** : సాయి మందిరం, నెల్లూరులో ప్రసంగం.
- 1984** : గుంటూరు ‘శ్రీ శిరిడీ సాయి మందిరంలో’ సాయంత్రం 7 గం॥కు ‘శ్రీ సాయి మహాసమాధి’ ఘుట్టన్ని ఆచార్యులవారు వివరించారు.
- 8-12-84** : ‘గురవారెడ్డిపాశెం’ గ్రామంలో (ఒంగోలుకు 15 కి.మీ) లో ప్రసంగం. దత్తజయంతి సందర్భముగా దత్తావతారాన్ని, శిరిడిసాయి లీలల్ని వివరించారు. శిరిడీసాయి మిషన్ పైదాబాద్కు సంక్రాంతినాడు 6-30 గం॥లకు ‘సాయి సుప్రభాత్’ క్యాసెట్ విడుదల ప్రసంగం.
- 18,19,20-7-86** : గురుపూర్ణిమ సందర్భంగా కావలిలో భరద్వాజగారి ఉపన్యాసములు.
- 16-4-87** : హాబ్సిగూడ పైదాబాద్కు శ్రీసాంబశివరావు, శ్రీసాయి కుమార్లతో మాష్టార్ గారి వాక్కులు. దిల్చుక్కనగర్ సాయి మందిరంలో ప్రవచనం.
- 5-8-87** : గుడివాడలో ప్రసంగం.

- 6-8-87** : రామచంద్రాపురం (గ్రామం) గుడివాడకు 2 కి.మీ. రాత్రంతా సత్యంగాలు నిర్వహించారు, ప్రవచనాలు చేసారు.
- 1,2-11-87** : శ్రీ దత్తసాయిమందిరం, ఎం.వి. అగ్రహరం, నెల్లూరులో బ్రహ్మజ్ఞులు శ్రీతాడేపల్లి రాఘవనారాయణ శాస్త్రగారితో కలిసి శ్రీ దత్త, శ్రీ శిరిడీసాయి పాలరాతి విగ్రహ ప్రతిష్ట చేసారు.
- 1988** : జనవరిలో తిరుపతి ధర్మక్షేత్రంలో ఆధ్యాత్మిక వేత్తల సదస్సులో మాట్లాడారు.
- 4-3-88** : కలిచేదు, (నెల్లూరు జిల్లా) శ్రీ సాయిమందిరానికి శ్రీమాఘర్ గారు శంఖుస్థాపన చేసారు.
- 10-3-88** : ముత్యాలంపాడు (విజయవాడ) శ్రీ శిరిడీసాయి మందిరంలో శ్రీ తాడేపల్లి రాఘవనారాయణ శాస్త్రగారు, భరద్వాజగారు - ప్రసంగించారు.
- 1-8-88** : కావలిలో నూతనంగా నిర్మిస్తున్న శ్రీ సాయిమందిరంలో ఉపస్థించారు.
- 17-9-88** : 'శ్రీ సాయి సన్మిధి' గ్రంథావిష్టురణ సందర్భముగా 'మైలవరం డ్యాం (కడపజిల్లా) ఉదయం 9 గం॥లకు ఊర్లో ఉపన్యాసం. సాయంకాలం 6 గం॥లకు గ్రంథావిష్టురణ సమయంలో శ్రీ శిరిడీసాయి గుడిలో ప్రసంగం చేసారు.
- 18-9-88** : జమ్ములమడుగులో ప్రసంగం.
- 20-9-88** : ప్రాద్యంటూరులో నామా ఎరికలయ్య ఆశ్రమంలో ఉపన్యాసం.
- 21-9-88** : కడప పాత బస్టాండు శ్రీ అవధూత మందిరంలో సాయంత్రం 4 గం॥లకు ప్రవచనం. 6 గం॥లకు ప్రభుత్వ బాలుర జూనియర్ కళాశాల ఆవరణలో ఉపన్యాసం.
- 22-9-88** : పోరుమామిళ్లో ప్రభుత్వ కళాశాల ఆవరణలో సాయంత్రం 6 గం॥లకు ప్రసంగం.

విద్యానగర్, గూడూరు, గుంటూరు, విజయవాడ, రాజమండ్రి, కావలి, నెల్లూరు, పైంచ్రాబాద్, ఖమ్మం, ఒంగోలు మున్సిపు చోట్ల, రాప్పంలో అనేక గ్రామ, పట్టణ ప్రాంతాల్లో సత్యంగ కేంద్రాలూ, సాయిమందిర నిర్మాణాలూగా వించి ఉపన్యాసాలద్వారా, ప్రవచనాలద్వారా అయి చోట్ల ప్రజల్లో ఆధ్యాత్మిక భక్తి

బీజాలు నాటారు. అంతేగాక సత్పుంగ కార్యక్రమంలో ప్రవచనాలు తనవరకే పరిమితం చేసుకోక 1988 నుండి తమ గృహంలోనే కొందరికి శిక్షణ ఇస్తావచ్చారు.

2. నిత్యపారాయణ : సత్పుంగాల్లో చరిత్ర పారాయణచేయడమే గాక ఎవరికివారు నిత్యపారాయణ, సమయాన్ని బట్టి చేసే ఆవశ్యకత గూర్చి పదే పదే చెప్పావచ్చారు. పూర్వ కాలంలో ‘శుక’ యోగి పరీక్షిన్నహర్షరాజుకు భాగవత శ్రవణం చేయించడంతో ఆరంభం అయినది - సత్పుంగం. వ్యాస, వాల్మీకులు ‘హరినామ’ స్వరణతో తృప్తి చెందక పారాయణ చేసికొనుటకు అసంఖ్యాక శ్లోకాలతో కూడిన భారత, భాగవత రామాయణ గ్రంథాల్ని అందించారు. పారాయణం ద్వారా పరిణతి నొందగలము. పారాయణ నిత్యమూ చేస్తుంటే, నామస్వరణ, కృతిమంగా కాక, భావయుక్తంగా, ఉచ్ఛవస నిశ్శాసనములంత సహజాతిసహజంగా సాగుతుంది.

నిత్య పారాయణలో ‘శ్రీగురు చరిత్ర’ ‘శ్రీ సాయి లీలామృతము’ లతో పాటు శ్రీ అక్కల్కర్కోట స్వామి, శ్రీ మాణిక్య ప్రభు చరిత్ర చదివితే పారాయణ పూర్తి అయినట్లు చెబుతారు. పిమ్ముట అవధూతల సిద్ధపురుషుల చరిత్రలను పారాయణం చేయమంటారు. అంతేగాక “మనం పారాయణ చేసే గ్రంథాలు సమగ్రంగా వుండాలి. ‘శ్రీ గురు చరిత్ర’ ‘శ్రీసాయి లీలామృతం’ రెండు కళ్ళులాంటివి. సూర్య చంద్రుల్లాంటివి” అంటారు (పారాయణ విధానం ఆయా గ్రంథాల్లో సూచింప బడియున్నది) “ఎన్నిసార్లు పారాయణ చేస్తున్నామన్నది కాదు ముఖ్యం. పారాయణ చేయగా, చేయగా ఆయాసంఘటనలపట్ల మనమెలా ప్రవర్తించాలి అనే అవగాహన పెరగాలి. ఉదాః ఎదుటి వాడితో పోట్లాడితే నాకు బాధకల్గుతుంది అన్న బాబాసూక్తి శ్రీ సాయి చరిత్రలో చదువుతాము. మరి మనమెలా ప్రవర్తిస్తున్నా మనేది పరీక్షించుకోవాలి. పరిశీలించుకోవాలి. అలానే ఏదైనా ఒక కష్టం వస్తుంది. ఒక వ్యక్తి చనిపోతాడు. అప్పడు మన అంతరంగిక పరిస్థితి ఏమిటి? బాధపడ్డాం. మరి బాబా రక్షంచలేదా అని పట్టుబడితే దానికి సమాధానం చరిత్రలో వుంది. ఉదాః ‘రేగే’ తనబిడ్డను కోల్పోయిన సన్నివేశంలో రేగే ఎలా స్థిరమనస్సుతో వున్నది, బాబాను సేవించినది గుర్తు చేసుకోవాలి. ‘ఎదుటివాడి శ్రేయస్సు ఆయనకు తెలుసు, మనకు శ్రేయస్సు కానిది ఆయన ఏమీ చేయరు’. అని భావించాలి, మనం పట్టు పట్ట కూడదు. అలా కాకుండా ‘బాబా నాకేమి చేసాడు? ఎందుకిలా చేసాడు?’ అనుకుంటే పారాయణ చేసి ఏమి లాభం? కాబట్టి పారాయణవల్ల లాభం ఏంటంటే మన

జీవితంలో చేసే, జరిగే సంఘటనలను ఎలా అన్వయం చేసుకోవాలి ప్రతిస్పందించాలి? అనే అవగహనతో పారాయణ చేయటం ముఖ్యం” అనేవారు శ్రీ మాష్టార్గారు. “అలా చేస్తే తప్పక మనిషిలో మార్పు వస్తుంది. మొదట్లో కోరికలు, కష్టాలు తీరి తర్వాత తీరకున్నా ఆయనెలా చేసినా మనకౌరకే అనే అవగాహన పెరిగి మనసు స్థిరపడుతుంది. “సర్వం సాయమయంగా భావించడం, అనుభవించడంగా జరుగుతుంది. ఇది వరకు సమస్యలొస్తే కలతపడే మనస్సు ఇప్పడు కలత చెందదు. ప్రశాంతంగానే వుంటుంది. ఇది చక్కటి పరిణాతికదా! భక్తి విశ్వాసం కదా! ఇంతకంటే మనిషిలో మార్పేమి రావాలి?” అంటారు భరద్వాజగారు.

“ఏదైన కోరికతో, సమస్య పరిష్కారానికి పారాయణ చేసేటప్పుడు 3 సార్లు, 5 సార్లుగా పారాయణ చేస్తున్నప్పుడు తినే పదార్థాల్లో ఇష్టమైన ‘కూర’ లేదా ‘కాఫీ’ ఇలాంటివి వదలి, పారాయణ పూర్తి కాగానే రెండు రూపాయలు బాబాకు దక్కిణ సమర్పిస్తే సరి” అంటారు. “రోజూ అన్నంతినేటప్పుడు మొదటి ముద్ద బాబాకు తీసిపెట్టాలి. అలానే ఏది త్రాగినా, తిన్నా ఆయనే స్వరిస్తూ తీసుకోవాలి” అంటారు. పారాయణ అనంతరం కొందరికి ధునిలో టెంకాయ సమర్పించమని చేపేవారు. సమయంలేని వారు, ఉద్యోగనిమిత్తం వెళ్ళేవారు బస్సుల్లో, రైల్లో కూడ పారాయణ చేసుకోవచ్చు. ప్రేమతో భావయుక్తంగా పరించటమే ప్రధానం. పారాయణ ద్వారా ఐహికబూధలు తొలగి ఆనందాన్ని పొందిన భక్తుల అనుభవాలు రాబోవు ఆధ్యాయుల్లో చదువుదాం.

ప్రార్థన, పూజ : సకల మతాల్లోనూ, దైవ ప్రార్థన, పూజ చేస్తుంటారు. ఇహపరశ్రేయస్సులకు ఇవి ప్రధానం. దైవాన్ని ఏభాషలో, ఏపేరుతో ఎలా ప్రార్థించినా, పూజించినా ఒకటే. మనసు ప్రశాంతత నొంది, ఆనందించటమే కావల్సింది. అన్నం తిన్నామా! రొట్టెలు తిన్నామా! పండ్లు తిన్నామా? పాలు త్రాగామా! గంజి త్రాగామా అన్నది కాదు ముఖ్యం. ఆకలి తీరటం ప్రధానమంటారు శ్రీ మాష్టారు గారు. షోడశోప చార పూజతో పాటు ముఖ్యంగా ‘నామావళి’ భావయుక్తంగా చేస్తే చక్కగా వుంటుంది. ఎవరెవరి యిష్టాల్నిబట్టి వారలా దేవతామూర్తుల్ని ప్రార్థించటం, పూజించటం ద్వారా సంపూర్ణ వికాసం చెందటమే మనం చూసుకోవాల్సింది, చేయాల్సింది అంటారు.

“పూజ ధ్యానానికెంతో సహకారి. బాహ్యంగా వుండే ఇష్టమూర్తి రూపాన్ని

భావయుక్తంగా పూజిచేయడం వలన ఆ మూర్తిమీద భక్తి, ప్రేమ పెరుగుతాయి. శ్రద్ధా భక్తులతో బాహ్యంగా పూజ చేసేంతసేపు ఆ మూర్తిని చూస్తాము గనుక కండ్ల మూసుకున్నంతసేపు అది మనస్సులో బాగా నిలుస్తుంది. అంతేగాక బాహ్యంగా మూర్తిని చూస్తున్నామని మనం తలచేటప్పుడు గూడ వాస్తవానికి మనం చూసేది కంటిద్వారా మనస్సుపై పడే మూర్తినే! అంటే మనోమయమైన దాని ప్రతిబింబాన్నే! అంటే బాహ్యమని తలచబడే పూజగూడ నిజంగా అంతరంగికమే!

బాహ్యపూజకు సద్గురువు యొక్క మూర్తి, దేవతా మూర్తులకంటే శ్రేష్ఠం. దేవతా మూర్తిని పూజించేటప్పుడు మనకు తెలియకనే దేవతలు ఒకరి కంటే మరొకరు వేరని, ఒక్కొక్కరిని పూజిస్తే ఒక్కొక్క ఘలితము ఉంటుందనే భావాలొస్తాయి. ‘ఏకం సత్త విష్ణాః బహుధా వదన్తి’ అన్నట్లు అసలు సత్యమైనది ఒక్కటే. వైవిధ్యమంతా భ్రాంతియే. అల్పజ్ఞులు వేరువేరు దేవతలనారాధిస్తారని అయినా వారిననుగ్రహించేది, ఒక్కటే అయిన తానేనని శ్రీకృష్ణుడు చెప్పారు. గీత 4 అధ్యాయం, 34 శ్లోకంలో గురువును గూర్చి చెబుతారు. గురు గీతలో ‘గురుర్ప్రహృష్టా’ శ్లోకం గురువు త్రిమూర్త్యత్వకుడు, సాక్షాత్పుర బ్రహ్మమని, సకల దేవతా స్వరూపియని చెబుతుంది. “తమకు తమ పటునికి తేడా లేదని బాబా చెప్పిన దానిని గుర్తుంచుకుని సకల దేవతా స్వరూపుడగు శ్రీ సాయినాథుని పూజించాలి” అంటారు భరద్వాజ మాష్టర్ గారు.

3. సద్గోప్తి: భరద్వాజ గారు ఎన్నుకున్న సాయితత్వ ప్రచారంలో ‘సద్గోప్తి-చర్చలు’ చాలా ప్రభావాన్ని కల్గించేవి. మొట్టమొదటటో ఎక్కడ పడితే ఆక్కడ, భోజనానికి పోతూ, వస్తూ, సాయంత్రపు వేళ పికారుకెళ్లినపుడు, ప్రయాణాల్లోనూ చర్చలు జరిగేవి. క్రమేణా వారున్న గదిలోనే రాత్రిత్యు 2, 3 గం|| వరకూ సాగేవి. ఆ తర్వాత మరుసటి రోజు కళాశాలలో వారు చెప్పేపాఠాన్ని ప్రిపేర్ అయి ఏ తెల్లవారు రుహమునో పడుకునే వారు. బ్రహ్మచారిగా వున్నప్పుడేగాక గృహస్తడిగా వున్నప్పుడు ఎప్పుడైనా నిరభ్యంతరంగా ఆ గదికి రావచ్చు. ఎల్లప్పుడూ తలుపులు తెరిచే వుంటాయి తన తండ్రి సాయినాథుని ద్వారకామాయి లాగా. విద్యార్థులు అధ్యాపకులు, మిత్రులు, మేధావులు, పల్లెప్రజలు, పట్టణ ప్రజలు, స్త్రీలు, పురుషులు, పిన్సులు, పెద్దలు, హిందువులు, ముస్లింలు, క్రైస్తవులు, వీరు వారనే పట్టింపులు, భేదాలు అక్కడ కనిపించవు. అదొక విజ్ఞాన భాండాగారం, ఆధ్యాత్మిక ధనాగారం. ప్రశాంత ధ్యాన మందిరం - అది విద్యానగర్ లోని ఇల్లు కావచ్చు.

బంగోలు సంతపేటలోని ఇల్లుకావచ్చు. లేదా లాయర్సేటలోని ఇల్లు కావచ్చు. ప్రస్తుతమున్న ముంగమూరు డొంకలోని ఇల్లుకావచ్చు. ఏదైనా అది సర్వజనాదరణీయంగా భాసిల్లిన ఆధ్యాత్మిక, జ్ఞాన ప్రతాంత మందిరము.

దేవుడున్నాడా? వుంటే ఎలా వుంటాడు? పునర్జన్మ లున్నాయా? ప్రారభికర్మ నిజమేనా? ఏ దానం గొప్ప? గురువు అనుగ్రహం గొప్ప? మనకృషి గొప్ప? లోకంలో అన్యాయాలు, అంతరాలు తీరేదెప్పుడు? ఇలా ఒకటేమిటి? రకరకాల చర్చలు జరిగేవి.

ఒకసారి ఓ.భాస్కరరథ్మి అనే సైన్సు విద్యార్థి మాష్టారు గారితో “సార్! మేము కన్నించే దాన్ని నమ్ముతాము. ఈ గోడ వున్నట్లు దైవం ఇవన్నీ వున్నాయా? ఎలా నమ్మాలి? అని ప్రశ్నిస్తే దానిపై 3 గంటలు చర్చసాగింది. “మనస్సు, సంతోషం, దుఃఖం ఇవన్నీ నీవు చూస్తున్నావా? నీ తల వెనుక వైపును చూట్టం లేదుకదా! కాబట్టి నమ్మకూడదా!” ఇలా సాగింది చర్చ. “గోడ వున్నంతగా దైవం వున్నాడా అన్నది నీ ప్రశ్న. అది మనకున్న ఇంద్రియానుభవాన్ని బట్టి ఈ గోడ వుంది అంటున్నావు. ఒక్కసారి ఎలక్ట్రాన్లు, న్యూట్రాన్లు, ప్రోటాన్లు స్థాయికి వెళ్లి చూడు, నీకు గోడగా కన్నించే గోడ నిజంగా వున్నదా? లేదా? అని గమనించు. కణాలు, అఱువుల దృష్టితో చూస్తే గోడ ఉండదు. పెద్ద పట్టణమంత మనం పెరిగితే, గోడ చిన్నదై కణం వలె కన్నించి గోడ అనే భావం కలుగదు. చీమకు గోడకూడ గోడగా కాక ఆకాశంలా కనబడుతుంది. కాబట్టి మనకు గోడ అనే భావం ఎట్లా కల్గుతుంది అంటే మనకు గోడకు వున్న నిష్పత్తిని బట్టేగాని నిజంగా గోడలేదు, శూన్యమే యున్నది. కాని గోడ ఉన్నది అని నమ్ముతున్నావు. అనుభవం ఉన్నది కనుక. అలానే భగవంతుడు అనుభవైకవేద్యుడు. ఈ గోడలోని కణాలన్నీ ఏ శక్తి చేత చేయబడ్డాయో, ఆశక్తి సర్వగతం, సర్వవ్యాపకం, సర్వానికీ ఆధారం. దానిని దైవం అన్నారు. సాధన ద్వారా మనసును తగిన స్థాయికి తీసుకువస్తే ఆ భగవంతుని ఉనికి అనుభవం అవుతుంది” అన్నారు శ్రీ మాష్టర్ గారు.

27-5-73 (అదివారం) : “ప్రారభికర్మ వుందా? పునర్జన్మన్నలున్నాయా? ఉంటే వీటికి, వాటికి సంబంధం వుందంటారా? లేకపోతే ఇవన్నీ కల్పితాలా? మీరు వీటిని నమ్ముతారా? ఇదంతా మీ భ్రమ కాదుగదా!” అని అడిగితే, ఓర్చుగా వివరంగా చర్చించే వారు శ్రీ మాష్టర్ గారు.

“ఎనుక మనం చేసుకున్న కర్మనుబట్టే నేటి మన జీవితంలో సంఘటనలు సంభవిస్తుంటాయి. గమనిస్తే తెలుస్తుంది. లేకపోతే నీ కళ్ళముందే చక్కగా తెలివిగా వుండే వ్యక్తి జీవితంలో స్థిరత్వం లేకుండా అష్టకప్పాలు పదుతుంటే వాడిలో ఏడవపంతు కూడా సామర్థ్యంలేని మరోవ్యక్తి సుఖంగా, పొగడ్తలతో, పూలదండలు, శాలువాలు, సన్మానాలతో ఉచ్చి తభ్యాబైపోతుంటాడు. మన ప్రయత్నం మనం చేయవలసిందే కానీ మనం ఆశించిన ఫలితం ఒక్కసారి రాక పోవటానికి కారణం ప్రారభకర్మ. ‘శివుని ఆజ్ఞలేనిదే చీమైనా కుట్టదు’ అన్న పెద్దల మాట అక్కరాలనిజం. ఒకసారి నేను కాలేజికి వెళ్తుండగా ఘూ(Sheo)లో కాలికి ఒత్తుకుంటూ గర గర అంటున్నది. అలానే వెళ్లి స్టాఫరూమ్లో కూర్చొని విప్పి చూస్తే అందులో తేలుంది. మరేమంటారు? అది కుట్టి వుంటే చెప్పలేనంత బాధ వుండేది కదా! ఇలాంటివెన్నో ఎవరికి వారు పరిశీలిస్తే తెలుస్తాయి.”

“ఒకరింట్లో పిల్లలు చక్కగా, ఆరోగ్యంగా పుట్టి పెరిగితే, ప్రక్కింటిలో అనారోగ్యం, అవయవలో పాలతో పుట్టిన సంతానంతో బాధపడేవారెంతమందిని మనం చూడటంలేదు? అట్లాగే సమాజంలో మనకు ఎదుటి వారితో ఉన్న స్నేహం, శత్రుత్వం కూడ ప్రారభ కర్మ! ఒకడేమో మనమేమి తెలియకున్న చక్కగా సహాయం చేస్తాడు. ఇంకొకడు చిన్నప్పట్టుండి బాగా తెలిసినా సరే వున్నట్టుండి నిష్ఠారణంగా ద్రోహం చేస్తాడు. ప్రారభకర్మ అనుభవించాల్సిందే. కాని గుర్వనుగ్రహంచే కొంత తగ్గించుకోవచ్చు. కొంత వేరే జన్మకు పొడిగించు కోవచ్చు. కానీ చేసిన కర్మలను బట్టి అనుభవించడమే న్యాయం. చెడు చేసి పుణ్యం రావాలని కోరుకోవడం సరికాదు. క్రొత్తగా దుష్టర్మ చేయకుండడం అవసరం” అని శ్రీ భరద్వాజగారంటారు.

పునర్జన్మలనేవి తప్పక వున్నాయంటూ, సైంటిస్టుల పరిశోధనల్ని గూర్చి వివరంగా చెప్పేవారు. మరి జిల్లెళ్ళమూడి అమృగారు ‘పునర్జన్మ’ లేవంటారే అనగా “జ్ఞాని దృష్టిలో అని వుండవు. కాని మామూలు వారి దృష్టికి అమృ చెప్పేది కుదరదు” అనేవారు.

“విదేశీయ క్రైస్తవుడగు ‘ఇయాన్ స్టీవెన్సన్’ అనే డాక్టర్ తనకు వీటి మీద నమ్మకం లేక పరిశోధనకు పూనుకొని కొన్ని వందల పునర్జన్మల కథలను చూచి చివరకు “పునర్జన్మల్ని నిరూపించే ఇరువది ఉదాహరణలు, అనే గ్రంథాన్ని ప్రాసారు. అందులో కొన్నిచెప్తాను” అంటూ ఇలా చెప్పారు.

“ధిలీలో” 4 సం॥ బాలిక గతజన్మలో తన ఊరు ‘మధుర’ అని తన భర్త, తల్లిదండ్రులు అక్కడే వున్నారని పేర్లు చెప్పి, ఫలానా చోటు తన ఇల్లు వుందని చెప్పగా, వారికి రమ్మని ఉత్తరం ప్రాశారు. వారు రాగానే ఈ అమ్మాయి తన భర్తను చూచి సిగ్గుతో తల వంచుకున్నది. ఇంట్లోకి వెళ్ళి ఫలానా పిండి వంటలు చేయించి వారికి పెట్టగా భర్త “ఈ పిండి వంటలన్ని చనిపోయిన నా భార్య చేసేది” అనగానే “ఏవండీ నన్న తప్ప వేరే వారిని పెళ్ళి చేసుకోనని మరలా చేసుకున్నారే” అనగా ఆయన నిజమేనని చెప్పారు. ఈ అమ్మాయి మధురకెళ్ళి ఇంటీలో “పగులగొట్టిన గోడ దగ్గర ఇక్కడ అడ్డుగోడ వుండాలి అని చెప్పగా నిజమేనన్నారు. మరి ఇది పునర్జన్మ విషయం కాదా!” అలానే ఇంగ్లాండ్, ప్రాన్వ దేశాల్లో జరిగిన పునర్జన్మ విషయాల్ని చెబుతూ, “పీరి పరిశోధనా ఫలితాలకంటే ముందే నాకు ‘పునర్జన్మ’ మీద నమ్మకముంది. కాకపోతే మీకు నమ్మకం కలగడానికి పీటిని గూర్చి చెప్పాను”, అన్నారు.

అప్పుడు ఒకరు క్రైస్తవ మతంలో పునర్జన్మలు లేవంటారు కదా! అంటే అలా ఏమీ లేదు మొదట క్రీస్తు, ఏసల్లగా వున్నారు. ఏసల్లానే క్రీస్తుగా జన్మించాడు. బైబిలీలో ఒక పుట్టు గ్రుడ్డి బాలుని ఏసు వద్దకు తీసుకెళ్ళి ఇలా పుట్టుటకు ఇతని కర్యా? పూర్వుల పాపఫలితమా? అని అడుగుతారు - అంటూ పునర్జన్మలపై సైంటిస్టుల పరిశోధనల్ని గురించి శ్రీ మాఘ్రసు గారు ప్రాసిన ఆర్టికల్ తీసిచ్చారు.

రాజమండ్రిలో కోనేమ పండితులతో జరిగిన చర్చల్లో..... శ్రీ మాఘ్రసు గారు ఇలా అంటారు.

ప్రతి విషయాన్ని గూర్చి తార్మికంగా యోచించే నాకు శ్రీరాముని గూర్చి ఒక సందేహం వెంటాడుతూందేది. శ్రీరాముడు మూర్తిభవించిన ధర్మమే అన్నారు. ‘రామో విగ్రహవాన్ ధర్మః’ అని.

మరి దశరథుని తర్వాత దేశాన్ని ఆయన పాలించడం ప్రజలకు అత్యంత శ్రేయోదాయకమే. అది అతని ధర్మము, విధి కూడా! కాని వృద్ధుడైన దశరథుడు కామవశుడై తన మూడవ భార్యకు ధర్మ విదరుధమైన వాగ్దానం చేసాడు. ఆమె కొడుకు భరతునికి పట్టాభిషేకం చేస్తానని దశరథుని ఆజ్ఞననుసరించి రాముడు రాజ్యాన్ని వదలి అడవులకు వెళ్ళి పోయాడు. రాముడు ధర్మత్వుడైతే యా అధర్మాన్ని ప్రతిఫుటించి తన సాటిలేని పరిపాలనను ప్రసాదించాలి గదా! అలా చేయని రాముడు ధర్మత్వుడు ఎలా అయ్యాడు? దీనిని పితృవాక్య పాలనని

సరిపెట్టుకోవడం తగదు.

కారణం ధర్మాధర్మాల ప్రసక్తి వచ్చినపుడు వ్యక్తిగతమైన మమకారం వదలి ధర్మంకోసం పోరాడడం క్షత్రియుని ధర్మము. అలా చేయని వాడు పాపాన్ని పొందుతాడని కదా భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణుడు బోధించింది! అంతేగాక ప్రహ్లదుడు ధర్మబద్ధుడై కదా తన తండ్రి హిరణ్యకశివుణ్ణి ఎదిరించింది! మరి కేవలం పితృవాక్య పాలన అనే ధర్మానికి ప్రజలందరినీ ధర్మ బద్ధంగా పాలించాలన్న ధర్మాన్ని వదలినట్టే కదా!

దీనికి విషయమై ఎందరి నడిగినా (నాకు) తృప్తి కరమైన సమాధానం లభించలేదు. కోనీసీమ పండితుల వివరణ కూడ తృప్తి నివ్వలేక పోయింది.

ఒకసారి 1975 లో శిరిడీ చేరి ద్వారకామాయిలోని సాయిపాదుకలకు ప్రొక్కుతూ “సాయి! మీరు భౌతిక శరీరాన్ని చాలించిన తరువాత యిన్ని దశాబ్దాలకు కూడ మీ పాదుకలు భక్తుల హృదయాలపై యింత ఘనంగా రాజ్యమేలుతున్నాయి గదా! ఆహో! ఏమి మీ మహిమ.....” అని ప్రార్థించాను. ఆ సమయంలో ఒక ఆలోచన నాలో మెరిసింది. “ఓహో!..... ఆనాడు రామ పాదుకలు సింహసనం మీద నుండి ప్రజల్ని ఇలాగా పరిపాలించాయి కాబోలు” ..... అని శ్రీరాముడు ధర్మమూర్తి ఎలా అయినాడో అర్థమైంది. తాను అరణ్యాలకు వెళ్లిన తరువాతగూడా ఆ ధర్మమే భరతుని హృదయాన్ని ఆక్రమించి, తన పాదుకలను సింహసనం మీద స్థాపించి వాటి ప్రతినిధిగా మాత్రమే అతడు ప్రజలను పరిపాలించాడు. తాను అరణ్యాలకు వెళ్లి కూడా రాముడు ఈ విధంగా తనప్రజలకు రామరాజ్యం కొరవడనీయలేదు.

అంతేకాదు, రాముడు, తప్ప అరణ్యవాసులైన మహార్షులను రాక్షసుల బారినుండి మరొకరు రక్షింపలేరు. తన ప్రజలకు రామరాజ్యం కొరవడనీయకుండానే శ్రీ రాముడు ఆ కార్యాన్ని నిర్వహించాడు. అదే ఆయనలోని ధర్మ మహిమ. ధర్మదక్షత, తన అవతార లక్ష్మేన బుధిపాలనకు దోహదమైంది గనకనే రాముడు తండ్రి మాటను అనుసరించాడు” - అని శ్రీ మాఘరుగారు వివరించారు.

ఆస్తి - నాస్తి చర్చలు :- శ్రీ భరద్వాజ గారు వెంకటగిరి, బాపట్ల, విద్యానగర్, ఒంగోలు మున్గు చోట్ల ప్రముఖ హేతువాదులతో బహిరంగ సదస్సులలో గంటల తరబడి ‘ఆస్తి - నాస్తి’ విచికిత్స చర్చలు జరిపారు. ప్రముఖ హేతువాది

శ్రీ లవణం గారితో 1980 లో విద్యానగర్ లోనూ, ప్రముఖ రాష్ట్ర హేతువాద సంఘు అధ్యక్షుడు శ్రీ రావిపూడి వెంకటాద్రి గారితో ‘విజ్ఞాన కళా సమితి’ వారి అధ్యర్థమున చేసిన చర్చల్లో (ఇండియన్ మెడికల్ అసోసియేషన్, ఒంగోలు పట్టణమందు (5-4-81) పటిష్టంగా సిద్ధాంత పరంగా హేతు బద్ధంగా చర్చల జరిగాయి. చర్చలు సారాంశం ‘సాయిబాబా’ పక్షపత్రికలో (1-6-86, ప్రచురించబడినది) ఈ బహిరంగ చర్చల వల్ల, చాలా మందికి ఆధ్యాత్మికతపట్ల విశ్వాసం పెరిగింది.

4. లేఖల ద్వారా :- శ్రీ భరద్వాజగారు దూర సుదూర ప్రాంతాల్లోని ఎందరో అర్థులకు జిజ్ఞాసువులకు ఉత్తరాల ద్వారా అనేక విషయాలు తెల్పుతూ సాయిధర్మ ప్రచారాన్ని గావించారు. ఏ ఉత్తరంలోనైనా ‘సాయి అనుగ్రహ ప్రాప్తి రస్త’, ‘శ్రీసాయినాథుడు నీకు మేలు చేయగాక.....’ ఇలాంటి వాక్యాలు లేని, సాయి ప్రస్తావన లేని, ఉత్తరం వుండదు. పూలదండలో దారం లేకుండా ఎలా వుండదో అట్టే ఏరి ఉత్తరాల్లో గానీ, శుభాకాంక్షల్లో గానీ, సాధనాపరమగు సూచనలలో గాని, శ్రీ సాయినాథుని గూర్చి, ఆధ్యాత్మికతను గూర్చి ప్రస్తావన లేకుండా ఉండనే ఉండదు. వారు ఏరపాడ పరిచయమున్నా లేక పోయినా, స్త్రీ లైనా, పురుషులైనా, విద్యార్థులైనా, మిత్రులైనా, ఉద్యోగులైనా, నిరుద్యోగులైనా సరే ఎవరేమి అడిగినా, ప్రాసినా ఓర్పుతో ఎంతో వివరంగా సమాధానం ఇచ్చేవారు. వారెన్ని కార్యక్రమాల్లో నిమగ్నమైనా సరే, నాకు తెలిసినంత వరకూ ఒక్కాక్కరికి కొన్ని వందల ఉత్తరాలు ప్రాసారు. అన్నీ కలిపితే కొన్ని వేల ఉత్తరాలు అటు అంగ్రంలో, ఇటు తెలుగులో ప్రాసారు. గాంధీ, నెప్రూ లాంటి దేశ నాయకులు, వివేకానందలాంటి ఆధ్యాత్మిక గురువులు, కందుకూరి, గురజాడ లాంటి సంఘు సంస్థలు ప్రాసినన్ని లేఖలు ఏరు ప్రాసి వుంటారంటే ఆశ్చర్య పోనక్కరలేదు. ఒక్క రూపాయి కూడా అశించకుండా గీతలో కృష్ణ భగవానుడు చెప్పినట్లు ప్రతిఫలం కోరక ఓర్పుతో, ప్రేమతో అంత సమయాన్ని కేటాయించారంటే బాబా కోరిన ‘నిష్ఠ - సబూరీ’ లు దండిగ, మెండుగా, నిండుగా వారిలో నింపుకోండే ఆ పని చేయగలరా!

భరద్వాజ గారు ప్రాసిన ఉత్తరాల్లో కొన్ని :

(పూర్వ విద్యార్థి చెన్నయ్య గారికి)

23-01-80

చి. చెన్నయ్యకు,

విద్యానగర్,

ఆశీస్పూలు, నీ జాబు చేరినది. మేము 16వ తేదీన బయల్దేరి 50 మంది భక్తులము బస్పులో పుట్టప్రతి, మంత్రాలయము, గాణ్ణపూర్, అక్కల్కోట, పండరిపూర్, శిరిడీ, మాణిక్యనగర్ దర్శించి, 19 వతేది రాత్రికి తిరిగి వచ్చాము. నీ కోసం కూడా ప్రార్థన చేసాను.

నీకు ఇన్ని బాధలున్నందున చాలా అసంతృప్తిగా వున్నది. నీవు వెంటనే Schuslers "Twelve Tissue Remedies" అనే పుస్తకాన్ని Homeo Stores, Nandyal లో గాని, కర్నూలులో గాని కొని దాని ప్రకారం ఇంటిలోని వారికి చికిత్స చేయవలసినది. చాలా వరకూ నెమ్ముదిస్తాయి. మిగిలిన వాటికి డాక్టర్ను Consult చేయవచ్చు.

సాధ్యమయినంతగా సాయి చరిత్ర, పారాయణ, పూజ చేసుకో. Sunday వృధా చేయవద్దు. సత్సంగానికి కృషి చేయి. సత్సంగంలో శ్రీ సాయి చరిత్ర పారాయణ చేయిస్తే భక్తుల అన్యతలంపులు తుడిచిపెట్టుకపోయి, వారి హృదయాలు అలనాటి శిరిడీలో శ్రీ సాయిచెంతన నిలుస్తాయి.

నీవు విద్యానగర్ సత్సంగ రోజుల స్నేతులు, అపుడు మనకు జరిగే చర్చలు, అనుభవాలు, మనం కలసి మహానీయులను దర్శించిన వివరాలు, జ్ఞాపక మున్నంత వరకూ ప్రాసి పంప గోర్తాను. అప్పటి ప్రసంగాలేవైనా నీవు Diary లో Note చేసి వుంచితే ప్రాసి పంప గోర్తాను. 'Holidays వచ్చినపుడు 4 (or) 5 days ఇక్కడ వుండి వెళ్ళు. మనం కలిసి Time Spend చేసి చాలా కాలామైంది. కొంత హాయిగా ఉంటుంది.

ఆశీస్పూలతో

భరద్వాజ

(క. ఆనంద వెంకటేశ్వరర్ల గారికి)

Dear Venkateswarlu,

విద్యానగర్, 30-1-1976

నీ జాబు చేరినది. Job చాలా బాధాకరంగా వున్నందుకు కష్టంగా

వుంది. కాని ఒక్కమాట. మన పూర్వ కర్మ తీరిపోవాలి. మనం దైవానికి దగ్గరవ్వాలంటే జీవితం యావత్తూ దుఃఖమయమేనని బుద్ధుడి నుండి అందరూ చెబుతున్నారు. మానవుడు సాధన ద్వారా మాధవుడయే వరకు ఇది తప్పదు. M.Sc., Results తర్వాత unemployment , job వచ్చాక ఇదీ, అంతెక్కడ? ఏ కష్టము లేకుండా ఎట్లా కుదురుతుంది? మనసు గట్టిపడి సహనం నేర్చుకోవాలి. ఇలా ప్రతిదీ తప్పించమని బాబాను కోరరాదు. శ్రీ సాయిని ధ్యానిస్తుంటే ఏది ఎప్పుడెట్లా జరగాలో ఆయనకు తెలుసు. ఆయనకు తెలియకుంటే కదా మనం చెప్పవలసి వచ్చేది. ప్రతిదీ ఆయనను మన యిష్ట ప్రకారం జరిపించమని కోరితే ఆయకు మనమేమర్చించినట్లు? సర్వ బాధ్యతలు ఆయనకెలా వదిలినట్లు?

1,2 తేదీల్లో తిరుపతికి వస్తాను. బాబా ఏమన్నారు? అన్నింటికి కొంత ఓర్చుకోవడం నేర్చుకో! బాబా దయ నీయందు పూర్జంగా వన్నది. తమ్ముడికి పోలియో తగ్గడం, ఇంట్లో తాత ఆశీస్సులు ఈ రెండు బాబా సత్కృపకు నిదర్శనములు. సాయి కృప లభించాక ఇక ఆయనదే బాధ్యత. కాకుంటే ఆ కృప ఎప్పుడూ వుంటుందని గుర్తించి, దాని కర్మలమై భక్తి విశ్వసాలతో వుండాలి. ఏవైనా చిక్కులొచ్చినా వత్తిడి లొచ్చినా కర్కూళన జరుగుతుందని గుర్తించి సబూరి, నిష్టలను మరింతగా నిలుపుకో. ప్రయత్నించు. యత్నం మనం చేస్తుంటే చాలు గమ్యం చేరతాము.

ఇట్లు
ప్రేమతో
భరద్వాజ

(పెళ్ళి చేసుకున్న తరువాత నాకు సాధనే ఎక్కువగా చేసుకోవాలనే వుంటున్నది, ఏం చేయమంటారు అని ఆనంద వెంకటేశ్వర్రు ఉత్తరము ప్రాయగా..... (1980) మాప్సారు గారి సమాధానము).

చిరంజీవికి ఆశీస్సులు, నీ జాబులన్నీ చేరాయి. నీ ఆందోళన అర్థమైంది. అర్థవంతమైంది. నీ భార్య నిన్ను Disturb చేయకుండా శ్రీ సాయి కాపాడుతారు. కాని నీ వాకటి గుర్తుంచుకోవాలి. నీ భార్యలో కూడా ఆ సాయియే ఉన్నారు. మెల్లగా దారికి లాక్కొస్తూ ఈ లోపల ధర్మ విరుద్ధము కాని సామాన్యవసరాలను,

సుఖాలను, ప్రేమ పూర్వకమైన మాటల్లో, చేష్టలతో వారిని తృప్తి పరచాలి. ధర్మ, అర్థ, కామాలకు వారికి నీవే దిక్కు అర్థ, కామాలను ధర్మబద్ధంగా ప్రేమతో నెరవేర్చాలి. ఆప్యాయతతో వారి నాకట్టుకొని నీపై ప్రీతి వలన నీ ధర్మాన్నాచరించేలా చేయాలి. బొత్తిగా మామూలు మాటలే లేకపోతే ఆరంభంలో వాళ్ళు తట్టుకోలేరు. శారీరక సన్మిహితము, లాలన వుండాలి. వారు కొరత పడకూడదు. ఈ విషయం జాగ్రత్త. వారు మరీ వాటిల్లో పడబోయినపుడు ప్రేమగా మృదువుగా హెచ్చరించాలి. కలసి దేవాలయానికి, ఎప్పుడైనా బంధువల వద్దకూ వెళ్ళి వస్తుండాలి. మంచి చోట్లకు తీసుకుపోవాలి. చరిత్ర కలసి చదవాలి. పూజ కలసి చేసుకోవాలి. ఇంట్లో రుచికరమైనవి అప్పుడప్పుడు చేయాలి. అవి నివేదించి తినాలి, తినిపించాలి. ఇంటికొచ్చేటప్పుడు పుప్పులు తెచ్చి బాబాకు ముందు కొన్ని పెట్టించి, వారి కివ్వాలి.

ప్రేమతో,
నీ భరద్వాజ

(ఉచ్చారివారిపాశెంలో ఉంటున్న పూర్వ విద్యార్థి శేషాద్రికి)

Dear Seshu!

Vidyanagar 9-7-76

నీవు ప్రేమతో 5/7 న వ్రాసిన Inland చేరినది. నీకు తిరిగి జ్యోరం వచ్చినందుకు bed లో ఇంతకాలం వుండవలసి వచ్చినందుకు బాధగానేవుంది. కాని ఏదో మనకు తెలియని రీతిన మనం అనుభవించడమే మేలైంది. పూర్వ కర్మను మాత్రమే సాయి మనల్ని అనుభవింపజేస్తారు. ‘సబూరి’ లేక ‘బరిమి’ అవసరమని శ్రీ సాయి చెప్పియున్నారు కదా! ఇదీ అది నేర్చడానికి వచ్చిందని ప్రేమతో, ప్రద్రతో సాయి పట్టాని కేసి చూస్తూ పడుకో. అందరి హృదయాలలోంచి తొంగి చూచే చూపే మనకు పటంలో ఆయన చూపులో కన్నించేది కూడా! జీవితంలో మనం వేసుకునే అసంఖ్యాకమైన Plan లు అన్ని ఎంత అర్థరహితాలో. ఒక్క తృటిలో అన్ని అదృశ్యమయ్యే ప్రమాదము అనుక్షణమూ వున్నదని, అటువంటి వాటిగూర్చి మనం కూడా వ్యర్థం చేయక, మానవుడు తన ఆత్మస్వరూపం, నిత్యము జ్ఞాన స్వరూపి అయిన దైవాన్ని తెలుసుకునే యత్నంలో వుండాలి.

అశీస్సులతో
భరద్వాజ

(పూర్వపు విద్యార్థి రామచంద్రరావుగారికి)

Dear Ramachandra Rao,

విద్యానగర్,

నీవు ప్రేమతో ప్రాసిన రెండు జాబులు చేరినవి. ‘ఏదినిజం?’ ‘నిజానికి నిచ్చేనలు’ (మతం ఎందుకు?) లాంటివి చదివి, నాతో అన్ని విషయాలు చర్చించిన నీకు పటాలకు నైవేద్యం పెట్టే విషయంలో కల్గిన సందేహాలు నన్ను అశ్వర్యపరచినాయి. ఒక దైవానికి నైవేద్యము పెడితే, ఇంకొక దైవానికి కోపం వస్తే, అలా కోపము వచ్చినది దైవమే కాదు. దైవమంటే అంతా తానే అయినది. గీతలో కృష్ణుడు అదే అంటారు. ఎవరు ఏ దైవాన్ని కొలిచినా అది నాకే చెందుతుంది. “సాయి సకలా దేవతా స్వరూపులు అని తామే నిరూపించారు కదా. ఇంకా అలాంటి సందేహాలతో కాలం గడిపితే ఎలా! నిర్మయంగా బాధ్యత నాకు వదలి, ఒక్క సాయి, వెంకటేశ్వరుల పటాలుంచి తక్కినవి తీసివేయడం మంచిది. మొదటి ముద్దను ఇల వేల్పు, శ్రీ వెంకటేశ్వరునకు, రెండవది శ్రీ సాయికి పెట్టి తర్వాతది వారి ప్రసాదంగా తీసుకో భయంలేదు. నాది పూచి. దైవము యొక్క తత్త్వాన్ని గుర్తుంచుకుంటే అన్ని అపోహాలు కలుగవు.

క్రిందటి సారి నీవు వచ్చినపుడు చెప్పినట్లు గుర్తు - మనము విడువ వలసిన దుర్గణాలు వదలాలి. లేకుంటే ‘ఒక వంక డబ్బు సంపాదించి మరొక వంక చీట్లాటలో తగుల బెట్టి నట్లవుతుంది. డబ్బు పోవడం గాక దురలవాటు కూడా అవుతుంది. సాధన చేసుకోవడానికి ‘ఏది నిజం?’ ‘నిజానికి నిచ్చేనలు’ (మతం ఎందుకు?) నెలకొక మారు చదువుతూ వాటిలో చెప్పిన సిద్ధాంతము దృష్టిలో వుంచుకొని, జగత్తుకేసి, నీకేసి చూచుకుంటూ వుండు, ఇంతే చేయవలసినది.

ప్రేమతో
భరద్వాజ.

(పూర్వపు విద్యార్థి సూర్యనారాయణ గారికి)

చి॥ సూర్యనారాయణకు!

విద్యానగర్, 17-12-77

జాబు చేరినది. బాబా నిన్ను కరుణించుగాక! దినచర్యలో ఉదయం

ప్రార్థన, ప్రాణయామం, T.M. (Transcendental Meditation) చేయి. ఆ శాంతి కొంత అనుభవించాక షోడశోపచార పూజ, అందులో నామాలు చదివేటప్పుడు లీలలు చింతన చేయాలి. తర్వాత ఆసనాలు. తర్వాత సర్వతూ వున్న బాబాను గుర్తిస్తుండాలి. తర్వాత సాయి పటానికేసి సాయియే అన్ని అన్న భావంతో చూస్తూ Rept. తర్వాత చరిత్ర పారాయణ, చదివిన లీలలు చింతన చేయడం, ఆయన సన్నిధిని భావించుకోవడం, అన్నింటిలో అందరిలో బాబాను చూస్తూ Walking లేక సద్గురు పరస, వీలుంటే సత్పుంగం వివేక వంతమైన చింతన, మొన్న బుద్ధుడు చెప్పినవి విన్నట్లు Body Dull గా ఉంటే మరొకసారి ఆసనాలు వేయవచ్చు. Kali phos 6x, Ferrum Phos 6x, Mag. Phos 6x, కలిపి Daily ఒక Dose Lecithin 6x దౌరికితే Night ఒక Dose తీసుకుంటుంటే Weakness తగ్గుతుంది. Allopathic Medicines వేసుకునే టప్పుడు 2 (or) 3 hours Interval లో వాడవచ్చు.

ఇట్లు
ఆశీస్సులతో, భరద్వాజ

(ప్రాద్యుటూరు పి. శివారెడ్డికి, “భారత్ ఎనామిల్ ఇండస్ట్రీస్” యజమాని)
చిరంజీవికి,

ఒంగోలు
22-10-87

ఆశీస్సులు, నేను నెలాభరు వరకూ పూర్లో వుంటాను. పని ఒత్తిడి వలన సాయంత్రం 5.30 గంటలకు ఆగంతకులతో విరామంగా మాట్లాడ గలుగుతున్నాను. రాత్రి 12.30 నుండి 4.00 గంాల దాకా పని చేసుకుంటాను. ఇది తప్పనిసరియైనది. కనుక యా వ్యవధిలో మీకు వీలైన తేదీల్లో రావచ్చును.

ఇట్లు ఆశీస్సులతో
భరద్వాజ

(పూర్వ విద్యార్థి, శ్రీ బలరామిరెడ్డికి)

Dear Balaramireddy

విద్యానగర్, 5-4-80

నీవు ప్రేమతో ప్రాసిన Inland చేరినది. నీకు వీలయినపుడు

Prof. Sethu Ram గార్చి కలసి నమస్కలు చెప్పి, నేను లోగడవారికి Degree students కు Prose Essays ఇతర ఇంగ్లీషు Texts Prescribe చేయడం గూర్చి ప్రాసాను. ఆ జాబుకు వారి అభిప్రాయాలు వినాలని వున్నదని చెప్పు.

ఇక బాబా అంటావా! అంతా తానే అయి, మనమూ తానే అయి, తన ఇచ్చానుసారం మన ఉచ్ఛాస నిశ్చానాల దగ్గర్నుంచి ఆయన సర్వం నిర్వహిస్తాడు. ఆయనయే కర్త, భోక్త, నియంత అన్న గుర్తుతో శ్యాస దగ్గర్నుంచి ఇతర Duties వరకూ నిర్వర్తించడమే యోగం. మన Duty ఆ భావంతో చేస్తే సాధన అవుతుంది. లేక పోతే బంధమవుతుంది. Duty ని సాధనగా, Perfect గా చేయడం మనకు భగవంతుడిచ్చిన మనవిధి. దాని ద్వారా మన కర్మ బంధాలు విడివడి దైవానికి సన్నిహితులమవుతాము. అందులో స్ఫోట్, భౌతికత నిజతత్వాన్ని పరిశోధించే మీ Subject ఆధ్యాత్మికతకు చాలా దోహదకారి. బాగా వినియోగించుకో. ఇప్పుడు గట్టిగా కృషి చేస్తే, సాధన సహజమై తరువాత అన్ని పరిస్థితులలో తేలికగా జరుగుతుంది. తరువాత గృహస్థుడిగా అంత అవకాశం రాదు. పారాయణ, జపము, ధ్యానము నిత్యమూ నియమంగా ఉదయ సాయంకాలల్లో చేయాలి. శని, ఆదివారాల్లో ఆ ప్రాంతంలోని మహాత్మలను చూడగలవు. రాంసాయినగర్గాని, సమీపారణ్య గిరిప్రదేశాల్లోగానీ నిశ్చల ధ్యాన నిష్ఠలో, జపంలో గడిపేది. వీలున్న బహిరు బాబా గార్చి దర్శించు.

ఇట్లు

ప్రేమతో భరద్వాజ

(పూర్వవిద్యార్థి శ్రీజయచంద్రా రెడ్డి గారికి)

చి॥ జయ దంపతులకు,

బంగోలు, 17-2-87

శుభాశీస్కలు, ఆవేదనా పూరితమైన నీ జాబు ఇప్పుడే చేరినది. ఇంత వరకు ప్రపంచ స్థితి తెలిసే అవకాశములేక క్రొత్తకావడం వలన యింత బాధ కల్గింది. ప్రపంచం, ఆధ్యాత్మికత లేక యింత ఫోరాలు చేస్తున్నది గనుకనే మన పత్రికలో రచనలు అంత చురుకుగా, ఘూటుగా ప్రాయవలసి వస్తున్నది. నీకు, వేణుకు వున్న సన్నిహితము కంటే ఇంకా ఎంతో సన్నిహిత మున్నవారు కూడ నాకెంతో హని చేసారు. చేస్తున్నారు. మంచి పనికి కలియుగంలో ఇది తప్పదు. రాళ్ళబాటలో బండి ప్రయాణం ఇది. శిరిడీ లో ఒక షాపువాడు రూ. 6000/-

లు, విజయవాడలో ఒక భక్తుడు రూ.7500/- లు, ఇంకా సన్నిహితులు రూ.5000/- పైగా సాయి ప్రచార నిధులను స్వాహాచేయగా, అలక్ష్యంతో వృథా అయినది రూ.3000/- లు దాకా వుంటుంది. ఇదిగాక Personal Money మొత్తం 20 సం॥రాలలో ఇలాగే పోగొట్టు కున్నది రూ.32000/- లు దాకా వుంటుందని ఒక భక్తుడు లెక్క ప్రాసి యిచ్చాడు.

ఇలాంటి ఎన్నో Bitter experiences వల్లనే Books Shops కు ఇవ్వకుండా Personal గా devotees ద్వారానే Sale చేయ నిశ్చయమైంది. ఇప్పుడు కొంత మేలు. మన పరిస్థితుల్లో కనుక అనుభవంతో ప్రపంచపురీతులు చూచుకుంటూ వీలైనంత వరకూ ముళ్ళబాటలో లాగా ప్రతి అడుగులోనూ నేర్చుకుంటూ నడవాలి. అలానే నేను, మనవారు నడుస్తున్నారు.

ఇక అసూయలు, నిందలూ జీవితంలో తప్పవు, ధర్మబద్ధమైన జీవితానికి అసలే తప్పవు, నాకెన్ని వచ్చాయో చూస్తున్నావు కదా! కాని అవి మనకేమి హని చేయలేవు. కనుక పట్టించుకొనకూడదు. దీనినే కృష్ణుడు ‘మానావమానాలతో సమానుడవై, బుద్ధితో ధర్మమాచరించు’ అన్నది. ఈ నిందలు, బాధల రూపంలో మన కర్మదోషాలెన్నో క్షయమవుతాయి. కనుకనే సేవ యిన్ని ఇబ్బందుల్ని ఎదుర్కొంటూ చేస్తున్నపుడు జీవితంలో ఇతర వ్యక్తిగతమైన ఇబ్బందులు చాలావరకూ తగ్గిపోతున్నాయి. ఈ బాధలు చూసి సేవ నిల్చితే ఈ సేవవలన వచ్చే బాధలు తగ్గినా, ఆ తరువాత గాని అంతకంటే అధికంగా గానీ Personal Problems, losses వుంటున్నాయి. ఇలాంటివి నా జీవితంలో, సాటి భక్తుల జీవితాలలోనూ, చిరకాలం చూచాడనే నాకొక నిశ్చయం కల్గింది. కష్టమైనా సుఖమైనా, నిందైనా, మంచైనా, ఎక్కడవున్న కర్మఫలంగా ఏదో రూపంలో వస్తూనే ఉంటుంది. అది ఎలాగూ తప్పకోలేము. Personal గా వచ్చినపుడు మనకవి ఏ విధంగానూ ఉపయోగపడవు. సాయి సేవలో అయితే అది సాధనంగా ఉపకరిస్తుంది. ‘విత్తుపాతిపెడితేనే మొక్క వచ్చేది’. తల్లి ప్రసవవేదనపడితేనే బిడ్డ జన్మించేది. తాను దహించబడితేనే క్రొవ్వుత్తి వెలుగునిస్తుంది. ఇలాంటి వరపడి క్రీస్తు, బుద్ధుడు ఎంత పడ్డారో వారి ధర్మ ప్రచారకులు, ఎన్ని పడ్డారో! గేలియో సోక్రటీస్ వంటి వారు ఎందరు పడ్డారో! వారి బాధల వల్లనే ఈరోజు ప్రపంచము ముందుకు నడుస్తుంది. ఉపాసనీ బాబాకెన్ని బాధలొచ్చాయో! తట్టుకోలేక అంత విరాగి కూడా $3 \frac{1}{2}$ సం॥రాలు ఉండి శిరిడీ విడిచి వెళ్ళాడు. కాని అతని బాధలు విన్న సాయి ఏమి చెప్పారో, ఆ మాటలు, నాకు ధైర్యమూ, ఉత్సాహము

ఇచ్చి, జీవితాన్ని ‘సుధిగాలిలో దీపంగా’ పెట్టి నడిచే ధైర్యాన్ని ఇంత వరకూ ఇస్తున్నాయి. నా వృత్తి వలన భూమి మీద జానెడు స్థలం గానీ, 10/- రూ.లు నిల్యగానీ లేని నా జీవితానికి పై తాకిడి ఎంత దెబ్బే అలోచించి, నీ మొత్తం సమస్య, పుస్తకాలు నమ్మి అప్పగించడంలో ఇంకొంచెం జాగ్రత్తగా వుండమన్న పోచ్చరికయే. అంతకు మించి సమస్య ఏమిలేదు. మీతోపాటు బాధలను భరించే నేనున్నానని, సాయి వున్నాడని గుర్తుంచుకోండి. అదే నిష్ట, సబూరి, (950/- లు నీవాక్కడివే భరించవద్దు) నీశక్తిననుసరించి చేతనైనంత నాతో పంచుకో. ఇది సాయి సేవ. నాకు బాధలేదు. నీవు, అమ్మాయి ఏమి చింత పడవద్దు. ప్రపంచంలో అనుభవం లేకనే మీరు బాధపడుచున్నారు. అనుభవముండి మెళకువలు తెలిసికుని ముందుకు పోవడమే కావాలి. అదిచాలు.

ఇట్లు
సాయి సేవలో - భరద్వాజ

(కుమారి డి.రాజసులోచనకు, ముస్లీరి (U.P) లో T.M. Center లో టీచర్గా వున్నప్పుడు)

Dear Chi. Sulochana

విద్యానగర్, 30-9-1977

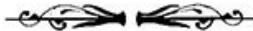
నిన్ననే 3 సాయి పటములు, ఊరోజు సాయి విబూది పంపుతున్నాము. సాచీవారికి సాయిగురించి తెలిపిన అదృష్టం నీది. Reading సరిగా జరగడము లేదు అన్నావు. సాచి ఆడపిల్లలకురాని ఎంతటి అవకాశము వచ్చిందో గుర్తు తెచ్చుకో! జీవితంలో కాలాన్నంతటినీ సాధనకే వినియోగించుకునే అవకాశం అందరికీ రాదు. ఎల్లప్పుడూ రాదు. కనుక జాగ్రత్తగా చేస్తూ Silence Observe చేయి. జపం, ధ్యానం, rounding పారాయణ, సాయిగురించి మాట్లాడం మాత్రమే చేయి.

విద్యానగర్లోనే బాగుంటుందన్నావు. జీవితంలో ప్రతివారు తమకు లభ్యం కానిది ఎక్కువదని వాపోడంతో, దారికిన దాన్ని సద్వినియోగించుకోలేక పోవడం చూస్తున్నాం. కనుక తృప్తి, సంతోషం కావాలి. అవి పరిస్థితులలో వుండవు. అవి వున్నటువంటి మనస్సు ఎక్కడైనా, ఏ పరిస్థితులలోనైనా బాగుంటుంది. అవిలేని మనస్సు ఎటువంటి పరిస్థితులలోనైనా అసంతృప్తి పడేందుకు కారణాలను వెతుకుతుంది. ఈ అవకాశం అటు సాయికృప వలన, నా ఆజ్ఞావలన నీకొచ్చింది. దీన్ని సద్వినియోగం చేసుకోవటంలోనే మంచి యున్నది.

కనుక తీవ్రంగా కృషి చేయి.

పాప (వేదవతి) ‘బాబా’ లేలే అంటూ భజన చేస్తున్నది. పారాడుతున్నది. నుంచునే యత్తుం చేస్తున్నది. బాబా నిన్ను అనుగ్రహించు గాక! అమృగారు ఆశీస్తులని, శ్రీదేవి అడిగినట్లు చెప్పమన్నారు.

ఇట్లు
ఆశీస్తులతో, భరద్వాజ

Dear Chi. Guna Bhushanam,

విద్యానగర్, 23-7-77

ఎంతో ఆదరణతో మీరు ప్రాసిన జాబు చేరినది. చి॥ సులోచన ఏమో అభిమానంతో ఎంతగానో చెప్పింది కాబోలు. నిజానికి నేను సాయి సేవకుణ్ణే. ఆయన కరుణామృతాన్ని మాత్రం చవిచూపించారు. మనం బాబా దయవలన తప్పక కలుసుకోగలం. సమయం ఆయన నిర్ణయం. “ఏదినిజం?” “నిజానికి నిచ్చెనలు” (మతం ఎందుకు?) అన్న గ్రంథాల్చి సమయమున్నప్పుడు చూడగలరు.

మీకు వీలుంటే శ్రీ దలైలామాగార్చి, శ్రీశ్రీ ఆనందమాయి గార్చి దర్శించండి. డెహ్రోదూన్ దగ్గరే కనుక అక్కడే ఆశ్రమంలో దర్శించవచ్చు. ఒడియా బాబా మందిరం, శ్రీస్వామి సీతారాం, ఓంకార్నాథ్ గార్చి దర్శించవచ్చు. నాగపూర్లో తాజుద్దీన్ బాబాగారి సమాధి, అక్కడికి 20 Km లో వున్న పరాడ్సింగ్ లోని మాతా అనసూయాదేవిని దర్శించవచ్చు. ఈలోగా 3, 5, 7 సార్లు చరిత్ర పారాయణ చేసి వారిని ప్రార్థిస్తే కరుణిస్తారు.

ఇట్లు
ఆశీస్తులతో భరద్వాజ

(పూర్వవిద్యార్థి చి॥ రామకృష్ణరెడ్డికి)

Dear Ramkrishna Reddy

విద్యానగర్, 9-7-73

నీవు ప్రేమతో ప్రాసిన జాబు చేరినది. నీవు బాగా పూజాదులు చేసుకుంటున్నందుకు, క్షుణ్ణంగా చదవడానికి నిశ్చయించుకున్నందుకు, చాలా సంతోషం. నేను జూన్ 28 న బయలుదేరి, 29 న తిరుపతి చేరి అక్కడినుండి

కంచి చేరాను. అక్కడ వరదరాజు, కామాక్షి, ఏకాంబరనాథుల ఆలయాలు దర్శించి సాయంత్రానికి శ్రీకంచి శంకరాచార్యులవారి (పెద్దవారు) ఆలయాని కెళ్లి దర్శించాను. మన బృందాన్ని ఆశీర్వదించమని ప్రార్థించాను. శ్రీ చీరాలస్వామి చెప్పిన సమాధి ఆచాకీ తప్పక త్వరలో తెలుసుకుంటే సెలవులయ్యే లోపల సాయి ఆజ్ఞ అయితే నేను చూడవచ్చు గదా! విద్యానగర్ వెళ్ళేముందు కనుక్కొవచ్చులే అని అనుకోవద్దు. వీలయినంత త్వరగా కనుక్కొవలసినది.

ఈ జాబు ధామస్కు కూడా పంపవలసినది. ఇందులోనే ధామస్కు ప్రాస్తున్నాను. అపార్థం చేసుకోడుగా, పర్యాలేదు. దేవుడు సదా మిమ్మల్ని చల్లగా చూస్తుండాలని, ఆధ్యాత్మికంగానూ, ఐహికంగానూ కాపాడాలనీ కోరుచున్నాను.

ప్రేమతో భరద్వాజ

(1985 లో మనస్సు బాధగా ఉన్నట్లు ప్రాయగా మాష్టారు గారి సమాధానం)
Dear Chi. Thomas!

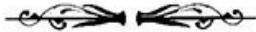
ఒంగోలు, 4-10-85

Baba bless you all.

నీకు అమ్మాయి గురువారం నాడు జన్మించినందుకు చాలా సంతోషం, తల్లిబిడ్డలకు నా శుభాశీస్సులు. చూడు, భవిష్యత్తులో మనస్సుశాంతిగా వుండడానికి గాని, చింతపడడానికి గాని ఇప్పుడు నీకు జన్మించినది ఆడపిల్ల అయినా, మగపిల్లవాడైనా ఒక్కటే. మరీ ఇంత చిన్న చిన్న విషయాలలో కూడ అసంతృప్తి పడడం ఫోరం. మనము ఊహించిన దాని కంటే ఎంతో అధికంగా మనపై ఆయనకుండే కరుణను, ప్రేమను గుర్తించి ఆనందించడం నేర్చుకునేది ఎప్పుడు? అపోహాలతో మనను మనమే నిష్టారణంగా అసంతృప్తిపరచుకుంటే ఆయన మనను తృప్తిగా ఎలా వుంచగలడు? ఆ విషయంలో ఆయనకు క్షమాపణ చెప్పుకుని అసంతృప్తిని విడిచివేయి. పోతే Operation చేయించుకో. ఏమి తప్పులేదు, ఆధ్యాత్మికంగాను, నైతికంగానూ, F.P. లో తప్పేమీ లేదు. ఆరోగ్య దృష్ట్యా డాక్టర్ ను కలిస్తే సరి. నేను దాదాపు దీపావళి వరకూ తీవ్రంగా ఊర్లు తిరుగుతాను. 30 న మాత్రమే Birth Day సందర్భముగా ఇక్కడ వుంటాను. మన వారంతా కలుస్తారు. పిల్లలకు, నీకు, అమ్మాయికి ఆశీస్సులు. నీవు కోరిన

పాత సాయిపత్రికలు పంపుతున్నాను. ఇక్కడ అందరూ క్షేమం.

ఆశీస్పులతో భరద్వాజ

దేవుడున్నాడా? వుంటే ఎలా వుంటాడు? ఎక్కడ వుంటాడు? మన కెందుకు కన్నించడు, ఉంటే ఆయన సృష్టిలో హెచ్చు తగ్గులు ఎందుకు? యిలాంటి ప్రశ్నలు విద్యార్థులు వేసినపుడు ఏవిధంగా సమాధానం యివ్వాలి అని 1984 సంాలో నేను (రచయిత) ప్రాయగా అందుకు మాప్టారుగారిచ్చిన సమాధానము.

డియర్ ధామన్,

బంగోలు, 19-12-84

నీ ఉత్తరము చేరినది, బైబిల్ స్క్రిప్టు కన్నించినది.

అలలులాగా, ప్రపంచంలోని వస్తువులు, ప్రాణులు వుంటే, నీటిలాగా, భగవంతుడుంటాడు. అని స్లోగా Repeat చేయాలి. అలలను చూస్తూ, నీరు ఎక్కడ వున్నది? అని చూస్తే, ఎక్కడుంటుంది? అని అర్థమయ్యే దాకా అలోచించనివ్వాలి. Repeated గా Explain చేయాలి. ఎన్నో చోట్ల, ఎన్నో గిన్నెలలో ఖాళీ చోటుంటుంది. అది అన్నింటిలో ఒకేలాగా ఉంటుంది. గిన్నెలోది గిన్నె ఆకారంగా కన్నడుతుంది. ఇళ్ళలోది ఇండ్ల ఆకారంలో వుంటుంది. కాని అది ఏ ఆకారం లేకుండా అంతటా అకాశంగా వుంటుంది. భగవంతునికి అలాగే, రూపంవుండదని, అంతటా వుంటాడనీ చెప్పాలి. ఒక ఆకారంతో ఒక్క చోట వుండేవస్తువులన్నీ కన్నిస్తాయి. ఆకారంలేని, అన్నిచోట్ల వుండే గాలి, ఆకారం కన్నించవుగానీ వుంటాయి, భగవంతుడిలాగే! భగవంతుడు మనసులాంటివాడు. మనసంటే ఏమిటి? ఇది పెన్నిలు, ఇది స్నేలు, నేను అబ్బాయిని, వాళ్ళమ్మాయిలు అని తెలుసుకునే శక్తి. అది రాయికి లేదు, చచ్చిన వాళ్ళకూ లేదు. మన కున్నది. అది కన్నిస్తుందా? సంతోషం కన్నిస్తుందా? ముఖంలో కన్నించేది మనస్సులోని సంతోషానికి, దుఃఖానికి ముఖంమీదగల ప్రభావమే. టీచర్ మీదనో, తండ్రి మీదనో కోపం వస్తే దానిని మనసులో దాచుకుంటాము. అది ముఖం మీద కన్నించకపోయినా కోపము మనస్సులో వున్నది. భగవంతుడు మనసు, సంతోషము, దుఃఖము లాంటివాడు, కాని మనస్సులాగానే అతడూ కన్నించడు.

మనసు, సంతోషము కంటికి కన్నించకపోయినా అవి వున్నట్టు మనకు ఎలా తెలుస్తున్నాయో, అనుభవమవుతున్నాయో, అలానే భగవంతుడుకూడా

అనుభవానికి మాత్రమే తెలుస్తాడు.

పారాదడంగూడా చేతగాని పసిబిడ్డలు మొదట బోర్డపడడం, దేకడం పారాదడం, కూర్చోడం, నుంచోడం, అడుగులు వేయడం చేతనయ్యాక మాత్రమే పడకుండా నిలుచునే, నడిచే స్థితినీ పొందుతారో, అలాగే మనిషి మొదట భగవంతుడున్నాడని తెలుసుకున్న వారి గురించి బాగా చదివి వారు భగవంతుణ్ణి ఏమి చేసి తెలుసుకున్నారో, మననేమి చేయమన్నారో తెలుసుకుని, చక్కగా ఆచరిస్తే మనమూ తెలుసుకోగల్లుతాము.

సముద్రజలం నుండి అలలు, మనస్సులో ఊహలు పుట్టినట్టు, భగవంతుని నుండి ఒక అంశం ఈ అనంత సృష్టిరూపంలో ప్రకటితమైంది. మానవులలో జీవితము, సృష్టి, ధర్మాల గూర్చి ఆలోచించి అర్థం చేసుకునే శక్తివుంది. వాటిని బుఘులు తెల్పారు. అలా మనిషి ధర్మాన్ని తెలుసుకుని ఆచరించుకోగల శక్తిని వినియోగించుకోగల మనిషిగా వికసించాలని భగవంతుడు కోరుతాడు. తండ్రి తన కొడుకు క్రమంగా తన స్వంత తెలివి తేటలపై ఆధారపడి బ్రుతకాలని కోరినట్టు. కాని కొందరు తెలుసుకుంటారు. కొందరు తెలుసుకోలేరు. ఈ తెలుసుకోని వారిలో కొందరు తమకున్నవి దుబారా చేసుకుంటారు. మరి కొందరు వారిని దుర్మార్గంగా స్వార్థంతో దోషకుంటారు. వీరిని శిక్షంచమని (discipline) బుఘులు చెప్పారు. అలాంటి బుద్ధులు పెంచే సినిమాలు చూడడానికి అనుమతించడం వలన.... ఎక్కువ చెడుతున్నారు. అటువంటప్పుడు మనం ధర్మంకోసం పోరాడాలని భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణుడు చెప్పాడు. అసమానతలు ఇలా కలుగుతాయి.

భరద్వాజ

(జె.వి. సుబ్బయ్యగారు శర్మ డిగ్రీకళాశాల (బంగోలు) లో లెక్చరర్, జనరల్ సెక్రటరి శిరిడిసాయి కల్పరల్ మిషన్, బంగోలు.

చిరంజీవి సుబ్బయ్యకు

విద్యానగర్, 26-8-80

ఆశీస్సులు! జాబు చేరినది. ప్రెస్సు ఆరంభమైనందుకు సంతోషము. శిశువు మరణించినందుకు దుఃఖపడరాదు. వీడు దక్కలేదని, నాకు గాని, నా శ్రీమతికి గాని దిగులు లేదు. పైగా సాయిచరిత్ర పారాయణ ఆమె హృదయంలో

తగిన వివేకాన్నిచ్చాయో లేదో చూచుకోడానికో చక్కటి సన్నివేశం. ఫలితం అనందదాయకంగా వుంది. కంట ఒక్క చుక్క నీరు పెట్టలేదామో! “ఆ జీవికి బుఱం తీర్చి మేలైన గతి కల్గించడానికి కాకపోతే బాబా అలా చేయరు. కనుక బాధ లేదు” అన్నారు. కనుక నా శ్రమ ఫలితం దక్కింది.

అమెకు భ్రాంతి మయ్యైన జాడ్యం, హృదయ దౌర్ఘల్యం తొలిగి నందుకు సాయిసేవకు ఫలిస్తున్నదన్న సంతోషమే వున్నది. నాటి మధ్యాహ్నం నుంచి ప్రతి నిత్యం సత్సంగం, ఆరతి యథాపూర్వకమైన ఉత్సాహంతో కొనసాగుతున్నాయి.

ఒక బంధం తొలగింది. అమ్మకి కూడా ఒక పారం హృదయంలో ప్రతిష్టితమైంది. మేఘాలు, సూర్యుడు వలె, తాను మొలపించిన విత్తు ఎండిందో, పండిందో..... పట్టించుకోక, నిర్లిపుంగా వుండగల్లడమే అసలైన శ్రమకు ఫలితం. సాయి యిలా చేశారే అన్నమాట ఒక్కసారి కూడా రాలేదు. చివరికి పాపకూడా బాధపడలేదు. కనుక నాకిది పరమానందకరమైన సన్నివేశం. ఇలానే మన వారందరూ వుండగల్లితే ఎంత బాగుంటుంది! జగతి కెంతటి వెలుగుబాట! ఆ రోజు ఎప్పుడొస్తుందో.... అదే నా శ్రమ. ‘నాకు’ “బాబాకు” కావలసిన శ్రమ ఫలితమిదే. ఇక్కడి నారాయణ మూర్తిగారు ఆ రోజు ఉదయం బిడ్డగురించి సందేశం కోసం “సాయి చరిత్ర” తెరిస్తే కాలూరాం సన్నివేశం వచ్చిందట. అదే నాకు సాయి సందేశం. సాయి అలా మమ్మల్ని ప్రతి అడుగు చేయి పట్టుకుని వేయించడమే శ్రమఫలితం. ఎందరో కాపొయాలు ధరిస్తున్నారు. గీతోపన్యాసాలిస్తున్నారు. పూజాదికాలు గీతాపాఠాయణ చేస్తున్నారు. కాని ‘గతాసూ నగతా సూంశ్చ, నానుశోచంతి పండితాః’ (ప్రాణములు పోయిన వారి గూర్చి గాని, పోని వారి గూర్చిగాని పండితులు శోకించరాదు.) అన్న వాక్యం ఆచరణకు రావడం లేదు. అవన్నీ చూస్తే నా సాయి ఎంత పామరులను సైతం ఎంత వివేకుల్ని చేస్తారు, అన్న గర్వం కల్గుతుంది. నా గురువు సాటిలేని వాడు ఆయనకు తగ్గ బిడ్డలం మనం కావాలి. అంతే.....

Press కు Work బాగా వచ్చినందుకు, సంతోషము. మన వారిని శ్రమపడి చేయమనండి. భుక్తి ముక్తి ప్రదంగా రెండింటికి సాయిసేవ లభించాలని బాబా చేయిస్తున్న కృషిని వారు సార్థకం చేసుకుంటేనే యింతవరకూ వారు ఆధ్యాత్మికతకోసం పడిన ఆరాటం నిజమైనదని తేలేది.

ఈ జాబు మన పిల్లలకు వినిపించవలసినది. అందరికీ ఆశీస్తులు.

ఇట్లు భరద్వాజ

(బాబాపై పాటలు ప్రాసిపంపిస్తారా? అని డి. ప్రభాకర్ రెడ్డి (నెల్లారు) కోరినప్పుడు)
చిరంజీవికి శుభాశీస్నులు

బంగోలు 1-5-86

శ్రీ సాయి గురించి యిం శ్లోకాలు చదువుకో

1. సదా సత్యరూపం చిదానందకందం
జగత్పుంభవస్థాన సంహర హేతుం
స్వభక్తేచ్ఛయా మానుషం ధర్మయంతం
నమామీశ్వరం సద్గురుం సాయినాథమ్ ||
2. సదా నింబ వృక్షస్య మూలాధివాసాత్
సుధా ప్రావిణం తిక్త మప్య ప్రియంతం
తరుం కల్పవృక్షాధికం సాధయంతం
నమామీశ్వరం సద్గురుం సాయినాథమ్ ||

వీటికి ముందు

1. గురు బ్రహ్మ గురు ర్యాష్టః గురుర్దేవో మహేశ్వరః
గురు స్నాక్షాత్పరబ్రహ్మ తస్మై గురవే నమః || అని

వీటికి చివర

నమోస్తుసంతాయ సహస్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షి శిరోరు బహవే
సహస్ర నామ్యై పురుషాయ శాశ్వతే సహస్ర కోటి యుగ ధారిజే నమః ||

త్వమేవ మాతాచ పితా త్వమేవ త్వమేవ బంధుశ్చ సభా త్వమేవ
త్వమేవ విద్యా ద్రవిణం త్వమేవ త్వమేవ సర్వం మమ దేవ దేవ ||

అనీ చదువు చాలు. ఆ తర్వాత సాయి చరిత్రలోని లీలలు స్ఫురిస్తూ
అయినను తలుచుకో. ఏమి తిన్నా మొదట ఆయనకు కొద్దిగా ప్రక్కన విడిచి
మిగిలినది, ఆయన ప్రసాదమని తలచి తిను. శ్రీ సాయి నిన్ను అనుగ్రహిస్తారు.
విభూతి వేరే పాకెట్ లో పంపుతున్నాము. నీవు, నీ మిత్రులు ‘సాయిబాబా’
పక్షపత్రిక regular గా తెప్పించుకుంటే ఎన్నో విషయాలు తెలుస్తుంటాయి.
మనం మాట్లాడుకుంటున్నట్లే వుంటాయి. వీలు చూచుకుని నెలకు 25/- లు
చొప్పున 10 నెలలు regular గా life membership instalment అని

ప్రాసి M.O. ద్వారా పంపు. యావజ్జీవితమూ పత్రిక వస్తుంది. గిఫ్ట్‌గా సాయి చరిత్ర పంపుతారు.

ఆశీస్‌న్సులతో.... భరద్వాజ

(శ్రీ కృష్ణయ్యచెట్టి, శిరిదిసాయి మందిర ప్రైసిడెంట్, విద్యానగర్ వారికి)
చి॥ కృష్ణయ్య చెట్టికి,

బంగోలు, 3-3-89

శుభాశీస్‌న్సులు, ఉభయ కుశలోపరి. లోగడ నేను ప్రాయించిన జాబులు చేరాయని, పూజారిగార్చి ‘ధుని’ స్థాపన రోజున మనం సాయి ఎదుట చెప్పినట్లు ఆ రోజు నుండే జీతం పెంచమని వాళ్ళకు అర్థర్లు రాలేదని, చెప్పి, ఆపెంచిన జీతం ఇవ్వలేదట. అది ఇచ్చేలా చూడగోర్తాను.

ఇక్కడ పరిస్థితులు అగ్ని పరీక్షలాగా వున్నవి. మద్రాసు నుండి రాగానే, రామారావుకు Jaundice (పసికర్లు) అని, అది కనుక్కొపడం ఆలస్యమైందనీ చెప్పి 10 రోజులుగా చీరాలలో చికిత్స జరుగుచున్నది. ఇంకొకవారం పట్టపచ్చట. అందువలన అతడి సహాయం కూడా లేకుండా నేనే అన్ని చూచుకోవలసి వస్తున్నది. ఈ నెల 19న బయలుదేరి యా పూరి మందిరానికి $4\frac{1}{2}$ లేక 5 అడుగుల ఎత్తు బాబు విగ్రహం పాలరాతిది చేయించడానికి జయపూరు వెళ్లి నెలాఖరుకు విధిగా వెళ్లి రావలసి వున్నది. ఆ నిధి మార్చి ఆఖరులోగా ఖర్చు కావాలట. కనుక వాయిదా వేయడం వీలుపడదు. అమృగార్చి మందిస్తున్న డాక్టరమ్మ రెండు నెలలుగా వెంకటగిరిలో ఆమె కుటుంబ సమస్యల వలన రాలేదు. పిల్లలకు పరీక్షలు. నెలలో (రెండవ పక్క పత్రికకై) రెండవ పక్కమంతా వుండను. గనుక ఆ పత్రిక పనిగూడ ఇప్పుడే 19 లోపలే పూర్తి కావలసి యున్నది. ఉత్తరాల దగ్గర్నుండి ప్రూపుల వరకూ నేను చూసుకోవలసి వస్తున్నది. ఈ పరిస్థితుల దృష్ట్యా నేను రాలేకున్నాను. మార్చి 12న మీరు ఉండి నడిపి వేయగల్లితే నాకు పెద్ద సహాయమవుతుంది. వచ్చాక అందర్నీ పలకరించకుండా వస్తే యింక బాగుండదు. కానీ యింత వత్తిడిలో రావడమే ప్రాణాంతకంగా వుంటుంది. ఇక ఆగడం అనంభవం. అన్నివిధాలూ సాయిసేవ బాగా కుంటుపడి యిక్కడి పరిస్థితులు అన్ని తారుమారవుతాయి. దాదాపు ‘ధుని’ కోసం వచ్చిన దగ్గరనుండి యిక్కడి పని ఒత్తిడి అలాగే వుంటున్నది. దానికి తోడు రామారావు సహాయం కూడా లేకపోవడంతో చాలా కష్టమవుతోంది. ఏమాత్రం వీలున్నా

యిక్కడి ఇబ్బందులను బాగా అర్థం చేసుకుని మీరు అక్కడికార్యక్రమం నడుపుకోగల్లితే బాగుంటుంది. మీకు వస్తానని మాట ఇచ్చాను గనుక ఇక్కడ సమస్యలు మీకు వివరించి నా వాగ్దానం నుండి యిం సారికైనా విడుదల తీసుకోవడమే ధర్మం గనుక యింతగా ప్రాయవలసి వస్తుంది.

ప్రేమతో భరద్వాజ

శ్రీ రామిరెడ్డి గోపాల్ రెడ్డి, క్రొత్తపాశెం (కోట మండలం, నెల్లూరు జిల్లా) వారికి చి॥ గోపాలరెడ్డి దంపతులకు,

బంగోలు, 5-8-86

పిల్లలకు ఆశీస్సులు. జాబులు చేరాయి. 25వ తేది నేను విద్యానగర్ వస్తానని ప్రాసినందుకు మీరందరూ అంత శ్రమపడి అక్కడికి రావడము - నేను రాలేకపోవడము - యిదంతా ఎంతో బాధగా వున్నది. ఇదేమిటో అగ్నిపరీక్షలాగా వున్నది. ఇది ఎన్నవసారి! విద్యానగర్ రావడం, రాకపోవడం నా చేతిలోనిది గాదు. నా నిర్జయమే అని ‘సాయి’ పరుషంగా తెలుపుతున్నట్లు తోస్తుంది. నేనేదో తప్పక వస్తున్నాను కదా! తెల్పుకపోతే నేను వచ్చినా చూడలేక పోయామని బాధపడతారని తలచి నేను ప్రాయడమేమిటో, ఎప్పుడు నేను ప్రాస్తానో అప్పుడే పరీక్షగా “ఆయన” రానివ్వకుండా చేసి, మీ అందరనీ నానా బాధలు, నిరాశలకు గురి చేసి, నా మాట పోగొట్టటం “ఆయనకు” వినోదం గాబోలు అన్నిస్తుంది.

1982 సెప్టెంబర్ మొదటి గురువారంనాడు నాకు బంగోలులో సీతారామయ్య గారింట్లో స్వప్నంలో సాయిబాబా కాళహస్తిలోని వేణుగోపాలస్వామి రూపంలో కన్నించి ‘విద్యానగర్ వెళ్ళవద్దు’ అని మూడుసార్లు చెప్పారని చెప్పాను గదూ? రెండు సార్లు యింతకు ముందు ప్రయత్నించి రాలేక, వచ్చినా వుండలేక పోయాను. ఇది మూడవ యత్నం. ఈ సారిగూడా విఫలమైతే సాయితీర్పును నిశ్చయంగా శిరసావహించడమే కర్తవ్యమని నాకు తోస్తున్నది. ‘నీకు తోచింది నీవు చేసుకో’ నేను చేసేది చేస్తాను’ - అని ఉపాసని శాస్త్రితోనూ.... కొఱత వేస్తేగాని ‘వీడు ఉద్యోగం విడువడు’ అని దాసగణును గురించి అవి చేసినట్లు.... పూర్తిగా తన సేవలోనే నిలవడమో, లేక ఆయన సేవను విడుచుకుని ఉద్యోగము నిలుపుకోవడమో. ఆయన పరిస్థితులను, మనమ్ముల మనస్సులను ఆడిస్తున్నట్లు స్పృష్టంగా తెలుస్తుంది.

మీరు వంపిన పైకము గ్రంథ ముద్రణకు, ప్రచారానికి వినియోగించడము నా అభిమతము. ఆ ప్రకారము మీ అభిమతము తెల్పుతూ మిషన్కే జాబు వ్రాయించిన అది సమంజసముగా వుంటుంది.

ఆశీస్సులతో స్వామి (భరద్వాజ)

చీ॥ సుబ్బారామయ్యకు,

ఆశీస్సులు. ఆవేదనా పూర్వకమైన జాబు, లక్ష్మీ ద్వారా చేసిన కబురు అందాయి. సాయి ప్రబోధామృతము జాగ్రత్తగా చదివితే యోచనను ఎలా పటిష్టం చేసుకొనాలో తెలుస్తుంది. “ఇది జగత్తు” అన్న భావం పోయి క్రమంగా అన్ని రూపాలలో వున్న ఒకే సత్యం మీద మనస్సు నిలుస్తుంటే చాలు. ఇది క్రమంగానే కుదురుతుంది. ఓరిమి, నిష్ట, యాయత్తములో వహించడమే దక్కిణ. ప్రాకృతికమైన అవసరాలు గూర్చి మీరుగా నిగ్రహించవద్దు. మనస్సు పారాయణలోనూ, భావ పూర్వకమైన నామ జపం, పూజ, నామ లేఖనలలోనూ, కర్తవ్యనిర్వహణలోనూ, తెరిపి లేకుండా నిమగ్నమై మిగిలిన సమయాన్ని సందర్శింథ పరన, వాటిలోని భావాన్ని మననం చేస్తూ వాటిలో చెప్పిన రీతిన, ప్రపంచాన్ని మనం దర్శించే పద్ధతి మారేలా యత్నించడం-ఇది కర్తవ్యం.

ఆసనాలు, లీలా స్వరణతో పాటు సాయి రూపాన్ని దర్శిస్తూ వారి సన్నిధిని భావన చేస్తుంటే చాలు. అన్నీ అవే సమకూరుతాయి. మనయత్తము సడలింపు చేయకూడదు. మనలో పరిణతి రాలేదని అతిగా ఆరాటపడడం గూడ ధ్యానంలో అంతరాయమే. పరిణితికోసమున్న తపన కృషియొక్క తీవ్రత, సమర్థతతో మాత్రమే ప్రకటమవ్వాలి. “నీవేది చేసినా క్షుణ్ణింగా చేయి”.

వెంకయ్యస్వామిగాని, మరెవ్వరి సన్నిధిగాని పొందలేక పోయామని వాపోవద్దు. సాయి అది అప్పుడు మనకవసరమని తలిస్తే తప్పక ప్రసాదిస్తారు. ఆ నమ్మిక చాలు. కల్గిన స్థితికి కృతజ్ఞతా భావముతో, కల్గిని సమయాలను నింపుకోవాలి. అసలైన స్థితి మన నిజతత్త్వము. దాన్ని విస్మరింపజేసేవి మన భావాలలోని అపరిపక్వత. యోచన ద్వారా భావాలు మారుతాయి. కుటుంబ మున్నది గనుక ఉద్యోగానికంటిపెట్టుకోవడం లోపం గాదు. నిరంతరసాధనలో వుండగల్గడం ఎంతో యత్తుంతో గాని కుదరదు. అంతవరకూ ఉద్యోగం లేకుండా మనస్సుతో వ్యర్థమైన యోచనలు చింతలు ఎక్కువై యా కొద్ది సాధన గూడా

కష్టమవుతుంది. అందుకే సాయి వుండనిస్తున్నారు. ఎక్కువ సేపు సాధన చేయగల స్థితి కల్గేదాకా అది అవసరం. అది కల్గిన కొద్దీ పరిస్థితులను ఆ సాధనే మార్చుకుంటూ అవకాశాన్ని పెంచుతుంది. అది సాయి అదృశ్య అభయ హస్తం.

ఆశీస్పులతో భరద్వాజ

జాబులు preserve చేయండి. మీరు అడిగిన ప్రశ్నలు, నేను వ్రాసిన జాబులు నకలు వ్రాసి సత్యానికి పంపితే పత్రికకు ఉపయోగం.

(అన్నగారి కుమారుడు శ్రీ విక్రమాదిత్య తనకు మనసు బాగలేదని తెల్పగా మాఘర్ గారి సమాధానం).

Dear Vikram,

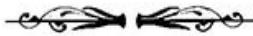
Vidyanagar 20-8-77

Baba bless you. So happy to see that deed was finalised but sorry to know you are not well. Pray Baba grant you health and cheer.

The emptiness you complain of is the basic problem of all. People try to in vain to drown with indulgence in pleasure, vice, worldliness, etc. Nothing that we do can ever dissolve it. Birlas have it as much as you and I and that is what the Buddha called "Dukha" (sorrow or cause of misery). It arises because the perfect self deludes itself into considering it a finite, embodied being, distinct from the rest of existence. You feel it more keenly than the others do because of the greater inner clarity you have inherited from Grand father and nurtured by spirituality. Others being engrossed in the means to drown it (not dissolve or eliminate it) and so are less keenly aware. All attachments, activities are desperate attempts of the soul to evade what it cannot resolve. Like everything else in nature, neither sleep nor death can resolve it. Else our previous deaths would have ended it and we will not be here now. Its end is in destruction of ignorance. Borrow "who am I?" by Bhagavan Ramana from Sri Hanumantharao, read 1 and 2 verses everyday and dwell on that during all leisure hours. When free

(at bed time etc.) try to see the limits of your self which is conscious of its body and world. See what it is. Be seeing, the emptiness will dissolve. You see that there is only fullness and lack of its recognition is what we experience as emptiness. Remember everyone around you is a victim of that, learn to feel compassion for them till you are a flame to do some thing to alleviate it. In that absorbing inner and outer preoccupation, the non-existence of the emptiness which is vaguely recognised in self enquiry becomes a concrete, tangible experience, regarding any other practical steps in life, we will have a talk. Till then don't give scope for passive yielding to such notions. Be dynamic and struggle with it. That's the game of life. There is nothing to gain by death, or lose by living struggle. Play the game with no concerns. I am ever with you, and I am hidden behind that veil of vacancy. I am that which recognises that emptiness in you. Only fullness can recognise emptiness just as objects at rest can reveal the movement of moving objects by comparison and contract. Ponder on this, Blessings to all.

With blessings

Yours ever lovingly, E.B.

P.S. :- An idiot who knows, he is such, is the wisest. Others are really that. The greatest zen master defined realization as 'having no head' Be thou that, by Baba's grace.

(ఎన్. లక్ష్మి జనరల్ సెక్రెటరీ, సాయబాబా మిషన్, ఒంగోలు వారికి) సాధనా పరంగా వ్రాసిన ఉత్తరం.

OM SAI

Dear Lakshmi

Vidyanagar, 20-2-79

Baba bless you to keep that he had given you forever and ever.....

"... One thing which will help anyone immensely is all I can mention here. I was taking of the technique of transforming

our past with the light we have gained in the present. That is , by subjecting all the objects, persons and our attitude to them to a very deep, searching re-examination in the light of the understanding we have gained of the nature of Reality i.e., of our real Self and of Maya or illusion of the ‘otherness’ of people or things around us. We will realize that once we are under the spell of this illusion, we mistake it for a reality. The things and persons really seem different and separate from us. We who are the ‘whole’ of this show mistake ourselves as only a part – as it happens in a dream. Fear, love, hate – these are generated in us by the sense of separateness of things and persons. We think lovingly or hatefully of others; this thinking increases the feelings; increased feelings lead to increased thinking. The two, increased feeling and thinking, when they reach a stage, generate actions which cannot be controlled by any dharmas. Our intellect, unable to extricate itself from the force of feeling and thought would find reasons, twists dharma and makes us justify an act to ourselves. The act represents a second story of maya. Dharma is the limit which if we cross, we lose all desire for spiritual realization which alone can give liberation from bondage of feelings and attitudes to things and persons. This bondage will result in our being used by Nature i.e., Maya for its continuation of illusory play under the guise of being used. For instance man thinks he eats, marries, begets children for his pleasure. But nature, by keeping up this illusion, makes him do what it needs to continue its own play. What does nature mean? The totality of things and persons around us. These, through our hate and love for them, make us believe and act as though they are real and that we are really a part of the dream. The sadhaka is one who uses Nature to realize that it is all he. He, as a true devotee of Sai should do, starts by seeing the one Spirit (Sai for us) in all. All things help him to do so, remind him of this truth. Baba’s charitra helps us in this. Instead of being used by Nature he uses Prakriti to realize that he is Purusha, i.e., Purusha of the Purushottama Praptiyoga in Gita. Hence Bhagavata says mind turned outwards (i.e., to things and persons) is maya and that mind turned inwards (i.e.,

to what is in all things and so is also in his self) is multi. “Manava manushyanam kaaranam bandha mokshayoho” = “The mind alone is the cause of bondage or liberation to those endowed with a mind (i.e., to men)”.

1. In practice this turning the mind inward consists being in constant meditation – sitting, walking or doing.
2. Till we attain total Jnana, when we are out of meditation, at work for example, we can constantly think of Baba in all. When we relax, when thoughts of others come, we can contemplate the full meaning of Baba’s saying “People think they are different from each other. In this they are mistaken. I am in you and you are in me. Think like this and you will realize.” How to think like this? Our bodies are all made of same elements, i.e., same matter and energy which is all drawn from the store of nature – just as all persons seen in a dream have bodies made of the same dream mind. The ‘self’ (or ‘I’) in all of us is the self of the dream which is reflected by the unreal persons in the dream creating the illusion that they have different selves. Thus the one Spirit Baba is seen by us as so many creatures and objects!
3. There can be no proof other than the experiences of our senses that other things and people exist. The experience is only as real as the dream. With this kind of thinking we keep our mind on Baba in all i.e., on the one mind which is in all dream forms.
4. If in the early stages, owing to lack of practice, thoughts and memories crowd in on us beyond our control – roundings and meditation would set them right. Or we can attend to our daily duties at that time. By keeping us thus busy always in meditation, contemplation, parayana, roundings, writing, study and work, the old unwanted thoughts get annihilated and no new ones accumulate. If we are sufficiently long in such a state, we transcend human bondage to illusory fancies and desires. And having been established in constant unwavering awareness of illusory

nature of things and persons (like the form ‘wave’ which is unreal but for the water in it) we perceive directly the Baba or the One Spirit which is manifest in all. That is seeing Baba in all and it comes though such intense living between prayer and work giving no respite to mind to wander into fancies. Annihilating tendencies of mind to wander, in the fire of dhyana is real Yajnya according to the Bhagavatgita and the symbolism of Baba’s dhuni. He is the fire; our notions of difference are the firewood. The resultant seeing Baba in all is fueling catching fire. Seeing Baba only always and everywhere is the udhi, the indestructible one residue or essence of all ‘things’ i.e., Jnyana and Atma and hence that is dear to Baba Siva and he wears it and gives it. It awakens latent samskaras to do the Yajnya in his devotees...”

Yours ever,

E.B.

5. ప్రసంగాలు, ప్రవచనాలు :- భక్తుల కోరిక మేరకు భరద్వాజగారు ప్రసంగాల ద్వారా, ప్రవచనాల ద్వారా పల్లెల్లో, పట్టణాల్లో, నగరాల్లో, విశ్వవిద్యాలయాల్లో సాయితత్త్వాన్ని, ఆధ్యాత్మిక తత్త్వాన్ని ప్రచారం చేసారు. వీరి ప్రసంగాల్లో, ప్రవచనాల్లో, భాషా భేషజాలు, పాండిత్య ప్రకర్షలు చోటు చేసుకోవు. అతి సరళంగా, అనేక ఉపమానాల్లో, శ్రేతలు పామరులైనాసరే, విద్యావంతులైనాసరే, మాట్లాడే విషయం చక్కగా అర్థమయ్యేలా వుంటూ అలా... అలా... సెలయేటి ప్రవాహంలా సాగిపోతుంది వారి ఉపన్యాసం. మాయ, బ్రహ్మమున్నగు జటిలమైన అర్థంకాని వేదాంత ధోరణి కన్పట్టదు. నిత్య జీవితానికి అవసరమైనవిగా వుంటూ అలోచింప జేసేదిగా సాగుతుంది. “స్వాధ్యాయ ప్రవచనాభ్యం నప్రమదితవ్యమ్” అనెడి ఉపనిషత్ సూక్తిని అక్షరాలా పాటించుచు, నిరంతరం అధ్యయనంతోనూ, ప్రచారంతోనూ కాలము గడిపేవారు.

“గురు మధ్యస్థితం విశ్వం విశ్వమధ్య స్థితో గురుః ।

గురుర్విశ్వం నచాన్యేస్తి తస్మై శ్రీ గురువే నమః ॥

అన్న గురుగీతా శ్లోకంతో వారి ప్రసంగం మొదలవుతుంది.

భావం : మనస్సునందు భావనలు, భావనలలో మనస్సు ఎలా యిమిడి యున్నవో, అట్లే గురుడను విశ్వచైతన్యములో భావనా విశ్వము, మరియు ఆ భావన యందు యిమిడి యున్నది - ఆ గురుడను చైతన్యమే. అందుచే గురువే సకల విశ్వము. గురువునకన్యము మరేదియు లేదు. కావున అట్టి గురువునకు నమస్కారము.

త్రిమూర్తుల అంశతో అనసూయా అత్రిమహర్షులకు జన్మించిన శ్రీ దత్తాత్రేయులతో ప్రారంభించి, శిరిడీసాయినాథుని జీవిత ఘట్టాల్ని వారి దివ్యలీలలను, వివరిస్తూ సాయి తన భక్తుల నెలా కాపాడింది తెలియజేస్తూ వారి తత్త్వాన్ని, ధర్మాన్ని గూర్చి పరిచయం చేసేవారు. మన జీవితాలకు వాటిని ఎలా అన్వయించుకోవాలో, ఎలా ఆనందంగా జీవితాల్ని గడపాలో, సమాజానికి మనమెలా ఉయోగపడాలో తెలియజేసేవారు. బుద్ధ, క్రీస్తు, మహామృద్ధ, రమణ మహర్షి రామకృష్ణపరమహంస, కబీరు, తుకారం, వేమన, గురునానక్, వెంకయ్యస్వామి, చివటం అమ్మ, మున్నగు సద్గురువుల్ని అవధూతల్ని పరిచయం చేసేవారు. మరోవైపు ఉపనిషత్తుల్లోని వేదాల్లోని, బైబిల్, ఖురాన్లోని విషయాల్ని ఉదహరిస్తారు. గంగా ప్రవాహంలా సాగుతున్న వారి ప్రబోధామృతాన్ని వింటుంటే హృదయానుభూతిని పొందని వారుండరు.

వీరి ప్రవచనాలకు గాని, ప్రసంగాలకు గాని, వారు ఏనాడూ ధనము నాశించే వారు కాదు. దక్కిణ భావంతో ఇస్తే సరి లేక పోతేలేదు. వీరు మాత్రం వెళ్లిన చోట్లు 'చరిత్రలు' ఇవ్వటం రావటం. చార్టీలు కూడ వీరే పెట్టుకుని వెళ్లి ప్రసంగించిన సందర్భాలల్లా లెక్కువ. పల్లెల్లో సైకిళ్ళపై తీసుకెళ్ళినా సరే, పట్టుల్లో రిక్కుల్లో, కార్లల్లో తీసుకెళ్ళినా సరే పట్టింపులు లేవు. వేదికల అలంకారాలుండవు. బాడీగార్డ్), ఎస్యూర్డ్, అసలే వుండరు. అంతా నిరాడంబరమే. ప్రవచనం చేప్పేచోటులో ప్రత్యేకంగా కనపడరు. అందరితో కలసి మాట్లాడుతూ మాట్లాడుతూనే వేదికపైకి వెళ్తారు. ఆ ప్రసన్నవదనం, దివ్య వర్షస్సు ప్రేక్షకుల్ని, భక్తుల్ని ఇట్లే ఆకట్టుకొనేది. లోకంలోని శాంతినంతా నింపుకున్న సంపూర్ణ పురుషుడిలా, సృష్టి తత్త్వాన్ని తెలుసుకున్న జ్ఞానమూర్తిలా, అరుణకాంతుల్ని వెదజల్లే బాలభానుడిలా, సాయివోడిలో కూర్చొన్న పసిబిడ్డలా, కదిలే జ్ఞానాగ్ని పర్వతంలా శ్రోతులకు కన్నిస్తూ ప్రబోధించే వారి అమృతోపదేశాన్ని గ్రోలుతూ మైమరచేవారు. పబ్లిక్ మీటింగ్లో Rapport కుదిరాక శ్రోతుల లెవల్లోకి వెళ్లి ప్రతి ఒకర్ని స్పృశిస్తూ చెప్పునట్లు వుంటుంది. అక్కడ ఒక ఘన పదార్థం. శరీరము చెప్పున్నట్లుండదు. ఒక నీడలాగ వుంటుంది. Trans లో మాట్లాడుతున్నట్లు వుంటుంది.

వీరకృపగా జన్మదిన సందర్భంగా, గురు పూర్ణిమ, దత్తజయంతి, శీరామనవమి, కృష్ణాష్టమి, క్రిస్తువీ, రంజాన్ మున్గు సందర్భాల్లోనూ సత్యంగమందిరాల, సాయిమందిరాల నిర్మాణాల సందర్భంగాను, మహాత్ముల జయంతి, ఆరాధనా సమయాల్లోనూ, ప్రసంగాలు చేసేవారు. శ్రీసాయి కార్యక్రమాలకు ఎవరు పిల్లినా ఆప్తుల దగ్గరికి పోతున్నట్లు వెళ్లేవారు. త్రికరణ శుద్ధిగా చేపేవారు. అందులొకాన్ని....

1. జన్మదిన సందేశం :- (ఒంగోలు - 30-10-1987, 7-15 p.m.)

మంచి భావంతో మనమంతా ఇక్కడ చేరాము. అందరి రూపాల్లో నాకు శ్రీ సాయినాథుడు ఆశీస్సులిస్తున్నాడని భావిస్తున్నాను.

ఆధ్యాత్మికంగా శిథిలమవుతున్న పాత మార్గాన్ని శిరిడి సాయి నాథుడు క్రొత్తగా తీర్చిదిద్దుతున్నాడని తోస్తున్నది. శిరిడిసాయినాథుని ద్వారా క్రొత్తతనం వస్తున్నది.

కలియుగం ద్వారా అటు మేలు, ఇటు కీడూ రెండు వున్నాయి. ఈ కలియుగంలో కాస్త కష్టపడితే చాలు. వెనుకటి కాలంలో ఎంత కష్టపడినా రాని ఫలితం వస్తుంది. అని ‘గురువరిత్ర’ చెబుతుంది. మునుపటి యుగాలలో ఎన్నో సంవత్సరాలు తపస్సు, యోగం, యజ్ఞాలు చేస్తేకాని రాని ఫలితం ఇప్పడు అతి సులువుగా కేవలం పారాయణ, నామస్కరణల ద్వారా లభిస్తుంది. ఇంత సులువైన కాలం లేదు. అయితే మెలకువ కల్గి జాగ్రత్త పడక పోతే కష్టం. కృష్ణ భగవానుడు ద్వాపర యుగంలో ఏమి చెప్పాడు...

మనుష్యాణం సహస్రేషు కశ్చిద్యతతి సిద్ధయే
యతతా మపి సిద్ధానాం కశ్చిన్యాం వేత్తి తత్త్వతః ||

వేల మంది మనుషులలో ఒకడు మోక్ష సిద్ధికి యత్నించగా, అట్టివారిలో అనేక మందిలో ఒకడు మాత్రమే ఫలితం పొందుచున్నాడు.....

ద్వాపర యుగంనోనే అలాపుంటే మన కలియుగంలో లక్ష్మీ ఏ ఒక్కడో తప్ప పొందలేరని తెలుస్తున్నది.

ఉత్తమ సాధకుని లక్ష్మీణాలు ఎలా వుంటాయి అంటే శ్రీగురుడు పాదుకలను ‘నర్సోబావాడిలో’ విడిచి వెళ్లా.... నా పాదుకలు అనకుండా ‘దత్తపాదుకలు’ అని మాత్రమే అంటాడు. ఈ దత్త పాదుకలనలా స్ఫురిస్తే చాలు

ముక్తినిస్తాయి అని చెప్పాడు.

శిరిదీ తర్వాత ‘నర్సేబావాడి’ క్షేత్రము చూడదగింది. చెప్పుకోదగింది. శ్రీ గురుని పాదుకలు అక్కడ వున్నవి. అక్కడ ఒక బ్రాహ్మణుడి దొడ్లో వారి కాథారమైన తమ్మపాదును, శ్రీ గురుడు పెరికివేసి వెళ్లిన పిమ్మట చూస్తే, ఆ పాదులో వారికి నిధి లభించి పేదరికం తొలగిపోయే లీల జరుగుతుంది. అంతటి శ్రీ గురుడే అలా చెబితే, ఇప్పడు వీధికాక గురువు, ఊరికాక గురువు తయారై నేనది చేస్తా? నేనిది చేస్తా... నాతో కాని పని లేదు అని చేప్పే ఎలా? అలా చేసి ప్రజలను మోసగిస్తే ధనం, కీర్తి వస్తాయి. అయితే చివర మనతో వస్తాయా? అవిరావే! ఆరతి పాటలో ‘సాధి, అఖర్కా, కియాన కోయా’, అని అంటాం చూడండి.

జన్మదినం ఎవరిదైనా కానివ్యండి. ఈ జన్మదినం రోజున ముఖ్యంగా మనము గుర్తుంచుకోవలసింది, జ్ఞాపకము తెచ్చుకోవలసింది ఒకటుంది. అది సర్వాంగాలతో శరీరాన్ని ఇచ్చినందుకు మనము భగవంతునకు ఎంతో కృతజ్ఞత చూపవలసియున్నది. ఇంక చక్కగా శరీరాన్ని, అరోగ్యాన్ని దయచేసిన ఆ శ్రీ సాయినాథుని సేవలో వారుచెప్పిన, ఆచరించిన జీవన విధానంలో మన జీవిత విధానం గడిపేటట్లు ప్రయత్నించుట మనందరి విధి.

అలాగే ప్రతి జన్మదినాన నాకాక ప్రశ్న, ఆలోచన వస్తుంది. గురుచరిత్ర, సాయిచరిత్రలు మనకుండగా, నాకీ పాదపూజ మీరు చేయడమేమిటి? అని ప్రతిసారి నాకన్నిస్తుంది. మనందరికి అసలైన సాయినాథుడుండగా మధ్యలో యివన్నీ ఎందుకని? ఇందులో నన్ను గురువుగా భావించి, మీరు శిష్యులని భావించుకోవడము సరియైన భావం కాదేమో అన్నిస్తుంది. నేను గురువును కాను. మీరు శిష్యులు కారు. కాకపోతే మీకన్న పదేళ్లముందు శిరిదీ వెళ్లాను. సాయిలీలలు సేకరించి సాయి చరిత్ర పేరుతో పుస్తకంగా ప్రాసుకొని, సాయిలీలల నందరం తెలిసికొని అందరం కలసి ఆనందిస్తున్నాము. అంతకుతప్ప నేనొక గురువును మీరు శిష్యులు అనేభావం మాత్రం వుంచుకోవద్దు. శ్రీ సాయినాథుడు మన కందిస్తున్న మార్గాన్ని మనమందరం కలిసి పంచుకుంటున్నామనే భావన నేను, మీరు మరచి పోకూడదు. దయచేసి ఈ అవగాహన మీరు అందరూ హృదయాల్లో పెట్టుకోండి. నిర్ద్మిష్ట మార్గంలో వెళ్లగల్లతున్నామనే భావన మనసులో వుంచుకోవాలనేదే చెబుతున్నాను.

శ్రీ సాయినాథుడి లీల కాని, బోధనుకాని ప్రమాణం లేకుండా నాకై నేను ఎపుడూ ఎక్కుడా చెప్పలేదు. అది మీరు గమనించాలి. శ్రీ సాయినాథుడు మన కందించే క్రొత్త మార్గాన్ని, విధానాన్ని మన మందరం కలసి పంచుకుంటున్నామనే భావన గట్టిగా గుర్తుపెట్టుకోవాలనే ఈ దినం మీకు చెప్పు సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

‘శ్రీ సచ్చిదానంద సద్గురు సాయినాథమహారాజ్ కీ జై.....

‘గురుపూర్ణిమ’ సందేశం (21-7-1986 ఒంగోలు) :- పారమార్థిక జ్ఞానం లేని జీవితం, అసూయ, ద్వేషం, మమకారము మొదలగు వాటిని పెంపాందించి ఇటు వ్యక్తినీ, అటు సమాజాన్ని కూడా తారుమారు చేస్తుంది. జీవితానికి లక్ష్యమైన ఏకైక శాంతి, తృప్తి కొంచెమైనా తొంగి చూడవు. అమావాస్యనాడు ఆకాశంలో యథాపూర్వం చంద్రమందలమున్నా, సూర్యనికాంతిని భూమిపైకి ప్రతిబింబించనందువలన అగోచరమే అవుతుంది. అలానే ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానాన్ని మన జీవితాల్లో ప్రతిబింబించే గురు స్వరూపం లభ్యం కాకపోతే మానవుని జీవితం సాగర మధ్యంలో చికిత్స దిక్కుచి లేని నావలా వుంటుంది. ఏ అనంత విశ్వం మహానీయులందరికీ గురు స్వరూపమై బ్రిహ్మ జ్ఞానులను చేసిందో, అట్టి ప్రకృతి పామరుల పాలిట దుఃఖసాగరంగా పరిణమిస్తుంది.

ఈ సృష్టిలోని అసంభ్యాకమైన జీవులలో అదృష్టపశాత్తు వివిధ స్థాయిల్లో ఆధ్యాత్మిక పరిపాకం కలవారు కూడా వుంటారు. పూర్ణ గురుని సాన్నిధ్యం ప్రతివారికి లభ్యం కానప్పటికీ శాంతి తృప్తులు కుదిర్చే ఆధ్యాత్మిక జీవనమొకటి వున్నదని మనకు తెలిపేవారు కొందరుంటారు. ఇట్టి వారి సాంగత్యం శుద్ధపాంచ్యమి నుండి నానాటికి వ్యాధి చెందే చంద్రకళ వలె మన జీవితాలలోకి ఆత్మజ్యోతిని ప్రసరింపజేస్తుంది. ఈ వికాసం పూర్ణగురుని దర్శనంతో పరిపూర్ణమవుతుంది. ఈ రహస్యాన్నే తెలుపుతుంది గురుపూర్ణిమ.

సాధకుని ప్రధాన కర్తవ్యం తన గురుని పూర్ణస్థితిని తన హృదయ ఫలకం మీద స్పృష్టంగా ముద్రించకోవడమే. అందుకు సాధనంగానే గురుపూర్ణిమనాడు సద్గురుని పూజించుకునే ఆచారం అనాదిగా వస్తున్నది. అందుకు ఉత్తమమైన సాధనం పూర్ణగురుని పరిత్ర పారాయణ చేయడమే.

సకల జీవులూ, దేవతలూ, తా నని యావద్విశ్వమూ తమ రూపమేనని భగవంతుడు మానవు లందరికీ, ఒక్కడేనని ఆయన నారాధించడానికి మత

భేదం అప్రస్తుతమని సాయి తెల్పాడు. ప్రతి మతస్థునికీ అతని మత జీవిత పరాకాష్టను తనలో చూపిన వేరాక గురుస్వరూప మేదీ చరిత్రలో కన్పించలేదు. అందుకే పాల్ రెప్స్ అనే విదేశీ కాథలిక్ మతపండితుడు ‘శ్రీసాయి అవతరణ’ మానవ జాతి యొక్క ఆధ్యాత్మిక చరిత్రలోనే మైలురాయి వంటిదని నూత్న యుగానికి నాంది” అని అన్నాడు. అంతటి మహానీయుని ఆనుగ్రహాన్ని చవి చూచిన మనం గురుపూర్ణమను సార్థకం చేసుకుండాము.

తల్లికి తగిన బిడ్డలు కండి ‘మీ’ ఆధ్యాత్మిక ధనాగారాన్ని నింపుకోండి’ అన్నారు శ్రీసాయి.....

3. క్రీస్తు గురించి-ప్రసంగము :- అధ్యక్షులకు, కార్యకర్తలకు నాకీ అవకాశమిచ్చినందులకు ధన్యవాదాలు. నేను క్రైస్తవుణ్ణి కాకపోయినా నన్ని సమావేశంలో పాల్గొనమని ఆహ్వానించడం నాకెంతో ఆశ్చర్యానందాలను కలిగించింది. క్రైస్తవులు సంకుచితమైన మనస్సు కలవారన్న దురభీషాయం ఎంత అసత్యమో నాకీనాడు తెలిసింది. నన్ను 20 నిమిషాలలో నేటి క్రైస్తవ యువకులకు మంచి నడవడిని గూర్చి చెప్పుమన్నారు. ఈ విషయమై మొదట చెప్పవలసినది ఒక్కటే. నేటి క్రైస్తవ యువకుడు అటు మనోభావాలలోనూ ఇటు నడవడిలోనూ నిజమైన క్రైస్తవుడన్నించుకోడానికి పాటించవలసిన విషయాలను ఆ భగవంతుడి సాక్షిగా నాకు తోచినవి చెబుతాను.

క్రైస్తవులు నిజమైన క్రైస్తవులుగా రూపొందాలని, ఆ మహానీయుడు చెప్పిన సూత్రాలను తు.చ. తప్పకుండా పాటించి జగత్తుకు జ్యోత్సులవ్వాలని నా అభిలాష. ఇందుకు భగవంతుడే సాక్షి కనుక, నేను చెప్పేదాంట్లో మీకేదైనా తప్పగా తోచినట్లయితే హృదయ పూర్వకంగా నన్ను మన్మించ ప్రార్థన. అలా మన్మించడం మీ ధర్మం. మీకు హితవు చెప్పడంలో నేను మీ ఆగ్రహానికి గురి అవుతానేమో అని భయపడటంలేదు కారణం... మత్తయి ప్రాసిన నూతన నిబంధన, 5 అధ్యాయం 6 వాక్యంలో “నీతి కొరకు ఆకలి దప్పులు గలవారు ధన్యల “నీ 5, 6, 10, 12 వాక్యాల్లో” పవిత్రతను బోధించడంలో నిందలను, హింసలను ఓర్చిన వారు ధన్యలని” వెనుకటి ప్రవక్తలంతా అలానే చేసారనీ చెప్పారు.

మత్తయి 5:48 లో తన భక్తులు భగవంతునివలె పరిపూర్ణులు కావాలని ‘ఏను’ చెప్పారు. భగవంతుడు తన బిడ్డలైన మానవులు మంచి వారైనా, చెడ్డవారైనా,

వారికి ఎండ, వానా సమానంగా ప్రసాదిస్తారనీ, అలానే తమ భక్తులు కూడా తమ సాటి వారిని శత్రువులనైనా సరే ప్రేమించమని వారి నిందలను ప్రేమతో సహించి వారి నాశీర్వదించమనీ, ఒక చెంప కొడితే ఇంకాక చెంపనివ్వమని చెప్పారు. కానీ ఈనాడు ఈ సూత్రాన్ని మరచి కొందరు ఇతర మతాలను దూషిస్తున్నారు. ఇతర మతస్థులను నరకానికి పోయేపాపులుగా ఎంచుతున్నారు. సర్వులకూ తండ్రి అయిన భగవంతుడు తన బిడ్డలందరికీ సమంగా ఎండా, వాన ఇచ్చినట్టే తరించే ముక్కి మార్గం మాత్రం ఎందుకిప్పడు? మానవమాత్రులైన తల్లిదండ్రులే బిడ్డలందర్నీ సమంగా ప్రేమిస్తుంటే భగవంతుడు మాత్రం ఎందుకు ప్రేమించడు? అందుకే మానవ చరిత్రలో మొదట్టుంచి వారి వారికి తగిన మతాలను బోధించే ప్రవక్తలను భగవంతుడు ఈ లోకంలోనికి పంపుతూ వున్నారు. క్రైస్తవులకు క్రీస్తు ఎలానో, మహామృదీయులకు మహామృద్ అలానేననీ, బౌద్ధులకు బుద్ధుడలానేననీ గుర్తించాలి. భగవద్గీతలో కృష్ణుడు, బౌద్ధులకు బుద్ధుడు చెప్పిన సూత్రాలు ఏను ‘మత్తయి’ సువార్తలో బోధించిన సూత్రాలను పోలి వున్నపుడు దూషణకి తావెక్కడిది?

అయితే ఏను “నాద్వారా తప్ప పరలోకము నెవ్వరూ ప్రవేశించ జాలరు” అని చెప్పారు కదా! ఈ సూత్రాలను ఏను మత్తయి 5:48 లో చెప్పినట్లు తమ మత సూత్రాలననుసరించి పరిపూర్ణులైన ఇతర మహాత్మలు గూడా అలానే చెప్పారు. గురువు ద్వారా తప్ప భగవంతుడినెవ్వరూ చేరజాలరని హిందూ బౌద్ధ గ్రంథాలన్ని చెబుతున్నాయి. గురువంటే ఈ సూత్రాలను పాటించి భగవంతునివలె పరిపూర్ణులైన వారని అర్థం. అందుకే ఏను చూపిన మహిమలన్నిటినీ వారు కూడా చూపారు. ఉదా:- ...బౌద్ధంలో ‘మిలారెపా’ అనే యోగి, హిందూవులలో అక్కల్కోట స్వామి; మహామృదీయులలో 1925 వరకూ నివసించిన తాజుద్దీన్ బాబా (నాగపూర్) వీరికి తోడూ అన్ని మతాలు సమానమేనని నేను పూజించే శ్రీ శిరిది సాయి మరియు శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస భక్తులకనుభవపూర్వకంగా నిరూపించారు. అందుకే అనిబిసెంట్, మేడమ్ బ్లావెట్స్‌స్క్రైప్టులు పాశ్చాత్యలు కూడా అదే విషయాలను చెప్పారు.

ఇతర మతాలలోని మహానీయులు దేవునితో సమాన మెట్లు కాగలరు? అంటారేమో! మానవుడు ఏను చెప్పిన సూత్రాలను పాటించిన పరలోకంలోని తండ్రివలె పరిపూర్ణుడు కాగలడని ఏను ప్రభువే చెప్పి యున్నారు. క్రైస్తవులు కానప్పటికీ ఆ సూత్రాలను పాటించి మహానీయులైనట్లు వారి జీవిత చరిత్రలు

చూస్తే తెలియగలదు. చెట్టుమంచిదైనదీ కానిదీ ఫలాన్ని బట్టి నిర్ణయించాలని ఏను చెప్పారు. ఆ మహానీయులందరూ తమ మహిమలను ప్రజలలో భగవంతునిపట్ల విశ్వాసం కల్గించడానికి వినియోగించారు. భగవంతుడే యజమాని అని సాయి అనేవారు. మత్తయి 7:12..... “ఇతరులు నీకు ఎటుంటి పనులు చేయాలని కోరుతారో అట్టివి నీవు ఇతరులకు చేయి. అదే ధర్మం. ప్రవక్తల మార్గం” అనడంలో పరమత దూషణ తగదు అని ఏను చెబుతున్నారు. ఏను చెప్పినవి ఆచరించకనే ఆయన పేరిట స్వలూభానికి ప్రచారానికొడిగట్టే వారిని గురించి మత్తయి 7:15-16 లలో గారె చర్యం కప్పుకున్న తోడేళ్ళు, వారి ఆచరణబట్టి వారి నిజతత్త్వం గుర్తించాలనీ ఆయన పోచ్చరించారు.

మత్తయి 9:36-38 లలో కాపరి లేక చెల్లా చెదురైన గొణ్ణెలవలె దారి తెన్ను గానని మానవాళిని చూచి కరుణార్థ హృదయులై ఏను తన శిష్యులతో ‘పంట సమృద్ధిగా వున్నది. పనివారే తక్కువగా వున్నారు. కనుక మీరు పనివారిని పంపవలసినదిగా దేవుని ప్రార్థించండి’ అని చెప్పారు. సరిగా బోధిస్తే తరించగల వారెందరో వున్నారనీ, వారికి బోధించే వారే లేరని ఆయన మాటల కర్థ. అన్ని మతాలలోనూ మానవులను మంచి మార్గాన నడిపిన్నున్న మహానీయులున్నారని నా విశ్వాసం. క్రీస్తు ప్రభువు క్రైస్తవులకే గాక ఇతర మతస్థులకు కూడా మంచిని చేయగల ఉదారుడని ఈ వాక్యం స్పష్టం చేస్తుంది.

సూది బెజ్జంలో నుంచి ఒంటైనా నడువగలదుగాని స్వర్గద్వారంలోనికి ధనికుడు ప్రవేశించలేడని గదా ఏను చెప్పింది? అటువంటప్పుడు ధనార్థనకై, విలాసాలకై విదేశాలకు పరుగులెత్తడం ఏమి సమంజసం? మీకొక సందేహం కలగవచ్చు. విదేశాలనుండి ధనం తీసుకొచ్చి ఇక్కడ మత ప్రచారం చేయడానికి సద్యానియోగ పరచడంలో తప్పేముంది? అంటారేమో! కాని ఏను చెప్పింది ఇందుకు విరుద్ధం. తనను అనుసరించేవారు కేవలం తమ జీవితాలను తాను చెప్పిన సూత్రాలను పాటించడానికి అంకితం చేయాలనీ, అట్టివారు ప్రపంచానికి వెలుగు దీపికలు కాగలరనీ వారి మహిమలే ప్రజలను ఆ తండ్రి అయిన భగవంతుని పూజించేలా చేయాలని మత్తయి 5:14-16 లలో ఆయన స్పష్టంగా చెప్పారు.

ఇప్పటికే నా ఉపన్యాస సమయం మించి పోయింది. కనుక ఒక్క మాటతో ముగిస్తాను. ఏను చెప్పిన ఈ సూత్రాలను ఆచరించి తీరువలసిందే

అని ఆయన నొక్కి చెప్పారు. అలా పాటించిన వారి జీవితం, ‘రాతి పునాది మీద కట్టిన ఇంటి వలె శాశ్వతం కాగలదనీ, ఆయన చెప్పిన సూత్రాలను విని కూడా ఆచరించని వాడు ఇసుకలో కట్టిన ఇంటివలె పతనం కాగలదని’ మత్తయి 7:24-27 లలో చెప్పారు. అంతేగాక ఫలాన్నిబట్టి చెట్టు మంచి దవునో కాదో నిర్జయించినట్టు ఆచరణను బట్టి మానవుని భగవంతుడు పరీక్షించగలదనీ 7:20-21 లలో ఆయన చెప్పారు. ఆయన చెప్పినది పాటించక చివరి రోజున “స్వామీ! మేము ఎల్లప్పుడూ మీ పేరునే స్వరించితిమి గదా! మమ్ములను కాపాడ వలడా అని అడిగినప్పుడు మీ రెవరో నాకు తెలియదు పోండి’ వంచకులారా!” అనగలనని మత్తయి 7:22-23 లో ఆయన చెప్పారు.

ఆయన చెప్పిన వాటిని ఆచరించని వారు ఆయన నామ మహిమవలన భవిష్యత్తు చెప్పినప్పటికీ, దయ్యములను పారద్రోలినప్పటికీ, మహిమలను చూపినప్పటికీ, వారిని తాను అంగీకరించనని మత్తయి 7:22 లో చెప్పాలేదా? కనుక ఏను చెప్పిన సూత్రాలను పూర్తిగా పాటించిన వారే నిజమైన క్రైస్తవులు. అట్టి క్రైస్తవులుగా మీరు రూపొంది, ఆ దివ్యపురుషునికి, మనదేశానికి, మీకు కీర్తిని సంపాదించి పెట్టుదురు గాక! మీరు చేసే ప్రార్థనలో మత్తయి 6:13 లో ఏను చెప్పిన నిత్య ప్రార్థనా వాక్యాన్ననుసరించి, పరమత దూషణ పాశ్చాత్యనాగరికతా వ్యామోహము మొదలైన వాటికి గురిగాక, ‘పరలోకములోని తండ్రివలె పరిపూర్ణలగుదురు గాక! అని భగవంతుని ప్రార్థిస్తా... నాకీ అవకాశమిచ్చిన మీ అందరకు కృతజ్ఞతాభివందనములు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

“సర్వే జనాః సుఖినోభవంతు”

“లోకాస్పుమస్తా సుఖినోభవంతు”

4. పోరుమామిళ్ళ (కడప జిల్లా) ఉపన్యాసం : (22-9-1988) శ్రీ క. కృష్ణమూర్తి మున్నగు శిరిడీ సాయి సత్యంగ సభ్యులు ఎంతో ఆదరాభిమానాలతో, పూజ్య భావముతో శ్రీ భరద్వాజ గారికి స్వాగతం పలికిన సందర్భంలో ప్రభుత్వ కళాశాలలో ఏర్పాటు చేయబడిన వేదికపై శ్రీ భరద్వాజగారు ఉపన్యాసించారు. ఊరిలోని భక్తుదులే గాక కళాశాల ఆవరణలో ఆటలాడుచున్న కళాశాల విద్యార్థులు మెత్తము ఆటలు వదిలేసి సభలో పాల్గొన్నారు.

“గురు మధ్యే స్థితం విశ్వం” - శ్లోకంతో ప్రారంభమైన ఆచార్యులు వారి ప్రసంగ మిలా సాగింది.

నేటి ఆధునిక విజ్ఞాన శాస్త్రం ఈ విశ్వం గురురూపమని చెప్పంది. మానవుడు ప్రకృతి గురించి, నక్షత్ర గ్రహ గోళాల దగ్గర్నుంచీ పరిశోధన చేస్తున్నాడు. తెలుసుకోవాలనే ప్రేరణ ప్రకృతి నుండే కల్గింది. అందుకని ఆలోచన, పరిశోధన, తెలిసికొనుట (విజ్ఞానం) ఈ మూడు మానవునికి ప్రధాన లక్ష్ణాలు. ఇవే లేక పోతే పశువే అవుతాడు' అని భర్తాహరి మహర్షి చెప్పారు. ఉత్తమ బోధకుడు (లేక) గురువు ఎవరంటే ఎటువంటి యోచన లేకుండా ఆహారం, నిద్ర, మైథునములతోటి మాత్రమే తృప్తిపడి జీవించే మానవాళికి “ఈ ప్రకృతి ఏమిటి? జీవిత లక్ష్యమేమిటి? ఈ జీవితాన్ని ఎలా తీర్చిదిద్దుకోవాలి?” అనే సంస్కరంపట్ల జిజ్ఞాసను కల్గించేవాడు ఉత్తమ బోధకుడు, గురువు అవుతాడు. ఈ ప్రకృతి అదే బోధిస్తుంది. కాబట్టి ఈ విశ్వమంతా గురువే అవుతుంది.

ఐన్స్టీన్, డార్యోన్లాంటి శాస్త్రజ్ఞులు, మేధావులు ఈ విశ్వాన్ని గురురూపంగా తీసుకొని అన్వేషించారు. వారి జీవితం సార్థకమయింది. వారు చెప్పినవి కూడ అర్థం చేసికోలేని పరిస్థితిలో ఉన్నాము. ఈనాడు మేధా సంపత్తిగల వీరితో పాటు ఆధ్యాత్మికతత్వంలో కూడ చరమదశ నొందినవారు కన్పడుతారు. కాకుంటే ఆధ్యాత్మిక తత్వమంటే ఏమిటి? అన్నది మనలో చాలమంది విద్యావంతులకే అర్థమయ్యే రీతిన చెప్పడం లేదు ఎవరూ. ఆధ్యాత్మికతకు మూలమైన కుటుంబంలో నేను పుట్టినప్పటికి వాటిని మూడంగా నమ్మేవాడిని కాను. అన్నపుముద్ద గురించి మానాన్న గారిని “ఇలా వృథా చేయడం ఎందుకు” అని ప్రశ్నించాను వినయంగా. కానీ లోపల ఏమి చెప్పలేడని భావన. అందుకువారు “మనమెంత తెలివైన వారమని అనుకున్న పెద్దలకు మాత్రం ఒకటి తెలుసురా. ఈ అన్నం మన కడుపులోనికి వెళ్లి ఆకలి తీర్చేముందు, ప్రకృతిలో ఎంత జరిగితే ఈ ఆహారం నోట్లోకి వెళ్తున్నది అనేది చెప్పున్నది. ఆలోచనలేని పశుప్రాయమైన జీవిగా బ్రతక్కుండా ఆలోచనగల మనిషిగా బ్రతకుమని మొదట పోచ్చరిక. కాబట్టి ఆ ముద్ద చేత బట్టుకుని దానికేసి ఆలోచించమన్నారు. అని, అందులోని ప్రతి మెతుకు ప్రకృతిలో మొదట జీవజాతిలో భాగంగా వృక్షజాతులద్వారా వచ్చాయి. వాటి సంతానానికి రెండు గింజలు చాలు - మిగిలిన వన్నీ మనకౌరకే! సూర్యరథిని, బొగ్గుపులును మున్నగు వాటిని తీసుకొని ఆహారాన్ని తయారు చేసాక ప్రతిమెతుకు వచ్చింది. ఇది ఎంతో మంది శ్రమ చేసాక వచ్చింది. అవి ఒక్క గింజ, ఒక్క పండు మాత్రమే ఇస్తే మనమేమి తినే వాళ్లం? అలాగే పశువులు వాటి దూడలకు మాత్రమే ఇస్తే

మనమేమి పాలు, కాఫీ, టీలు త్రాగే వారం? కాబట్టి వాటిపట్ల ప్రకృతిపట్ల అన్ని జీవులపట్ల కృతజ్ఞతగా ఈ అన్నపు ముద్ద పెట్టే బయట జీవరాశులు తింటాయి కదా. ఆ మాత్రమైనా నీలో మంచితనం, కృతజ్ఞత లేకపోతే ఎలా? చెప్పు. ఇంతకన్నా తెలివైన ఆలోచన నీకు తట్టితే చెప్పు. రేపట్టుంచి మానేద్దాము” అన్నారు. ఆ రోజు నాన్నగారు చెప్పిన సమాధానం గుండెలో బరిసెలా దిగిపోయింది. ఈ రోజు కూడా ముద్ద నోట్లోకి వెళ్ళే ముందు మనం ప్రకృతికి గాని సమాజానికి గానీ ఏమైనా చేయగల్లుతున్నామా? అని.

ఇటువంటి ఆహారం తీసుకున్న మానవుడు, సాటి మానవ జాతికి మేలు కల్గాలి అన్న ప్రేమ తోటి, తపన తోటి విజ్ఞానాన్నార్థించి ఒక్కొక్కటి కనుక్కొంటున్న మూలాన మానవ జీవితాలు బాగుపడ్డున్నాయి. ఆనాడు వాడలా కష్టపడి చేయబట్టి కదా మనమిలా వాడుకొని సంతోషించగల్లుతున్నాము. అన్న కృతజ్ఞత అయినా కల్గియుండటమే మానవత్వం. ఈ మానవత్వమనే దాని యొక్క పరాకాష్టయే ఆధ్యాత్మికత, ‘ఆత్మ’ అంటే సంస్కృతంలో ‘నేను’ అని అర్థం. ‘ఆత్మజుడు’ అంటే ‘తన బిడ్డ’. ‘ఆధ్యాత్మికత’ అంటే ఈ ఆత్మను గూర్చిన విజ్ఞానం. ప్రతివానిలో ‘నేను’ ‘నేను’ అని ప్రతివాడికి అన్నించే అనుభవం, అంటే జీవ చైతన్యం అని అర్థం, చైతన్యం, Awareness, Consciousness (ఎరుక) ఈ “నేనును” తెలుసుకొనేదే ఆధ్యాత్మికత.

ప్రతి ఒక్కరు మొట్టమొదట బ్రతకాలి అని ప్రయత్నిస్తాము. ప్రతి జీవికి ‘చావు’ అంటే భయం. ఎప్పుడో ఒక్కసారి నిప్పుకాలి వుంటుంది. కావున భయపడ్డాం. కానీ చావును అనుభవించలేదు కదా! ఎందుకు చావు అంటే భయం? దీన్నుంచి తప్పకోవటానికి సుఖశాంతులతో జీవించాలని ఇంద్రియ సుఖాల్ని కోరుకుంటాడు. దుఃఖమే లేని సుఖం వీలవుతుందనే భ్రమతోచే. ఎన్ని కోరికలు తీరినా ఏదో కొరత, వెలితి వుంటుంది. జీవితంలో మన వారు పోతే 4,5 సార్లు దుఃఖిస్తాము. అపారమైన నష్టం వాటిల్లితే అపుడు మాత్రమే బాధలు పడ్డాము. కానీ నిజమైన దుఃఖమంటే ఏమిటి అనేది బుద్ధుడు చెప్పాడు. ప్రపంచంలో మహా ధనిక దేశానికి అధ్యక్షుడిగా వుండే వాడి దగ్గరనుండి అతిపేద దేశంలోని పేదవాడి దగ్గర వరకు అందరిని ఏడిపించుకు తినేది ఉన్న దానితో అసంతృప్తి, లేని దేని కోసమో తపన (ఆశ) ఇదే మనిషి అంటే, జీవిత మంటే. వాడికి తెలిసినా తెలియక పోయినా వాడి వెతుకులాట దీని కోసమే. ఆ వెతుకులాటకు సమాధానం ఆధ్యాత్మికత.

ఈ అశాంతి తొలిగి పోవటానికి బుద్ధుడులాంటి మహాత్మలు చెప్పారు. భగవద్గీతాది గ్రంథాలు చెప్పాయి. ఎలాటి లీలలు, అద్భుతాలుండవు. భౌతిక, జీవశాస్త్రాలు ఏమి చెప్పున్నాయో దాని పరాకాష్టయే ఆధ్యాత్మికత. బుద్ధుడు ఆనందునికేమి చెప్పాడు? జ్ఞానేంద్రియాల ద్వారా సుఖ దుఃఖాలు కల్పుతాయి. అవే మనసులో కలుగును. కాబట్టి మనలో సుఖంగానీ, దుఃఖము గానీ రావటానికి ఆరుద్వారాలున్నాయి. మానవజాతి యావత్తుకు సుఖ దుఃఖాలు వాటి ద్వారానే వస్తున్నాయి. కోటీశ్వరుల నుండి, ఏమిలేని వారి వరకు ఎంత వున్న ఇంకా ప్రాకులాడే వాడే. ఆ దుఃఖము అందరిలోవుంది. దాన్నుండి ఒక్క క్షణము కూడా నివృత్తిలో లేము. మనము విడివడిలేము. మనిషికి నివృత్తే లేకపోతే రేపటి దాకా ఎందుకు బ్రతకాలి అని అనిపిస్తుంది.

బుద్ధుడు సుఖ శాంతుల్ని గూర్చి చెప్పాడు. “గాఢంగా వున్న నిద్రలో ఎవడికి అసంతృప్తి వుంది?” అలోచించమన్నాడు. ఆరుద్వారాలు మూతబడ్డ శాంతిగా, సుఖంగా నిద్రవస్తుంది అంటే, ఆరుతలుపుల్లోంచి వచ్చేది కాదు. అంటే నీలోనే వుందన్నమాట. ఇది ఆధ్యాత్మికత మొదటి సూత్రం. అప్పుడు ఆనందుడు అడిగాడు అయితే ఆనందం మనలోనే వుంటే ‘మెలకువలో’ ఎందు కుండదు అంటే. “మానవుడు తొట్టివంటివాడు. మనసు అందులోని నీరు. ఆ నీరు నిశ్చలంగా వుంటే అడుగు శుభ్రంగా కన్మిష్టుంది. ఆ అడుగు నీలోనున్న సుఖశాంతులనుకో, ఈ మనస్సునేది నిశ్చలంగావుంది కనుక గాఢ నిద్రలో అందులోంచి నీలోనున్న సుఖశాంతులు స్వచ్ఛంగా కన్పడుతున్నాయి. అందుకని ప్రతివాడికీ తనలోనున్న శాంతి అనుభవమవుతుంది. కాబట్టి ఆధ్యాత్మికతలో ఏదో పొందటం, సాధించటం, వుండదు. సైకిల్ త్రోక్కేది నేర్చాక అటూ, ఇటూ పడకుండా ఎలాగైతే వెళ్తుంటామో ఆలాగే మనలో దాగివున్న సుఖశాంతుల్ని మరవకుండా వున్నాయని గుర్తిస్తుండటం నేర్చుకుంటాము. ఇదీ ఆధ్యాత్మికత. పూజలు, దేవతలు, స్వర్గ నరకాలు, శకునాలు వీటితో సంబంధంలేదు. దీన్ని పొందటం గనుక చేతనైతే, తెలిస్తే జీవిత మంతా ఆనందమే. అందుకు సాధన, ధ్యానం చేయటమే. ఆలోచనల్ని కంట్రోల్ చేయటమే. ముందు ఒకడాని పై మనసు నిలుపమన్నారు. దేనిమీద ప్రీతి, ఆశ్చర్యం కల్పుతుందో దానిపై చూడాలి. ప్రీతి, ఆశ్చర్యం రెండూ కలిస్తే హయిగా వుంటుంది. ఇవి కలసినదానినే భక్తి అంటాము.

బ్యాంకుల్లో కొన్ని కోట్లు బ్లాక్ మనీ వున్న, అభిమాననటి వాల్ పోష్టర్లకు

దండలు వేసేది కూడా పూజే అవుతుంది. ఇది హాస్యాస్పదంగా కన్నించనివాడికి లక్ష్ములు, కోట్లు అయినా సరే వెంట్లుక ముక్కతో సమానంగా చూచే ఆ మహానీయులు, సాయినాథుడి లాంటి వారిని పూజించటంలో ఆశ్చర్యమేముంది? మంచితనాన్ని, ప్రేమను మాత్రమే ఆదరణగా జీవించే ఆయన్ను ధ్యానిస్తే నష్టమేంటి? పూజిస్తే తప్పేమిటి? ప్రేమ ఆశ్చర్యాన్ని ప్రేరేపించగల వ్యక్తిని ‘గురువు’ అంటారు. సుఖశాంతులు ఆయన దగ్గర కల్పుతుండబట్టే లక్ష్మలాది జనం ఆయన దగ్గరకు వెళ్లగల్లుతున్నారు. దానికోసం తాను ప్రతిఫలాన్ని కోరిందిలేదు. విశ్రాంతి కోరిందిలేదు. మనమలా వుండగలమా? ఏ ఊరు అని అడిగితే మన అందరిది ఒకే ఊరు అని, ఏమతమంటే మన అందరి మతం ఒక్కటేనని, అందరిది ఒకేకులం అని చెప్పంటే ఆయ వద్దకు వచ్చే కులాల, మతాల పార్టీల రొంపిలో వున్నవారికి ఈ మాటల అర్థం, భావం, విలువ ఏమి తెలిసి ఛస్తుంది? వారిని కూర్చొని చూస్తుంటే చాలన్నించేది. ఇది భగవాన్ శ్రీ రఘుమహార్షి, శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస మున్నగు ఆధ్యాత్మిక పురుషుల్ని చూస్తే తెలుస్తుంది. వారి దగ్గర కూర్చుంటే బాగుంటుంది. ఒక్కొక్కరు వారి దగ్గరికి చేరారా? వచ్చిన వారి కష్టాల్లో ఆయన భాగం పంచుకున్నారు. ఒకరోజు వర్షంలో చెట్లుక్రింద తడిసి పోయాడు. అది చూసి” అయ్యా, మనకెంతో సహాయపడే ఈయన ఇలా వర్షంలో తడిసి పోయాడే అనే ‘మానవత్వం’ వారిలో కల్గింది. అదే వారి మహిమ. మనీదులో కూర్చోబెట్టారు కాబట్టి ‘ముస్లిం’ అన్నారు. ఆయన కంటూ ఇల్లా స్థలం లేదు. (నా మిత్రుడు అనేవాడు నాకు స్థిరాస్థి వుందని. ఎక్కడ అంటే 6 అడుగులు స్థలం చచ్చాక ఉండేందుకు రిజర్వ్ చేయించా అని) అలా 58 సంాలు శిరిడీలో వుండి పోయారు. అప్పటికే ఆయనను చుట్టానికి కొన్ని వేలమంది జనులు అలా వచ్చేవారు. ఒక మనిషి వచ్చి నమస్కారం చేస్తూ వుండగానే వాడి గురించి, వాడి పెద్దల గురించి, వాడి సమస్యలు, వాడి మనస్సులో నున్న అలోచనలు సర్వము ఆయనకు తెలుసు అన్న విషయం తెలిసేది. ఒక్కసారి ఆ మనిషి రాకముందే వాడి గురించి మాట్లాడేవారు.

‘హరిశ్చంద్ర గుట్ట’పై ఎండలో దాహంతో బాధపడ్డన్న ‘నానా’ విషయం తెలుసు. ఔరంగాబాదు నుండి వస్తున్న ‘బల్లి’ విషయం తెలుసు. గోవానుండి వచ్చిన ఇద్దరు భక్తుల విషయం తెలుసు. చక్కగా అద్భుతంగా చదివే ముస్లింలు వస్తే చక్కగా అరబీలో, ఉర్దూ, పర్సియన్ భాషల్లో మాట్లాడేవారు. వేదపండితులు వస్తే వారు స్వరం చెప్పారంటే గీతలో అర్థం చెప్పే అంత చక్కగా చెప్పేవారు.

ఎవరికి వారు “ఈయన మా మతస్థలు కాక పోతే ఇలా చెప్పలేరు”, అనేవారు. శిరిడీలో 130 సం॥ల నుండి హిందువులు రామనవమి, ముస్లింలు చందనోత్సవం చేస్తున్నారు కలసి. ఏయే భక్తులకు ఆయాదేవతా రూపాల్లో ఆయా గురురూపాల్లో దర్శనమిచ్చారు. నాకు తెలిసినంతలో సమాధి అయ్యాక కూడ అమెరికన్ మిత్రుడికి ఏను ప్రభువు లాగ దర్శనమిచ్చారు. వారి చరిత్ర జాగ్రత్తగా చూచినట్టుతే “అన్ని మతాలకు పనిచేసే తాళం చెవిలాగా” పనిచేస్తుంది.

17½ సారాలుగా వారి చరిత్ర ఫుట్టాల్చి సేకరించాను. మహారాష్ట్ర లోని శిరిడీలో 1854 లో ప్రకటమై 1918 విజయదశమి నాడు మధ్యాహ్నం 2-45 ని॥లకు సమాధి అయ్యారు. వీరి చరిత్ర చదివిన వారిలో చక్కటి మార్పుకల్లుతున్నది. కష్టాలు తీరుచున్నావి. మనశ్శాంతి పొందుచున్నారు. ఒకవ్యక్తి శిరిడీ వెళ్లగా సాయి మాట్లాడరు, ఏమి బాబా మాట్లాడరనుకుంటే. “నేను చెప్పింది వినవి వారితో నాకేం పని? “భిక్షుగాడు” వెళ్లక పోతే నీ సామ్య ఏమిపోయింది? వాడిని మెడ పట్టి గెంటమంటావా? అంతగా వాడిపై కోప పదాల్చిన అవసరం ఏంటీ? సకల జీవరాళి ఒకటే అని, ఏజీవిని బాధ పెట్టినా తనను బాధ పెట్టి నట్టే అన్నారు.

ఇందాక ఉపోద్ధాతంలో చెప్పిన “ఆధ్యాత్మికతత్వం” వైపు ఆలోచించినా, ఈయన చరిత్ర చదివాక సహజంగా మనసు ఆయనమీద కెళ్లి నిల్చుంటుంది. ఇదే ధ్యాన మని చెప్పారు. “మానవడంటే ఉన్నాదానితో అసంతృప్తి లేని దేనికోసమో తపన” దానికి పరిష్కారమే అన్వేషణ అని చెప్పా, ఆధ్యాత్మికత అని చెప్పాను, దానికి సాధన ‘ధ్యానం’ అని చెప్పాను. ధ్యానానికి మొదటి మెట్టు ఒకదానిమీద, ఒక గురువుమీద మనసు నిలుపుకోవటం అని చెప్పా. “ప్రేమ, అశ్చర్యాలు రెండూ ఎప్పుడూ కలసి వుంటాయో అది భక్తి” అని చెప్పాను.

సాయంత్రం అయ్యేసరికి ఐదువందల రూపాయలు దక్కిణగా వస్తే అందరికీ పంచేవారు. ఐదే ఐదిండ్డలో భిక్షు తీసుకొని, అదీలేక పోతే వేపాకుతిని కూర్చుండే వారు. అలా 58 ఏళ్లు జీవించారు. బాంబే హైకోర్టులో జడ్డిగా పనిచేసి రిటైర్డ్ అయిన మహారాష్ట్ర అతను, (ఇతడు సాయిభక్తుడు కాదు) సాయిసమాధి అయ్యాక 1918 అక్టోబర్ 27 Times of India లో ఒక ఆర్టికల్ ప్రాశాదు. బాబా మంచి వాడే, ఆ మహాత్మునికి వచ్చిన దక్కిణాలు వృధాగా పంచి వుండకపోయివుంటే ‘షిప్స్’ ను (Ships) నిర్మించుకొనే కంపెనీని పెట్టి వుండవచ్చు” అన్నాడు.

అలా అప్పట్లో రెండు రూ॥లకు బస్తూ బియ్యం వచ్చే రోజుల్లో, రోజుకు రూ.500/- రూ॥లు విచ్చుల విడిగా దానంచేసి, ఐదు ఇళ్ళ దగ్గర వచ్చిన భిక్క అంత కలిపి, ప్రక్కన జీవులకు పెట్టి, తను అందులో మూడే ముద్దలు తీసుకొని, అదీలేక పోతే, వేపాకు పిడికెడు తింటూ, ఇంత జీవరాశికి అంత మేలు చేస్తావున్న ఆయన్ను పూజించక పోతే, మన శరీరాన్ని మనం పూజించుకొని ఇంత అలంకారాలు చేసుకుంటే ఏమి లాభం? దీనికి ఇంత అలంకారాలు చేస్తుంటే, దీనికి ఇన్ని సార్లు కాఫీ, టిఫిన్, భోజనం, బట్టలు పెడ్దుంటే, ఆయనకు పెట్టక పోతే మనలో మానవత్వమా! ఇంగిత జ్ఞానామా! మేధావితనమా! సంస్కరమా!

శ్రీ “సచ్చిదానంద సద్గురు సాయినాథ మహారాజ్ కీ” జై - అంటూ ముగించారు.

5. ప్రతికా రచన : - శ్రీ మాష్టర్ గారు తాను చేపట్టిన ఆధ్యాత్మిక సామ్యవాదాన్ని ప్రతికా రచనల ద్వారా సంఘూనికందించారు. అటువంటి వాటిలో 'BLITZ', 'Triveni', 'భవాన్స్ జర్నల్', 'సప్తగిరి', 'మాతృత్రీ', 'సద్గురు దర్శనం', 'DATTATREYA' 'సద్గురు జ్యోతి', మున్నగు ప్రతికల్లో వీరు రచించిన వ్యాసాలు అనేకం వచ్చాయి. ప్రత్యేకంగా 1983 లో శ్రీరామనవమి సందర్భముగా వీరి ఆధ్వర్యంలో స్థాపించబడి దిగ్విజయంగా నడుపబడుచున్న 'సాయిబాబా' తెలుగు పక్షప్రతిక ద్వారా 'సాయిబాబా మిషన్' ఒంగోలు వారు వైజ్ఞానిక, ఆధ్యాత్మిక, ధార్మిక, దేశభక్తి విషయాలే గాక, అవధూతల విషయాలు (వారి చిత్రపటాలతో సహ) భక్తుల అనుభవాలు, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు మున్నగు అనేక విషయాల్ని యావదాంధ్ర పాతకులకు అందిస్తున్నారు.

ముఖ్యంగా శ్రీమాష్టర్గారు దత్త సంప్రదాయాన్నీ, ఆ సంప్రదాయానికి చెందిన సాయినాథుని జీవిత ఘట్టాలను, అవధూతల, మహాత్మల విషయాలను, సందేశాలను, వారి చిత్రాలతో సహ వారి వారి జయింతి, ఆరాధనల సందర్భంగా తెలియజేయటం ఒక ప్రత్యేకత, ఇలాంటి ఆధ్యాత్మిక ప్రతిక దౌరకటం దుర్లభం.

ఉదాః జనవరి మాసంలో అవధూత రామిరద్ది తాత, హాజిత్ భాన్ సాహెబ్ ఫిబ్రవరిలో, శ్రీపాకాలపాటి గురువు (ఆరాధన) మార్చిలో, ఏప్రిల్ భగవాన్ రమణ మహర్షులు, ఆచార్యులవారి (ఆరాధన), మే లో అక్షర్ కోటస్వామి ఆరాధన, పరాడ్సింగ్ అనసూయ మాత (జయింతి), జూన్లో ఆవధూత చివటం అమ్మ, జూలైలో గురుపూర్ణిమ విశేషాలు, ఆగష్టలో భగవాన్ శ్రీ వెంకయ్యస్వామి,

సెప్టెంబర్లో శ్రీ ధని వాలా దాదా, అవధూత చీరాల స్వామి, అక్షోబరులో ఆచార్యుల జయంతి విషయాలు, నవంబరులో రామభక్తుడు శ్రీరంగన్న బాబు విషయాలు, డిశంబరులో అవధూత శ్రీ కాశిరెడ్డి నాయన, ‘దత్త జయంతి’ విషయాలు తెలియజేయట ద్వారా పారకుల ఆదరాభిమానాల్ని పొందుచున్నది పత్రిక. అంతేగాక సంక్రాంతి, శ్రీరామసవమి, కృష్ణాప్రమి, క్రిస్తున్, ఈస్టర్, రంజాన్, బ్ర్యాక్, సంవత్సరాది, ఆగష్ట 15, స్వాతంత్ర్య దినోత్సవము, జనవరి 26 రిపబ్లిక్ దినోత్సవము ఇలాంటి విషయాల్ని పారకులకందిస్తూ, ఉత్తమ ఆధ్యాత్మిక సంప్రదాయాన్ని నెలకొల్పి సంఘంలో, దేశంలో నైతిక స్థాయి పెంపొందించుటకు తమ వంతు కృషి చేస్తున్నారు. ‘సాయిబాబా’ పక్క పత్రిక ద్వారా సాయిబాబా మిషన్ (బంగోలు) వారు. ఇంతవరకు అతి దుర్భఖమగు మహాత్మల చరిత్రలైన (1) శ్రీ మొగలిచెర్ల దత్తాత్మేయ స్వామి (2) శ్రీ లోకనాథ బ్రహ్మచారి (3) గురుదేవ చరిత్ర (4) శ్రీ టిబెట్ యోగి మిలారేపా (5) శ్రీ గజానన్ మహారాజ్ చరిత్రల్ని ‘సీరియల్స్’ గా అందిస్తూ వచ్చారు. శ్రీ నిత్యానంద, శ్రీ ప్రకాశానంద, అనే ఇద్దరు జ్ఞాన స్వరూపులగు మహాత్మలు, భక్తులతో అపుడపుడు చేసిన ప్రసంగాలు, సంభాషణలు, ముముక్షువులకు అత్యంత ఉపయోగకరమైన విషయాలు ‘వార్తాలాపం’ శీర్షిక క్రింద 1984 నుండి ‘సీరియల్’ గా నేటికి ప్రచురించబడుచున్నది. శ్రీ మాష్టోరు (శిరిడి సాయి మందిర, బంగోలులో) ప్రవచించిన క్యాసెట్స్ ప్రసంగాన్ని పున్నదున్నట్లు శ్రీ వి.సి. వెంకటేశ్వరు (పుత్రురు) గారు ప్రాసి పంపగా, ‘మాష్టోర్గారు’ చెబుతున్నారు’ అనే శీర్షిక క్రింద సెప్టెంబరు 1991 నుండి సీరియల్గా ప్రచురింపబడింది.

భక్తాగ్రేసరులు శ్రీ బి.వి.నరసింహస్వామి, శ్రీ కేశవయ్యజీ, శ్రీరాధాకృష్ణస్వామి, శ్రీశివనేసన్స్వామి వారి గురించిన విషయాలు, రెడ్ఫియాల్స్ స్వామియార్, శ్రీఅరవింద, అవధూత దొంతులమ్మ (బందర్), శ్రీ గుంటూరు నల్ల మస్తాన్ బాబా, శ్రీ మాష్టోర్ సి.వి.వి, శ్రీ మేహర్ బాబా, శ్రీకంచి కామకోటి పీఠాధి పతులు, శ్రీ చంద్రశేఖర సరస్వతీ స్వాములు, శ్రీ మాణిక్యేశ్వరి మాత, మున్గు మహాత్మల విషయాలు పత్రిక ద్వారా అందిస్తున్నారు. పత్రికలో గమనించదగ్గ మరొక ముఖ్య విషయము సాయి సూక్తులకు ఆచార్యులవారిచ్చిన వ్యాఖ్యానము. (ఆచార్యవాణి) ఉదాహరణకు కొన్నింటిని చూద్దాం.

i) సాయిసూక్తి : “అడ్డగోడ కూలదాస్తే అదేచాలు”

ఆచార్యవాణి : అందరిలోను సాయి నాథుడే వున్నాడన్న భావన కలిగివుండాలి.

సర్వజీవ స్వరూపుడుగా సాయి తన భక్తులకు ఎన్నో అనుభవాల్ని ప్రసాదించారు. సాటి వారిమీద రాగదేవాల్ని వహించడంవల్ల అందరిలోను సాయి వున్నారనే గుర్తింపు కొరవడుతుంది. మనలోని రాగ దేవాల్ని తొలగించుకోమని, అందరిలో తనను చూడమని పై బాబాసూక్తి మనల్ని పోచ్చరిస్తుంది.

ii) సాయిసూక్తి : “నువ్వు నిశ్చలంగా కూర్చో, అవసరమైనదంతా నేను చేస్తాను. నిన్ను చివరికంటా గమ్యం చేరుస్తాను.”

ఆచార్యవాణి : “నిశ్చలంగా కూర్చో” అంటే అది నిష్మియతను బోధించదు. మన కర్తృవ్యాస్ని ధర్మాన్ని అంతరంగిక కోరికలతో, కర్మఫలాపేక్షతో, చలించకుండా నిర్దిష్టంగా కార్యదీక్ష చెయ్యాలి. ప్రతిఫలంపట్ల నిర్దిష్టత కలిగియుండాలి”.

iii) సాయిసూక్తి : “మనల్ని భగవంతుడెలా సృష్టించాడో అలాగే తృప్తిగా వుండాలి”.

ఆచార్యవాణి : “బ్యాంకులో మనము దాచుకున్న డబ్బు మనము డ్రా చేసుకొని తెచ్చుకొన్నందుకు సంతోషించవలసిన పనిలేదు. అదేవిధంగా బ్యాంకులో బుఱం తెచ్చుకొని చెల్లించవలసి వచ్చినపుడు దుఃఖపడవలసిన పనిలేదు. దైవప్రసాదంగా మనకు లభించిన దానితో జీవించి, జీవితాన్ని సద్గ్యనియోగం చేసుకోవాలనే బాబాసూక్తి. తృప్తిపడటం నీవు నేర్చుకోవాలేగాని అది వేరే ఏ విధంగానూ తీరేదికాదు.

iv) సాయిసూక్తి : వేశ్వతో ముద్దులాట తగదు.

ఆచార్యవాణి : వేశ్వ తన వద్దకు వచ్చిన విటుని తనను వదలి పెట్టుకుండా వుండేందుకు విటునికి, మద్యము, జూదము మొమ్మి అలవాటు చేసి తనకు బానిసను చేసుకుంటుంది. అలాగే మహిమలు, ప్రదర్శనకు లోనయిన సాధకుడు తన కీర్తిని, ఆడంబరాన్ని, గొప్పతనాన్ని చాటుకోటానికి తన సాధనా బలాన్ని భర్య చేసుకుంటాడు గాని ఆత్మజ్ఞానాన్ని పొందటానికి ప్రయత్నించడు. పై విషయాలే అతనిని ఆధ్యాత్మికతనుంచి ప్రకృతమార్గము పట్టించి భ్రష్టత చెందిస్తాయి. అందుకనే శ్రీసాయి క్రూర మృగాలనే సిద్ధులకు జడిసి, ఆత్మానందము అనే గుహలో దాగుకొని సురక్షితంగా మార్గము దాటాను అని సెలవిచ్చారు.

v) సాయిసూక్తి : “అసూయను జయించు అది చాలాసులువు”.

ఆచార్యవాణి : తనను గురించి గాక, సాటివారిని గూర్చి ఆలోచింపజేసేది ఈ అసూయ. అలాంటి ఆలోచనవల్ల మనస్సు ద్వేష భావానికి అలవాటు పడుతుంది.

అందరిలోను సాయి ఉన్నారనే సత్యాన్ని మరుగు పరుస్తుంది. ఈ ద్వేషభావం వలననే సాయియంతటి మహానీయుని సన్నిధి పొందినా, చెన్నబనపు వీరభద్రపులకు హీన జన్మలు తప్పలేదు. అందుకనే మొదటగా అసూయను జయించమన్నారు శ్రీసాయి. తద్వారా మనస్సు ప్రేమ భావంతో పులకిస్తుంది.

vi) సాయి సూక్తి : నా భక్తుని చివరికంటా గమ్యం చేరుస్తాను.

ఆచార్యవాణి : సాయి విశ్వాసం లేనివారిని కష్టాలలో రక్షించి భక్తిని ప్రసాదిస్తారు. తర్వాత దాసగణవలె దగ్గరకు తీసుకుంటారు. తమ సేవ, సాంగత్యం ప్రసాదించి సంసారం, వృత్తి శ్యామాకువలె అప్రధానం చేస్తారు. ఆ తర్వాతి దశ మహాల్మాపతిలో చూస్తాము. ఇంక తర్వాత దశ అస్వర్భావాన్లో, ఉపాసనీబాబాలో కన్పిస్తుంది. ఇలా సద్గుక్కుని క్రమపద్ధతిలో శ్రీ సాయి ఉద్ధరిస్తారు అని తోస్తుంది.

vii) సాయిసూక్తి : కష్టించి పనిచెయ్య, దేవుని నామము ఉచ్చరించు, సద్గుంథాలు చదువు.

ఆచార్యవాణి : సాధన గురించి బాబా చెప్పిన ఈ సూక్తులు పరమ పవిత్రమైనవి. ఒక విధంగా భగవద్గీత సారాంశాన్ని మొత్తము బాబా మనకు అందించారు. ప్రతిఫలాపేక్షారహిత కర్మ చెయ్య. అది కర్మయోగం. దేవుని నామం ఉచ్చరించు. స్వరణ మనన నిధిద్యాసములు. అది భక్తి యోగము. సద్గుంథములు చదువు. సద్గుంథ పతనంవల్ల సద్గురువునందు మనస్సు లగ్నమౌతుంది. అదే గురుభక్తి, దానివల్ల జ్ఞానం కల్పతుంది. అదే జ్ఞానయోగం, వీటన్నిచీవల్లగూడ నిశ్చలత లభించలేదో అనుభవం ప్రసాదించి మనలనుద్ధరిస్తారు శ్రీసాయి. అదే విశ్వరూప సందర్భమైంది.

viii) సాయిసూక్తి : లక్ష్మలాది జనాన్ని శుభ్ర మార్గంలో నడిపిస్తాను.

ఆచార్యవాణి : వ్యక్తి శ్రేయస్సు ఎంత ముఖ్యమో సమాజ శ్రేయస్సు అంతేముఖ్యం. సమాజం సుఖశాంతులతో వుండాలంటే ధర్మము, సత్యము పటిష్టంగా నిలబడాలి. ఈ జగత్ కళ్యాణాన్ని సాధించటానికి సాయి అవతరణ, అట్టిధర్మ సేతువనిర్మాణానికి పరికరాలుగా మనము ఉపయోగపడటం మన అదృష్టము.

ix) సాయిసూక్తి : సూర్యచంద్రులున్నంత వరకు నా అవతారకార్యము కొనసాగుతూనే వుంటుంది.

ఆచార్యవాణి : ఈ కాలానికి కావలసిన మార్పునే శ్రీ సాయి ఆధ్యాత్మికత

రంగంలోకి తెస్తున్నారు. సద్గురువును గుర్తించి, సేవించి, అనుగ్రహం పొందడానికి ‘శ్రీ గురుచరిత్ర’ పారాయణ సర్వులు సంఘటితం కావటానికి ‘శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర’ పారాయణ. వేదప్రోక్తమైన, వ్యక్తి ప్రాధాన్యత లేని ఆధ్యాత్మికతను, నిర్మషమైన సిద్ధాంతంగా రూపొందిస్తూ పురాణ ఇతిహస సిద్ధాంతముల పద్ధతిని అనుసరించి ‘చరిత్ర పారాయణ’ విధానాన్ని అందిస్తున్నారు. ఇదే సాయిచెప్పిన సనాతన - నూతన ఆధ్యాత్మిక సిద్ధాంతం.

x) సాయిసూక్తి : నా సమాధి నుండి కూడ నేను నా కర్తవ్యం నిర్వహిస్తాను.

ఆచార్యవాణి : జీవన్మత్కులు ప్రకయంలో కూడ నశించరని యోగ వాసిష్టుం మొదలైన గల గ్రంథాలు చెబుతుంటే పూర్ణ పరబ్రహ్మ స్వరూపియైన ‘బాబా’కు మరణమెలా సంభవం? ఆయన ఎన్నటికి నిత్యసత్క్యలే?

ఇలా ఎన్నో అద్భుత విషయాలను పారకుల ముందుంచే తెలుగు పత్రిక మన ‘సాయిబాబా’ తెలుగులో ఇట్టి పత్రిక వెలువడటం తెలుగు వారికి భగవత్ప్రసాదం. ఎందరో మహానీయుల గురించి, మహానీయులందరిలోను కోహినూర్ వంటి శ్రీ సాయినాథుల వారి గురించి ఆధునిక విజ్ఞాన శాస్త్రాన్ని ఆధ్యాత్మికతతో సమన్వయ పరుస్తు అనేక వ్యాసాలను, ఆచార్య శ్రీ భరద్వాజ మాష్టరు గారి గురించిన వ్యాసాలతో 1983 నుండి నేటి వరకు తెలుగు జాతిని పునీతమొనరుస్తున్న సంతత గంగా ప్రవాహమే మన ‘సాయిబాబా’ పత్రిక.

ముంగిట్లో రెక్కలు గట్టుకొని వచ్చి వాలే శాంతి పావురం మన ‘సాయిబాబా’ మాసపత్రిక.

“హృదయ మనెడి తలుపునొద్ద సాయి మాష్టరు
సదయుడగుచు తట్టుచుండు సకల విధముల
తలుపు తెరచి చేర్చుకోండి ఆనందంతో
అతడిచ్చును మనకేమో తృప్తి, శాంతులు”

శ్రీ సాయి, ఏమి చెప్పారో, వాటి నెలా ఆచరించి చూపాలో ప్రతి ఒక్కరికి తెలియజేయడమే ‘సాయిబాబా’ పత్రిక లక్ష్మం. ఇట్టి సాయి ధర్మ ప్రచారయజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొనడం తేయస్తరం.

6. మందిర నిర్మాణాలు :

సత్యంగాలతో ప్రారంభించి నిరంతర పారాయణ, నామస్వరణలతో

పునీతమైన స్థలంలోనే సాయిమందిర నిర్మణాలు జరగడం శ్రేయస్ఫురమంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు. సత్పుంగాలద్వారా హృదయాల్లో శ్రీ సాయినాథుని పట్ల భక్తి ప్రేమలు పెంచుకున్న పిమ్మటే అందరూ కలిసి సాయి మందిరం నిర్మించుకుని, అందులో నిత్యమూ 4 శిరిడి ఆరతులు, పారాయణ, సత్పుంగం, భజన జరుగునట్లు చూచుకుంటూ, ఉచిత వైద్యం, గ్రంథాలయం, మున్నగు సేవాకార్యక్రమాలు ప్రజల కందించాలన్నదే వీరి ముఖ్యోద్దేశం. పారాయణ, భక్తి లేకుండా, హృదయ సంస్కారం లేకుండా కమిటీలు ఏర్పడి చందాలు ప్రోగుచేసి, ధర్మ కార్యాలు చేయక మందిర నిర్మణాన్ని చేపట్టడం వలన లాభ మేముంటుంది? వాస్తవానికి వేదకాలంలో ప్రత్యేకించి గుళ్ళు, గోపురాలు లేవని మహాత్మలు అడుగిడిన, సంచరించిన స్థలాలే దివ్యక్షేత్రంగా వెలుగొందాయని తెలుస్తున్నది. కానీ పెద్దలు, పిల్లలూ, నిత్యపారాయణ, ప్రార్థనల ద్వారా ప్రతి ఇల్లు ఓ మందిరంగా మలచుకోవాలి. పూర్వము దైనందిన కార్యక్రమం ప్రతిది దైవస్ఫురణతో మొదలై ఆ భావంతోటే నిర్వహించేవారు. రానురాను అది లోపించినందున కనీసం వారానికో, నెలకోసారి మొక్కబడిగా దేవాలయానికి వెళ్లే పరిస్థితి వచ్చింది.

ఏది ఏమైనా దేవాలయాలన్నీ దైవాన్ని ఆరాధించి సర్వత్రా సర్వ జడజీవరూపాలలో ఆ దైవమే నిండి వుందనీ, ఆ భావాన్ని ఉపాసించడానికి, తద్వారా స్వామ్పాంది, సామాజిక సుఖశాంతులకు దోహదం చేయడానికి ఏర్పడ్డాయనీ చెప్పుకోవాలి. మన సంస్కృతికంతటికి ఆటపట్టయిన ఆధ్యాత్మిక జీవితానికి మూలస్తంభాల వంటివి దేవాలయాలన్నది మరచి పోరాదు.

శ్రీసాయి అందరికి ఆదర్శప్రాయంగా వ్యవహారించారు. అన్వేశించటు ద్వారకామాయిని ఎలా నిర్వహించారో చూస్తే, అలయాలు ఎలా నిర్వహించాలో మనకర్మవుతుంది. జాతి, కుల, మత వివక్షత లేక సర్వ మానవులు ద్వారకామాయికి వచ్చి ప్రార్థనలు, పూజలు, పారాయణలు, సద్గుంధ పరశ, మహానీయులనేవ, వారి బోధనలు శ్రవణం చేయడం మన కష్టసుఖాల్ని వారికి చెప్పుకుని, ధర్మం ప్రకారం ఆచరించడం, సంకీర్తనలు, అన్నదానం, సహపంక్తి భోజనాలు, ఇలా ఆధ్యాత్మిక వికాసానికి, సమాజ ఐక్యతకు తోడ్పడే పనులే నిరంతరం, జరుగుతుండేవి. ఒకరి మధ్య ఒకరికి విభేదాలు అక్కడ తలెత్తలేదు. ఈ రీతినే శ్రీ సాయిబాబా మందిరాలను నిర్వహించుకోవాలి.

శ్రీమాఘర్ గారు విద్యానగర్, కలిచేడు, ఒంగోలు, ముత్యాలంపాడు మున్నగు చోట్ల సాయిమందిరాల్ని నిర్మింపజేసారు. వీరు శ్రీ సాయిమందిరాల్లో

శ్రీ సాయితోపాటు శ్రీ దత్తాత్రేయుల వారిని ప్రతిష్ఠించారు. ఒంగోలుకు శిరిదీ నుండి 1989 జనవరిలో అధ్యాతరీతిలో ధుని తీసుకొచ్చి ధుని స్థాపన చేసారు. అచటి నుండి రాష్ట్రంలో వలు సాయి మందిరాలు ధుని తీసుకెళ్ళి స్థాపించుకొనుటకు వీలుక్కించారు.

7. గ్రంథ రచన :

“సాధించేటంత వరకు సంఘానికి తెలుపకు
సాధించిన మరుక్కణం సంఘాన్ని మరుపకు ॥

అన్నట్లు శ్రీ భరద్వాజగారు తాము కనుగొన్న సత్యాన్ని తమవరకే గిరి గీసికొనక మానవాళి క్రైయస్పూక్ ఐ Pen is a Mighty Investment గా భావించి సాగించిన వచన, రచనా సాహిత్య యజ్ఞంలో జనించిన కల్పవృక్షాల్లంటి, అప్పాదశ పురాణాల్లంటి మహాత్ముల చరిత్రలు ఆధ్యాత్మిక, సత్యాన్వేషణ, సాధనా గ్రంథాలివే. (1) ఏది నిజం? (2) మతం ఎందుకు? (3) విజ్ఞాన వీచికలు (4) శ్రీసాయి లీలామృతం (5) Sai Baba The Master (6) శ్రీగురు చరిత్ర (తెలుగు, అంగ్లం) (7) శ్రీసాయినాథ ప్రబోధామృతం (8) శ్రీసాయి సన్నిధి (9) దత్తావతార మహాత్యం (10) పరిప్రశ్న (11) సత్పుంగం - భజన (12) శ్రీ సాయినాథ పూజావిధానం (13) శిరిదీ హరతులు (14) శిరిదీ క్లైత్రసందర్భానం (15) శ్రీ అక్కల్ కోట స్వామి చరిత్ర (తెలుగు, అంగ్లం) (16) Voice of the Mother (17) శ్రీ హజరత్ తాజుద్దీన్ బాబా చరిత్ర (18) శ్రీ టిబెట్ యోగి మిలారేపా (19) నేను దర్శించిన మహాత్ములు - శ్రీ పాకలపాటి గురువుగారు (20) రాఖాదీ బాబా, అవధూత శ్రీ చీరాలస్వామి (21) శ్రీ ఆనందమాయి (22) అవధూత శ్రీ వెంకయ్యస్వామి (23) ధ్యానయోగ సర్వస్వం. (24) మనము-మన సంస్కృతి (25) పురుష సూక్త రహస్యం

భరద్వాజగారు తన మేనిలోని ప్రతి రక్తపు బొట్టును, ప్రతి ఆలోచనను సాయితత్వ ప్రచారానికి వెచ్చించి, ‘నిష్ట-సబూరి’ లతో రచించిన గ్రంథాలివి.

వేదవ్యాస్ గారి ధర్మపత్రి మాటల్లో “భరద్వాజ ఎప్పుడు ఇంటికి వచ్చినా చంకలో జోలెలాగా ఒక సంచి తగిలించుకొని, అందులో ఒక టవలు, ఒక లుంగి, దుప్పటి, స్వేటర్, నోట్ బుక్, పెన్ము పెట్టుకొని వచ్చేవాడు. సాయిగూర్చి ఒక వాక్యము దొరుకుతుందంటే చాలు అక్కడికి వెళ్తాడు. మహారాష్ట్రంతా తిరిగాడు. ఒకసారి భరద్వాజ శిరిదీలో ఉన్నప్పుడు నేను వెళ్లగా చిన్న మట్టి ఇంట్లో,

తోడికోడలు మంగమ్మ, బిడ్డ వేదవతి వున్నారు. బిడ్డ జ్యారంతో వున్నది. అయినప్పటికీ భరద్వాజ శ్రీ సాయిని గూర్చి ఈ సాధువు దగ్గర ఏమి దారుకుతుందో, ఆ సాధువు దగ్గరేమి దారుకుతుందో అని జీవనోపాధిని కూడ లెక్కచేయక తిరుగుతున్నాడు. బాబా జోలెలో భిక్ష తెచ్చుకొని అందరికీ ఎట్లా పంచి పెట్టాడో అట్లే భరద్వాజ జీవిత మంతా తిరిగి, దేవతలు క్షీరసాగరాన్ని మధించి అమృతాన్ని సాధించినట్లు, తాను సాయి లీలల్ని సేకరించి, ఆ అమృతాన్ని మనకు - పంచి పెట్టాడు” అని భరద్వాజగారి వదిన గారు అంటారు. వీరి రచనలన్నీ శిరిడీ సాయి తత్వాన్ని మనకు తెలిపి, ఆధ్యాత్మిక, ధార్మిక, నైతిక స్థాయిని పెంపాందించేవే.

దేశాటన, వృద్ధులనేవ, సాధుసత్పురుషుల సహవాసం, బహుగ్రంథ పరసం, నిరంతర శాస్త్రాధ్యయనం, అవగాహన, ప్రాచీన ఆధునిక భావాలపట్ల సమదృష్టి, ప్రాచ్య, పాశ్చాత్య దృక్పథాలపట్ల సరియైన శిక్షణ వున్న ఉత్తమ పరిశోధకుడు శ్రీ భరద్వాజగారిలో కన్నిస్తారు. వీటన్నిటికి తోడు భరద్వాజగారు గొప్ప అనుభవశాలి, అన్వేషణా తత్త్వరుడు. స్వతంత్రమైన మనోనేత్రంతో తన చుట్టూ వున్న సమాజాన్ని ప్రభావితం చేయాలి అన్న తపన వున్నవారు. తనకు తెలిసిన దాన్నే కాకుండ భిన్న పండితులు చెప్పిన భావాలను తనలో అన్వయించుకొని తనదైన పద్ధతిలో వ్యాఖ్యానించారు. వీరు గొప్ప అనువాదకులు. అటు ఆంగ్ర, సంస్కృతాలనుండి తెలుగుకు, తెలుగు నుండి ఆంగ్రంలోకి అతి సులభంగా అనువదించే వారు. ఉత్తర, దక్షిణ దేశాల్లో నలుమూలలా తిరిగి, భారతీయ సంస్కృతిని, వైవిధ్యాన్ని అన్ని కోణాల్యంచి పరిశీలించిన వారు అయిన. ఇంత పాండిత్యమున్నా అతి సరళంగా పండిత, పామర జనరంజకంగా రచించగల్లటం వీరి ప్రత్యేకత.

ఎది నిజం?

“సృష్టిని గురించి దైవాన్ని గురించి ఇది నిజం, అదినిజం, అనే విభిన్న దృక్పథాలున్న నేటి సమాజంలో “సకల చరాచర సృష్టి శక్తిమయం. ఆ శక్తి చైతన్యమయం”. అనే విషయాన్ని ప్రోడింజర్, ఐన్స్పైన్ వంటి భౌతిక శాస్త్రజ్ఞుల సిద్ధాంతాల్ని ఉదాహరిస్తూ, సైన్సు, ఆధ్యాత్మికతలకు చక్కని సమన్వయాన్నిందిస్తారు శ్రీ భరద్వాజగారు. తన అన్వేషణలో సమాధాన పద్ధ విషయాల్ని, అత్యతత్వాన్ని, వైజ్ఞానికంగా, సహేతుకంగా, కళాశాల విద్యార్థులకు, విద్యావంతులకు అందించిన ప్రప్రథమ సత్యాన్వేషణ వ్యాస సంపుటి.

మతం ఎందుకు?

చర్చలు, మసీదులు, దేవాలయాలు మాత్రమే మతం కాదని, మానవాళికి భవిష్యత్తంటూ వుంటే అది మహాత్మలు, జ్ఞానులు చెప్పే నైతిక సూత్రాల్లోనే వుంటుంది అనీ, మానవుని వ్యక్తిగత సామాజిక సమస్యల పరిష్కారం స్వచ్ఛమైన ఆధ్యాత్మికత ద్వారానే పొందవచ్చునని సహేతుకంగా వివరించిన గ్రంథం.

విజ్ఞాన వీచికలు :-

ఆధునిక, భౌతిక, రసాయనిక, జీవ, మనస్తత్వ, సామాజిక శాస్త్రాలు కేవలం భౌతిక, నాస్టిక, వాదాల్చి ఎలా తప్పని నిరూపిస్తున్నది, ఆధ్యాత్మిక వాదాన్ని ఎలా బలపరుస్తున్నదీ, రష్యా, అమెరికా వంటి దేశాల్లో జరుగుచున్న ఆధ్యాత్మిక పరిశోధనా విషయాల్చి మరియ 71 మంది శాస్త్రవేత్తల గ్రంథాలను పరిశీలించి అందించిన అద్భుత విజ్ఞాన గ్రంథం, 1981 సం॥లో వెలువడ్డ ఈ గ్రంథంలో “బలవంతంగా రుద్దే ఏ సిద్ధాంతమైనా అది నిలబడదు” - అన్న శ్రీ భరద్వాజగారి వాక్యాలు ఎంతైనా గమనించ దగ్గరి. యువకులు, విద్యావంతులు తప్పక పరించదగ్గ గ్రంథం. వీరు సమాజంలో ఐదు రకాల వ్యక్తుల్ని చూస్తాం అంటారు.

“(1). ఆస్తికతను గుడ్డిగా నమ్మి ఎట్టి అన్వేషణా, యోచనా చేయక మతాచారాలను పాటిస్తూ, జీవించేవారు కొందరు. (2) ఆస్తికతే సర్వ అనర్థాలకూ మూలమని గుడ్డిగానమ్మి దానిని రూపుమాప యత్నించేవారు కొందరు. (3) జీవితానికి ఏ గమ్యమూ లేకుండా పాశవికంగా బావిలో కప్పువలె జీవించేవారు కొందరు. (4) అన్వేషకులు (5) వంచకులు. వీరు మొదటి రెండు దృక్షఫాలలో ఒక దానిని అంగీకరించినట్లు కనబడి, వారిని ఇతరులు వేసిన ప్రశ్నలకు సమాధానాలు చెప్పులేక పోయినపుడు ‘అవన్నీ అనావశ్యకం. మానవుడుగా మన కర్తవ్యం చేసుకుపోతే చాలు’ అన్న ప్రచ్ఛన్నమైన మూడవ దృక్షఫాన్ని వల్లించి, పరోక్షంగా రెండవ దృక్షఫాన్ని అనుసరించే వారు. ఈ ఐదు రకాల వారిలో అన్వేషకుడు మాత్రమే నిజమైన మనోవికాసాన్ని చెందుతున్న మానవుడు” అంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

శ్రీ సాయిలామ్యతం :- (శ్రీ శిరిడీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర)

ఈ గ్రంథాన్నే భరద్వాజ గారు SAI BABA THE MASTER అన్న పేరుతో ఆంగ్లంలో రచించారు. హిందీ, కన్నడ, తమిళ, మలయాళం, జపాన్ భాషల్లోకి అనువదింపబడింది. శ్రీ సాయినాథుని గురించి మరారీ, హిందీ,

అంగ్ర, గుజరాతీ, తెలుగు భాషల్లో గత శతాబ్దింగా అచ్చయిన గ్రంథాలను, ‘సాయిలీల’ పత్రికలను, వ్యాసాలను బాబాను సేవించిన భక్తుల దైరీలను, భక్తుల అనుభవాలనూ దేశమంతా తిరిగి సేకరించి, తమ ఆధ్యాత్మిక సాధనలో దరిదాపు 16 సం॥రాలు శ్రీ భరద్వాజ గారు చేసిన ‘సాగర మథనం’ లో జనించిన దివ్య చరితం ‘మానవాళికే మహిత వరంగా’ ఈ యుగానికే దివ్యావతారంగా తీర్చిదిద్దబడింది శ్రీ శిరిడీ సాయి సంపూర్ణ జీవిత చరిత్ర. ఈ గ్రంథ విషయ సేకరణలో శ్రీ శివనేశన్ స్వామి ఎంతగానో తోడ్పడ్డారు.

శ్రీసాయిని గూర్చి సాయి భక్తులు శ్రీ హేమాద్రుంత్ మరాలీలో, శ్రీ బి.వి.నరసింహస్వామి ఆంగ్దంలో, మరికొండరు తెలుగులో రచించిన గ్రంథాలుండగా దీని ప్రత్యేకత ఏమిటి ? “మంత్రాలకు, ఉపదేశాలకు పరుగులిడవద్దని, ఆధ్యాత్మికత పేరిట చిల్లర మహిమలను ప్రదర్శించడం, వేశ్యతో ముద్దులాడటమేనని, కుశాభావుతో బాబా చెప్పిన సంఘటన ఒక్క బి.వి. నరసింహస్వామి గారి గ్రంథంలో తప్ప ఎందులోనూ లేదు” అని భరద్వాజగారు ప్రాసారు. భక్త హేమాద్రుంత్తో, శ్రీసాయి ‘ఈ ఒక్క లీల గుర్తిస్తేచాలు’ అని ప్రసాదమిస్తా, ఈ ప్రసాదంలా, నీ స్థితి కూడా మధురంగా చక్కగా వుంటుందని, శ్యామద్వారా హేమాద్రుంత్కు చెప్పించిన రాధాబాయి ఉపదేశం కోరిన లీల కూడా చాలా గ్రంథాల్లో లేదు. ఈ లోపాలను, ఆధారంగా శ్రీ సాయి నిపేధించినవన్నీ చేయటం వల్ల ఏకాలంలోనైనా ఆధ్యాత్మికత, సాధకుల సాధన, ప్రజల భక్తి బ్రహ్మపట్టినది వీటి వల్లనేనని తెలియజేస్తారు. అంతేకాక శ్రీ సాయినాథుని దివ్యవైభవం భక్తుల హృదయాలకు హత్తుకోవాలంటే, సాధకులు గ్రహించగలిగేలా వారి లీలలను కూర్చువలసిన విధానం తెలిసిన మహా జ్ఞాని అయిన శ్రీ భరద్వాజగారు ఈ అద్భుత రచనకు పూనుకున్నారు. అంతేకాక ఈ గ్రంథానికి ప్రత్యేక ఆశీస్సులను శ్రీ శివనేశన్ స్వామి ద్వారా సాక్షాత్ సాయినాథుడే ప్రసాదించారు కూడా.

అంతేగాక 15వ శతాబ్దిలో రాజ్యభ్రష్టుడై తిరుగుచున్న హామయూన్ చక్రవర్తికి, శ్రీసాయి ఆశీస్సులచే ‘అక్షరు చక్రవర్తి పుట్టడం వంటి వజ్రాలగని లాంటి చారిత్రక సత్యాన్ని, వృత్తాంతాన్ని శ్రీ భరద్వాజ గారు పరిశోధించి సాధించిన అద్భుత ఘుట్టం. నేడు మానవ జాతికెదురవుతున్న కులమత భేదాలు, పేద,

ధనిక వర్ధభేదాలు మున్నగు ఇహ, పర సమస్యలన్నింటికి పరిష్కారం ఈ గ్రంథంలో కన్నిస్తుంది. ఈ గ్రంథాన్ని చదివిన ‘పాలీరెప్పు’ లాంటి విదేశీయులు ‘మానవ అధ్యాత్మిక చరిత్రలనే నూతన అధ్యాయానికి నాంది’ అని కొనియాడారు. భరద్వజగారి ‘సాయి లీలామృతం’ – “ఆ ఫకీరు తన సమాధినుండి కురిపించిన క్షురంగాని అక్కరాలు. అందుకే అది భాగవతం, ఖురాన్, బైబిల్” అన్న శ్రీ సి. హెచ్. వెంకట కృష్ణగారి మాటలు అక్కర సత్యాలు. నేడీగ్రంథాన్ని కొన్ని వేల కుటుంబాలు నిత్యపారాయణ చేస్తూ శాంతిని పొందుచున్నారు.

శ్రీ గురు చరిత్ర : దత్తాత్రేయ స్వరూపులగు శ్రీపాదవల్లభులు, (పిరాపురం క్రి.శ. 14వ శతాబ్ది), శ్రీ సృసింహ సరస్వతీస్వామి (గాణ్డాపురం 15 వ శతాబ్ది) వారి దివ్య చరిత్రను శ్రీ గంగాధర సరస్వతి స్వామి మరాలీలో ప్రాయగా, శ్రీవాసుదేవానంద సరస్వతీ స్వామి, “సంహితాయన గురుద్విసాహాప్రి” అన్న పేరుతో సంస్కృతంలో రచించారు. వారి శిష్యులు శ్రీ గుళవణి మహారాజ్ గారు ఈ గ్రంథాన్ని భరద్వాజ గారికి ఇచ్చారు. ఈ పవిత్ర “శ్రీ గురుచరిత్ర” పారాయణానంతరం భరద్వాజగారు స్వప్న దర్శనం ద్వారా తన గురువు సాయి నాధుడు అని తెలుసుకొని అంతటి అద్భుత గ్రంథాన్ని ఆంధ్రికరించి ఆంధ్రులకందించారు. ఆ గ్రంథమే ‘శ్రీ గురుచరిత్ర’.

“నాయనలారా! మీకు సకల శుభాలు ప్రాప్తించుగాక! నల్లరు ఒక చోట చేరి మా చరిత్ర పారాయణ చేసేవారూ, అందులోని స్తోత్రాలు పతించే వారూ, నామ సంకీర్తన చేసేవారూ? మా ప్రీతికి పాత్రులవుతారు. మా కథామృతము గానం చేసే వారింట్లో నాల్గు పురుషార్థులు, సిద్ధులు, నిత్యనివాసం చేస్తాయి. జీవితాంతం అష్టావ్యాయలు, అటు తర్వాత ముక్తి సిద్ధిస్తాయి” అని శ్రీగురుడు అభయ ప్రదానం చేసారు. ఈ శ్రీ గురుచరిత్ర గ్రంథం సాక్షాత్ శ్రీ దత్తాత్రేయని ఆజ్ఞాపై శ్రీ వాసుదేవానంద సరస్వతీ స్వామిచే సంస్కృతంలో రచింపబడింది. సద్గురువు ప్రాశస్త్యము సద్గురు సేవా విధానము సాధకునికి తెలిపే అరుదైన గ్రంథం శ్రీ గురు చరిత్ర”, శ్రీ సాయునాధులు పరిపూర్ణ దత్తావతారులు, సమర్థ సద్గురువు. వారిని, వారి ప్రతిరూపాలైన మహానీయులను భక్తులు ఎలా ఆత్మయించి, సేవించాలో తెలియాలంటే శ్రీ గురు చరిత్ర పారాయణ తప్పనిసరి. ప్రశ్నగా ఈ గ్రంథం పారాయణ చేసేవారికి స్వప్నంలో దత్తస్వామి

సద్గురువును చూపుతారు. లుప్తమైపోయిన సద్గురు-శిష్య పరంపరను, సాంప్రదాయాన్ని, సమాజంలో మన: ప్రతిష్టించడానికి ఈ గ్రంథం అత్యావశ్యకం. నకిలీ గురువుల బారిన పడకుండా జనసామాన్యానికి నిజమైన సద్గురుతత్వం తెలిపే ఈ గ్రంథం అమూల్యమైనది అందుకే “శ్రీ గురుచరిత్ర” “శ్రీసాయిబాబా చరిత్ర” రెండు కనుల వంటివి. సూర్య చంద్రుల వంటివి అంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

శ్రీ సాయినాథ ప్రబోధామృతము : సద్గురు శ్రీ సాయినాథుడు మర్మగ్రహమైన సూక్తుల ద్వారా, లీలల ద్వారా, తమ ఆచరణ ద్వారా, ప్రతికదలిక ద్వారా, మందహాసము ద్వారా ప్రసాదించిన ప్రబోధాన్ని భరద్వాజగారు తమ ఆసమాన సాధనతో, జ్ఞానంతో, ధ్యానంతో ఎన్నో విలువైన సాధనా రహస్యాలను, ధార్మిక విషయాలను మనకందించుచు వాటిని భగవద్గీత, భురాన్, బైబిల్లంతోనూ సమన్వయం చేసారు. సకల జీవులకు శ్రేయస్కరమైన రీతిన మన జీవితాలను సంస్కరించుకోవడమే కదా సాయి బోధించిన మార్గమంటారాయన. సాయి ఆచరణలో చూపిన సత్యాన్ని విస్కరించేవారు సాయి భక్తులెలా కాగలరంటారు. భారతంలో “గీత” వంటిది. బైబిల్లో “సర్వన ఆన్ ది మౌంట్” వంటిది. మనిషికి గుండె వంటిది. శ్రీ సాయి చరణాలపై శ్రీ మాష్టోరుంచిన దివ్యపుష్ప మీరచన.

శ్రీ సాయి సన్నిధి : వేద వ్యాసుడు వేదాలను విభజించి పురాణాలను ఎన్నోరచించినా, లోకానికింకా ఏదో తెల్పొలనే తపనతో భాగవతం అందించడం జరిగిందని పేర్కొన్నారు. అదేవిధంగా అధ్యాత్మికంగా ఈ లోకానికి తానందించాల్సిన విషయాలను అందించాననీ, చివరగా భాగవతంలాంటి శ్రీసాయిసన్నిధి గ్రంథాన్ని రచించడం జరిగిందని భరద్వాజగారు వివరించారు. ఈ గ్రంథంలో శ్రీ సాయిని సేవించిన మహాల్పతి, శ్యామా, తాత్యా, నానా చందోర్కర్, హేమాద్రుంత్, దాసగణ, లక్ష్మీబాయి షిండే, రాధాకృష్ణ మాయా మున్గు 27 మంది భక్తుల అనుభవాలను, వారి కుటుంబ సభ్యులద్వారా, స్నేహితుల ద్వారా, వారి అనుభవాలను వారి డైరీల ద్వారా సేకరించి, రచింపబడినదే ఈ ‘సాయి సన్నిధి’ అని తొలిమాటల్లో తెలియజేస్తారు. స్వరాజ్యోద్యమ నాయకులైన బాల గంగాధరతిలక్, వారి సన్నిహితులైన జగదీశ్వర భీష్మ, దాదా సాహేబ్ ఖాపర్, ఫిరోజ్ మెహతా, కాకా సాహేబ్ దీక్షిత్లు శ్రీ

సాయిసన్నిధిలో పొందిన దివ్యానుభూతులను ఈ గ్రంథంలో శ్రీ మాష్టర్గారు వివరిస్తారు.

“ఈ సంసారమనే సముద్రంలో ‘శ్రీసాయిబాబా జీవితచరిత్ర’ గమ్యము, ‘శ్రీగురు చరిత్ర’ పారాయణ తెరచాప, ‘శ్రీసాయి ప్రబోధామృతము’ చుక్కానివంటివి అనుకుంటే ఈ ‘శ్రీసాయి సన్నిధి’ సాక్షాత్తు మనలను భద్రంగా గమ్యం చేర్చే నావ”యని పేర్కొంటూ “ఈ భూమండలమంతా ‘సాయి సన్నిధిగా’ మారి భూలోక వైకుంఠ మగుగాక”, అని కోరుకుంటున్నారు శ్రీ మాష్టర్గారు.

తొలి పలుకుల్లోనే (చివర్లో) ‘ఇట్లు భరద్వాజ’, అంటూ..... స్థలము ‘మీరున్న చోటు’ అని 1988 లోనే తమ నిజస్థితిని ప్రాత పూర్వకంగా భరద్వాజ గారు మానవాళికి తెలియజేసిన అద్భుత విషయమున్నది ఈ గ్రంథంలోనే.

శ్రీ దత్తావతార మహత్మం : (1) కలియుగంలో దత్తావతారులగు శ్రీపాద శ్రీ వల్లభులు, 14వ శతాబ్ది, పితాపురం) (2) శ్రీ స్వసింహసరస్వతీ స్వామి (గాణాపురం) 15వ శతాబ్ది) (3) శ్రీ మాణిక్య ప్రభువులు (18 వ శతాబ్ది, హలమ్మాబాదు) (4) శ్రీ అక్కల్ కోట స్వామి (18వ శతాబ్ది, అక్కల్కోట) (5) శ్రీ శిరిడి సాయి (20వ శతాబ్ది, శిరిడీ) క్లేశ్తాల ప్రాశస్త్యము వారి చరిత్రలు, ఆయా క్లేశ్తాలను దర్శించడానికి మార్గాలను వివరిస్తా, ఆయా స్థలాల్లో పాటించవలసిన విధానాలను వివరించిన గ్రంథం.

పరి ప్రశ్న? : నైతిక, శాస్త్ర విషయాలపై సాధకులు, భక్తులు, ఆర్తులు, జిజ్ఞాసువులు అడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానాలు ఇందులో లభిస్తాయి. 1. మనసు స్థిరంగా వుండాలంటే ఏమి చేయాలి? (2) అసూయ, ద్వోషాలతో నిండిన ఈ సంఘంలో మానవుడు ఆధ్యాత్మికంగా పురోగమించడం సాధ్యమా? (3) దేవుడంటే ఎవరు? ఎలా వుంటారు? సాయిబాబానే ఎందుకు పూజించాలి? (4) గొలుసు ఉత్తరాలు, పూనకాలు, నిజమేనా? (5) వుడికే అన్నం పాత్రలో చేయిపెట్టినా కాలనిది, ఎక్కడో అగ్నిలో పడబోయిన భక్తురాలి కొడుకును రక్షించినపుడు బాబా చేయి ఎందుకు కాలింది? మున్నగు శతాధిక ప్రశ్నలకు వారందించిన ఆణిముత్యాల్లాంటి సమాధానాలిందు గలవు.

శ్రీసాయినాథ పూజ : పూజ ఎందుకు? ఎలా చేయాలి? అంటూ పిల్లల పట్ల,

ప్రేమకౌద్ది తల్లిదండ్రులు అన్ని సమకూర్చు ప్రేమను వ్యక్త పరచినట్టే, దైవంపట్ల ప్రేమను భక్తిని వ్యక్తపరచుకోటంలో పూజ ఒకటి అని భరద్వాజగారు వివరిస్తారు. భావ యుక్తంగా నామావళి, షోడషోపచార విధానం, దత్తాత్రేయ అష్టోత్తరాలతో సంకలనం చేయబడిన గ్రంథం.

శిరిదీహారతులు : హారతులు ఎందుకు? ఎలా చేయాలి? అని వివరిస్తూ శిరిదీలో నాలుగు వేళలా పాడే హారతి పాటలు తెలుగు లిపిలో ఇస్తూ భావాన్ని చక్కగా తెలుగులో అందించిన పుస్తకం.

శిరిదీక్షేత్ర సందర్భము : బాబా భౌతిక దేహంతో సంచరించి, సమాధి చెందిన ఆ పుణ్యక్షేత్రంలో చూడవలసిన గురుస్తానం, ద్వారకామాయి (మశీదు) సమాధి మందిరం, లిండీబాగ్, ఖండోబా మందిరం, మరియు లక్ష్మిబాయి షిండే, మహాల్సాపతి, మున్నగు భక్తుల గృహాల్ని గురించి తెలియజేస్తూ శిరిదీ యాత్ర ఎలా సఫలం చేసుకోవాలి ఏయే ప్రదేశాల్లో ఏమి చేయాలి? అన్ని విషయాలను చక్కగా వివరించిన చిన్న పుస్తకం.

అక్కల్ కోట స్వామి - చరిత్ర : ఈ గ్రంథాన్నే The Supreme Master అన్న పేర శ్రీ భరద్వాజగారు అంగ్రంలో ప్రాసారు.

క్రి.శ. 1856 నుండి 1878 వరకూ మహారాష్ట్రలోని షోలాపూర్ దగ్గర అక్కల్ కోట గ్రామంలో సంచరించి దత్తావతారంగా కొలువబడ్డ శ్రీ అక్కల్ కోట స్వామి, శిరిదీ సాయికి సమకాలీనులు. నా రూపం శిరిదీలో వున్నదని చెప్పిన మహానీయులు. అక్కల్కోట సంస్థానపు రాజగు మాలోజీకర్ స్వామికి భక్తుడిగా మారిన విషయాల్ని, స్వతంత్ర్య వీరుడగు బలవంత ఫడ్డె అక్కల్కోట స్వామిని దర్శించి ఆయన ఆశేష్సుల్ని పొందిన అంశాన్ని, మదించిన ఏనుగును సాత్మీకంగా మార్చిన శ్రీ స్వామి దివ్య లీలల్ని ఎన్నింటినో చక్కగా వర్ణిస్తారు.

Voice of Mother : జిల్లెళ్ళమూడి అమ్మ (శ్రీ అనసూయాదేవి) జీవిత విశేషాల్ని ఇస్తూ వారి అమృత వాక్యాల్ని, ఆశ్రమ నిర్వాహకుల కోరికల మేరకు చక్కగా, విశ్లేషించారు. ‘అమ్మ’ అంటే అన్నింటికీ ఆధారమైంది. ఆది, అంతం లేనిది అంటారు.

1. The mind which is free from all differentiations is itself divinity
(అంతరాలు లేని అంతర్యమే దైవం)

2. We can live in Samsara but Samsara Should not be allowed to dwell in us. (సంసారంలో మనముండవచ్చు మనలో సంసారం (ఉండరాదు). ‘తిథులు విధిని మార్చలేవు’ ‘గుర్తే గురువు’, ‘ఇష్టంలేనిదే కష్టం’. ఇటువంటి ‘అమ్మ’ చెప్పి ఆధ్యాత్మిక సూక్తి రత్నాల్చి అందించిన గ్రంథం.

శ్రీహజరత్ తాజుద్దీన్ బాబా : ముస్లిం వంశంలో జన్మించి (1861-1925) నాగపూర్లో తిరుగాడిన గొప్ప జౌలియా (అవధూత) దివ్య చరిత్ర. వీరు మిలటరీలో పని చేస్తుండగా ఆధ్యాత్మిక శక్తులు పొంది ‘జౌలియాగా’ మారిన వీరి మహిమకు ముగ్గులై నాగపూర్ భీవ్ కమీషనర్ ‘కర్నల్ రో’ వంటి ఎందరో బ్రిటీషు ఆఫీసర్లు సాప్టాంగ ప్రణామాలర్పించారు. వీరు సమాధి చెందిన రోజు (అనగా 1925 అగష్టు 17న) సంతాప సూచకంగా అన్నట్లు యిత్యార్ నగరంలోని పాండురంగని అలయంలో రుక్కిణీదేవి, పాండురంగ స్వామి విగ్రహాలు సంతతధారగా పన్నెండు గంటలపాటు కన్నీరు కార్చిన సంఘటల్ని తెలియజేస్తారు శ్రీ భరద్వాజగారు.

టిబెట్ యోగి ‘మిలారెపా’ : టిబెట్ ప్రాంతానికి (క్రీ.శ. 1135) చెందిన బౌద్ధజ్ఞాని మిలారెపా. తన తల్లి కోరికపై కుటుంబ శత్రువులను శిక్షించుటకై బాల్యమున క్షుద్ర విద్యల్ని అభ్యసించి, దుర్భర జీవితాన్ని గడపి పిమ్మట తన ప్రవర్తనకు పశ్చాత్తాపం చెంది, సత్యాన్వేషణకై పరితపించారు. గురువు మార్పాగారు నిర్దేశించిన సాధన ద్వారా సంపూర్ణ జ్ఞానిగా మారిన వీరి అద్భుత జీవిత చరిత్ర సాధకులకు అత్యంత పరసీయము.

నేను దర్శించిన మహాత్మలు :

1. శ్రీ పాకలపాటి గురువుగారి చరిత్ర : ఈ గ్రంథంలో శ్రీ పాకలపాటి గురువు గారితో గల అనుభవాల్ని, సంభాషణలను, స్వవిషయాలను, వారి ప్రేమ భావాలనూ చక్కగా వివరిస్తారు భరద్వాజ గారు.
2. అవధూత శ్రీ చీరాల స్వామి చరిత్ర : “పండితాః సమదర్శినః” అన్న వాక్యానికి వీరి చరిత్రే సాక్ష్యం. ‘చీరాల పట్టణపు రోడ్స్‌పై సంచరించే అవధూతతో శ్రీ భరద్వాజగారు పొందిన అనుభూతుల్ని పారకులకు చక్కని హృదయానుభూతిని కల్గించేలా చిత్రించారు. ఇందలి రెండవ భాగంలో అవధూత ‘శ్రీ రాఖాది బాబా’ గారితో గల అనుభవాల్ని అందించిన చిన్న పుస్తకం.

3. శ్రీ ఆనంద మాయి మాత : ఉత్తర ప్రదేశ్‌లోని జ్ఞానస్వరూపిణియగు ‘శ్రీ ఆనందమాయి మాత’ సాన్నిధ్యంలో శ్రీ భరద్వాజగారు పొందిన ఆనందాన్ని పారకులకు పంచిపెడ్డున్న పుస్తకం.

4. అవధూత శ్రీ వెంకయ్య స్వామి చరిత్ర : నెల్లూరు జిల్లా నాగలవెల్లటూరు, గొలగమూడి ప్రాంతాల్లో వీధుల వెంట సంచరిస్తూ పిచ్చివెంకయ్యగా లోకుల దృష్టిలో పడ్డ వీరు తమ దివ్యలీలల ద్వారా అదే ప్రజలవేత భగవాన్ వెంకయ్య స్వామిగా కీర్తించబడ్డారు. 1982 ఆగష్టు 24న గొలగమూడిలో సమాధి చెందిన వీరు ‘దేవుడు ఎట్లా కన్నడుతారు. సామీ?’ అంటే, “అందరినీ సమానంగా చూసుకుంటే కదయ్యా” అని, “సంపన్నత్వం, సాధారణత్వం, సద్గురు సేవను” గల్గి యుండాలయ్యా” అని ప్రబోధించే స్వామివారి దివ్యలీలల వివేషాలు, భక్తుల అనుభవాలను ఆచార్య శ్రీ భరద్వాజగారు రసవత్తరంగా చిత్రీకరించిన గ్రంథరాజమిది.

5. సద్గురు దర్శనం : శ్రీ భరద్వాజ గారి ఆధ్వర్యంలో శ్రీ శిరిడీ సాయిమందిరం ప్రారంభోత్సవ సందర్భంగా (మార్చి, 12, 1981 విద్యానగర్) ‘సద్గురు దర్శనం’ పేరుతో (DATTAREYA పేరుతో అంగ్రమున) విడుదలయిన సావనీరో మహార్షుల, యోగుల, యోగినుల, జీవిత విశేషాలను వారి చిత్రపటములతోసహా పొందుపరచబడినవి.

6. సద్గురు జ్యోతి : 1,2 భాగాలు : 1982 ఆగష్టు 4 త్రావణ పూర్ణిమ, ఒంగోలునందలి, ద్వారకామాయి సత్పుంగ మందిర ప్రారంభోత్సవం, మరియు శ్రీ శిరిడీ సాయి ప్రధాన మందిరం, శంకుస్థాపన మహాత్మవం సందర్భముగా ‘శిరిడీసాయి కల్పరల్ మిషన్’ లాయర్ పేట ఒంగోలు వారు ఆచార్య భరద్వాజగారి మార్గ దర్శకత్వంలో “సద్గురు జ్యోతి” ప్రథమ భాగం వెలువరించారు. ఇది మాప్టారుగారు, వివిధ భక్తులు, శ్రీ ‘సాయితత్వం’ పై ప్రచురించిన వ్యాసముల సంచిక. రెండవ భాగం 1990 లో వెలువడింది.

7. మరో నంద దీపం : వివిధ ప్రాంతాలలోని వ్యక్తుల, భక్తుల, అభిప్రాయ వ్యాసాలను సేకరించి కావలి. ‘నందదీప సాయిసమాజ్’ వారు ప్రచురించిన శ్రీమాప్టారు గారి 51వ జన్మదిన అభినందన సంచిక. ఆచార్య భరద్వాజగారి

వ్యక్తిత్వం, వారు సమాజానికి చేసిన సేవ, సాయి ధర్మప్రచారాన్ని గూర్చిన విశేషాలు, భక్తుల అనుభూతులు కళకు కట్టినట్లు తీర్చిదిద్దిన ఏకైక సంచిక.

ఇవి కాక భరద్వాజ గారి అముద్రిత గ్రంథాల్లో ముఖ్యంగా (1) సాధనా రహస్యాలు (2) హోమియో వైద్య విధానం (3) సర్వన్ ఆన్ ది మౌంట్ (క్రీస్తు చెప్పిన కొండ మీద ప్రసంగం) (4) Freedom Movement ఉన్నాయి.

ఇతరులచే వీరు రచింపజేసినవి :

1. వేదమా! - ఆధునిక విజ్ఞానమా! : రచన - ఎక్కిరాల విక్రమాదిత్య.
2. అవధూత శ్రీ చివటం అమ్మ : రచన - శ్రీమతి శారదా వివేక
3. శ్రీ గురు సిద్ధారూఢ స్వామి చరిత్ర : రచన - శ్రీమతి శారదా వివేక
4. ధునీవాలాదాదా చరిత్ర : రచన - పెసల సుబ్బారామయ్య

శ్రీ భరద్వాజ గారి గ్రంథాల్లో ప్రత్యేకత :

భరద్వాజగారు పురాణాల గాథల జోలికి పోలేదు. ప్రాంతీయ, కుల, మత భేదాలను పాటించక, ఆయా చోట్లకు వెళ్లి ఆయా వ్యక్తుల్ని కలసి, విషయ సేకరణ చేసి ప్రత్యేక్కంగా పరిశోధించి నిగ్గతేల్ని సమకాలీన సాధుసత్పురుషుల జీవిత గాథల్ని బుజువులతోసహ అందించారు. వీరు అనేక గ్రంథాల్ని పరించారు. శిరిడి దర్శనానంతరం 16,17 వందల మహాత్మల చరిత్రల్ని చదివినట్లు వీరు కలిచేదు సత్పుంగప్రసంగంలో తెలియజేశారు. ‘విజ్ఞాన వీచికలు’ అన్న గ్రంథరచనకు ‘71 మంది’ శాస్త్రజ్ఞుల గ్రంథాలను పరించినట్లు చెబుతారు.

ప్రమాణం లేనిదే తానేవిషయం చెప్పులేదనీ, ప్రాయలేదనీ అనేక ఉపన్యాసాల్లో చెప్పేవారు. అందుకేనేమో వారి ప్రతి గ్రంథము ప్రామాణికమై భాసిల్లుతున్నది. బాబా చరిత్రపై అప్పటికే వచ్చిన గ్రంథాల్ని విమర్శించక ‘శ్రీ సాయి లీలామృతము’ గ్రంథాన్ని ఉత్సవోత్సవంగా తీర్చిదిద్దారు. ఉదా॥ బాబా పత్రి గ్రామంలో జన్మించడం, ఫకీరుకు అప్పగించబడటం, తర్వాత సేలూ గ్రామంలోని ‘వెంకుసా’ అనే గురువుకు అప్పగించబడి, వారిచే సర్వ శక్తులూ పొంది శిరిడి చేరారన్న కథకు ఆధారమెక్కడా లేదని అంటారు. శ్రీసాయికి పుట్టుకే లేదని, ప్రామాణికంగా ఆధారాలతో, తన శ్రీ సాయిలీలామృతం గ్రంథంలో నిరూపిస్తారు.

ఏనుక్రీస్తు, శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసుల వలె ఎక్కువ ఉదాహరణలతో,

పోలికలతో, అలంకారాల్లో కీష్టములగు ఆధ్యాత్మిక విషయానైనా అరటి పండు వొలచి చేతిలో పెట్టినట్లు రచించుట మాఘర్గారి నేర్పరితనము.

ఉదా॥ (1) భక్తి, జ్ఞానం, వైరాగ్యం, యోగం, ధ్యానం, వీటికిగల సంబంధాల్ని గూర్చి ఆధ్యాత్మిక జీవనమను ‘కారుకు’ భక్తియే ‘పెట్రోలు’, జ్ఞానమే ‘స్టీరింగ్’, వైరాగ్యమే ‘బ్రేక్’, యోగమే ‘జంజన్’, ధ్యానంతో కారు కదలడము, సద్గురువు మార్గము, పరమార్గము ‘లక్ష్మీము’ సాత్మ్వక బుధే ‘డ్రైవింగ్’. వీటిలో ఏది లోపించినా ఆధ్యాత్మికత కుంటుపడుతుందంటారు. (2) ఆధ్యాత్మికత, ధ్యానం మానవుని నిప్పియుని చేయదు-ఎలా అంటే ‘సైకిల్’ తాక్కడం నేర్చాక మాటల్లడుతూ త్రాక్కినట్లు జీవితం ఆధ్యాత్మికతలో భాగంగా (జీవితంలో ఆధ్యాత్మికత ఒక భాగం కాక) కొనసాగుతుందంటారు. (3) బాబా వద్దకు భక్తులు కలకండపలుకు వద్దకు చీమలు చేరినట్లు చేరేవారని (4) పేద బ్రాహ్మణుడికి బాబా ఇచ్చిన పొట్లం శ్రీ సాయి పైకి ముస్లింలా కన్నించినట్లు ఆ పొట్లం మాంసపు పొట్లంలా కన్నించిందని (5) నీరు ‘దైవము’ అనుకుంటే అందులోని ‘అలలు’ జీవులు అని పోలుస్తారు. (6) సాయి వేషధారణ గూర్చి. “చిరిగిన కఫ్ఫీయే చీనాంబరము. తల చుట్టూ రుమాలే రత్నకిరీటం. మసీదు ముగింటనున్న రాయియే సింహసనం. శిథిల మైన మసీదే రాజ సౌధం చేతనున్న సట్టాయే రాజ దండం. ధునిలో గల విబూదియే ధనాగారం”- అని చక్కని రూపకాలంకారముతో వర్ణిస్తారు.

భాషలో నగ్నతను పాటిస్తారు భరద్వాజ. అవధూతలు ఉన్నత్త భాషలో మార్పిక (Hidden) సందేశాలిచ్చే వారు. వారి మాటలు ఈనాటి కృతిము నాగరిక సభ్య సమాజానికి ఏమరుగు లేకుండా అలాగే అందించడంలో శ్రీ భరద్వాజ గారు గొప్పసాహసాన్ని ప్రదర్శించారు.

ఉదా॥ శ్రీ సాయిలీలామృతములో తనను దర్శించిన గుజారీ మహారాజ్ గార్చి బాబా ‘లంజకొడకా! నా రక్తమాంసాలు పీక్కు తింటానికి వచ్చావట్టా’ అని, అక్కల్ కోట స్వామి చరిత్రలో రెండు మూడు సమాధానాలిచ్చి మళ్ళీ అడిగితే ‘చెప్పుతీసుక్కొడతా’ అని, వెంకయ్య స్వామి చరిత్రలో ఒక భక్తుడు స్వామిని కుల, మత వివరాల గురించి అడగ్గా, స్వామి ‘అందరూ ముండలు రండలై వున్నారు’ అన్న వాక్యాలు, భరద్వాజగారి రచనా దైర్యాన్ని, వాస్తవ దృష్టిని తెలియజేస్తాయి. అవధూతల నోటి మాటలు ఆశీస్సులే అని తెలియజేస్తారు.

“ఏ కోణం నుండి చూసినా, ఈ విశాల విశ్వంలో నాస్తిక వాదానికి వెంట్టుక వాసి తావులేదు. అంతటా దైవమనే చైతన్యమే నిండియున్నది. నాస్తిక మత్తు మందులోంచి మేల్గొనండి. లేక పోతే గుట్టుగా నిద్రపోండి. పిచ్చిగా నాస్తిక పలవరింతలు చేయకండి”. అని ‘విజ్ఞాన వీచికలు’ గ్రంథంలో అనడంలో రచయితగా వారి నిర్మిష మాటం, వాస్తవికత తెలుస్తున్నది.

నిర్వచనా సామర్థ్యం : కొన్ని పదాలకు చక్కని నిర్వచనాస్తిరు.

1. సైతాను : అంటే తాను వేరు, సృష్టి వేరు అన్నభావన.
2. జీవితం : ‘వున్నదానితో అసంతృప్తి లేని దేనికోసమో తపన’.
3. నమస్కారం : రెండు చేతులు జోడించినపుడు ఇహము, పరము వున్నదంతా ‘భగవంతుడొక్కడే’ అని గుర్తు చేసుకోవడం.
4. అహింస : మనకు హాని చేసే వారిని, మంచి చెడ్డలు ఎరుగని పిల్ల వాడిలా తలచాలి. అదే అహింస అంటే.
5. పతువు : పాశములచే బంధించబడునది.
6. పంచాక్షరీ మంత్రం అంటే “ఇది ఏమిటి?” అని.

ఈ నిర్వచనాలు వ్యత్పుతి పరంగా నిల్వినా, నిల్వక పోయినా సాధకునికి అధ్యాత్మిక శిక్షణనిస్తాయి. అదే వాటి ప్రయోజనం.

వీరి రచనల్లో అన్నిటికన్నా ‘కామన్ సెన్స్’ వుండేది. శ్రీ సాయి కూర్చోన్న తీరు గూర్చి చాలామంది చాలా విధాలుగా వ్యాఖ్యానించారు. దీన్ని గూర్చి భరద్వాజగారు, “దేహం ధరించాక ఎలాగో ఒకలాగా కూర్చేవాలి గదా! ఎలా కూర్చోన్నా ఈ ప్రశ్న వస్తుంది కదా! ఆయన చెప్పుదలచింది లీలల్లో, మాటల్లో, ఆచరణలో బోధించారు కదా! ఒక్కొక్కరు ఒక్కోవిధంగా చెప్పారు. ఎన్ని విధాల వివరించుకున్నా అవన్నీ మన భావాలే కదా!” అంటారు. ‘శ్రీ సాయి చరిత్ర’ పారాయణ చేస్తూ వారు చెప్పినట్లు చేయడం కదా ముఖ్యం అంటారు. భరద్వాజ గారి గ్రంథాలన్నీ ప్రముఖ పత్రికలు, దేశీయుల విదేశీయుల ప్రశంసలందుకున్నవి.

ప్రముఖుల ప్రశంసలు : “అంతటా వున్న ఒకే శక్తి ఈ సృష్టిగా ఎందుకు రూపొందింది? ప్రకృతి సూత్రం ఏమిటి? వస్తు జాలాలు ఎలా ఏర్పడ్డాయి? మొదలైన అంశాలన్నీ భౌతిక శాస్త్రరీత్యా అందరికీ, అర్థమయ్యటట్లు చర్చించబడ్డాయి. రచయిత వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలు హేతువాదానికి

నిలుస్తాయి. ఇదే రచయిత ఇలాంటి పరిశోధనాగ్రంథాలను మరికాన్ని ప్రచురిస్తారని ఆశిద్దాం.” (ఏది నిజం ఆంధ్రప్రభ, ఆదివారం, 25-6-1972).

“ప్రాచీన గ్రంథాల మీద, ఇతర గ్రంథాల మీద ఆధారపడక స్వయంగా తీవ్ర పరిశేలన సల్పి, ఒక నిర్జ్ఞయానికి వచ్చి “ఏది నిజం?” వుస్తకాన్ని ప్రకటించారు. ఇందలి వ్యాసాలు, నవీన సిద్ధాంతాలతో, సరళ భాషలో వుంటూ, నవీన వాతావరణంలో, అగమ్యమార్గాన పోతున్న యువకులకీ గ్రంథం కనువిప్పగా వుంటుంది.”

ఆంధ్ర ప్రభ వారపత్రిక

“ఈ విధంగా ఆత్మతత్వాన్ని వైజ్ఞానికంగా నిరూపించే ప్రయత్నంలో 40 ఏళ్లగా వున్నాను. కొన్ని విషయాలు వ్రాయగలిగాను. కానీ ఇంత సమగ్రంగా, సహేతుకంగా నిరూపించలేకపోయాను.”

వసంత వెంకటరావు

రీసెర్చ్ ఆఫీసర్, తెలుగు అకాడమీ,
హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్, 47

"This Book is small in size but great in contents. A very abstruse matter is presented in a crystal clear manner. The Author has done immense service to Indian culture and philosophy by bringing out this book, a need of the hour, in lucid Telugu. How, we wish our college students read it carefully.

B. Kutumba Rao (Triveni)

మీరు చేస్తున్న కృషి యావత్తుపంచానికి వెలలేని ప్రేమ కానుక. మీ “శ్రీ సాయి లీలామృతం” ఎంతో అద్భుతమైనది. ఒక నాటికి గ్రంథం తప్పక కోటాను కోట్ల చేతుల్లో వుండి తీరుతుంది. మీ గ్రంథాలన్నీ ఇంతే.

...పాల్ రెష్ట్, సి యోటల్, అమెరికా ఆగష్టు 19, 1981.

అర్య!

మా సంస్థ 'The Supreme Master' (అక్యూల్ కోట మహారాజ్) గ్రంథాన్ని స్వీడిష్ భాషలోనికి తర్జుమా చేసి ప్రచురించాలని ఆసక్తిగా వున్నది”.

యు. గోలన్ (మోటాలా), స్వీడన్ 25-4-1984

మీరు వ్రాసిన 'Sai Baba The Master' చదివి పరవశించాను. ఈ

మహామహితాత్ముడైన సద్గురుని గూర్చి లభించే గ్రంథాలన్నింటిలో మీ గ్రంథం ఉత్తమమైనదిగా అమెరికా అంతటా గుర్తించబడుతున్నది. శ్రీ అక్కల్ కోట స్వామినిగూర్చి మీ రచనగూడ సాటి లేనిదే....

మీ, విలియం బైలీ

లాన్ వేగెన్ (అమెరికా) 8-4-1983

ప్రిఫెసర్ డా. సత్యపాల్ రూపేలా (S.P. Ruphela), డిల్లీ, వీరు రచించిన "Sri Shirdi Sai Baba (The Universal Master) గ్రంథం Bibliography లో భరద్వాజ గారి గ్రంథాల్ని గుర్తించారు. రూపేలా గారు ప్రాసిన "What Researches Say on Shirdi Sai Baba" అను మరొక గ్రంథంలో భరద్వాజగారి "Sai Baba The Master" గ్రంథంలోని విషయాలు ప్రమాణపూర్వకంగా ఉన్నాయని చక్కగా ప్రశంసించారు.

"The life and teachings of Sai Baba of Shirdi" "SHIRDI SAI" గ్రంథంలో ఇటాలియన్ రచయిత Rigopoulousa. "సాయబాబా ది మాఘర్" భరద్వాజ గారి గ్రంథాల్ని గుర్తించారు.

'సప్తగిరి' 'నావాణి' (విశాఖపట్నం) "The Mountain Path" (రమణాశ్రమం, అరుణా చలం) మున్నగు మాన పత్రికలలో భరద్వాజగారి గ్రంథాలపై సమీక్షలు వచ్చాయి.

18-4-1996 (6.30 PM) కు ఆకాశవాణి, రేడియో కేంద్రం, (కడప) ద్వారా 'శ్రీ ఎక్కిరాల భరద్వాజ' గారిని గూర్చి ఈగ్రంథ రచయితచే ప్రసంగం ప్రసారము చేయబడింది.

వీరి గ్రంథాలు రాష్ట్ర మంతటా మాత్రమే గాక, గుజరాత్, పంజాబ్, ఉత్తరప్రదేశ్, మధ్యప్రదేశ్, డిల్లీ, తమిళనాడు, కర్ణాటక, మున్గురు ఇతర రాష్ట్రాలకు మరియు అమెరికా, స్వీడన్, ప్రాంస్, లండన్, స్వాజిలాండ్ మున్గురు విదేశాలకు వెళ్తున్నాయి.

అధ్యాయము - 6

“ఆచరణలో ఆచార్యులు”

శ్రీ భరద్వాజగారు సర్వసంగ పరిత్యాగిగా లోకాన్ని పరిత్యజించిన వారు కారు. “బండి నడుస్తున్నపుడే రిపేరు జరగాలి” అని ‘మాష్టర్ C.V.V.’ గారన్నట్లు ప్రపంచంలో వుంటూనే మనిషి తన్న తాను సంస్కరించుకోవాలని భరద్వాజ గారు విశ్వసించారు. వీరికి నిర్దిష్టమైన ప్రాపంచిక దృక్పథముంది. పూర్వులు చెప్పిన దాన్ని కొట్టిపారవేయలేదు. అలాగని మూర్ఖంగా వాటిని అనుసరించలేదు. అలాగని దేశ సంస్కృతిని నాశనంచేసే ఆధునికతను ఆయనెన్నడూ ఆహ్వానించనూ లేదు. ఈ పరిధుల మధ్య వారి ప్రాపంచిక దృష్టిని, నిత్యజీవితంలో వారి ఆచరణ విధానాన్ని పరిశీలిద్దాం.

1. మానవతత్వం :- “పరోపకారార్థం ఇదం శరీరం” “సొంత లాభం కొంత మానుకు పొరుగు వారికి తోడుపడవోయ్”, “Love thy neighbour as Thyself”, (నిన్న వలె నీ పొరుగు వారిని ప్రేమించు) “మానవతలేని లోకాన్ని స్తుతించలేను” అన్నటువంటి మానవతా భావాలకు పరిపూర్ణిరూపణగా శ్రీభరద్వాజ జీవించారన్నది నిత్యసత్యం. కళాశాల అధ్యాపకులుగా వారికాచ్చే జీతంలో తనకుగాను అతి తక్కువ ఖర్చు పెట్టి మిగిలింది పేద విద్యార్థుల ఫీజులకు, పుస్తకాలకు, బట్టలకు, భోజనాలకు ప్రతిఫలాన్ని ఆశించక ప్రేమతో అందించటమే వారి కలవాటు. రిక్కావాడు వచ్చినా, లక్కాధికారి వచ్చినా, ఎప్పుడొచ్చినా కూర్చోబెట్టి వారి సమస్యకు పరిష్కార మార్గాన్నందించేవారు.

ఒకరోజు విద్యానగర్లో మధ్యాహ్నం 1 గం॥ సమయంలో బస్తా నిండా శ్రీ సాయిలీలామృత గ్రంథాలు తీసుకొచ్చి బస్సు దిగారు మాప్షారుగారు. మనిషి కొరకు అటు ఇటు చూస్తున్నారు. ఒకతను వచ్చి, అయ్యా ఈ బస్తా తెమ్మంటారా అని తీసుకొచ్చి గదికి చేర్చించగా, వాడికి 5 రూ॥లు ఇచ్చారు “చిల్లర లేదయ్యా” అన్నాడు ఆ వ్యక్తి. అక్కరలేదు వెళ్లు” అని మాష్టర్గారన్నారు. వాడు సంతోషంగా చాటంత ముఖంతో వెళ్తుండగా శ్రీపేసల సుబ్బారామయ్య, ఎదురై “ఏమిరా! గురువుగారి గదినుండి మహాభుజీ పోతున్నావే” అనగా, “మహారాజు ధర్మాత్ముడు! మూట తెస్తే రూ.5/- లు ఇచ్చాడయ్యా!” అని అన్నాడు. సార్తో “ఏంటిసార్? అలా ఇస్తే రేపు మూట వింటారా!” అంటే పోనీలేవయ్యా, మన బిడ్డలు అయితే

ఇవ్వమా? నేను అడక్కుండా పెట్టకుండానే నా ఇబ్బంది చూచి మూట తెచ్చి పెట్టాడు కదా! అతను ప్రేమతో తోడ్పడితే, మనమూ అలానే వుండాలనికదా బాబా చెప్పేది” అని అన్నారు మాస్టరుగారు. ఒక రోజు విజటర్స్ కూర్చోనేందుకు తివాచీ నొక దానిని భక్తులు సమర్పించగా దాన్ని ఎవరో తీసికెళ్ళారు. ఎన్నిసార్లు గుర్తుచేసిన “పోనీలే వాళ్లమాత్రం వాడుకునేందుకే గదా!” అన్నారు.

మరోసారి మాష్టర్ గారు భక్తులు సమర్పించిన తెల్లని గ్లాస్టోపంచే, తెల్ల బనీను వేసుకుని, పెద్ద సరిగంచు కండువా స్పైఫర్లగా తయారు చేయించింది కప్పుకొని ఎప్రటి నామం పెట్టుకుని కుడిచేత్తో పుస్తకం, ఇంకో చేత్తో ధోవతి పట్టుకుని శ్రీరామచంద్రుని వలె శోభాయమానంగా వున్నారు. ఇంతలో ఒక భిక్షగాడు వచ్చి “స్వామీ మీ రిచ్చిన పంచె చినిగి పోయింది, చలికి చస్తున్నాను. ఇంత పాతగుడ్డ పదేయి సామీ!” అన్నాడు. సార్ ఏదో ప్రాస్తు తలగూడ ఎత్తకుండా, భుజం మీద కండువా తీసి ప్రకృసున్న సాయి భక్తుని చేతి కిస్తు వాడి కివ్వమని సైగ చేసారు. అప్పుడాయన “సార్... ఇది సరిగంచు కండువా కదా! అని అన్నారు. (వారు పరథ్యానంలో ఇస్తున్నారేమో అని అనుకొని) మాష్టర్ గారు ఎడమ చేయి అలా అంటూ... “ఇచ్చేయ్... ఇచ్చేయ్...” అనిసైగ చేసారు.

విద్యానగర్ సాయిమందిరం నిర్మణం జరుగుచున్న రోజుల్లో మాష్టర్ గారు ఒకరోజు ఒక భక్తుని పిలిచి అమృగారిని అడిగి పంచెగుడ్డలు తెమ్మన్నారు. ఆ భక్తుడు ఆ మాట అమృగారితో చెప్పారు. ఎందుకు తెమ్మన్నదీ ఎవరికీ తెలియదు. అమృగారు కూడ దేనికి అని అడగుకుండా, ఇంట్లో వన్న విలువైన పంచెలతో సహా మూటగట్టి పంపారు. మూట విప్పి తలా ఒక వస్త్రాన్ని ఇస్తూ తలలకు చుట్టుకోండి అన్నారు. “సార్! ఇవి తెల్ల పంచెలు, గోలాల్లోని మట్టి, బురద అవుతుంది అన్నా పట్టించుకోలేదు. చివర్లో “పంచెలన్నీ బురద అయ్యాయి మేము ఉంచుకొంటామని అనగా” బంగారంగా ఉంచుకోండి. మీకోసమే గదా!” అన్నారు.

హోటల్ సుబ్బమ్మ మెన్సలో (విద్యానగర్) కొంతకాలం మాష్టర్ గారు అన్నం తినేవారు. సుబ్బమ్మ యిలా అంటుంది.” అప్పడు పూటకి భోజనం రూ. 1.25 పైనలు, వారి వద్దకు ఎవరొచ్చినా మా ‘మెన్’ కు పంపేవారు. నెల, నెల అయ్యగారే డబ్బు కట్టేవారు. ఒక్కసారి కూరలు తక్కువొచ్చినా ఏమనే వారుకాదు. కాకర కాయ పులుసు, వంకాయ బజ్జె వారికి అరుదుగా చేసి

పెట్టేదాన్ని, ఒకరోజు పాము వస్తే కొట్టడానికి కష్టాతీసుకున్నాను. “అమ్మా! కొట్టబాక, కొట్టబాక.. చూస్తుందు” అన్నారు. కొద్ది సేపటికి అది నీళకాగు క్రిందకు పోయింది. తిరిగి బయటి కెళ్లిపోయింది. అప్పట్టుండి నేను, ఎవరైనా తేళ్లు, పాముల్ని కొట్టబోతే కొట్టబాక... కొట్టబాక... స్వామి చెప్పినాడని చెప్పంటాను. మా ఇంట్లో బాధలు చెప్పుకుంటే ఓపిగ్గా వింటాడు పాపం. “బాబా బుక్కు చదివి విన్నించి, పోతాయిలే, పోతాయిలే అని అనేవాడు. పెళ్లి చేసుకున్నాక మా మెన్సుకు రాలేదు. అమ్మగార్చి పరిచయం చేసినాడు. ఈ పల్లెటూల్లో మహానుభావుడు, ధర్మాత్ముడు. అయిన పుణ్యమేకదా బాబా గుడి వచ్చింది మాకు! బాగుండేనయ్యా, మా గొప్పేదు, ఒంగోలుకు పోయెనే ఈన్నంచి” అని కన్నీళ్లు కార్చింది 65 సం॥రాల సుబ్బమ్మ.

ఒకసారి విద్యానగర్ వాకిలి గడపపై నిలబడి, వాకిలి చెక్కుపట్టుకుని మాట్లాడుతుండగా, వున్నట్టుండి “మూర్తి! ఒక ఎందుపుల్ల తీసుకురా అన్నారు. చేతి క్రింద వాకిలి చెక్కుపై వన్న తేలును ఆ యెందుపుల్లకు ఎక్కించి, తీసి మూర్తి చేతికందిస్తూ పదేసిరా దూరంగా, ‘పిచ్చిముండ’ అది చేతివేలు క్రింద వుండి కూడా కుట్టలేదు కదా! ఎందుకు చంపాలి దాన్ని” అన్నారు.

1987 లో ధర్మవరంలో జరిగిన సత్యంగంలో పళ్లెంలో వుంచిన అరటిపండ్కోసం కోతులు జొరబడుతుండగా కార్యకర్తలు వాటిని కప్రలతో బెదిరిస్తున్నారు. అది గమనించిన శ్రీ మాఘ్సర్ గారు “వాటి పదార్థం అది... వాటినే తీసుకపోవనివ్వండి” అన్నారు. ఒకప్పుడు రమణ మహర్షి ఆశ్రమంలో కోతుల బెడద గూర్చి ఫిర్యాదు చేయగా స్వామి “‘వాటి స్థలంలోకి మన మొచ్చి వాటిని తోలేస్తే ఎట్లా” అన్నారట! అదీ వారి ప్రేమ.

ఒకసారి శ్రీమతి సుబ్బలక్ష్మిగారింట్లోకి పెద్ద పాము వచ్చింది. మాఘ్సర్గారింటికి వచ్చి చెప్పగా వెంటనే మాఘ్సర్గారు అమ్మగారితో సుబ్బలక్ష్మిగారింట్లో పాము ఉండంట. వెళ్లి వస్తాను. అంటూ చి॥ వేదవతి, ద్వారకబాబులను వెంట తీసుకొని వెళ్లారు. వెనుకభాగంలో ఒక ప్రకృణ చేరి ఉన్న పాముచుట్టు విబూదిచల్లి వచ్చి మొదటి గదిలో మాఘ్సర్గారు కూర్చున్నారు. అపాము అటు, ఇటు కదుల్లుటుంది కానీ ఎక్కుడికి పోలేదు. ప్రకృఖారు కప్రలుతేగా మాఘ్సర్గారు కొట్టవద్దు అని పాములవారిని పిలిపించి, పట్టించి దూరంగా వదలిపెట్టించారు. అదీ వారి జీవకారుణ్యము.

గూడలిలోని శ్రీమతి సుబ్బరత్నమ్మ (60 సం॥లు) కేదారేశ్వర ప్రతానికి

పూజారిని పిలుచుక రమ్యని ఒక అబ్బాయిని విద్యానగర్కు పంపింది. ఆ అబ్బాయి మాష్టర్గారినే ఆనుకొని “మాష్టర్గారు మిమ్మల్ని సుబ్బరత్తుమ్మగారు రమ్యన్నారు”, అనగానే, ఆ విషయం అమ్మగారితో చెప్పగా “అంతకు ముందు, ఆమెకు బాగా లేదు కదా! పోయి చూచి రండి”, అని అమ్మగారు అన్నారు. 2 కి.మీ. నడిచి వెళ్లారు. చిత్రమేమిటంటే సుబ్బరత్తుమ్మగారికి మాష్టరుగారు ఇంటికి వస్తే బాగుండునని మనసులో ఎంతగానోవుంది. అది ఇలా లీలగా తీరింది.

ఒకసారి చెన్నయ్య యం.యస్.సి.(1975) చదువుతున్నప్పుడు టూర్ వెళ్ళటానికి ఆర్థికంగా కష్టంగా వుంది, ఆ విషయం వారి ప్రాపెసర్తో చెప్పగా వారు ససేమిరా ఒప్పుకోలేదు. రావాల్సిందే అని అన్నారు. మాష్టర్ దగ్గరికి వచ్చి చెప్పగా.... “అమెరికాకు టూర్ వేసినా సరే’ అందులో వచ్చేవారిలో మొదటగా నీ పేరు రాసుకొమ్మని చెప్పు” అని చెన్నయ్యతో అన్నారు. అదీ వారి ప్రేమ! ఎన్నోసార్లు మహాత్మల దర్శనానికి, శిరిడి దర్శనానికి మాష్టర్గారే డబ్బులిచ్చి పంపేవారు. ఇలా ఎందరికో శిరిడి దర్శనానికి చార్లీలకు డబ్బులిచ్చి పంపేవారు శ్రీ మాష్టర్గారు. అదివారి అదృష్టం! ఎవరికి కష్టమొచ్చినా తన కొచ్చినట్టే, తనకు కల్గినట్టే భావించేవారు శ్రీ మాష్టరుగారు.

శ్రీ మాష్టర్గారు గుప్తదానం చేసేవారు. ఒకసారి శ్రీ పి.సాధక్గారు కొందరు ఘకీర్లను తీసుకొని రాగా వారితో బాగా మాట్లాడి వారికి ‘టీ’ తెప్పించి, పొగాకు తెప్పించి ఇచ్చి ‘శ్రీ సాయిచరిత్ర’ ఇస్తూ పిడికెడు నిండా డబ్బు ఇచ్చారు. ఘకీర్లతో “మీరు చాలా చోట్ల తిరుగుతుంటారు కదా! శ్రీ సాయిని గురించి, ధర్మ పద్ధతిని గురించి, కొద్దిగా అయినా చెబుతుండండి”. అన్నారు. ఆ రోజుల్లో మాష్టర్గారు తన దగ్గరకు వచ్చే విద్యార్థులకు సహధ్యాయులకు అనారోగ్యంగావుంటే ఉపచారాలు కూడా చేసేవారు. హరిబాబుకు ఆరోగ్యం సరిగా లేకపోతే ప్రతిరోజు “మందు వేసుకున్నావా” అని అతనికి గుర్తు చేసేవారు. ఒకసారి దామోదర్కు వళ్లు కాలింది. చాలా జాగ్రత్త తీసుకునే వారు. “ఈరోజు ఇంజెక్షన్ తీసుకున్నావా” అని మాష్టర్గారిడిగితేనే కోటగ్రామానికి వెళ్లి ఇంజెక్షన్ తీసుకునేవాడు. ఇంకొందరికి డా॥ శ్రీనివాసుల రెడ్డితో హోమియో మందు ఇప్పించేవారు. ఇది వారి జీవితంలో సర్వ సాధారణం. శ్రీమతి లక్ష్మిరాజ్యం భర్త రెండో పెళ్లిచేసుకోవటంతో మనసు విరక్తి చెంది ఆత్మహత్య చేసుకోవాలనే దశలో (శ్రీమతి రుక్మిణమ్మద్వారా) మాష్టర్గారి దగ్గరకు రాగా, వారు చాలా ఓదార్పు

మాటలు చెప్పి శ్రీ సాయిలీలామృతం పారాయణ చేయమన్నారు. ఆమె అలా చేయగా మనసు కాస్త కుదుట పడ్డది. “వారితో పరిచయం కల్గుకుంటే నే నీరోజు వుండే దాన్ని కాదు. ఈ రోజు అంగనవాడి టీచర్గా పని చేస్తున్నాను. మనస్సు స్థిరమై బాబా మందిర కార్యక్రమాల్లో పాల్గొని చురుగ్గా పనిచేస్తున్నాను. “ఎందరి బాధల్ని విని మనసుకు వూరట కల్గించారో... బీదవారు, పొవుకారు అనే తేడాల్లేని వారు మాష్టార్గారు” అని అంటారు లక్ష్మీరాజ్యం. మోదైన మొక్కను తిరిగి చిగురింప జేయడం మాష్టార్గారికి సహజం.

శ్రీమాష్టార్ గారు మైలవరం డ్యూంకు వచ్చినపుడు, 15 రోజులక్రితం తేలు కాటుకు కొడుకును పోగాట్టుకొని బాధతో వన్న శ్రీమతి గోవిందమృను, శ్రీమతి శైలాశ్రీనివాస్ గారు మాష్టార్గారివద్దకు తీసికొనిరాగా ఆమె తన బాధ చెప్పుకుంటూ “నా కడుపుకోత చల్లారదు సామీ! నాకు చావురాలేదు. నేను చచ్చి పోతాను సామీ” అని బోరున ఏధేసింది. అపుడు మాష్టార్గారు బాధతో.... “ఆ మాటమాత్రం అనవద్దమ్మా! నీ కొడుకు ఈ దేహం కన్నా ఆ దేహంతో పని వన్నప్పుడు వాడు వెళ్లిపోయాడు. నీకొడుకు చచ్చి పోలేదనుకో, వాడు పనుండి అటు పోయాడనుకో” అని మాష్టార్గారు చాలాసేపు వూరడించారు.

విద్యానగర్ సాయిమందిర నిర్మాణంలో బాబా గారిపై భక్తితో, చెప్పులు లేకుండానే నీళ్ళుపట్టున్నారు. పాదాలు కాలుతున్న ఎండలో ఒకకాలు కాసేపు ఎత్తి పెట్టుకొని మరికొంత సేపటికి కాలు దించి, ఇంకొక కాలు ఎత్తి పెట్టుకొంటూ మందిర గోదలకు నీళ్ళుపడ్డున్నారు మాష్టారు గారు. ఇదీ వారి ప్రశ్న.

శ్రీ కోటయ్య భార్య యస్.జాలమ్మ ఒంగోలులో పూలు అమ్మకొని జీవనం సాగిస్తుంది. ఎనిమిదిమంది బిడ్డలతో సంసారం గడపడం కష్టంగా ఉండేది. దానికితోడు జాలమ్మకు గొంతు నొప్పి ఉండి, దగ్గువస్తే రక్తం పడేది. స్వామికి చెప్పుకుంటే విబూది ఇచ్చి “ఏం కాదులే” అన్నారు. దాన్ని తిన్న జాలమ్మ బాధ తగ్గిపోయింది. “ఇప్పటికీ అమ్మగారు ప్రేమతో చూస్తారు. మా బాబుకు 10వ తరగతిలో రూ. 600/- సహాయంచేసారు. నాకు రెండు మంచిచీరలు ఇచ్చారు” అంటుంది జాలమ్మ.

“ఏదైనా ఒకసారి బాధతో చెప్పే మాత్రం ఆయనకు కళ్ళ చెమర్చుతాయి. అంతగా బాధపడేవారు. ఒక సమస్య చెప్పుకుంటే వారు దాన్ని గురించి మర్చి పోరు. తిరిగి తిరిగి అడిగేవారు మనం మర్చిపోయినా” అంటారు

విక్రమాదిత్యగారు. సాగరానికి ఒకహద్దు, పరిమితి ఉన్నది, భరద్వాజగారి ప్రేమకు పరిమితిలేదు.

2. ధర్మం : “ధర్మో రక్షతి రక్షితః” : “ధర్మాచరణ లేని ఆధ్యాత్మికత పునాదిలేని భవనంతో సమాన మని ధర్మాచరణలో మహాత్మల మాటల్నే తీసుకోవాలి’ అని వారు భావించారు. శ్రీ భరద్వాజగారితో ఒకసారి చిరంజీవి పి.రామారావు మీరు ధర్మం తప్పినారంటున్నారు కొందరు” అని అనగా..... “బరేయీ! నేను ధర్మం తప్పదం అంటూ జరిగితే తూర్పున ఉదయించే సూర్యుడు పడమట ఉదయిస్తాడు గుర్తుంచుకో! అలా అనేవారిలో, ఒక్కరైనా బజార్లో కన్నించే అనాధల్లో ఒక్కరికైనా తృప్తిగా ఒక పూట అన్నంపెట్టారా! ఆలోచించుకోమను” అని అన్నారు.

సాయిబాబా మిషన్ (బంగోలు) సభ్యుల్లో కొందరు నిర్వహణలో అవకతవకలకు పాల్పడగా వారు బంధువులైనా, కాకపోయినా తెలిసిన వెంటనే కమిటీ ఏర్పాటు చేసి నిష్పక్షపాతంగా బయటికి పంపించారు. “విద్యానగర్ సాయిమందిర నిర్మాణానికి బ్లాక్లో సిమెంట్ కొని వాడుతున్నట్లు విన్నాను. మీ ఆధ్వర్యంలో జరిగే మందిర నిర్మాణానికి అలా చేయడం ధర్మమా?” అని నేను (రచయిత) ప్రాసిన ఉత్తరానికి సమాధానమిస్తా, “బ్లాక్లో సిమెంట్ తెప్పించాల్సిన అవసరం మనకు లేదు. నీవు విన్నది పొరపాటు”. అని సమాధాన మిచ్చారు. ధర్మం విషయంలో “మన బిడ్డను ఎత్తు కున్నప్పుడు ఆ బిడ్డ అపరిశుభ్రముచేస్తే బిడ్డను విసరి వేయము కదా! క్రిందికి దించి శుభ్రంచేసి తిరిగి ఎత్తుకోవాల్సిందే కదా! అలానే సాధన విషయంలో కూడా మనం చెప్పాల్సిందే. మన దగ్గరికి వచ్చేదెందుకు? తెల్పుకోవాలనే కదా. మరి సరైన పద్ధతిలో తెల్పాల్సిందే” అంటారు.

“మాయ, బ్రహ్మం లాంటి వేదాంతపు మాటలు చెప్పి, విబూది, కుంకుమ, అక్షింతలు తీయడం లాంటి నాలుగు చిట్టాలు చూపిస్తే చాలదా! ఇక చూస్తూ! తమాషా, క్యాలో నిల్చుంటారు అమాయక భక్తులు. ఎంచక్కా ఆశ్రమాల్లో అన్ని సుఖాలు అనుభవించవచ్చు. కానీ ఇవన్ని ధర్మ విరుద్ధం కదా!” అంటారు శ్రీ మాష్టోరు గారు. శ్రీ యం.వేణుగోపాలరెడ్డి (మానెంపల్లి, అనంతపురం జిల్లా) గారికి మహిమలజోలికి వెళ్క ధ్యానం చక్కగా సాగేటట్లు చూచుకోవాలి అని మాష్టోరు గారు చేసిన సూచన మరవరాదు. బ్రహ్మాచర్యంలో ఉన్నా, గృహస్థాశ్రమంలో ఉన్నా, ఏ ఆశ్రమంలో ఉన్నా మొదట ధర్మం, కృతజ్ఞతల్నే ముఖ్యంగా భావిస్తారు. ఏదైనా సంఘటన జరిగితే, అ సంఘటనే మనకు జరిగితే

ఎలావుంటుంది అని ఆలోచిస్తే, సరిగ్గా ధర్మం చేయగలమంటారు. ఉదా॥ మనస్తీల విషయమున పరుల ప్రవర్తన ఎలావుండాలని కోరుకుంటామో, పరస్తీల పట్ల మన ప్రవర్తన అలానే ఉండాలి అని అనుకోవాలి. బాబా పూజ ఎంతచేసినా, శాస్త్రజ్ఞానం ఎంత వచ్చినా, ఎన్ని సిద్ధులు లభించినా, ధర్మంలేకుండా ‘రాక్షసత్వం’ వుంటే ఎట్లా? మనిషి మనిషిగా సాటి వారిపట్ల వుంటే చాలు” అంటారు.

ధర్మ బధమైన జీవితానికి అసూయలు, నిందలు ఎదుర్కొక తప్పవ. శ్రీ వెంకటకృష్ణగారన్నట్లు “భరద్వాజ గారు ఎన్నుకున్న దారిలో అన్న పల్లేరు కాయలే” ఎన్ని వాడిదుడుకులలోనైనా ధర్మంగా ఎలా ఉండాలో మానవజూతికి నడిచి చూపిన మహానీయమూర్తి శ్రీ భరద్వాజ గారు.

3. ధనార్థనలో ఏరి దృష్టి : ‘ధనం మూలం మిదం జిగతే’ అను మాటలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వక ధర్మబద్ధంగా అవసరమున్నంత వరకే ఆర్జించారు. “జీవన విధానం ఎన్నుకోవటంలో ఒక పద్ధతివుండాలి” అంటూ “సారాయి బుడ్లు అమ్మి, డెకాయిట్లు చేసి, లంచాలు లాగి బ్రతకాల్చిన పని లేకుండా సాటి వారికి శ్రేయస్సు కల్గించే పద్ధతిలో జీవించాలి” అన్నదే ఏరి దృక్పథం. తనకొరకు, తన కుటుంబం కొరకు, ఆస్తులు, అంతస్తులు పెంచుకోలేదు. మిద్దెలు, మేడలు కట్టుకోలేదు. బ్యాంకుల్లో డిపాజిట్ చేయలేదు. జీవిత భీమా పథకాలా అసలే లేవు. ఏరోజుది ఆరోజే! ఎవరెంత డబ్బు తీసుకున్నారనేది గుర్తు పెట్టుకుని పదే పదే వారి నడగాలనే ధ్యానే కన్నించదు. ఆయనకు అడవిలో జానెడు స్థలంగానీ... ఊర్లో ఒక ఇల్లగాని లేదు. కొందరు వీరివద్ద తీసికెళ్లిన బుక్కు అన్ని అమ్మి డబ్బులు వచ్చినా వారి వారి కమీషన్ పట్టుకొని మిగిలిన సామ్య చెల్లించకుండా చీట్లు కట్టుకోడానికి, వ్యాపారాలు చేసుకోడానికి ఇంట్లో, సోఫాలు బీరువాలు కొనడానికి వాడుకున్నారని, తెలిసినా ఆయన పిలిపించి మాట్లాడలేదు. రమణ మహర్షి ఆశ్రమంలో పని చేయు ఒకవ్యక్తి సరుకుల కొనుగోలులో కమీషన్ సంపాదించుకునే విషయం వేరాక భక్తుడు గమనించి భగవానులతో చెప్పగా.... “వాడికి కావాల్సింది వాడు మూటగట్టుకుంటున్నాడు, నీక్కాపల్సింది నీవు కట్టుకో” అన్నారట! అట్టిదే భరద్వాజ గారి దృష్టి. ధనం విషయంలో ఒక రోజు క్రొత్తగా వచ్చిన వ్యక్తి “మనకు ఏ వస్తువు కావాలన్నా భరద్వాజ గారి రూమ్కు వెళ్లి తెచ్చుకోవచ్చు. ఏమంటే అక్కడ అందరూ కళ్లు మూసుకుని కూర్చొని వుంటారు ఎవరి మటుకు వారు అన్నారు”. ఇంటి పైనాన్న విషయాలు చూస్తున్న విక్రమాదిత్యగారు వెళ్లి పైనాన్న ప్రాభుమ్సి చెప్పి కష్టంగా వుంది అని చెప్పే “నా బిడ్డల ఇంట్లో అన్న వస్త్రాలకు లోటుండదు

అని సాయి చెప్పారు గదా! అందుకు ఇబ్బంది లేకుండా ఆయన చూచుకుంటారు. నీవేమీ అందోళనపడాల్సిన పనిలేదు” - అని దైర్యం చెప్పేవారు, మనసు కుదుట పడేటట్లు. శ్రీశేషాద్రితో డిగ్రీ చదువుయ్యాక “అన్నిటికన్నా ఉత్తమం వేరే వారి మీద ఆధారపడకుండా జీవించడం. నీవు వ్యవసాయం చేయడం మేలు. ప్రాణ్ లేకుండా జీవించేది వ్యవసాయంలోనే” అన్నారు. అప్పుడప్పుడు వీరు వ్యవసాయపు భర్యులకు మాప్పారు వద్ద డబ్బు తెచ్చుకుని తిరిగి ఇచ్చేవారు. మాప్పార్ గారు విద్యానగర్ నుండి ఒంగోలు వెళ్లాడు చాలాకాలానికి విద్యానగర్ వచ్చినప్పుడు అచటి వారంతా ఆనందంతో గోపాలురు శ్రీకృష్ణుడి చుట్టూ చేరినట్లు చేరి మేళ తాళాలతో, బాజా భజంత్రీలతో తీసుకుని వెళ్లారు.

ఆచార్య భరద్వాజ గారి పుట్టినరోజు పండుగకు (బంగోలు) విలువైన బట్టల్ని ఒక వ్యక్తి సమర్పిస్తే, ఆ వెనుక బీదవాడు వచ్చి నమస్కారం చేయగానే ఆ చేతుల్లో ఈ బట్టలు పెట్టేవారు. విజయవాడలో వుంటున్న శ్రీసుబ్బరాజు (విజయవాడ) గారి ఇంటి శంకుస్థాపనలో దక్కిఱ ఇస్తే ఇంకాకరికిచ్చేసారు, మరొక రోజు విజయవాడ నుండి ఒక వ్యక్తి వచ్చి తన కప్పాలు చెప్పుకుని సహాయంగా కొంత పైకం కావాలని అడగగా సరిగ్గా, అదే సమయంలో ఒకవ్యక్తి వచ్చి కొంతపైకమిచ్చి గ్రంథముద్రణకు వినియోగించండి అని ఇచ్చివెళ్ళగా ఆ పైకం ఏరి చేతిలో పెట్టారు.

యాత్రలో డబ్బులు మిగిలాయని శ్రీ జయచంద్రారెడ్డిగారు మాప్పార్ గారికి ఇప్పబోగా అవసరంలేదు, బుక్కు ప్రింటింగ్కు, పత్రిక భర్యుల కిప్పండి అన్నారు. ఒకసారి వివేక వర్ధని కళాశాలలో, పైప్రాభాద్రీలో పని చేస్తున్నపుడు జిల్లెళ్ళమూడి వెళ్ళటానికి డబ్బు లేకపోతే పాత న్యాన్ పేపర్స్ అమ్మి... ఆ డబ్బుతో వెళ్ళారు. మాప్పరు గారు కొత్తగా ఒంగోలు చేరిన రోజులు అవి. ఉద్యోగం లేదు కీప్ప పరిస్థితుల్లో వున్నారు. ప్రెస్ బాధ్యతలు పూర్తిగా వారే చూసుకోవలసి వచ్చింది. నివసించేది పాత ఇంట్లో, ద్వారక పురిటిలో బిడ్డ. పైనుండి పెంకులదుమ్ము రాలకుండా పాల్చిన గోనె పట్టాలు కట్టారు. ఇప్పన్ని చూసి శ్రీ పి.సుబ్బరామయ్య బాధపడి కొంత తోడ్పుడుదామని మాప్పరుగారికి తెల్పగా “మీ రెక్కడ వుంటే అక్కడ సత్పుంగం చేయండి. అదే నాకు లక్ష్మలుగా సహాయం చేసినట్లు” అన్నారేగాని పట్టుమని పదిరూపాయలుగూడ అడగలేదు శ్రీ మాప్పరు” గారు అని అంటారు శ్రీ సుబ్బరామయ్య.

4. కులమతాల పట్ల : “ఎక్కడ ప్రపంచం ముక్కలు ముక్కలై ఇరుక్కెన గోడల

మధ్య ప్రగ్గి పోవడం” అని విశ్వకవి తాగూర్గారన్నట్లు, కులాలు, వర్గాలు, మతాలు మనిషికి, మనిషికి మధ్య సభ్యతను, సమానత్వాన్ని పెంపాందించక అడ్డగోడలుగా నిలిస్తే అటువంటివాటిని పట్టించుకోనవసరం లేదు అన్నదే భరద్వాజ గారి ప్రాపంచిక దృష్టి. నిజజీవితంలో తాను బ్రహ్మాణుడనని, శ్రీవైష్ణవుడననే ఆలోచన కలలో కూడా రానివ్యని యోగిగా వుండేవారు. వారి వద్దకు వచ్చే వేలమందిలో భిన్న కులాల, వర్గాలవారుండటం, వారి రచనలను కుల, మత, వర్గ భేదాల్లేకుండా చదివే అసంఖ్యాక పారకులే అందుకు సాక్షం.

ఒంగోలు ద్వారకామాయి సత్పుంగ మందిర ప్రారంభోత్సవ సమయంలో ఆయన అగ్రవర్జాల వారి చెంతన, కలవారి ప్రక్కన మాత్రమే కూర్చొని ముందుగా భోంచేస్తారు అనుకుంటుండగా... అందుకు విరుద్ధంగా అందరి భోజనాలయ్యాకే చివరి బంతిలో నాప్రక్కనే కూర్చొని భోంచేసారు. అంతేగాదు అవసరమైనప్పుడు ఆయన వర్జాంతర వివాహాలు జరిపించారు కూడా. సొంత మరదలికే వర్జాంతర వివాహం చేసినప్పుడు ఎంతో వైరుధ్యాన్ని ఎదుర్కొపలసి వచ్చినా వెనుకాడ లేదు. ప్రశ్నించడానికి వచ్చిన బ్రాహ్మణులు వాదనకు దిగినప్పుడు వారిని శాస్త్రపరంగా వాదనలో ఒప్పించి వివాహాన్ని జరిపించారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

“మా ఇంటికి మాష్టార్ గారు వచ్చినప్పుడు, వారిని చూట్టానికి వేరే మతస్థులు రాగా, ఆమెతో మాట్లాడ్డానికి నేను సంకోచిస్తుండగా మాష్టార్ గారు ఆమెతో చాలా గౌరవంగా మాట్లాడి ‘శ్రీ సాయి లీలామృతం’ గ్రంథ మిచ్చారు - అంటారు శ్రీ జయలక్ష్మీగారు (విజయవాడ).

1. శ్రీ మాష్టార్గారి స్నేహితుడు శ్రీ వెంకటకృష్ణగారు ఇలా చెప్పారు : “మా బంధువుల అమ్మాయి వేరొక అబ్బాయిని పెళ్ళి చేసుకుంది భరద్వాజ!” అంటే... పక పకనవ్యి... “వింటి మ్యారేజెస్ అన్నీ మనమే చేస్తున్నామా! అంతా బాబా దయవల్ల జరుగుతుంది. దాన్ని గూర్చి ఆలోచించడం దేనికి?”... అన్నారు. బాబాను నమ్మారువారు. మనం నమ్మితేసరి లేకపోతే వారికేంటి నష్టం? ఆయనను సలహా అడగడం, ఆయన అమాయకంగా చెప్పడం, అదిపట్టుకుని లాగడం అట్లా ఆయన్ని ఇబ్బందులకు గురిచేసారు. వేధించారు. ఆయనపై రాళ్ళవేయని వారెవరండీ, అసలు ఇప్పుడు సమాజంలో వుండే కులాలు, వర్గాలు అన్నీ హిపోక్రసీకదండి! ఇవన్నీ రాజకీయాలే కదండీ, అల్లాను చూసిన ముస్లింలలో, క్రీస్తును చూసిన క్రిష్ణియన్లో, కృష్ణని చూసిన హిందూవులలో, కులమత భేదాలుంటాయా చెప్పండి. రాఘువేంద్రస్వామి గొప్ప మహాత్ముడు స్వచ్ఛమైన

సంప్రదాయాల ఆచారం కలవాడు మరి ‘బీదర్’ చరిత్ర చూస్తే వారు ముస్లిమ్ దగ్గరకు వెళ్లినట్లు తెలుస్తుంది. అంతేనండీ, భరద్వాజ పరిమిత భావాల్ని దాటిన వ్యక్తి అంతే”.

“మానవత్వాన్ని పెంచేదే మతం” అని భావించిన శ్రీ భరద్వాజ గారు నిండైన మానవత్వంతో ఉంటూ చుట్టూ ప్రక్కల వారు అలా వుండేలా సూర్యినిచ్చారు. శ్రీ పి.సాధిక్ గారిని (విద్యానగర్ ఓరియంటల్ కళాశాల సంస్కృత అధ్యాపకులు) నమాజు శ్రద్ధగా చేసుకొమ్మని ఖురాన్ చక్కగా చదవమని చెప్పేవారు. వారితో కలిసి “కసుమూరు” మున్నగు ముస్లిం మహాత్మల దర్గాలకు వెళ్లేవారు. ‘సూఫీ సెయింట్స్’ ను గురించి, బుద్ధిష్ట మాంక్స్ గురించి చెప్పేవారు. ఖురాన్ బాగా చదివేవారు. “ఆయనకు ఒక మతం అంటే ఇష్టం అని ఎవరైన అంటే నవ్వాస్తుంది అంటారు సాధిక్. సాయి బాబాకు కూడా ఎవరైనా మతం అంటగట్టబోతే ప్రతి ఘటించేవారు శ్రీ భరద్వాజ గారు. ‘బ్రాహ్మణులకంటే ఎక్కువగా నన్ను అభిమానించారు భరద్వాజ గారు’ అని అంటారు శ్రీసాధిక్గారు. “ఉదయగిరిలో ఉన్న బాబా మొయినుద్దిన్ చిస్తిగారి వంశస్తులైన ‘హజరత్మియా చిస్తిబాబా’ ఆచార్యుల వారిని ఆలింగనం చేసుకొని దస్తీలో నుండి తరతరాలుగా వారి వద్దనున్న ‘రూపాయి’ బిళ్ళను ఆచార్యుల వారికి బహుమానంగా యిచ్చి తమ కృజ్ఞతలు తెలియజేసారు” అంటారు శ్రీ ఎమ్. రామచంద్రరావు (బంగోలు).

కొత్తపాతెంకు మాష్టోర్గారు వస్తున్నారని తెలిసి శ్రీమతి నరసమ్మగారు స్వీట్స్ చేయగా “మా ఇంటికిరాక మాష్టోరు గారు ముందు ఎవరించికి వెళతారు?” అనుకొంటుండగా... మాష్టోరు గారు నేరుగా కుమ్మరి వెంకట్రామయ్య గారింటికి, ఇంకాకరి ఇంటికి వెళ్లి చివరల్లో వీరింటికి వచ్చారు. అప్పుడు మాష్టోర్ గారికి స్వీట్స్ పెట్టగా “ముందు అందరికీ పెట్టమ్మా నేను తిన్నట్టే” అన్నారు. అలాగే రమణమ్మ అను బీదరాలు మాష్టోర్గారిని చుట్టూనికి వచ్చి కూర్చోటానికి జంకుతుండగా “ఇక్కడంతా సమానమే కూర్చో” అని అనడంలో శ్రీ భరద్వాజ గారి విశాల దృష్టి తెలియుచున్నది.

5. “వేష భాషలు” :- శ్రీ భరద్వాజ గారు ఆధ్యాత్మికతను ప్రత్యేకంగా చాటుకునే వస్త్రాలను ఏనాడు ధరించక కేవలం లుంగీలు, బనియన్లు, చౌక్కలనే చీనాంబరాలుగా, నిఘంటువునే తలగడగా, చిరుచాపనే హంస తూలికా తల్పంగా వాడుకునేవారు. భగవాన్ రమణమహర్షిని దర్శించడానికి వచ్చిన భక్తులు,

అప్పుడప్పుడు వంట పనుల్లోను, ఇతర పనులలో ఉన్న భగవానుల వద్దకు వెళ్ళి భగవానులెక్కడ అని అడిగేవారట. భరద్వాజుల వారూ అంతే. ఏదో ఒక పనిలో నిమగ్నమై అతి సామాన్యంగా ఉండేవారు.

తన వద్దకు వచ్చే వ్యక్తులు, మాసిన, చిరిగిన గుడ్డలు వేసుకున్నారా, పట్టు వస్త్రాలు ధరించారా అనే దృష్టి ఏకోశానా వారిలో కన్నించదు. తన ఇంట్లో ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలు, మహాత్మల ఫొటోలు తప్ప, బంగారునగలు, మారుతీ కార్టలు, వి.సి.ఆర్లు, కలర్ టి.వి.లు చోటుచేసుకోలేదు. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే "Simple Living High Thinking" అన్న గాంధీయ మార్గం వారిది.

వారికి కళాశాలలో వచ్చే జీతంతో హాయిగా లగ్గరీగా బ్రతుకవచ్చు. కాని ఆ డబ్బంతా పుస్తకాలకు, మహాత్మల దగ్గరకు వెళ్ళటానికి, కష్టాల్లో వున్న వారిని ఆదుకునేందుకు ఖర్చు పెట్టేవారు. స్వంతానికి బట్టలు కుట్టించుకుని గొప్పగా, డాబుగా వుండాలనే ధోరణి కన్నించదు. కాలేజీకి వెళ్ళడానికి ఫ్యాంట్, పర్ట్ వుండాలి. ఆ Concept అంతవరకే. మెటీరియల్గా ఆలోచించేవారు కాదు, లెక్కచేసేవారు కాదు, తన ధ్యేయాన్ని, లక్ష్మీన్ని సాధించాలి అంతే.

6. సమయం సద్గునియోగం : ‘కాలాయ నమః’ ‘కాలస్వరూపాయ నమః’ ‘ఆకు చివర్లో నున్న నీటి బోట్టు ఎప్పుడు రాలి పోతుందో తెలియదు.’

“మేను క్షణభంగురంబగుట మానసమున
నుంచి రేపు చేసేదమనుమాట మాన
వలయు సద్గర్భముల నేడె సలుపవలయు
ఎల్లి మన ముందుమో లేదో యొఱుగరాదు”.

– (కందుకూరి నీతిదీపిక)

“వైద్యుడు ఇక తగ్గదని నిర్ణయించిన, రోగ బాధలను మత్తు మందులతో మరిచిపోయే” విధంగా కాలాన్ని ఎలా గడపాలో అర్థంగాక, సినిమాలు టి.వీలు, క్లబ్లుల్లో, కాలాన్ని గడుపుతూ మనశ్శాంతిని పొందటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాం ఈనాడు. ఇట్టి కాలక్షేపాలద్వారా తమకు, సాటి సమాజానికి చేటు కల్గించడం గాక మరేమున్నది? దీనికి పరిష్కారం మనిషి సంఘునేపలో ఏదో ఒక సత్యార్థంలో నిమగ్నమై పుంటూ, మహాత్మల చరిత్రలను చదువుతూ వారిదర్శనం చేసుకోవడమే ముఖ్యమని భరద్వాజ గారు భావించారు. “క్షణక్షణం ఆత్మవికాసానికి కృషి చేయుటయే మానవ జీవిత లక్ష్మి గావాలి” అని భావించిన భరద్వాజ గారు

నిత్యం ఏదో పుస్తకాన్ని చదువుతూ రచనలు చేస్తూ ‘కలకండ పలుకు వద్దకు చీమలు చేరినట్లు’ వారి పలుకులకై వచ్చే వివిధ వ్యక్తుల మనోభావాలకు తగ్గట్టు ఊరట కల్గిస్తూ, ఆధ్యాత్మిక విషయాల్ని చర్చిస్తూ కన్నిస్తారు.

కొన్ని సంవత్సరాలనుండి అనారోగ్యంతో వున్న శ్రీమతి గారికి మందిప్పిస్తూ, బిడ్డలతో పట్టుమని పది నిమిషాలు మాటల్లాట్టానికి, కబుర్లు చెప్పటానికి, వారిని పికారుకు తీసుకెళ్ళాటానికి తీరిక లేకున్నా, మనకెంతో సమయాన్ని కేటాయిస్తారంటారు చి॥ పి.వి. రామారావు.

వివాహానికి పూర్వము, అనంతరము వారు తెలుసుకున్న సిద్ధాంతాన్ని సమాజంలోనికి తెచ్చే ప్రయత్నంలో ఉద్యోగ నిర్వహణతో పాటు సత్సంగాలు, సద్గౌప్యలు. ఉపన్యాసాలు, సాయి మందిర నిర్మాణాలతోనే ఆయన తన సమయాన్ని గడపటం అందరికీ సుపరిచితమే.

7. చిన్న పిల్లలతో భరద్వాజ : “సంసారానికి, భార్య భర్తలు రెండు చక్రాలవంటివారు” అని భావించిన శ్రీ భరద్వాజ గారు భార్య, బిడ్డలపట్ల బాధ్యత వహిస్తూనే ఆధ్యాత్మిక ప్రచారం చేసారు. ఆధ్యాత్మికత పేరిట గృహస్తాపనం పట్ల, నిర్మక్షం చేయరాదనేదే పీరి దృక్పథం. పిల్లలపట్ల ఎలాంటి సమయంలోకూడా విసుగు చెందక వారితో కలిసిపోయి ఆడుకునేవారు.

చి॥ ద్వారకాబాబు “నాన్నగారి గురించి చెబుతూ” నాన్నగారు మాతో కలిసి క్రికెట్ ఆడారు. బాణాల ఆట ఆడేవారు. ఎవరితో మాటల్లాడుతున్నా సరే నేను వెళ్లి బాణాల ఆట ఆడిస్తారా... నాన్నగారు అంటే వెంటనే ఒక చేత్తో నాచేతిలో బాణాలు తీసుకుంటూ ఎదురుగా వున్న స్విచ్ బోర్డుకు బాణం కొట్టేవారు. అలా వచ్చిన వారితో మాటల్లాడుతునే నన్ను ఆడించేవారు. గోళీలు ఆడించేవారు. చిన్నపిల్లలతో ఆడుకోవాలంటే నాన్నగారికి భలే సరదా! ఆటల్లో నాన్నగారికి తెలిసిన Ideas ఇచ్చేవారు.

నేను, వేదక్క Time లోపల చదివేస్తే, మా Home work కాగానే వచ్చి మాతో ‘క్యారమ్స్’ ఆడేవారు. బయట ఆడుతుంటే గోడదగ్గర సాగిలబడి చూస్తూ డైరక్షన్ ఇచ్చేవారు. పరీక్షల టైమ్లో కూడా ఆడించేవారు. మిద్టపైకి వచ్చి గాలిపటాలు ఎగురవేయించేవారు. ఇంటలిజెన్స్ పెరిగే దానికి చెస్ మొ॥ ఇండోర్ గెమ్స్ వస్తువులు తెచ్చేవారు. ఆటల్లో మేమే గెలుస్తామనే Confidence పెరిగేలా ఆడించేవారు. పొరపాటున ఓడిపోతే “నీవు గెలువలేవు, నీచేత గాదుపో”

అలా ఎప్పుడూ అనరు. ఇప్పటికీ నాకు దేంట్లో కూడా ఓటమే లేదు అనే నమ్మకం వుంది.

ప్రాద్యన్నే ఆసనాలు చేయించేవారు. జలనేత్రి, సూత్రనేత్రి చేయించేవారు. భగవద్గీత శ్లోకాలు చదివించేవారు. వర్షం వచ్చినపుడు నీళ్ళలో కాసేపు కాగితపు పడవలు చేయించి నీటిలో వదలి ఆడించేవారు. ఒక్కసారి ఆరతికి ప్రాద్యన్నే లేపేవారు. ఆరతి కాగానే “డాట్స్” అడిగితే చెప్పేవారు. రోజుా ప్రాద్యన్నే మాకు లెసన్న చెప్పారు. తప్పుచేస్తే “మీ టీచర్ దగ్గరికి వస్తాలే కబురు చేయటానికి” అని బెదిరించేవారు. తిట్టేవారు కాదు.

భోజనం చేయనని నేను మారాం చేస్తే... పోటీలు పెట్టి అదిగో తినేసాడు మావాడు తినేసాడు, తినేసాడు, మా ద్వారకా అంటూ.... తినేటట్లు చేసేవారు.

ఏదైనా తినుబండారాలు కొంటానని అల్లరి చేస్తే వేరే చోటికెళ్లి వచ్చాక కొంటామని చెప్పి ఈ లోపల అవి తింటే వచ్చేనప్పాలు చెప్పి కన్నిస్తే చేసేవారు. పిక్నిక్స్ లో కూడా ముద్దలు చేసి తామే అన్నం కలిపి అందరికి పెట్టేవారు.

ఒకసారి సత్పుంగం చేస్తున్నప్పుడు నేను మధ్యలో వెళ్ళి ‘ఇంటింటి రామాయణం’ అనే సినిమా పాట పాడితే ఏమి తిట్టలేదు. “బాగుంది..... బాగుంది వెళ్ళి ఆడుకో వెళ్ళు” అన్నారుగాని కోపుడలేదు. మాష్టర్ గారు ఏమంటారో చూడడానికి కుర్రాళ్ళు అలా పాడమని నన్ను పంపారని తరువాత తెలిసింది. అటల్లో మిగిలిన పిల్లలతో కలసి ఆడితేనే ఆనందం. నా Friends తో కలిసి అడేవారు నాన్నగారు. అని అంటాడు చిన్నారి ద్వారకాబాబు.

చి॥ వేదవతి - నాన్నగారి గురించి చెబుతూ “నాన్నగారు Class books తోపాటు జనరల్ బుక్స్ ఎక్కువగా చదివించేవారు. “నన్ను చూడు ఎన్నిబుక్స్ చదివేస్తున్నానో నీవు అలాచదవాలి” అనేవారు. బుక్స్ చదువుతుంటే అందులో గొప్పవారు గొప్ప, గొప్ప పనులు చేసేవారు అని వుండగా “ఓహో! నాన్నగారిలా గొప్ప పనులు చేయాలి అన్నించేది. 4, 5 వ తరగతికి వచ్చేసరికి షైక్సపియర్స్ బుక్స్ టెంపెస్ట్ (Tempest) మిడ్ సమ్మర్నైట్ ట్రీమ్ (Midsummer night dream) ఇంకా ‘గిలివర్స్ ట్రూవెల్స్’ చాలా, చాలా బుక్స్ చదివించారు. మేరి అనే స్టోరి నాన్నగారు చెప్పుంటే ఏధ్యసేదాన్ని. అందులో తల్లి కొరకు మేరి అనే అమ్మాయి కష్టపడి పనిచేసేది. ఒకటవ తరగతిలోనే ఆవు, పులి కథలో ఆ

ఆపు తన పిల్లకు పాలుపట్టి తిరిగి పులి వద్దకు నిజాయితీగా వెళ్తుంది. ఆ కథ వింటూ నేను ఏడుస్తుంటే “ ఏమీ కాదు, చూడు! సత్యంగా ఉంటే ఏమీకాదు!” అంటూ కథ పూర్తి చేశారు. ఎక్కువగా అప్పొనమి గురించి (నక్కతాలు) ప్రకృతి గురించి, ఇంగ్లీషు, హిస్టరీ, జాగ్రథీ, ఫిజిక్స్ ఎక్కువగా చదివించేవారు. పద్మాలు, శ్లోకాలు, భగవద్గీత, విష్ణుసహప్రసాదం నేర్చించేవారు.

కరెంటు పోయినపుడు ఆరుబయట కూర్చుని ఆకాశాన్ని చూపిస్తూ నక్కతాల గురించి, వేదాలగురించి, చెప్పేవారు. ద్వాన్ని గురించి ఇలా చేయాలి. అలాచేయాలి అని సూచనలిచ్చేవారు. “నేను” అంటే ఏమిటి అనేవారు? నేనంటే వేదమ్మను అనేదాన్ని. నా ద్వాన్ని ప్రోగ్రామ్సుకు నాన్నగారు వచ్చేవారు. నాతో ఎక్కువగా క్యారమ్సు ఆడేవారు. మేమిద్దమే ఒక్కోసారి అదే ఆట రెండు, మూడు రోజులు కూడా ఆడేవారము. ఛైనీస్ చక్కర్ ఆట, బోడోగేము, వైకుంఠ పాళి ఆటలు ఆడించేవారు. ద్వారక వచ్చి “నాన్నగారు, నాన్నగారు పాకిస్తాన్, పాకిస్తాన్ అనండి అనేవాడు. అపుడు నాన్నగారు పాకిస్తాన్, పాకిస్తాన్, అనగా ‘నీజుట్టు పట్టి పీకిస్తాన్’ అనేవాడు. ద్వారక, అట్లే “జూన్, జూలై” అనమనేవాడు. నాన్నగారు జూన్, జూలై అనగానే “చెవులు పట్టిలాగేయ్” అని నాన్నగారి చెవులు పట్టిలాగే వాడు ద్వారక. ద్వారక పుట్టకముండు నాన్నగారితో నాకు తమ్ముడు కావాలి, నాకు తమ్ముణ్ణిస్తేనే బాబాకు దండం పెడతాను లేకపోతే దండం పెట్టును అంటే, “పెద్దావా లేదా! బాబాకు నమస్కారం పెట్టు” అన్నారు నాన్నగారు. “నేను పెట్టును బాబునిస్తేనే పెద్దాను” అన్నాను. అప్పుడు నా చెంపపై చిన్నగా దెబ్బ వేస్తూ “బాబా తమ్ముడినిచ్చేంతవరకు నీవు దండం పెడుతూనే వుండాలి. చక్కని తమ్ముణ్ణి యిస్తాడు. నమస్కారం పెట్టడం ఆపకూడదు” అన్నారు. అపుడు వేదమ్మ నమస్కారం పెట్టగా “ఇక చూడు బాబా తమ్ముణ్ణి యిస్తాడు” అన్నారు. ఒకసారి కొత్తపట్టుం సముద్రంకు వెళ్లినపుడు నన్ను అల లాక్కొని లోపలికి తీసుకెళ్లింది, నాకు భయమేసింది. ఇంతలో ఎవరివో కాళ్లు దొరికాయి, గట్టిగా పట్టేసుకున్నాను. బయటికి తీసుకొచ్చారు, చూస్తే అవి నాన్నగారి కాళ్లు ! “పెద్ద ప్రమాదం తప్పిందిలే” అన్నారు. అందరూ ధ్వనం, ధ్వనం అంటుంటే నాకు ధ్వనంపై క్రేజు వుండేది. మంత్రం చెప్పండి నాన్నగారు, నాకు మాత్రం చెప్పండి అంటే బాబా, బాబా అనుకోఅన్నారు. అదేమి మంత్రం, నాకు ఇంకోటి చెప్పండి అంటే, “నేను అంటే ఏమిటి” ఆలోచించమనేవారు. నిద్రపట్టకపోతే శ్వాసను గమనించు అనేవారు.

ఊర్లకు వెళ్తే అన్నీ బాగా చూపించేవారు. ఒకసారి ప్రౌదరాబాద్లో ‘జూ’ చూడలేక పోతే రిజర్వ్ చేసిన ప్రైన్ టికెట్లు కూడ కాన్సిల్ చేసి మరీ చూపించారు. అప్పుడప్పుడు సినిమాలకు తీసుకెళ్ళేవారు. నాగ్లవ తరగతిలో (4th Class) ‘జంగిల్ బుక్’ మరొకసారి ‘సూపర్ మాన్’ ‘అష్టలక్ష్మీవైభవం’ చూపించారు. ఇంటికి వి.సి.పి. తెప్పించి ‘లవకుశ’ ‘సీతారామ కళ్యాణం’ దేశభక్తి సినిమాలు లాంటివి, చూపించేవారు. బలం పెరగడానికి, ‘త్రపిణ్ణు’ బిస్కుట్సు తెప్పించేవారు. నీమ్ సోప్ గానీ మైసూర్ శాండల్ గానీ, ఫోర్మాన్స్ టూత్స్ పేస్టు, మామూలు పండ్ల పొడిగానీ తెప్పించేవారు. ఫేన్ ఫోడర్ వాడవద్దనేవారు. వట్టిపాలు త్రాగమనే వారు. జండూ వారి చ్యవన ప్రాశ ఇచ్చేవారు. ఇంగ్లీషు గ్రామర్ పట్ల బాగా ఆసక్తి తీసుకుని చెప్పేవారు. కాపీరైటింగ్ చేయించేవారు.

ఒకసారి శిరిడీలో నాన్నగారు, సమాధి ప్రదక్షిణం చేసుకుంటూ నన్నోక చోట కూర్చోబెట్టారు. కానేపటికి నాన్నగారు కన్నించలేదు, నేను బయటికి వచ్చి ఏడుస్తుండగా ఒక కానిస్టేబుల్ లిండిగార్డెన్, గురుస్థాన్, చావడి ఆక్రమంతా చూపెట్టారు. నాన్నగారు కన్నించలేదు. తీసుకెళ్లి ‘శివనేశ్వర్’ స్వామి దగ్గర వదిలారు. ఇంతలో నాన్నగారు వచ్చి, “ఎక్కడికి వెళ్చావు? నీకొరకు అంతా వెతికానమ్మా! నీవు బాబాకు చెప్పుకుంటే నేనే వెంటనే వచ్చే వాడినికదా” అన్నారు. అని చి॥ వేదవతి రచయితతో తన జ్ఞాపకాలను పంచుకున్నారు.

అమ్మగారు చెబుతూ ఒక్కాక్కసారి ద్వారక భోజనం చేయకుండ మారాం చేస్తే, ద్వారక వినేటట్లుగా మాఘ్రమగారు, “అన్నం నేనే మొదట తినేస్తాను, కూరంతా నాకే వేయాలి నెయ్యి అంతానాకే వేయాలి. ఎక్కువ నెయ్యితింటే బలం వస్తుంది కదా, బలంవస్తే, నేనే గొప్పపనులు చేసేస్తాను. మా ద్వారక ఏమి చేస్తాడు?” అనేవారు. అప్పుడు ద్వారక అదేంటి నాన్నగారు నాకే బలం రావాలి అని వచ్చి భోజనం చేసేవాడు. అలాగే స్నానం చేయనని ద్వారక గోల చేస్తే అప్పుడు శ్రీ మాఘ్రరు గారు “స్నానం ఘస్సునేనే చేసేస్తాను, ఎవరూ చేయకూడదు, వేడి నీళ్ళన్నీ, నాకే. అవతలివారికి చన్నిళ్ళే” అనేవారు. ద్వారక విని నాకు వేడినీళ్ళంటూ పరిగెత్తుతూ వచ్చి, స్నానం చేసేవాడు. ద్వారక లేవటం లేదండి అంటే, “లేవట్లేదా! అయితే వస్తున్నా, వస్తున్నా రెండు దెబ్బలు వేస్తే లేసేస్తాడు” అని రెండు మూడు సార్లు ద్వారక వినేటట్లు అనేవారు. నిద్రలేచాక దగ్గరికి వచ్చి “ఓరిదొంగా! లేచావా” అనేవారు. పిల్లలతో ఆదేటప్పుడు ఆయన ఓడిపోయినట్లు నటించేవారు. ద్వారకే గెల్చినట్లు చేసేవారు. వాడిలో ‘నేనే గలుస్తాను’ అనే ఆత్మ విశ్వసాన్ని పెరిగేటట్లు

చేసేవారు - అన్నారు అమృగారు.

శ్రీ సూర్యపకాశరావు, శ్రీమతి శారదావివేక్, శ్రీమతి సులోచనా రాణి విజయ్యకుమార్గారి పిల్లలకు, ఇంకెందరికో, ప్రేమాశీస్నులతో నామకరణ, అన్నప్రాశనలు గావించారు ఆచార్యులవారు. శ్రీమతి ఉపగారించికి వెళ్గా వారి పిల్లలు, “అంకుల్.... అంకుల్.... ఈరోజు దీపావళి టపాకాయలు కాల్పురా” అని అడగ్గానే పిల్లల మధ్యలో నక్కత్రాల్లో చంద్రుడిలా నిల్చొని సరదాగా తారాజువ్వలు, చిచ్చబుడ్లు, టపాకాయలు చాలా సేపు కాల్పుగా పిల్లలంతా ఎంతో సంతోషించారు. ఒకసారి శ్రీ మాఘ్యరు గారి పుట్టినరోజు పండుగనాడు చిన్నపిల్లలందరూ కలిసి డబ్బులు ప్రోగు చేసుకుని, మాఘ్యర్ గారికి చొక్కు కుట్టించి తేగా చాలా ఇష్టంగా సంతోషంగా, వేసుకున్నారు. ఇంకోసారి ‘రేగిపళ్ళు’ తెచ్చి పిల్లలు భోగి పండుగ చేసారు. అందరూ కలిసి మాఘ్యర్ గారికి భోగిపళ్ళు పోసి ఆనందించారు.

“చిన్న పిల్లలకు పెద్దలమైన మనము ఇప్పడే మంచి విషయాలు వ్యాదయానికి హత్తుకునేటట్లు జాగ్రత్తగా ఓర్పుగా, ప్రేమగా చెప్పు రావాలి. లేకపోతే వారు తెలుసుకునే లోపల మనలాగే అనేక అనర్థాలు చేయగలరు” - అంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

“చిన్న పిల్లల్ని ఎంత ప్రేమతో పెంచితే వాళ్ళు అంత ప్రేమించడం నేర్చుకుంటారు, వారిపట్ల ద్వేషం చూపామో, వాళ్ళు ద్వేషం పెంచుకుంటారు”. “పిల్లల పెంపకం సజీవమైన మొక్కలను, పెంచి మహోవృక్షాల్లాగ తయారు చేయడంలాంటిది” అంటారు మాఘ్యరు గారు.

8. నిష్ఠ - సబారి : “శ్రీసాయినాథుడు కోరిన రెండు పైసల దక్కిణ ‘నిష్ఠ-సబారి’. వీటి ద్వారా వ్యక్తిలో సాత్మ్వికత కలిగి, తద్వారా వ్యక్తి శీలవంతుడు కాగలడు. శీలవంతుడికి సంకల్పబలం - దానంతటదే ఉధృవిస్తుంది. గీతాచార్యుడు సాత్మ్విక గుణాలు కల్గాకే ఆధ్యాత్మికత మొదలవుతుందన్నారు. శక్తివంతమగు, అరోగ్యకరమగు సమాజ స్థాపనకు, ‘వ్యక్తి శీలం’ చాలా ముఖ్యం”. అంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు. వారు జీవితమంతా వ్యక్తిసంస్కరణకే పాటుపడ్డారు.

వారు ఒక్కాక్కరికి ప్రాసిన ఉత్తరాలు, చెప్పిన విషయాలు అనేకం. తన దగ్గరికి వచ్చిన వారు విశ్వవిద్యాలయం ప్రోఫెసర్ కావచ్చు, 5వ తరగతి అబ్బాయి కావచ్చు. పల్లెటూరి వ్యక్తి కావచ్చు, పట్టుం వ్యక్తి కావచ్చు. ఎవ్వరితోనైనా సరే

గంటలతరబడి చర్చలు, చేసేవారు. సంవత్సరాలతరబడి గ్రంథరచన, దేశాటన చేసారు. ఇవన్నీ వారి సహనానికి సాక్ష్యమే.

ఒకసారి జ్యరంతో అలసటగా ఉన్న మాప్షారు గారు ... “రంగారావు ఈరోజు కాస్త రెస్ట్ తీసుకోవాలి. సాయంత్రం 5 గం॥ల తర్వాత మాట్లాడగలను. ఎవరైనా వస్తే ఈ మాట చెప్పి అంతవరకూ సుబ్బలక్కి గారింటి వద్దవుండ మని చెప్పు” అన్నారు. అలాగేలని మధ్యహన్మం 11 గం॥లకు మాప్షార్ గారి ఇంటినుండి వస్తుండగా దారిలో వేరే ఊరినుండి వస్తున్న సొదరుడు మాప్షార్తో పరిచయమున్న వ్యక్తి కనపడి, మాప్షారుగారున్నారు గదా అని అడిగారు. ఇలా 5 గం॥లకు కలవమన్నారు. అని చెప్పగా... “మాప్షార్ గారికేంటి ఒంట్లో నలత ఏంటి!... వారు నిద్ర పోవడమేంటి!... వారు అసలు నిద్రపోరు.... యోగనిద్రలో వుంటారని” వెళ్ళారు. సరే నీ ఇష్టమని రంగారావు గారు వచ్చేసారు. తిరిగి రంగారావు $4\frac{1}{2}$ గం॥లకు వెళ్లేసరికి మధ్యహన్మం దారిలో కన్సుడిన వ్యక్తికి నొసట విబూది పెట్టి పంపించబోతున్నారు. అతను వెళ్ళాక రంగారావు సార్తో “ఏంటి సార్” మీరు పడుకోలేదా? అంటే - “పాపం ఎక్కుడినుండో వస్తారు కదయ్యా మాట్లాడకపోతే బాధపడతారు కదా!” అని అపుడు గంటసేపు విత్రాంతి తీసుకున్నారు అని అంటారు శ్రీ కె.వి. రంగారావు (ఒంగోలు) “శిరిది దర్శనానికి ముందు ఏదైనా సరే అటో ఇటో తేలి పోవాల్సిందే అనే హేతువాద మనస్తత్వంగల భరద్వాజ గారు శిరిదిసాయి సమాధి దర్శనంతో (పూర్తిగా) సాత్మ్వకుడయ్యాడు. అలాపూర్తిగా మారిన వారిలో భరద్వాజ నొక్కరినే చూసాను” అంటారు శ్రీమతి వేదవ్యాస గారు.

శ్రీ జె.గోవిందప్ప ఇలా అంటారు. “ముఖ్యంగా శ్రీ శిరిదీసాయినాథుడు చెప్పిన ‘నిష్ఠ-సబూరి’ మాప్షార్ గారిని చూస్తేగాని అర్థంగాదు. ఒక్కొక్కడు వస్తాడు. తిక్కతిక్క ప్రశ్నలు వేస్తాడు. “క్రిందపడిన పుప్పు బాబాకు పెట్టపచ్చనా? జ్యరం వస్తే సరిగా నామం చేసుకోకుంటే ఘరవాలేదు గదా!” ఇలాంటివి కూడా అడుగుతుంటే వారేమో ఓపిగ్గా చెప్పు పోతుంటారు. ప్రక్కనున్న మాకే “ఏంటి? వీడికి ఇంత వివరంగా గంటలతరబడి చెప్పాల్సిన పనిలేదు. వాడికిదంతా వృథా. వాడు చేసి చస్తాడా ఏంటి?” అన్నించేది. అందరిలో బాబాను చూడకుంటే వారలా చెప్పలేరు, వుండలేరు అన్నిస్తుంది. ఎదుటి వ్యక్తిని తృణీకరించిన సన్నివేశం నేనెప్పుడూ చూడలేదు. అలా తృణీకరిస్తే బాబాను తృణీకరించినట్టేనని భావించేవారు మాప్షారు గారు.

ఒకరోజు ఒకడు వచ్చి “నీవు బాబాను గూర్చి చెప్పు మోసం చేస్తున్నావు. దండాలు పెట్టించుకుంటావు. “దొంగ స్వామివి నీవు” అనగా, అలా పెట్టమని నేను చెప్పలేదు, కోరలేదు. వారు దండం పెట్టేది నాలోనున్న బాబాకే, నాకు గాదు అనుకుంటున్నాను” అన్నారు మాప్పరు గారు. అపుడావ్యక్తి అలా అయితే నాలో కూడా బాబానే వున్నారు కదా? అయితే నాకు దండం పెడ్దువా...అని ఎత్తిపొడుపుగా అడిగాడు. “ఓ తప్పకుండా”... అన్నారు మాప్పర్ గారు. అపుడు ఆ వ్యక్తి “ఇక్కడ గదిలో గాదు, బస్టాండ్ సెంటర్లో పెట్టాలి” అన్నాడు. “అట్లాగే, అట్లాగే”... అని అనుకుంటూ లేచి వెళ్తున్నారు. మేమంతా అపుడు “ఏంటిసార్! అతనేదో తెలివితక్కుపుగా మాట్లాడితే... మీరేంటి సమాజంలో లెక్కరర్గా ఒక స్థానంలో వున్నవారు, ఇలా చేస్తే ఎలా?” అంటే “ఇందులో ఏముంది పెడ్దాను దండం” అన్నారు అప్పటికీ. చిరవకు అవతల వ్యక్తే కానేపటికి పశ్చాత్తాపపడి వెళ్లిపోయాడు. అందరిలో బాబాను చూడడం అంటే ఇదే కాబోలు. నమస్కారాలు పెట్టించుకోవడం కాదు పెట్టడంకూడా చేతనవ్వాలి అన్నించింది. నానావల్లి వచ్చి గద్దె దిగమనగా బాబా స్వయంగా లేచి నిలబడ్డ “సన్నివేశంలా వుంది. ఇలా వుంటే నంఖుంలో జీవించండం కష్టంకాదా అన్నిస్తుంది” అంటారు శ్రీగోవిందపుగారు.

శ్రీమాప్స్టర్ రెండు సం॥రాలుగా బైబిల్ లోని కొండమీద ప్రసంగానికి (Sermon on the Mount) వివరణ చెప్పుండగా నేను ప్రాసిన విషయాల్ని, “ఫెయిర్ చేసి ఇప్పు ధామన్” అని చెప్పారు. అందుకు నేను 3 సం॥రాలు సమయం తీసుకున్నాను. ఆ విషయంగా ఉత్తరం ప్రాస్తూ గుర్తు చేసారు, అంత అలస్యమైనా సరే, దానిని ఫెయిర్ చేసి యీస్తే గొప్ప మనస్సుతో స్వీకరించారు. అదివారి సహనానికి బుజువు.

9. చమత్కారాలు : భరద్వాజగారు గంభీరమైన తత్వవిషయాలను గూడా సున్నితమైన హస్యముతో మేళవించి, భక్తుల హృదయాలకు హత్తుకునేటట్లు బోధించేవారు. వీరి హస్యప్రియత్వము భక్తుల్ని ఆకర్షించేది. దానికితోడు అప్పుడప్పుడు వారు మాట్లాడే చమత్కార మాటలకు భక్తులు కడుపుబ్బి నవ్వేవారు.

ఒక భక్తురాలు శ్రీ మాప్స్టర్ గారిని చుట్టూనికి తన బంధువుల్ని తీసుకుని విద్యానగర్కు ఎద్దుల బండిలో వచ్చింది. “బండిలో వచ్చినందున నదుములు నొప్పి పుట్టాయి స్వామి” అనగా మాప్స్టర్గారు “మోసినందులకు ఎద్దులకుండాలి” అన్నారు. అందరూ పగలబడి నవ్వారు.

ఒక విద్యార్థి అప్పుడప్పుడు సత్కంగానికి ముందు శ్రీ మాప్స్టరుగారితో

మాట్లాడుతూ, సత్పుంగం ప్రారంభమయ్యమందు “వెళ్లివస్తాను సార్” అని వేళ్లేవాడు. ఒకరోజు అలాచెప్పి వెళ్లండగా “ఉత్తిష్ఠంతు భూతపిశాచాః” అని నవ్వారు మాప్చారు గారు. ఆ విద్యార్థి దానర్థమేమిటిసార్ అనగా “చెడుకల్గించే భూతపిశాచాలు తొలగిపోవాలి” అని సంధ్యాసమయానికి ముందు చెప్పారు” అని మాప్చారు గారు అన్నారు. “అట్లా అయితే నేను పోనుసార్” అని కూర్చోనే వాడు ఆ రోజునుండి.

శ్రీశేషాద్రిగారికి పెళ్లి అయిన క్రొత్తలో వారి శ్రీమతి నెల్లారులో పనిచేస్తున్నారు. ఒకరోజు వీరు నెల్లారు పోయేముందు మాప్చారుతో మాట్లాడుతుండగా సీతాకూక చిలుక వచ్చి శేషాద్రి భుజంమీద వాలగా, “ఓహో దొరగారు నెల్లారు వెళ్లాలేమో” అని చమత్కరించారు మాప్చారు గారు.

ఒకసారి భరద్వాజగారు మిత్రులతో తమాపోగా మట్లాడుకుంటుండగా ఒక పెద్దాయనవచ్చి “బ్రహ్మాచారీ శతమర్గుటః” (ఒక బ్రహ్మాచారి వందకోతులతో సమానము) అని అన్నాడు. వెంటనే శ్రీభరద్వాజ “పెద్దాయన చెప్పింది నిజమే. మనలాంటి కోతుల్ని పుట్టించిన పెద్దమనుష్యలు వీరే” అన్నారు. మిత్రులందరూ గొల్లున నవ్వగా ఆపెద్దమనిషి అక్కడనుండి చల్లగా జారుకున్నాడు.

ఒకసారి ఒక విద్యార్థి “సార్! మీతో ఎప్పుడైనా ఎంతసేపైనా మాట్లాడుతాను సార్! విసుక్కోరుకదా” అన్నారు. “అట్లా అయితే గంటకు పదిరూపాయలు యివ్వాలోయ్” అన్నారు నవ్వుతూ. “యిస్తానుసార్! అట్లా అయితే ఎప్పుడైనా, ఎక్కడైనా సరే మాట్లాడాలి” అన్నాడు ఆ విద్యార్థి. మాట్లాడతాను అన్నారు భరద్వాజగారు. “అట్లా అయితే క్లాసులో మీరు ఉన్నప్పుడు వస్తాను మాట్లాడతారు కదాసార్” అన్నాడు. అందుకుసార్ “తప్పకుండ! ఒకతనిని ఒకామే గెటోట్, ఫూల్” అన్నదట. అట్లా మాట్లాడతా నోయ్” అన్నారట మాప్చారు గారు.

విద్యానగర్ మందిర నిర్మణము జరుగుతునపుడు రాత్రి సమయములో వి.సూర్యనారాయణ అక్కడే పడుకునేవాడు. ప్రింద్మన్నే మాప్పరుగారు వచ్చి అతనిని లేపుతూ, “సూర్యోదయం అయినా మనసూర్యుడుదయించ లేదే” అని అంటూ చమత్కారంగా నిద్రలేపారు.

ఒకసారి పి.వి.రామారావు “నాకు సూర్యునేర్చుకోవాలని ఉంది మాప్చారు” అనగా, “ఏమిటి విశేషం”? అన్నారు. “ఏమిలేదు మిమ్మల్ని సత్పుంగానికి తీసుకెళ్తుంటారు కదా. నాకు సూర్యునే వస్తే నేనే తీసికెళ్ళ వచ్చుకదా” అన్నాడు.

అపుడు మాష్టోరు గారు “ఆ పని మాత్రం చేయవద్దు బాబూ సూక్తరు పై వెళ్లా వెళ్లా మాష్టోరు శక్తివంతుడు కదా, సూక్తరు దానంతట అదే పోతుందిలే అని నీవు చేతులు విడిచిపెడ్డే కష్టం బాబూ. నాకు పదికాలల పాటు సాయిసేవ చేసుకోవాలనివుంది”, అన్నారు మాష్టోరు గారు నవ్వుతూ.

10. యథేచ్ఛసి - తథాకురు : “ఇతి తే జ్ఞాన మాభ్యంతం గుహ్యోద్యుహ్యతరం మయా విమృత్యేతదకేషేణ యథేచ్ఛసి తథా కురు” || (గీత).

“ఇట్లు రహస్యాతి రహస్యమగు జ్ఞానము నీకు వివరించబడినది. అంతా చెప్పాక కృష్ణుడు అర్పునా! నేను చెప్పింది ధర్మమనిపిస్తే చేయి” అంటారు కృష్ణ భగవానుడు. ఏ ఒక్కరిపై సిద్ధాంతాన్నిగాని, అభిప్రాయాల్నిగాని, బలవంతంగా రుద్ధరాదనేదే శ్రీ భరద్వాజ గారి సిద్ధాంతం. మనమేదైన సలహ ఇస్తే “ఓహో... అలాగా... బాగుంది... బాగుంది”. అంటారేగాని “నేను చెప్పిందే చేయాలి” అనే ధోరణి మచ్చుకుకూడా వారిలో కన్నించదు. మన యిష్టాయిష్టాలకే వదలేస్తారు.

శ్రీ బి.రామకృష్ణారెడ్డి “నేను ఎవర్ని గురువుగా భావించాలి” అంటే సాయిబాబు పెట్టుకో... “అనలేదు. మునుపు మాదిరే రాముడిని పూజిస్తావుండు, సాయిచరిత్ర పారాయణ చేయి నిదానంగా తెలుస్తుంద”న్నారు. నా బి.ఎ., పూర్తికాగానే “ఏమోయ్! ధామన్! సూక్త్ పెట్టు. చక్కగా వుంటుంది. నల్గురుకి ఉపాధి కల్పించవచ్చు. పదిమంది పిల్లలకు చక్కని విద్యా బోధ చేయవచ్చు”, అని సలహ ఇచ్చారు. నేను వెంటనే ఎం.ఎ. చేయాలి మాష్టోర్గారు అనగానే “సంతోషం... బాగుంది.. అలానే చేయి...” అన్నారేకాని ఇంకోమాట అనలేదు. విద్యానగర్ విద్యార్థులతో చదువు కాగానే, కొందరుకలిసి శుభ్రంగా ట్యూటోరియల్ పెట్టుకోమంటే విన్న వారెవరు? పట్టించుకున్నవారెవరు? ఏదైనా మన ఇష్టాయిష్టాలకే వదిలేస్తారు భరద్వాజగారు. అదే వారిపద్ధతి.

శ్రీ ఇ.విక్రమాదిత్య (మాష్టోరుగారి అన్నగారైన వేదవ్యాస గారి అబ్బాయి) “మాష్టోర్గార్మి నేను గురువుగా స్వీకరించలేదు. ప్రేమగా, ఆత్మియతగా, అభిమానంగా చూసారు నన్ను. ఏ రోజు సత్యంగాల్లో కూర్చోమని బలవంతం చేయలేదు. నేను కూర్చోనే వాడిని కాదు. ఆధ్యాత్మిక సూచనలిచ్చేవారు. మా పెద్దలు చాలా నిష్ట, జపతపాలు కలవారు. గాయత్రీ మంత్రం.. ఉపనయనం ఇవన్నీ కరినంగా వుంటాయి. భయంతో కూడినట్లుంటుంది. మా బాబాయి దగ్గర అలాకాదు. ఆత్మియంగా వుంటుంది. అపుడే ఎదురుగా ఏమి పొరపాటు

చేసినా గమనించి వారి సంస్కరాల్ని మార్చటానికి వీలుంటుందనేవారు. ఒకసారి శీశైలం వెళ్లున్నాం బస్సులో... ఒకేసీట్లో కూర్చొని. బాగా ఇరుగ్గావుంది. నాకు సిగరెట్లు కాల్చే అలవాటు. నా అవస్థ చూసారు. ‘కాల్చుకో శుభ్రంగా’ అన్నారు. అది వారి పద్ధతి” అంటారు విక్రమ్గారు.

“ఇతర మహాత్మల వద్దకు వెళ్వవద్దు, ఇతర గ్రంథాల్ని చదువ వద్దు” అన్న మాటలు విందామన్నా విన్నించవు. సరికదా మహాత్మల, అవధూతల దర్శనానికి వెళ్లమని, మరియు వివేక చూడామణి, యోగ వాసిష్ఠం, దాసబోధ, రామకృష్ణ పరమహంస గ్రంథాలు, భగవాన్ రమణ మహర్షి గ్రంథాలు, భగవదీత, బుద్ధ-వేమన -కబీరు, చరిత్రల్ని పరించమనీ చెప్పేవారు. సంకుచిత భావాలకు చోటులేదు. రహస్యాలు వుండవు. తెరచిన పుస్తకం లాంటిది వారి జీవితం శీరామకృష్ణ, శ్రీసాయినాథుల ప్రతిరూపంగా జీవించారు ఆచార్యులు.

శ్రీ మీనన్ గారు “BHharadwaja is More Verbal than oral” వారెలా చేసారో అలా మనం చేసుకుంటూ పోతే చాలు. యింకేమి అవసరం లేదు. “We can get moksha” అంటారు.

ఒకసారి శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస వద్దకు ఒకతల్లి తనబిడ్డను తోడుకొని వచ్చి”, స్వామి! ఈడు బెల్లం ఎక్కువ తింటున్నాడు. తినవద్దని చెప్పండి. అని ప్రార్థిస్తుంది. అంతట స్వామి తరువాత రమ్మంటాడు, అట్లే రాగా తిరిగి వచ్చేవారం రమ్మంటాడు. ఆతల్లి ఆబిడ్డను తీసుకుని తరువాత వారం వస్తుంది. అప్పుడు స్వామి ఆ బిడ్డతో” ఏమిటిరా! బెల్లం తినడం మానేసేయ్” అంటాడు. అప్పుడాతల్లి స్వామితో “ఈ ముక్క మొదటి సారే చెప్పే పోలేదా” అంటుంది. అప్పుడు స్వామి “అమ్మా! నిన్నటి వరకూ నేను తీపితింటూనే వున్నాను. ఈరోజుకి వదిలేసాను, అందుకే ఈరోజు వాడిని తినవద్దని చెప్పాను” అంటారు.

శ్రీ భరద్వాజ కూడా వారేమి చెప్పారో అది చేసారు ఏది చేసారో అదే చెప్పారు. అందుకే కాబోలు సిద్ధపురుషులు, శ్రీశ్రీ సుధింద్ర బాబుగారు, ప్రేమతో “ఆచార్యులు” అన్న బిరుదు నొసంగారు.

“ప్రపంచమనే ముసుగు వేసుకొని ఈశ్వరుడు కూడ ఓ బాటసారిలా మనతో నడుస్తుంటాడు. అతన్ని గుర్తిస్తే మనప్రయాణం సులభమతుంది.”

అధ్యాయము - 7

“ నొందునా పీరంగా ”

సాధనలో భాగంగా జీవితాన్ని గడిపిన శ్రీభరద్యాజగారు సాధించి సర్వులకు అందించిన సాధనా మార్గాలనేకం. మహాత్మలందరూ వ్యక్తి సంస్కరాన్ని బట్టి, వారివారికి తగిన సాధనా మార్గాలు సూచించారన్నది మరువరాదు. సాధన అంటే మనల్ని మనం సంస్కరించుకోవటమే. “యోగః చిత్త వృత్తి నిరోధః” “చిత్త చాంచల్యాన్ని అరికట్టడమే సాధనా ధ్యేయం”. “ఆధ్యాత్మిక మార్గంలో శక్తినంతా వినియోగించి కృషిచేయనిదే ఫలితముండదు. “నాన్వేష్టుట్” ను దున్నపోతుమీద దాటటం కంటే కష్టం”, అన్న శ్రీసాయి మాటలు మరువరాదు.

శ్రీమాష్టర్ గారు "Mind is the fastest travelling agent" అని చెప్పు “ఆధ్యాత్మిక స్థితికై మనస్సు కంటోలు చేసుకోవాలి. మనస్సును జయించాలంటే మనస్సుకు బాగాయిష్టమున్న దాన్ని వదిలేస్తే సరి. మన కిష్టం లేని వారు ఎవరైనా మనింట్లో ఒక చిన్నసంచి పెట్టుకుంటామంటే అది భారమనిపిస్తుంది. అదే మన స్నేహితులైతే బండెడు సామాను పెట్టుకున్నా సంతోషంగా వుంటుంది. అన్నిటికి మనస్సే కారణం” అంటారు మాష్టరుగారు.

“అన్ని సాధనలూ ఆలోచనా ప్రవంతిని అరికట్టేవే. అందుకే బాబా అన్నారు, “నన్ను కేవలం ఆనందంగా వైనా ధ్యానించు. అది వీలు కాని పక్కంలో నభశిఖ పర్యంతము నన్ను చూస్తావుండు. అదీ వీలు కాక పోతే నా నామాన్ని ప్రేమతో సృంచించు” అన్నారు. కాబట్టి మన మనస్సుకు ఎప్పుడు ఏమి చేస్తే (ధ్యానం, నామస్వరణ, పూజ, పారాయణ) బాగుంటుందనిపించునో అది చేస్తావుంటే క్రమంగా మనస్సు స్వాధీనమై గురుకృప కల్పుతుంది. మహానీయుల సాంగత్యముతోనూ, నిష్ఠామమైన కర్మద్వారాను చిత్త శుద్ధి సాధించక, రాగ ద్వేషాల్చి, మనో వికారాల్చి వివేకంతో జయించకుండానే, ధ్యానం చేయ బూనటం ప్రమాదకరమని బుములు చెప్పారు”.

“సృష్టిలో మనస్సుకు, గుండెకు, సూర్యాస్తమయాలకు శాసులకు సముద్ర తరంగాలకు దేనికి విరామం అవసరం లేదని గుర్తించాలి. ఒక సాధన లోంచి మరొక సాధన లోనికి మార్చే విశ్రాంతిని, నిత్యమాతనత్వాన్ని యివ్వగలదు. ఆలోచనలూ చుట్టూ దృశ్యాలూ, ప్రదేశాలూ మారుతుంటే ఉత్సేజింగా వుండేదిందుకే. ఈమార్పుల బదులు దైవాన్ని దర్శించే సాధనా రీతులు మారుస్తుంటే

క్షణ, క్షణం సాధన ముందుకు సాగుతుందని గుర్తించాలి. శరీరమెప్పుడూ ముద్రలో వుండాలి. ఒక ముద్ర విడిస్తే మరో ముద్రలో వుండాలి. మిద్దెకు ఒకటో మెట్టు ఎంత ముఖ్యమో మధ్యమెట్టు చివరమెట్టు కూడా అంతేముఖ్యము. “మనస్సు వర్తమానంలో వుండటమే సాధన”.

“చరిత్ర పారాయణలో శ్రీసాయి ఎంతటి మహానీయులో మన కర్థమవుతుంది. మన మనస్సు పరవశిస్తుంది. ఆయన ఎల్లప్పుడు ఎల్లెడలా వున్నారు. ఆ సంగతి మనము గుర్తిస్తానే వుంటాము. అలా మరవక గుర్తుంచు కొనడమే వారి అనుగ్రహం పొందడానికి సాధన” అంటారు మాప్టారు గారు.

సత్యంగాల్లో సాధనపై శ్రీమాఘ్రం చెబుతుండగా నేను (రచయిత) డైరీలో నోట్ చేసినవి. 31-1-1972 (సోమవారం).

“దైవం కావాలని ఎందుకు కోరుకోవాలి? అంటే, “కోరికలన్నింటినీ పూర్తిగా తీర్చుకున్నవాడు, ఎలాంటి కోరికలు లేనివాడు, అటువంటి భగవంతుడు మనకు లభ్యమైతే ఎంత ఆనందాన్ని అనుభవిస్తామో ఊహించండి. మనకేన్ని కోరికలు తీరినా తాత్కాలిక సంతోషమే. మరునాడే తిరిగి కొరత. అలాకాక శాశ్వతానందాన్ని పొందటానికి మనం దేవుని అనుక్షణం స్వరణ చేయాలి”.

“దైవభక్తి అంటే, ప్రేయసి కనుమరుగైనపుడు ప్రియునికి ప్రేయసిపై ఎంత ప్రేమ, జ్ఞాపకం, చింతన, ధ్యాన, వుండి ప్రేయసిని మరువజాలమో, అట్లే దేవుని గుర్తించి ఎల్లప్పుడూ దేవునిపై మనసు నుంచుట” అన్నారు మాప్టారు.

“దేవుడంటే ఎవరు? ఎలా వుంటాడు?... అంటే, తియ్యదనాన్ని గూర్చి చెప్పాలంటే, చక్కెరలా, బెల్లంలా, మామిడిపండులా వుంటుందని చెప్పగలమా?... అలా ఏ విధంగానూ వుండదు. రోజూ అనుభవించే తీపి పదార్థాన్ని గూర్చే సరిగా చెప్పలేనప్పుడు అనుభవం లేని దేవునిగూర్చి ఇలా వుంటాడంటే ఎలా అర్థం చేసుకోగలరు? ఆయన సర్వవ్యాపి అంటే ప్రతివస్తువులో, ప్రతిచోట వుంటారు. అందుకే సైన్సు రీత్యా చూచినా ఈ పదార్థము లన్నీ కొన్ని అణువులచేత చేయబడ్డవి. ఆ అణువులకు శక్తి వున్నది. చైతన్యమున్నది. శక్తినే దేవుడంటారు. అలా నీవు అంతా శక్తిమయమే అని ఆలోచిస్తా సమానంగా భావించాలి”.

2-3-72 (గురువారం) యోచన, ఆలోచన : “ధ్యానం ముఖ్యము, అవసరము. భజన చేస్తున్నా ధ్యానం చేస్తుండ వచ్చు. దైవాన్ని గూర్చి ఆలోచన చేయటమే. (భగవన్నామస్వరణ కన్నా, ఆలోచన భావన చేయట కష్టము) భావన చేయునపుడు

ఏకాగ్రత కల్పుతుంది. మధ్యలో వేరే ఆలోచనలు వస్తే అపుడు నామస్వరణ, భక్తుల చరిత్రలలో లీలల్ని, సన్నివేశాన్ని గుర్తుకు తెచ్చుకోవాలి. తర్వాత మరల భావనలోనికి (ఆలోచన, యోచన) మనస్సు పెట్టాలి”.

“ఆలోచన అంటే ఏమిటి అనుకుంటున్నారు?... మనస్సు కల్పించు వస్తువుల్ని ఘన, జల, వాయు, ప్రకాశం, ఆకాశం, (భూషీస్థలం) ఈ ఐదింటిని మాత్రమే ఊహిస్తాము. ఈ ఊహ మనసులో కల్పుతుంది. అంటే చూడు. ....! ఒక గిన్నెలో సగం వరకూ నీరున్నది. ఆ గిన్నె క్రింద అగ్ని వెలుగుచున్నది.... అని నీవు మనసులో ఊహించెదవు. నీ ఊహ ప్రకారం, అక్కడ గిన్నె, గిన్నెలో సగం నీరు, సగం వాయువు, గిన్నె క్రింద అగ్ని, ఈ గిన్నె ఆక్రమించిన స్థలం ఇవన్నీ నీ మనసులో కల్గిన కేవలం ఒక్క ఊహ ద్వారానే ఏర్పడినవే కదా! నీలో కల్గిన ఊహయే ఇన్నింటిని సృష్టించుటకు కారణమైతే - ఇక ఆ భగవంతుని ఊహలో ఎన్ని సృష్టించబడును? మనకు అగుపించే, అగుపించని, చరాచర సృష్టి జాలమంతా ఆ భగవంతుని ఊహ మాత్రముగానే సృష్టించబడినవి. ప్రతి వస్తువును చూస్తూ ఇందులో భగవంతుడున్నాడు. ఇందులో భగవంతుడున్నాడు. అలా భావించనిచో భగవంతుడు వేరు, నీవు వేరు, వస్తువు వేరు అనే భావనలో వుంటావు. కానీ భగవంతుడే ఇన్ని రూపాలు అని భావించాలి. ముఖ్యంగా భావన, ఆలోచన అంటే ఈ రూపాలన్నీ ఊహలోని భాగాలే. ఆ ఊహయొక్క శక్తిని నీవు కనిపెట్టాలి. కని పెట్టుటకు ప్రయత్నించాలి. ఊహలోని శక్తి, అంటే, భగవంతుని, అంటే, నిన్ను నీవే, నీలోని శక్తిని, భగవంతుని కన్నాన్నపుడు “అంతా ఒక్కటే... రెండవది లేదు” అనే భావన ఏర్పడును.

ఈ విధంగా మనం ధ్యానం, ఆలోచన, (భావన) చేసిన మనం చేయ గూడని వ్యతిరేక పనులు (చెడ్డపనులు) వాటంతటవే నిల్చిపోయి, బాహ్య ప్రవర్తన బాగుండును, అంతరంగిక శుద్ధి కల్పుతుంది. అలా ఆలోచన చేస్తున్నపుడు ఇతర ఆలోచనలు వస్తే మరల నీ మనస్సును నీవనుకున్న దానిలోకి త్రోయి. ఒక్కసారి ఈ విధంగా ప్రయత్నం చేయునపుడు నీకు యేఱలోచన రాక అంతా ప్రశాంతంగా తోచును. ఆ స్థితి కన్న ప్రశాంతమైన స్థితి వేరే లేదు. దాన్ని ఎంత సేపుంటే అంతసేపు, అంతవరకూ అనుభవిస్తుండాలి. దానికౌరకే అందరు యోగులు తలక్రిందులై, తపస్సి, ధ్యానం, యోగాభ్యాసం చేసారు. ఏ ఆలోచన రాక ప్రశాంతంగా వున్నప్పుడు కొందరు భగవంతుని (ఊహను) గూర్చి ఆలోచన కావాలనే తెచ్చుకుంటారు అలా చేయరాదు. ఆలోచన లేకుండా అలా ప్రశాంతతనే అనుభవిస్తూ వుండుట మంచిది.

చూడు - ఒక బట్టలో మడతలు పోవాలంటే బాగా ఇస్తే చేయాలి. మడతలన్నీ బట్ట లోనివే కదా! అట్లే ఈ చెడు ఆలోచనలు, కష్టాలు జీవితము ప్రపంచములోని సంఘటనలు, ఊహలోనివే. ఈ మడతలన్నింటినీ కష్టపడి తీసివేసాక మిగిలే రెండు మడతలు. (1) భగవంతుడు అనే అభిప్రాయం. (2) నేను వేరనే అభిప్రాయం.... వీటిని తొలగించుకున్నవాడే అంతా ఒక్కటే అని కన్నానును. అప్పుడు ‘ఊహ’ యొక్క శక్తిని కన్నానును. ఆ శక్తిని కన్నానవలెనన్న ప్రయత్నం చేయాలి. చూడు, ఒక గిన్సై నిండా నీరున్నది. అది కదిలేటప్పుడు నీకు గిన్సై యొక్క అడుగుభాగము కన్నించదు. ఆ నీరు నిశ్చలంగా ఉన్నప్పుడు అడుగుభాగాన్ని చూడగలవు. గిన్సై అడుగుభాగం భగవంతునితో సమానం. పైన నీరు కదలు “చున్నప్పుడు ఏర్పడిన అలలు వంటివి జీవితంలోని చేష్టలు. చెడు ఆలోచనలు రానివ్యనప్పుడు మాత్రమే ఆ గిన్సై అడుగు భాగమువంటి భగవంతుని తత్త్వాన్ని గుర్తించుట, చూచుట, అనుభవించుట.

1) మొదట ‘నామము’ (2) తర్వాత ‘భావన’, “ఆలోచన” (3) చివర ఏ ఆలోచనలేక విరామం, ప్రశాంతత, మూడవ స్థోజిలో భగవంతుని తత్త్వాన్ని తెలుసుకుంటాము.

చూడండి, ఆలోచన చేయునపుడు మొదట మనస్సు ఒకచోట నిలువదు. అంటే ఉదా॥ భూమిలో విత్తనాలు వేయగానే పంట పండునా!.... పండు... ఏమి చేయాలి! భూమిని దున్ని దానిలోని రాళ్ళ తీసివేసి, ఎరువు వేసి, నీరు పోసి, విత్తనాలు వేస్తే, అవి మొలచి పంట నిచ్చును. అంతేకాని ఏ మాత్రం కష్ట పడక ప్రయత్నం చేయక భూమిలో విత్తనాలు వేస్తే ఏమి లాభం? అట్లే మనసుకు సంబంధించినది చేసుకోవలెను.

ముడి బంగారాన్ని పుటం పెట్టి కరిగించి, దాన్ని సుత్తెలతో కొట్టిన గాని మంచి బంగారంగా మారదు. అట్లా కరిగించిన బంగారు నాణ్యత పెరిగి ప్రకాశించును. అట్లే జీవితమనే బంగారాన్ని, బాధలనే అగ్ని, కష్టాలనే సుత్తి దెబ్బలూ, ప్రకాశవంతం చేస్తాయి”.

13-5-73 (అదివారం) : ఈరోజు శ్రీ మాష్టార్ గారు బైబిల్ చదివాక, కొన్ని విషయాలు ముఖ్యమైనవి, సాధనాపరంగా, విశదంగా నిదానంగా చెప్పారు. ‘తడి గుడ్డలో తడి వున్నట్లు తిలలో తైలమున్నట్లు, కర్రలో నిప్పు వున్నట్లు, పువ్వలో తావి వున్నట్లు ‘దేవుడు’ అంతటా వున్నాడు.

వేవ చెట్టులోని ఆకులో, పుష్పంలో, విత్తనంలో, వేరులో, కాండంలో, చెట్టు యొక్క ప్రతి జీవాణువులో చేదువున్నట్లు, శరీరంలోని ప్రతి అణువులో చైతన్యం వున్నది. ఆచైతన్య స్థితిని గూర్చి ఆలోచించుటే ధ్యానం. ఈ చైతన్యము ప్రకృతి అంతటా నిండి వున్నది. ఇంకా బాగా చెప్పాలంటే ఒక యిసుక తిన్నెమీద గీచిన రెండు సున్నాలు ఒకదాని కొకటి వేరు, వాటిలో ఇసుక పరిమాణం వేరు, కాని వేరు, వేరు సున్నాలలోని ఇసుకను చూస్తే రెండు సున్నాలలోని ఇసుక ఆ కుప్పలోనిదే. దైవత్వాన్ని పొందుటకు సాధన చేసి, దైవ లక్ష్మణాల్ని పొంది, నలుగురికి ఆదర్శంగా మారినపుడే మానవుడు తన మానవత్వాన్ని సార్థకం చేసుకున్నట్లు. క్రీస్తు చెప్పినట్లు. ఒక రైతు విత్తనాలు పంట భూమిలో చల్లగా అందులో కొన్ని దారిలో పడి కాళ్ళక్రింద నలగగా, పక్కలు తినగా, మరికొన్ని ముండ్ల పొదల్లో పడి మొలకెత్తి ముండ్ల చెట్లచే అణిచి వేయబడును. కొన్ని మాత్రం భూమిలో పడి మొలకెత్తి పెద్దవై ఘలించును. అపుడే వాటికి సార్థకత కల్గినట్లు. అలామారాలి, ఘలించాలి మానవ జీవితం”.

12-5-1973 : “నీవు ఇంటికి వచ్చాక, ఇంటి దగ్గర తల్లిదండ్రు లెలా గుర్తుకువస్తారో అలా దేవున్ని గూర్చి గుర్తుకుతెచ్చుకుని ధ్యానము చేయాలి. ప్రార్థించాలి. భక్తితో ఆర్త్రితో - పిల్లవాడు ఆడుకుంటున్నప్పుడు తల్లి ఆడుకోనీలే అనుకొనును. ఏడ్చినపుడు ఎన్ని పనులున్నా వచ్చి వానిని ఎత్తుకుని ఏడ్పుమాన్పును. అట్లే మనము ప్రాపంచిక విషయాల్లో పడినంతసేపు దేవుడు మనకు దూరంగా వుండును. మనమెప్పుడు గుర్తుకు తెచ్చుకుని పిలిచెదమో ఆయన అప్పుడు మనల్ని రక్కించును. మనసు అనవసర విషయాల జోలికిపోక నీ చదువు, ధ్యానంలో వుంచాలి. ఈ విధంగా ఒకే మార్గంలో పోవుచుండుటచే మనశక్తి ఎక్కువగును. బుద్ధి పెరుగును. అనవసర విషయాల్లోకి మనసును మరలించుటద్వారా ఏ పనినీ చేయలేవు. పైగా ఈజన్మ నిరుపయోగమే కదా! మానవ జీవితం. పండై ఘలించి నల్లురికీ ఉపయోగపడి ఆధ్యాత్మికంగా పెద్దవాడై, చదువులో, సంపదలో పెద్దవాడై సహాయ పడినపుడే మానవ జీవితం సార్థకమగును. లేకపోతే పిందెగా రాలిపోతే మనం ఎందుకు పుట్టినట్లు?

ప్రార్థనా విధానాన్ని వీణతో పోల్చి చూడు. వీణకు ఈ చివర, ఆ చివర వరకూ, అంటే, రెండు చివరలను కల్పుతూ తీగ బిగించి యుంటుంది. మధ్యలో పైభాగం రెండవ చివరలో దగ్గర కొద్దిదూరంలో కొంచెం ఎత్తుగ మెట్టువలె తంతికి తాకునట్లు తంతె క్రింద ఒక చోట అమర్ఖబడి యుంటుంది. అపుడు

తంతెను తగిలినచో శబ్దం వచ్చి ఒకవైపున వీణకు బోలుగా పెద్దదిగా శూన్యము వలె నుండి ఆశబ్దము ఎక్కువ చేయును. అట్లే రెండు చివరలు ప్రాద్ధున - రాత్రులు, మధ్యలో మెట్లు ఉదయం, మధ్యాహ్నం, సాయంత్రం; చివరలు కలుపగా మధ్యలో తంతె ఏ విధంగా వుండి ప్రతి కల్గించునో అట్లే రాత్రిపగలు. ప్రాద్ధున ధ్యానించి, రాత్రి ప్రార్థన చేసిన, ఈ తంతి వలె మధ్యకాలంలో మనసు ధ్యానంలో వుండును. సాయంత్రం వేళ అతి ముఖ్యమయినది. ఈ సమయంలో కనీసం 15 ని॥లు నుండి 1/2 గం॥ వరకూ ధ్యానించాలి.

మనసులో వివిధ ఆలోచనలు రానిస్తే ఇసుకలో చల్లిన నీటివలె నిరుపయోగమై చివరకు ఏమీ మిగలదు. ఏ ఇతర ఆలోచనలులేక అటు మనచదువు, పని, ఆధ్యాత్మికత - ఈ మూడు వుంచుకున్న మన మనసుకు మేధాశక్తి పెరిగి సులభంగా అర్థమై నల్గొరికి మేలు కల్గించు పనిచేయగల శక్తి వస్తుంది. ఇదంతా ఎందుకు చెప్పున్నానంటే మనం ఎంత విన్నా వాటిని గమనించి ఆచరణలో పెట్టే శక్తి వుండాలి. అట్లుకాక, తొట్టికి అడుగున చిల్లులు పడగా దానిలో నీరు ఎంత పోస్తే ఏమి లాభం? అంతా వృధా. ఔపెచ్చు శ్రమ. అట్లే తొట్టికి చిల్లులు పడుట అంటే మనసుకు వివిధ ఆలోచనలు. (సినిమాలు, కబుర్లు మొందినవి). వాటిని వదలివేయాలి. అనవసర ప్రస్తావనల వలన పాడెనంతగా మనస్సు వేటితోనూ పతనం చెందదు". అద్దం మీద మరకలు తొలగిస్తే. ముఖం స్ఫురంగా కన్నిస్తుంది. అందుకే చెత్త ఆలోచనలు మాని, చదువు, ఉద్యోగధర్మాలు, ఆధ్యాత్మికత చూచుకోవాలి. ఎలా అంటే, చిక్కగా వున్న తలను దువ్వి పాపటను తీయగా, అందులో ఎక్కువగా ఉన్న భాగం ఆధ్యాత్మికతగా గ్రహించి, రెండవభాగం కొద్దిభాగం లోకిక ధర్మాన్ని చేయటంగా గ్రహిస్తే చాలు. లోకకంగా కూడా దేవుని దగ్గరకు చేర్చే జీవనాన్ని ఎన్నుకోవాలి. అప్పడు సాధనలో జీవితం భాగంగా మారి, జీవితమంతా సాధనగా మారును. ఆధ్యాత్మికత, తీవ్ర ఆలోచన ద్వారా గొప్ప మేధావులకు తోచిన ఆలోచనలే మనకూ కల్గును.

ఒక కాగితంతో ఓడ, చిలుక, ఇల్లు, ఇలా ఎస్తైనా బొమ్మలు చేస్తాము. కాని ఒక్క అగ్నిపుల్లతో వాటినన్నింటిని కాల్చి పారేయుచ్చు. అట్లే ఎన్నిపోచ్చు తగ్గలు, లోటుపాట్లున్న ఆధ్యాత్మికత అన్న అగ్నిపుల్లతో అన్నింటిని భస్యం చేసి తాను గెలుపాందును.

07-06-1973 (గురువారం) : "ఇంద్రియానుభవాలు వేరు. వాస్తవంవేరు. మన చెవులకు ఈ గదిలో ప్రసరించే శబ్దతరంగాల్ని గ్రహించే శక్తి లేనంత

మాత్రాన శబ్దతరంగాలు లేవని చెప్ప వచ్చునా? గాధమైన చీకట్లో చూచే శక్తి మనకు లేదు. పిల్లికి ఆ శక్తి వుంది. చీకట్లో మన కంటికి కన్నించనంత మాత్రాన గదిలో వస్తువులు లేవనవచ్చునా!

విశ్వమంతా భగవన్యయమే. మరి ఆదేవుని పొందేది ఎలా? అంటే, అది అనుభవిస్తేగాని వేరుగా వీలులేదు. ఎలా అంటే సైకిల్ రానివాడు వచ్చివానితో “ఒరే! సైకిల్ క్రింద పడకుండా ఎలా త్రోక్కుతారురా, ఆ చక్రాలు సన్నగా వుంటాయి”, అని అడిగితే వచ్చినవాడు, “ఏముందిరా! సీటుపై చక్కగా, సరిగా గరిమ నాభిస్థానంలో కూర్చోని త్రోక్కిన సరిపోవును” అనును. అది విని ఓహో! అంతేనా.... అని, వాడు సైకిల్ పై కూర్చోని, ఫెడల్సై కాలు పెట్టి త్రోక్కగానే క్రిందపడును. దెబ్బలు తగులును. తర్వాత అభ్యాసం చేయగా త్రోక్కగల్లును.

సైకిల్ త్రోక్కితేనే గానీ అనుభవంకు రాదు. అట్లే భగవంతుని గూర్చి అలా ఉంటాడు, ఇలాఉంటాడు ! వేదాల్లో భగవంతుని గూర్చి ఇట్లు చెప్పబడింది అంటే, సరిపోదు. భగవంతుని, భగవతత్త్వాన్ని గురించి తెలుసుకోవలెనన్న సాధన, ధ్యానం చేయాలి. ఇప్పడు మనం నిరాకార భగవతత్త్వాన్ని గూర్చి తెలుసుకోవటం కష్టం. భగవంతుని అనుభవించిన మహాత్ములున్నారు. వీరు భగవంతుని లక్ష్ణాలు పొందివుంటారు. ఆపులోపాలు వున్నా పొదుగులో మాత్రమే లభించినట్లు విశ్వమంతా భగవంతుడున్నా మహాత్ముల్లో మనకు సులభంగా లభిస్తాడు. వీరంతా తదేక ధ్యానంతో భగవంతుని పొందినవారే!

అగ్గిలో ఇనుప కమీని అలానే వుంచిన అగ్గి లక్ష్ణాలు ఇనుపకడ్డికి వచ్చి నట్లు మనం మహాత్ముల చరిత్రలు చదువుతూ, వారిని గురించి ధ్యానిస్తూ సాధన చేస్తుంటే మనం ఆ భగవంతుని లక్ష్ణాలు పొందుటకు వీలున్నది. అయితే కాసేపు కమీని అగ్గిలో వుంచి, బయటకు తీసి చూచి ఇంకా కాలలేదు అని మరల వుంచి ఇలా చేస్తే ఆలస్యమవుతుంది. అట్లే మనసు పెడత్రోవన పోనీక ఏకధాటిగా దైవమందు లగ్గుమైవుండాలి. అయిస్మాంతంతో ఇనుపముక్కను రాచిన ఆయస్మాంత లక్ష్ణాలు ఇనుప ముక్కకు వచ్చినట్లు మనసెమడు భగవంతునియందు రాస్తుండాలి. భగవంతుడు మొదట్టుంచి వున్నాడు. ఎపుడూ వుంటాడు. కానీ మనం గుర్తించి సంతోషించలేక పోతున్నాము. ఎట్లు అంటే జేబులో డబ్బు పెట్టుకుని పోయిందని కంగారు పడి, అది కన్నించగానే సంతోషానికి మేర యుండదు. అట్లే భక్తిద్వారా భగవంతుని కన్నానగానే ఆనందిస్తాం.

భగవంతునిలాగా మారిన సద్గురు రూపాన్ని గుర్తుపెట్టుకొని ఇవన్నీ ఆయన రూపాలే, అన్నింటిలో ఆయనే వున్నాడు. అన్నీ ఆయనలో వున్నాయని ఆయన రూపాన్ని గుర్తుపెట్టుకుని సదా ఆయన చరిత్రనే జ్ఞాపకం తెచ్చుకుంటూ వుంటే ధ్యానం కల్పుతుంది.

12-3-1974, (మంగళవారం) : శ్రీ మాష్టర్ "The Gospel of Ramakrishna" (కథామృతం) గ్రంథాన్ని చదివించారు. "ఈ గ్రంథం, మరియు "The Great Master" (పరమహంస జీవితచరిత్ర) అన్న పుస్తకం మన దగ్గరుంటే చాలు. వింటే రామకృష్ణపరమహంస చెప్పినవి వినాలి. చదివితే అవి చదవాలి" అన్నారు.

"దైవాన్ని ఎలా ప్రార్థించాలి", అంటే పరమహంస ఇలా చెప్పారని వివరించారు. ఒక పనిమనిషి, తన యజమాని ఇంటిలో అన్ని పనుల్ని క్రమంగా చేస్తూ, నిర్వహిస్తూ వున్న అది తన ఇల్లు కాదని, గుర్తుంచుకుని తన మనస్సంతా, తన స్వంత ఇంటిపైనే వుంచు కొంటుంది. అట్లే ప్రపంచంలో నీవున్నా నీ ఆసలు స్థానం గురించి, దైవాన్ని గురించి ధ్యానించాలి.

మొదట భగవంతుడనే నూనె పూసుకుని ప్రపంచంలోకి రావాలి. ప్రపంచం తెలియక మునుపే భగవంతునిపై మనస్సునుంచాలి, లేకుంటే చిక్కుకొనాల్సి వుంటుంది. వెన్న కావాలంటే పాలు తోడుపెట్టి కదల్చిక, పేరిన తరువాత చిలికి వెన్న తీసినట్టే, భక్తి బీజం వేసి ఏకాంతంలో వుండిన జ్ఞానవైరాగ్యాలు భక్తి వచ్చును. అప్పడు చిలకాలి, ప్రపంచం నీళ్లు, పాలు మనస్సు. ఇవి కలిసినా వెన్నను నీటిలో పెట్టినా అది కలవదు. భగవంతుని చూడాలంటే తల్లికి బిడ్డపై వున్నట్లు ప్రీతి, తపన వుండాలి. దేవుడి దయవుంటే ఏమతం, ఏమార్గం ధ్యారా అయినా దైవాన్ని పొందవచ్చు." అని రామకృష్ణ పరమహంస చెప్పారని, మాష్టరుగారు అన్నారు.

8-10-1974 మంగళవారం : ఎప్పుడైనా మీరు వచ్చేటప్పటికి నేను గదిలో లేకున్నా ఏదో ఒక పుస్తకం తీసి చదవడమో, నామమో, ధ్యానమో చేసుకుంటుండాలి. దైవాన్ని ఎలా ప్రార్థించాలి. 'ఈ సృష్టి అంతా నీ అంశంలో ఒక భాగమే, అన్న విషయాన్ని తెలియజేయమని ప్రార్థించాలి.

ఆయన నామాన్ని మనం చేస్తుండేది ఆయనకు తెలియాలంటే ఆయన సర్వజ్ఞాడై వుండాలి. అంటే అంతా వ్యాపించి వుండాలి కదా! అందుకే "సర్వవ్యాపి"

అని గుర్తుంచుకుని, మన లోపల బయటా అంతా ఆయన వ్యాపించి వున్నారన్నది గుర్తుంచుకుని నామం చేయాలి. ఇంకా దయా స్వరూపి, ప్రేమస్వరూపి, సర్వకాల రక్షకుడు, సచ్చిదానందమూర్తి అని గుర్తుంచుకుని నామం ధ్యానం చేయాలి. నామం చేయునపుడు ఒకే దానిపై మనసు నిల్వినపుడు ఆమహాత్మని జీవితంలోని సంఘటనలు గుర్తుకు తెచ్చుకుంటూ, నామాన్ని చేయాలి. భగవంతుడి దయ ఎప్పుడూ మనపై వుంటుంది. మనమెపుడు చూస్తామూ అని ఆయన మన చూపు కొరకు చూస్తుంటారు. మనం చూడటమే ఆలస్యం. ఆయన దయ ఎప్పుడూ ప్రసరిస్తూనే వుంటుంది. కష్టాలు వస్తే దేవుడు కష్టాలు పెట్టాడని అనుకోవటం మంచిది కాదు. మనకు ఏ కష్టం వచ్చినా అది ఏదో ఒక మేలుకోసం వస్తుంది. మనమంది తెలుసుకొలేక భక్తుడికే భగవంతుడు కష్టాలిస్తాడని అంటాము. ఈ జన్మలో సద్గురు దర్శనానికి పూర్వపుణ్య మంతా సరిపోయింది. కాన భక్తులకు కష్టాలుంటాయి. “ప్రతి చిన్న కష్టం వలన ఒక పెద్ద కష్టం తొలగిపోయేది మనకు తెలియదు” అని జిశ్వైలమూడి అమ్మ చెప్పేది. “కష్టాల్లో కూడా దేవుని దయ ఎట్లా వుంటుందంటే, ఒకడు చీకట్లో పోతూ, దారిలో రాయి కొట్టుకుని తూలి ముందుకు పోయి పడ్డాడు. అప్పుడు ఎంత నొప్పిరా అని బాధపడ్డాడు. ఆ సమయంలో అలా జరుగకపోయి వుంటే. ఏ పామునో, తేలునో అక్కడ త్రోక్కి ప్రమాదం తెచ్చుకునే వాడు. అది వాడికి ఏమి తెలుస్తుంది? “అని అంటారు అమ్మ; అంటూ” భక్తుడికి కష్టం కలిగితే భగవంతుడికి చాలా బాధగా వుంటుంది. మరి బాధల్ని తొలగించవచ్చుకదా! అంటే అమ్మ కొడుక్కు అన్ని పెట్టాలనే ఉంటుంది. కానీ జ్యోరంలో పథ్యం కదా! జ్యోరం తగ్గేంతవరకూ అన్నం పెట్టదు. మరి దయలేనట్టేనా! భగవంతుడితో పరిచయం చేసుకుంటే బాహ్యవసరాలు వాటంతటవే తీరిపోతాయి. కాగితం భగవంతుడైతే అందులోని బొమ్మలు సృష్టిలోని వస్తుజాలం. బొమ్మల్ని చూస్తున్నంతనేపు కాగితం కన్నించదు. మరిచిపోతావు. కాగితం గుర్తుకు రాగానే బొమ్మల్ని మరిచిపోతావు. కావున దేవుళ్లి సదా గుర్తుంచుకోవాలి అని చెప్పారు.

12-10-1974 శనివారం : యోగవాసిష్టం గురించి చెబుతూ, అర్పనుడికి కృష్ణుడు గీతోపదేశం చేసినట్లు శ్రీరాముల వారికి వసిష్ట మహర్షులు చేసిన ఉ పదేశం యోగవాసిష్టం, అని చెబుతూ “Good Effort ద్వారా Good result వస్తుంది. పురుష ప్రయత్నం చేసే కొలదీ ఫలితం చేకూరుతుంది. ఫలితం వెంటనే కన్నించక పోతే నిరుత్సాహపడరాదు. కారణం మనం చేసే సాధనాయత్తుం

కన్నా, మునుపు మనం చేసిన చెడుకర్క (పాప ఫలితం) ఎక్కువగా, బలంగా వుండుటచే, ఇప్పుడు చేసే సాధనా ప్రయత్నంవల్ల ఫలితం అలస్యమగును. కాని ఇప్పుడు చేస్తున్న సాధనవలన పూర్వకర్క పాపం తొలగిపోవును. ఇప్పుడు మనం తీవ్రసాధన ప్రయత్నం చేస్తే పూర్వ కర్కపోయి న్యాట్రల్ స్థితి వచ్చును. తర్వాత మంచి ఫలితం దక్కును. మంచి ఫలితం వచ్చేవరకూ ప్రయత్నించటమే పురుష ప్రయత్నం. “దీన్ని గూర్చి తెలిసికొన్నవాడు నిర్మక్షం చేస్తే వాడికన్న నీచుడు ఇంకొకడుండడు” అని వసిష్టుల వారు రాములవారికి చెప్పారు. సువర్జం ద్వారా వివిధరకాల ఆభరణాలు చేయటం, మట్టిచే వివిధరకాల పాత్రలు చేయటం, పీటిని గురించి ఆలోచించినా చాలు, సృష్టి తత్వం భగవత్తత్వం గురించి తెలుస్తుంది. నేడు నవీన శాప్రజ్ఞలు కన్నానుచున్నవన్నీ ఈ గ్రంథంలో ప్రాసి పెట్టబడినవి. ఇది మొత్తం నాల్గు భాగాలుగా ప్రాయబడ్డది. మానవజాతి సద్గతి చెందుటకు ఇది ఒక్కటి చాలు అని చెప్పిరి.

9-4-1975, బుధవారం : మాష్టోరుగారి గదికి వెళ్లేసరికి విద్యార్థి ఒకరు ‘శ్రీమాణిక్య ప్రభు చరిత్ర’ పరిస్తుండగా మిగిలిన విద్యార్థులు వింటున్నారు. మాష్టోరు గారు ధ్యానంలో వున్నారు. ‘శ్రీమాణిక్య ప్రభుచరిత్ర’ అయిపోగానే, నాయన చరిత్ర (కావ్య కంఠ గణపతి ముని చరిత్ర) చదవటం మొదలుపెట్టారు. తీవ్రధ్యానంలో వున్న మాష్టోరు గారు కొద్ది సేపటికి పేపరు, పెన్ను తీసికుని ఏదో ప్రాశారు. కొద్ది సేపటికి ‘మెన్’ కు టైంకావటంతో ‘నాయన చరిత్ర’ చదవటం అవగానే శ్రీ మాష్టర్ గారు ధ్యానంలో వారికి తోచిన విషయాన్ని గూర్చి ఇలా చెప్పారు.

“దీన్ని చదువుతాను. జాగ్రత్తగా వినాలి”, అని ఎంతో గంభీరంగా, నిదానంగా చెప్పారు. “మీకు కావలసినదంటూ జీవితాన్ని సార్థకం చేసుకొనుటకు. అవసరమయినది ఏదైనా వుంటే దానిని ఇందులో ఇప్పుడే ప్రాసాను. నేను వున్నా, లేకున్నా, ఎక్కుడున్నా, మీరు నాదగ్గరున్నా, లేకున్నా, నాతో పని లేకుండా మీకు సులభపద్ధతిలో అర్థమగునట్లు నేను చెప్పవలసింది, చెప్పేది, చెప్పబోయేది అంటూ, ఏనాటికైనా, ఏమైనా వుంటే అది ప్రాసాను. ఇంతకన్నా చెప్పవలసింది. తెలుసుకోవలసింది లేదు. పట్టుకోడమా - విడిచిపెట్టడమా అనేది మీలో వున్నది. చివరగా ఏనాటికైనా ముందు ముందు చెప్పబోయేది ఇదే. ఇంతకన్నా కొంచెముకూడా చెప్పేది ఎక్కువగా దీనిని మించి వుండడు. అసలు ఇంత వరకూ

ఇంత సులభంగా జీవితాన్ని సార్థకం చేసికొనుటకు, ముక్కి సాధించుటకు ఇంత సులభంగా చెప్పబడలేదు అన్నారు. “వదినిజం? ‘నిజానికి నిచ్చెనలు’ (మతం ఎందుకు?) లోని సారాంశమంతా ఇందులో వచ్చింది. దీనిని పదే పదే భానవ చేసుకుంటూ పట్టుబట్టి కూర్చోన్నారంటే చాలు. ఈ సారే, ఇప్పడే, ఈ జన్మలోనే ముమ్మటికి ముక్కిని పొందుతారు. మీరున్న చోటు అపవిత్రంగా వున్నా, ఆ చోటును నా తపస్సుచేత క్షాళనం చేస్తాను. ఒక్కనెల కూర్చోన్నారంటే దానంతటదే తెలుస్తుంది. శరీరానికి అవసరమయ్యే అవసరాలు వాటంతటవే తీరిపోతాయి. ఇక్కడ ఇక చర్చలకు వీలులేదు. వాటికి స్థానముండదు. కూర్చోటమా కూర్చోకపోవటమా! ధ్యానానికి, అన్నది మాత్రమే ఇప్పడుండేది. ఎవరికి తగినట్లు వారు అవకాశం చూసుకొని వచ్చి కూర్చోంటే చాలు! దానంతటదే సాగిపోతుంది, “అని” ఇప్పడు చదివేది జాగ్రత్తగా వినండి” అని శ్రీమాష్టార్ గారు అప్పటికప్పుడు ప్రాసిన “ధ్యానం” విషయాన్ని ఇలా చదివి విన్నించారు.

“అన్ని రూపాలు, అన్ని భూతాల రూపంలో గోచరించేది ఒక విశ్వచైతన్యం. అదే మనంగా మనకనుభవవోతూ, అదే అంతటా, అన్ని రూపాలలో ఊహలోకంలోని వస్తునముదాయంలోని పదార్థాల్లగా - రూపమున్నట్లు గోచరిస్తుంది. తానే అవస్త్రీ అన్న విషయాన్ని విస్మరించడంచేత ఆ చైతన్యమే ఆ పదార్థములతో చేయబడ్డ ఒక పరిమిత దేహమనే, మనస్సునే తనను తాను భావించుకొని, అన్యముగా జగత్తులోని వస్తుపదార్థ, ప్రాణి, వ్యక్తులను చూస్తుంది. పిల్లవాని మనస్సులోని భయమే భూతం రూపాన్ని ధరించి వాడికి వాస్తవమన్నించినట్లు తాను పరిమితమన్న బ్రాంతి వస్తు పదార్థాది రూపాలతో వాస్తవంగా గోచరిస్తుంది.

ఆ పరిమితి నుండి విడివడడమే ముక్కి. దానికి ఇది యుక్కి. కళ్ళు మూసుకుని తన ఇంద్రియ నిర్మాణం చేతనే జగత్తు, ఇప్పుడు ఇట్లు గోచరిస్తూందని లోతుగా జ్ఞాపకం చేసుకోవాలి. తాను కేవలం నిరాకార చైతన్యమని తెలియని తనమే మనోదేహదులు.

తర్వాత “అంతటా వ్యాపించియున్న పరమేశ్వరుడను విశ్వచైతన్యమే,

దాని యొక్క భావనయే (సంస్కరమే) ఇది”, అని మన మనోదేహాదుల యథార్థతత్వాన్ని దర్శించాలి. ఈ భావన ఎంతగా చేయాలంటే “ఇది దేహము, ఇది నేను” అన్న భావము అంతరించునంత తీవ్రతతో చేస్తే అంతటా విశ్వచైతన్యమే అనుభవమవుతుంది. పూర్వ వాసనవల్ల మళ్ళీ మళ్ళీ చుట్టూ జగత్తూ, తన దేహము మనస్సుకు గోచరించి, ఆ దేహము తానన్న భావం తలెత్తుతుంది. తిరిగి పైన చెప్పిన విధంగా ఆ భావాలను మళ్ళీ మళ్ళీ నిలబెట్టడమే తపోనిష్ట, అంటే. ఈ విధంగా తానే ఆ విశ్వచైతన్యంగా నిరంతరం గుర్తించుకోవటమే అజపాజపం. ఇదే గాయత్రీ మంత్రార్థము. ఇదే ఆత్మరత్ని. జ్ఞాన నేత్రముతో కాముణ్ణి నశింపజేయడమంటే ఇదే.

“నేనే దేహం” అన్న భావం విల్లును వీడిన బాణం లాగా మనస్సును వీడి అంతా విశ్వచైతన్యమన్న భావాన్ని లక్ష్యంగా చేసుకొని అందులో లయించడమే ధనుర్వేదసారం. “ఈ జగత్తంతా నిజంగా వాసనా రూపం. వాసనా రాహిత్యం ద్వారా నిష్పత్తిపంచుడు కావడమే లక్ష్యం” అని యోగవాశిష్టము కూడా చెప్పంది.

“ఇది జగత్తు, ఇది దేహము” అను వాసనలు ఏ చైతన్యమందు ఉదయిస్తున్నాయో దాని యందే ఆ భావాలను తరంగాలుగా భావించి లయింపజేయాలి. గుడ్డలోని మడతను సరిదిద్దినట్లు. తద్వారా మళ్ళీ మళ్ళీ విశ్వచైతన్యాడైన పరమేశ్వరునియందు లయింపజేయాలి. అంతటా విశ్వచైతన్యమొక్కటే గోచరిస్తున్నప్పుడల్లా తానే చైతన్య రూపుడయిన పరమాత్మ అవుతాడు. సహానము, ఓర్పు, పట్టుడలతో తిరిగి తిరిగి ఇట్లా ధ్యానిస్తుంటే అది స్థిరపడుతుంది. అదే తన రూపమని తెలుస్తుంది. బ్రాంతి ఇకరాదు. అదే ముక్కి అంటే. ఆ చైతన్యడికి ఏ పేరూ పెట్టక అదే పరమేశ్వరుడన్న భావం కలిగి ఉండడము శ్రేయస్తరం.

“ఇది ఆ విశ్వచైతన్యాడైన పరమేశ్వరదే” అన్న భావంతో, “ఇది నా దేహము, నామనస్సు” అనే భావాలను నశింపజేయడమే అంగన్యాస, కరన్యాసములని మంత్రశాస్త్రం చెబుతుంది. శరీరములోని వివిధ తత్వముల యొడలగల మన అజ్ఞానభావాలను ఈ విధంగా తొలగించి వాటినన్నింటిని ఈ విశ్వచైతన్యంగా దర్శించడమే సాంఖ్యయోగము. నిరంతరము మనస్సును ఈ సాధనయందే తెంపు లేకుండా నిమగ్న మొనర్చడమే సాధన.

అపరిమితమైన విశ్వ చైతన్యంలో పరిమితుడనన్న బ్రాంతిలో చిక్కడం వల్ల మానవునకు అశాంతి, దుఃఖము కలుగుతున్నాయి. తిరిగి ఆ పరిమితి తొలగిపోవడంతోటే శాంతి ఆనందాలు తనకు సహజమౌతాయి. సరైన ఈ మార్గాన్ని విడిచి ఇతర మార్గాల ద్వారా శాంతి ఆనందాలన్మేఘించడమే సంసారం. ఇది కేవలం దుఃఖప్రదం.

ఇదే నిజమైన ధ్యానం, ధ్యాన శోకార్థం. దీనిని ధ్యానిస్తూ పూజ చేయాలి. పూజ జరిగేటంత సేపు నిజంగా సద్గురువు మన ముందు ఆకారంలోనూ, సర్వత్రా మనలోనూ కేవల చైతన్యంగా వుంటారన్న గుర్తును నిలుపుకుని ప్రేమతో, భక్తి గౌరవాలతో “16” సేవలనూ చేయాలి. పూజానంతరం ఆ గురుమూర్తి మన హృదయం లోకి వెళ్లినట్లు భావించాలి. పూజానంతరం వీలయినంతసేపు పూజ యొక్క ప్రభావాన్ని మనస్సులో నిలవనివ్వాలి” - అన్నారు (శ్రీ మాష్టరు గారు ప్రాసిన ఒరిజినల్ కాపీ నాదగ్గరున్నది).

చూచట - వినుట : శ్రీ టి.డి. కృష్ణమూర్తి (విజయవాడ) గారిమాటల్లో “చూడడం-వినడం అనేది గమనించమనే వారు మాప్చారు గారు. “కాంతి అంటే ఏమిటి? అటంకం లేకుండా ఎప్పుడూ ప్రవహించిపోతున్నటువంటి వెలుతురు అన్న మాట. మనము చూస్తున్నది కాంతిని కాదు. కాంతికి అడ్డువచ్చే అబ్స్ట్రక్షన్ (obstruction) మాత్రమే. ఎలా? నీవు టార్మివేశావనుకో. టార్మి ఫోకస్‌లో ఏ గేదో, పిల్లో, క్రొన్ చేసిందనుకో, వెంటనే, కన్పుడుతుంది. చుట్టూ ప్రక్కల కన్నించదు. అంటే నిరంతరంగా ప్రవహిస్తున్న కాంతిని ఏదైనా అడ్డగిస్తే కన్నించడము జరుగుతుంది. కాంతిని కాదు చూట్టం, దాన్ని అడ్డగించేదాన్ని చూస్తున్నాం. అంటే వెలుతురు అనేది నిరంతర ప్రవాహము. దానికి, అబ్స్ట్రక్షన్ (అడ్డు) గా వచ్చింది కన్పుడుతుంది. ఇప్పుడు కాంతికి నా బాడి అబ్స్ట్రక్షన్. నీవైపు వస్తున్న కాంతిని అడ్డగిస్తున్నది. మనిద్దరి మధ్యలో లైట్ వుండా? లేదా? చూడు”. అన్నారు. ‘చూస్తే అంతే.... మాప్చారుగారు కన్నించలేదు. “సార్.... సార్....” అంటే, “అదేనోయ్! ..... చూట్టమంటే” అన్నారు. దీన్ని బట్టి మాప్చార్గారు అన్నింటిని ఎలా చూస్తున్నారనేది, వారి దృష్టి ఎలా వుంటున్నది” అనేది మనము ఊహించవచ్చు. “వినడం అనేది నిరంతర ప్రవాహక్రియ. ఈ వినికించి అనే క్రియకు డిస్టర్బెన్స్‌గా (Disturbance) వచ్చింది ‘సాండ్’ (Sound) గా విన్నిస్తుంది. అంటే మనకు తెలిసినా తెలియకపోయినా వినికించి అనే క్రియ

నిరంతరము జరుగుతుంది. ఎలా గుర్తు పట్టడం? విన్నించే జలపాతం ప్రక్కన కూర్చొని, ప్రవహించే ‘గల’ ‘గల’ నీటి శబ్దానికి మధ్యగల నిశ్చబ్దాన్ని గమనించడం ప్రాణీను చేస్తారు. దాన్ని గమనించగా ఉంది నిశ్చబ్దం. Absolute Silence. అదీ “వినికిది” అంటే, అని మాచేత ప్రాణీను చేయించారు అంటారు శ్రీ టి.డి. కృష్ణమూర్తి.

“ధ్యాన పద్ధతి” గురించి మరొకసారి, : “కాలమన్నా, జీవితమన్నా ఒక ప్రవాహం. అటుపోటులు కష్టసుభాలు. సరైన ఈతగాడు ఆటుపోటుల్ని రెంటినీ తనకు అనుకూలముగా వాడుకోవటం నేరుస్తాడు. గొప్పనావికుడు ఏ గాలికి ఆ తెరచాపపట్టి ఎట్లా అయితే తన పడవ ముందుకు సాగేలా చూచుకుంటాడో, అలానే సాధకుడు తన దైవస్వరణకు మంచి-చెడు కాలాల్లోనూ తనదైవాన్ని చేరుకునేందుకు వినియోగిస్తాడు. మంచికాలంలో ఒడిదొడుకుల్లేక తాననుకున్న వన్నీ సాగేకాలంలో దైవ చింతన, భక్తి బాగా నిలుపుకోవటం తన సంకల్పంగా పెట్టుకుని నేరవేర్చుకుంటాడు. కాలం మంచిది గనుక సాగుతుంది తేలిగ్గా. ఆరాధ్యదైవం యొక్క ప్రత్యేకనిదర్శనం, అనుభవం బాగా లభిస్తాయి. చెడుకాలంలో ఏమి కలిసిరాక, ఏ ప్రయత్నం చెయ్యక వుండాలి కనుక ఏ పనులూ సంకల్పించక ధ్యానము దైవంపై వుంచి ఆ కాలంలో వచ్చిన నిందలన్నింటినీ తనకు సహనము, నిరహంకారము నేర్చుకునేందుకు దైవం కల్పించినవిగా గుర్తించుకుని చెడుకాలంలో తనలేమిని, బాధను అనుభవించాల్సిన యోగాన్ని తీవ్రనిష్టా నియమాదులతో నింపి, అందరూ ఏడుస్తూ గడిపి నిరర్థకంగా బయటపడే కాలం నుండీ, ఎంతో గొప్పవాడుగా బయటపడుతాడు. ఒక దుంప పాతి, మరుసంవత్సరము త్రవ్యి, పిలకలను 10 దుంపలుగా పాతి, మళ్ళీ త్రవ్యి యిలా ఒక పెద్ద చేనుగా, తోటగా ఒక్క దుంపతో ఒక క్రైతాన్ని రూపొందిస్తాడు. పాతటం కష్టకాలం వంటిది. తీసి పెరుగుతున్న దుంపలసంఖ్య చూచుకొని సంతోషించి అందులో కొన్ని వండుకు తిని, ఆనందించటం లాంటిది మంచి కాలం. రెండూ అలా స్క్రమంగా వినియోగిస్తే మంచిపంట. ఇదీ అంతే. మెలకువ లేకపోతే మంచి కాలంలో జూడంలో కొంచెము వచ్చి, ఆశపెరిగి, చెడుకాలంలో వున్నక్షేత్రం దుంప పొగొట్టుకొని, దురలవాట్లవల్ల మరి భుక్తికి లేకుండా చేసుకుంటాడు. ఇదే నిష్ఠగా బతికే వాడికీ, తోచినట్లల్లా బ్రతికే వాడికి వున్న భేదం.

దైవం అంటే ఒకస్థితి. వ్యక్తి, శరీరము కాదు. బాబా.... నే నీశరీరాన్ని కాదు, శిరిదీలోనే లేను”, అని “అమ్మ అంటే జిల్లేళ్ళ మూడిలో మంచం మీద

కూర్చొన్నది కాదు, అంతులేనిది” అన్నప్పుడు “ఆస్థితి” అని అర్థం. పవిత్రత, నిర్వేతుకమైన అంతులేని ప్రేమ, శాంతి, నిశ్చింత - యది అమ్మ అంటే.

నిద్రలేస్తూనే దీర్ఘంగా నమస్కారం చేసుకునేప్పుడు ఈ భావాన్ని స్థిరంగా కొన్ని క్షణాలు నిలుపుతూ, ఈ లక్షణాలు శ్యాసతో శ్యాస నదిపించేవాడినుంచే మనకు వస్తున్నట్లు భావన చేస్తూ నిండుగా, నెమ్మదిగా శ్యాస తీసుకొని, అంత సేపే నిలిపి, ఆ లక్షణాలు నిలుస్తున్నట్లు భావన చేసి, అంతసేపే శ్యాస ఆ భావంతో విడవాలి. ఇలా మూడుసార్లు చేస్తే స్థిరత్వం వస్తుంది. తరువాత ముఖం కడుక్కుని, స్నాన సమయంలో మనలోని దోషాలన్నీ పోయి నామ స్వరణలతో స్నానం చేసి పునీతులమవుతామన్న భావం నిలుపుకుని, నామం అనుకుంటూ, పోసుకుంటూ, రుద్దుకుంటూ - అంతా సాధన అన్న భావంతో చెయ్యాలి.

అట్లానే కాఫీ, పాలు, నివేదన పెట్టి, అన్ని, అన్ని జీవులకు ఆహారరూపమై, అంటే దైవస్వరూపం మనకారూపంలో తనను తాను లభ్యం చేసుకుని, మనలో శారీరక బలాన్నే కాక ‘దైవం’ అన్న భావం పెంపాందేలా చెయ్యాలన్న కోరికతో తీసుకోవటమే. తర్వాత మళ్ళీనామం. అదే అంతా అయి అన్నింటి రూపంలో, మనరూపంలో వుండి తనను తాను గుర్తుంచుకున్న స్థితియొక్క మానవరూపం మననం చేస్తూ, అవసరం వస్తే, పెదిమలు, నాలుక అడిస్తూ దాన్ని (అంటే మనస్సులో జరిగే ఉచ్చారణని) మనస్సులో వింటూ, ఆ భావం మెదలటాన్ని నిశితంగా గమనిస్తూ ఎంతసేపు వీలవుతే, అంతసేపు చేయటం. సరిగ్గా ఇది కుదరగానే నిలుపుట సులభమవుతుంది. ఇంక చాలు అనిపించదు.

భోజనం ప్రతిముద్ద నివేదనతో తీసుకోవటం. నివేదన వివరంగా మనఃస్వార్థిగా పెట్టాలి. యాంత్రికంగా కాకుండా. తర్వాత భగవద్గీతలో కొన్ని శ్లోకాలు మనకు అన్వయించుకుంటూ. చదవటం “25” తక్కువ లేకుండా, చిన్న అధ్యాయం అయితే రోజుకొక అధ్యాయం, 25 అయినా విసుగు అనిపించక పోతే ఇంకా చదవటమే. అయితే ఒక శ్లోకానికి, దానికి, వెనుకా ముందు వున్న శ్లోకాల వరుస సంబంధము పూర్తిగా అర్థం చేసుకుంటూ, అది గుర్తు ప్రాసుకుంటూ నేను చేపేవాటిని గుర్తు ప్రాసుకుంటూ చదవాలి.

అది విసుగుపుడితే, ఒక భక్తుడి చరిత్ర లేక శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతం లాంటి పుస్తకాల్లోని కొన్ని సంఘటనలు, మనస్సుకు హత్తుకునేలా మనకు అన్వయించుకుంటూ చదవటం, మన లోపాలను సరిదిద్దుకోవలసిన విషయాలను

మనస్సులో సేకరించకుంటూ చదవాలి. సాయంత్రం పూట, విరామ సమయంలో ఎవరినైనా చూడాలనిపించటం, దిగులుగా అనిపిస్తే, అనలు మానవునకు ఎందుకిలా అన్నిస్తుంది? అన్నది చాలా జాగ్రత్తగా మనలో మనము చర్చ చేసుకోవాలి. అలా అనిపించి, చర్చ చేసినందు వలన ఏ ఫలితం కలుగుతుంది? అది ఎందుకు కావాలనుకుంటాము?

హాయి అనేది దేనిమీద ఆధారపడుతుంది? మనిషిధర్మానికి, హాయికి గల సంబంధం ఏమిటి? అంతా తానే అయినది యిన్నిగా అయితే ఇలాంటి అవసరం, కోరిక ఎందుకు, ఎలా వచ్చాయి? ఎట్లా ఐక్యతను గుర్తిస్తుంది? ఇలా చర్చించుకోవాలి. బుద్ధుడలాగే చేసాడు. అలా మనము చేసి మానవుడి స్వభావాన్ని, వాడి ప్రవర్తనకు గల కారణాన్ని అర్థం చేసుకుంటే మనకు మనము బాగా అర్థమవుతాము. అప్పుడు కర్తవ్యము సహజము, తేలిక, ప్రియము అవుతుంది. ఇలా ఆలోచించినవాళ్ళే, వివేకానంద, మహామృద్గ, బుద్ధుడు, గాంధీ మొదలైనవారంతా.

బ్రిహ్మచర్యధర్మం, గృహస్థధర్మం, సన్యాసధర్మం అన్నీ ధర్మాలున్నాయి. ఈ ధర్మాలను ఏ మనిషి తయారు చేయలేదు. పాలు పొయ్యమీద పెడితే పొంగే ధర్మం పాలకేదిచ్చిందో, నీరు పొయ్యమీద పెడితే తెల్లే ధర్మం నీటి కేదిచ్చిందో, నిష్పులో చాలాసేపు వుంచిన ఇనుముకు నిష్పులా ప్రజ్యలించే ధర్మం ఏదిచ్చిందో, అయస్మాంతం తాకిడికి, తాను అయస్మాంతం అయ్యే ధర్మం ఉక్కుకు ఏదిచ్చిందో, ఈధర్మాన్ని ఆచరిస్తే దైవంగా అయ్యే ధర్మం మానవునికి ఆ శక్తి ఇచ్చింది. అందుకు దాన్ని ‘ధర్మం’ అన్నారు. అదే ‘ధర్మ రక్షతి రక్షితః’ తనను రక్షించిన దాన్ని ధర్మం రక్షిస్తుంది. నిష్పుల పొయ్యమీద నీరు తెర్లటం ఎంత సత్యమో, సహజమో సాధన హృదపూర్వకంగా చేస్తే దైవం అవటమూ అంతే”.

శ్రీ సూర్యనారాయణ డైరీ (1976) : 1. సమయం సద్వినియోగ పర్చుకోవాలి. 2. కళాశాలగాని, ఇల్లుగాని వదలి పోయేటప్పుడు, తిరిగి వచ్చేటప్పుడూ తన లక్ష్మానికి అడ్డువచ్చే ప్రతిపనిని తొలగించుకొంటూ, తన లక్ష్మంపై యావత్తు శక్తిని ఉపయోగించాలి. దానికోసం అవసరమైతే ప్రాణత్యాగమైనా చేయాలి. 3. ధ్యానం పూర్తయ్యాక లౌకిక విషయాల్లో మన ప్రవర్తనలో మనలక్ష్మం మరచిపోకుండా చూచుకోవాలి. 4. “మృత్యువు తప్పదు” అన్న విషయాన్ని గుర్తించుకొంటే మనస్సు చెడ్డడారిన నడవదు. 5. ధ్యానం

బాగా చేస్తే ఇంకా చేయాలన్నిస్తుంది. పది నిమిషాలు చేసి చీమిడి తీసివేసినట్లు తీసివేయడంకాదు. 6. ముక్కి మార్గంలో పడదగిన కష్టాలను తెలుసుకోవాలంటే “మిలారెపా” జీవిత చరిత్ర చదవాలి. 7. ధ్యానలేకుండా గడిపిన క్షుణాల్లోని మనోవికారాలు, జన్మపరంపరలను పెంచే త్రాళ్లు అని గుర్తించి, జాగరూకతతో విషాన్ని త్యజించినట్లు త్యజించు. 8. ఇతరులను తిడితే వాళ్ళదోషాలు మనకు, మనపుణ్యం వాళ్ళకు పోతుంది. 9. పంచాక్షరి అంటే “ఇది ఏమిటి? 10. ముక్కికి, దుఃఖానికి మనస్సే కారణం, మనస్సు అంటే భావాల పరంపరలు. వీని నాశనమే ఆనందం. 11. జపమాల త్రిపుత్రు నామం చెస్తున్నప్పుడు మనసు నామం యొక్క భావంతో లీనమైతే అదే అసలైన జపం, ధ్యానం, అపుతుంది. 12. పిచ్చాపాటి కబుర్లు మాని సాధన చేయాలి. సాధనను అభివృద్ధిచేసేది సాధనే తప్ప వేరాకటిలేదు.

“మన జీవితంలో సాధన ఒక భాగం అవడం కాదు, సాధనలోనే జీవితం ఒక భాగం కావాలి” అన్నదే ఆచార్యులవారి ప్రధాన ఉద్దేశ్యము.

12 సంవత్సరాలు తపమాచరించిన సత్పంగ గదిలో .....

అధ్యాయము - 8

శేర్పున్న చేరీటు

శ్రీమాష్టారు గారు సామాన్యవ్యక్తిలా కన్నించినా వారి మహాస్నతగుణాలు, లీలలు అందరికీ అనుభవమవుతుండేవి. అవి సహజాతి సహజంగా, సందర్భానుసారంగా వ్యక్తమయ్యేవి. “ఒక పూర్త పురుషుని సన్నిధిలో మనస్సు అప్రయత్నంగానే నిరామయమై శాంతి నొందుతుంది” అంటారు భగవాన్ శ్రీ రఘుణలు. మన మనస్సులో సందేహాలకు జ్ఞానుల సన్నిధిలో సమాధానాలు దౌరుకుతుంటాయి. వారి సన్నిధిలో అన్ని చింతలూ, భయాలు మటుమాయమవుతాయి. ఇవే అనుభూతులు శ్రీ మాష్టార్ గారిని సందర్శించిన ప్రతి ఒక్కరికీ కల్గిదం ఆశ్చర్యం. శ్రీ భరద్వాజగారు ఇదంతా ‘సాయి మహిమే’ అనో లేక మరో వాక్యంతోనో కప్పేస్తారు. అంతేకాని తన పిడికిలి విప్పరు. ఇలాంటి శాంతిని, అనుభూతుల్ని పొందిన భక్తుడు ఒకసారి మాష్టార్తో మీరు Thought Reading చేస్తారు కదా అంటే “అదొకటే తక్కువ, ఇంకేంపని లేదా? ఆయాసమయాల్లో అలా అన్నిస్తాయి అంతే” అన్నారు. ఇంకొక భక్తుడితో “పుస్తకం ఎదురుగా వుంటుంది. తెరిచి చూస్తే అందరి విషయాలు తెలుస్తాయి. కానీ తెరిచి చూడటం ధర్మంకాదు.” అన్నారు. నర్వం తానే అనే అధ్యాత్మికానుభూతిలో నిత్యం నిలచిన శ్రీ భరద్వాజ గారికి Thought Reading లాంటి వాటితో పనిలేదు. వారి వద్దకు వచ్చిన ప్రతి ఒక్కరికీ వారిలోని దివ్యత్వం అప్రయత్నంగా అనుభవమయ్యేది. అలాంటి సన్నిఖేశాలు, భక్తులు పొందిన అనుభవాలు అనేకం.

ఒకరోజు ఉదయం హరనాథో “హరీ! బొప్పాయికాయ తినాలని వుంది. తీసుకురా” అన్నారు. మధ్యాహ్నం ఇంటినుండి వస్తూ 4,5 బొప్పాయి కాయలు తీసుకొచ్చి మాష్టారింట్లో వుంచి, మాష్టార్ దగ్గరికి వచ్చి నమస్కారం చేసుకుంటుండగా, “హరీ! ఈరోజు ఒక వింత జరిగిందిరా” అన్నారు. “ఏమిటి సార్”? అనగానే “ప్రాద్యన బొప్పాయి కాయ తినాలని వున్నది అన్నాను కదా! నీవటు పోగానే రాజమండ్రి నుండి ఒకతను వచ్చాడు. వస్తూ, వస్తూ రాజమండ్రి నుండి బొప్పాయి కాయ తెచ్చాడోయ్. తమాషాగా వుందికదూ” అన్నారు మాష్టారు. మరొకసారి మాష్టార్గారు మచిలీపట్టుంకు 15 రోజులు ఉపన్యాసాలకై వెళ్లూ.... “హరీ! తిరిగి వచ్చేవరకూ ఏ ఊరుకు వెళ్క ఒంగోలులోనే వుండి మీ నాన్నగారిని

చూచుకుంటుండు”, అని చెప్పి వెళ్లారు. శ్రీ మాష్టారు గారు వచ్చేలోపల, హరి నాన్నగారు పరమపదించారు. ఈ విషయం శ్రీ మాష్టారు గారు, ఒంగోలు రాగానే చెప్పగా “ఇపుడ్రద్రమైందా ఎందుకు వెళ్లవద్దన్నానో” అంటూ... “ముందుగ విశదంగా పూర్తిగా చెప్పకూడదు గృహస్థాశ్రమ ధర్మ ప్రకారం” అన్నారు.

శ్రీ జయచంద్రారెడ్డి బృందం, రెండు బస్సుల్లో శ్రీ మాష్టార్ గారితో శిరిడీ యాత్రకు ఒంగోలు నుండి వెళ్లన్నారు. పొదిలివద్దకు వెళ్లేసరికి, రెండు బస్సులూ రిపేరుకు వచ్చాయి. ఆ విషయం మాష్టారికి చెప్పు, “ఒకబేమో డీజిల్ ట్యూంక్ లీకేజి, ఇంకోబస్సు జాయింటు దెబ్బతిన్నది. ఆ భాగాన్ని తీసుకుని తిరిగి ఒంగోలు వెళ్లి రిపేరు చేయించుకొని వచ్చేదానికి చాలా టైమ్ పడుతుంది. ఏమి చేయమంటారు? అంటే .... “మీరు వెళ్లి రిపేరు చేసుకురండి. శుభ్రంగా తెల్లవారాకే బయల్దేరవచ్చు. అంతవరకు ఎక్కడి వారక్కడ బస్సులోనే పడుకోమని చెప్పండి” అని వారు దుష్టాచి కప్పుకొని నిశ్చింతగా పడుకున్నారు. మేము “ఇదేంటూ బాబుా వీరికి ‘అయ్యా! చెడిపోయాయే... ఎట్లా...’ అని ఆందోళన కాని, ఆతురతకానీ లేదు. గొప్పవారు గదా, శుభ్రంగా ప్రయాణం జరుగుతుంది వీరు వెంటవుంటే, అని తీసుక వస్తే యిట్లా అయిపోయనే అని బాధ పడ్డున్నాము. ఈలోపల ఎదురు నుండి లారీ వచ్చి ఆపి, “ఈ బస్సులు ఎవరివి? ఎక్కడికి వెళుతున్నవి” అన్నారు. శిరిడీ వెళ్లన్నామని చెప్పగా, “మీరు తెల్లవారే వరకు బయల్దేరవద్దు, ఇపుడే మా లారీపై దొంగలు దాడి చేస్తే తప్పించుకొని వచ్చాం. అద్వాల్చి పగులగొట్టారు చూడండి” అని చెప్పారు. అనగ మాష్టారిగారి నిశ్చింతలో దాగివున్న సరవజ్ఞతను తలచుకొని, తలవంచి నమస్కరించాము”. అంటారు శ్రీజయచంద్రారెడ్డి.

ఫిల్లీలో భావాతీతధ్యానకేంద్రంలో టీచర్స్ గా పనిచేస్తున్న రాజసులోచన ద్వారా యస్.లక్ష్మిగారు భరద్వాజ గారి 'SAIBABA THE MASTER' గ్రంథాన్ని అంగ్రంలో చదివి, ఇది తమిళంలో వుంటే బాగుండునని అనుకున్నారు. తర్వాత 3, 4 రోజుల్లోనే భరద్వాజ గారినుండి సులోచనకు ఉత్తరం వచ్చింది, “అక్కడ నీస్తేహితురాళ్లో ఎవరైనా తమిళవారుంటే ట్రాన్స్‌లేట్ చేయస్తే బాగుండునని ఈవిషయం లక్ష్మిగారితో చెప్పగా, “అరే ఆశ్చర్యంగా వుందే, నేనుకోవడం, వారు రాయడం”, అన్నారు. చిత్రంగా లక్ష్మిగారికి అంతవరకు శ్రీ మాష్టారు గారు గురించి తెలియదు.

శ్రీమతి ఉమా అయ్యర్ గారి (ఫిల్లీ) ఇంటికి మాష్టారు గారు వెళ్లినపుడు

చాలామంది మాష్టర్గారితో మాటల్లడటానికి వచ్చారు. శ్రీమతి ఉమా అయ్యర్గారు పనుల్లో ఉంటూ, ఏదైనా బాబాను గూర్చి కొన్ని అడగాలని మనసులో అన్వించి హాలులోకి రాగానే సరిగ్గా మాష్టర్గారు వారి సందేహానికి సమాధానం అడగకనే చెప్పేవారు. ఇది ఎంతో ఆశ్చర్యం. అంతేకాదు ఒక దీపావళిరోజు వారి పిల్లలు మాష్టర్గారు క్యాండిల్స్ వెల్లిస్తే చాలు అనుకున్నారు గానీ మాష్టర్గారికి చెప్పలేదు. ఈ లోపలే మాష్టర్గారు పిల్లల్ని పలకరిస్తూ క్యాండిల్స్ వెల్లిస్తూ “ఇలా చీకట్లను తొలగించే దీపాలుగా మీరు ఉండాలి” అన్నారు.

కుమారి సులోచనకు (మెట్టుగ్రామం) బి.యిడి. చేయటం ఇష్టం లేదు. వారి నాన్నగారేమో తప్పక చేయాల్సిందేనని చెప్పారు. ఇష్టంలేదు అని పైకి చెప్పలేకున్నది. రాత్రంతా ఏడుస్తూ పడుకుంది. ప్రాద్యున లేచి విద్యానగర్ మాష్టర్గారింటికి రాగానే మాష్టర్గారు గారు గదివరండాలో నిల్చాని “రాత్రంతా ఏడవక పోతే నాకిష్టంలేదని చెప్తే పోలేదా అన్నారు. తానేమి చెప్పకముందే తన పరిస్థితి శ్రీ మాష్టర్గారికి తెలియటం ఆమెకు ఆశ్చర్యానందాలను కలిగించింది. శ్రీ మాష్టర్ సరవజ్జలు.

శ్రీమతి రుక్మణమృగారు కాన్సుకొరకు గూడూరులో వుంటున్నారు. మధ్యలో ఒకరోజు మాష్టర్ గారి దగ్గరికి రాగా... ఆవిడ తెచ్చిన కొబ్బరి కాయ కొట్టి, ఆరతిచ్చి ‘వెంటనే వెళ్లు’ అన్నారు. ఆవిడ గూడూరు చేరగానే కాన్సుకష్టమై బిడ్డ వనిపోయింది. రుక్మణమృ ప్రమాదంనుండి తప్పించుకున్నారు. తర్వాత ఈవిషయం మాష్టర్ గారితో చెప్పగానే, ‘నేను ఆరతి ఇచ్చినప్పుడే మీకావిషయం తెలిసి ఉండాలే’ అన్నారు.

శ్రీ ఆనందవెంకటేశ్వర్రు యం.యన్.సి. చదివేరోజుల్లో వారి తల్లిదండ్రులు, కుటుంబ సమస్యల్ని గూర్చి మాష్టర్గారితో చెప్పగా, శక్తవారంరోజు ఉపవాసం వుండమన్నారు. “మాష్టర్ గారు ఏమిటి గురువారం కాకుండా శుక్రవారం చెప్పారే” అనుకున్నాను. మరి వారికెలా తెలుసో - ప్రతిశుక్రవారం మేము ఇంట్లో ఒక ముస్లిం ప్రార్థన చేస్తామని” అంటారు వెంకటేశ్వర్రుగారు.

ఒకసారి విద్యానగర్లో గదినుండి బయల్దేరి మాష్టర్గారితో పాటు ఇంకొందరు విద్యార్థులు 2 కి.మీ. దూరంలోని ‘సువర్షముఖి’ నదికి వెళ్లారు. ఇసుకలో కూర్చోగానే ఐదు నిమిషాలకే “గదికి వెళ్లి సత్సంగం చేయాలని వన్నది” అన్నారు శ్రీ మాష్టర్ గారు. ఇక్కడా సత్సంగమే కదా అనుకున్నారు మనసులో

విద్యార్థులు. గదికి రాగా అప్పుడే శేషాద్రి వారి చెల్లెలు వాళ్ళంతా మాప్సార్గారికై గది వద్ద వేచి యున్నారు. మాప్సార్ గారు రాగానే చూచి సంతోషించారు. తమ దర్శనార్థం వచ్చిన వారికి దర్శనం ప్రసాదించడం కోసం శ్రీ మాప్సార్ గారు వెనక్కి వచ్చారని అర్థం అయ్యింది అందరికీ. నది దగ్గర ఉన్న శ్రీ మాప్సార్ గారికి తమ గదిలో జరిగే విషయం తెలియదమే విశేషం. తమ సన్నిదికి చేరిన వారిని కనిపెట్టి కాపాడుతారు శ్రీ మాప్సార్ గారు.

గూడలి గ్రామం శ్రీమతి సుబ్బరత్నమ్మగారు (60 సం॥రాలు) మాప్సారు గారి వద్దకు వస్తూ ఒకడజను అరటి పండ్లు తీసుకొని, అందులో నాల్గు పండ్లు తనకై వుంచుకొని మిగిలినవి మాత్రమే శ్రీ మాప్సారు గారికి ఇస్తామనుకొని కూడా అన్ని పళ్ళు మాప్సారుగారికి సమర్పించారు. అయినా ఆమె ఏమి చెప్పుకముందే శ్రీ మాప్సార్ గారు వాటిలో సరిగ్గా 4 అరటి పండ్లు తీసి ప్రసాదంగా ఆమెకు ఇచ్చారు.

శ్రీ చంద్రశేఖర్ రావు (గూడలి) గారికి రావలిసిన పాతబాకీ డబ్బులు రాగా శ్రీ మాప్సార్గారి చేతికిస్తూ “విద్యానగర్ సాయిమందిర నిర్మాణానికి ఖర్చుపెట్టండి సార్! అయితే నాపేరు వేయనవసరంలేదు,” అన్నారు. కానీ బుక్కలో పేరులేకపోయేసరికి “అరే! నాకన్నా తక్కువ మొత్తాలు యిచ్చినవారి పేర్లు వేశారే! నాపేరు లేదే, ఉంటే ఎంతబాగుండేది” అనుకొన్నారు మనసులో. తర్వాత రెండవ ఎడిషనలో వారిపేరు ‘మందిరస్థలం కొనుగోలుకు’ డబ్బు యిచ్చినట్లు ప్రాసియున్నది. అరే “నేను మనసులో అనుకొని బాధపడింది మాప్సారుకు ఎలాతెలిసింది అని ఆశ్చర్యపడ్డాను” అంటారు శేఖర్.

శ్రీ పెసల సుబ్బరామయ్యగారు వారి బాధలన్నీ ఉత్తరంగా ప్రాసి Post చేయాలని పెట్టుకున్నారు. ఆ రాత్రే మాప్సారు గారు కలలో కన్నించి దానికి సమాధానంగా “గుండెలపై ఏదో ప్రాసారు. తెల్లవారాక ఆనందం పట్టలేక ఒంగోలుకు శ్రీ మాప్సారు గారి వద్దకు వెళ్ళి స్వప్నం విషయం చెప్పే సాయిబాబాకు ఏంపనిలేదు. వారే నారూపంలో వచ్చియుంటారు”, అంటారే కాని మరేమీ చెప్పనే చెప్పరు.

శ్రీ వేణుగోపాల్ రెడ్డి (లక్ష్మీదేవి ఉపాసకులు, మానెంపల్లి, లేపాక్కి దగ్గర) ఇలా అంటారు. శ్రీ భరద్వాజాగారు నాకు ఉత్తరం ప్రాస్తూ “వేణుగోపాలరెడ్డి మహిమలవల్ల పతనమయ్యే అవకాశముంది” అని, రాగిరేకుపై ప్రాసియున్నట్లు నాకు కలలోకన్నించింది” కాన నీవు ధ్యానం జాగ్రత్తగా చూసుకో” అని ప్రాశారు.

అమృతో (లక్ష్మీదేవి) నేను కోరిక ప్రకారం జరగాలని పట్టబట్టిన సమయంలో ఆ ఉత్తరం వచ్చింది, అంటే భరద్వాజాగారికి నా విషయం తెలిసే ప్రాశారు. వారికి సర్వజ్ఞత ఉంది. అంతే గాదు శబ్దాన్ని గమనించమనే వారు. నాసాధనలో జరిగే మార్పు గురించి వారంతటవారే తెలిసికొని తగిన సూచనలందించేవారు” అంటారు వేణుగోపాల్.

1975 లో పైనల్ బి.ఎ. పరీక్షలో యూరోఫియన్ హిస్టరీ ప్రాయాలి. మాష్టర్ గారి గదిపై చదువుకొని క్రిందికి దిగివచ్చి గదిలోనికి అడుగుపెట్టగానే, ఏమోయ్ థామస్! ఏమిటి పరీక్ష రేపు?” అన్నారు. “చెప్పాను. ‘బాగా చదివి వస్తున్నావా? మిద్దె మీద. ఏ ప్రశ్నచదివి వస్తున్నావ్?’” అన్నారు. ‘ఫ్రెడీరిక్ దిగ్రేట్ సార్’ అన్నాను. ‘బాగాచదువు’ అన్నారు. మరు సటి రోజు పరీక్షహలుకెళ్ళి ప్రశ్నాపత్రం చూస్తే మొదటి ప్రశ్న అదే వుంది. వారు దాన్నే నొక్కి చెప్పడంలో నాకు ఆశ్చర్యం అనిపించింది.

విద్యానగర్ కాలేజిలో బి.యస్.సి. డిగ్రీ చదివే ఆర్.నాగరాజ కుమారి గారి క్లాసుకు భరద్వాజగారు వెళ్ళేవారు. ఒకసారి స్నేహితులు కుమారీ! భరద్వాజ లెక్కర్ గారు శ్రీ శిరిడీసాయి గురించి గొప్పవిషయాలు చెప్తారు. నీవుకూడా బాబానే కదా పూజించేది. ఒకసారి వారి గదికి వెళ్లాం” అనగా, “ఆయన బాబానే, నేనూ బాబానే పూజించేది. ఇదిగో 5 రూ.లు, కొబ్బరికాయ, పూలు, అగరబత్తిలు తీసికెళ్ళి సాయితాతకు సమర్పించండి” అని ఇప్పగా వారు అలానే చేసారు. మూడవరోజు కాలేజిలో భరద్వాజగారే శిరిడీ ధునిలోని విబూదిపొట్లం యిచ్చి నప్పుతూ వెళ్ళడంతో ఆశ్చర్యపడింది నాగరాజకుమారి. కారణం మాష్టర్ గారితో వారికి పరిచయంలేదు. ఆ విధంగా పూజకు ఎందరో పంపిస్తుంటారు కదా! వారలాతెచ్చి యిప్పటం ఆ రోజు కుమారి గారికి అద్భుతంగా అన్వించింది. తర్వాత కొద్ది రోజులకు స్నేహితులతో భరద్వాజ గారి గదికెళ్గా భక్తులతో ముచ్చటిస్తున్నారు. కానేపటికి మాష్టర్గారు సిగరెట్ వెల్లించారు. కుమారి ఉలిక్కిపడి, “చీ ఇతను సిగరెట్లు కాలుస్తారా! ఎందుకు వచ్చాప్రా అనవసరంగా” అనుకున్నది మనసులో. వెంటనే మాష్టరు సిగరెట్ అర్పేసి, “ఇదినాకు ఒక మహాత్ముడు ప్రసాదించింది అమ్మా! మూడు రోజులనుండి సత్పుంగాల్లో రాత్రి, పగలు నిద్రలేదు. అలసటగా వుంటే వెల్లించాను” అంటూ చెప్పుకుపోతున్నారు చుట్టువున్నవారు ఏమిటా! వున్నట్టుండి మాష్టర్ గారు ఇలా చెబుతున్నారు, అనుకుంటూ వెనక్కి ముందుకు చూస్తున్నారు. గంట తర్వాత అందరూ లేచి

వెళ్తుండగా కుమారి వెళ్తూ పాదనమస్కారం చేసుకుంటుంటే, “నీకే అమ్మా ఇందాక చెప్పింది”, అంటూ విబూది యిచ్చి, దోసలి నిండా సపోట పండ్లు ప్రసాదం పెట్టారు. “ఈ రెండు సంఘటనలు ఈరోజుకు 22 సం॥రాల తర్వాత కూడా మరచిపోలేని సంఘటనలుగా నిల్చిపోయాయి. వారి ప్రేమను, సంస్కరాన్ని తలచుకుంటే ఆనందాశ్రువులు రాల్చాయి” - అంటారు రాంసాయినగర్ (కడపజిల్లా) లోని బహీర్బాబా శిష్యురాలు నాగరాజకుమారి గారు.

శ్రీ సి.హెచ్. శ్రీనివాసులరెడ్డి (మెట్టుగ్రామం) ఇలా అంటారు. “శ్రీ వేంకటేశ్వర యూనివర్సిటీ, తిరుపతిలో M.Sc. చేరిన 4, 5 నెలలకు విద్యానగర్ రాగా, “బాగా చదువుచున్నావా?” అని మాప్పారు గారు అడిగారు. “చాలా బాగ చదువుచున్నాను. సిలబన్ పూర్తి చేసాను సార్” అనగా, “పాస్ కావాలని బాభాకు చెప్పుకో” అన్నారు. ఆమాటకు నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది, కనీసం ప్రథమట్టిని రావాలని అడగుకుండా ఏమిటబ్బా ఇలా అడగమంటారు అనుకొన్నాను. తర్వాత M.Sc. ప్రీవియస్ పరీక్షలు వచ్చాయి. రేపు పరీక్షలనగా మొత్తం Mind Blank అయి పోయింది. ఏమీగుర్తు రావడము లేదు. రాత్రంతా నిద్రలేదు. మరుసటి రోజు పరీక్షకెళ్ళగా ఏమి తోచలేదు. అరగంట గడిచింది. తర్వాత పరీక్ష ఏమివ్రాసానో తెలియకుండా ప్రాసాను. హస్టలు గదికి వచ్చి ఏంటి మాప్పార్ గారు ఇలా చేసారు! అని ఆక్రోశపడ్డాను. ఇంతలో మునుపు ఒకసారి మాప్పార్ గారితో నేను “సార్! మీరు ధ్యానం అదీ, ఇదీ చేయ మంటున్నారు. అట్లాచేస్తే నా లోకిక జీవితానికి నష్టం రాదా! మీరు హమీ ఇస్తారా!” అని అడగ్గా అప్పుడు శ్రీ మాప్పార్ గారు “నాదీ హమీ! నీకు అలాంటి ఇబ్బంది రాదు” అన్నారు. ఆవిషయం గుర్తుకు వచ్చి తర్వాత మిగిలిన పరీక్షలు ప్రాసాను. కొద్దిరోజులకు మాప్పార్ Spot డ్యూటీపై యూనివర్సిటీకి వచ్చారని విని చూడటానికి వెళ్ళాను.

మాప్పార్ గారు చూచి చూడనట్లు వుండిపోయారు. మామూలుగా అయితే ఎంతో ఆప్యాయంగా పిలిచేవారు. నేను ‘సార్’ అన్నాను, ‘ఇప్పుడు గాదు’ అన్నారు మాప్పారు గారు. అట్లా కాద్సార్ ఇప్పుడు కాదంటే ఎట్లా అనగా, “మాట్లాడొద్దు అంతే”== అని సీరియస్గా వున్నారు. అప్పుడు ఆ రోజు వారిచ్చిన హమీకి సంతకం తీసుకుని వుంటే బాగుండే దన్నించింది. ఇంతలో మాప్పార్ “నీవేమి చెప్పునక్కరలేదు నాకంతా తెలుసు. శభాష్ బాగా చేసావ్. నీకేం కాదు” అన్నారు. ఏ విషయంగా అంటున్నారో ఏమో? అయినా నాకేమి కాదంటున్నారు కాబట్టి ధైర్యం వచ్చేసింది. పరీక్ష ఫలితాలు వచ్చాయి. 68% ప్రీవియస్లో మార్గులు

వచ్చాయి. Second Class రావడం కష్టం అనుకుంటే తిరిగి చిత్రంగా || Year లో 68% వచ్చింది. మాప్టార్ ఆశీస్సులు, అనుగ్రహం లేకుంటే ఎట్లావస్తాయి? కర్నును మార్చారు అంతే' అంటారు శ్రీనివాసులురెడ్డి (ఫిజిక్) లెక్కర్, సత్యవేదు).

22-7-1988 పోరుమామిళ్ళ (కడప జిల్లా) లో ప్రభుత్వ కాళాశాలలో జరిగిన ఉపన్యాసం ప్రింటంబంలో మాప్టారు గారు, శైలోతల మధ్యనున్న నన్ను (రచయిత) వేదికపైకి పిలిచి 'మైలవరం డ్యూంలో' సాయి సన్నిధి గ్రంథావిష్ణురణ సంఘటనలను గురించి 10 ని॥లు చెప్పమన్నారు చెప్పాక, వేదికపై నాల్గవ కుర్చీ భాళీగా వుండగా, "అందులో కూర్చీ" అన్నారు. అంతవరకూ మాప్టార్ గారి ఉపన్యాసాన్ని దగ్గరుండి టేవ్ చేసుకోడానికి వీలు లేకుండా పోయిందే అని అనుకుంటున్న నాకు, ఆ అవకాశం వారు కల్పించడంతో నామనసెరిగి నన్ను మాప్టార్ గారు పిలిచారని ఆశ్చర్యం, ఆనందం కలిగాయి.

18-9-88 న జమ్ములమడుగులో, శిరిడీ సాయి సత్యంగ మందిరంలో మాప్టారుగారి ప్రసంగం అయ్యక కార్యకర్తలు ప్రసాదం పంచుతున్నారు. చి॥ రాము (కరూర్ వైశ్వాబ్యాంక్, కడప) తనకు మాప్టార్ గారు స్వయంగా ప్రసాదం ఇస్తే బాగుండు అని అనుకున్నాడు. ఇక ముగ్గురు, నల్గురు అయిపోతే తర్వాత రాము చేతిలో కార్యకర్తలు ప్రసాదం పెట్టబోతారు. ఈలోపలు మాప్టార్గారు "రామూ! ఇలా రా!" అని పిలిచి చేతిలోనికి, ప్రసాదం పెడ్డూ "తృప్తేనా" అన్నారు.

విద్యానగర్ సత్యంగంలో ఒకరోజు శ్రీ మాప్టార్ గారి సత్యంగం కాగానే అందరికీ చిన్నస్సువ్వన్తో తీర్థం ఇచ్చారు. ఆఖరున నెల్లూరు నుండి వచ్చిన ఇంజనీర్కు గ్లాసుతో తీర్థం ఇచ్చారు. వెంటనే బి.ఎస్.సి. విద్యార్థి ఇ.చెన్నయ్య మనస్సులో "బాబాకు అందరూ ఒకటే అని చెబుతూ, మాప్టార్కు సమదృష్టి లేకుంటే ఎలా?" అనుకున్నాడు. వెంటనే ఇంకొక గ్లాసులో తీర్థం తీసుకొని మాప్టార్ 'చెన్నయ్య ఇవిగో తీసుకో' - అన్నారు. "నేను తీసుకున్నానుసార్" అన్నాకూడా, "ఫరవాలేదులే తీసుకో" అన్నారు. తర్వాతరోజు గదికి వెళ్ళి "సార్! మేమనుకున్న వన్నీ మీకు తెలుస్తాయి" కదా!" అనగా, "అలా ఏమీ లేదోయ్, ఇవ్వాలన్నించి ఇచ్చానంతే" అని దాటి వేసారు మాప్టార్గారు..

ప్రిఫెసర్|| జి.వి.రావు (ధిలీ ఐ.ఐ.టి.) ధిలీలోని శ్రీమతి ఉమా అయ్యర్ గారింటికి భరద్వాజగారు వచ్చారని తెలిసి వారిని చూడ్డానికి వెళ్ళారు. వీరు

వెళ్ళి సరికి వారు విన్నదానికి భిన్నంగా మాప్షారుగారు సిగరెట్లు త్రాగేస్తున్నారు. ఏంటి వారు, అని అనుకోగానే అంతే! వారంతట వారే సిగరెట్లు అర్పేసి, త్రాగడానికి కారణం యిలా చెప్పసాగారు. “ముందు ఒకసారి జిల్లెళ్ళమూడి అమృగారు మాప్షార్ గారితో” భరద్వాజా! నీ కెప్పుడైనా సిగరెట్ త్రాగాలన్నించలేదా’ అన్నారు. “లేదమ్మా, ఇప్పటికి నాకు 35 సం॥రాలు. ఇంతవరకూ ఒక్కసారి కూడా త్రాగాలన్నించలేదు” అన్నారు. అప్పుడు అమృగారు “తప్పని సరి అయితే ఏమిటి చేస్తావు?” అన్నారు. తర్వాత కొన్ని రోజులకు టైఫాయిడ్ జ్వరం రాగా చీరాలలో డా॥ శ్రీధర్ రావుగారి ఆస్పుత్రిలో మాప్షార్ గారు చేరటం, చీరాలలో నున్న అవధూత శ్రీ చీరాల స్వామి వారి దర్శనానికి వెళ్ళారు. వారు ప్రసాదంగా ‘చార్మినార్’ సిగరెట్లు ఇప్పగా త్రాగటం ‘తప్పనిసరి’ అయింది. అది విషమైనా సరే”, అన్నారు మాప్షార్ గారు ఈమాటలు అనటంతో రావుగారికి వీరు పీలుస్తున్న ప్రతిగుక్కలో ఏమహాత్ముని గూర్చి అలోచిస్తున్నారో అనిపించింది. “ఉచ్ఛవిని శాయసాల్లో సాయినే నింపుకున్న వీరు సరదా కోసం సిగరెట్ త్రాగుతున్నారనుకోవడం నా పొరపాటు అనుకుంటూ త్రికరణశుద్ధిగా పాదనమస్యారం చేసారు రావుగారు. “అజ్ఞానమనే పొగాకుకు గురుభ్రక్తి అనే నిప్పు పెట్టి చిలుం పీలిస్తే, మనలోని అహంకారము ఆకాశంవలె అనంతమైన పరమాత్మలోకి ఎగసి లీనమవుతుంది” అన్నారు శ్రీ సాయి.

1986 లో అవధూత వెంకయ్యస్వామి ఆరాధనకు ముందు రోజు ఉదయమే వెళ్ళాలని మాప్షార్ గారు అనుకున్నారు. కానీ మాప్షార్ గారెందుకో జాప్యం చేస్తున్నారు. ఎంత సేపటికి బయల్దేరరు. సాయంత్రము అయిపోయింది అప్పుడు శ్రీ అవధూత రామిరెడ్డి తాతగారిని తీసుకొస్తున్నామని గుంటూరు నుండి సాయి భక్తులు ఖోన్ చేసారు. శ్రీ అవధూత రామిరెడ్డి తాతగారు రాత్రి 11 గం॥లకు వచ్చి 1 గం॥ వరకూ మాప్షార్ గారింట్లో వున్నారు. అందరూ కలిసి గొలగమూడి వెళ్ళారు. వారి జాప్యానికి కారణము తర్వాత అర్థమయింది. శ్రీ రామిరెడ్డి తాతగారు విచ్చేస్తారని మాప్షార్ గారికి ముందే తెలుసు !

ఒకసారి విజయవాడలో శ్రీ మధుసూదనరావుగారింట్లో శ్రీ మాప్షరు గారికి భోజనం వడ్డిస్తూ, “మాణిక్యప్రభువులవారికి మాంసాహరం పెట్టినట్లే, వీరికి పెట్టే ఏమవుతుందో” అని మనసులో అనుకున్నారు. ఈ లోపల ప్రక్కవారితో మాట్లాడుతూ ఉన్న మాప్షార్ గారు ఆపేసి రత్న కుమారి గారి వైపు చూస్తూ “మీరు ఇబ్బంది పడతారమ్మా” అన్నారు. ఆమె మనసులోని ప్రశ్నకు అడగుండానే

సమాధానం ఇచ్చారు మాప్టర్ గారు.

శ్రీ వి.సి. వెంకటేశ్వర్లు (అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్, పశుసంవర్ధక శాఖ, పుత్రురు). 1980 లో శ్రీ భరద్వాజ గారి ద్వారా శ్రీ శిరిడీసాయి గురించి, ఆధ్యాత్మికత గురించి విని వారి శ్రీమతితో భరద్వాజ గారిని గురించి గొప్పగా చెప్పగా ఆవిడ, విమర్శించింది. అయినా మరుసటి రోజు ఇద్దరు కలసి భరద్వాజ గారి దర్శనానికి వెళ్లారు. ముందురోజు నా శ్రీమతి భరద్వాజ గురించి యేమేమి విమర్శస్తూ మాట్లాడిందో వాటినే పరోక్షంగా నా శ్రీమతికి చెపుతూ “అవేమి మనకు గుచ్ఛుకోవు కదా” అని అన్నారు. దానితో నా శ్రీమతి కన్నిటితో దుఃఖాన్ని అపుకోలేక పాదనమస్కారం చేసుకొంది” అంటారు శ్రీ వెంకటేశ్వర్లు.

శ్రీ మేడా జయరాం (క్లౌడ్ మర్కెంట్, బంగోలు.) “నేను శిరిడీకి వెళ్లాలని వారితో ఆశీస్సులు విబూది తీసుకొని రైల్వే స్టేషన్ వెళ్లాము. కొద్ది సేపటికి మాప్టరు గారు మా తమ్ముడు రామచంద్రారావుతో ఎందుకో మరల విబూది పొట్లం పంపించారు. ఆ రాత్రి మా షాపులో దొంగతనం జరిగి 4 లక్షల సరుకు పోయింది. బస్టాండు చేరిన సరుకు, పట్టబడి పోలీసు స్టేషన్లో అప్పగించారు. ఈ విషయం తెల్పుతూ నాకు ఫోన్ చేయగా నేను వెనక్కి వచ్చాను. పోయిన సరుకు దొరకడంతో నాకు ఆశ్చర్యం, ఆనందం వేసింది. ఇది కేవలం మాప్టర్ గారి ఆశీస్సుల కారణంగానే దొరికింది. వారికి అన్నీ తెలుసు” అంటారు శ్రీ జయరాం.

శ్రీ క.వి. రంగారావు మిత్రునితో కలిసి సినిమా చూట్లానికిగా ముందుగానే టికెట్లు తెప్పించుకొని, ట్రైమ్సు రిక్లూలు దొరుకక విసుగు పుట్టి సినిమాకు బదులు సత్యంగానికి వెళ్లారు. అప్పుడే మాప్టరు గారు సినిమా మీద ఖర్చు పెట్టే సామ్య హలండీలో వేసుకుంటే కొంత కాలానికి శిరిడీ వెళ్లవచ్చు అంటున్నారు. మరొక సారి డాక్టరు గారు “బ్రైయన్ అటాక్” అన్నారు రంగారావు గారికి. శ్రీ సాయి కాపాడారు. ఈ సంఘటనకు నెల రోజుల ముందే మాప్టరు గారు గ్రెటింగ్సులో “శ్రీ సాయిబాబా సంపూర్ణ ఆయురారోగ్యములు ప్రసాదించు గాక” అని ప్రాసిచ్చారు. “అంటే మాప్టరు గారికి నా ఆరోగ్య విషయం ముందే తెలుసుకదా” అంటారు శ్రీ రంగారావు.

“ముస్లిం సాదరుడు ఎస్.బాబువలీ గారింటికి ఒక సాధువు వచ్చి ఆశీస్సులు ఇచ్చి వెళ్లారు. తిరిగి రెండవసారి వారింటికి వెళ్లక ఎదురింటికి వెళ్లి ‘ఆ ఇంట్లో గులాబి’ వుంది అన్నారట. అప్పటికి వారికి ఒక ఆడపిల్ల

పుట్టింది. ఒంగోలుకు తీసికెళ్ళి పాపకు పేరు పెట్టమని కోరగా మాప్చారు గారు ‘గులాబి’ అని నామకరణం చేసారు. వారు ఆశ్చర్యపోయారు. ఆ సాధువు శ్రీ సాయినాథులని తెలిసింది. వారు పాపను ‘గులాబి’ అనటం, శ్రీ మాఘ్ర్ గారు ఎవ్వరూ చెప్పకుండానే ఆ పేరే పెట్టడం ఆశ్చర్యం.

ఒంగోలులోని శ్రీమతి శేఖారత్తుం గారికి బాబా స్వపుదర్శనంలో చెప్పిన ‘అరబ్బిమంత్ర వాక్యాన్ని’ మరువగా, మాప్చారుగారు ఆ మంత్రాన్ని ప్రాసి చూపెట్టగా ఆ భక్తురాలి ఆనందానికి, ఆశ్చర్యానికి అంతులేదు. అందరిమనసులు తెలిసిన మహాత్ముడు శ్రీ మాప్చారు గారు. శ్రీసాయిసన్నిధి గ్రంథంలో తొలిపలుకులు ప్రాస్తు.

స్థలం : మీరున్న చోటు

ఇట్లు : భరద్వాజ

అని వారే స్వయంగా ప్రాసారు. అంటే లిఖిత పూర్వకంగా మనకు వారు ఏ స్థితిలో వున్నారో చెప్పకనే చెప్పారు. తెల్పుకనే తెల్పారు. ‘మీరెక్కడ వున్న అక్కడ నేనుంటానని’ వారి సర్వజ్ఞత్వాన్ని, స్పష్టంగా తెలియజేసిన విషయం మరచిపోతే ఎలా?

చిచ్చె కక్కాణ మూర్తులు
అపేలుమంగా సమేత భరద్వాజ మహారాజ్

సత్యంగము. భజన నిర్దహాస్తున్న శ్రీగురుదేవులు

శ్రీగురుదేవులు-గురుపత్ని

అధ్యాయము - 9

“ఆచార్యులతీర్పి యాత్రా సందర్భము”

1963 లో శిరిడీ క్లైట్రంలో పొందిన దివ్యానుభవంతో సాయి సేవకు అంకితమైన శ్రీ భరద్వాజ గారు నాటినుండి ఎన్నో దత్తక్లైట్రాలను, సిద్ధపురుషుల సమాధులను దర్శిస్తూ తమతోపాటు ఎందరికో చూపిస్తూ, చూచేందుకు ప్రోత్సాహనిస్తూ వచ్చారు.

దత్తక్లైట్రాలలో ముఖ్యంగా శిరిడీ, గాణ్ణాపూర్, అక్కల్కోట, మాణిక్యనగర్, కురువపురం, నరసోబావాడి మున్గురు క్లైట్రాలను దర్శించమని చెప్పేవారు. వాటిని దర్శించబోయేముందు ఇంటివద్ద చక్కగా శ్రీగురుచరిత్ర, శ్రీసాయిచరిత్ర పారాయణ చేసుకొని, తిరిగి ఆ స్థాంధాల్ని వెంటతీసికెళ్ళి, ఆయుక్లైట్లో పారాయణ చేయటం శ్రేయస్కరమని చెప్పేవారు. ముఖ్యంగా ప్రదక్షిణలు, పారాయణ, నామస్కరణ ధ్యానాలతో ప్రతిక్షణాన్ని సద్గ్యానియోగపరచుకోవాలని అనేవారు.

కొన్నేళ్ళుగా ఎపుడెవరడిగినా విసుగు చెందక ఇష్టంగా కాగితం పై రూటు వేస్తూ ఎక్కడ ఏముందో, ఏమి చూడాలో అపుడే క్రొత్తగా చెప్పినట్లు చెప్పేవారు. 1971 లో విద్యానగర్లో కొందరు విద్యార్థులు సెలవుల్లో “శిరిడీ చూసి రావాలి మాప్చారు! ఎట్లా?” అని అడిగితే అపుడు ఒక గంటనేపు శిరిడీలోని గురుస్థాన్, సమాధి మందిరం, ద్వారకామాయి, ధుని, చావడి, లిండీ తోట, మరికొన్ని దర్శించాల్సిన విషయాలను కాగితంపై గుర్తులు వేసి చెప్పారు. “గురుస్థాన్కు, సమాధి మందిరానికి, లిండీతోటలోని నందదీపానికి, దత్తాత్మేయులకు, ‘ప్రదక్షిణలు’ చేయాలి ద్వారకామాయి, చావడి, లిండీతోటలో పారాయణ చేసుకొంటూ ఆరతి సమయములో సమాధి మందిరంలో హజరయ్యేటట్లు చూచుకోవాలి అని సంస్థానం వారి భోజనం, టీ, టిఫిన్ విషయం మద్రాస్ హోటల్ విషయం, ఇలా అన్నీ చెప్పుతా వచ్చారు. నేను 1984 లో ఒంగోలు వెళ్లి “శిరిడీ” చూడాలని వున్నది అనగానే వెంటనే పెన్ తీసుకొని 1971 లో చెప్పిన ప్రకారమే ఒక్కటి కూడా తప్పిపోకుండా అదే విధంగా వివరంగా చెప్పుంటే 1971 నుండి 1984 మధ్య ఈ 14 సంవత్సరాల కాలంలో ఎన్ని వేలమందికో వారిట్లే చెప్పి యుంటారు కదా అన్నించింది.

అంతేకాదు. శిరిడిలో ఆచార్యులవారున్నపుడు అక్కడకు వెళ్లిన భక్తులకు చక్కగా సహకరించేవారు. ఒకసారి దీనదయార్థ శరణ గారు (కర్మాలు) శిరిడి వెళ్లినపుడు భరద్వాజ గారు సమాధి మందిర ప్రాంగణంలో వేరే వారితో రచనా విషయాలు మాట్లాడుచుండగా, “ఏమయ్యా! శిరిడిలో ఏమేమి చూడాలి కాస్త

చెబుతారా?” అని అడిగారు. అంతే, లేచి వెంటబెట్టుకుని, స్వయంగా మొత్తం శిరిడీలోని లక్ష్మీబాయి పిండే ఇంటిలోని తొమ్మిది నాణాలు, (బాబా ఇచ్చినవి) మహాల్సాపతి ఇల్లు, శ్యామగారి ఇల్లు. ఖండోబా మందిరం, మహాలక్ష్మీ దేవాలయం, మున్సుగు స్థలాల్చి, పోతేబాబాగారిని చూపించారు. అందుకు కృతజ్ఞతగా, “వీరింత బాగ ఓపికగా చూపించారే, తెలిసిన వాడిలా, బహుశా “మంచి గైడ్” అయి వుంటాడు ఏమన్నా ఇధ్యాము అని తలచి “ఇదిగో ఈ ఐదు రూపాయలు వుంచండి” అని దయాల్ శరణ గారు ఇవ్వబోయారు. అప్పుడు మాష్టర్ అవసరం లేదు. నేను ఉద్యోగం చేస్తున్నాను, లెక్కర్ గా అని చెప్పగానే ఆశ్చర్యపోయారు దయాల్ శరణ. ఇలాంటి సన్నిఖేతాలు, సందర్భాలు కోకొల్లలు.

క్షణం కూడా తీరికలేని మాష్టరు గారు భక్తుల సౌకర్యార్థం, వారి కోరిక మేరకు, క్షేత్ర దర్శనానికి టూరిస్ట్ బస్లో పాల్గొనేవారు. శ్రీ ఆచార్యుల వారితో 4, 5 దఫాలుగా శిరిడి యాత్రలో పాల్గొనే అదృష్టం మాకు కల్గిందంటూ శ్రీమతి సుబ్బలక్ష్ముయ్య, సీతారామయ్య దంపతులు (బంగోలు) మరియు శ్రీమతి జయమ్య, జయచంద్రారెడ్డి దంపతులు (నెల్లూరు) వారి అనుభవాలు చెబుతున్నారు.

ఆచార్యుల వారు ఏ దత్క్షేత్రాల్లో ఆగినా వారు ముఖ్యంగా పారాయణకు ప్రాముఖ్యత నిచ్చేవారు.

పారాయణ జాగ్రత్తగా చేసుకోవాలి అనేవారు. గాణ్ణపూర్లో నదీ సంగమ స్నానం, ఔదుంబర వృక్షానికి ప్రదక్షిణ, పారాయణ చేసుకోమనేవారు. సంగమతీర్థంలో స్నానం చేయమనేవారు. అందరితో పాటు తనూ ఒకరై ఊరిలోని దేవాలయంలోని సృసింహ సరస్వతి పాదుకల దర్శనం, ప్రదక్షిణం, మధ్యాహ్న ఆరతి కాగానే ‘భిక్ష’ తప్పక చేయమని చెప్పేవారు. ముఖ్యంగా ఈ క్షేత్రాల్లో కాళ్ళకు చెప్పుల్లేకుండా తిరగడం మంచిదనే వారు.

“గురుస్థాన్ నుండి మధ్యాహ్న హోటల్ దారిలో ద్వారకామాయి, చావడి మధ్య (మారుతి ఆలయం ఎదురుగా) వున్న దారి గుండా సమాధి ప్రవేశ ద్వారం మీదుగా, ప్రదక్షిణలు నామస్వరణతో చేసుకోవాలి. శిరిడి పుణ్యక్షేత్రాల్లో సంచరించేటప్పుడు అచటి నేల అంతా బాబా పాదస్పర్శతో పునీతమైందన్న విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి” అని చెప్పారు.

అయి క్షేత్రాల్లో శ్రీగురుచరిత్రలు, శ్రీ సాయి బాబా చరిత్రలు ఇవ్వడం, అన్నదానం, పస్తుదానం చేయడం మంచిది అనేవారు.

ఒకసారి చావడిలో శివనేశ్వన్ స్వామితో అడిగి ఫోటో తీయించుకున్నారు. ‘నరసోబావాడీ’, ‘కురవపురం’ క్షేత్రాలను తప్పక దర్శించాలి. వాటిని గూర్చి

ఎక్కువమందికి మీరు చెప్పాలి, చూపాలి అన్నారు. ‘నర్సేబావాడి’ ధ్యానానికి యోగ్యమైనస్థలం. అచట ఐదుగురు సిద్ధ పురుషుల (శ్రీ నారాయణ స్వామి, శ్రీ కాశీకర్ స్వామి, శ్రీ గోపాలస్వామి, శ్రీ మానస్వామి, శ్రీ రామచంద్రయోగి) సమాధులను, అక్కడే ఏటి ఒడ్డున ఊరిలోని బీద బ్రాహ్మణుని ఇంట్లోని తమ్మపాదును శ్రీగురుడు తీసి వేసిన చోటును, (నేడు దత్త పాదుకలు ప్రతిష్ఠించిన చోటుని) శ్రీ గురుని అమరపురంలో యోగినులు పూజ వేసిన చోటును చూడాలి.

ఆయా క్షేత్రాల్లో, స్ఫురాల్లో జరిగే పద్ధతులు ప్రకారం పూజల్లో, ఆరతుల్లో పాల్గొనాలి. అంతేగాని ‘అలా’, ‘ఇలా’ అని సలహాలు ఇవ్వటం చేయకూడదు. “బాహ్యశుద్ధి” కన్నా కాలాన్ని సద్వినియోగ పరచుకోవడం ముఖ్యం అంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

బస్పులో వెళ్తునప్పుడు ఆరతి సమయం అయితే బస్పులోనే ఆరతి పాట పాడించేవారు. విరామ సమయంలో సత్పుంగం చేసేవారు. సత్పుంగంలో “మీ దగ్గరుండి విందామంటే వంట చేయించటంతోటే సరిపోతుంది. మాప్షారు! అంటే, “ఇక్కడ వినే వాళ్ల ఎంతమంది? మీరు స్వయంగా సేవ చేస్తున్నారే అదే సరియైనది” అని ఊరడించారు.

యాత్రాస్ఫురాల్లో విడిగదుల్లో ఆచార్యుల వారికి ప్రత్యేకంగా వసతి ఏర్పాట్లు చేయవలసిన అవసరమున్నా, ఒక్కసారి ఆ విషయాన్ని భక్తులు మరచిపోయిన సన్నివేశాల్లో కూడా ఆచార్యుల వారు పట్టించుకునేవారు కాదు. యాత్రలో ఒకసారి రాత్రి ఆలస్యంగా అక్కల్కోటకు చేరగా, అన్నం చెడిపోగా, యాత్రికులు సూటిపోటి మాటల్లో బాధించగా, శ్రీమతి జయమ్మ మాప్షారుగారికి చెప్పుకుని బాధపడ్డారు. అప్పుడు మాప్షారు “అమ్మా! మీ జీవితమనే వస్త్రానికి చిన్న మచ్చ ఇది”. అంతే నాది ఇల్లు తుడిచిన గుడ్డ అమ్మా! “ఆధ్యాత్మికతలో ఎదురు దెబ్బలు తగుల్లునే వుంటాయి. అలా అని ఆపేస్తామా? అని మాప్షారు గారు ఒదార్చారు. ఆనాటి నుండి నేటి వరకు వారి ఆశీస్సులతో భక్తులకు దత్త క్షేత్రాలు చూపిస్తా, టూర్లో మిగిలిన డబ్బును ధర్మకార్యాలకు వినియోగించే సదవకాశాన్ని ఆచార్యులు మాకు కలిగించారు అంటారు శ్రీ జయచంద్రా రెడ్డి.

శ్రీ కోసూరి శ్రీనివాసులు (బంగోలు) మాప్షార్ గారి గురించి విని మాప్షార్ గారి వద్దకు వచ్చి ఆర్థిక ఇబ్బందుల్లో వున్నానని వాపోగా, మాప్షార్ గారు శ్రీ సాయిలీలామ్యతం ఇచ్చి “పారాయణ చేయి” అంటూ శిరిడీ, గాణ్ణపూర్, అక్కల్కోట, నర్సేబావాడి మొదలైన దత్త క్షేత్రాలకు టూరిస్ట్ బస్ వేస్తే మంచిది కదా అని ప్రోత్సహించారు. “నా చేతకాని పని అనుకుని, చివరకు ధైర్యం చేసి

మాష్టర్ గారి ఆశేస్సులతో, ప్రోత్సాహంతో ప్రారంభించిన యాత్రాబస్సు దినదినాభివృద్ధి జరిగి, శ్రీ మాష్టర్ గారి సూచనల ప్రకారం యాత్రికులకు అన్ని విషయాలు చెబుతూ, స్థలాలు చూపిస్తూ యాత్రా బస్సు నడిపిస్తున్నాను. అదే కొండంత ఆనందం” అంటారు శ్రీ కోసూరి శ్రీను.

శ్రీ మాష్టర్ గారు వివాహం చేసుకోగానే అమృగారితో శిరిదీ 14-4-1975 న వెళ్లి దర్శించారు. 23-9-1979 (ఆదివారం 6-30) శ్రీ మాష్టరు, అమృగారు, పాప వేదవతి, లక్ష్మీ అక్క కలసి యాత్రకు బయల్దేరారు. ధిలీ చేరుకుని శ్రీమతి ఉమా అయ్యర్ గారితో కలసి గాంధీ సమాధి (శాంతివనం) నిజాముద్దీన్ దర్గా మున్నగు ముస్లిం మహాత్ముల దర్గాలను దర్శించారు.

“మనము ఏ మతానికి, ఏ సిద్ధాంతానికి రిస్ట్రిక్ట్ (Restrict) కాకూడదు అన్నారు. ధిలీలో “కోచ్” రోడ్లో శ్రీ సాయి మందిరంలో స్థిచ ఇచ్చారు. తర్వాత మధురకు వెళ్లి శ్రీకృష్ణని జన్మస్తలం, బృందావనం, కాళీయ మర్గనం, మున్నగు స్థలాల్ని దర్శించారు. అక్కడ తొమ్మిది అంతస్తుల టెంపుల్ చూసారు. పైన చివరి అంతస్తులో “బం” టెంపుల్లో ధ్యానం చేసుకున్నారు. తర్వాత (1-10-1979) (మంగళవారం) భాండ్యాకు వెళ్లి “శ్రీ ధునీవాలాదాదా” గారి సమాధి దర్శనం చేసుకున్నారు. బడే బాబా, చోడేబాబా, మన్మారి బాబాలను దర్శించుకున్నారు. 3వ తేది గురువారం ‘నాగపూర్’ వెళ్లి శ్రీమాన్ గోపాల్రావ్ బూటీ గారింటికి వెళ్లి శిరిదీ సాయినాథుడు వారికి ప్రసాదించిన “కప్పు” చాలా సేపటికి చూపించగా తృప్తిగా కళ్ళకు అద్భుతున్నారు. తర్వాత “జనాబాయి గారి” ఇంట్లో వున్నారు. మాతృతీ కృష్ణప్రియ ఇంటికి వెళ్లారు. వారింట్లో మధ్యాహ్న భోజనం చేసుకున్నారు. తర్వాత పరాడసింగాకు అనసూయ మాత వద్దకు వెళ్ళగా మాత ఆశ్రమంలో లేరు. తర్వాత బస్టాండుకు రాగా అప్పడే “అనసూయ మాత” వచ్చారు. వారితో కలిసి ఆశ్రమానికి వచ్చి చాలా సేపు పాదసేవ చేశారు. “మాత” మరారీలో పాట పాడారు. ధోలే గారింటికి వెళ్లారు. నాగపూర్ చేరుకుని తాజుద్దీన్ బాబా సమాధి దర్శించుకున్నారు. తర్వాత కాటేల్ వెళ్లి శ్రీ సంతీ గులాబ్బాబా గారిని దర్శించుకున్నారు. శ్రీ మాష్టర్గార్చి చూడగానే బాబా గారు “బాలాజి ఆరే దక్కిణ కే అన్నారు.” అమృగారిని ఎంతో గొప్పవారని చెప్పారు. మాష్టర్గారిని ప్రక్కనే కూర్చో బెట్టుకొని చాలా సేపు భజన చేసారు. తిరిగి జనాబాయి గారింటికి వచ్చి ‘బాబా’ స్వహస్తాలతో ఇచ్చిన ‘వూదీ’ తీసుకుని గొప్ప అనుభవాలతో, తృప్తిగా పదిహేను రోజుల యాత్రా సందర్భం చేసుకుని విద్యానగర్ చేరుకున్నారు.

ఆచార్యుల వారితో యాత్రా దర్శనం మధురాతి మధురమేకదా!

అధ్యాయము - 10

“ సంకల్పశక్తి ”

సత్పురుషుల సంకల్పానుసారం ప్రకృతే అయివ్యక్తులను, పరిస్థితులను ప్రేరేపించి ఆ సత్పురుషుల సంకల్పాలు సఫలమయ్యేలా చేస్తుంది. శ్రీసాయి తనవద్దకు వచ్చే బిడ్డల కష్టాలు తీరుస్తూ ఇహపరశ్రేయస్సుకు పాటుపడ్డారు. శ్రీమాష్టార్ గారు తనతండ్రి శ్రీ సాయిలాగే తపించారు, సర్వల కష్టాల్లో పాలుపంచుకొన్నారు. సాచి జీవుల శ్రీయస్సుకు శ్రీమాష్టారు సంకల్పించిన ప్రతి కార్యమూ సఫలమయ్యాడి.

శ్రీమాష్టార్ 1974లో ఒకసారి ఉచ్చారివారిపాశెం (కోటమండలం) లో శేషాద్రి గారింట్లో సత్పంగం చేసారు. శేషాద్రి గారి పొలాల్లో పనిచేసే హరిజన బోడెయ్య తనకు జరిగిన దాన్ని గూర్చి శ్రీశేషాద్రి సమక్షంలో స్వయంగా చెప్పిన వివరాలు.

“బోడెయ్య! భరద్వాజసార్ నీకు తెలుసా, చూసావా?” అన్నాను. అందుకు బోడెయ్య నాకెందుకు తెలువదు. బాగా తెల్పు, ఎర్రగావుంటాడు. దాడి పెంచుకుంటాడు. నాకు మందుకూడా చెప్పించ్చా నెత్తురు బంకపడ్డేను, ఆ మారాజు ఒక అపధ్యవస్తువు చెప్పితే తిన్నాను. ఒకటే పట్టు నిలిచిపోయనే, మటు మాయమాయేనే.... మహానుభావుడు వీరందరూ, కూర్చోనుండారు. నేను దూరంగా నిల్చోనుండా ఆయన నాసాయినే చూస్తాండారు, చూసి, చూసి, బాగున్నావా అన్నాడు, ఏంబాగులే, 3 నెల్లనుండి నెత్తురు బంక బేదుల్లో బాధపడ్డున్నా అన్నాను. అపుడు సెప్పినాడు ‘ఒకవస్తువు’. ‘తిన్నా’ ఆ రోజు నుండి ఇప్పటివరకూ 20 ఏళ్ళదాటి పోయేనే ఆ బాధేలేదు. ఒంగోలు పోయేనే ‘ఆయన... మారాజు’ చచ్చిపోయినే - పొపం”... అంటూ కంటుతడి పెట్టాడు బోడెయ్య. ఊర్లో అందరికి చిన్న చిన్న రోగాలకు అంత్రం, మంత్రం వేస్తుంటాడు. ఇపుడు ‘సాయిబాబా’ నామమును చెప్పి మంత్రించి ఇస్తుంటాడు - దైచ్చే ఏళ్ళబోడెయ్య. శ్రీసాయిబాబా ఒకప్పుడు ఆశ్చర్యకరమైన, విరుద్ధమైన పథ్యము చెప్పి భయంకర రోగాలను కుదిర్చిన సన్నివేశములతో ఈ సంఘటన సరిపోతున్నది. ఇలా చేయటం దత్త సంప్రదాయమే.

శ్రీ సాయి సన్నిధి గ్రంథావిష్ణురణకు ‘మైలవరం డ్యాం’ కు వచ్చినపుడు ప్రాద్యుటూరులో 20-9-88న ఉపన్యాసం ఏర్పాటు చేసారు. ఉపన్యసించటానికి

వచ్చిన శ్రీ మాష్టర్ గారితో శ్రీ జి.సి. సుబ్బారెడ్డి (కాంట్రాక్టర్, బుడ్డాయపల్లె) వారి అన్నగారి పాప వెంకటరామ సుబ్బమ్మకు బాగాలేదని, బైన్ టి.బి.టో బాధపడ్డుందని, “మాద్రాసు హస్పిటల్లో చూపించుకొని, వచ్చాను 3,4 రోజులు కోమాలో కూడవున్నది. ‘కోమా’ నుండి బయట పడింది. కానీ నడక, చూపు రెండూలేవు. ఇప్పుడు ప్రాద్యటూరు త్యాగరాజరెడ్డి హస్పిటల్లో వుంచాము. కళ్ళు రావన్నారు. నడకలేదు అని చెప్పున్నారు. మాష్టర్ గారు ఆయనతో బాటు వెంటనే ఆటోలో వెళ్ళి, హస్పిటల్లో పాపను చూసి, సుబ్బారెడ్డితో నీవు బాధపడుత్తుంటే ఏమో అనుకున్నాను. నాకూ బాధగా వుంది అని టెంకాయ తెప్పించి కొట్టారు. కళ్ళపై చేతులుంచి, ఏదోనామం స్వరిస్తూ, రుద్దారు. కళ్ళు వస్తాయి తప్పకుండా కన్నిస్తాయి అన్నారు. ‘ఆరోగ్యం బాగా కావాలని దేవుని కోరుకుంటున్నాను’ అన్నారు మాష్టరు గారు. మా అమ్మాయి చూపు రావడమే గాక ఆరోగ్యం కుదుటపడి నడుస్తుంది అన్నారు. తనను నమ్మిన వారినే కాకుండా వారికి సంబంధించిన వారి బాగోగులు కూడ చూస్తుంటారు భరద్వాజగారు.

శ్రీమతి యం.సుబ్బాలక్ష్మిగారు (బంగోలు) కడుపునొప్పితో మాద్రాసులోని డా॥ పీలా రాజరత్నంగారి హస్పిటలకు వెళ్ళగా, వారు పరీక్ష చేసి గర్భసంచికి పుండు ఏర్పడిందని, పెద్ద ఆపరేషన్ చేయాలని చెప్పగా భయపడి, మరల వస్తానని డాక్టరుతో చెప్పి, నేరుగా బంగోలు వచ్చేసారు. మాష్టర్ గారి వద్దకు వెళ్ళి బాధచెప్పుకోగా “ఎంబాధపడవడ్డు” అని విబూది ఇచ్చారు. అంతే ఈరోజు వరకు నొప్పిరాలేదు. ఆపరేషన్ చేయించుకోలేదు అంటారు. శ్రీ టి.డి. కృష్ణమూర్తి తల్లి శ్రీమతి సుబ్బాలక్ష్మి గారు ఎన్నో సంపత్తురాలుగా ఉభ్యసం వ్యాధితో బాధపడే విషయం చెప్పగా ఎండుకొబ్బరి, కలకండ, గనూలు, బాగా రుచ్చివడకట్టి రసం రాత్రి పడుకునే ముందు తీసుకోమన్నారు. అంతటి ఆయాసం తగ్గి పూర్తిగా ఆరోగ్యవంతురాలైంది.

శ్రీ ఆర. గోపాలరెడ్డి (కొత్తపొళెం, విద్యానగర్) 1968 లో నెల్లారు అమెరికన్ హస్పిటల్ నుండి 14 రోజుల పాపను తీసుకుని ఊరికి వస్తున్నప్పుడు బైన్లోనికి పాపను అందిస్తుండగా చేతుల్లో నుండి జారి, ప్లాటఫారమ్కు, బైన్కు మధ్యలో పడిపోయింది. తలలలో గాయమైంది. హడావిడిగా అట్టే వచ్చి గూడురులో దిగి రామచంద్రరావు హస్పిటల్లో చూపించగా నిదానంగా పాప కదిలింది. అమ్మాయి పెరుగుతున్నది. కానీ ‘మాట, నడక’ రెండూలేవు ... 1974 లో మాష్టర్గారు వీరింటికి వెళ్ళినపుడు అందరూ మాటల్లాడుతుండగా ఐదారేళ్ళు

పాప ‘మల్లి’ దేకుతూ దోగాడుతూ, మాష్టారి దగ్గరికి వచ్చేసింది. గోపాల్ రెడ్డిగారు పాప విషయం ఇలా జరిగింది అని చెప్పగా మాష్టారు గారు బాధపడి పాప తలనిమురుతూ... “శ్రీసాయి దయచే బాగవతుందని, వారిచేతిలో వున్న పాయసాన్ని పాపకు తిన్నించారు. ఆ తర్వాత పాప ఆరోగ్యంలో క్రమేహి మార్పువచ్చింది. ఈ రోజు చక్కగా మాటల్లాడుతూ, నడుస్తూ ఉన్నది ఎవరి సహాయం లేకుండా, కన్నవారికి ఊరట కల్గేలా, “ఎన్నో మందులు చిన్నప్పటినుండి వాడినా స్వామి ఆశీస్సులతోనే మా మల్లికి బాగైందని మానమ్మకం ఇదే విషయం అడిగిన వారందరికి చెబుతున్నాను” అంటారు గోపాల్ రెడ్డిగారు (ఆరోజు మాష్టార్ గారి వెంట నేనూ వీరింటికి వెళ్ళాను.)

శ్రీ పెసల సుబ్బారామయ్య గారి 15 ఏండ్రు అబ్బాయి చదువు మీద అంత శ్రద్ధ చూపేవాడు కాదు, సరికదా అంత చురుకుగా వుండేవాడు కాదు. చాక్లెట్ ఇస్తే సంతోషించే గుణం ఆ అబ్బాయిది. ఇంట్లో ఏ పని చెప్పేది లేదు. అలాంటబ్బాయికి మాష్టార్ గారు శాలువాకప్పి “ఏం శేషయ్యా! బాగా చదువుకుంటావా!” అని అడిగారు. ఇంటికి వచ్చాక మరుసటి రోజు నుండి ప్రియుల్నే 5 గంటలకు స్నానం చేసి, గుడికి రావటం, పూజ చేయటం పనులు చేయటం చేస్తున్నాడు. ఇంతకు మునుపు 7 గంటల తర్వాత లేపినా లేచేవాడు కాదు. కోపంలో దెబ్బలాడేవాడు. ఏమంటూ మాష్టారు గారు శాలువా కప్పారో అతనిలో విశేషమైన మార్పు కలిగింది. ఇది మాష్టార్గారి సంకల్పబలం.

విద్యానగర్ మందిర నిర్మాణం జరుగుతూంది. పాత విద్యార్థి సూర్యనారాయణ మందిరం దగ్గర ఇసుకలో కూర్చొని వున్నాడు. ఈ లోపల ఇద్దరు వ్యక్తులు కారులో దిగి అనవసరంగా తగవులాడి, రేపు కోటలోని స్వాల్పకు ఎలా వస్తావో చూస్తాం అని వెళ్ళిపోయారు. తర్వాత మాష్టార్ గారితో విషయం చెప్పగా “రేపు స్వాలు దగ్గరేదైనా గొడవ జరిగితే స్వాలుకు దెబ్బవస్తుంది. ఏది జరగాలో అది జరుగుతుంది. నీకేం కాదు, సాధువు మీద ఒకదెబ్బ పడితే, వాడిమీద పదిదెబ్బలు పడ్డాయి. నీపు స్వాల్పకెళ్ళు” అన్నారు. మరుసటి రోజు స్వార్యనారాయణ స్వాల్పకెళ్లి ఇంటర్వెల్ టైమ్లో టీ బంకుదగ్గర కొచ్చి టీ త్రాగుతుండగా, అదే వ్యక్తి వచ్చి టీ త్రాగాడు - ప్రక్కనే నిలబడి. కాని ఏగొడవ రాలేదు. మరి మాష్టార్ గారి ఆశీస్సులు, సంకల్పశక్తికాక ఇంకేముంటుంది అంటారు శ్రీ స్వార్యనారాయణ, టీచర్ (చెన్నారు, గూడూరు.)

శ్రీ కె.వి. రంగారావుగారికి టైఫోయిడ్ జ్వరం తిరగబెట్టి తీవ్రంకాగా బ్రతుకుతాననే నమ్మకం వారిలోసన్నగిల్లింది. శ్రీ మాప్షోర్ గారితో చెప్పుకోగా “పిచ్చివాడా మనం పోవాలంటే అక్కడసీట్లు ఖాళీగా ఉండొద్దు” అంటూ విబూది పెట్టారు. మరుసటి రోజునుండి జ్వరమేరాలేదు. అది మాప్షోరుగారి సంకల్పబలమే అంటారు శ్రీ రంగారావు.

1986 డిశంబరులో గీతామందిరంలో (కావలి) శ్రీ మాప్షోరు గారు సత్యంగం చేసారు. ఆ రోజు డాక్టర్ పి. నరసింహం గారి నాన్నగారికి నాలుగు సార్లు పెరాలిసిన్ స్టోక్స్ వచ్చాయి. జ్యోతిష్యలు చెప్పిన ప్రకారం నాన్నగారి విషయంలో లాభం లేదనుకున్నారు. ఈవిషయం మాప్షోరు గారికి చెప్పగా వెంటనే “ఈ సారికి బాగుంటారు” అన్నారు. అలానే జరిగింది. మరొకసారి మాప్షోరు గారు కావలికి వచ్చిన సమయంలో కూడా డాక్టర్ పి. నరసింహం గారి నాన్నగారికి ఆరోగ్యం ఏమాత్రం బాగాలేదు. ఈ విషయం మాప్షోరు గారికి చెప్పుకోగా మాప్షోరు గారు ఒక్కరే వారి నాన్నగారున్న గదిలోకి వెళ్లి మంచం చుట్టూ తిరుగుతూ, విబూది చల్లుతూ, చాలా రౌద్రంగా ఉన్నారు. తర్వాత బయటికి వచ్చి 2 గంటల వరకు ఎవ్వరూ గదిలోకి వెళ్లవద్దు అన్నారు. 2 గంటలు తర్వాత మా నాన్నగారి ఆరోగ్యం నార్జుల్కు వచ్చింది అంటూ శ్రీ మాప్షోరు గారి సంకల్పబలం గురించి మనము తెలుసుకోలేము అంటారు డా. పి. నరసింహంగారు.

నా (రచయిత) వివాహసంతరం 2, 3 సం॥రాల వరకు మాప్షోరు దగ్గరికి అసలు పోలేకపోయాను. మా దాంపత్య జీవితంలో భేదాభిప్రాయాలు రాగా, బంధువులు, స్నేహితులు ఏమీ చేయలేక పోయారు. చివరికి ఇద్దరం కలిసి మాప్షోరు గారి సన్నిధికి చేరాము. శ్రీ మాప్షోరు గారు ఒంగోలు సంతపేటలో వున్నారు. మా శ్రీమతి, శ్రీ మాప్షోర్ గారిని చూట్టం అదే ప్రథమం. నాపై రుసరుసలతో వారికి నమస్కారం కూడా ఆమె చేయలేదు. మాప్షోరు గారు ఒకగంట సేపు మాట్లాడారు. “ఆడ బిడ్డంటే అక్కడి బిడ్డమ్మా! అత్తగారి బిడ్డ అని అర్థం. మా వదినలు మమ్మల్ని ప్రేమతో బాగా చూసుకునేవారు. అంటూ బాబా, ధామన్తో నీకు పెళ్లి జరిపించారు. సాయి సేవలో గడపటం నేర్చుకుంటే సంతోషంగా వుంటుంది. మీరిద్దరూ ఆదర్శదంపతులుగా వుంటారు” అన్న వారి

మాటలు అక్షర సత్యాలయ్యాయి. ఈనాడు మేము ఎంతో ప్రశాంతంగా వుంటున్నాము. మా బంధువుల ఇళ్ళల్లో గూడా ఈనాడు శ్రీ సాయిచరిత్ర, శ్రీ గురు చరిత్ర పారాయణలు, పూజలు, శిరిడీ యాత్రలు జరుగుతున్నాయంటే అది శ్రీ మాఘ్యరు గారి ప్రేమాశీస్సులు, సంకల్పశక్తిగాక మరొకఫేమున్నది?

“శ్రీ సాయిసన్నిధి” గ్రంథావిష్ణురణ : శ్రీమాఘ్యరు గారి రచనల్లో ఒకటైన ‘శ్రీ సాయిన్నిధి’ గ్రంథావిష్ణురణ 17-9-88 మైలవరం డ్యాం (కడపజిల్లా) లో జరిగింది. ఆనాటి ‘దివ్యలీల’ మరపురాని సంఘటన. శ్రీ మాఘ్యర్ గారు గ్రంథావిష్ణురణ ఒంగోలులో చేయిస్తారా, మైలవరంలో చేయిస్తారా తెలుపుని 10వ తేది టెలిగ్రాం ఇచ్చారు. అప్పటి పరిస్థితి ఎలా ఉండంటే 15 రోజులనుండి ఎడతెరపి లేకుండా వర్షాలు పడుతుండగా ‘డ్యాం’ 13 గేట్లు ఎత్తివేసి నీరు వదలటంతో చుట్టూ ప్రకృత ప్రాంతాలవారు డ్యాంకు రావటానికి బస్సులు లేక నిలిచిపోయారు. వెంటనే సాయి బంధువులు, సత్పుంగ సభ్యులు శ్రీ కె.రెడ్డప్ప, శ్రీగంజికుంట శ్రీనివాసులు ఇంకొందరు కలిసి బాబా గుడికి వెళ్ళి మాట్లాడుతూ ఈ రోజునుండైనా కాస్త వర్షం తగ్గితే బాగుండుననుకొని మాఘ్యర్ గారిని కోరగా వారు “అలాగే” అన్నారు. వెంటనే ప్రోగ్రామ్ Confirm చేస్తూ టెలిగ్రామ్ ఇవ్వడం జరిగింది. తమాఘ్యగా మరుసటిరోజు నుండి మేఘాలు, మబ్బులు తొలగి, వర్షాలు ఆగిపోవడంతో ఆకాశం నిర్మలంకాగా, మా హృదయాలు తేలికపడి మేము గాలి పీల్చుకున్నాము.

16వ తేది ఒంగోలు నుండి మాఘ్యరు గారు బస్సులో దిగగా సాయి బంధువులు సాయినామం భజన చేస్తూ స్వాగతం పలికారు. మాఘ్యర్ గారి వెంట చి॥ పి.రామారావు వచ్చారు. 17 వ తేది ఉదయం 9 గం॥లకు మాఘ్యర్ గారు విడిదిచేసిన ‘క్షోర్ధ్వర్ణ’ వద్ద ప్రసంగించగా భక్తులు తనివితీరా విని తిరిగి సాయంత్రం 6 గం॥లకు ‘సాయిసన్నిధి గ్రంథావిష్ణురణ’ వేదుకకు ‘బాబామందిరంలో’ తమ తమ బంధుమిత్రాదులతో తరలి వచ్చారు.

వేదికపై మాఘ్యరుగా రొక్కరే కూర్చొన్నారు. ఆవిష్ణురణకు ముందు నాల్గుమాటలు అని ఉదయం చెప్పిన బాబాలీలల్ని ఇంకొన్ని చెబుతూ ఉన్నారు. అప్పుడు మాకు ‘అయ్యా! ఎంత పొరపాతైపోయింది. ఆవిష్ణురణకు ఎవ్వరిని పిలువలేదు. వారు వ్రాసిన గ్రంథాన్ని వారితోనే ఆవిష్ణురింపజేయటమా... చరిత్రలో

ఎక్కుడైనా చూసామా? అయ్యా! బాబా సాయి! తండ్రీ! మాప్షారు గారికి చివరికి యిలాంటి పరిస్థితి వచ్చేందుకా ఇంతా చేసింది. గ్రంథావిష్ణురణ మహాత్మవమని యిన్నాళ్ళుగా ఆనందంగా ఎదురు చూచినందుకు ఇంతటి బాధాకర సన్నివేశమా? బాబా... ఏమిటిలా అయిపోయేనే.... కనీసం ఆవిష్ణురణకు ఇంకొక వ్యక్తిని పిలవాలన్న ఆలోచనే మాకు తోచలేదు. ఇప్పడెవరిని పిలవాలి అందుకు అర్థులేవరు? అని సత్యంగ సభ్యుల మందరము మేము... బాధ పడ్డున్నాము. మాప్షారు గారు ముగింపు మాటల్లో దత్తాత్రేయుల అవతారాల గూర్చి చెబుతున్నారు. సరిగ్గా ఆ సమయంలో మందిరం గేటు దగ్గర జీపు ఆగింది. అందులో డ్యాంకు 7 కి.మీ. దూరంలో, ప్రకృతి సుందర వాతావరణంలో, చిత్రావతీ నది ఒడ్డున పవిత్రమగు ‘అగ్స్తీశ్వరకోన’ లో ఎన్నో సం॥రాలుగా తపస్స చేస్తున్న దత్తోపాసకులగు శ్రీశ్రీశ్రీ కామేశ్వరేంద్రతీర్థ స్వాములు దిగారు. వీరే కోనస్వాములుగాను, చిన్న స్వాములుగాను భక్తులచే పిలువ బడుచున్నారు. వారు దైవప్రేరణచే కార్యానికి విచ్చేసారు. మాప్షారంటే పట్టుమని పదిమందికి కూడా తెలియని డ్యాంలోని ప్రజలంతా వీరు వచ్చారంటే భరద్వాజ గారెంత మహాత్ములో కదా... అని ఒకరికాకరు చెప్పుకోసాగారు.

కోనస్వాములు సామాన్యంగా ఏ కార్యక్రమానికి రానివారు, మేము ప్రశ్నేకంగా ఆహ్వానించికపోయినా వారు రావటంతో మా ఆనందానికి అవధుల్లేవు. అప్పుడు వేదిక వద్దకు వెళ్లి “కోనస్వామి వారు వచ్చారు” అని చెప్పబోతుండగానే శ్రీ మాప్షార్ గారు నాతో వారి రూపంలో సాక్షాత్కార్తు దత్తాత్రేయులే గ్రంథావిష్ణురణ కావించుటకు వచ్చారు. వెంటనే ఇక్కడికి తీసుకురండి” అన్నారు. అందరి ఆహ్వానంపై స్వామివారు వేదిక నలంకరించగానే... శ్రీ మాప్షార్ గారు స్వామి వారికి నమస్కారం చేయగా, స్వామీ, వద్దు... వద్దు... మీకే నేను చేయాలి. కానీ సన్యాసాత్మమం తీసికొన్నందున చేయలేక పోతున్నాను” అని - దత్తశ్లోకాలు పాడుతూ వారి పవిత్ర హస్తాలతో సాయిసన్నిధి గ్రంథావిష్ణురణ చేసి, “చాతుర్యాస ప్రత దీక్షలో వున్నాను. రాత్రి వేళకు తిరిగి ఆత్మమం చేరుకోవాలన్న నియమం వున్నదని” చెప్పి 30 నిమిషాలలో తిరిగి వెళ్ళారు.

అపట చేరిన వందలాది భక్తజనుల హృదయాలు ఆ “దివ్యలీల” కు పరవశించి ‘శ్రీ సాయిసన్నిధిలో’ ఓలలాడాయి.

అధ్యాయము - 11

ఉపదేశరాత్ర్మకత

మానవాళి శ్రేయోజీవన విధానానికి సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ, విద్యా, వైద్య, వైజ్ఞానిక, సాంస్కృతిక, తాత్త్విక రంగాల్లో ఎందరో మహానుభావులు కృషి చేస్తున్నారు. అందరికీ వందనాలు.

ఈ అంశంలో తత్వవేత్తల, మహానీయుల పాత్ర ఎంతైనా వుంది. శ్రీరామ, శ్రీ కృష్ణ, బుద్ధ, జగద్గురు శంకరా చార్యులు, మహామృద్ధ ప్రవక్త, క్రీస్తు, గురునానక్, కబీరు, తుకారాం, మీరాబాయి, యోగివేమన, పోతులూరి వీరబ్రహ్మేశ్వంద్రస్వామి, రామకృష్ణ పరమహంస, స్వామి వివేకానంద, అరవింద ఫ్సోవ్, శిరిడీ సాయినాథుడు, భగవాన్ రమణ మహార్షి మున్నగు మహాత్ముల ఆచరణ, సందేశాల ద్వారా మన జీవన విధానానికి మార్గం తెలుసుకోగల్లుతున్నాం. అట్టి తత్వదర్శుల వారసుడిగా శ్రీ ఎక్కిరాల భరద్వాజగారు ఒక ఆదర్శ ఉపదేశకులుగా వెలిగారు. వారి రచనల ద్వారా మానవాళికి వారందజేసిన సందేశమేమిటి? ఒక్కసారి పరిశీలిస్తే నేటి సమాజ రుగ్మతలు, మతఘర్షణలు, కులతత్వాలవంటి సంకుచిత ధోరణుల నివారణకు కావలసిన దివ్యోష్టధం వారి రచనల్లో దండిగా, మొండుగా, కుపులు, తెప్పులుగా లభిస్తుంది. ముఖ్యంగా నేడు భిన్న మత, జాతి, కుల వర్గాల వారు కలిసి మనుగడ సాగించవలసిన ప్రజలకు, మనశ్శాంతి లేని పతితులకు, భ్రష్టులకు, బాధాతప్త దష్టులకు, జీవిత గమ్యం తెలుసుకోలేక అగమ్యగోచరంగా ఉంటూ, ఉన్నదానితో అసంతృప్తి, లేని దేనికోసమో తపిస్తున్న వృద్ధులకు, మేధావులకు, నాయకులకు, పండిత పామరులకు, ధనికులకు, పేదలకు, స్త్రీ, పురుషులకు వీరు వారననేల అందరు ఆచరించి ఆనందించదగిన శ్రేయోమార్గం వీరి రచనల్లో మనకు లభిస్తుంది. వారు “ఏం చేసారో అదే చెప్పారు, ఏం చెప్పారో అదే చేసారు.” - అదే ఆచార్యుల వారిలోని సుగుణం. ఏ సిద్ధాంతానికి అమ్ముడు పోక, సంకుచిత భావాల్ని మన నెత్తిన రుద్రక, జిజ్ఞాస కలిగించి, గాఢమైన విశ్వాసాన్ని పాదుకొల్పి, మనల్ని ఆధ్యాత్మికత వైపు, ధార్మిక క్రియాలీతవైపు నడిపించడమే వారి ఉపదేశాత్మకత.

మత సామరస్యం : మతద్వేషంతో మంట గలుస్తున్న మానవాళికి, మానవతా విలువల్ని తెలియజేస్తూ అన్ని సాంప్రదాయాల ఆదర్శమూ, ధ్యేయమూ ఒక్కటేనని తన నిత్య జీవితాన్ని ఒక ఉదాహరణంగా గడిపారు మాఘర్ గారు. మతం

పేరిట సంఘర్షణలు, లూటీలు, మారణ హోమాలు వీరి దృష్టిలో బ్రహ్మతకు పరాకాష్టయే. “మతం ఏదైనా సాటివారిని ద్వేషించడం కన్నా పాపం మరొక్కటిలేదు. అలా ద్వేషిస్తూ దానిని సమర్థించుకోడానికి మత గ్రంథాలను పరిస్తే సైతాన్ పవిత్ర గ్రంథాలను వల్లించినట్లుంటుంది.” అంటారు.

వీరి భావాలు కనుగొంగానే (1) శ్రీ సాయి లీలామృతము (2) శ్రీ సాయినాథ ప్రబోధామృతం (3) ఏది నిజం? (4) మతం ఎందుకు? (5) విజ్ఞాన వీచికలు (6) శ్రీ తాజుద్దీన్ బాబా చరిత్ర (7) టిబెట్ యోగి మిలారేపా మున్నగు గ్రంథాలు మతసామరస్యతకు పరాకాష్టగా నిలుస్తాయి. శ్రీ సాయిలీలామృతములో శిరిడీ సాయి జీవిత విధానాన్ని పరిచయం చేస్తూ... వారి తల్లిదండ్రులు, జనన, కుల, మతాలు ఏమిటో తెలియవు కానీ వారు అన్ని మత సంప్రదాయాలను గౌరవించేవారని, వారివద్ద కాశీనాథ్ ఉపాసనిశాస్త్రి, నానా చందోర్జుర్, శ్యామా, మహాల్యాపత్రి, దాసగణు, తాత్యా, కుశాభావు మున్నగు శుద్ధ శ్రేత్రియులగు హిందూ భక్తులు.... హీడాబేగ్, చోటేఖాన్, యాకుబ్ (ఫిల్స్) అమీరుద్దీన్ (నాందేడ్) అబ్బాశేట్, ఇమాంబాయి, దర్యేష్టో, బన్సేమియా మున్నగు ముస్లింభక్తులు, సిద్ధపురుషులు, శిష్యులు, చక్రనారాయణ్ మున్నగు క్రిష్ణయన్ భక్తులు, పర్మియన్ భక్తులు వుండేవారని, వారందరనీ సమానంగా చూస్తూ ఎవరి సాంప్రదాయాన్ని వారు అనుసరించుకోమని చెప్పు వచ్చేవారని శ్రీ భరద్వాజ గారు వివరించారు. ముస్లిం భక్తులచే నమాజ్, పాతిహో ఖురాన్ చదివించేవారని, ముస్లింఫకీర్ల విత్రాంతి గృహాలయిన తాకియాకు వెళ్లి ఫకీరతో కలిసి గజ్జకట్టి సృత్యం చేస్తూ, అరబ్బి, పార్చి భాషల్లోని భక్తి గీతాల్ని, కబీరు తత్వాలనూ పాడేవారని, హిందూ భక్తులచే గీత, దాసబోధ, శ్రీరామ విజయం, శ్రీగురుచరిత్ర, విష్ణు సహస్రనామం మున్నగు గ్రంథాల్ని చదివించే వారని, పార్చి మతస్థలకు అగ్నిహోత్ర కార్యాన్ని నిర్వహించేవారని, శ్రీరామనవమి రోజున హిందూ ముస్లింలచే చందనోత్సవాలు నిర్వహించేవారని పేర్కొంటారు. ఒకరోజు బదేబాబా హిందువును, ముస్లింగా మార్పగా ఆ వ్యక్తితో సాయి, “అబ్బను మార్పుకున్నా వట్టా” అని హూంకరించి వాడి చెంప పగుల గొట్టినట్లు చిత్రించిన సన్ని వేశాల్లో “సంఘంలో కరుడు గట్టిన మత మౌధ్యానికే తగులుతుందా చెంపపెట్టు” అనే ఉత్కృష్ట సందేశాన్ని శ్రీ భరద్వాజ గారు మనకందిస్తున్నారు. హజరత్ తాజుద్దీన్ బాబా చరిత్రలో నాగపూర్లో హిందూ, ముస్లిం భక్తులు ఎంతో ప్రేమ భావంతో అన్నదమ్ముల వలె మెలిగేవారని, ‘బెంజీ’ అనే అమెరికన్, బాబా దగ్గర ఖురాన్ నేర్చుకున్నట్లు,

పార్శ్వ మతస్థులగు అవతార్ మెహర్బాబా వీరిని దర్శించినట్లు తెలియజేసారు. శ్రీ తాజుద్దీన్ బాబా సిద్ధిపొందిన రోజు పండరిలో “రుక్కుబాయి, పాండురంగస్వామి” దేవతా విగ్రహాలు ఏకధాటిగా 12 గం॥లు కన్నీరు కార్చినట్లు ‘ఈవెనింగ్ న్యూస్ ’ (25-8-1925) మున్నగు పత్రికల్లో ప్రకటించినట్లు అధికారులు, అనధికారులు తిలకించినట్లు భరద్వాజ గారు తెలియజేసారు.

అక్కలకోటుస్వామి చరిత్రలో ఆ స్వామి హేక్ సూర్యద్దీన్ దర్లా, ఖాజాఫీర్ దర్లాలను దర్శించేవారని, వీరివద్ద భిన్నమత ప్రజలు, ఐక్యతతో, సోదరభావంతో మెలిగేవారనీ వివరిస్తారు. “అవధూత శ్రీ చీరాల స్వామి చరిత్రలో వంద్ర, మరియుమ్మ అనే క్రిష్ణయన్ భక్తులు స్వామిని క్రీస్తుగా భావించి సేవించేవారని తెలియజేస్తారు. “మతం ఎందుకు?”, “విజ్ఞాన విచీకలు” గ్రంథాల్లో, మతం మత్తుమందు. మతం మనిషిని నిప్రియునిగా చేస్తుంది, అనేవి బూజు పట్టిన భావాలని, సెటి వైజ్ఞానిక యుగంలో అలా అనడం సరికాదంటారు. చదువు, ధనం, రాజకీయాలు, సామాజిక ధర్మాలు, ఇవన్నీ సమాజంలో దుర్మినియోగం అయినంత మాత్రాన, వీటిని, వీటి ప్రాధాన్యతను రూపుమాపలేము. సంస్కరించుకోవాలి. అలానే మతం విషయంలో కూడా... అంటారు, భరద్వాజ. విద్యార్థుల సరిగా చేయని విద్యార్థిని చూచి విద్యే వద్దని, ధన దుర్మినియోగం, చేసే వార్షి చూచి ధనమే వద్దని, అన్ని అనర్థాలకు మూలం ధనమే అనడం ఎలా వుంటుందో అలాంటిదే మతాన్ని నిరసించడం అంటారు.

మానవాళి మనుగడకు మతం అన్ని విధాలా శ్రేయస్వరూపం, ఆవశ్యకం అంటూ “మానవత్వాన్ని, దైవత్వాన్ని పెంపొందించేది మతం”, “మానవుడే మాధవుడు” “మానవసేవ మాధవసేవ” అనే దృక్పథం నేర్చేదే ‘మతం’ అన్యం కాదు అంటూ ఇందుకు సరియగు అవగాహన - బుద్ధ, క్రీస్తు, మహామ్మదు, కబీర్, గురునానక్, శిరిడిసాయి, తాజుద్దీన్ బాబా, అవధూత చివటం అమ్మ, ఆనందమాయి మాత లాంటి మహాత్ములు, జ్ఞానుల సన్నిధి ద్వారా, వారి చరిత్ర పరసల ద్వారా లభిస్తుందంటారు.

మహార్షులు, జ్ఞానులు, వారు కనుగొన్న పరమ సత్యాన్నే, “ఏకం సత్త విప్రా బహుధా వదన్ని” (ఉన్న ఒక సత్యాన్నే పండితులు అనేక విధాలుగా చెప్పారు) అన్నారని అందుకే ‘ఆనోభద్రాః క్రతవో యాంతు విశ్వతః’ “ఉత్తమ భావాలు సర్వదిక్కుల నుండి కలుగు గాక” సర్వే జనాస్నభినోభవంతు

లోకాస్పమస్తా స్నాఖినో భవంతు” అని ప్రార్థించగలిగారు. ద్వేషానికి సంకుచితత్వానికి తావు లేదు. “సంకుచితత్వం, అజ్ఞానం అన్న అంధకారం వైపు గాక, నిజం అన్న వెలుగువైపుకే మన మనస్సులను తీసుకపోవుగాక!” అన్నదే చరమ ప్రార్థన. సరిగా అర్థం చేసుకోవాలే గాని ఏ మతసిద్ధాంతమైనా ఒకే సత్యాన్నే చెబుతుంది అంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

“మృత్పిండ ఏకో బహుభాండ రూపః సువర్ణమేకం బహుభూషణాని, గోక్కీరమేకం బహుధేను జాతం ఏకః పరాత్మ బహుదేహవర్తి”

“మట్టి ఒక్కటే కుండల రూపాలనేకం. బంగారం ఒక్కటే! అభరణాలు బహురూపాలు. వివిధములైన ఆవులనుండి వచ్చినప్పటికీ పాలు ఒక్కటే. అట్లే దేహాలు అనేకమైనా అందుండే పరమాత్మ ఒక్కటే”.

ఖురాన్‌లోని క్రింది వాక్యాల్ని పరిశీలించినా మతసామరస్యత కన్నడుతుంది.

- (1) అన్ని మతాలు భగవంతునిచేత ఏర్పాటు చేయబడ్డవే! ఆయనను పొందుటకు తగిన మార్గాలే.
- (2) మీరు మతంలో చేర్చుకొనుటకు ఇతరులను బలవంతం చేయవచ్చా? ఎప్పుడో ఒకప్పుడు భగవంతుని అనుగ్రహం ప్రతివారికి రానే వస్తుంది.
- (3) మీ ఇష్టం వచ్చిన పేర్లతో భగవంతుని పిలవండి, ఆయన పేర్లన్నీ గొప్పవే.
- (4) ప్రతిజీవికి, భక్తిమార్గాన్ని, ఏర్పాటుచేసియున్నాము. వారామార్గముల ననుసరించవచ్చు. వారిలో వారు కలహించరాదు.

ఈ సత్యాన్నే ఏను “నీకు ఇతరుల ఏమి చేయాలనుకుంటావో నీవది ఇతరులకు చేయి” అని ప్రవచించుటలో అది సహానానికి, సామరస్యానికి వెలుగు బాటనీ, మతద్వేషానికి - దూషణకు కారణం కాదనీ తెలుస్తుంది. మా మతమే గొప్పది. ఇతర మతాలు నరకానికి బాటలు, అని పెడబొబ్బలు పెట్టేవారు భగవంతుని విశ్వసించని సైతాను అనుయాయులని ధ్వజమెత్తారు శ్రీ భరద్వాజ గారు. “మతమేదైనా మహానందాన్ని పొందడమే కావలసింది. పదార్థ మేదైనా ఆకలి తీరడమేకదా ప్రధానం. ‘గురి’ కోసం గుర్తులు పెట్టుకొన్ని గుర్తుల్లోనే చిక్కుకొని గురిని మరచి పోరాదు అంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

కులతత్వ నిరసన : “చాతుర్వ్యం మయా సృష్టం” అన్న గీతా వాక్యభావాన్ని

ఈనాడు సమాజంలో తలక్రిందులు చేసారు. దేహంలోని అవయవాల్లో వేటి ప్రాధాన్యత వాటిదే. ఒకటి తక్కువ, ఒకటి ఎక్కువ అనుకుని వాటిపట్ల నిర్ణయం, అసహ్యం పెంచుకుంటున్నామా? అట్లే సమాజం లోని కులాలు, వర్జాలు, వృత్తులు కూడా. కలవారినే గౌరవించడం, చిన్నవారిని చిన్న చూపు చూడడం, ఉన్నతకులం, తక్కువ కులం అనే నిక్షప్త భావాల్ని నేటి సమాజం నూరిపోస్తుంది అంటారు - శ్రీ భరద్వాజ గారు.

ఇటు ప్రజలనుండి అటు ప్రభుత్వం వరకు, అటు ఆధ్యాత్మికవాదులు మొదులుకొని, ఇటు సమ సమాజ సిద్ధాంతవాదుల వరకూ, ఏ అట్టడుగు బడుగు ప్రజల ఉద్దరణ కొరకు తమ తెలివి తేటల్ని వినియోగిస్తున్నారో, అట్టి దీన జనోద్దరణలో జీవితాన్ని అంకితం చేసినవారు శ్రీపాకలపాటి గురువుగారు. సీలేరు అడువుల్లోని చెంచులు, కోయలు, బోయలు బట్టలు కూడా కట్టుకోవడం సరిగా తెలియని ఆ అమాయక అనాగరికులను బుఱి సంతతిగా భావించి, వారిలో ఒక్కరుగా తను కలిసిపోయి వారి హృదయాల్లో ప్రేమతత్వాన్ని మొలకెత్తించి, వారి జీవితాల్లో కాంతి రేఖలు వెదజల్లిన నూచీకి నూరుపాళ్లు మానవతావాది, సామ్యవాది శ్రీపాకాలపాటి గురువుగారు. అట్టివారి జీవిత విశేషాల్ని బయల్పురచి, ఈ సభ్యసమాజానికి, ఎరుక పరుచుటలో కృషి సల్విన శ్రీ భరద్వాజ గారు అటువంటి ప్రజలపట్ల సానుభూతిని చూపెట్టడంతో సరిపెట్టుకోక, అహంకారముతో కూడిన జాలిని, అంతస్తుల్ని వదలి, నిజమైన ప్రేమ వాత్సల్య హృదయాలతో కులాతీత, మానవతా దృక్షథంతో చూడండి అనే ఉత్కృష్ట సందేశాన్నందిస్తున్నారు.

తాజుద్దీన్ బాబా చరిత్రలో “చపాతీలు తింటూ ఎదురుబడ్డ హరిజనుడి నుండి బాబా చపాతీలు తీసుకుని తినడం”, ఎందరో నివేదనకు ఆహారపదార్థాలు తీసుకొనిరాగా, వాటిలో హరిజన స్త్రీ ‘గంగా బాయి’ తెచ్చిన నివేదనని అప్యాయంగా తీసుకోవడం మహానీయుల దృష్టిని తెలియజేస్తుంది.

భగవాన్ శ్రీ వెంకయ్య స్వామి చరిత్రలో ఆశ్రమంలో స్వామి చుట్టూ ఉన్న భక్తులు వారి కులాల్ని మరచి స్వామి సేవలో జీవిస్తున్నట్లు, ఒక యానాది స్త్రీ చేపల బుట్టతో చింకి గుడ్డలతో పోతుండగా పిలిచి పది రూపాయలిచ్చి అన్నం పెట్టించి, చీర ఇప్పించి, పంపడం, ‘మాల, మాదిగలు నీలోనే వున్నారు. అది లేకుండా అందరినీ సమానంగా చూచుకో, దేవుడు కనిపిస్తాడు’ అని స్వామి

చెప్పడంతో... శిరిడీ సాయి జీవిత చరిత్రలో ‘తమ కులమేది’ అని అడిగిన న్యాయవాదితో శ్రీసాయి “మాది దైవకులం, వయస్సు లక్ష్లల సంవత్సరాలు, నీలో అంత్యజుడున్నాడు, వాడిని వెడలగొట్టు అని చెప్పటంలో, అక్కల్కోట స్వామి చరిత్రలో హరిజనుడి ఇంట్లో స్నానం చేసి స్వామి దగ్గరకు వచ్చిన భక్తుణ్ణి అశ్రమంలోకి రాకుండా అడ్డగించిన సేవకుణ్ణి స్వామి దూరంగా ఉంచడం, అందరి కులాల వారి దగ్గర వివక్షత లేకుండా స్వామి భిక్ష తీసుకుంటున్నందుకు అభ్యంతరం చెప్పిన ఒక బ్రాహ్మణుడితో స్వామి “నీవు మీ తల్లికి, ఇమామ్ బక్కి అను ముసల్చానుకు అక్రమ సంబంధం వలన పుట్టావనీ చెప్పారు. భక్తులు స్వామి జీవిత వివరాలడుగగా “యజుర్వేద బ్రాహ్మణుడ నని, కాశ్యప గోత్రం నరసింహబాన్ పేరు, రాశి మీనరాశి” అని ఒకసారి, మరొకసారి “మా తల్లిదండ్రులు మాదిగవారు, వృత్తి తోళపని”, అని మళ్ళీ అడిగితే “చెప్పు తీసుకుకొడ్డా” అని స్వామి అన్నట్లు.... ఘూటుగా, సూటిగా, వాడిగా, వేడిగా ఆచార్యులవారు రచనలలో పేర్కొనుటలో ఎవరికైనా “కుల ప్రసక్తి అనవసరమని, ప్రబోధిస్తున్నారు. అలాగే కులాన్ని అడిగనవారికి చెప్పుతీసుకొడ్డా అని అక్కల్ కోటస్వామి పోచ్చరించారు. జాగ్రత్త సుమా!” అని మాప్సార్ గారు మనకు ఉద్ఘోధిస్తున్నారు.

అనేక మహానుభావుల పాదారవిందాలవద్ద త్రికరణ శుద్ధిగా, తలవంచి వారి సేవ చేసుకున్న శ్రీ భరద్వాజ గారు “కులపిచ్చి అనే భ్రమలో ప్రముగ్గి మానవత్వాన్ని కోల్పోవద్దు, అందరిదీ ఒకే కుటుంబమైనపుడు ఇంకొక కులానికి తావెక్కడిది?” అని మనలను ప్రశ్నిస్తున్నారు. వివేకానందులవారి దృష్టిలో కూడా నేటి పర్మ వ్యవస్థ సమాజానికి పట్టిన ‘చెదల పుట్టతో’ సమానమన్నది స్పష్టం. భక్త కబీరు, వేమనల భావాలు ఇట్టివే కదా!

మూర్ఖ నమ్మకాల తిరస్కరణ : క్రేయస్సు కల్గించే వాటిని కోరుకుంటూ - బాధను కల్గించేవి ప్రక్కకు వదిలేస్తాడు మనిషి, సంప్రదాయాల రూపంలో అనవసరమైనవి మనలను వెంటాడుతుంటాయి. వాటినే మూర్ఖాచారాల్లాగా, మూర్ఖనమ్మకాలుగా చెప్పుకుంటాము. ప్రకృతిలో ప్రతి దానికి వృద్ధి, క్షయం, పునరుద్ధరణ సహజమైనట్లు ధర్మానికి గూడా సహజమే. కాలక్రమేణ ధర్మంలో మూడాచారాలు చోటు చేసుకోవడం జరిగింది. మతం పేరిట జంతుబలులు, నరబలులు, బాల్య వివాహం, సతీ సహగమనం లాంటివే ఇట్టివి. ఇవి వెరితలలు వేసి చట్టల్ని సహితం నోరు మూయించేస్తాయిలో ఎదిగాయి.

కుటుంబ నియంత్రణ విషయంలో “నారు పోసే వాడు నీరు పోయడా” అనేది పాపుర ప్రజల్లో నాటుకుని పోయిన భావం. కుటుంబం నియంత్రణను పాటించటం పాపం అనే మూడు భావనతో ప్రశ్నించిన వారికి, శ్రీ భరద్వాజ గారు అది పాపమని తలిస్తే, బిడ్డలను మంచిగా పోషించక పోవడం ఇంకా పాపం. నారు పోసిన వాడే నీరు పోయడా అనేది మెట్టవేదాంతం... నారు పోయవలసింది మానవుడే, నీరు పోయవలసింది మానవుడే అంటారు “పాపంలేని కుటుంబ నియంత్రణంటే దంపతులిడ్డరూ ఇంద్రియ నిగ్రహం కల్గియుండడమే” అని, అది లోపించాక బిడ్డల్ని కనడం, కనకుండటం పాపం కాజాలదు - అనే విషయాల్ని తెలియ జేస్తున్నారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

“శ్రీ సాయిలీలామృతము” గ్రంథంలో మూడు సంప్రదాయాల్ని అంటి పెట్టుకున్న బల్యంత్ నాచ్చే ఏకాదశి రోజు, ఒక వంక తీవ్రంగా ఆకలవుతున్నా, మొహమాటనికి అందరితో పాటు గుడ్డిగా ఉపవాసముండగా భోజనం చేయించి, తాంబూలం తినిస్తారు సాయి. నిజానికి ఉపవాసం ఆరోగ్యానికి శ్రేయస్కరమైనా, బలవంతంగా, మూడంగా ఉపవసించడం అనేది వ్యధమవడమేగాక, జిహ్వ చావల్యం బలీయమవుతుంది - అనే విషయాల్ని తెలియ జేస్తున్నారు భరద్వాజ.

ఒప్పుడు క్రైస్తవమతంలో మతాధికారులు పాపపు పరిపోరపత్రాలు కొన్నివారు మాత్రమే స్వర్గానికి అర్పులనే, మూడుభావాల్ని పెంపొందించినట్లే, నేడు ప్రజలు మతం పేరిట భక్తుల కష్టాలు తీరుస్తామని, భవిష్యత్తు చెబుతామని, తాయెత్తులు కడతామని, మంత్రాలు ఉపదేశిస్తామని, అవి లేనిదే దైవపూజ వ్యధమనే భావాల్ని వ్యాపి చేయడం సరికావంటూ అటువంటివారి పట్ల మెలకువగా ఉండమంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు. చిత్తశుద్ధిలేని ఆచారాలు, శివపూజలు’ వ్యధమనే కదా యోగి వేమన వాక్య కూడా.

ధార్మిక జీవనము : తిండి, ఇల్లు, గుడ్డ ప్రధాన అవసరాలు, అవి లభించాక ధర్మం ఆచరించమంటే సరిపోతుంది కాని, బ్రతకడానికి దారిలేనపుడు మనిషి ధర్మాన్నితిక్రమించక ఏమి చేస్తాడు? అని అనేకమంది తలంపు. అందుకు మాష్టారు గారు ప్రతివాడికి సమాజంలో తిండి, గుడ్డ లభించక పోవడానికి ప్రకృతిలో లభించే వనరుల్ని కొందరు స్వార్థంతో హస్తగతం చేసుకోడమే! అలా ప్రోగు చేసిన ప్రాపకంతో, అధికారంలోకి వచ్చిన వారికి తొత్తులుగా పని చేసే వినాయకుల వల్లనే సమాజంలో కృతిమమైన దారిద్ర్యం తాండవిస్తుంది. అలా

కాకుండా ధర్మాన్ని ప్రథాన పురుషార్థంగా గుర్తించి, విద్య ద్వారా ప్రజలకు నేర్చితే ఎలాంటి సమస్య లేర్చడవు అంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

ధర్మాన్ని నిర్వచించడమెలా? దేశ కాలాన్ని బట్టి ధర్మం మారుతుంటుంది కదా! ఏది ధర్మం, ఏది కాదో నిర్ణయించి చెప్పేదెలా? ఒక వ్యక్తికి ఒకటి ధర్మమని తోస్తే మరొకవ్యక్తికి మరొకటి ధర్మమని తోచవచ్చు కదా!

ఒరు లేయని యొనరించిన
నరవర! యప్రియము, తన మనంబునకగుతా
నొరులకు నవి సేయకునికి
పరాయణము పరమధర్మపథముల కెల్లన్ (భారతం)

“తన కితరులు ఏమి చేయాలనుకుంటామో, అట్లే తానితరులకు చేయడం, తన కితరులు ఏమి చేయకూడదను కుంటామో, అలా తానితరులకు చేయకుండటమే ధర్మం”... అని మహాభారతం, భాగవతం, బుద్ధ, క్రీస్తు, మహామృదు ప్రవక్తలు చెప్పారు. ఆలోచిస్తే ప్రతి వారి ఆంతర్యము అలానే చెబుతుంది - అంటారు భరద్వాజ గారు. ఏకాలంలో నైనా, ఏదేశంలో నైనా, ఏవ్యక్తికెనా అలానే తోస్తుంది. కనుక ధర్మం శాశ్వతం. “ఆత్మవత్సర్వభూతాని” అన్ని జీవులను తనవలె చూచు కొమ్మని బుపివాణి. “నీవలె నీ పొరుగు వారిని ప్రేమించు” అన్నది క్రీస్తు సూక్తి.

ఇట్టి ధర్మాన్ని ఏకుటుంబానికాకుంటుంబం బిడ్డలకు వెన్నతో పెట్టిన విద్యగా నేర్చాలి. అలా బాల్యం నుండి అనుక్కణం నేర్చట ద్వారా, నేర్చినదాన్ని తర్వాత ఏ యోచన అంత తేలికగా మనసులో నుండి చెదరగొట్టలేదు, అంటూ... స్త్రీ, పురుష భేదం భౌతికమే గదా అలాంటప్పుడు దాంపత్యానికి వావి వరుసలు అక్కరలేదు అని ఎందరు చెప్పినా, చెప్పేవారు కూడా అలా ప్రవర్తించటానికి ఇష్టపుడరు. కులమతాలు, వరకట్టాలు అధర్మమని ఎందరు నాయకులు ఉపన్యాసాలు దంచినా ప్రతివారు వాటిని మాత్రము కాడెద్దుల్లాగా పాటిస్తూనే ఉన్నారు గదా! అలా జరగాలి ధర్మబోధ. పరీక్షలో పాస్ కావడానికి, ఆపై ఉద్యోగానికి ఎలాంటి కృషి చేస్తారో అట్లే ధర్మాచరణ పట్ల కృషి వుండాలి అంటారు శ్రీ మాష్టారు గారు.

“ఇది మనమనుకున్నంత కష్టం కాదు. కృతిమమైన నేటి నాగరికతా ప్రభావం ధర్మ విరుద్ధమైన ఆచరణ, ఉగ్నపాలతో నేర్వబట్టే నేడు ధర్మాన్ని

పురుషార్థముగా గుర్తింపలేక ప్రతివారు జీవితంలో కష్టాల నెదుర్కొంటున్నారు. దుఃఖానికి గురవుతున్నారు. ధర్మాన్ని ప్రధాన పురుషార్థంగా గుర్తించి ప్రతివారు జీవితంలో దానిని కాపాడుకుంటే అది సమాజానికి రక్షణ అవుతుంది. గౌడుగు, ఇల్లు మున్నగు వాటిని జాగ్రత్తగా పెట్టుకుంటే అవి మనలను శీతతాపాల్యండి కాపాడినట్టే ఇదీనూ. అందుకే మన పూర్వులు “ధర్మ రక్షణ రక్షితః” అన్నారు.”

“ధర్మాచరణ స్వేచ్ఛకు వదలాలి. చట్టాల ద్వారా కలినంగా నియంతృత్వంగా ధర్మాన్ని నిలిపితే కొంతకాలానికది ప్రజలకలవాతై తర్వాత నియంతృత్వం తొలగించినా ‘ధర్మం నశించదు’ అన్న మార్కిష్టుల మధురమైన కల ప్రపంచంలో ఏ ఒక్కదేశంలో కూడ నిరూపణకాలేదు. ధర్మాన్ని ప్రధాన పురుషార్థంగా అంగీకరించాకనే ఆధ్యాత్మికత, సార్థకము, వాస్తవము అవుతుంది. అందుకే అన్ని మతాలు ధర్మాన్ని నొక్కి చెప్పాయి. ధర్మాచరణ కవసరమైన సాత్మ్యకమైన, దైవ ప్రవృత్తినలవరచుకోమని గీతలో శ్రీ కృష్ణభగవానులు “నీవు సత్యాన్నంటిపెట్టుకుంటే నేనెప్పుడూ నీ చెంతనే వుంటాను” అని శ్రీసాయి ప్రబోధించారు.

“భోతికవాదులు చెప్పినట్లు ధర్మసూత్రాన్ని విస్మరిస్తే మతం, ఆధ్యాత్మికత సమాజాన్ని మోసం చేసే కపటునాటక మవుతుంది. ధర్మానికి హాని జరుగుతుంటే చూస్తుండే వారు అధర్మంతో చేయి కలిపిన వాడేనని ధర్మశాస్త్రం. ధర్మరక్షణలో తన కర్తవ్యాన్ని తప్పుకుని, పరమాత్మే తగిన శాస్త్రి చేస్తాడులే అన్న, మెట్టువేదాంతం చేప్పే వారంతా అధర్మంతో చేయి కలిపి, ధర్మపన్నగాల ముసుగులో దాక్కున్న వారేనని చెప్పాలి అంటూ... రానున్నకాలంలో భోతికవాదులుకూడా ఈ ఆధ్యాత్మికధర్మాన్ని ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో ప్రవేశపెడతారని నా నమ్మకం”. అని భరద్వాజగారు ఫోషిస్తారు. దాని నర్థం చేసుకొని యథాశక్తితో ప్రవర్తింప జేయడంలో మన జీవితాల్ని యజ్ఞమయం చేసుకోడమే మన కర్తవ్యం. మన ప్రాచీనులు “స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ” అనే పరమధర్మాన్ని చెప్పారు. అంటే మనం తెలుసుకోడానికి, హృదయగతం చేసుకోవడానికి అట్టి ధర్మాలను తెలిపే గ్రంథాల్ని చదువుకోవాలి - మరల మరల. మనము తెలుసుకొన్నపస్తీ సాటి వారికి ఎవరికి చెప్పుడగిన రీతిన వారికి చెప్పాలి. ఈ రెండూ చేయని సోమరి ధర్మానికి చేటు కల్గించేవారిలో ప్రథముడు, అంటూ... “సత్యంగం, సద్గోప్తుల ద్వారా అనతికాలంలో యావత్తీ జాతి రామరాజ్యమవడంలో సందేహం లేదు” అని ప్రబోధిస్తున్నారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

“సర్వగతమైన ఆత్మ అన్నిజీవుల రూపాల్లోనూ ఉన్నాడన్న అవగాహనతో జీవించడమొక్కటే ధర్మాచరణకు ముఖ్యం. మార్కోజం, మానవతావాదం మున్నగు నాస్తికోద్యమాలుకూడా చివరకు ధర్మ ప్రచారం చేయడం చూడవచ్చు” అంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

“ఐహిక జీవితమంతా అంతఃకరణ మాలిన్యం సోకకుండా చూచుకోవడమే. జీవిత ఫలానికి, రాగద్వేషాదులు, అసూయ పురుగులు పట్టకుండా, అధర్మమనే పశువులు మేయకుండా చూచుకొనడమే ధర్మం. అందుకే ధర్మాన్ని నిర్దిష్టమైన ఆచరణతో రక్షిస్తే అది మనల్ని రక్షించి జీవిత సాఫల్యాన్ని అందిస్తుంది. అట్టి ధర్మానేతువు నిర్మాణానికి పరికరాలుగా మనం ఉపయోగపడడం మన అదృష్టం అంటూ” అరటి పండు వౌలిచి చేతిలో పెట్టినట్లు వివరిస్తూ ధార్మిక జీవనాన్ని గూర్చి మనుష్యుల్లో వున్న అపోహాలు తొలగించి దానిపట్ల వారికి చక్కని అవగాహన, ఆసక్తిని కల్పిస్తారు శ్రీ మాఘరు గారు.

సాధన యోగం : “యోగః చిత్త వృత్తి నిరోధః” మనస్సు అన్నింటికి మూలం. మనస్సు ప్రశాంతంగా ఉంటే శరీరాగ్యం చక్కగా వుంటుంది. వాస్తవానికి శాంతి, ఆనందాలు మానవునికి సహజం. సాధన-యోగం గూర్చి శ్రీ భరద్వాజ గారు అతి సులవయిన మార్గాలను ఉదాహరణలను చెప్పారు.

గాఢ నిద్రలో, కొరతలేని తృప్తి, శాంతుల్ని ప్రతి ఒక్కరూ అనుభవిస్తారు. నిజజీవితంలో పొందలేనిది గాఢనిద్రలో ఎలా వస్తుంది? అది తెలిస్తే దానిని మెలకువలో కూడా పొందవచ్చును. గాఢనిద్రలో ఎలాగైతే ఇంద్రియాలు మనస్సు కట్టడి అపుతాయో, మెలకువలో కూడా వాటిని కట్టడి చేసుకునే స్తోమత మనకున్నది. అది గుర్తించడమే ఆధ్యాత్మిక క్రమశిక్షణ అంతా.

పంట రావాలంటే పొలంలో కలుపు మొక్కలు, రాళ్లు లేకుండా తెగుళ్లు సోకకుండా చూచుకోవాలి. అట్లాగే మనస్సులో అనవసరపు ఆలోచనలు రాకుండా పుస్తక పరిశుంధం, సమాజసేవ కార్యక్రమాలు, విధి నిర్వహణ, వ్యాయామం, క్రీడలు, సత్పుంగ నిర్వహణ మున్నగునవి చేయాలి మనసుకు, ప్రాణచలనానికి దగ్గర సంబంధమున్నది. మనసులోని ఆలోచనల ప్రవాహాన్ని అరికట్టి ప్రాజెక్టు కట్టినచో అందులో నుండి ఉత్సవమైన విద్యాచ్ఛక్తితో (శక్తితో) ఎన్నో గొప్ప విషయాల్ని సాధించవచ్చు. ఈ భావాన్ని నిలుపుకున్నప్పుడు క్రమంగా మనోవృత్తులు అణిగి, ఒకే శక్తి చైతన్యం విశ్వమంతా నిండియుండాలన్న భావాన్ని సాధకుని చైతన్యం

ధరిస్తుంది. దీనినే “బ్రహ్మ తదాకార వృత్తి” అంటారు. ఆ భావన స్థిరపడ్డక తాను శరీరానికి పరిమితము అను భావము తొలగి, విశాలతత్వం కలుగుతుంది. దానినే “జీవన్సుక్తి” అనీ, క్రీస్తు దానినే “భగవంతుని సామ్రాజ్యంగా” (Kingdom of Heaven on earth) చెప్పారంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు. రోజులో, ఏ నిర్దితకాలంలో స్వల్పంగా సాధన చేసినా తక్కిన రోజంతా అజ్ఞాన విషయాల్ని మనకు తెలియకుండానే చేస్తుంటాము. రాగ ద్వేషాలు తొలగనంత కాలము, మధురమైన మాటల్లో ఆధ్యాత్మిక భావాల్ని గుబాళించినా తనలో ఫలితం రానందున ఆధ్యాత్మికత ఒక కట్టుకథ అన్న అపోహకలిగి సాధకుడు భ్రమ్మడవుతాడని ఉద్ఘోషిస్తారు ఆచార్యుల వారు.

నిత్య సాధనకు వేదిక-చుట్టూవున్న ప్రపంచమే : సాధన స్వీచ్ వంటిది. కరెంట్ ఉన్నా స్వీచ్ వేయక పోతే ‘లైట్ వెలుగదు. ఈశ్వరానుగ్రహం కుండపోతగా కురుస్తున్నా, అహం గొడుగులా అడ్డుకుంటుంది. ఈ అడ్డుగోడను తొలగించడమే ఆధ్యాత్మికసాధన. సాధనకు పరిస్థితుల అనుకూలించడం లేదు అనడం సరికాదు. మన జీవన విధానం, వృత్తిని ఎన్నుకొనడంలోనే సాధనకు అనుకూలంగా వుండే వాటిని ఎన్నుకోవాలంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

పశుపక్ష్యాదులులాగా జీవించడములో తృప్తిచెందక సృష్టి గురించి, దాని పరమావధి గురించి, అన్వేషించి పరిజ్ఞానాన్ని పొందజూడడం మానవైజంలోని ముఖ్యంశం. జ్ఞానమంటే ‘తాను వేరు-జగత్తు వేరు’ అనే భేదభావాన్ని విడిచి సర్వవ్యాపకమైన చైతన్యమే తానని అనుభవపూర్వకంగా గుర్తించడమే.

సాధనకంతటికి విలువైన సూత్రమొకటి వున్నది. అన్ని మనకు ప్రసాదించిన భగవంతుడికి ప్రతిది సమర్పించి మిగిలినది ఆయన ప్రసాదంగా స్వీకరించడమే - కాలాన్ని, తెలివితేటల్ని కూడా నిత్యమూ స్నాన, భోజనాల్లాగా పారాయణ నిత్యజీవితంలో భాగంగా చూచుకోవాలి. అందుకు వ్యర్థంగా గడిపే కాలాన్ని వినియోగిస్తే చాలు.

“వాస్తవం” - “అనుభవం” తేడా గమనించాలి. ఇంద్రియానుభవమే వాస్తవం కాదు. ఉదా :- శబ్దతరంగాల్ని మనచెవులకి నేరుగా గ్రహించే శక్తి లేనంత మాత్రాన శబ్దతరంగాలు ప్రసరించడం లేదు అనడం సరికాదు. దాన్ని గూర్చి యోచించాలి ప్రతివ్యక్తి. శక్తి తత్వమంతటా వున్నా, మహాత్ములలో అది

ప్రత్యేకంగా ప్రకటమవుతుంది. ఎలా.....? ఆపులో పాలున్న పొదుగులో మాత్రమే లభించినట్లు, అలాగే అగ్నిలో ఇనుపకమ్ము పెడితే అగ్ని లక్ష్మణాలు, దాని కెలా వస్తాయో అలాగే మహాత్మలనేవ, వారి సాంగత్యమువలన మనకు జ్ఞానం లభిస్తుందంటారు. ముక్కు మూసుకుని మూలన కూర్చోడవే ధ్యానంకాదు. ధ్యానంనుండి బయటికి వచ్చి అందర్ని కలుస్తూ పరిశీలించుకోవాలి. అపుడే మనసులోని వాసనలు, బలహీనతలు బయల్పుడుతాయి అంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

గురువు ఆవశ్యకత : ‘గురు మధ్యే స్థితం విశ్వం’ అను గురు గీత శ్లోకంతో ప్రారంభం. కాని వారి సత్పుంగము, ఉపన్యాసము ఉండదంటే ఆశ్చర్య పోనకురలేదు. దత్తాత్రేయతత్వంతో మొదలుపెట్టి అవధూతల, సద్గురువుల ప్రాశస్త్యం గూర్చి, ధర్మాచరణ గూర్చి, వారి ప్రసంగం సాగుతుంది. శ్రీరాముడు వసిష్ఠ విశ్వమిత్రుల్ని, కృష్ణుడు సాందీప మహర్షుని, రామకృష్ణ పరమహంస తోతాపురిని గురువులుగా ఆశ్రయించినట్లు చెబుతారు. భావగతంలో ద్వాదశ స్కూంధంలో యదు మహారాజుకు, అవధూత తాను ప్రకృతి నుండి 24 మందిని గురువులుగా భావించిన విషయాల్ని ప్రస్తావిస్తూ... శిరిదీ సాయి నాథుడికి అడవిలో తారస పడిన విషయం నుండి 12 సంాలు గురుసమక్షంలో కూర్చున్న విషయం ప్రస్తావిస్తూ, ఇహ, పర సాధనకు గురువు ఆవశ్యకతను గురించి చక్కగా తెలియజేస్తారు. ‘వైద్యుడిచ్చిన పథ్యం మందు పుచ్ఛకోకుండా వైద్యుడి పేరు స్వరిస్తే లాభం లేదంటూ’ ‘క్షణం క్షణం ఆత్మవికాసానికి పాటు పద్ధమే మానవ జీవితలక్ష్యం కావాలి’ అని ప్రబోధిస్తున్నారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

నకిలీ గురువులు - మెట్టవేదాంతం : “పూర్ణజ్ఞానులు, మహాత్మల జీవనదుల్లాంటి వారు కాగా నకిలీ గురువులు మురికి కాల్యాల్యాంటివారు”.

శుద్ధ స్ఫురితికల్లాంటి ఆధ్యాత్మిక వేత్తలు కొద్దిమంది జ్ఞానాన్ని వెదజల్లుచుండగా, తామర తంపరగా పెచ్చ పెరుగుతున్న కపట వేషగాళ్లందరో లోకంలో గురువులుగా, ఆత్మవేత్తలుగా చలామణి కావడం చూస్తున్నదే. ఒక్కసారి పరమార్థం కొరకు, పరమేశ్వరుని సేవ కొరకూ సర్వబంధాలు తెంచుకున్న స్వామీజీలు, తిరిగి శిష్యుల ద్వారా సేకరించిన ధనంతో వాహనాల్లో తిరుగుతూ, భవంతుల్లో నివసిస్తూ, భోగ విలాసాలను అనుభవించడం. కక్కిన కూటి కోసం అశించే కుక్కలాంటిదే. అట్టి వారి బోధనలో ఆధ్యాత్మిక భాషా పదజాలాలు

మధురంగా కన్నించినప్పటికి త్యజింపదగినదే అని బుషివాక్యం.

శ్రీసాయి “నిజమైన ఫకీర్లు చాలా అరుదు” అన్నారు. భగవాన్ రమణ మహర్షి, రామకృష్ణ పరమహంస, క్రీస్తు, మహామృద్గ కబీరు ఇంకెందరో జ్ఞానుల, అవధూతల జీవితాన్ని పరిశీలిస్తే “Simple living High thinking” గా జీవితాలుండాలన్నది తెలుస్తున్నది.

తాను బోధించినదాన్ని ఆచరించి చూపగల వాడే ఆచార్యుడు. ఆత్మపరిపాకం లేక తాము తరింపకనే ఇతరులను తరింపచేయ బూనుకోవడం నరక హేతువు. అట్టివారి బోధ స్వీకరించడం కూడా శాస్త్రాల్లో నిషేధించబడింది. అంటూ ఒక ఇతిహాస ఉదంతాన్ని చెబుతారు శ్రీమాష్టార్ గారు. శ్రీరాముడు సర్వులనూ పుష్పక విమానంలో అయోధ్యకు తీసుకొని పోతుండగా, ఒక గజ్జికుక్క లక్ష్మణుని దగ్గరకు వచ్చి, తనను కూడా అందులో కొని పొమ్మని కోరగా రాముడు దానిని పిలిచి, దానికి అలా హీనజన్మ కలగడానికి కారణం అడగగా ముందటి జన్మలో ఆత్మజ్ఞానం లేకనే తాను జ్ఞాని వలె నటించి తన దుష్టనడవడిని సమర్థించుకునే రీతిన ధర్మాన్ని తారుమారు చేసి శిష్యులకు బోధించిన కారణంగా తనకిట్టి హీనజన్మ ప్రాప్తించింది. తన వంచనకు గుర్తైనవారంతా గజ్జిపురుగులై ఈ జన్మలో తనను పట్టి రక్తం పీలుస్తున్నారని ఆ కుక్క చెప్పింది.

శ్రీ రాఖాడి బాబా గారు : “ఎవరు నిన్ను ప్రేమించినా, ద్వేషించినా పరవాలేదు. ఈనాటి గురువుల్లాగా ఎదుటి వారి మెఘుకోసం కపటం బోధించవద్దు. సత్యవాదీ లోక విరోధి” అని భరద్వాజతో అన్నట్లు వివరిస్తారు. “భగవంతుని బానిసగా, పేదఫకీరుగా, చింకి గుడ్డలతో జీవితాన్ని గడిపిన శ్రీ శిరిడీసాయి లాంటి సద్గురువులకు, జిలుగు వస్త్రాలతో అడుగు దూరం వెళ్లాలన్నా “కాడిలాక్” కార్లు కావాలనే నేటి గురువులకు పోలిక ఎక్కడ?” అని ఉద్ఘాషిస్తారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

ఆడంబరాలు - వేషభాషలు : సంఘుజీవియగు మనిషి కట్టు, బొట్టు, కూడు, గూడు అవసరం. ఇంతటితో ఆగక యోచన యుండాలి మనిషికి, సత్సంగాలకు, పూజలకు, ఉత్సవాలకెళ్ళే స్త్రీ పురుషులు ఆధునికత పేరిట ఆడంబరాల్లో, వేషాలంకారాల్లో మునిగి తేలరాదు. శుభ్రత కొంతవరకు అవసరం. ఎదుటివారి హృదయాలు న్యానతను, అసూయల్ని చెందని రీతిన మనము నడచుకోవాలి.

అన్న, వస్త్రాలకు కరవై బాధపడే వారి కళ్ళెదుట కలవారి ధనం అమానుషంగా వ్యోరథమవుతుంటే పేదల హృదయాలు శపిస్తాయి అంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు. శిఘ్రమ నుండి సేకరించిన ధనంతో ఆశ్రమాల పేరిట భవనాల్ని, వాహనాల్ని, విలాసవస్తువుల్ని, ఏర్పరుచుకుని ఎట్టి ధర్మబోధ చేయని, చేయించని ఆశ్రమవాసులకు, గురువులకు, స్వాములకు శ్రీసాయి ఆచరణ, నప్రమత, నిరాదంబరత కనువిప్పు కలిగించాలి అని చెపుతూ, ఉత్తమమైనదని తెలిసి కూడా ఆచరించని వాడిని అధముడంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు. సంఘంలో వున్నంత వరకు “సాంత లాభం కొంత మానుకొని పొరుగువాడికి తోడుపడవోయ్” అన్నట్లు ఒకరి కష్ట సుఖాల్లో మరొకరు భాగం పంచుకుని జీవించాలి. ఒకరి సంపద ఒకడిదే కాదు. అందరిదీ అనే గొప్ప సామ్యవాద సిద్ధాంతాల్ని, భావాల్ని ప్రజలకందిస్తున్నారు శ్రీ ఆచార్యుల వారు.

తల్లిదండ్రులు - పిల్లల భాధ్యత : ఓసి నవ్వుల చిన్నారులను మాస్తుంటే రాగదేవాలు వాటంతటవే తొలగి పోవాల్సిందే. అందుకే కాబోలు పిల్లల్ని దైవ స్వరూపాలుగ భావించేది. తప్పటఁడుగుల బుడతలు ముచ్చటగా మూడేళ్ళదాటి ఐదేళ్ళ ప్రాయం మీదపడేసరికి వారిలోని భావాలెన్నెన్నో! ప్రశ్నలెన్నెన్నో! ఆ జిజ్ఞాస ఎంతటిదో! మొగ్గదశలోనే వారి భావాలు పుప్పించి ఫలించడమన్నది తల్లిదండ్రుల శిక్షణపై ఆధారపడి వుంటుందంటే అనుమానించనవసరము లేదు. చిన్న పిల్లల విషయంలో శ్రీ భరద్వాజగారు చాలా ప్రాముఖ్యత నిచ్చేవారు. చిన్న పిల్లల అవసరాలు తేలికగా తీసివేయరాదనే వారు. “శ్రీమతి ప్రధాన్ పూజ చేస్తుండగా ఏడుస్తున్న పాపను ఓదార్పి తర్వాత పూజ చేయాలని’ సాయి చెప్పారు అనటంలో చిన్నపిల్లల అవసరాలపట్ల ఆశ్రద్ధ చేయరాదని హెచ్చరిస్తున్నారు శ్రీ భరద్వాజ గారు. పిల్లల్ని పెద్దలు గారాబంగాకాక ప్రేమతో, పరిజ్ఞానంతో పెంచాలి. ఆటలు ఆడుకొనే సమయంలో దెబ్బలు తగులుతాయని వారిని దండించి బలహీనులుగా, పిరికివాళ్ళగా చేయవద్దంటారు.

పిల్లల చదువు గూర్చి : అరణ్యాల్లో అందమైన ప్రకృతిసంపద ఈనాడెలా అంతరించిపోతుందో అలానే మానవజీవితమంతటికి మాధుర్యాన్ని పొందవలసిన బాల్యం ఆధునిక నాగరికతా ప్రభావం వలన వట్టిపోతుంది. కాన్సోంట్లు చదువులైతే నేమి ప్రైవేట్లు అయితేనేమి పిల్లలు హాయిగా ఆడుకునే కాలం కరువై పోతోంది. అది పెద్దవారి దృష్టిలో శిక్షణ అయితే కావచ్చేమోగాని పిల్లలకు శిక్షే!

"Heaven lies in our infancy" అన్న ఆంగ్లకవి వాక్యం మనందరి వ్యధాకలిత హృదయాలమాటున ప్రతి ధ్వనిస్తుంటుంది. భావి జీవితంలో బంగారు జీవితాల్ని పిల్లలకు అందించాలని, అధిక విద్యావంతులై అత్యస్తుత ఉద్యోగాలు పొందాలనే తపనతో ముచ్చటలొలికే మూడేళ్ల పసిబిడ్డలను తల్లిదండ్రులు, మిలటరీ సిపాయిల్లగా, శిలువను మోస్తున్న బాల ఏసుల్లాగ వీపున బరువయిన పుస్తకాల సంచిన తగిలించి, చదువులకై - కసాయి శాలలకు పంపినట్లు పంపటం వల్ల హాయిగా ఆడుకునే కాలం పిల్లలందరికీ కరువైపోయిందన్నదని శ్రీ భరద్వాజ గారి అభిప్రాయం. బాల్యంలో శరీరం అతి శీఘ్రంగా ఎదిగినట్లే పిల్లల మనసు గూడ వికసింపగల సామర్థ్యాన్ని కల్గియుంటుంది. అందుకే వారు అంతులేకుండా పెద్దలపై అనేక ప్రశ్నలతో దాడి చేస్తారు. వారి మనసు నెరిగి తగిన రీతిన చెప్పగలవారు దౌరకాలే గాని ఆ వయసులో నేర్చినంత విద్యను మరే వయసులోను నేర్చరని చెప్పాలి. అష్టదరకంగా, ఆకర్షణీయంగా పిల్లలకు అందించేదిలా విద్య వుండాలి. ప్రేమతో, బాధ్యతతో, రంగరించిన క్రమశిక్షణతో, వ్యక్తిగత శ్రద్ధతో, పిల్లల కందించగల నైపుణ్యం గురువులకు కావాలి. వారి పసినరాలకు అక్కరాలు దిద్దుటకు అదుపు లభించే లోపల ఆటపాటలు, పద్మాలరూపంలో, కబుర్లద్వారా పరిజ్ఞానాన్ని అందించాలి.

యూనిఫోం విషయంలో కూడ మనదేశ పరిస్థితులు కనుగుణంగా గాలి తగిలే దుస్తులు ఎన్నుకోవాల్సిందంటారు. పుస్తకాల బరువుల్ని తగ్గించి, తోట పనులూ, కళల్ని, యోగాసనాలవంటివి నేర్చించాలి. "Penny wise round foolish" అన్న నానుడి ననుసరించి, తాత్కాలికమైన సాలభ్యాన్ని ఆశించి పిల్లల యావజ్ఞీవిత శ్రేయస్సును సుఖశాంతులను తల్లి దండ్రులు బలిచేసినట్లవుతుంది. నేటి విద్యద్వారా ఏమి నేర్చుకుంటున్నారు? సాటి వాడు చస్తున్నా గుక్కెడు మంచినీళ్ల పోయని సంస్కృతినీ, నిర్మాణాత్మక పనుల్లో అవరోధాలు కల్పించడాన్ని, పైసాకోసం ఎంత నీచానికైనా దిగజారి, పాపపు సొత్తు కూడబెట్టి సమాజంలో అధికులమైనట్లు అహంకరించడాన్ని తప్ప నేటి విద్య వల్ల జరిగేదేమున్నది? సమాజానికి ఉపయోగకరమైన పనిచేసే మానవత్వము, నిజాయితీని కూడా లేకుండా చేస్తూంది నేటివిద్య. సహజంగా పిల్లల్లో వుండే జిజ్ఞాసను, సంతోషాన్ని పెంపాందించేదే 'నిజమైనవిద్య' అని భరద్వాజగారి అభిప్రాయం.

యువతరానికి ప్రబోధం : తమకు సత్యమని నిరూపణ కానిదాన్ని, హేతుబద్ధమని బుజువు కాని దాన్ని, దైర్యంగా వ్యతిరేకిస్తామంటుంది యువతరం. సత్యమవునోకాదో తెలియాలంటే కొంత యోచన కావాలి. పరిజ్ఞానం కావాలి. నానాటికి ఉహించలేనంతగా మనిషి విజ్ఞానం పెరిగి పోతున్న ఈ కాలంలో నేటి యువతకు గ్రంథ పరఠ మంటేనే భయం. సంవత్సరకాలంలో ఒక పార్య గ్రంథాన్ని చదివి పాశ్చ కావాలంటే బాధపడ్డు చిన్న పైసాకూడా విలువవేయని ‘చీటి ముక్కుకు’ ఎక్కువ విలువనిచ్చి, కాపీలు కొట్టడానికి ప్రయత్నించే వారిలో అలోచనాశక్తిని నశింపజేసే సినిమా కబుర్లు మాత్రమే ఉంటాయి. అలాంటి వారు ఒక విషయం హేతుబద్ధమవునో కాదో ఎలా నిర్ణయిస్తారు? సాటివారి గుర్తింపు కొరకు ప్రిములాడే వారు, అది లభించదేమోనన్న ఆందోళన, భయమే వారిని నిర్వీర్యులుగా చేస్తుందంటారు శ్రీ భరద్వాజ గారు.

ప్రేమతత్త్వం : శ్రీ పాకలపాటి గురువుగారి చరిత్రలో గురువుగారు అమాయకులు, అనాగరికులు, అడవిజాతి ప్రజల యోగక్షేమాలకై వారి జీవితాల్లో కాంతి కిరణాలు వెదజల్లుటకై వారిలో ఒకడిగా కలసిపోయి ప్రేమతో వారి పట్ల జీవించారు అని చెప్పడంతో ప్రేమతత్వాన్ని కల్పించాలని బోధిస్తున్నారు.

శ్రీ వెంకయ్య స్వామి వద్ద రమణయ్య అనే సేవకుడు మస్తానయ్యను “ఓరేయ్” అని పిలువగా అది విని, ‘అయ్య! ఓరేయ్ అన్నది ఎవరు? అతనికి పాపం 300 లెక్కలు ప్రాసారయ్య’ అన్నారు. “ఆ లెక్కలు ఎలా పోతుంది స్వామి” అంటే, “అనుభవిస్తే పోతుంది” అనుటలో మానవత్వ, ప్రేమతత్వ పరిమళాలు గుబాళిస్తున్నాయి. శిరిడీ సాయి నిరంతరం భక్తుల కష్టాలు తీర్చడంలోనే గడిపారు. వారి జీవితం మానవత్వానికి, ప్రేమతత్వానికి పరాకాష్టయే. వివిధ మత సాంప్రదాయాలు సార్థకమవడానికి మానవతే, ప్రేమతత్వ విలువలే మూలమని శ్రీ భరద్వాజగారు పేర్కొంటారు.

పని-ప్రతిఫలం : కాలాన్ని వృథా చేయక చక్కటి కృషి చేయాలి అంటారు. “కృషితో నాస్తి దుర్భిక్షం” బాబా నిరంతరం లెండీ తోటపని, ధుని వెల్లించడం, చేసేవారు. భక్తులకు అన్నం వండి పెట్టడం, వారి కష్టాల్లో పాలు పంచుకోడమే వారికి తెలుసు. “ఏదైనా ఒప్పుకున్న పనిని సంపూర్ణంగా చేయి. లేదా ఒప్పుకోకు” అని బాబా చెప్పేవారని, కాబీరు నూలువడకడం, భగవాన్ రమణులు ఆశ్రమంలో వంటపని, గోదలు కట్టడం లాంటివి చేశేవారని చెబుతారు.

దేవునిపై భారంవేసినా మన ప్రయత్నాలోపం చేయరాదు. మహామృద్గ ప్రవక్త ఒక సారి ఎడారిలో ప్రయాణిస్తుండగా, నమాజ్కు సమయం కాగా ఒంటె దిగి ఇసుకలో గుంజపాతి దానికి ఒంటెను కట్టి వెళ్లి నమాజ్ చేస్తారు. తోటి ప్రయాణికులు “అల్లాను ప్రార్థించేటప్పుడు కూడా అంత జాగ్రత్తగా ఒంటెను గుంజకు కట్టాలా? అల్లాపై నీకు నమ్మకంలేదా! అంతా అల్లాయే చూచుకుంటారు కదా!” అంటారు. దానికి బదులుగా ప్రవక్త... “మన ప్రయత్నం మనం చేయాలి” అంటారు. ఇలాంటి చక్కని ఉదాహరణల ద్వారా “మానవ ప్రయత్నంలోపం ఉండ కూడదంటారు” శ్రీ భరద్వాజు గారు. ఊపిరిసలపకుండా పనిచేయాలంటారు.

ప్రతిఫలం : ఇతరులు చేసిన సేవకు చక్కని ప్రతిఫలం ఇవ్వాలి. నిచ్చెన తెచ్చిన వ్యక్తికి శ్రీసాయి 2 రూాలు ఇవ్వటం; శ్రీ వెంకయ్య స్వామి అలానే సిద్ధులయ్య కొండకు వెళ్లాలి, బండి తెమ్మని చెప్పగా... బండి తెచ్చిన తరువాత “ఈరోజు వద్ద” అని చెప్పి “బండివాడికి వేరొకచోట పని పోయింది కావున వాడికి రావాల్సిన రూ. 6/- లు ఇవ్వండి” అని భక్తులకు స్వామి చెప్పుటలో ప్రతిఫలం మివ్వపలసింది కేవలం చేసిన పనికి మాత్రమే గాక, అందుకు వారు పడిన శ్రమ, చేసిన త్యాగానికి కూడా అని వివరిస్తారు శ్రీ మాష్టర్ గారు. శ్రీవెంకయ్య స్వామి దగ్గర ఒక భక్తురాలు ప్రజలకు వడ్డు అరువుగా ఇచ్చి “నోము” అనే పేరుతో లాభం గడించేది. ఒకప్పుడు ఆమె ఇల్లు కాలిపోయి చాలా ధాన్యం నష్టం కాగా ఆమె స్వామిని దర్శించి విలపించగా “అమ్మా! లాభమే పోయింది. అసలు దక్కింది కదా” అన్నారు.

నారాయణ రెడ్డి అను భక్తునితో స్వామి “వడ్డీ విషయంలో కూడా ధర్మముండాలయ్య” అని శ్రీభరద్వాజు పేర్కానుటలో అమానుషంగా అధిక వడ్డీల పేరుతో సంసారాల్ని కూలద్రోయవద్దని బోధిస్తున్నారు.

కృతజ్ఞత : భరద్వాజగారు కృతజ్ఞత గూర్చి అనేకసార్లు ఇలా చెప్పారు. “రోజంతటిలోనూ, సంధ్యావందనం, వైశ్వదేవం లాంటి విధులు, దానం మొదలగు ధర్మాల ద్వారా ఆ భగవంతునికి, మనము కృతజ్ఞత చెప్పుకొంటాము. అలానే దేవతలకు, ఆధ్యాత్మిక అనుగ్రహమూర్తులు అయిన బుధులకు, కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోవాలి. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే నీతి, ధర్మాచరణ యావత్తూ భగవంతుని పట్ల కృజ్ఞతతో కూడిన విధేయతా భావమే”. ఇట్టి ఆచరణ అనుక్కణం భగవంతుని రూపాలైన జీవులన్నిటిపట్ల కల్గి వుండాలని బోధిస్తున్నారు.

శ్రీ వెంకయ్య స్వామి చరిత్రలో స్వామి చెల్లెలు ఆయన్నెంతో ప్రేమగా చూచేది. ఆయన ఎక్కడెక్కడో తిరిగి ఇంటికి వచ్చేసరికి వారి కోసం అన్నముంచి ఎదురు చూసేది. అందుకు ప్రతిగా స్వామి కుటుంబ ఆస్తిలో తమ వాట ఆమేకే ఇప్పించారు. కృతజ్ఞత అంటే అలా వుండాలి అంటారు.

సినిమాలు : సినిమాలు చూడటంలో తప్పేమిటి? అని అడిగిన వారితో ఆళ్లీలాన్ని, హింసను, గూండాయిజాన్ని నేర్చి సినిమాలకు మీరెలా పోతున్నారు? అలా మీ చెల్లెత్చు, కూతుర్లు, తల్లి ప్రవర్తిస్తే సహించగలరా? ఒప్పుకుంటారా? మీ ఇంట్లో వారికి వేశ్యాబుద్ధులు నేర్చి నైతికంగా పతనం చేసే భావాల్ని కల్గించే వాటికి రోజు హాయిగా సంతోషంగా ట్యూషన్ ఫీజ్ చెల్లిస్తున్నారు.

పెళ్లం, పిల్లలు, నిజంగా అలావున్న సహించి వూరుకోగలవాడే నైతికంగా పతనం చేసే సినిమాలకు వెళ్లగల్దేది. ఇది గుర్తు పెట్టుకుని ఆ టికెట్ డబ్బుతో ఆకలితో మాడే వాడికి అన్నం పెట్టించి వాడి కళ్లో కన్నించే భావం చూడాలి. అంతే ఆ దరిద్రం వదిలిపోతుంది. అని నేటి సినిమాలు పరిస్థితిని వర్ణిస్తూ “వ్యక్తి శీలాన్ని కల్గించని సినిమాల్ని చూడటం ఏమాత్రం తగదు” అంటారు.

దేశ భక్తి : “దేశమంటే మట్టి కాదోయ్ దేశమంటే మనుషులోయ్” - తల్లిదండ్రుల పట్ల, పెద్దల పట్ల, సాటివారి పట్ల, భక్తి ప్రేమలేని వాడు, ప్రపంచ దేశాల పై ప్రేమను భక్తిని ఎలా పెంపొందిచుకోగలడు? దేశభక్తి సాంస్కృతిక సమైఖ్యతను కలిగిస్తుంది. తనవారికి, సాటివాకీ, తక్కిన దేస వాసులందరికీ సరియైన సంస్కృతి, సంస్కారం కలిగేలా ప్రయత్నించటం నిజమైన దేశభక్తి.

దేశంలోని వనరులను, అనాదిగా వస్తున్న సత్సంప్రదాయాలను కాపాడుకొని సశ్యశ్యామలంగా, సుభిక్షంగా దేశం విలశిల్లేలా జీవితాన్ని గడపడం పొరుని కర్తవ్యం. అట్టి దేశభక్తి దేశంయొక్క ఆధ్యాత్మిక లౌకిక శ్రేయస్సుకు దారి తీస్తుంది. అలా తీర్చిదిద్దబడిన దేశంలోని ప్రజలు తమ దేశాన్ని శ్రద్ధతో నిలపడమేకాక ఇతర దేశాల పొరులతో సామరశ్యాన్ని సత్సంబంధాలను కలిగియుంటారు. ప్రపంచ దేశాలలో శాంతి నెలకొనాలంటే ఇలాంటి ధర్మ సహితమైన దేశభక్తి పునాదివంటిది అని అంటారు శ్రీ మాఘర్ గారు.

“కౌటిల్యం, ఈర్షలు, స్వర్ధలు”-మనిషిలో చోటు చేసుకుంటే అది విషపుక్కంలా పెరిగి చుట్టూ సమాజాన్ని, దేశాన్ని, ప్రపంచాన్ని పైతం తారు

మారు చేస్తుంది. వీటి కారణంగానే అతి దీర్ఘకాలం మనం విదేశీయుల పాలన క్రింద ప్రమ్మామన్నది చరిత్రసత్యం. బ్రిటీష్ రాజ్యాన్ని పారదోలే యత్నంలో స్వరాజ్యోద్యమ నాయకుల్లో మేటి అయిన బాలగంగాధర్ తిలక్, అరవింద ఫోష్, మహాత్మగాంధీలలో ఆధ్యాత్మిక దృష్టి వున్నంతకాలం మన రాజకీయరంగం కూడా ప్రపంచాన్ని ఆశ్చర్యచకితుల్ని చేసిందంటారు భరద్వాజగారు. భారతదేశం స్వాతంత్యం సంపాదించుకోవడం కూడా సాయి అవతార కార్యక్రమంలో ఒక భాగం అంటూ 1984 లో తాను పొందిన స్వప్న దర్శన ప్రభావంచే ఆధ్యాత్మికత వాసన, దేశభక్తి లేని యువతరానికి దేశభక్తి కలిగేలా స్వాతంత్య పోరాట ఫుట్టాల్ని రచన చేస్తున్నట్లు చెప్పారు.

“సర్వే జనాస్పుఖినో భవంతు” “లోకాస్పుమస్తా స్పుఖినో భవంతు” అని మహారూలు కోరిన దానిని మరపడం వల్లనే మనం, మనదేశం ఇలా వున్నాయి. దేశ శ్రేయస్సు కొరకు, స్వాతంత్యదినోత్సవం ఆగష్ట 15 నాటికి, రిపబ్లిక్ దినోత్సవమైన జనవరి 26 కు పూర్తయ్యేలాగున ప్రతి ఒక్కరం ‘శ్రీ సాయిచరిత్’ ‘శ్రీ గురుచరిత్’ పారాయణం చేయాలి. అది మన కర్తవ్యం అని చెప్పటంలో తద్వారా నిరాడంబరత, ప్రేమ, మతసామరస్యత, మానవత్వం, దేశభక్తి పెంచుకుని, చక్కని దేశపొరుడిగా ప్రతివ్యక్తి ఎదగడం నేర్చుకోవాలనే ఉత్సప్ప సందేశాన్నందిస్తున్నారు. వీరి ఉపదేశాల్లో బుద్ధుడు, వేమన, కబీరుల ప్రస్తావన ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఒక మహాత్ముడన్నట్లు “భరద్వాజ గారు కాగితాన్ని నలుపు చేయటమే గాక మన హృదయాల్ని తెలుపు చేస్తుంటారు” - అన్నది నిత్యసత్యం.

అధ్యాయము - 12

శ్రీ భిరద్యాజ గారు ఉనచెర్చు

శ్రీ భరద్వాజ గారు చిన్నతనంలో ఆడుతూ పొడుతూ గడిపినా, పదిహేడవ ఏట అన్నేషణ మొదలైన నాటి నుండి వారి దినచర్యలో మార్పు రాకపోలేదు. అన్నేషణానంతరం వారి దినచర్య అంతా బహుగ్రంథ పరనం, చర్చలతోటి సాగిపోయింది.

విద్యానగర్ ప్రవేశించాక, బ్రహ్మాచారిగా ఉంటున్నపుడు, తెల్లవారు రూమున లేవడం, ధ్యానం చేయటం, ఆసనాలు వేయటం, కళాశాలకు లెసన్స్ ప్రిపేర్ కావటం, కళాశాల అనంతరం సాయంత్రపు వేళ గదికి వచ్చే విద్యార్థులతో, అగంతకులతో చర్చలు, సత్సంగాలు చేయటం, సాయంకాలం షికారుగా గూడలి వైపు వెళ్లి సువర్షముఖినది ఇసుక తిన్నెల్లో కూర్చొని ప్రకృతిని పరిశీలించటం, గదికి వచ్చాక, రాత్రి భోజనాంతనరం బాగా ప్రాద్య పోయేవరకు చర్చలు, లేఖలు ప్రాయటం, గ్రంథ రచన, ఇలా వుండేది వారి దినచర్య. శెలవు దినాల్లో అవధూతల, మహాత్మల దర్శనానికి వెళ్లేవారు. గదిలో పగలనక, రాత్రనక చిరుచాప మీదనే కూర్చొవటం, పడుకోవటం తలగడగా పుస్తకాలు వాడేవారు. గృహస్థాశ్రమం స్వీకరించాక కూడా ఏరి దిన చర్యలో ప్రత్యేక మార్పులేదు.

ఒంగోలు ప్రవేశించాక తెల్లవారుజామున 5 గంటలకు లేవటం, ‘కాకడ అరతి’ ఇవ్వటం, గ్రంథ రచన ప్రారంభించటం, చిన్నారి బిడ్డలైన వేదమ్మ, ధ్వరకలకు ప్రకృతి గదిలో పాత్యాంశాలు చెప్పటం, తర్వాత స్నానం చేయటం, తిరిగి గ్రంథ రచన విషయాలను డిక్టేట్ చేస్తూ, ప్రాయిస్తూ, తాము ప్రాస్తూ, వచ్చిపోయే వారితో సంభాషిస్తూ మధ్యహన్నాం వరకూ అలా సాగేది. డిక్టేట్ చేయునపుడు ఆపేసి, మధ్యలో వచ్చిపోయే వారితో మాట్లాడుతున్నా సరే వారు వెళ్గానే ఎక్కడ ఆపేశాము అని ప్రాస్తున్న వ్యక్తులను అడుగక సరిగ్గా ఆపిన చోటు నుండే అలా చెప్పు పోతుంటారు.

ఉదయం ఆరతి కాగానే బ్రూ కాఫీ తీసుకునేవారు. రోజులో మధ్యలో అపుడపుడు బ్రూ కాఫీ త్రాగేవారు. మధ్యహన్నాం భోజనం అమ్మగారి (ధర్మపత్రి) గదిలో వారి ప్రకృతే కుర్చీలో కూర్చొని, స్టూల్ పై ప్లేట్ పెట్టుకుని దూర ప్రాంతాలనుండి వచ్చిన వారితో కలసి భోజనం చేసేవారు. ఆ సమయంలో అవసరమైన్నే చక్కగా మాట్లాడుతూనే భోంచేసేవారు. భోజనంలో ముఖ్యంగా

ఇష్టమైన పదార్థాలంటూ ఏవీ ఉండవు. కానీ కాకరకాయ పులుసు, వంకాయ బజ్జీ, బెండకాయ కూర, ముద్దపప్పు, దోసకాయ వాడేవారు. రాత్రిపూట ఎక్కువగా నూనెలేకుండా చపాతి (నిప్పుల మీద కాల్చినవి) తీసుకునేవారు. భోజనానంతరం “స్వీటు కిల్లీ” వేసుకునే వారు. స్వీటులో బెల్లంతో చేసిన అరిసెలు, బియ్యంతో పాలు కలిపి తయారు చేసిన పాయసం తీసుకునేవారు. మధ్యాహ్న భోజనానంతరం యథా ప్రకారం మొదటి గదిలో దత్తస్వామి, శ్రీ సాయి, శ్రీ రఘు మహర్షుల పట్టాలకు ఎదురుగా కూర్చొని, వివిధ ప్రాంతాలనుండి వచ్చిన లేఖల్ని చూస్తూ వాటికి సమాధానాలు వ్రాసేవారు. వారు కూర్చున్న చోటకు వెనుక గోడకు ఎప్పుడూ మూరెడు దూరం ఎడమ వుండేది. ఎక్కువగా అర్థ పద్మాసనంలో కూర్చునేవారు.

సాయంకాలం పట్టణంలోని వారితో, సుదూర ప్రాంతాల్నండి వచ్చిన భక్తులతో, జిజ్ఞాసువులతో సంభాషిస్తుండగా ఆచార్యులవారు వెదజల్లే ప్రశాంత పరిమళాల్ని భక్తులు ఆస్వాదిస్తూ వుండేవారు ఎదుటివారు పైకి ప్రశ్నించని వారి వారి మనసుల్లో దాగియున్న సందేహాలకు, ప్రశ్నలకు సమాధానాలు ఎంచక్కా సంభాషణ ద్వారా అలా అలా అందించేవారు. బ్యాటరీ వీక్ అయితే చార్జి చేసుకున్నట్లు ఎదుటివారు మనసు ఆనందంతో నింపుకునే వారు రాత్రి పదిగంటలు అయిందన్న విషయాన్ని కూడా గమనించక తన్నయత్వంతో ఓలలాడేవారు. ప్రకృగదిలో మాప్చారు గారిని ‘గురు’ భావంతో చూస్తూ కూర్చొని వుండే అమృగారు ఆ సమయంలో భోజన విషయం గుర్తుచేస్తే “ఆ... ఆ...” అంటూ సమాధాన మిస్తుండగా వచ్చిన వారు తృప్తి నొందిన మనస్సులతో ఆ రోజుకు శెలవు తీసుకుంటూ ఆ మనోహర మూర్తి, ప్రేమమూర్తి జ్ఞానమూర్తి సాంగత్యం కొరకు మరుసటి రోజు సాయంత్రానికి గంటలు లెక్కించుకుంటూ ఇళ్ళకు వెళ్లేవారు.

రాత్రి భోజనానంతరం తిరిగి 11 గంటల నుండి గ్రంథ రచనలో నిమగ్నమై రాత్రి 3 గంటల తరువాతనే పడుకునేవారు. వారు ఈ లోకానికి అందించేటంత అందించాలని ప్రతిక్షణాన్ని సద్గ్యానియోగపరచేవారు. పళ్ళు తోముతూ చదివేవారు. చివరకు కాలకృత్యాలకు వెళ్ళినపుడు కూడా ఏదో ఒక పుస్తకాన్ని తీసికెళ్ళి చదివేవారు. “ఊపిరి సలపని పనిలో వుండేవారు”. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే వారి దిన చర్య అంతా ధర్మాచరణమే.

మాప్చారు రూపం : ఇప్పటి చి. ద్వారకా బాబు లాగా, చిన్నపుడు భరద్వాజ గారు ఉండేవారంటే ఆశ్చర్య పోనక్కరలేదు. విద్యానగర్లో 35, 36 సంాల

ప్రాయంలో తేజోవంతమైన కళ్ళు, కొన తేలిన అందమైన ముక్కు, ప్రశాంత వదనంతో నగుమోముతో పల్చటి శరీరం, చక్కటి తెలుపు వర్ణంతో మిక్కిలి పొడుగు, మిక్కిలి పొట్టి కాని 5.7 అడుగుల ఎత్తు కల్గి వుండేవారు. చక్కని వారి నడక ప్రత్యేకంగా ఉంటూ లీవిగా వుండేది. దట్టమైన నల్లటి గుబురు గడ్డం వుండేది.

ఒంగోలు ప్రవేశించాక కొద్ది సంఖారాలకు కాస్త శరీరం లావు పెరిగి మోము గుండ్రంగా ఉన్నట్లుండేది కానీ వారి ముఖం కోల ముఖమే. చురుకుదనం ఎప్పటి లాగా ఏ మాత్రం తగ్గలేదు. మాష్టారు గారు ఎర్రగా ఉంటారని కొందరికి, పసిమి ఛాయలో వుంటారని కొందరికి అన్నిస్తుంది. కానీ వారు చక్కటి తెలుపు వర్ణంలో వుంటారు. ‘తెలుపు లోపల రక్తం ఉండుటచే అలా ఎరుపు రంగులా అన్నిస్తారు.’ అంటారు అమృగారు. మాష్టారు చదువుకుంటూ, ప్రాసుకుంటూ ఉండగా చి॥ పి.రామారావు తలకు నూనె పూసి తలదువ్వే వారు.

శరీరం గురించి : శరీరాలంకరణ పట్ల వారికి దృష్టి లేదు. ఏ మాత్రం Maintain చేసేవారు కాదు. బాహ్య సౌందర్యంలో ఇతరులకన్నా ప్రత్యేకంగా ఉండాలనే ధోరణే కన్నించదు. చక్కటి అర్యోగానికి ఆసనాలు వేసేవారు. ప్రసంగాలకు వెళ్లాల్సి వస్తే ఒంట్లో నలతగా ఉన్నా పట్టించుకునే వారు కాదు. కనీసం ఇంట్లో శీమతితో కూడా ప్రత్యేకంగా తన అనారోగ్యాన్ని గూర్చి చెప్పేవారు కాదు. ఒక గురు పూర్ణిమ నాడు వెంకటగిరి, సూళ్ళారుపేట, సత్సంగ సభ్యులందరూ వచ్చి విద్యానగర్లో శ్రీ మాష్టారు గారి గదిలో భజన, జాగరణ చేస్తున్నారు. శ్రీ మాష్టారు గారు అర్థగంట కొకసారి లేచి లోపలికెళ్ళి వచ్చి యథా ప్రకారం అందరి మధ్యలో కూర్చుంటున్నారు. కారణం తెలియదు. తెల్లవారింది. అప్పడు శ్రీమాష్టారు గారిని అలా మాటి మాటికి మధ్యలో రావటానికి కారణం కనుక్కోగా, మాష్టారు గారు “రాత్రంతా Motions అయ్యాయి. మీరంతా మీ ఇళ్ళలో బాబా పటాలు లేకనా? ఇంత దూరం వచ్చారు. ఇంత మందిని ఆయనే తీసుకొచ్చారు. ఆనారోగ్యం ఎందుకు పెట్టాలి. ఏదేమీ చేస్తాడో చూస్తామని పరీక్ష పెట్టారు” అన్నారు.

ఇంకొకసారి ఉపన్యాసాలకై శ్రీ మన్మహ సత్యం 1 1/2 కి.మీ. సైకిల్పై తీసికెళ్ళి విడిచారు. 3 గం॥ పాటు మాటల్లాడారు. అనంతరం ప్రశ్నలు, సమాధానాలతో చాలా సమయం గడిచింది. అప్పటికే ఐదు రోజులు నుండి తీవ్ర జ్వరం వల్ల అన్నం కూడా సరిగా తీసుకోలేదు. ఎంతటి అనారోగ్యంతో ఉన్న వారి గురువైన శ్రీ సాయినాథునివలె పట్టించుకొనక కర్తవ్యం నిర్వహించేవారు శ్రీ మాష్టర్ గరు.

మరొకసారి శ్రీ వెంకయ్యస్వామి సమాధి మందిర స్థాపనకు గౌలగమూడి వచ్చారు. ఆశ్రమంలో పడుకుండామని శ్రీ మాష్టారుగారన్నారు. పెసల సుబ్బరామయ్య గారు అక్కడ రద్దిగా ఉందని ఊరి చివర గౌలగమూడి దేవాలయంలో పడుకుండామని, మాష్టార్ గారితో పాటు వెంటనున్న వారిని తీసుకొని వెళ్లా, అచట వేరేవారిని అడిగి చాప తీసుకుని వెళ్లారు. చీకట్లో ద్రోవత్రప్పి, ముళ్ల కంపలో నడచి అతి కష్టంపై అక్కడికి చేరాక శ్రీ మాష్టార్ గారికి ఆ చాప పరిస్తే అది చింతపండుకు చుట్టే ముళ్ల ఈత చాప. దానిపైన దుప్పటి పరిస్తే ఆ దుప్పటిని తీసివేసి ప్రకృఖారికి ఇస్తూ తాను మాత్రం ముళ్ల చాపమీదనే పడుకున్నారు మాష్టారు గారు. శరీర సుఖానికి ఏమాత్రం విలువనిచ్చే వారు కాదు శ్రీ మాష్టార్ గారు.

ఒకసారి శ్రీ పి.సుధాకర్ రెడ్డి (లెక్కర్, విద్యానగర్) శ్రీ మాష్టారు గారి వెంట శ్రీశైలం వెళ్లారు. శ్రీ పూర్ణాండ స్వామి వారి ఆశ్రమంలో స్వామి వారి ఆశీస్తులు తీసుకుని పాతాళ గంగకు వెళ్లి, అక్కడ నుండి ఫాలధార, పంచధారకు బయల్దేరారు. కాళ్లకు చెప్పులు లేవు. తీవ్రమైన ఎండకు కాళ్లు మాడిపోతున్నాయి. అయినా నడిచారు. ఫాలధార చేరే సరికి కాళ్లు బొబ్బులు ఎక్కగా సుధాకర్ రెడ్డి బాధతో “సార్! ఇక నాపని అయిపోయింది. కాళ్లు బొబ్బులెక్కాయి సార్! చూడండి” అన్నాడు. మాష్టార్ గారు “నీవు పైకి చెప్పున్నావు. నేను చెప్పలేదు.” అంతే అన్నారు. “వారి పాదాలు చూడగా ఎర్గా కంది వున్నాయి నాకే బాధ వేసింది” అంటారు శ్రీ సుధాకర్ రెడ్డి.

“ఒకసారి సాధనలో మనస్సు నిలువకపోతే భాగంగా గోడకు చేతిని బలంగా కొట్టాను. అప్పుడు నా చేతికి కలిగిన శారీరక బాధ కంటే మరుపు వలన మనస్సులో కల్గిన బాధ చాలా తీవ్రమైంది. అందువలన నేను విధించుకున్న శారీరక బాధను సహించ గల్గాను”. అన్నారు మాష్టారు గారు. “నా సాధన అంతా బాబాను సర్వదా, సర్వత్రా నా గుర్తింపులో వుంచుకొనటమే. కరుణామయుడైన బాబా నన్ను కట్టాక్షించి నా గుర్తింపులో నిలచియున్నారు” అంటారు శ్రీ మాష్టారు గారు.

అధ్యాయము - 13

శ్రీనను గురుంచి తథాను

పూర్ణ పురుషులు, జ్ఞానులు ఏది చెప్పినా, ఏదిమాట్లాడినా ‘నేను’ అన్న పరమిత భావంతో కాక అంతా వ్యాపించిన ‘నేను’ ఏది వున్నదో ఆ దృక్ప్రథంతో మాట్లాడుట సహజాతి సహజం. శ్రీ కృష్ణభగవానులు “అన్యచింతలు లేక ఎవరైతే నన్నె ధ్యానిస్తారో” వారి యోగ క్లేమాలు నేను నిర్వహిస్తాను” అని చెప్పారు. ఏసుక్రీస్తు “నా తండ్రి చిత్తం ప్రకారం నెరవేర్చేదను” అంటూ “నేనే మార్గము, నేను సత్యము, నేనే జీవం” (I am the way, the truth, and the life) అని అంటారు. శ్రీసాయి “నేను భగవంతుని బానిసను, భగవంతుడే యజమాని, “సర్వజగత్తు నాలోనేవున్నది”. “నేను దైవము, నేనే శిరింది లోను ఎల్లడలా వున్నాను” అంటారు. “నేనే అరుణాచలేశ్వరుడనని నాయెడల భక్తి కల్పడమే గొప్ప అర్పత” అన్నారు భగవాన్ శ్రీ రఘుణులు. ఇలా పెద్దలందరూ భగవంతుని సేవకులము, బిడ్డలము అని అతి సౌమ్యంగా చెప్పిన విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి. వీరందరూ మానవాళి శ్రేయస్సు ప్రధానంగా భావించారు. ఒకసారి శ్రీరామానుజా చార్యులు వారి గురువు మంత్రాపదేశము చేసి, “దీనినెవరికి చెప్పక నీవు జాగ్రత్తగా స్వరిస్తే ముక్తి పొందెదవు” అన్నారు. అంతట రామానుజాచార్యులు ఒక గుడి గోపురము ఎక్కి నేనేమైనా పర్యాలేదు. అందరికి ముక్తిరావటమే నాక్కాపలసింది అని ఆ మంత్రాన్ని అందరూ వినేటట్లు గట్టిగా చెప్పారు. శ్రీమాష్టారు గారూ అంతే.

శ్రీ మాష్టరు గారు తనను గూర్చి తాను ఇలా చెప్పారు (1) “అందరూ ముక్తి పొందిన తరువాత నాకు ముక్తి రావాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. అందరూ ముక్తి ధామానికి నడచి పోయే చెక్కపంతెనగా నేను ఉండి పోతే చాలు. చివరివాడు నన్న తనతో తీసుకుపోతే చాలు అన్నారు. (2) “ఒక నావకు తెడ్డులా ఉపయోగపడితే చాలు నా జీవితం ధన్యమైనట్టే” అంటారు మరొకసారి. (3) నేనెంత ప్రేమగా ఉన్నట్లు కన్పిస్తున్నపుటికి, నిజంగా నాకెట్టి ఆపేక్ష వుండదు. నేను కలినంగా ఉన్నట్లు కన్పించినపుటికి నాలో ఎట్టి కారిన్యత ఉండదు. నా అంతరాంతరాలలో నేనెలాంటి వాడినో ఎన్నటికీ ఎవరూ తెలుసుకోలేరు”. (If I look affectionate I am not really affectionate. If I look hard. I am not hard. No body knows who I am, the depth of me, never) (4) “మీకు ఆలోచనల్లేని స్థితికి రావటం ఎంత కష్టమో, నాకు ఆలోచనలున్న

స్థితికి దిగిరావటం అంత కష్టం” అంటారు శ్రీ మాఘరు గారు.

(శ్రీమతి యస్.లక్ష్మి గారి డైరీ 18-6-1980).

శ్రీ పాకలపాటి గురువు గారికి స్వప్పంలో మాఘరుగారు శంఖుచక్రాలతో, నామాలతో, చతుర్భాషావువులతో కన్నించిన విషయము గురించి మాఘరు గారిని భక్తులు అడుగగా “నాకు తెలిసినంత వరకు నేనలా దర్శన మివ్వగల స్తోమత నాలో లేదు. అందరిలోనూ అన్నింటిలోనూ సాయిని భావించుకొంటూ, సత్పురుషుల దర్శన ఆశీస్సులకై తపిస్తుండే పాంథుడనే”, అన్నారు అతిసామ్యంగా.

వివాహ సందర్భంలో బనగాన పల్లెలో శ్రీ మాఘర్ గారు “ఇప్పటి వరకు నేను ఆధ్యాత్మిక సాధనకు ఉపయోగపడ్డాను. ఇకనుంచి ఇహ, పర సాధనకు, శ్రేయస్సుకు ఉపయోగ పడ్డాను” అని చెప్పారని శ్రీ ఎ.భక్తవత్సలం అంటారు. ఒకసారి భక్తులు ఆచార్యులవారికి అభ్యంగన స్నానము చేయించారు. శ్రీ మేడా జయరాంగారు ఆచార్యులు వారితో సార్ “స్నానము చేసేటప్పుడు ఎలావుంది” అని అడిగారు, “దత్తుడికి స్నానము చేయించినట్లుందయ్యా” అని అన్నారు.

ఒక సందర్భంలో “నా దగ్గరికి వచ్చేవారికి పాయసం పోసి జుర్కోమంటే సంస్కారముండి చేతనైన వాడు జుర్కుకుంటాడు, చేతకాని వాడు కుక్కలకు పెడతాడు. అర్థంచేసుకున్న వాడికి అమరబోధ, చేసుకోనివాడికి ఏమిచేయను? ప్రేమను పంచి యివ్వటం నా ధర్మం” అన్నారు.

ఒక భక్తుడు “సాయి ఎప్పటికి మీకు దర్శనమిస్తాడు?” అని అడుగగా అందుకు మాఘరు గారు “తల్లి ఒడిలో వుండే బిడ్డ, తన చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచాన్ని చూస్తూ కేరింతలు కొట్టుంది. అంతేగానీ అమ్మ ముఖం చూస్తూ కూర్చోదు. నా పరిస్థితి అంతే” అన్నారు. శ్రీ సాయిసన్నిధి గ్రంథా విష్ణురణకై ద్వాంకు వచ్చినపుడు శ్రీమతి రాజేశ్వరి, “మీరు బాబాను చూచారా మాఘరూ?” గారు అని అడగ్గా “ప్రతి శ్యాసలో ఆయన గుర్తుంటాడమ్మా అన్నారు. శ్రీ సి.పెచ. శ్రీనివాసులు “రెడ్డి. వేద బుషులు, ఏమి చేసి ఏమి పొందాలో అది, మీరు పొందారా?” అని అడగ్గా “పొందాను” అని గుండెలపై చేయవేసుకొని నిక్కుచ్చిగా చెప్పారు. మాఘర్ గారు. శ్రీ యం. రామచంద్ర రావుగారితో “నేను ముక్క పురుషుడను” అన్నారు. “మీరు ఎక్కువగా ఏమి చేస్తుంటారు సార్!” అని అడగ్గా “ఏమి చేయకుండా ఉండటమే చేస్తుంటాను అన్నారు”.

మరోసారి “గృహస్నాత్రమ ధర్మం ప్రకారం పిదికిలి విష్టకూడదు. బాక్సు తెరవరాదు. పెద్దాయన ఆజ్ఞ లేదు.” అన్నారు. కడపలో ఒక భక్తుడు “భరద్వాజ మహారాజ్ కీ జై” అనగా మనందరికి మహారాజ్ బాబాయే. మహాప్రాలో మహారాజ్ అంటే ‘దైవం’ అని ఒక అర్థముంది. ఇంకాక అర్థం వంటవాడు అని. అది ఎటూ నేను కాను. కాబట్టి “సాయినాథ్ మహారాజ్ కీ జై అనాలి అన్నారు. ధిలీలో ప్రాఫెసర్ జి.వి.రావు గారింట్లో కొందరు భక్తులు ‘భరద్వాజ మహారాజ్’ అనగా “యిలా ప్రతివారు అందరితో మాటి మాటికి అంటుంటే ఓహో నేనూ గురువును అని అన్నిస్తుంది. అసలు గురువును మర్చి పోతానని భయమేస్తుంది” అన్నారు.

మరోసారి “దగ్గర వుండి చేయని వారికన్నా, దూరం వుండి పారాయణ పూజ ధ్యానం చేసుకునే వారే నాకు ఇష్టం. వారి మీదనే నామనస్సు ఉంటుంది. మీరున్న చోటు అపవిత్రంగా ఉన్నా నా తపస్సు చేత క్లాళనం చేస్తాను” అన్నారు. ఇంకోసారి ఒక భక్తుడు “ఏదైనా లీలలు చెప్పండి సార్, నాకు ఎక్కువ అనుభవాలు లేవు” అనగా “ఈ గదిలో ఇక్కడ వుండటమే గొప్పలీల, గొప్ప అనుభూతి” అన్నారు శ్రీ మాఘ్యరు గారు. ఇంకోసారి “నిద్రలో ఉన్నాసరే మీరు నన్ను ప్రార్థిస్తే నాకు తెలుస్తుంది. కర్మ Work out కావాలి అనీ, కోరినవి అన్ని తీర్చును, మీకు ఏది మేలో అది చేస్తాను. అడిగింది యివ్వకపోతే మీరు తిట్టుకుంటే ఎలా?” అన్నారు. ఇంకో సందర్భముగా “నేను మరొకసారి జన్మిస్తాను నా యిష్టము పైన అపుడు అవధూతలూ వుంటాను. లోకపొతం కొరకు వస్తాను. అన్నారు. 1972 లోనే నాతో (రచయిత) “ఏది శూన్యమో, ఆ శూన్యమే నన్నుగా తలుచుకో, ఇంతకన్నా ఇక చెప్పవలసింది లేదు” అన్నారు శ్రీ మాఘ్యరు గారు.

శ్రీగురుదేవులు

అధ్యాయము - 14

“మహర్ ప్రస్తావనం”

“అవతరించినది దైవమే అయినా మానవాకారం ధరించడాన్ని బట్టి ఆకలి, దప్పిక, అనారోగ్యం వంటి ప్రకృతి ధర్మాలకు వారి దేహాలు గురి అవుతాయి.”

శ్రీ మాష్టారు గారు 1988 జనవరి మాసంలో అద్భుత రీతిని శిరిడీలో శ్రీసాయి స్వాహాస్తాలతో వెలిగించిన ధునిలోని పవిత్ర అగ్నిని తీసుకొచ్చి ఒంగోలు శ్రీ సాయి మందిరం ధునిలో కలపటం, సెప్పెంబరు మాసంలో ‘శ్రీసాయి సన్నిధి’ గ్రంథ ఆవిష్కరణ, అక్షోబర్ మాసంలో “నంద దీప సాయి సమాజ్” కావలి వారిచే ఆచార్యుల వారి యాభై ఒకటవ జన్మదిన రజతోత్సవ సంచిక విడుదల - మరపురాని ఘుట్టాలు.

ఒంగోలు “శ్రీ శిరిడీ సాయి మందిర్ మహారాజ్” లో శ్రీ సాయిని ప్రతిష్ఠించుటకై అమృత శిలా మయమగు మూర్తి కొరకు ఆర్ద్ర ఇచ్చుటకు మార్చి 19, 1989 శిరిడీ సాయి కల్పర్ మిషన్, ఒంగోలు తరఫున శ్రీ పి.వి. రమణారెడ్డి (త్రైజరర్) శ్రీ యం.సీతారామయ్య గారితో కలసి శ్రీ మాష్టర్ గారు జైపూర్ వెళ్ళారు. ఆ సందర్భంలో జైపూర్ నుండి అజ్ఞర్కు, శ్రీ భాజ్ మోయిద్దిన్ చిస్తే సమాధి చూచేందుకు వెళ్ళారు. ఆ ఖర్చులు మనకు సంబంధించినవని, మందిర ఖర్చుల క్రిందికి రావని తన వాటా ప్రకారం ఆ ఖర్చులు ఇవ్వటం ‘ధర్మం’ అని ఇచ్చారు. అలా చివరి వరకు ధర్మాన్ని తప్పక ఆధ్యాత్మిక జీవితాన్ని గడిపారు శ్రీ మాష్టారు గారు.

తమ భౌతిక దేహత్వాగాన్ని గురించి ముందుగానే ఉత్తరాల ద్వారా పరోక్షంగా సూచన చేసారు. మార్చి 12, 1989 లో ‘విద్యానగర్’ మందిరానికి వచ్చినపుడు శ్రీమతి రుక్మిణి గారు ఒంగోలు వస్తాము సార్, అమృగారిని చూడాలని వుంది, అనగానే ఏప్రిల్ లోపల రమ్యని అన్నారు. వేసవి సెలవుల్లో వస్తాను అనగా “ఏప్రిల్ లోపల వస్తే పోలా” అన్నారు.

“ఏప్రిల్ 12 లోపల ఒకసారి రమ్యని లక్ష్మి అక్కతో, రామారావుతో ఉత్తరం ప్రాయించారు శ్రీ మాష్టారు గారు, అయినా నేను పోలేక పోయాను” అంటారు శ్రీ పి.సుబ్బరామయ్య.

శ్రీ టి. నారాయణరావు (డిప్యూటీ తహసిల్లార్, తడ, నెల్లారు జిల్లా) వారికి 12-3-1989 న శ్రీ మాష్టోరు గారు ఆశేస్పులతో ప్రాసిన ఉత్తరం 31-3-1989 న చేరింది. అందులో మాష్టోరు గారు “నేను ఏప్రిల్ 12 వరకు ఉంటాను. ఏప్రిల్ 2, 7 తేదీలలో మీటింగులున్నాయి. మిగలిన ఏ రోజుల్లోనైనా సాయంత్రం 5 గంటల ప్రాంతంలో వస్తే హాయిగా మాట్లాడు కోవచ్చు. తప్పక రాగలవు” అని తెలిపారు.

శ్రీ పి. రామురావు “శ్రీ సాయి లీలామృతం” గ్రంథాలు కావాలని విజయవాడ బయలుదేరగా (ఏప్రిల్) 12 తరువాత పోతే బాగుంటుంది రామయ్య అన్నారు. శ్రీరామనవమికి గ్రంథాలు కావాలి గదా మాష్టోరు గారూ అనగా “అదే ముఖ్యం” అన్నారు.

చివరి సత్పుంగ ప్రవచనం : 10-4-1989 సోమవారం ‘ధ్యారకామాయి మందిరంలో’ (శ్రీ సాయి మందిరంలో, ఒంగోలు) శ్రీ మాష్టోర్ గారు “భక్తి, శ్రద్ధలు అనే రెండు సంచులు సర్వకొని రెడీగా ప్లాట్ ఫారమ్ పై వుండాలి. రైలు రాగానే వెనక్కి తిరిగి చూడక ఎక్కాలి. అది మనకోసం ఆగదు. త్వరలో శ్రీ అయోధ్యగారు వస్తారు. పారాయణ ప్రాముఖ్యతను గురించి వివరిస్తారు” అని అన్నారు.

అక్కులకోట స్వామి పాదుకల రాక : శ్రీ మాష్టోర్ గారు తమ భౌతిక శరీరాన్ని త్యాగం చేసేందుకు రెండు రోజుల ముందు అద్భుత సంఘటన జరిగింది. శ్రీ దత్తాత్రేయుని నాల్గవ అవతారమైన శ్రీ సాయి మరొక రూపము అయిన శ్రీ అక్కుల్ కోట స్వామి వారు వారు ధరించి, నడచిన చర్చ పాదుకలను 10-4-1989 న మధ్యాహ్నం శ్రీ స్వామిని సేవించిన శ్రీ చోళపుగారి మునిమనవడు శ్రీ దినకర్ణగారు “స్వామి వారి ఆదేశప్రకారం” తనతో తీసుకొనివచ్చి శ్రీ మాష్టోర్గారి ఇంట్లోకి అడుగు పెట్టారు. అప్పుడు శ్రీ మాష్టోర్ “శ్రీ సాయి లీలామృతం” (ఏడవ ముద్రణ) సిద్ధం చేసుకుంటున్నారు. పాదుకలు దరిదాపు 130 సంాల నాటివి. శ్రీ దత్తాత్రేయ సంప్రదాయంలో పాదుకలకు అత్యంత ప్రాధాన్యముంది. మహానీయులందరూ నడచి చూపిన ఆధ్యాత్మిక సాధనా మార్గానికి అవి సంకేతాలు. ఆచార్యులువారు ఒకసారి పాదుకల ప్రాశస్త్రాన్ని గూర్చి చెబుతూ “ఎప్పుడూ భూమిపై ఆని వుండే ఈ పాదుకలు శ్రీ దత్తాత్రేయుడు భూమిపై అన్ని యుగాలలోనూ లభిస్తుంటారనడానికి సంకేతం” గురువు. త్రిమూర్తులు, పరబ్రహ్మ స్వరూపం ఆ భగవంతుని పాదాలే భూలోకమయ్యాయని

(భూః పాదో) వేదం చెబుతుంది. విశ్వము, సర్వభూతాలు గూడా ఆ భగవంతుని లో భాగమే (అంశమే) అని (పాదోన్య విశ్వభూతాని) వేదం చెప్పింది అన్నారు. “ఈ విశ్వం నాలోనే వున్నది” అని సాయి చెప్పారు. “ఈ అఖండ విశ్వమే నేను. మూలానికి మూలం దత్తనగరం. నా రూపం ఇష్టుడు శిరిడీలో వున్నది” అన్నారు శ్రీ అక్కల్కోట స్వామి. అంటే శ్రీసాయియే స్వయంగా పాదుకల రూపంలో ఒంగోలు వచ్చారు.

అక్కల్కోట నుండి (పోలాపూర్కు 46 కి.మీ.) శ్రీ స్వామి పాదుకలు శ్రీ మాఘారు గారి దగ్గరకు వచ్చాయి. ప్రజల దర్శనం కొరకు మందిరంలో పెదుతున్నట్లు, ఈ విషయం మైకు ద్వారా పట్టణమంతా తెలియ పరచమని శ్రీ సాయి మందిర కమిటీ సభ్యులకు చెప్పి పంపగా, వారెంతో ఆనందంతో భక్తి, శ్రద్ధలతో ఆ పని చేసారు. పదవ తేది సాయంత్రం భక్తజనులు “శ్రీ శిరిడీ సాయి మందిరంలో స్వామి వారి పాదుకలను ప్రజలు కన్నులారా దర్శించారు” శేష ఆరతి తర్వాత తిరిగి శ్రీ మాఘారు గారింటికి పాదుకలు తెచ్చారు. తిరిగి 11 వ తేది ఉదయం 7-30 ని.లకు శ్రీ మాఘారు గారు పాదుకలకు ఆరతి ఇష్టగానే భక్తజనులు శ్రీ మాఘార్ గారి ఇంటి నుండి మేళతాళాలతో ఊరేగింపుగా మందిరానికి తీసుకువచ్చారు.

ఆ రోజు సాయంత్రం 3 గంటలకు శ్రీ మాఘార్ గారికి చిన్నగా గుండె నొప్పి వచ్చింది. డాక్టర్ చూచి ఏమి ఫర్మలేదు విశ్రాంతి అవసరమని చెప్పారు. మందు తీసుకోవడంతో బాధ ఉపశమించింది. సాయంత్రం సత్పుంగ గదిలో వున్న భక్తులతో “ఈ రోజు బాగలేదమ్మా, నేను ఈ మాత్రం వచ్చి కూర్చున్నానంటే మీ అదృష్టం” అన్నారు. మందిరంలో శేష ఆరతి తర్వాత పాదుకలను శ్రీ మాఘార్ గారి ఇంటికి తెచ్చారు. 11వ తేది (మంగళవారం) రాత్రి శ్రీ మాఘార్ గారు పడుకున్నాక 2 గంటల ప్రాంతంలో సాధకులు, సాయి భక్తులగు శ్రీ అయోధ్యగారు వారికి కలిగిన స్వప్నదర్శన సూచనలబట్టి సేలం నుండి శ్రీ మాఘార్ గారి వద్దకు (బంగోలు) చేరారు.

12-4-89 వ తేది బుధవారం ఉదయం కాకడ ఆరతి కాగానే, శ్రీ అక్కల్కోటస్వామి పాదుకలను శ్రీ మాఘార్ గారి వద్దకు తీసుకొని వెళ్ళగా నమస్కారం చేసుకున్నారు మాఘార్ గారు. అప్పుడు శ్రీ అయోధ్యగారు మాఘార్ గారికి పాద నమస్కారం చేసుకుంటుండగా “ఎప్పుడోచ్చావ్” అని శ్రీ మాఘార్ గారు పలుకరించి సేలం (మాయి మాత) విషయాలు తెలుసుకున్నారు. తర్వాత

శ్రీ అక్కల్ కోట స్వామి పాదుకలకు ఆరతి ఇష్వగా మందిరం నుండి వచ్చిన భక్తులు వాటిని మందిరానికి తీసుకు వెళ్లారు. అయోధ్య గారు శ్రీ మాఘ్రో గారితో తనకు వచ్చిన స్వప్న దర్శనం కారణంగా సేలం నుండి హతాత్మగా వచ్చానని, స్వప్నం గురించి ఆ తరువాత చెబుతానని అన్నారు. అప్పుడు “శ్రీ సాయిలీలామృతం” లో శ్రీ శివనేశన్ స్వామి శిరిడిలోని చావడిలో కూర్చొని మాఘ్రో గారు ప్రాసిన గ్రంథానికి బాబా ఆశీస్సులు ఎలా వున్నాయో చూద్దామన్న సన్నిఖేశాన్ని గురించిన లీల ఒకసారి చెప్పారు. తరువాత ప్రక్కనే పున్న హరనాథో “శ్రీ సాయిలీలామృతం (7వ ముద్రణ) కొరకు ప్రాయివలసినది కొద్దిగ వుంది రాద్మామా?” అని నటరాజ బాబా గారి అనుభవంతో గ్రంథ సమాప్తి చేశారు. ఉదయం 7-30 గంటల ప్రాంతంలో శ్రీ మాఘ్రో గారికి గుండెలో నొప్పి వచ్చింది. డాక్టర్ ఇచ్చిన మందులు వేసుకున్నారు గాని నొప్పి తగ్గలేదు. హరి, లక్ష్మిఅక్క వారందరూ ఆందోళనతో డాక్టర్ను పిలిపించుటకై వెళ్లారు. ఈ లోపల శ్రీ మాఘ్రో గారు మంచం పై చిన్నగా అర్థ పద్మాసనం లో కూర్చొని ధ్యానం లోకి వెళ్లారు. కొద్ది సేపటికి నొప్పి ఎక్కువైంది. వెంటనే అయోధ్య, చోళపుగారి మనువుడు దినకర్ గారు కలసి డాక్టర్ వద్దకు తీసుకవెళ్లే ప్రయత్నంలో వుండగానే సత్పుంగ హాలులో శ్రీ మాఘ్రో గారు తుదిశ్వాస విడిచారు. అయినా డాక్టర్ వద్దకు తీసుకొని వెళ్లగా అప్పటికే 10,15 నిమిషాల క్రితమే వారు సమాధి చెందినట్లు డాక్టర్ ధృవపరచారు.

“నిజమైన ఫక్కిరుకు (మహాత్మునికి) ప్రతి శ్వాస అంతిమ శ్వాసతో సమానమే” అని అన్నారు కదా పెద్దలు.

శ్రీ అయోధ్య గారి స్వప్న దర్శనం : సేలంలో (మాయిమాత దగ్గర ఉండగా 10-4-89 తేది రాత్రి వారికి వచ్చిన స్వప్న దర్శనంలో “ఒక దివ్య రథం వచ్చి శ్రీ మాఘ్రో గారి ముందు ఆగింది. శ్రీ శిరిడి సాయి ఒక వైపు, మరో వైపు అక్కల్కోట స్వామి వున్నారు. శ్రీ మాఘ్రో గారిని రమ్మని పిలిచి రథంలో కూర్చో బిట్టుకున్నారు. ఈ స్వప్నం వచ్చిన వెంటనే శ్రీ మాఘ్రో గారు త్వరలో “సమాధి” అపుతారేమొని ఆందోళన కలిగింది అందుకని వెంటనే 11వ తేది రాత్రికి ఒంగోలు చేరుకున్నారు.

శ్రీ భరద్వాజ మాఘ్రో గారు భౌతికంగా తమను వదలి వెళ్లారన్న అశనిపాతం లాంటి వార్త చెవుల సోకగానే పట్టణంలోని వీధి, వీధిలోని ఇళ్లోని వారంతా నిశ్చేష్టలై, “మా మమతల మాఘ్రోరు మీ రెక్కడికెళ్లారు” ఇంకెవరు

మాకు దిక్కు అని రోదించుకుంటూ గుండెలు బాధుకుంటూ, కన్నీటి ధారలతో ముంగమూరు డొంకలోని (పాత పోస్టాఫీసు రోడ్డు) వారి నివాస గృహానికి పిన్న, పెద్దలు ఏకమై రాసాగారు. బాధాతప్త హృదయాలతో నిండు జోహర్లు చేయసాగారు. శ్రద్ధాంజలి ఘటించారు. శ్రీ సాయి “తాము సంకల్పించిన విశ్వ శ్రేయస్సుకే శ్రీ మాష్టోరిని మన మధ్యకు పంపారు”. అప్పగించిన పనిని, సంపూర్ణంగా చిత్త శుద్ధితో నిర్వహించిన తన బిడ్డడు సేద తీర్మానికి తన ఒడిలోనికి చేర్చుకున్నారు. తనలో లీనం చేసుకున్నారు. మహాత్మలంతా, అవధూతలంతా తమ ముద్దు బిడ్డను అక్కున చేర్చుకున్నారు.

శ్రీ అయోధ్య గారు చిన్నతనం నుండి దేవీ ఉపాసనకులు అనేక ఆశ్రమములు దర్శించారు. హారయోగం అభ్యసించారు. జ్యోతిష్యం, హస్తసాముద్రికం, వాస్తు మున్గు వాటిల్లో ప్రావీణ్యం సంపాదించారు. 1986 సంగా శ్రీ మాష్టోరు గారిని దర్శించిన వీరు శ్రీ మాష్టోర్గారి సలహాపై శ్రీగురుచరిత్ర పారాయణ చేశారు. మహాత్మల, అవధూతల దర్శనం చేసుకున్నారు. శ్రీ సాయిలీలామృతం, శ్రీగురుచరిత్రల పారాయణ వక్కని ఘలితాన్నిస్తున్నదని అనుభవపూర్వకంగా తెలుసుకొని శిరిదీ వెళ్ళి అక్కడే 108 సార్లు శ్రీ గురుచరిత్ర పారాయణ చేసారు. అప్పుడప్పుడు మాష్టోర్ గారి దర్శనార్థం వస్తుండేవారు.

శ్రీ మాష్టోర్ గారు శ్రీ సాయి చెంతకు చేరిన విషయాన్ని “ఆకాశవాణి” మరియు ప్రముఖ దిన పత్రికలన్నీ ప్రకటించాయి. “సాయి బాబా మిషన్” వారు, దూర సుదూర ప్రాంతాల్లోని భక్తులకు, బంధువులకు, అభిమానులకు టెలిగ్రామ్సు పంపారు. రాష్ట్ర నలుదిక్కుల నుండి బరువెక్కిన హృదయాలతో బంధుమిత్రాదులు, భక్తులు, అభిమానులు అందరూ ఒంగోలు పట్టణం చేరుకున్నారు. అన్నగారు శ్రీ కృష్ణమాచార్య గారి అబ్బాయి శ్రీ ఇ.అనంతకృష్ణ వారి కుటుంబ సభ్యులు, (విశాఖపట్టణం) శ్రీ ఇ.వేదవ్యాసగారు వారి కుటుంబ సభ్యులు (హైదరాబాద్), శ్రీ ఇ.బోధాయన వారి కుటుంబ సభ్యులు (రాజమండ్రి), శ్రీ మాష్టోరు గారి అత్తగారైన శ్రీమతి రంగనాయకమ్మ వారి కుటుంబ సభ్యులు అందరూ అప్రసన్యనాలతో శ్రద్ధాంజలి ఘటించారు. 12వ తేది రాత్రి భక్తుల మూగవేదనతో ఎట్లానో గడిచింది.

అంతిమయాత్ర 13-4-1989 గురువారం : భక్త జనులు, బంధు జనులందరూ కలసి ఒక ముక్క పురుషుడి, మహాత్మల ముద్దుబిడ్డడి అంతిమ యాత్ర సన్నాహలు చేయసాగారు. ఉదయం 9 గంటల ప్రాంతంలో శ్రీ మాష్టోరు గారికి స్నానం

చేయించారు. అనంతరం మధ్యహ్నసమయంలో శ్రీ మాష్టారుగారి దివ్య దేహాన్ని పుష్పమాలాలంకృత వాహనంపై ఉంచారు. వారి సద్గంధాల్చి ప్రకృణ చేర్చారు. అంతిమ యూత ముంగమూర్చొంక నుండి రంగారావు హాస్పిటల్ మీదుగా శ్రీ సాయిమందిరం ప్రకృణుండి కోర్టు సెంటర్, గాంధీరోడ్డు, ఏనుగు చెట్టు మార్గంగా, పొత గవర్న్‌మెంటు హాస్పిటల్ రోడ్డు, రాజాపొనగల రోడ్డు నుండి లాయర్ పేట మీదుగా ఊరేగింపు సాగింది. ఒకవైపు రోడ్డవెంట జనసందోహం, మరోవైపు భక్తులు ఇళ్ళ ముందు అలికి, టెంకాయ కర్మారం సమర్పించి నమస్కరించుకోసాగారు.

పిన్నలు, పెద్దలు అశేష ప్రజానీకం ఒక సత్యాన్సేషకుడి, విజ్ఞానవేత్తను, అధ్యాత్మికవేత్తను, కవివృషభుని, ధర్మజ్ఞుడిని, సాధు సత్పురుషుణ్ణి, పరమాచార్యుని, బోధకుని, యోగీశ్వరుని, సంఘ సంస్కర్తను, మానవతావాదిని, ప్రేమమూర్తిని, అశ్రిత జనవత్సలుని, కోల్పోయమన్న నిండు బాధతో శ్రద్ధాంజలి ఘటించారు. సూర్యాస్తమయ పూర్వమే ఆ దివ్యమూర్తి లాయర్ పేటలోని శ్రీ సాయి మందిరానికి చేరుకున్నారు. భక్తులు అక్కడ వారికి నీరాజనాలర్పించారు. శ్రీ భరద్వాజ గారి పవిత్ర దేహాన్ని శ్రీ సాయి మందిర ప్రాంగణంలో ఉత్తరం వైపు సమాధిలో ఉంచారు. నాటి నుండి నేటి వరకు వేలాదిమంది ప్రజలు నిత్యము వారి సమాధికి ప్రదక్షిణలు చేస్తూ ‘గురుస్థానంగా’ ఆరాధిస్తున్నారు.

శ్రీ మాష్టారు గారు సాయి సన్మిధి చేరిన విషయం తెలుసుకున్న అగ్స్టీశ్వర కోన చిన్నస్వామి మాట్లాడుతూ అందరూ ఆనుకున్నట్లు మామూలుగా వారు కన్న మూయలేదు. లీలా వినోదంగా వారు తననువు చాలించారు. ఎంతో యోగస్థితిని, దైవశక్తిని వారు పొందితే గాని ఆ విధంగా శరీరాన్ని వదలడం సాధ్యం కాదు” అన్నారు.

“ఆచినోతి హి శాస్త్రార్థాన్ ఆచారే స్థాపయత్యపి
స్వయ మాచరతే యస్యాత్ తస్య దాచార్య ఉచ్యతే”

ఆచార్య భరద్వాజ గారు శాస్త్రాలను క్షుణ్ణింగా నభ్యసించారు, అర్థం చేసుకొన్నారు, ఆచరించారు మరియు ప్రచారము చేసారు. వారి జీవితము ధన్యమైనది. మన జీవితాలను ధన్యము చేసుకొనుటకై ప్రచారం గావించిన విషయాలను చిత్తశుద్ధితో నాచరించుటయే వారికి మనము సమర్పించు శ్రద్ధాంజలి.

అధ్యాయము - 15

సిద్ధ్యసేత్యలు

“గతాసూనగతాసూంశ్చ నాను శోచంతి పండితాః”... అన్నారు శీకృష్ణభగవానులు. జ్ఞానులు శరీరాన్ని వదలటం గురించి చింతించరు. జీవన్మక్తులు ప్రతయంలో కూడా నశించరని “యోగావాసిష్టం”, ‘గీత’ చెబుతున్నాయి. మహానమాధి చెందాక కూడా శ్రీ మాఘర్ గారు యోగశరీరంతో, సర్వతర్యామియై నిలిచియున్నారు. యథాపూర్వం మనమున్నచోట వారుంటారన్నది నిత్యసత్యం. దత్తస్వరూపులు, శ్రీ సాయి ముద్దుబిడ్డడు అగు శ్రీసాయిమాఘర్గారి పరమావధి మానవాళి ఉద్ధరణ, సకలజీవుల శ్రేయస్సు. వారి పవిత్ర కార్యక్రమం, నాటికి, నేటికి, రేపటికి ఎన్నటికి శాశ్వతంగా కొసాగుతూనే వుంటుంది. వారి భౌతికదేహనంతరము మహానమాధి నుండే ఎందరెందరో ఎక్కడెక్కడో భక్తులకు కష్టాలు తొలగించడం, స్వప్న దర్శనాలివ్వటం. వారి వారి భావాలకు తగిన సూచనలు, అనుభవాలనిస్తూ నడిపిస్తున్న నిత్యసత్యులు శ్రీ మాఘర్ గారు.

13-04-89 రాత్రి మాఘర్ గారు తమ 11 సంవత్సరాల ముద్దుల పుత్రిక చి॥ వేదవతికి కలలో కన్నించి ఈ క్రింది విధంగా ఓదార్చారు. కలలో కన్నించిన మాఘర్ గారు ఆకుపచ్చ గళ్ళ లుంగి, తెల్లచొక్క వేసుకున్నారు. “అమ్మా! వేదమ్మా!” అని పిలిచారు. వేదమ్మ చూచింది మాఘర్ గారిని. “నేనమ్మా నాన్నగారిని” అన్నారు. వేదమ్మ “నమస్కారం!” అంటూ నమస్కరించింది. ఏమిటి ఇలా వచ్చారు అనుకుంటూంది వేదమ్మ. “అమ్మా! అమ్మను ఏడవ వద్దని చెప్పమ్మా. మీరంతా ఏడుస్తూ బాధపడుతుండడం నాకు బాగుండదు. నేనెక్కడకి వెళ్ళాను. నేను మీతోనే మీలోనే వున్నానమ్మా! మీ దగ్గరే ఉన్నాను. నేనెక్కడకి వెళ్ళలేదు. మన బంధం ఇంతటితో తెగిపోయిందని అనుకుంటున్నారా! మనబంధం ఎప్పటికీ తెగిపోదు. అది అట్లా కొనసాగుతూనే వుంటుంది. నేనెప్పుడూ మీతోనే వుంటాను.” అన్నారు. “ఇంతకు ముందులాగా మేము మీతో మాట్లాడేది ఎట్లా? అలా ఏలు పడదుగదండీ!” అన్నది వేదమ్మ. “ఏం, ఎందుకు ఏలు పడదు?. మీరు భక్తితో పిలిస్తే పలుకుతాను. మీకు దారి చూపి నడిపించేవారు ఇక లేరని ఏడుస్తున్నారు. అలా బాధపడవద్దు. నేనెప్పుడూ వున్నాను. నా సమాధి దగ్గరకొచ్చి చెప్పుకుంటే నేను మీకు సమాధానం చెబుతాను. ఒక్కసారి మీరు నన్న పిలిచినా నేను మీకు

పలుకుతాను. కానీ ఎక్కువసార్లు బాబాను తలచుకుంటేగాని బాబా నన్ను మీకు కనపడనివ్వారు. అందుకని బాబాను బాగా తలచుకోండి, పలుకు తాను. ప్రతిరోజుఁ మనింట్లో శ్రీ సాయిలీలామృతం పారాయణ చెయ్యండి” అన్నారు. ఇంతలో వేదవతికి మెలకువ రాగా శ్రీ మాష్టర్గారు బయటకు వెళ్ళన్నారు. వేదవతి, “నాన్నగారూ... నాన్నగారూ” అంటూ తలుపు తీసి బయటకు వెళ్ళగా అపుడే ఇంటి చివర అదృశ్యమయ్యారు అంటుంది చి॥ సౌ॥ వేదవతి. చిత్రం ఏమిటంటే అది కేవలం స్వప్నం మాత్రమే కాదు. మెలకువ వచ్చిన తరువాత కూడా శ్రీ మాష్టర్ గారు కన్నిస్తూనే ఉన్నారు.

ఒంగోలు నివాసి శ్రీ బోసుగారు, మాష్టర్ గారు మనకిక లేరు కదా అని బాధపడుతూ వుంటే, ఆ రోజు రాత్రి మాష్టర్గారు స్వప్నదర్శనమిచ్చి “నేను ఇప్పుడు సమాధిలో వున్నాను. నీవు వచ్చి నా సమాధిని దర్శించుకొనమని, చేయి పట్టుకుని వచ్చి చూపారు. అలాగే మరో భక్తురాలికి పూజ చేసుకోమని చెప్పారు. బిట్రగుంటలోని శ్రీ సాయి మందిరానికి శంకుస్థాపన చేయడానికి శ్రీ మాష్టర్ గారు వస్తూనన్నారట. ఈ లోపల శ్రీ మాష్టర్గారు నిర్మాణమొందారు. వారు శంకుస్థాపన చేయడమెలా అని వ్యధి చెందుతుండగా అందులో కమిటీ మెంబరైన లాయర్ చిమ్మిలి నరసింహంగారికి స్వప్న దర్శనమిచ్చి శ్రీ మాష్టర్ గారు “మందిర కార్యక్రమం కొనసాగించండి. నేను మీతోనే వున్నాన”ని చెప్పారు. అలాగే శ్రీ వి.సి. వెంకటేశ్వర్లు గారికి, వారి శీమతి పద్మగారికి శ్రీ మాష్టర్ గారు స్వప్నదర్శనమిచ్చి తాము ఎప్పుడూ వారితో వున్నట్లు చెప్పారు.

1983 లో శ్రీ మాష్టర్గారిని గూర్చి తెల్పుకున్న శీమతి సరోజినిదేవి (ఒంగోలు) వారిపట్ల గురు భావంతో పూజించేవారు. శ్రీ మాష్టర్ గారు సమాధి చెందగా, “వారికలేరా” అని బాధపడ్డున్నారు. అపుడు శ్రీ మాష్టర్ గారు స్వప్న దర్శనమిచ్చి “నేనెక్కడకూ వెళ్లేదమ్మా! సూక్ష్మరూపంలో ఎప్పుడూ యిక్కడే వుంటాను” అన్నారు. మరొకసారి వారు సూక్ష్మరూపంలో వుంటే వారి పాదాలు తాకి నమస్కారం చేసుకునే అదృష్టం లేదు కదా! అని ఆమె బాధపడుచుండగా, పద్మసనం వేసుకొని శ్రీ మాష్టర్ గారు కూర్చొని వున్నారు. వారి పాదాలు చేతిలోనికి తీసుకొని తనివితీరా ఆనందంగా కళ్ళకద్దుకుని ముద్దు పెట్టుకున్నారు. శ్రీ మాష్టరు గారు “ఏమిటమ్మా! క్రొత్తరకంగా చేస్తున్నావు”. అని నవ్వుతున్నారు. ఈ స్వప్నం వచ్చి రోజంతా శ్రీ మాష్టర్గారి పాదాలు సజీవంగా నమస్కారం

చేసుకున్నంత తృప్తి కలిగి చాలా సంతోషంగా వున్నది అంటారు. “1990లో శ్రీ గురుచరిత్ర గురుపూర్ణముకు పారాయణ చేస్తుండగా చక్కని పాటను ప్రతి వరుస పాడుతూ నా చేత పలికించారు స్వప్పంలో. మెలకువరాగానే ఆ పాట ఏమిటో గుర్తురావడము లేదు. అమృగారికీ విషయం చెప్పగా “గురుదత్త దిగంబరా పాటా?” అన్నారు. “కాదు, ఏదో క్రొత్తపాట అమృగారు” అనగా “మాష్టార్ గారు మరలా తెలుపుతారులే” అన్నారు. తర్వాత శ్రీ మాష్టార్గారు “నరసోబావాడిలో శ్రీ సృసింహ సరస్వతీ స్వామి వారిని స్తుతించే “గురురాయా! నరహరి దత్తాత్రేయ ఏయా ఏయా! “అనే పాట అని గుర్తు చేసిన శ్రీ మాష్టార్గారు ముమ్మాటికి నిత్యసత్యలే” అంటారు. ఒకసారి వీరి భర్తకు ఆపరేషన్ కొరకు పైప్రాద్రాబాద్లో హస్పిటల్లో వున్నప్పుడు, శ్రీ మాష్టార్గారి రూపంలో వున్న వ్యక్తి వచ్చి, వారికి ఆశీస్పులందించి పోతున్నారు. నేను వారిని చూచి నిర్మాంతపోయారు. ఇప్పటికీ ఆ రూపాన్ని దర్శనాన్ని మరువలేకున్నాను- అంటారు శ్రీమతి సరోజినిగారు.

అక్టోబర్ 30, 1989 ఆచార్యుల వారి జయంతి నాడు వారి ప్రియ పుత్రిక చి॥ వేదవతికి వచ్చిన దివ్య స్వప్పం ఇలావుంది. “తెల్లవారు జామున స్వప్పంలో పూజ్యశ్రీ మాష్టార్ గారు మామూలుగానే అమృగారి గదిలో నిద్రలేచి తమ మంచం మీద కూర్చుని వున్నారు. చి॥ వేదవతితో “అమృ! కాఫీ ఇస్తావా!” అని అడిగారు. వెంటనే వేదవతి లోపలికి వెళ్ళి కాఫీ తీసుకొచ్చి ఇప్పగా శ్రీ మాష్టార్ గారు త్రాగారు. మాష్టారి గారి ఇంటి చుట్టూరా అనేక పర్మకుటీరాలున్నాయి. చూడటానికి ఒక ఆశ్రమ ప్రాంతంలా వున్నది. కుటీరాల పరిసరాలు వేడతో అలికి శుభ్రంగా ముగ్గులు పెట్టబడి వున్నాయి. ఆశ్రమ ప్రాంగణమంతా రకరకాల పూలమొక్కలతో నిండి వుంది. ప్రతి కుటీరంలోనూ ఆవు, దూడ వున్నాయి. ఆశ్రమ ప్రాంతంలో లేక్కు, జింకలు, పులులు అన్ని కలసి మెలసి తిరుగుతున్నాయి. అవన్నీ సప్త బుముల, అనేక మంది మునుల ఆశ్రమాలట. ఇంతలో శ్రీ మాష్టార్ గారి అభ్యంగన స్నానానికి ఏర్పాట్లు చేసి వసిప్పుడు మొదలగు బుములు, పూజ్యశ్రీ మాష్టార్ గారిని వెండితో పొదిగిన పీటపై కూర్చోబెట్టారు. వసిప్పులవారు కుంకుడు పులుసు పోస్తుంటే వేదవతి మాష్టారు గారి తల, వీపు రుద్దింది. వాల్మీకి మరి కొందరు మునులు ఆయనకు స్నానం చేయించారు. స్నానమయ్యాక శ్రీ మాష్టార్ గారికి పట్టు వస్తాలు ధరింప జేసి, ఒక సింహసనముపై కూర్చోబెట్టారు. పూజ్య శ్రీ మాష్టార్ గారు దివ్య వర్షస్పుతో వెలిగి పోతున్నారు. మహర్షులంతా శ్రీ మాష్టారు గారికి పోడశోపచార

పూజ చేసారట. తర్వాత మహర్షులంతా శ్రీ మాష్టోర్ గారి పాదాలకు నమస్కరించుకుంటే శ్రీ మాష్టోర్ గారు వారిపై అక్షింతలు చల్లి ఆశీర్వదించారట. అటు తర్వాత శ్రీ మాష్టోర్ గారికి, బుషులకు మధ్య ఆధ్యాత్మిక గోప్తి జరుగుతోంది. వారంతా సంస్కృతంలో చర్చించుకుంటున్నారు. చిలి వేదవతి బయటికి వచ్చి ఆశ్రమ ప్రాంగణమంతా పరికించి చూస్తున్నది. ముని కుమారులు అటూ, ఇటూ తిరుగుతున్నారు. అరుంధతి మొదలగు బుషి పత్నులను కూడా వేదవతి చూచింది. వారంతా ఎంతో అందంగా ప్రకాశవంతంగా వున్నారు. అపుడు వేదవతి తనలో తాను ఇలా అనుకున్నది. “ఈ మనుషులూ ఈ ప్రాంతమంతా ఎంతో దివ్య కళలతో వుట్టిపడుతూ, మరెంతో ప్రశాంతంగా వున్నది. ఇలాంటి చోట నేనెప్పుడైనా వుండగలనా! ఇలా వుంటే ఎంత బాగుంటుంది?” అనుకున్నది. ఇంతలో ఒక అందమైన సరస్సు కన్నించినది. దానిలో ఎంతో సువాసన వెదజల్లుతున్న అందమైన పుష్పాలు వికసించి వున్నాయి. ఆ వాసనలే ఆ పరిసర ప్రాంతమంతా గుబాళిస్తున్నవి. ఇవేమి పుష్పాలో అనుకుంటూ వేదవతి నిలబడి వాటిని చూస్తున్నది. ఇంతలో పూజ్యశ్రీ మాష్టోర్గారు అక్కడికి వచ్చారట. “నాన్నగారూ! ఇవేమి పుష్పాలండీ!” అడిగింది వేదవతి. “ఇవి సాగంధికా పుష్పాలమ్మా! వాటి వాసన తెలీడం లేదూ! ఎంత బాగుందో కదా!” అన్నారు మాష్టోర్ గారు. తర్వాత “కొంతసేపు నడుద్దామా! అమ్మా” అన్నారు మాష్టోర్గారు. వేదవతి, మాష్టోర్ గారు కలిసి ఏమేమో మాట్లాడుకుంటూ నడుస్తున్నారు..... ఇంతలో కల చెదిరింది.

కుమారి నాగరాజకుమారి వారి స్వప్న దర్శనం గూర్చి - “భరద్వాజ గారి మొదటి ఆరాధన రేపు అనగా, ముందురోజు రాత్రి వారు తెల్లబట్టలు కట్టుకుని వచ్చి మా ఇంటికి వచ్చారు. ఇంట్లో కూర్చోబెట్టి “పేణి” అని స్వీట్ పెడితే తిన్నారు. తర్వాత “అమ్మా, నాకు రూ. 116/- లు, బట్టలు పెట్టవా” అని అడిగినారు. నేను నవ్యతూ, “మాకు వున్న స్వాములు చాలలేదని మీరు కూడా వచ్చినారా! అని అంటే పెద్దగా నవ్యారు. మా అందరికీ పెట్టవలసింది మీరే! మీ దగ్గరకే మేమంతా వచ్చేది” అన్నారు. తర్వాత కొంతసేపు కూర్చోని వెళ్లారు. తెల్లవారి లేచి చూస్తే ఆ రోజే ఆరాధన అని తెలిసింది. తర్వాత మొదటిసారిగా ఒంగోలు వెళ్లి శ్రీ భరద్వాజగారి సమాధి దర్శనం, ప్రదక్షిణలు చేసుకుని అమృగారి వద్దకు వెళ్లి స్వప్నము విషయము చెప్పి వారి పాద పూజ చేసుకుని, బట్టలు రూ. 116/- లు దక్షిణ సమర్పించగా ప్రేమతో స్వీకరించారు” అంటారు.

1972 శ్రీ భరద్వాజగారు వెంకటగిరిలో (నెల్లూరు జిల్లా) సత్పుంగంలో సాయిగురించి చెబుతుండగా ఏని, ఆ వూరి వాస్తవ్యాలైన సి.ఎ.బెనర్జీగారు భరద్వాజగారి పట్ల గురుభావము పెంచుకున్నారు. 1980 లో విద్యానగర్ శ్రీ సాయిమందిరంలో భరద్వాజగారు వీరి వివాహము జరిపించారు. శ్రీ మాష్టోరు గారు లేని కొరతతో బాధపడ్డున్న వీరికి 1-4-91 రాత్రి 2 గం॥లకు వచ్చిన స్వప్నం గురించి ఇలా చెబుతారు. “నేను పూజచేసేగది లోకి శ్రీ మాష్టోర్గారు వచ్చారు. అసమయం లో నేను నా కుటుంబసమేతముగా బాబాకు కర్మార హారతి యిస్తున్నాం. అదే హారతి శ్రీ మాష్టోర్ గారికి కూడా ఇచ్చి భరించరాని దుఃఖముతో శ్రీ మాష్టోరుగారి పాదాలపైబడి, “మాష్టోరు గారు! మమ్ములను వదలి ఎందుకు వెళ్లినారని”, ఏడుస్తూ, తీరని దుఃఖముతో శ్రీ మాష్టోర్గారి పాదాలను నా కన్నీటితోనే కడిగినాను.

శ్రీ మాష్టోర్ గారు పైకి లేవనెత్తి “బెనర్జీ! ఎందుకు ఏడుస్తావు? నేను ఎక్కుడికి పోయినానని? నేను ఎక్కుడికి పోలేదు. మీవద్దనే వున్నాను. మీరు ఏమీ చింతపడవద్దు”, అని అన్నారు. శ్రీ మాష్టోర్గారు సుమారు నాతో 30 నిమిషాలు మాటల్లాడినారు. మాష్టోర్గారు చాలా తగ్గిపోయి బలహీనంగా వున్నారు. నడుముకు ఒక తుండు గుడ్డ కట్టుకుని వున్నారు. వెంటనే మెలకువ వచ్చింది. అపుడు నేను నా భార్యను లేపి నాకు వచ్చిన కల అంతా అమెకు చెప్పి సైకిల్ తీసుకొని గూడురులో వున్న బాబా ముందర ఎక్కిళ్ల పెట్టి ఏడ్చినాను. ఆ ఏడ్వును ఏని డా॥ సి.ఆర్.రెడ్డిగారు నా వద్దకు వచ్చి, “బాబు! ఎవరు నీవు? ఎందుకలా ఏడుస్తావు?” అని అడిగినారు. అపుడు నేను డాక్టర్ గారితో నాకు రాత్రి శ్రీ మాష్టోర్గారు కన్నించినారు, అని చెప్పినాను. అందుకని నేను ఆ బాధతో బాబా వద్ద ఏడుస్తూ వున్నానని, శ్రీ మాష్టోర్గారు నా కిచ్చిన నిదర్శనము వారు నిత్యసత్యులని, ఆర్తితో వేడిన వెంటనే పలుకుతారని నా అనుభవము అంటారు శ్రీ ఎ.బెనర్జీగారు (పోస్టర్ అసిస్టెంట్, గూడురు) శ్రీ నటరాజ్ బాబాగారు (ఇంజనీర్, అండమాన్ దీవులు) ఇట్లు తెలియజేస్తారు”, మాష్టోర్గార్చి భోతికంగా దర్శించే భాగ్యము నాకు లేకపోయింది. 16-8-91 న గురుపూర్ణమనాడు ఒంగోలులో శ్రీ మాష్టోర్గారి సమాధిని దర్శించి గొలగమూడి వెళ్లి అక్కడ నాలుగు రోజులు వున్నాను. 20-8-91 మధ్యాహ్నము రెండు గం॥లకు మందిరంలో నుంచి బయటకు రాగనే నిర్మానుష్టంగా వున్న రోడ్డు మధ్యలో నాకు పది అడుగుల దూరంలో మాష్టోర్ అలా నడుచుకుంటూ వెళ్లడము చూసి, ఆశ్చర్యముతో శిలవలె

నన్న నేను నమ్మలేని స్థితిలో అలాగే 5 ని॥లు నిలుచుండి పోయాను. వారెన్సోసార్లు అదృశ్య, స్వప్న, ప్రత్యక్ష, దర్శనాలు ప్రసాదిస్తా, అవధూతల గూర్చి ఎన్నో విషయాలు నేర్చిస్తా వున్నారు.

ఒకసారి “మాష్టోరూ! మీరు నాకూ మరికొందరికి కన్నిస్తున్నారు. మిమ్మల్ని చూడడం ఎలా! అందరికి ఎందుకు కనపడరు?” అని ప్రశ్నించాను. అర్జు రాత్రికలలో దర్శనమిచ్చి “మీరు అనుకున్నప్పడంతా నేను కన్నించను. అవసరమొచ్చినపుడు మాత్రమే కన్నించి మీకు చెప్పవలసినది చెపుతాను” అన్నారు. అంతేగాక ఒక లాబరేటరీ ఎక్స్పెరిమెంట్ చేసి చూపించి “360 డిగ్రీల కోణాల నుంచి ఒకేసారి చూడగల్లినపుడు నేను కన్నిస్తాను” అన్నారు. అంటే మనము సామాన్యంగా 180° లు గూడా ఒకేసారి చూడలేము. ‘360’ డిగ్రీలు అంటే మనము ముందువైపు, వెనుకవైపు, ప్రకృత్వైపు ఒకేసారి చూడగల్లితే వారిని చూడవచ్చంట. ఇలా ఎన్నో విషయాలు చెబుతూవస్తున్నారు. అంటూ నేను ఈ అండమాన్ దీవులకు రావడము కూడా శ్రీ మాష్టర్ గారి ఆదేశమే అంటారు.

జూన్ నెల 1993 సం॥లో అండమాన్ దీవులకు వచ్చేముందు శ్రీ మాష్టోరు గారి సమాధి సన్నిధిలో రాత్రి పడుకుని వుండగా తెల్లవారు జామున 1 గం॥ ప్రాంతంలో, ఇద్దరు మహర్షులు, వారికి స్వాగతం పలుకుతూ, ఇద్దరు దేవతా స్త్రీలు చేతిలో పూలు, పండ్ల పట్టుకుని శ్రీ మాష్టోరు గారి సమాధి చెంతకు వచ్చి, శ్రీ మాష్టోరుగారికి పూజ చేసి, హరతులివ్వడము. నేను స్వయంగా ప్రత్యక్షంగా చూడగలిగే అదృష్టం కలిగింది. అంతకు ముందు శ్రీరామిరెడ్డి తాత, శ్రీ మాష్టర్గారి సమాధిలోంచి పైకి వచ్చి నాకు దర్శనమిచ్చారు.

ఇంకొకసారి శ్రీ మాష్టర్గారే సమాధిలో నుంచి పైకి వచ్చి కూర్చుని, నన్న తన వౌడిలో కూర్చేబెట్టుకుని ఆశీర్వదించారు. మనం మన మనస్సును ప్రశాంతంగా వుంచుకొని, సమాధి చెంత కూర్చుంటే మన సంస్కరానికి తగినట్లు, నిత్యసత్యలగు శ్రీ మాష్టోరుగారు మనకు ఎస్తైనా నేర్చించగలరు. అచిరకాలంలోనే ఒంగోలు సంస్కరం, రమణ మహర్షి ఆత్మమంలా, అరవిందాత్మమంలా ప్రభ్యాత అంతర్జాతీయ ధ్యాన కేంద్రం కాగలదని నా విశ్వాసము”, అంటారు నటరాజు బాబాగారు.

సాయిబాబా మిషన్లో (బంగోలు) ప్రెస్సెలో 10 సం॥రాలుగా కంపోజిట్గా పనిచేస్తున్న శ్రీమతి బి.కోటేశ్వరమ్మకు ఒకసారి వొంట్లో బాగలేక,

నాలుగైదు రోజులు ప్రెస్కు వెళ్లిలేకపోగా ఆచార్యులవారు స్వప్నంలో కనిపించారు. తెల్లని లుంగీ, బనియన్ అదే రూపము. నేను వారిని చూచి “అరుగో మాష్టారు గారు” అనుకున్నాను. ఆచార్యులవారు స్వప్నంలో “పనికి పోకపోతే ఎలా! పత్రిక రావాలిగదా! తప్పక వెళ్ల” అన్నారు. శ్రీ మాష్టారుగారు చెప్పింది అక్షరాలా నిజమేనని, వారు నిత్య సత్యులని అంటారు.

శ్రీ చంద్రశేఖర్ (జమ్ములమడుగు కడప జిల్లా) శ్రీ మాష్టారు గారు ఇచ్చిన ఆశీస్సుల్ని గూర్చి ఇలా వివరించారు. ఒకప్పుడు నేను శిరిడీ దగ్గర NMA ట్రుయినింగ్ నిమిత్తము పదిరోజులున్నా సాయి సమాధి మందిరాన్ని దర్శించలేక పోయాను. తర్వాత మైలవరం డ్యాం ‘శ్రీ సాయి సన్మిధి’ గ్రంథావిష్ణురణోత్సవంలో శ్రీమాష్టారుగారి దివ్య దర్శనంతో శ్రీ సాయినాథుని ఆరాధ్యాదేవంగా కొలుస్తున్నాను.

విజయవాడ వాస్తవ్యులు, శ్రీసాయిభక్తులు, పెక్కుసాయి మందిరాలు శంఖుస్థాప చేసిన మహానుభావులు, వయోవృద్ధులగు శ్రీ కొప్పవరపు రామారావు పంతులుగారు పొందిన శ్రీసాయి మాష్టర్ లీలా విశేషము ఇట్లున్నది. “శ్రీ భరద్వాజ గారు భోతికంగా వుండగా ఎలాగూ ఒంగోలు వెళ్ళే భాగ్యం లేక పోయింది. కనీసం ఆయన ఆరాధనకైనా వెళ్లలేక పోతినే అని చింతిస్తూ పరధ్యానంగా నిల్చిన్నాను. అంతలో నా యొదుట ఒక ముసలాయిన, 7, 8 సం॥రాలు బాలుడు కన్నించారు. వృద్ధుని చేయి పట్టుకుని ఆ కుర్రాడు తదేకంగా నా వైపే చూస్తూ, “వెళ్ల లేదని ఎందుకు బాధపడ్డావ్? నన్ను గుర్తించలేదా” అని గదమాయించారు. “నీ వెవరు’ నీ పేరేమిటి?” అని నేను ప్రశ్నించాను. “భరద్వాజ” అని గుప్తంగా చెప్పాడు. అంతలో ఎవరో పిలుస్తున్నట్లు అన్నించి వెనక్కి తిరిగాను. మరల చూసేసరికి ఆ వృద్ధుడు బాలుడు కన్నించలేదు. చుట్టూ వెతికాను కాని లాభం లేకపోయింది. ఆ బాలుని సమాధానం గుర్తుకు వచ్చి. ఆ వచ్చిన వారేవరోకాదు, నా మనోవాంఛ గ్రహించి నన్నునుగ్రహించ వచ్చిన శ్రీసాయి శ్రీ భరద్వాజులే అని నాకు స్ఫురించింది.

పై లీలలను బట్టి చూడగా “సమాధి పర్యంతము నేనుప్రమత్తుడినే అన్న శ్రీసాయి వాక్కు మన శ్రీ మాష్టార్గారికి కూడా వర్తించిందన్నమాట. శ్రీ మాష్టరు మహాత్ములు. నిత్యసత్యులు.

పూజ్య శ్రీ మాష్టార్ గారు నిత్యసత్యులంటూ, శ్రీ కె.వి. రంగారావు

వారికి కల్గిన అనుభవాన్నిలా రంగారావు చెప్పారు : ఏడాది క్రిందట “సాయిబాబా మిషన్” ఆఫీస్‌లో స్టోక్ వెరిఫికేషన్ చేస్తుండగా 75 శ్రీ సాయిసన్నిధి గ్రంథాలున్న బండిల్ ఎంత వెదికినా కన్నించలేదు. ఎందుకిలా జరిగింది అని బాధపడ్డాను. ఆ రాత్రి స్వప్న దర్శనంలో శ్రీ మాష్టోరుగారు నన్ను తట్టి, లేపి ప్రెస్ వద్దకు తీసుకొచ్చారు. “తాళాలు వేసి వున్నాయి సార్!” అనగా “ఫరవాలేదు నా వెంటరా” అని లోపలికి తీసికెళ్లి ఒక షెల్ఫ్‌లో వున్న ఒక బండిల్ పేపర్‌ను వేలితో చింపి చూపెట్టారు. తెల్లవారాక ఆ స్వప్నం గుర్తురాలేదు. మందిరానికి వెళ్లా మాష్టోర్‌గారి సమాధికి ప్రదక్షిణ చేస్తుండగా, రాత్రి స్వప్నం గుర్తుకు రాగా, వెంటనే ఇంటికి వచ్చి తాళాలు తీసుకుని ప్రెస్ వద్దకు వచ్చి చూస్తే ఒక బండిల్‌లో పేపర్ చినిగి యున్నది. అందులో ‘శ్రీ సాయిసన్నిధి’ గ్రంథాలు 75 ఉన్నాయి. పేపర్‌పై ‘శ్రీ సాయి లీలామృతం’ అని ప్రాసి వుండటంతో ముందురోజు ఎంత వెదికినా అవి ‘సాయి సన్నిధి’ గ్రంథాలు అని తెలుసుకోలేకపోయాము. శ్రీమాష్టోర్ గారి స్వప్న సూచనతో నా సమస్యకు పరిష్కారం లభించిందంటే వారు నిత్యసత్క్యలే కదా! అంతేకాదు ఏ మాత్రము సీట్లు రావటానికి వీలులేని పరిస్థితుల్లో మా పిల్లలకు కళాశాలలో సీట్లు లభించటం కేవలం శ్రీ మాష్టోర్‌గారి కృపే. వారు నిత్యసత్క్యలన్నది మా కుటుంబ సభ్యులందరి అనుభవం. అంతేగాక ఆచార్యులవారి శుభాశీస్సులతో నేను చేసిన పలు సత్పంగాల్లో పాల్గొన్న భక్తుల అనుభవాలు వింటుంటే శ్రీమాష్టోర్‌గారు నిత్యసత్క్యలన్నది నిస్సంశయము” అంటూ “శ్రీ శిరిడిసాయినాథుని యోగస్వరూపులే” శ్రీ భరద్వాజ మాష్టోరు గారు” అంటారు.

శ్రీ పి.సాంబ శివరావు (రిటైర్డ్ మిలటరీ, నర్సరావుపేట) వ్యాపారంలో పెక్కు కష్టాలు రాగా ఎవరికీ చెప్పుకుండా అప్రయత్నంగా ఒంగోలు చేరారు. శ్రీ మాష్టోరుగారి సమాధిని దర్శించుకుని కష్టాలు చెప్పుకుని, ప్రదక్షిణలు చేసి, శ్రీ గురుచరిత్ర పారాయణ చేసారు. ఆ రాత్రికి సమాధి వద్ద నిద్రచేసి, మరుసటి ఉదయం శ్రీ మాష్టోర్ గారి సమాధికి ప్రదక్షిణలు చేసుకొని, మాష్టోర్ గారి ఇంటికి వెళ్ళి అమ్మగారిని దర్శించారు. తన పరిస్థితిని అమ్మగారికి నివేదించగా, “గురుపాదుకా పబ్లికేషన్స్ బుక్స్ సేల్స్ చేయుటకు శిరిడీ వెళ్లావా?” అంటూ, ఇంటివద్ద వారిని అడిగి రమ్మన్నారు అమ్మగారు. తర్వాత శిరిడీ వెళ్లాక బుక్స్ అమ్ముటకు షాప్ దౌర్కలేదు. శ్రీ మాష్టోరుగారు స్వప్న దర్శన మిచ్చి షాప్ దౌరుకుతుందని చెప్పారు. మరుసటి రోజు ఒక వ్యక్తి వచ్చి ప్రస్తుతమున్న షాప్

ఓనర్తో షాపుకై గది ఇప్పించారు. ఈ విధంగా భుక్తినిస్తూ, శిరిడీలో వుంటున్న నాకు శ్రీమాఘ్ర్యర్ స్వపు దర్శనాలిస్తూ, ధైర్యాన్నిస్తూ, శ్రీ సాయి సన్నిధిలో వుంచుతూ మహాత్మల దర్శనాన్ని కలుగజేస్తున్నారు. నాకు ఇహ పర శ్రేయస్సును కల్గిస్తున్న శ్రీ మాఘ్యార్గారు సజీవులే” అంటారు.

కె. ఆశ్వద్ధమయ్య (లెక్కర్, అనంతపూర్) కు 25-10-95 న శ్రీమాఘ్యార్ గారు స్వప్నదర్శనమిచ్చి ఒంగోలు సాయిమందిరాన్ని చూడకపోయినా చూచే భాగ్యము కలిగించారు. అప్పుడు మా అబ్బాయి సుధీర్ భవిష్యత్తంతా నాకు తెల్పారు. ఫోటోలో మాత్రమే శ్రీ మాఘ్యార్థి చూచిన నాకు స్వప్నంలో వారు భౌతిక దర్శన భాగ్యం కల్గించారు. మా కుటుంబాన్ని కాపాడుతుంటానని చెప్పారు. శ్రీ సాయిని, శ్రీ మాఘ్యార్థి పూజించే మా కూతురు విద్యానగర్కు బస్సులో వెళ్తుండగా రాత్రి స్వప్నంలో చుట్టూ అవధూతల ఫోటోలతో దర్శనమిచ్చారు. శ్రీ మాఘ్యార్ గారు నిత్య సత్యలంటారు.

4-4-96 గురువారము స్వప్నదర్శనములో, నాతో(రచయిత), ఒకవ్యక్తి వచ్చి, విశ్వరూప సందర్శనమంటే ఏమిటి సార్?” అని అడిగారు. అతనికి నేను శ్రీ కృష్ణులవారు అర్థసునికి దర్శనమిచ్చిన విషయాన్ని చెపితే సరిపోతుంది కదా! అని ఆలోచిస్తున్నాను. ఇంతలో శ్రీ మాఘ్యారుగారు మేమున్న గదిలోకి నేరుగా ప్రవేశించి, చెప్పవోయి థామస్ “విశ్వరూప సందర్శనమంటే అంతా సాయి స్వరూపంగా చూడటమేగదా” అని చెప్పి వెళ్లిపోయారు.

25-11-96 సోమవారం రాత్రి, తెల్లవారు రఖామును (రచయితకు) గ్రంథనామము సూచిస్తూ స్వప్న దర్శనము. ఒక వ్యక్తి వచ్చి “సార్! మీరు వ్రాసే గ్రంథానికి సాయిబాబా అనే పేరు పెడ్దరా?” అంటూ “మాఘ్యారే బాబా” బాబానే మాఘ్యర్ కదా! అన్నారు. “అందులో అనుమానంలేదు కానీ “సాయిబాబా” అని పేరుపెడితే అందరూ “సాయిచరిత్ర” అని కన్మాయ్జ్ పదే అవకాశం వుందికదా” అన్నాను. అయితే ఏ పేరు పెట్టాలనుకుంటున్నారు?” అని అడిగారు. “మహాత్మల ముద్దుబిడ్డ” అని పెడ్డే బాగుంటుంది కదా! అన్నాను. అంతలో మాఘ్యర్గారు వచ్చి, నాప్రకృనే నిల్చాని, “అలా అయినా సరే, లేదా ,చివర్లో ‘డు’ చేర్చుకున్నా బాగుంటుందోయ్!” అని చెప్పి వెళ్లిపోయారు. స్వప్నం ముగిసింది. మరుసటి రోజు ఈ స్వప్నం విషయం చెప్పకుండా హిందూపూర్ లో చక్కని సంస్కృత పండితులగు శ్రీ బి.నాగరాజు శర్మగారి వద్దకు వెళ్లి “సార్! ఒకరి జీవిత చరిత్ర

గ్రంథానికి “మహాత్మల ముద్దుబిడ్డ” లేదా “మహాత్మల ముద్దుబిడ్డడు” అనే పేర్లలో ఏపేరు బాగుంటుంది అని అడిగాను. వారు రెండూ కరెక్టే కానీ “ముద్దుబిడ్డ” అంటే ఆడ వారు కావచ్చు, లేదా మగవారూ కావచ్చు. “ముద్దుబిడ్డడు” అంటే మగవారిని అయితే బాగుంటుంది. ఖచ్చితంగా వుంటుంది” అన్నారు.

ఈ గ్రంథ రచనలో అడుగడుగునా, తమ సూచనలిస్తూ చివరకు గ్రంథనామము కూడా ఇంత ఖచ్చితంగా సూచించిన శ్రీ మాష్టారు గారు నిత్యసత్యులు. శ్రీమాష్టారు గారు సంకల్పించిన వ్యక్తి సంస్కరణ, తద్వారా సంఘసంస్కరణ, తద్వారా దేశ శ్రేయస్సు, విశ్వశేయస్సు చేకూరుటకై వారందించిన సద్గుంధాల ద్వారా నేడు పెక్కుమంది ఆనందంతో ప్రశాంత జీవితాన్ని గడుపుచున్నారు. శ్రీ గురు పాదుకా పట్టికేషన్ ద్వారా (బంగోలు) వారి గ్రంథాల్ని నిరంతరం సమాజంలోనికి ప్రవహింపజేస్తున్నారు. సాయిబాబా మిషన్, (లాయర్ పేట, ఒంగోలు) కార్యక్రమాల్ని ‘సాయిబాబా ప్రతిక’ నిర్వహణ నిర్వఫ్ఫుంగా కొనసాగిస్తున్నారు.

ఆచార్యులవారు ఒంగోలులో పాదము పెట్టినపుడే సత్పుంగాలకు శ్రీకారం చుట్టుబడింది. “శిరిడీ సాయి కల్పరల్ మిషన్” అవిర్మావం జరిగింది. 1982 లో శ్రావణ పూర్తిమానాడు “సత్పుంగ మందిరం” “ద్వారకామాయి ప్రారంభాత్మవము”. ఆచార్యుల వారికి కల్గిన స్వప్న దర్శనంచే “శిరిడి సాయి మందిర మహారాజ్” అన్న పేరుతో అదేరోజు ‘శ్రీ సాయి మందిరం’ శంకుస్థాపన గావించుట వారి సంకల్పబలమే. ఒకప్పుడీ ప్రదేశం పెద్దగుంట, తుమ్మి చెట్లతో పొదలతో వున్న బంజరు. ఇప్పుడో! ఒక దివ్యధామం. ఆచార్య శ్రీ భరద్వాజులను గురు భావంతో ‘మందిర మహారాజ్’ ప్రక్కనే సమాధి చేయటం చూస్తుంటే శ్రీ సాయిశుని లీలా విలాసము తేట తెల్లంగా మనకు కన్నిస్తున్నది. 12-12-90 సంత్ సిద్ధేశ్వర్ శ్రీ గులాబ్బాబా వారి దివ్య కరకరమాలతో శ్రీ శిరిడి సాయినాథుని చంద్రశిలా నిర్మిత విగ్రహప్రతిష్ఠాపన, కుంభాభిషేకం కన్నుల పండుగగా చేసారు. నాటి నుండి నేటివరకు సాయి మందిర కార్యక్రమాలు, శ్రీ శిరిడిసాయి కల్పరల్ కమిషన్’ (లాయర్ పేట, ఒంగోలు) వారు మూడు పువ్వులు, ఆరు కాయలుగా నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ రోజు టూరిస్ట్ బస్సులవారు వారి దర్శనీయ స్థలాల్లో ఒంగోలును కూడా చేర్చుకున్నారు. ప్రపంచం నలుదిక్కులనుండి వస్తున్న వేలాది భక్తజనులు ఈ శాంతిధామంలో అడుగిడి నిత్యసత్యులుగ నిలచిన శ్రీ సాయిని,

శ్రీ మాష్టోరును దర్శించుకుని ప్రదక్షిణలు చేసుకుని పరవశిస్తున్నారు. గురువారం వేలాది మంది భక్తులచే మందిర ప్రాంగణం, ఆరుబయట రోడ్లు క్షీరసి వుంటున్నవి. ఈ రోజు శిరిడీ దర్శించే తెలుగువారిలో పెక్కుమంది శ్రీ భరద్వాజ మాష్టోర్ గారిచే స్వార్థి నొందిన వారే అంటే అతిశయోక్తి కాదు. విద్యానగర్, కలిచేడు, కావలి, హైద్రాబాద్ మున్సిపు శ్రీ సాయి మందిరాల్లో మరియు రాఘవంతటా అనేకచోట్లు, సత్సంగాలు చేసుకుంటున్నారు. విశ్వమంతా తమ కుటుంబంగా భావించిన, శ్రీ భరద్వాజ మాష్టోర్ గారు నేటికీ తమ భక్తుల యోగక్షేమాలను కనిపెట్టి రక్షిస్తున్నారు. భక్తబృందం శ్రీ సాయిమాష్టోర్కు గురుదక్షిణగా గృహాన్ని నిర్మించి ఇవ్వగా 18-1-1991 గృహ ప్రవేశం చేసారు.

శ్రీ భరద్వాజగారు మొట్టమొదటి సారిగా 1963 ఫిబ్రవరి 9వ తేది శిరిడీ దర్శించినపుడు శ్రీసాయి సమాధి మందిరంలో పొందిన విశ్వచేతన్యాసుభూతి సంఘటన మరువరానిది. అద్దని జ్ఞాపకార్థం తమ హృదయాల్లో చోటు చేసుకున్న నిత్య సత్యులగు శ్రీ మాష్టోర్ గారికి భక్తజనులు, మొట్టమొదటిసారిగా 9-2-1997 అదివారం ఒంగోలు పురవీధుల్లో గజారోహణ మహాత్మవం కన్నుల పండుగగా చేసారు. శ్రీ మాష్టోర్ గారి స్వగృహంలో ఉదయం శ్రీ మాష్టోరుగారికి, అమృగారికి సామూహిక పూజలు, పుష్టాభిషేకం చేసారు. సాయంత్రం $4\frac{1}{2}$ గం||లకు అమృగారి శుభాశీస్సులతో శ్రీసాయి, శ్రీ మాష్టోర్లను” చిత్ర పటాలను గజారూధులను చేయగా చి॥ వేదవతి, ద్వారకలు గజరాజును పూజించి నగరోత్సవానికి శ్రీకారం చుట్టారు. భక్తజనులు ‘సాయినాథ్ మహారాజ్కి జై’ ‘భరద్వాజ మహారాజ్ కి జై’ అన్న నినాదాలతో, బ్యాండుమేళాలతో బాణసంచాలతో పూజ్యశ్రీ మాష్టోర్గారి స్వగృహం నుండి (ముంగమూరు రోడ్లు, ఒంగోలు) గజారోహణ ఉత్సవం సాగింది. మొదట శ్రీ సాయి మందిరానికి చేరి అక్కడనుండి ఒంగోలు పురవీధుల్లో ఆరుగంటలపాటు ప్రశాంతంగా సాగి చివరిగా లాయర్ పేటలోని శ్రీ సాయిమందిరం మీదుగా రాత్రి 11 గం||ల ప్రాంతంలో శ్రీ మాష్టోర్ గారి గృహానికి చేరుకోవడంతో “శ్రీసాయిమాష్టోర్ల గజారోహణ మహాత్మవం” దిగ్విజయంగా ముగిసింది. శ్రీ సాయి మాష్టోర్ అనే అఖండజ్యోతి నిరంతరమూ వెలుగుతూ అందరికీ దారి చూపిస్తున్నది. ఇది నిత్యసత్యము.

అధ్యాయము - 16

పొరాయణ - ఫలితం

ఆందోళనలతో, చింతలతో అలమటిస్తూ క్రుంగి పోతున్న నేటి మానవాళికి ఎంతో హాయిని, ఆనందాన్ని, కల్గించే చక్కని, సులువైన చరిత్ర పారాయణ విధానాన్ని శ్రీ భరద్వాజ గారు మనకందించారు. శ్రీసాయిలామృత పారాయణ, శ్రీ గురు చరిత్ర పారాయణ, అవధూతల, మహాత్మల చరిత్ర పారాయణ” ఎలా చేసుకోవాలన్నది ఐదవ అధ్యాయంలో చదివాము. పారాయణ వలితంగా పెక్కుమంది చక్కని అనుభూతుల్ని పొంది ప్రశాంతతను అనుభవిస్తున్నారు. మహారాష్ట్ర దేశంలో “శ్రీ గురుచరిత్ర” గ్రంథాన్ని పారాయణ చేయుటద్వారా దత్తసాక్షాత్కారం పొంది పూర్ణ పురుషులుగా రూపొందిన శ్రీ వాసుదేవానందసరస్వతి, శ్రీ రంగావధూత మహారాజ్, శ్రీ నానూ మహారాజ్ వంటి మహానుభావులున్నారు. వీరంతా యావజ్ఞీవితమూ పారాయణ చేస్తూనే ఉన్నారు.

మహాత్మల జీవిత చరిత్ర పారాయణమే మనం వారిని గుర్తించే సులువైన సాధన. శ్రద్ధగా పారాయణ చేసుకునేవారికి ఏదో ఒక విధంగా మహాత్మల దర్శనం లభించగలదు. మహాత్మలే మనమున్న ప్రదేశానికి రావడం జరుగుతుంది అంటారు శ్రీ మాష్టోర్ గారు. అట్టి నిత్య పారాయణ వల్ల ఇటు బహిక, అటు ఆధ్యాత్మిక శ్రేయస్సు సర్వలూ సదా ఎలా పొందుచున్నారనేది, వారి అనుభవాల్లో ఇలా ఉన్నావి.

శ్రీమతి రాణిసంయుక్తగారు (మాష్టోర్ గారి వదిన గారు) తమ కూతురు లక్ష్మీ గాయత్రి పెళ్ళి విషయంలో ఆలస్యం కాగా ఆందోళన పడ్డారు. ఒకసారి భరద్వాజ గారితో విషయాన్ని చెప్పి బాధపడ్డారు. అపుడు భరద్వాజగారు శ్రీ గురుచరిత్ర, శ్రీ సాయిలామృతం, “మాటలనవసరం. పాప సమస్య గురించి ఎవరితో చర్చించవద్దు. మాటల్లాడవద్దు. ఈ చరిత్రలు చదివి జరిగే నాటకం మౌనంగా చూడు” అన్నారు. పారాయణ చేసాక అమ్మాయికి, శ్రీ గురు చరిత్ర, శ్రీ సాయిలామృతం గ్రంథాల్నే బహుమానంగా ఇచ్చారు శ్రీ భరద్వాజ గారు. “అయిన శ్రీ గురుచరిత్ర, శ్రీ సాయిలామృతం ఎంతమంది ఇండ్లులో దీపం పెట్టిందో ఎంతమంది జీవితాల్ని ఉధరించిందో నేను చెప్పలేను వారు ప్రాసిన మహాత్మల చరిత్రలన్నీ చదివాక ఎంతో ధ్యాన స్థితిని యిచ్చాయి. “శ్రీ గురుచరిత్ర,

శ్రీ సాయిలీలామృతం పారాయణ చేయి, జరిగేది వొనంగా చూస్తుండు నీవేమి అలోచించకు” అన్న వారి వాక్కుల్ని ఉపదేశంగా భావించాను. “తీసుకున్నాను” అంటారు శ్రీ మాఘ్యారు గారి వదినగారు.

లాయర్ వెంకట కృష్ణగారు (మార్కుస్టు, సికింద్రాబాదు) భరద్వాజ గారి మిత్రులు ఇలా అంటారు. “నా శ్రీమతి నా పార్టీ కార్యక్రమాల్లో ఎంతో చురుగ్గా పాల్గొనేది. భరద్వాజ ప్రాసిన శ్రీ సాయి లీలామృతము, శ్రీ గురుచరిత్ర చదివాక పూర్తిగా బాబా పూజకే అంకితమైంది. భరద్వాజను దైవంగా భావించేది. ఇంతకన్న మార్పు ఏమికావాలి మనిషిలో? విజయవాడలో నాకు తెలిసిన ఒక కుటుంబం భయంకరమైన పేదరికంతో వుంటూ వారి అమ్మాయికి పెల్లి చేయలేని స్థితిలో వున్నారు. భరద్వాజ సలహ పై పారాయణ చేసారు అంతే. మాయా, భ్రమా, అనేటట్లు, స్నేహ్యలో వున్న అబ్బాయి వచ్చి వారంతట వారే ఏమీ కోరక పెళ్ళి చేసికొని వెళ్ళారు. అలా ఎన్నో కుటుంబాలు వ్యధల్ని తొలగించుకుని బాగు పడ్డాయి. ఇంతకన్నా సమాజానికి ఏమి కావాలి ?” అంటారు

శ్రీమతి ఎం. సుబ్బలక్ష్మి గారు (బంగోలు) “మేమెప్పుడూ శ్రీ సాయి లీలామృతము, శ్రీ గురు చరిత్ర పారాయణ చేస్తుంటాము. మా ఇంటిని శ్రీ మాఘ్యార్ గారి స్వగృహముగా మార్చడమే గాక, శ్రీరామిరెడ్డి తాత, మాయి అమృగార్ వంటి మహాత్ముల రాకతో పావన మయ్యలా చేసారు. బాబాగారి, మాఘ్యారి కృప ఎంతటిదో ఏం చెప్పగలము!” అంటారు.

శ్రీ సాయి లీలామృతము పారాయణ ఫలితంగానే ఆవధూత శ్రీ వెంకయ్య స్వామి మా ఇంటికి వచ్చి ఆశీస్పులిచ్చారని పి.సుబ్బరామయ్యగారంటారు.

“శ్రీ మాఘ్యార్ గారు నేర్చించిన పారాయణలచే మా ఇల్లు ఆవధూత రామిరెడ్డి తాత, శ్రీ నాగ మునీంద్రస్వామి, శ్రీ గులాబ్ బాబా వంటి మహాత్ముల రాకచే పావనమైంది. మహాత్ముల ప్రతి రూపమైన శ్రీ మాఘ్యార్గారు అనేకసార్లు వచ్చి పావనం చేసారు” అంటారు శ్రీమతి జయమ్మ గారు (నెల్లారు).

“శ్రీ భరద్వాజగారు 1975 లో శ్రీ సాయిలీలామృతాన్ని మా “బహీరబాబా” గారికి పంపగా వారా గ్రంథాన్ని అటూ, ఇటూ, కాసేపు త్రిప్పి చూచి మా చేతి కిచ్చారు. మేము ఆ పుస్తకం చదవగానే మాకు సాయితాతయ్య ప్రత్యేక దర్శనం ఇచ్చారు. అంతకు మునుపు స్వప్న దర్శనం మాత్రమే ఇచ్చేవారు. మాఘ్యరు ప్రాసిన గ్రంథాలు దక్కిణ భారతదేశంలో ఎంతో ఆధ్యాత్మిక చైతన్యాన్ని

కల్పిస్తున్నాయి. నిజంగా వారు సాయి బిడ్డలే” అంటారు కుమారి నాగరాజకుమారి గారు (రాంసాయి నగర్, కడప).

శ్రీ కె. ఆనంద వెంకటేశ్వర్రు (కర్నాల్) తమ అనుభవాన్ని చెబుతూ “శ్రీ మాష్టోర్గారు తిరుపతి వచ్చినప్పుడు వారి పాదాలకు నమస్కరించి, నా మానసిక బాధను తెల్పుకున్నాను. వారు సాయి గురించి చెప్పి, “శ్రీ సాయిచరిత్ర పారాయణ చేస్తూ సాయి పై దృష్టి మానసికంగా కేంద్రీకరించు” అని కొన్ని నిబంధనలు తెల్పారు. వారు చెప్పినట్టే శ్రీ సాయిలీలామృతం పారాయణ చేసాను. సాయి స్వరణ చేస్తూనే నిద్ర పోవటానికి, నిద్ర లేవటానికి ప్రయత్నిస్తుంటే కొన్ని రోజులకు మనస్సు నిశ్చలమై నేను చేయకున్న మనసుకి సాయి స్వరణ తిన్నగా జరుగుతూ శరీరం తేలిక అయినట్లు చాలా ఆనందంగా వుండేది. ప్రకృతి అంతటా సాయి వున్నట్లు అనుభవం కాసాగింది. మాష్టరు గారికి తెలిపాను. ఆ మార్పును డిస్టర్బ్ చేసుకోకుండా అన్నింటికి శ్రీ సాయినే నమ్ముకుని జీవించమని తెల్పారు” అంటారు.

శ్రీ జి. రాజారెడ్డి (ప్రొద్దుటూరు) తన అనుభవాన్ని గూర్చి తెలియజేస్తూ “నేను తిరుపతిలో రెండవ సంవత్సరము ఎమ్.ఎ.చదువుచున్నప్పుడు శ్రీ భరద్వాజగారు నన్ను, నా మిత్రుడు శ్రీ బి.కృష్ణారెడ్డిని, ఇద్దరిని మహార్షి మహేష్ యోగి వారి ఇన్స్టిట్యూట్లో ధ్యాన శిక్షణ చేయమని ప్రోత్సహించారు. శ్రీ సాయిలీలామృతం, శ్రీ గురుచరిత్ర గ్రంథాల్చి పారాయణ చేయమన్నారు. అలాగే చేసాను. తర్వాత త్రివేణి సంగమం, కాశీలాంటి పుణ్యక్షేత్రాల్చి దర్శించుకొని 144 సంవత్సరాల కొకసారి అలహబాద్లో జరిగే మహా కుంభమేళాలో పాల్గొని, అచట ఆనందమాయి మాత లాంటి అనేక మంది యోగినుల, అవధూతల, దర్శనం చేసుకున్నాను. శ్రీ మాష్టోర్ గారి దర్శనం కలిగి చాలా రోజులైందని ఒకరోజు బాధపడ్డుండగా తెల్లవారు జామున స్వప్న దర్శనమిచ్చారు. స్వప్నంలో నేను విద్యానగర్ వెళ్గా శ్రీ మాష్టోర్గారు గదిలో కూర్చోని వున్నారు. వారి పాదాలు తాకగానే కరెంట్ షాక్లా నాలోకి ఒక శక్తి ప్రవహించి మనస్సు ధ్యానంలోకి వెళ్లింది. నా శరీరము, మనస్సు చుట్టూ ప్రక్క పరిస్థితులను మరచిపోయిన చైతన్యానుభవం నాకు కల్పింది. కొద్ది సేపటికి వారి పాదాలు మాత్రము అక్కడ వున్నవి. వారు ప్రక్కన కూర్చోని వున్నారు. స్వప్నం అంతరించింది. మరుసటిదినం పగలంతా మనశ్శాంతిని అనుభవించారు. ఇది కేవలం వారు సూచించిన చరిత్ర పారాయణ ప్రభావం, వారి అనుగ్రహ ఆశీస్సులు కాక మరొకటేమన్నది?” అంటారు.

శ్రీ గుత్తి శ్రీనివాసరావు (రైల్వే డిస్ట్రిక్ట్‌మెంట్, గుత్తి) శ్రీ సాయిలిలామృతం పారాయణ చేస్తుండగా “భరద్వాజగారిని మహాత్మలు అంటారు. కానీ మహాత్మల దర్శనం దుర్లభం కదా! కనీసం వారితో మాటల్లాడటం, వారితో తిరగటం అసాధ్యంకాదా!” అనే సందేహం కల్గినది. శ్రీ సాయి లీలామృతం పారాయణ ప్రారంభించి అది పూర్తయ్య లోపల శ్రీ భరద్వాజగారు మహాత్మలు అవునో కాదో తెలపాలి అని బాబాను ప్రార్థించాను. పారాయణ పూర్తి అయిన రోజు రాత్రి స్వప్న దర్శనంలో శ్రీ సాయినాథులు తెల్లటి కష్టీ ధరించి, శ్రీ మాష్టార్ గారి ఫోటోను ఎడమ చేతితో పట్టుకొని, కుడిచేత్తో శ్రీ మాష్టార్ గారి ఫోటో చూపిస్తూ “ఇక మీదట నీవు ఈయననే పూజించుకోవాలి” అని మూడు సార్లు చెప్పి అదృశ్యం అయ్యారు. తెల్లవారి లేవగానే స్వప్నమంతా కళ్ళకు కట్టినట్లు గుర్తుకు వచ్చి దినమంతా ఆనందంతో గడిచింది. ఆనాటి నుండి శ్రీ మాష్టార్ గారిని మహాత్మలుగా, గురువుగా భావించాను” అంటారు.

శ్రీ యం. రామచంద్రరావు (డి.టి. ఆఫీస్, తిరుపతి) చెబుతూ నా ప్రమోషన్ ఎన్నాళ్ల నుండో పెండింగ్ పడ్డది. నా ప్రయత్నాలన్నీ చేసాను. లాభం లేదు. శ్రీ మాష్టార్ గారికి చెప్పుకోగా “మన ఆయుధం వుంది గదా! పారాయణ చేయమ”న్నారు. శ్రీ గురుచరిత్ర శ్రద్ధగా పారాయణ చేయగా ఆఫీసర్ ప్రమోషన్ వెంటనే వచ్చింది” అంటారు.

శ్రీ మాష్టార్ గారిని భౌతికంగా దర్శించని శ్రీ త్రికూటం సటరాజ్ బాబాగారి అనుభవం ఇలా వుంది (ఇంజనీర్, అండమాన్‌దీపులు) వీరికి చిన్నప్పటి నుండి సాయి మందిరానికి వెళ్తూ భజనలు చేస్తూన్నా శ్రీ సాయిపై విశ్వాసం వుండేది కాదు. కర్మాల్లో వున్నప్పుడు శ్రీ భరద్వాజగారి సాయి శ్రీ లీలామృతము, శ్రీ గురుచరిత్ర పారాయణ చేసాక శ్రీ సాయి పట్ల భక్తి కలిగింది. “ఎందరో గొప్ప అవతారమూర్తుల గ్రంథాలుండగా, భరద్వాజ లాంటి సామాన్య మానవుడు ప్రాసిన, ఒక ముస్లిం ఘకీరు గురించిన జీవిత చరిత్ర చదివితే ఘలితం వుంటుందా!” అనే అనుమానంతో పారాయణ మొదలు పెట్టారు. పారాయణ మొదలు పెట్టిన నాలుగురోజులకు కలలో బాబా, ఒక శివుని దేవాలయం, శివలింగం, బ్రహ్మండమైన వెలుగు, శివలింగంలో నుంచి ఈశ్వరుడు దర్శనమిచ్చారు. ఇంతలో ఈశ్వరునిలో నుంచి నరసింహస్వామి దర్శనమిచ్చి “సీకు తెలుగులో మాష్టార్ గారి రచనలు ఘలితమిస్తాయా... అనే అనుమానం వద్దు. చక్కటి ఘలితముంటుంది. వారి అన్ని రచనలు చదువు” అంటూ ఏవో కొన్ని పుస్తకాలు చేతిలో వుంచారు

నరసింహస్వామి. కల అంతరించింది”. దానితో నాకున్న అనుమానాలు తీరిపోయాయి. ఏది ఏమైనా శ్రీ మాష్టోర్ గారి రచనలు పారాయణ చేయటం వల్ల మన కష్టాలు తొలగటమేగాక, ఆధ్యాత్మికంగా మనల్ని ఉన్నతస్థాయికి చేర్చగలవని, ఆ సాయి ఆశీస్సులు తప్పక మన కండగలవనీ ఘంటాపథంగా చెప్పగలము”, అంటారు.

ఎల్.డి.సి.లో ఏజెంట్‌గా పని చేస్తున్న శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ (కడప) తనతోటి వారిలో పదకొండుమంది ఆఫీసర్స్ కాగా తను కాలేదని నిరుత్సాహంతో వున్నారు. ఆ సమయంలో శ్రీ భరద్వాజ్ గారి శ్రీ సాయిలీలామృతం గ్రంథాన్ని పారాయణ చేసారు. ఆ తర్వాత జి.డి.పి. యందు డెవలప్‌మెంట్ ఆఫీసర్ పోస్టు కొరకు ప్రప్రథమంగా భారతదేశం మొత్తం మీద పరీక్ష నిర్వహించారు. మొత్తం నాలుగువేలమంది పరీక్షలు ప్రాయగా, 300 మంది ఉత్తీర్ణాలు కాగా, వారిలో సెలెక్ట్ అయిన ఏడుమందిలో వీరు ఒకరు. “నేను సెలెక్ట్ కావడం స్వప్నంలో కూడా ఉపాయించనిది” అంటారు.

శ్రీమతి జి.సీతామహాలక్ష్మీ గారు (మాచెర్ల) తమ పెద్ద కుమారుని పోగాట్టుకున్న బాధలో జీవితం మీద విరక్తి చెందారు. ఈ బాధను తట్టుకోలేక శ్రీ భరద్వాజ్ గారికి ఉత్తరం ప్రాసారు. భరద్వాజ్‌గారు ఊరట కల్గిస్తూ ఉత్తరము ప్రాస్తూ శ్రీ సాయిలీలామృతం, శ్రీగురుచరిత్ర పారాయణ చెయ్యమని తెల్పగా అట్టి చేసారు సీతాలక్ష్మీ గారు. స్వప్నంలో బాబా, తన కుమారుడు ఇరువురూ కన్నించారు. బాబా “వీడు నీ కొడుకు మాత్రమే కాదు చూడు, అది అంతే”, అని వెళ్లిపోయారు. అప్పటి నుండి వారి మనస్సుకు ఒక విధమైన శాంతి అనుభవం కావడం ఈ చరిత్రల పారాయణఫలితమని వారు భావించారు.

శ్రీమతి రత్నకుమారిగారు ఇలా అంటారు. “నన్ను శ్రీ మాష్టోర్‌గారు శ్రీ గురుచరిత్ర పారాయణ చేయమన్నారు. నేను రెండు మాసాలు పారాయణ చేసాక శ్రీ మాష్టోర్‌గారిని దర్శించుకొని నమస్కారం చేసుకోగా, “అమ్మా! బాబాగురించి పదిమందికి చెప్పండండి, వచ్చే జన్మలో మహాత్మలు తారసిల్లి ఉద్ధరింపబడుతారు” అన్నారు. వచ్చే జన్మలో మళ్ళీ మీ దర్శనం కావాలంటే ఏం చేయాలి శ్రీ మాష్టోర్ అంటే “పారాయణ చెయ్యండమ్మా! అన్నారు గదా! శ్రీ గురు మాటే గదా! అంటారు భక్తి తన్నయత్వంతో శ్రీమతి రత్నకుమారిగారు.

శ్రీ డి. వెంకటరమణ (కండక్టర్, ఆర్.టి.సి. అనంతపూర్) ఇలా

వివరిస్తారు. “నాకు 9 సంవత్సరాల నుండి పిల్లలు లేరు. డాక్టర్కు చూపించాను. ఫలితం కన్నించలేదు. శిరిడీ వెళ్లాము. అక్కడ శ్రీ సాయిలీలామృతము గ్రంథాల్చి కొని ఇంటికి వచ్చాక దంపతులిద్దరము సప్తాహ పారాయణ చేసాము. శ్రీసాయి కలలోనే కన్నించి మీకు మగబిడ్డ కలుగుతాడని చెప్పారు. శ్రీ సాయి చెప్పినట్లు 26-01-95 గురువారం ఏకాదశి రోజున మగబిడ్డ కలగగా “సుందరసాయి” అని పేరు పెట్టాము. బిడ్డలు లేని మాకు శ్రీ సాయిలీలామృత పారాయణ ద్వారా బిడ్డలు పొందే భాగ్యం కల్గింది”.

శ్రీ బి. నాగరాజారావు (సీనియర్ ఇంజనీర్, సికింద్రాబాద్) తన అనుభూతిని గురించి చెబుతూ, “పాల్టెక్కిక్ కోర్పు పూర్తి చేసి బ్రతుకు తెరువు పోరాటంలో ఆరాటపడ్డన్న నాకు మా అన్నయ్య బి. శ్రీనివాసరావు (జూనియర్ లెక్చరర్, హాందూపురం) అందించిన శ్రీ సాయిలీలామృతం (గ్రంథ పరిష ప్రారంభించాక మనస్సు కాస్త కుదుటపడటం, ఆ తర్వాత నగరిలో “Imperial Granites” కంపెనీలో ఉద్యోగం దొరకడం జరిగింది. కానీ తృప్తి లేదు. కాస్త చక్కని ప్రశాంత జీవితం ప్రసాదించమని బాబాను, మాఘ్యర్గారిని ప్రార్థించాను. చిత్రంగా సికింద్రాబాద్ లో నాకు నచ్చిన ఉద్యోగం లభించింది. శ్రీసాయిలీలామృతం గ్రంథ పారాయణతో కొండంత తృప్తి, ఆత్మవిశ్వాసం పెరిగాయి. ఒక గమ్యం లక్ష్యం లేకుండా తెగిన గాలిపటంలా దిక్కు తోచక సంచరిస్తన్న నాలాంటి ఎందరో యువకుల చీకటి జీవితాలకు కాంతిరేఖలు భరద్వాజగారు అందించిన “శ్రీ సాయిసన్నిది” “శ్రీ సాయి ప్రబోధామృతం” “విది నిజం?” “విజ్ఞాన వీచికలు” మున్నగునవి. ఇటు చక్కటి బ్రతుకు సాగించుటకు, అటు శ్రీ సాయిసన్నిది చేరడానికి చక్కని మార్గాన్ని చూపెట్టిన శ్రీ భరద్వాజగారిని భోతికంగా దర్శించలేక పోయినా వారి దివ్య పాదాలను విస్మరించే దౌర్ఘాగ్య ఘడియలు రాకుండా చేయమని వారికి విన్నవించుకుంటున్నానంటారు.

ముత్యాలంపాడు (విజయవాడ) శ్రీ సాయిమందిరంలో “ధుని స్థాపన” చేయుటకై ఒంగోలు నుండి బయలుదేరి కారులో కుండలో జాగ్రత్తగా ధుని వుంచుకొని, శ్రీమాఘ్యర్గారితో కలిసి శ్రీ మధుసూధన రావుగారు, చి॥ రామారావు వెళ్లాన్నారు. వున్నట్టుండి శ్రీ మాఘ్యరుగారు మధ్యలో “నల్లపాడు” పోనివ్యండి అని అన్నారు. “ముత్యాలంపాడులో అందరూ ఎదురు చూస్తుంటారు మాఘ్యర్ గారు” అనగా “వద్దు, అక్కడ ఎవ్వరు పారాయణ చేయటంలేదు. భజన చేయడంలేదు” అని నల్లపాడు వద్దకు తీసికెళ్ళి అక్కడ ధునిలో ఈ ధుని కలిపారు.

రాత్రికి విజయవాడ చేరుకున్నారు. ఆ తరువాత తమ తప్పు తెలుసుకుని అందరూ కలసి శ్రద్ధగా పారాయణ భజన చేయగా తర్వాత నల్లపాడు నుండి ధుని తీసికెళ్ళి ముత్యాలంపాడు శ్రీ సాయి బాబా మందిరంలో ధునిని ప్రతిష్టించారు శ్రీ మాష్టార్గారు” ఏ కార్యక్రమం చేయాలన్నా మన ప్రయత్నంతో పాటు పారాయణ చక్కగా సాగాలి. పారాయణ చక్కగా చేయాలి” అంటారు శ్రీ మాష్టార్గారు.

“ఎవరు నా చరిత్ర చదివి నా లీలలు గానం చేస్తారో వారి కర్మ నశిస్తుంది. వారే నేనుగా మారిపోతారు” అన్నారు శ్రీ సాయి. శ్రీ మాష్టార్ గారు మనకూ అదే అందిస్తున్నారు.

శ్రీ సాయి చెప్పినట్లు మామిడి పూతంతా పండ్లగా మారాలన్నా శ్రీ ఏసు చెప్పిన ప్రకారం పొలాల్లో చల్లబడిన విత్తనాలన్ని మొలకెత్తి పంటరావాలన్నా సూర్యచంద్రుల్లాంటి, రెండు కన్నుల్లాంటి శ్రీ సాయిలీలామృతం, శ్రీ గురుచరిత్ర పారాయణల్లో మన జీవితాలు భాగం కావాలి.

స్తోమం కులచీకయి
స్తోమాశ్రీకుల అంధి తెఱ్ఱయి
నియం తా సారభూత దయాయి న
సౌకర్య కుంధార సాక్తి దయచీలి గం

ఒంగోలులోని సాయిబాబా మందిరపూంగజంలో
సమాధి రూపుడై విరాజల్లుతున్న శ్రీ గురుదేవులు

అధ్యాయము - 17

విన్నవి - కన్నవి

శ్రీ భరద్వాజగారితో అనేకులు అనేక విధాలుగా ఆనందానుభూతుల్ని పొందారు. పొంది ఆనందించారు. ఆనందించి ఆరాధించారు. ఆరాధిస్తూ ఆదర్శ జీవితాన్ని గడపుచున్నారు. ఒకే విషయంపై శ్రీ భరద్వాజగారు చెప్పింది ఒక్కసారి మనకు భిన్నంగా తోచవచ్చు. కానీ వారు వ్యక్తి సంస్కారాన్ని బట్టి ఒకే విషయంలో వేరు వేరు సూచనలిస్తూ సంస్కరించడం జరిగింది. ఏ రోగికి ఏ మందు అవసరమో, వైద్యుడికే బాగా తెలిసినట్లు మహాత్ములందరూ అలా సంస్కరించిన వారేనని వారి వారి జీవితాన్ని పరిశీలిస్తే తెలుస్తుంది. వారు ఎక్కువగా సాధనలో భాగంగా చరిత్ర పొరాయణ చేయమని చెబుతారు. మరికొందరిని పూజ చేసుకోమన్నారు. ఇంకొందరికి సేవా కార్యక్రమాలు చెప్పారు. ఇంకొందరిని ధ్యానం చేయమన్నారు.

వాస్తు, జ్యోతిశ్యాస్తాలు : వాస్తు గురించి శ్రీ భరద్వాజ గారు ప్రోత్సహించనూలేదు, నిరసించనూ లేదు. ఇంటికి తాళం వేయడం లాంటిదే వాస్తు శాస్త్రమంటారు. మరి శ్రీ సాయిబాబా మందిరాలకు మీరు వాస్తు చూస్తున్నారు కదా! అంటే, మనింటికి వాస్తు చూచి నిర్మించే పరిస్థితుల్లో, ఆలోచనల్లో మన మున్సుంతవరకు, మందిరాలకు కూడా వాస్తు చూడటంలో తప్పులేదన్నారు. “ఒకరికి శంఖంలో పోస్తేగాని తీర్థం గాదు. అలాంటప్పుడు వెంటనే మనం వాస్తు అనవసరం అనకూడదు. చిన్నగా వారే బాబా చరిత్ర చదివి నిదానంగా దారిలో పడ్డారు. నష్టమేంటి?” అన్నారు. కొందరిని వాస్తు నేర్చుకోమని” ప్రోత్సహించారు.

శ్రీమతి ఉపాధ్యాత్మ (గుంటూరు) 1986లో గుంటూరులో అపార్టమెంట్ తీసికోగా, మాప్టోర్ గారు దాని ప్రక్క పోర్సన్ తీసికోమన్నారు. అందుకు వారు “డబ్బులు చాలవు, మీ పొదం పెట్టి, ముహూర్తం, పెట్టండి అన్ని సరిపోతాయి” అని కోరగా అలానే చేసారు శ్రీ మాప్టోరుగారు. “దానిని అద్దెకిప్పగా, వారిని భాశీ చేయమంటే బాడుగ ఎక్కువ ఇస్తాము కానీ భాశీ చేయమంటారు వారు” అని అంటారు ఆ భక్తురాలు.

శ్రీ జి.వి. నాగరాజురావు (సివిల్ సప్లై ఆఫీసు, అనంతపురం) వీరు కర్మాల్లో పని చేస్తుండగా జ్యోతిష్మృనికి చేయి చూపగా, చెడు జరుగుతుందని

చెప్పగా మానసిక వ్యధచెంది అశాంతికి లోనయినారు. ఈ పరిస్థితుల్లో శ్రీభరద్వాజగారి గురించి విని, ఒంగోలు వెళ్లి వారి వద్ద తమ సమస్యలు చెప్పుకున్నారు. శ్రీ మాష్టార్గారు నిదానంగా విని, ఎనలేని ప్రేమతో” జాతకాలు, జ్యోతిష్యశాస్త్రాల ఫలితాలు ప్రక్కన పెట్టి బాబాచరిత్ర, శ్రీ గురుచరిత్ర త్రిధగా పారాయణ చెయ్యమని చెప్పారు. నాటి నుండి నేటివరకూ ఏమారక శ్రేయస్సును కల్గిస్తూ, సత్పుంగ మార్గంలో శ్రీ మాష్టార్గారు మమ్మల్ని సదిపిస్తున్నారు” అంటారు.

జన్మల గురించి : శ్రీ భరద్వాజగారు కొందరికి, గతజన్మల గురించి, రాబోవ జన్మల గురించి సూచించారు. శ్రీ సుధాకర్ రెడ్డిగారు “సార్! మీరు కొందరికి జన్మలగురించి చెప్పారు. నేను గతజన్మలో ఎలా వున్నాను?” అని అడిగారు. అందుకు మాష్టార్ “అవసరం లేదులే” అన్నారు. “పరవాలేదు సార్! తక్కువజన్మ అయినా, కుక్కగానీ, పిల్లిగానీ అయినా ఘరవాలేదు. ఏమీ బాధపడనులే చెప్పండి” అన్నారు సుదాకర్రెడ్డి గారు. అపుడు, అలా ఏమీ లేదు. గతజన్మలో నన్ను గురించి, ఎవరైనా తక్కువగా మాట్లాడితే నీవు వారితో తగువు పెట్టుకునే వాడివి. ఈ జన్మలోనే మనిధ్వరమూ దూరం అవుతాం” అన్నారు. అపుడు బాధతో “అదేమటి సార్! అలా ఎందుకు అవుతుంది” అనగా, “ఏమి లేదు మరల కలుసుకుంటాములే!” అన్నారు.

శ్రీమతి రాజేశ్వరితో ‘పూర్వజన్మలో’ బాబాను పూజించి, ఈ జన్మలో మరచావు. ధామన్ పూర్వజన్మలో బాబాను పూజించలేదు. ఈ జన్మలోనే పూజించేది - నీకు గుర్తు చేయడానికి బాబా మీ ఇద్దర్నీ కలిపాడు. జాగ్రత్తగా చేసుకుంటే ఈ జన్మలోనే నీవు సాధించగలవు” అన్నారు.

అమృగారి ఆరోగ్యం గురించి : శ్రీ సాయిసన్నిధి గ్రంథావిష్ణురణోత్పవంలో పాల్గొన్న శీచెన్నయ్య, శ్రీ మాష్టార్గారితో, “సార్! బలరామిరెడ్డికి ఒక సందేహం వుందట. అందరికి మీరు శ్రీ సాయిచరిత్ర, శ్రీ గురుచరిత్ర గ్రంథాలు పారాయణ చెయ్యమని చెప్పగా బాధలు పోతున్నాయి గదా! మరి అమృగారికి ఆరోగ్యం బాగైతే బాగుండేది కదా” అని అన్నిస్తుందట అన్నాడు. అపుడు శ్రీ మాష్టారుగారు, అదేమీ లేదోయ్! నేను అమృగార్ని అడిగాను, నీ బాధగురించి బాబాకు చెప్పమంటావా? అడగమంటావా?” అని. “నా కొరకు బాబాను అడగవద్దు” అన్నారు. “నా కోరిక మేరకు బాబా ఇపుడు నాకు ఈవ్యాధిని తగ్గించినా వచ్చేజన్మలో అనుభవించవలసిరావచ్చు. అపుడు ఆ కర్మశేషాన్ని ఎటువంటి పరిస్థితులలో

అనుభవించవలసి వస్తుందో! అందుకని పూర్వపు, రాబోవు జన్మల కర్మఫలాలు మనకు తెలియవు గనుక సర్వజ్ఞుడైన ఆయనకే వదలివేసాను, కరుణామయుడైన ఆయన నా దుష్టర్మ ఫలితాన్ని నాకు శ్రేయస్కరమైన రీతిన అనుభవింపజేస్తాడనే నమ్మకం నాకున్నది” అన్నారు. మనదృష్టిలో బాధ అన్నించేది వారి దృష్టిలో వుండాలి గదా! ఒకసారి శేషాది గారికి, శ్రీ మాఘ్యారుగారు ప్రాసిన ఉత్తరములో “అమృగారు ప్రారభకర్మ అనుభవించడానికి ఎన్నుకున్నారు”. అని ప్రాసారు. రాజసులోచన బాధతో అమృగారి ఆరోగ్యం గురించి అడగగా “అమృగారు అడగాలి’ కదా!” అన్నారు మాఘ్యారు గారు. మరొకసారి పి.సుబ్బారామయ్య గారు శ్రీ మాఘ్యారుగారి ప్రక్కన కూర్చొని భోంచేస్తుండగా, “అమృగారు!” వడ్డిస్తుండగా, వున్నట్లుండి, అమృగారూ మీ చేత్తో ఒక్క టెంకాయ ఇవ్వండి. మీ ఆరోగ్యం గురించి బాబాను ప్రార్థించి, నేను వెళ్లి ధునిలోవేసి వస్తాను” అన్నాడు. మాఘ్యార్గారు, “ఒక టెంకాయేగదా! ఇస్తే పోలేదా” అన్నారు. అపుడు అమృగారు సుబ్బారామయ్యతో “బండెదు టెంకాయలైనా ఇస్తాను కానీ, ఆ విషయంగా బాబాను అడగను. బాబా నాకు ఏది శ్రేయస్కరమైతే అది చేస్తారు” అన్నారట.

శ్రీమతి రాణి సంయుక్తగారి (మాఘ్యారుగారి వదిన గారి) స్నేహితులు:-

“ఏ విషయమైనా నమ్మి మోసపోయినా ఆధ్యాత్మికంగా నష్టంలేదు. మెటీరియల్గా నష్టపోవచ్చ అంతే. నమ్మకపోవటం, అనుమానంతో ప్రారంభించటం ఆధ్యాత్మికంగా సరికాదు”, అనేవారు. వారి “మెటీరియల్ లైఫ్” నడపటానికి బాబా అనుగ్రహం తప్ప ఇంకొక కారణం కన్నించలేదు. మంగ కూడా అన్ని విధాల అర్థం చేసుకున్న ధర్మపత్రి. భరద్వాజు “గ్రీన్ కలర్” చీరలు (బట్టలు) ధ్యానానికి మంచిదనగానే ఆ కలర్ చీరలే కట్టుకున్నది. భర్త ఇష్టప్రకారం అభిరుచులు, అలవాట్లు మలుచుకుంది. “ఒక మనిషివల్ల నీకు కష్టం వస్తే ఆ మనిషిపై ద్వేషం పెంచుకోకు. ఓపిక పట్టితే కర్మ Work out అవుతుంది”. Tit for Tat కు No End” అనేవారు.

1990లో ఒంగోలు వచ్చినపుడు, “భరద్వాజా! నీవు భౌతికంగా వున్నప్పుడు ఏ సుఖభోగాలు అనుభవించలేదు. ఈ వేళ ఇంత విశాలమైన పాలరాతి ఇంట్లో వుండలేకపోయావే”, అని దుఃఖంతో ఏద్దిపడుకున్నాను. రాత్రి కలలో, కన్నించి ఇల్లంతా తిరుగుతూ మౌనంగా చూస్తున్నాడు. కోవా పెట్టాలన్నించింది. ప్రాద్యన్నే పాలకోవాతెప్పించి నైవేద్యం పెట్టాను” “Everybody

feels, Baba's Presence is there" అంటారు శ్రీమతి రాణిసంయుక్త.

శ్రీమిన్న : నేను ఎప్పుడూ రెగ్యులర్‌గా బీట్జ్ ప్రతిక చదవటం అలవాటు. ఒకసారి 1978 సంచికలో, శ్రీ సాయిబాబా మందిర నిర్మాణానికి చందాలు కోరుతూ, సాయిబాబా కల్పరల్ మిషన్, విద్యానగర్ వారు ఇచ్చిన ప్రకటన చూడటం జరిగింది. ఆ ప్రకటనకు ప్రేరేపించబడి, నావంతు చందాను మన సద్గురు సాయిబాబా మందిర నిర్మాణానికి పంపాను. దానికి బదులుగా విద్యానగర్ నుండి ఊదీ, ప్రసాదము వచ్చాయి.

ఈ విషయమై నేను శ్రీ భరద్వాజ గారికి ఉత్తరము ఖ్రాసినట్లు గుర్తు. దానికి వారినుండి సమాధానము వచ్చింది. ఒకసారి విద్యానగర్ వెళ్లాను. ఆయన పూజాగదిలో, సుఖాసనంలో చుట్టూ కొందరితో కూర్చుని పున్మారు. నేను నమస్కరించి అక్కడ కూర్చున్నాను. ఆయన వెంటనే నన్ను ఎదురుగా వున్న మరో గదిలో కి తీసుకెళ్లారు. “సిగరెట్ అలవాటుందా” అనగా, నేను ‘వుంది’ అనగానే నాకొక సిగరెట్ ఇచ్చి, తనొక సిగరెట్ వెలిగించారు. వారితో 20 నిమిషాలు మాత్రమే గడిపాను. అప్పుడే నాకు అర్థమైయింది. వారిలో ప్రేమ తత్త్వము అఱువణవూ నిండి వుందనీ. కనుక ప్రతి సం|| నేను ఉద్యోగం చేస్తున్న రాజస్థాన్ నుండి మా ‘పారు’ (కేరళకు) వెళ్ళే మార్గ మధ్యమలో వారిని కలవాలని నిర్ణయించుకున్నా. అలా వార్ని కలిసినపుడు, ఒకసారి Trip లో, వారు, శ్రీవాసుదేవానంద సరస్వతి (తెంబే మహారాజ్) స్వాముల వారి ప్రత్యక్ష శిష్యులు అయిన “నానూ మహారాజ్” ను కలవమని చెప్పి, శ్రీ సాయిబాబా చరిత్ర (ఇంగ్లీష్), అక్కలకోట మహారాజ్ (ఇంగ్లీష్) పుస్తకాలు ఇమ్మని ఇచ్చారు. వారు చెప్పినట్లే, 86 సం||ల వయసుగల నానూ మహారాజ్ను ఇండోర్లో దర్శించాను. మాష్టారిచ్చిన ఆ పవిత్రమైన పుస్తకాలు వారు తీసుకొని, కొన్ని పేజీలు అటు ఇటు తిప్పి, తిరిగి వాటిని నాకిస్తూ "Bharadwaja is Bharadwaja" అన్నారు.

నేను శ్రీ మాష్టార్తో, నానూ మహారాజ్ గారు అన్న మాటలు “భరద్వాజు ఈజ్ భరద్వాజు” అని అన్నారు అని చెప్పాను. వెంటనే మాష్టర్ గారు దీన్ని వెల్లడించవద్దని పోచ్చరించారు. అందువలన వారు సమాధి చెందే వరకూ నేను దీన్ని అత్యంత రహస్యంగా వుంచాను. వారి సూచన ప్రకారము నేను మనదేశంలో వివిధ ప్రాంతాలలో వున్న మహాత్ములను దర్శించాను. ఈనాడు ఈ మాత్రం శాంతిగా వుండగలుగుతున్నానంటే శ్రీ మాష్టారుగారిచ్చిన సూచనలాచరిండమే.

సాధారణంగా మహాత్మలు (సాధువులు, అవధూతులు) బాహ్యంగా ఎలా చేస్తారో ప్రవర్తిస్తారో, అలా మనము అనుకరించకూడదు. వారు ఏమి చెప్పారో దాన్ని గుర్తు పెట్టుకుని ఆచరించాలి అంటారు. శ్రీ మాష్టోరు గారు ఏది పాటించారో అది బోధించారు. ఏది బోధించారో అది ఆచరించారు. వారు చేసింది చేస్తూ పొతేచాలు. ఉత్తమగతి సాధించగలం” అంటారు శ్రీ మీనన్.

ఇ. విక్రమాదిత్య : (వేదవ్యాసగారి కుమారుడు) 1960 లో (బంగోలు) శర్మ కళాశాలలో మా బాబాయి వున్నప్పుడు వారివద్ద నేనున్నాను. నాకు అడుకోవటానికి, బాల్ కొనిపెట్టి అన్నం వండి పెట్టి కాలేజికి వెళ్లేవారు. తిరిగి 1979 లో విద్యానగర్ వచ్చి. 1981 లో ఒంగోలు వచ్చాను. చాలమంది మా బాబాయితో చర్చలు చేసేవారు. బాబాయికి ఓటమే లేదు. పులిలాంటివారు. ఆయన దగ్గర వుంటేచాలు అన్నించేది. ఆయనలో భయాన్ని ఎప్పుడూ నేను చూడలేదు. నన్ను ఏ రోజు, సత్సంగాల్లో కూర్చోమని బలవంతం చేయలేదు. నేను ప్రెస్ పనుల్లో వుండేవాడిని. మహాత్మలు వద్దకు వెళ్లమని చెప్పేవారు. శిరిదీ వెళ్లినపుడు “పుండరీకమహారాజ్” వచ్చారు. వెళ్లి దర్శించుకో, చాలమంచిది” అన్నారు. ఇద్దరు మహాత్మలు కలిసే చోట “ప్రత్యేక శక్తి పాతం” వుంటుందట.

ఒకసారి టైన్లో వెళ్తుంటే, కాగితంలో, దత్తమంత్రం ఖ్రాసిచ్చి, “ఎప్పటికీ చదువుకొంటూండు” అని ఇచ్చారు. పైకి కన్నించే గుట్టలు, చెట్లు, కాలువలు, పొలాలు, ఆకాశం మాత్రమే కాదు, “ప్రపంచ మంత్రా దత్తస్వామియే” వున్నాడనే స్వరణతో గుర్తుంచుకుంటే ఏ పరిస్థితులూ మనల్ని చలింపజేయలేవు” అన్నారు శ్రీ మాష్టోర్ గారు.

“టూవో ఆఫ్ ఫిజిక్స్” గ్రంథాన్ని పదిసార్లు చదివినా ఒక అధ్యాయం అర్థం కాదు. అలాంటివి 71 గ్రంథాలు చదివి “విజ్ఞాన వీచికలు” అనే గ్రంథాన్నందించారు. ముఖ్యంగా యువతకు రాబోయే కాలంలో దాని ప్రభావం ఉద్ధతంగా వుంటుందనేవారు. ‘వేదం అపోరుచేయం. సత్యాన్ని దర్శించి ఖ్రాసినదే వేదమంటే. అలాంటి దృష్టితో, సత్యాన్వేషణతో దర్శించి మహాత్మల విషయాన్ని అధ్యాత్మికానుభూతులతో ఖ్రాసారాగ్రంథాల్ని. “బాబా దగ్గర జరిగిన మహిమలన్నీ కూడా భగవంతుడన్ని చోట్ల వున్నాడని నిరూపించడానికి జరిగాయి” అంటారు. శ్రీ మాష్టోర్గారి స్థితి గురించి ఆలోచించటం కన్నా, వారి గొప్పతనం, వారి రచనల్లో, వారి ఆచరణలో మాడటమే మంచిది. గీతలో “తద్విధి ప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నన సేవయా” అని ఒక చోట, మరొకచోట “ఉధరేదాత్మనాత్మనం (ఎవరిని

వాడే ఉద్దరించుకోవాలి) అని, ఇంకోచోట అన్నారు. భగవంతు డిచ్చాడా? మనం పొందేదా? అది మాష్టర్ గారికి కల్గిన సందేహం. అందుకు సమాధానం దొరికాక ఇలా చెప్పారు". ఒక యింట్లోకి వరదనీరు వచ్చింది. బయటపడాలి. పైన దులాలు పట్టుకోవాలి. నీరు పోయాక దిగాలి. దూలం ఉండటం మెదటిశ్లోకం మనం పట్టుకోవడమనేది రెండవ శ్లోకం. మన ప్రయత్నం "ఉద్దరేదాత్మనాత్మనం" ఎవడికి వాడు దూలం పట్టుకుంటే ఉద్దరింపబడతాడు. లేకపోతే నీళ్ళలో కొట్టుకపోతాడు. ఇంత సిపుల్గా ఉదాహరణతో అర్థం అయ్యేటట్లు చెప్పడం కష్టం. "ఏం నాన్నారు! ఎలా ఉన్నావే? అనడిగేవారు. ఆ పలకరింపతో మనసు పులకరించేది. ఒంగోలు నుండి వచ్చేముందు (1988)" ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో నన్ను వదిలిపెట్టుకూడదు "అని ప్రామిన్ తీసుకున్నాను. "I am always with you" ఎట్టి పరిస్థితుల్లో వదలను" అన్నరు.

శ్రీ జి.సూర్యప్రకాశరావు (లెక్కర్, విద్యానగర్) ఇలా చెప్పున్నారు. శ్రీ భరద్వాజ మాష్టర్గారు, నేను విద్యానగర్ కాలేజీలో కలసి పనిచేసాం. వారే ఆధ్యాత్మిక భిక్షుపెట్టనిచో ఎక్కుడ ఉండేవారమో! మన జీవితాలే తారుమారుగా ఉండేవి. నాకు విష్ణుసహస్రనామం వ్యాఖ్యానగ్రంథం, దాసబోధ, శంకరవిజయం, వివేకమాదామణి, త్యాగరాజకృతులు, పంచదశి మున్గు గ్రంథాలిచ్చారు. ఒకసారి ఉన్నానియా యూనివర్సిటీకి (Hyd.) నేను, శ్రీ మాష్టర్ గారు వెళ్ళాం. అక్కడ ఫిజిక్ డిపార్ట్మెంటలో లెక్కర్ ఇచ్చారు. ఇలా నేను "ఛైతన్యాన్ని గూర్చి సైంటిఫిక్గా ప్రూవ చేయడానికి కృషి చేస్తున్నాను. తప్పులుంటే చెప్పండి. అన్ని వివరాలు తీసుకుని, విజ్ఞానవీచికలు అనే గ్రంథాన్ని ప్రాస్తున్నాను" అనగా, అపటి ప్రాఫేసర్స్ "You are absolutely correct" ఇలాంటి ఐడియా రావటమే గ్రేట్ అన్నారు.

ఒకసారి థిల్లోలో, "విజ్ఞాన వీచికలు" గ్రంథం విషయంపై జరిగిన చర్చలు గురించి మాష్టరు గారు యిలా చెప్పారు. "నా మిత్రుడి ఇంట్లో వుండగా, వున్నట్లుండి చాలామంది ప్రాఫేసర్స్, రీసెర్చ్ స్కూలర్స్ వచ్చారు. ఏమిటంతా ఇలా వచ్చారు? ఏదైనా మిటింగ్ వుందేమో అనుకున్నాను. కానేపటికి వారిలో ఒకరు "సార్! ఆధ్యాత్మికత మీద కొన్ని సందేహాలు తీర్చుకోవాలని వచ్చాము" అన్నారు. అప్పడు నాకు తెలిసింది వారంతా చర్చకు ప్రిపేర్ అయి వచ్చినారని సంతోషించాను. "మీరంతా ప్రశ్నలు వేస్తే నేను సమాధానం ఇష్టగలను. (లేదా) నేను మాట్లాడుతాను ముందుగా. అప్పడు మీ సందేహాలడగండి. ఎలా అయినా సరే!" అన్నాను. వారే ముందు ప్రశ్నలు వేసారు. అన్నీ విని వరుసగా సమాధానాలు

చెప్పు ఎవరి ప్రశ్నకు సమాధానం రాబోతోందో వారిని, పొచ్చరిస్తూ - “ఆధ్యాత్మికత - అధునాతన సైన్సు” రెండూ ఒకే విధంగా ఎలా వున్నాయో అనే అంశం మీద, కొంతసేపు “విజ్ఞాన వీచికలు” గూర్చి చర్చించాను. వారంతా విని, మా Subject మాకు తెలిసింది తప్ప మిగిలిన Subject మాకేమీ తెలియదు. ఇన్ని బ్రాంచీలు, భౌతిక, రసాయన, గణిత, జీవ, మున్నగు వాటిని గూర్చి మీకెలా తెలిసింది? ఆశ్చర్యంగా వుందే? అన్నారు. అప్పుడు నేను “గత 20 సంఖాల నుండి క్షుణ్ణంగా చదివి, అవసరమైతే లెక్కర్స్ దగ్గర సందేశాలు తీర్చుకుంటూ, ఒక్కసారి వింటే ఇక మరిచిపోయే ప్రశ్న లేదు గనుక, సమయానికి అన్ని సమస్యలుంచుకునే శక్తి భగవంతుడు ప్రసాదించాడు గనుక ఈ పుస్తకం ప్రాయగల్దాను. అదంతా బాబా సంకల్పం గనుక ఈ పుస్తకం ప్రాయగల్దాను” అని చెప్పారు. “కలిసి మాటల్లాడుకుని Sudden గా attack చేస్తే భరద్వాజగారి అసలు సత్తా ఏంటో తెలిసిపోతుంది” అని అలా చేశారని తర్వాత తెలిసింది నాకు”, - అన్నారు శ్రీ మాఘోర్ గారు.

అన్ని మత, ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలు క్షుణ్ణంగా చూసి అన్నింటిలో సాయి తత్వాన్ని చూపించారు. మాఘోర్ గారు ఈ విద్యానగర్లో 12 సంఖాలు తపస్సు చేసారు”. ఇది బాబా మానసిక మందిరం. రోజుం 4 ఆరతులివ్వండి” అన్నారు. ఒకసారి కోపంతో మాఘోరుగారి మీదకు వచ్చిన వ్యక్తే మాఘోర్ గారి కాళ్ళపై పడి బోరున ఏడ్చుటం చూసాను. అతను ఇప్పుడు శ్రీ మాఘోర్ గారి పటాన్ని పెట్టి పూజలు చేస్తున్నాడు. ఇంతకంటే మనిషిలో మార్పు ఎవరు తెస్తారు?

1977 లో “త్రివేణి” మ్యాగజైన్ లో Milton Style లై భరద్వాజగారి Articles వచ్చాయి. న్యూస్ పేపర్లో Jobs కు అడ్స్‌రైజ్ మొంట్స్ వస్తే తన వద్దకు వచ్చే Students కు తెల్పి, అప్పు చేయించేవారు. “గురు చరిత్రను” చేత్తో ప్రాసి లేనివారికి ఇమ్మన్మారు. స్త్రీలు సాధనలో భాగంగా “బియ్యంలో రాళ్ళు తీసేటప్పుడు, మనలోని ఇతర ఆలోచనల్ని తీసేస్తున్నామని, ఇల్లు ఊడ్చేటప్పుడు, పాత్రలు కడిగేటప్పుడు, బట్టలుతికేటప్పుడు, మనస్సు శుద్ధి చేస్తున్నామని భావించాలి. నామం చేస్తూ బియ్యంగింజ తీసి ప్రక్కన పెట్టు, అలాంటి బియ్యంతో అన్నం చేసి దానం చేస్తే మంచి సాధన” అన్నారు.

శ్రీ పి. సుధాకర్ రెడ్డి (లెక్కర్స్, విద్యానగర్) మాకు మాఘోర్ గారు బి.ఎ.లో ఇంగ్లీష్ లెక్కర్స్ గా వచ్చారు. తర్వాత నేను ఇదే కళాశాలలో 1974 లో హిస్టరీ

లెక్కర్సగా వచ్చినప్పుడు ఇద్దరమూ కలిసి ఒకే ఇంట్లో ఉన్నాము. "Ancient Indian History" మీద మంచి మెటీరియల్ వుంది నాదగ్గర. "రీసెర్చ్ చేయ" అని సలహా ఇచ్చారు. ఒకసారి ఇద్దరం మాద్రాసులో జిడ్డు కృష్ణమూర్తి గారి మీటింగ్‌కు వెళ్లాము. "జె.కె.గారు గొప్ప విషయాలు చెప్పారు" అన్నారు. అధ్యాత్మిక విషయాలు అందరికి చెప్పారు. అది కొందరు బ్రాహ్మణులకు నచ్చేది కాదు. వర్షాంతర వివాహాలు చేసాక, ఇంకా వారు మాఘర్సగారి పట్ల వ్యతిరేకతా భావం పెంచుకున్నారు. ఒకసారి మా ఇంట్లో భోజనం చేస్తుండగా మా అమృ నెఱ్య వడ్డిస్తుండగా పురుగు పడగా, అది ప్రక్కన బెట్టి, నెఱ్య వేయించుకుని అన్నం తిన్నారు". వేరే అన్నం వడ్డిస్తామంటే, అవసరం లేదు అన్నారు. భేద భావం వారిలో లేదు.

"ఒకసారి నా మ్యారేజి విషయంలో నేను ఫలాన అమ్మాయిని చేసుకోవాలా! వద్దా?" అని అడిగితే పలకలేదు. మరలా అడిగితే, కాసేపు ధ్యానంలో కూర్చొని, "ఎంతసేపు నామీద ఆధారపడితే ఎలా! అతనెపుడు స్వంత నిర్జయాలు తీసుకునేది అని బాబా అంటున్నారు" అని అన్నారు. "మీరు చెప్పండి సార్" అంటే, "అయితే నేను చేపేదానికి నీవు బైండ్ అయితే చెప్పాను. చేసుకోమంటే చేసుకోవాలి, వద్దంటే మానాలి" అన్నారు. అట్లా అయితే "వద్దులేసారీ! నేను చేసుకుంటాలే". అన్నాను.

మా అబ్బాయికి కాలు 'బ్లూ' కలర్గా వస్తే మాద్రాసు వెళ్లగా, అక్కడికి పోయేసరికి ఏమి లేదు. బాగుంది, తిరిగి విద్యానగర్ రాగానే మరల వచ్చింది. మరల మాద్రాస్ పోవాలంటే ఖర్చులు. కాస్త కష్టంగా ఉంది. మాఘర్స దగ్గరికెళ్లి చెప్పుకోగా వారు మా ఇంటికి వచ్చి విబుద్ధి కొబ్బరి నూనె కలిపి, కాలికి రుద్దారు. అంతే! కాలికి ఇక ఈ రోజువరకు అలా రాలేదు. మాఘర్సగారు ఒంగోలు వెళ్లాడు, చాలాకాలానికి విద్యానగర్ రాగా ఒక్కొక్క రు కన్నీళతో పాదాలపై బడి, బ్యాండు మేళాలతో మందిరానికి తీసుకపచ్చారు.

ఒంగోలులో 1987 Spot Duty కి వెళ్లి ఒకరోజు మాఘర్సగారింటికి వెళ్లగా అప్పాయంగా ఆదరించి వారితోపాటు చపాతీలు పెట్టారు. "సుధాకర్ రెడ్డి! ఇక్కడ పరుపులు, మంచాలు లేవు. వసతులు తక్కువ. వుండదల్చుకుంటే సంతోషంగా ఈరాత్రికి ఇక్కడే వుండు అన్నారు. అక్కడే ఉండి చాలా సేపు మాట్లాడు కొన్నాము" అంటారు శ్రీ సుధాకర్ రెడ్డిగారు.

శ్రీ టి.డి. కృష్ణమూర్తి (విజయవాడ) : శ్రీ మాప్సార్గారు మాకు 1970 లో డిగ్రీ కల్సుకు వచ్చేవారు. ఒకరోజు మా నాన్న మాప్సార్గార్చి భోజనానికి ఇంటికి పిలవమన్నారు. ఇంట్లో కూరగాయలు ఏమీలేవు, ఇంకోరోజు పిలుద్దాంలే అన్నాను. అప్పుడు మానాన్న “మనింట్లో వున్న పచ్చడి మెతుకులే పెట్టాము” ముందువారిని పిలువు “అన్నారు. మాప్సార్గారు వచ్చారు. భోజనానికి కూర్చున్నారు. సరిగా అప్పడే బయటబిక్కగాడు వచ్చి”, అమ్మా! కాసిన్ని పచ్చడి మెతుకులు పెడ్డారా” అన్నాడు. మా నాన్న, “ఇంట్లో అతిథులున్నారు తర్వాత రా!” అని మందలిస్తుండగా మాప్సార్గారు, “మూర్తి! ఈ ట్రైమ్స్ ఎవరు వస్తారు! బిక్కఇచ్చి పంపండి” అన్నారు. మా ఇంట్లో మాప్సార్ గారి ద్వారా జరిగిన మొదటి అనుభూతి ఇది. శ్రీ మాప్సార్గారు డిక్టేట్ చేస్తుండగా రాత్రి 12 గంాల వరకు ఏది నిజం? నిజానికి నిచ్చేనలు (మతం ఎందుకు?), శ్రీ పాకలపాటి గురువు గారి చరిత్ర, శ్రీసాయిలీలామృతము, The Supreme Master మున్నగు గ్రంథాలు, Articles (ఆర్టికల్స్) ప్రాసి పెట్టేవాడిని. విద్యార్థులం శ్రీ మాప్సార్ గారితో కలిసి వెళ్లి “స్వర్ణముఖి” ఏటి ఇసుకలో కూర్చోని ధ్యానం చేసుకునేవారం.

అయ్యవారు పుట్టినరోజున, బొబ్బట్టు స్వీట్సు మా ఇంట్లో, చేయించి, ఖర్చువారే ఇచ్చేవారు. మాకు ఆర్థికంగా సాయం చేసారు. నాకు ఫీజులు కట్టారు. మా ఇంటి (మెన్) నుండి అన్నం క్యారియర్ తీసికెళ్లి ఇచ్చేవాడిని. మా రుక్కక్కను మాప్సారిగారి ఘ్యమిలితో పాటు శిరిడీ తీసికెళ్లారు. వారే డబ్బులిచ్చి, గొలగముడి వెంకయ్యస్వామి వద్దకూ, చివటం అమ్మ, దర్జనానికి పంపేవారు. అమ్మగారు బనగానిపల్లెకు తీసికెళ్లారు. మా బాగోగులు గురించి ఎక్కువగా విచారించేవారు. నేను ఇష్టపడ్డ అమ్మాయితో మాప్సార్ గారు సమక్కంలో వుండి వివాహం (వర్షాంతరం) జరిపించారు.

అయ్యవారితో ఒకసారి తిరుపతి కొండపైకి నడిచి పోతున్నప్పుడు, “ఈ తిరుపతి కొండపై చూడవలసిన స్థలాలు చాలా వున్నవి. లోపలకి వెళ్ళితే అద్భుత విషయాలు తెలుస్తాయి. ఒక చెట్టు ఆకులు కోసి చూపిస్తూ, “ఇలాంటి ఆకులు తిని సాధకులు, యోగులు, కొన్ని రోజుల పాటు గుహల్లో, చెట్లక్రింద, ఆకలి దప్పులు తెలియకుండా, సాధనలో వుంటారు” అన్నారు. ఆ ఆకులు చూస్తే మందంగా, పిండి, పిండిగా వుండి, తీపు, పులుపుగా వున్నాయి. “ఇవి చాలా మంచిఅహరం. వీటిల్లో ఎక్కువగా గూకోన్, కార్బో పైట్రోట్స్ వుంటాయి. ఇవి తీసుకుంటే చాలు మన శరీరానికి, కొన్ని రోజుల పాటు నీరసం, అలసట

లేకుండా సాధన చేసుకోవచ్చు”, అన్నారు. నడక కూడా అలసట లేకుండా నడవటం మాకు ప్రాణికల్గా చేసి చూపించారు. “యోగులంతా ఇట్లే ఈ భావంతో కన్యాకుమారి నుండి, హిమాలయాల వరకు అలవోకగా మంచినీళ్ళ ప్రాయంగా నడిచేస్తారు.” అన్నారు. ఒకసారి అయ్యవారి వద్దకు వచ్చే స్నాడెంట్ యాత్రకు వెళ్లి ఆశ్రమాలన్నీ తిరిగి వచ్చాడు. మాష్టార్ గారు ఎంతో ఆసక్తితో విశేషాలు చెప్పమన్నారు. ఆ విద్యార్థి, “ఆ ఆశ్రమంలో ఇలా చేస్తారు. ఈ ఆశ్రమంలో ఇలా చేస్తారు” అని విమర్శిస్తూ చెప్పబోగా “ఓరీ! వెధవా! నాల్గు చోట్ల మంచి నేర్చుకొని రా అంటే మునిసిపాలిటి బండిలాగా తయారయ్యావు గదరా! రాగి పైసా అంత మంచి నేర్చుకుని వచ్చినా నీ ఆధ్యాత్మికతకు ఎంత బాగుండేదిరా” అన్నారు.

ఒక్కసారి మనదృష్టిలో పెద్ద పొరపాట్లుగా అగుపించే వాటిని అయ్యవారు అంతగా పట్టించుకోరు. కొన్ని కొన్ని సార్లు చిన్నవనించే వాటిని కూడా తీవ్రంగా తీసుకునేవారు. ఒకసారి శ్రీ మాష్టారుగారు గదిలో లేరు. పూజ చేసాము. శ్యాంప్రసాద్ మధ్యలో నైవేద్యానికి తెచ్చిన పాలను నైవేద్యం పెట్టడం మరిచిపోయాము. పూజముగిసింది. ఆ సమయంలో శ్రీ మాష్టార్ గారు వచ్చారు. నైవేద్యం చేయని ఆ పాలను గమనించి “ఎందుకు వాటిని నైవేద్యం చేయలేదు” అని అడిగారు. పొరపాటు చేసాము అని ఒప్పుకునే వరకూ వదల్లేదు. “ఒప్పుకున్న పనిని సంపూర్ణంగా, కరెక్టుగా చేయలి” అన్నారు. ఎదుటివారిని అన్ని విధాలా జాగ్రత్తగా వుండేటట్లు చేయటానికి వారు ప్రయత్నం చేసారు. చేసేవారు ఒక్కసారి వారు చెప్పే సమాధానం గాజు ముక్క పెట్టి గీచినట్లుంటుంది. అప్పటికి మెత్తగా తెగినా తర్వాత మంటవుండేది.

ఒకసారి శేషాద్రి చెల్లెలు కమలమ్మ “ఆ మూడు రోజుల్లో పారాయణ చేయవచ్చా? ఆపాలా?” అని అడిగింది. అందుకు మాష్టారు “ఆపాలా? అనే భావం ఎందుకు వచ్చింది నీకు?” అన్నారు. “బాబా పుస్తకాల్చి, పటాన్ని, తాకితే మైలపడిపోతాయి కదా!” అన్నది. “ఆ! అంత గొప్పదానివా! నీకు అన్ని శక్తులున్నాయా! అంతగాప్ప దానివని తెలియదే!” అనగా, “అదేంటి సార్! అలా అంటారు” అన్నది. “నీవు తాకితేనే మైల పడిపోయే స్థితిలో బాబా వుంటే అయస్సెందుకు పూజించడం? అదమ్మాయి నేను చెప్పేది. మనం తాకగానే అయన పుణ్యం మనకు వచ్చి, మన పాపం తొలగిపోతుంది నాకు తెలిసినంతలో” అన్నారు. ఇంకొందరు అడిగినపుడు “ఆరోగ్యం బాగుండి, మనసుకు చింత,

కష్టం లేక పోతే, స్నానం చేసుకుని, పారాయణ, నామం చేసుకోవచ్చు మీకు
బుద్ది పుట్టినచోట కూర్చొని”, అన్నారు.

1972-73 సంవత్సరీ ఆంధ్రా స్ట్రోక్ సమయంలో కాలేజికి సెలవులు
ప్రకటించగా స్వాధైంట్ అంతా ఇళ్ళకు వెళ్ళారు. అపుడు మాష్టారుగారు ఎక్కుడికి
వెళ్ళలేదు. ఆ రోజుల్లో ప్రతినిత్యం పూజ చేస్తూ, నామావళి చదువుతూ, వాటి
భావనలో లీనమై ఉదయం నుండి మధ్యాహ్నం 1 గం॥ వరకు పూజలో
వుండేవారు. 1 గం॥కు ఆరతి ఇచ్చేవారు. పూజ మొదలు పెట్టే సమయానికి
ఒక నల్ల కుక్క వచ్చి కూర్చొనేది. ఆరతి అయ్యేవరకూ తలనుండి తోకవరకు
కదలకుండా, అట్టే నిశ్చలంగా బాబావైపు చూస్తూ కూర్చొనేది. హరతి కాగానే
వెంటనే వెళ్లిపోయేది. అన్ని రోజులు అలా వచ్చి పూజలో పాల్గొనేది. తర్వాత
కొన్ని రోజులకు కాలేజి ప్రారంభమయ్యాక ఒకసారి నేనూ, మాష్టారుగారు,
రోడ్సు వెంట వెళ్తున్నాము. ఆ నల్లకుక్క చనిపోయి రోడ్సు ప్రక్కపడివుంది. నేను
సార్తో “సార్! కుక్క! రోజు పూజకు వచ్చే కుక్కసార్, చనిపోయింది” అన్నారు.
“అహో అలాగా” అన్నారంతే!

“మహాత్ముల సమక్కంలో కూడా ఒక్కసారి ఆలోచనలు వస్తాయి కదా!
సార్” అనగా “తొట్టిలోని నీటిలో అడుగుభాగంలో బురద చేరుకుని, పైన నీరు
శుభ్రంగా వుంటుంది. మహాత్ముల దగ్గరకి పోగానే బాగా కలియ బెట్టేస్తారు.
నిదానంగా తీసేస్తారు. హోమియో మందు తీసుకున్నపుడు జబ్బు పూర్తిగా బయటికి
వచ్చి మరల తగ్గిపోయినట్లు” అని అన్నారు.

యం.రామచంద్రరావు “శ్రీ మాష్టర్ గారికి సహాజంగా నొసట
వైష్ణవనామం ఏర్పడింది. దానంతటదే ఏర్పడింది. ఒకసారి జిల్లెళ్ళమూడి అమ్మ
నెల్లూరు రాగా నేనూ, మాష్టారుగారు వెళ్ళాము. నేను అమృగారి దగ్గర ధ్యానంలో
వుండగా, “సాక్షాత్తు పరాశక్తి ఎదురుగా వుంటే చూడకుండా ధ్యానం చేస్తావు!
చూచి తీరాలోయ్” అన్నారు. ఒకసారి ఒకామె వచ్చి “మీ సాధనలో టెక్కిక్
చెప్పండి మాష్టర్ గారు. మీ టెక్కిక్ ఏంటి చెప్పండి” అంటే, “మా దేమీ లేదమ్మ
“శ్రీ సాయిలీలామృతం” చదవటమే” అన్నారు. శ్రీ మాష్టర్ ఉద్యోగం వదిలాక
నెల నెల ‘60 రూ.లు’ చొప్పున పంపగా స్వీకరించారు ప్రేమతో. నా గృహస్త
జీవనంలో సమస్యలు రాగా మాష్టర్ గారికి చెప్పుకోగా, అనేక ఉత్తరాల్లో
సూచనలిన్నా, మా కుటుంబ శ్రేయస్సుకు తోడ్పడ్డారు. ఒకసారి ‘టి’ త్రాగుతూ

సగం నాకివ్వగా, “దీని అర్థం ఏమిటి సార్?” అనగా “జన్మజన్మలకు కాపాడుతానని’ అన్నారు. శ్రీ మాష్టర్ గార్చి బుక్ అమ్మకుంటారని విమర్శచేసిన వారినీ మాష్టర్ ప్రేమించారు. ఇలా ప్రేమించటం వీరి సంస్కరం. అలా విమర్శించటం వారి సంస్కరం కాబోలు. వారిది అవ్యాజమైన ప్రేమ. ఒకసారి శిరిడీలో ఆత్మహత్య చేసుకోవాలని వున్న ఒక వ్యక్తితో కాసేపు మాటల్డడగా అతను, ఆ ప్రయత్నం మానుకున్నాడు. 15 సం॥రాల తర్వాత ఆ వ్యక్తి (మామాజీ) తిరిగి శిరిడీలో కలుసుకొని, వారు సాధించిన చాలా ఆధ్యాత్మిక రహస్యాలు చెప్పినట్లు తెల్పారు మాష్టరుగారు.

‘మాష్టరుగారు కొన్ని విషయాల్లో ‘టాస్’ వేసి ఎలా వస్తే అది చేసేవారు తన ఇష్టాయిష్టాల్ని వదిలేసి’ అంటారు.

శ్రీ కె.ఆనంద వెంకటేశ్వర్రు : ఒకసారి శిరిడీకి 23 రోజులు నడిచి వెళ్గా అక్కడ మాష్టరుగారున్నారు. “ఏమిటలా వున్నావు?” అన్నారు. ఇలా నడిచి వచ్చాము. భిక్ష చేసుకుంటూ అనగా “వారందరిని స్మరించి ఒక టెంకాయ ధునికి అర్పించు. లేక పోతే వారి కర్మలు నీపై ప్రభావాన్ని చూపుతాయి. ఎవరి బుఱం నీవు పెట్టు కోవద్దు” అన్నారు. ఉత్తరాల ద్వారా నాలో మానసిక మార్పు తెచ్చారు. బాబాను గూర్చి తెల్పి, ధర్మకార్యాలకు తోడ్పడమన్నారు. ఒకసారి విద్యానగర్ వెళ్లినపుడు దగ్గరలోని కోట గ్రామానికి వెళ్గాము. అక్కడ పాత సుబ్రమణ్యం స్వామీ దేవాలయానికి వెళ్గాము. అక్కడ శ్రీ మాష్టర్ గారికి సాష్టాంగనమన్నారం చేసుకోగా, నా వెన్నెముక క్రింది భాగం నుండి పై వరకు ఏదో లాగినట్లు అన్నించింది. మాష్టర్లో జరిగే సాయిస్వరణ నా హృదయంలో స్ఫురింగా వినిపించింది. ఈ లీల నాకు ఆశ్చర్యమనిపించింది. తర్వాత విద్యానగర్ వచ్చాక, టెంపుల్లో ఏమిజరిగిందో తెలుసా “నేను-నేను” “రెండూ కలిసాయి” అన్నారు. నాకు యం.యస్.సి.లో మొదటి సం॥రము 49% మార్కు, రెండవ సం॥ము 50% రాగా అపుడు ఏ సం॥ మార్కులు ఆ సం॥ము వరకే. కాబట్టి తప్పినట్లే. అపుడు మాష్టర్కు letter ప్రాయగా వెంటనే యూనివర్సిటీ అదికారులకు రెప్రజెంట చేయమని సలహా ఇచ్చారు. వారి సలహా పాటించాను. సిండికేట్ మీటింగ్లో విషయం చర్చించి రెండు సం॥లకు కలిపి రిజల్ట్ ఇవ్వగా || Class లో ఉత్తీర్ణత చెందినట్లు తెల్పారు. అదే రోజు శ్రీ మాష్టర్ గారి నుండి కృతార్థుడవుతావని ఉత్తరం వచ్చింది.

శ్రీ మాష్టోర్గారు ఒకసారి, “రామిరెడ్డితాత దగ్గరకు వెళ్ళినపుడు వారి సాధనగురించి, లీలల గురించి అడిగి తెలుసుకో” అన్నారు. నేను తాత దగ్గరకెళ్ళి కూర్చోగానే, తాత “స్విచ్లన్నీ కరెక్ట్గా పెట్టుకున్నావోయ్” అన్నారు. “చెప్పుతాతా” అంటే, “పెద్దాయన్ని నమ్ముకోరా. పెద్దాయన ఎట్లా పెట్టే అట్లుండాలి. ఏం చెప్పాలి?” అన్నారు.

శ్రీ ఇ.చెన్నయ్య : “ఒక రోజు మాష్టోర్గారు లుంగీ కట్టుకుని, సంచి వేసుకుని, బస్సు దగ్గరికి వస్తున్నారు. నేను ఎదురయ్యాను. నన్ను చూడగానే, “బస్సు ఎక్కువోయ్” అన్నారు. “సార్! అంటే” ‘ఫరవాలేదు’ ఎక్కు” అన్నారు. ఆ టూర్చలో భర్మలు అన్నీ శ్రీ మాష్టోర్గారివే. గుంటూరులో శ్రీ రంగన్నబాబుగారిని చూచాక, శ్రీ సల్ల మస్తాన్ సాహెబ్ సమాధి దగ్గరకు పోయాము. అక్కడ ఒకాయనకు దండం పెట్టి నన్ను పెట్టుకోమన్నారు. ‘పో సార్’ ఇతని కేంటి నమస్కారం చేసేది” అంటే “ఇతను గొప్ప జీలియా. పెట్టుకో, మంచిది”, అన్నారు.

ఒకసారి నారాయణ మహారాజ్, శ్రీ మాష్టోర్ గారింటికి రాగా, నేను కాళ్లు కడుక్కుని వస్తానని, బావి దగ్గరికి పోగా, తాడు తెగి బకెట్ బావిలో పడిపోయింది. పెద్దవారి దగ్గర ‘శౌచము’ పాటించాలి కదా, అని మాష్టోర్గారితో ఇలా నీళ్లు లేవంటే, “అవన్నీ చూస్తూ కూర్చుంటే ఈ లోపల వారు వెళ్ళిపోతారు. ముందు వెళ్ళి నమస్కారం చేసుకో” అన్నారు.

ఇంకోసారి శ్రీ పూర్వానందస్వామి విద్యానగర్ రాగా, శ్రీ మాష్టోర్ గారు ఇరువురు ప్రక్క ప్రక్కనే కూర్చుని యున్నారు. నేను ఎవరికి ముందు నమస్కారం చేసుకోవాలి అని అనుమానం వచ్చింది. వెంటనే శ్రీ మాష్టోర్గారికి నమస్కరించి తర్వాత శ్రీ పూర్వానందస్వామి గారికి నమస్కరించాను.

“బాటరీ వీక్ అయితే చార్లి చేసుకోవాలి కదా” అందుకే మహాత్మల దగ్గరికి వెళ్లి రావాలి” అనేవారు. “అలా వెళ్లుంటే సాధన బాగుంటుంది” అన్నారు. శ్రీ మాష్టోర్గారు నాకు వారు తలగడగా వాడే డిక్కనరీ, పెద్దది రుద్రాక్షమాల, మొడలో తాయెత్తు, చేతి ఉంగరం, చాలా బుక్కు, అవధాతల ఫొటోలు అమూల్యమైన వస్తువులు ఎన్నో ఇచ్చారు - తరగిని ప్రేమతో” అంటారు చెన్నయ్య.

శ్రీమతి రత్నకుమారిగారు (విజయవాడ) : శ్రీ మాష్టోర్గారు సాయితోగల అనుభవాలు డైరీప్రాసి పెట్టుకోమన్నారు. “నాకు డైరీతో లాభంఏమి? నాకున్న అనుభవాలు సాయికి తెలుసు. నాకు తెలుసు” అన్నాను. అపుడు మాష్టోర్

“అలా అనుకుంటే ఈనాడు చరిత్ర అంతా వచ్చేది కాదమ్యా”, అన్నారు. మీరు అంతా రాసారు గదా మాప్పారు బాబాను గురించి” అంటే, “అదేంటమ్య! సాయిని గురించి మనకు తెలిసింది చాలా తక్కువ. తెలియవలసింది ఎంతో వుంది” అన్నారు. మా ఇంటికి శ్రీ మాప్పారు గారు వస్తే బాబానే వచ్చారని మా నమ్మకం. మావారు, మేము అందరం కలిసి స్నానం చేయించాము. సోఫాలో కూర్చోబెట్టి, వెండిపళ్ళెంలో వారి రోజాల్లాంటి మృదువైన పాదాలను కడిగి, మెడలో గులాబిమాల వేసి, నుదుట చక్కటి నామం పెట్టి, అప్పోత్తర శతనామావళి చదివి ఆరతిచ్చేవారము. మాప్పర్గారితో నాకు పారాయణ, మావారికి పూజ అంటే ఇప్పము అనగా, ఎవరికి దేనిపై ఆసక్తి వుంటే దాన్నే చేసుకోవచ్చు అన్నారు. అదే వారిలోని సద్గురుతత్వం. శ్రీమాప్పార్గారి ఆశీస్సుల ఘలితంగా మాయింటికి శ్రీ రామిరెడ్డి తాత (కల్లూరు) శ్రీ అనసూయమాత (పరాడసింగా) వచ్చారు అంటారు శ్రీమతి రత్న కుమారిగారు.

శ్రీ కె.వి. సుబ్రమణ్యం (శ్రీ దత్తసాయి మందిరం, నెల్లూరు).

1977 లో జనవరి 9న శ్రీ శిరిదీ సాయి మందిరం (నెల్లూరు) లో జరిగిన కార్యక్రమంలో ఆర్.ఎల్.రెడ్డి గారు శ్రీ భరద్వాజగారిని నాకు పరిచయం చేస్తూ వారి గురించి గొప్పగా చెప్పారు. తర్వాత విద్యానగర్ వెళ్ళి దర్శిస్తూ వచ్చాను. 1986 జూలైలో మొదటిసారిగా వారు ఈ దత్తసాయి మందిరంలో అడుగుపెట్టిన నాటినుండి వారి ఆశీస్సులతో ప్రతి గురువారం ఏ ఆటంకం లేకుండా సత్పుంగం జరుగుచున్నది. వారు ఇక్కడికి వస్తే చిన్నగదిలో ఉండేవారు. దత్తసాక్షాత్కారం పొందిన, నిష్ఠగరిష్ఠులగు శ్రీ తాడేపల్లి రాఘవ నారాయణ శాస్త్రి గారు (చందవోలు), భరద్వాజగారు ఇద్దరూ కలిసి 2-11-87 సం॥ ఇక్కడ శ్రీదత్త శ్రీసాయి విగ్రహ ప్రతిష్ఠ చేసారు. శ్రీ శాస్త్రిగారు శ్రీ మాప్పర్గారిని ప్రేమతో కొగిలించుకున్నారు.

1989 ఏప్రిల్ 14న శ్రీరామనవమికి మా దత్తసాయి మందిరానికి రమ్మని ఆహ్వానిస్తూ ఏప్రిల్ 5వ తేదీన నేను ఉత్తరం ప్రాయగా, వారు సమాధానంగా ప్రాసిన జాబు 10వ తేది చేరింది, “మీరు నాకు ఆహ్వానం పంపడం ఏమిటి? అది నా గురువు సమర్థ సద్గురు సాయినాథునిది, ఎపుడు బుద్ధిపుడితే అపుడు వస్తుంటాను” అని శ్రీ మాప్పార్గారు ప్రాసారు అని అంటారు శ్రీసుబ్రమణ్యంగారు. ఆచార్యులవారిచే సూర్యాంగి నొంది, సాయిబాబా మిషన్

(బంగోలు) మున్నగు ఆధ్యాత్మిక, ధార్మిక సంస్థలకు అనేకవిధాల ఆర్థిక సహకారాన్ని అందిస్తున్నారు శ్రీ సుబ్రమణ్యం.

శ్రీ పి. సుబ్రమయ్య : (గొలగమూడి, నెల్లూరు జిల్లా)

ఒకరోజు ఒకరైతు వచ్చి “మీరు ఒక్కసారి నా కారకు బాబాను ప్రార్థన చేయండి. నా కష్టాలనుండి గట్టెక్కుతాను” అన్నారు. అందుకు మాష్టారు “నేను ప్రార్థన చేస్తే మీ కష్టాలు తీరడమేంటి? మీరే బాబాను ప్రార్థించండి. ఆ కరుణామయుడు అందరినీ రక్షిస్తాడు” అన్నారు. ఆ రైతు లేదుసార్! “ప్రార్థన చేస్తాను” అని ఒక్క మాట అనండి. వెళ్తాను అంటాడు. అలా చేయకూడదు అంటారు శ్రీ మాష్టార్గారు. శ్రీ మాష్టార్ గారు అలా అనటానికి కారణం తర్వాత తెలిసింది. ఆ రైతు మాష్టారుగారి వద్ద ఎంతోమేలు పొందాడు. ఎన్ని సార్లు సహాయం పొందినా ఆ వ్యక్తిలో మార్పు రాలేదు. ఆరైతు వ్యవసాయ కూలీలకు తక్కువ కొలతలతో, నాసిరకం గింజలిస్తాడు. అతని సంస్కరంలో మార్పు తేవటమే శ్రీ మాష్టార్గారి ప్రయత్నమన్నమాట.

ఒకసారి ఒంగోలుకు గొప్ప ఉపన్యాసకులు గాలి శేషగిరిరావుగారు ఆచార్యుల వారి జయంతి రోజు వచ్చారు. అందరి ఎదుట ఆయన మాష్టార్ గారికి హూలమాల వేసి పాదనమస్కరం చేసుకున్నారు, శ్రీ మాష్టార్గారు “ఇదేందీ!” అనగా, “అదంతే మాష్టార్ గారు “దైవానికి నమస్కరించడం మావిధి” అన్నారు.

మాష్టారు గారు సాధన గురించి చెబుతూ ఒకసారి విజయవాడలో సాయంత్రం పికారుగా వెళ్తా Ladies హస్టల్ దారిలో వెళ్తే బాగుంటుంది అని అన్నించగానే వెంటనే వేరే దారిలో వెళ్ళి విజయవాడంతా తిరిగి తిరిగి, చివరకు కాళ్ళునొప్పి పెట్టి ఒక చోట కూర్చుండి పోగా, తెలిసినవారు రిక్షాలో ఇంటికి తీసుకొచ్చారు.

“మరొకసారి శ్రీకృష్ణమూర్తిగారి బంధువుల పెళ్ళికి వెళ్లినప్పుడు మనసులో బజారుకెళ్లి కాఫీ త్రాగి రావాలని బలంగా అన్నించగానే, అట్టే గదిలో 4 గం॥ల పాటు కూర్చుని వుండి పోయారు” చివరికి పెళ్ళి పందిరి లోనికి కూడా వెళ్ళకుండా” అని చెబుతారు సుబ్రమయ్యగారు.

శ్రీ వి.సి. వెంకటేశ్వరు : (పుత్రురు) 24-6-1980న శ్రీ భరద్వాజగారిని, ఉలవపాడు గ్రామానికి (ప్రకాశం జిల్లా) వచ్చినప్పుడు మొదటిసారి చూచాను. సాయితత్వం, ఆధ్యాత్మిక తత్త్వం గురించి వారు చెప్పేది నాకు చాలా నచ్చింది.

నా గురుదేవుల ఆశీస్సులచే ఉదయగిరిలో సూఫీ సంప్రదాయానికి చెందిన పీరాన్-బ్-పీర్ (బాగ్గాద్ నివాసి) హజ్రత హమీద్ బాబాగారిని మొదటిసారి దర్శించగా చక్కని ఆశీస్సులిచ్చారు. ఇంకొకసారి బాబా గారి దర్శనానికి వెళ్ళగా “డాక్టర్గారూ మనం వచ్చేటప్పుడు చెప్పుకుని రావాలండి” అని మూడుసార్లన్నారు. అప్పుడుకానీ నాకు అర్థంకాలేదు, నేను వారి దర్శనానికి వచ్చేముందు తొందరలో నా గురుదేవులకు (శ్రీ మాఘ్రోగారికి) చెప్పుకుని రాలేదని. హమీద్ బాబాగారు The Big Five of Sufism in India (పొందూ దేశంలో ఐదు మంది గొప్ప సూఫీ మహాత్మలు) అనే గ్రంథ మిచ్చారు. తర్వాత నా గురుదేవులు "The Mystics of Sufism" గ్రంథాన్ని అనువదించమన్నారు. ఉదయగిరిలో గురుదేవుల ఆశీర్వచనంతో చేసిన గురు పూర్తిమ ఉత్సవంలో ముస్లిం, క్రైస్తవ సోదరులు పాల్గొని సర్వమత సమ్మతిని తెలియజేసారు.

నేను సన్యసించాలి అందుకు అనుమతిని ప్రసాదించమని కోరగా, దానికి శ్రీ మాఘ్రోరు గారు నీవలె నేను సన్యసించాలనే తపనతో చిన్నప్పటినుండి నా శరీరాన్ని, మనసును సన్యాసం వైపు తీవ్రసాధన చేసాను. కానీ శ్రీ సాయినాథుడంగికరించక వివాహం చేసుకోవాలని ఆదేశించి, సన్న గృహస్థుని చేసారు. కాబట్టి శ్రీ సాయినాథుడే నాకలాంటి ఆదేశం ఇవ్వనపుడు నేను నీకెలా అనుమతిచేసి అని నన్నాప్రయత్నం నుండి విరమింపజేసారు.

30-5-89 న నాకు మొదటిసారి Heart Stroke వచ్చినపుడు సన్న అకాలమరణం నుండి కాపాడింది నా గురుదేవులే, కాబట్టి నేటికి నా గురుదేవులు నజీవులే, మా కుటుంబమంతా శ్రీ మాఘ్రోగారిని నద్దరువుగా పూజించుకుంటున్నాము అంటారు శ్రీ వి.సి.వెంకటేశ్వరు.

రెవరెండ్, ఫాదర్ యస్. చిన్నప్పగారు (హైదరాబాద్)

Recently I heard that Acharya Ekkirala Bharadwaja has expired very suddenly. I wanted to see him personally but now I lost the chance. I have the following books by him : 1. నిజానికి నిచ్చేనలు. (మతం ఎందుకు?) 2. ఏది నిజం? 3. విజ్ఞాన వీచికలు. 4. శ్రీసాయినాథ ప్రభోధామృతము. If you can get for me other books of his, I will be grateful to you, especially : 1. పూజ ఎందుకు? 2. శ్రీ సాయిలీలామృతము 3. సద్గురు దర్శనము.

If you can send these I can be ever grateful to you. I express my heartly condolences to you. You have lost a great guru but if you send me these books I can be ever grateful to you.

With best wishes & Prayers

Sincerely Yours
S. Chinnappa - Rector

ఈ ఫాదర్ ద్వారా మాప్టర్గారు బైబిల్ పై వ్యాఖ్యన గ్రంథాలు, (Gerome's Biblical Commentaries) తెప్పించుకొన్నారు.

శ్రీ బచ్చల బాలయ్యగారు మాజి మున్సిపల్ షైర్మెన్, ఎం.ఎల్.ఎ. మరియు ప్రెసిడెంట్, శ్రీ సాయిబాబాకల్చర్ మిషన్, (బంగోలు) ఇలా చెబుతారు. “బాబాగారు (మాప్టర్గారు) ఈ బంగోలు పట్టణంలో శ్రీసాయి గురించి పండు ఒలిచినట్లు చెప్పారు. ఈ బాబా మందిరం ఇంతగొప్పగా ఏర్పడటానికి మూలపురుషుడు ఆయనే, కాండం ఆయనే, తర్వాతే మేమంతా. అందరము దీన్ని నిస్యార్థంగా, భక్తితో కాపాడుకుంటూ వస్తున్నాము”.

“ఏ జన్మలో పుణ్యం చేసుకున్నానో గానీ శ్రీ మాప్టర్గారి పరిచయం నాకు కల్గింది. వారి సమాధి ఘుట్టంలో పాల్గొనే అదృష్టం నాకు కల్గింది. అవధూతల విషయం తెలుసుకున్నాక శ్రీ మాప్టర్గారు కూడా ఒక అవధూతతో సమానమే అన్నించింది. శ్రీ పూర్వానందస్వామి గారు (శ్రీతైలం), శ్రీ మాప్టరుగారి గురించి చాలా గొప్పగా చెప్పారు. భౌతికంగా వున్నప్పటికంటే వారి మహాసమాది అనంతరం వారి విలువ అందరికి తెలుస్తున్నది. శ్రీ ప్రకాశంపంతులుగారి వంటి పెద్ద పెద్ద నాయకులనే ప్రజలు మరచిపోతున్నారు. కానీ శ్రీ మాప్టర్గారు భక్తుల హృదయాల్లో సుస్థిరంగా నిలిచి ఉన్నారు. మహాత్ముడిగా పూజించబడుతున్నారు. మాప్టర్గారి అన్నగారు. ఇ.కృష్ణమాచార్య గారు కళాశాలలో నాకు లెక్కర్సర్గా వచ్చేవారు. కానీ మాప్టరు గారి గురించి నాకు ముందు తెలియదు. శ్రీ మాప్టర్గారు బంగోలు వచ్చాకే నాకు పరిచయమైంది” అంటారు.

శ్రీ పోలూరి శ్రీనివాసరావు : (అడ్యోకేట్, ఎడిటర్, సాయిబాబా పత్రిక).

శ్రీ మాప్టర్గారు ప్రసంగాల్లో “గురు మధ్యస్థితం విశ్వం, విశ్వ మధ్య స్థితి గురుః” అన్న శ్లోకం విన్నించేవారు. దీన్ని వివరిస్తూ వేదధర్ముడు-దీపకుడి కథ చెప్పేవారు. జగత్తంతా గురు (సాయి) స్వరూపంగా చూసేవారికి భేదభావాలు

ఉండవు. శ్రీ మాష్టర్ గారు సమాజం మారటానికి చేయవలసినంత చేసారు. ఎదుటి వారికి ఎంతో తెలియ చెప్పాలి, మేలు చెయ్యాలి అని తపిస్తుండేవారు. అలా చేస్తేనే ఆయనకు తృప్తి. భోజన సమయంలో కూడా బాబాగురించే తప్ప ఇంకొకటి మాటల్లాడరు. ఉపన్యాసాల్లో, సత్యంగాల్లో కాస్త విరామంగా వుంటేచాలు, నామస్వరణ చేస్తున్నట్లు వారి పెదవులు కదిలికను బట్టి తెలుసుకోవచ్చు. వారు ఆధ్యాత్మిక మహాసాగరం. ఆ భావం ఎంతో చాలా చుట్టూ ఉండేమాకు ఎంతో లోతుగా తెలిసేది. కరుణా సముద్రమే వారు. వారు విసుగు చెందిన సందర్భాలు నేను చూడలేదు. ఎదుటివారు పొరపాటు చేస్తున్నారు అన్నప్పుడు కాస్త ఫోర్సుగా మాటల్లాడతారు. అంతేకాని అది విసుగు, కోపం కాదు. వారి గురించి క్షుణ్ణంగా అలోచించే కొద్ది అర్థమవుతుంది - శ్రీ శిరిడిసాయి ప్రతిరూపమే వారు. శ్రీ మాష్టర్ గారి చరిత్ర తప్పక రావాలి. అందుకు తీవ్ర కృషి చేయాలి” అంటారు-శ్రీ పోలూరి శ్రీనివాసరావు.

శీమేడా జయరాం గారు (క్లార్ట్ మర్చంట్, ఒంగోలు) : 1981 లో నేను అయ్యవారిని (మాష్టర్ గారిని) చూచాను. ఒకసారి “సార్! మీరు ఎక్కువగా కలలో కన్నిస్తుంటారు నాకు” అనగా “భక్తుల పేరుతో శిరిడిలో టెంకాయలు వేసివస్తాను. అందుకే కన్నించి వుంటాను” అన్నారు. మరొకసారి, మాష్టర్ గారు “జయరాం! నాదగ్గరికి రావాలన్నా, పోవాలన్నా నా సంకల్పం వుండాలి” అని చెప్పారు. “ఇక్కడికి వన్నే అరుణాచలం వెళ్ళేచ్చినంత” అన్నారు. “బాబా స్వరణలో వుంటూనే 24 గంాలు మన సంగతి ఆలోచిస్తారు అయ్యవారు. అన్నివారికి తెలుసు. ఒక రోజు ఏ పని చేయకుండా సార్ దగ్గరికి పోతే, నేను ఆరోజు పని చేయలేదనే విషయాన్ని నవ్వుతూనే నాకు గుర్తుచేసారు. ఒకసారి మిషన్కు డబ్బులు తక్కువరాగా లక్ష్మీ అక్క ఆ విషయం అయ్యవారితో చెప్పింది. తెల్లవారేసరికి పదివేలు డానేషన్ వచ్చింది. ఎప్పుడైనా ఎదుటివాడు తప్ప చేసినప్పుడు సరిదిద్దేవారు. అవతల వాడు ఒప్పుకుంటే సరి. లేకపోతే నిర్మాహమాటంగా, ఖచ్చితంగా చేపేపువారు. తర్వాత ఆవిషయాన్ని మరిచిపోయేవారు. శ్రీ సాయిబాబానే మాష్టర్గారి రూపంలో వచ్చి తన చరిత్ర తాను శ్రీసాయిలామృతం పేరుతో రాసుకున్నాడేమో అన్నిస్తుంది. వారిది రాజముద్ర. వారికి చెప్పుకుని ఏ అవధూత దగ్గరికి వెళ్ళినా వారి ఆశీస్తులు ఆమోఫుంగా లభిస్తాయి”.

“పిల్లల విషయంలో ధర్మంప్రకారం మనం జాగ్రత్తగా పెంచాలి. వారి

జాతకం ప్రకారం వాడికి జరుగుతుంది” అన్నారు. అయ్యవారి దగ్గరకు పారాయణ చేసిపోతే ఆశీస్సులు బాగా వుండేవి. ఒకవైపు మనతో కలిసిపోయినట్టే వుంటారు. మరోవైపు ‘పారాయణ చేయడం ముఖ్యం’ అని గుర్తుచేస్తారు”.

మా ఇంటి నుండి ఒకసారి భోజనం పంపిస్తే తీసుకున్నారు. మా ఇంటికి వచ్చి భోంచేసారు. వారికి కులాల పట్టింపే లేదు. ఒంగోలు లో రహ్మాతుల్లా, పట్టాన్ సాహెబ్ మున్నగు ముస్లింల ఇళ్ళలో కూడా సత్సంగం చేసేవారు. ఖురాన్ విషయాలు ఆమోఘుంగా చెప్పేవారు. ‘విద్యానగర్లో’ సాధన గురించి బాగా చెప్పారట కదాసార్! ఇప్పుడు చెప్పటం లేదే? అంటే అప్పటి పరిస్థితి వేరు. వారు విద్యార్థులు ఎక్కువగా కోరికలు లేకుండా వచ్చేవారు. ఆ సాధన వేరు. ఇక్కడ అందరూ గృహస్థులు. ఇక్కడ సమస్యలతో వస్తారు. ఇక్కడ సాధన పారాయణ చేయడమే” అన్నారు.

శ్రీ ఆర్. వాసుదేవరావు :- (రిటైర్డ్ ఆఫీసర్, రెవిన్యూ డిపార్ట్మెంటు ప్రెసిడెంట్, సాయిబాబా మిషన్, ఒంగోలు). “మా ఇంట్లో చిన్నప్పటినుండి శిరిడీ సాయినాథుని పూజిస్తున్నాం. మాప్టోర్జీ చక్కగా, విశదంగా, ‘శ్రీ సాయినాథుడు పూర్ణదత్తావతారమని’ పదే, పదే, చెప్పారు. గ్రంథాల్లో ప్రాసారు. బాబా తత్కాండ్ని గూర్చి కూలంకపుంగా మాప్టోర్జీ ద్వారానే తెలుసుకోవటం జరిగింది. వీరు ఒంగోలు వచ్చినప్పుడు ప్రతి వీధిలోని ఇళ్ళకు వెళ్లి, సత్సంగాలు చేసేవారు. మాప్టోర్ గారు సంతపేటలో వుండగా మేము కొందరం రోజు సాయంకాలం వెళ్లి సత్సంగంలో పాల్గొనేవారం. ఒక్కరోజు రాత్రి 12 గం॥ అయ్యది. ఆకలి, దప్పిక గుర్తుకు వచ్చేవి కావు. చిదానందంగా వుండేవారు. వారి వద్దకు వచ్చేటప్పుడు ఎంతో దుఃఖముతో, బాధలతో వచ్చినవారు, వెళ్ళేటప్పుడు ఎంతో ఆనందంగా వెళ్ళేవారు. నొటోరియన్ దుర్మార్గులు ఎంతోమంది మాప్టోర్గారి వద్దకు వచ్చాక మంచిగా మారినవారెందరో వున్నారు. వారి పూర్వకర్మలన్నీ పటాపంచలయ్యాయి”.

“ఉద్యోగం లేకున్న డబ్బురాబడి లేకున్న, వారికారకై వారు ఏ ఒక్కరిని ఒక్కరూపాయి అడిగినట్లు నేను చూడలేదు. నామిత్రుడు రాజేంద్రప్రసాద్ (డి.సి.టి.పి. కావలి) ఒకసారి శిరిడి వెళ్లి రాగానే, అతడికి కలలో సాయి కన్పించి, ఒంగోలులో భరద్వాజ వున్నారు. అతనికి వందరూపాయలు ఇప్పు అని చెప్పారు. అతడు నా దగ్గరికి వచ్చి మాప్టోర్ గారిని గురించి అడిగి తెలుసుకుని వందరూపాయలు దక్కిణ సమర్పించి వెళ్లాడు. మాప్టోర్ జీ దక్కిణ ఎందుకు

తీసుకొంటారు అనేది అపుడు తెలిసింది. గీతలో చెప్పినట్లు, అనన్య చింతనలో వుంటూ, బాబా చింతనలో వుంటూ, అందరిలో బాబాను దర్శిస్తూ, సత్యగుణుడిగా ప్రేమతత్వంతో నడిచారు. పిల్లల్లో దేశభక్తి బాగా నాటాలి. అపుడే ముందు ముందు మన సంస్కృతి చక్కగా నిలబడగలదు అని పదే పదే చెప్పేవారు”.

“బాబా తత్త్వాన్ని గూర్చి, వారి లీలల్ని గూర్చి ప్రతి ఒక్కరికి అర్థమయ్యే రీతిలో సత్పుంగాల్లో, సాయి తత్వ ప్రచారంలో ఎలా చెప్పాలి అని ప్రత్యేకంగా వారించిలో క్లాసులు నిర్వహించి చెప్పేవారు. రెగ్యులర్గా అంతా పదిమంది వరకు వెళ్ళేవారము. నేను వృత్తిరీత్యా inspection చేయుటకు వేరే ఊర్లకు వెళ్ళినప్పుడు ఒక్కసారి వారంరోజులుండాల్సి వచ్చేది. అపుడు సాయంకాలంవేళ క్రిష్ణియన్ కాలనీలకు కూడా వెళ్ళి సాయి సత్పుంగాలు చేసాను. క్యాంపు నుండి రాగానే మాష్టర్గారు ఎలా చెప్పావు? అని అడిగేవారు. నేను చెప్పింది విని పొరపాట్లుంటే సరిదిద్దేవారు. బంగారాన్ని పుటంలో పెట్టినట్లు మనిషిని పూర్తిగా సంస్కరించాలని ప్రయత్నించేవారు, తపించేవారు”. ‘బాబా నా గురువు సార్!’ అంటే ఆనందించేవారు. మాకు రెండు కళ్ళు—‘ఒకటి సాయినాథుడు, రెండు మాష్టర్గారు’.

“ఒకసారి జిల్లెళ్ళమూడి అమ్మవద్దకు వెళ్ళి మా అమ్మాయి శుభలేక ఇవ్వగా దానిపై బాబా భోటో చూడగానే, నాయనా! భరద్వాజ బాగున్నాడురా! నా ఆశీస్సులు చెప్పురా’ అని, ఇదిగో ఈ ప్రసాదం తీసికెళ్ళి భరద్వాజకిష్వరా’ అని చేతి కిస్తుండగా, నాకు ఆనందభాష్యాలు రాలాయి. ఇంకోసారి నేను, మాష్టరూ కలిసి రామ్శరణ్ గారి వద్దకు (కుందుర్తి వెంకట నరసయ్య, రామభక్తుడు) వెళ్ళగా వారు మాష్టర్గారిని చూస్తూ “సాయినాథుడు వస్తున్నాడు” అన్నారు.

సాయిమందిరానికి, భగవాన్ రమణుల భక్తురాలు (గుడిపాటి వెంకటా ‘చలం’ కుమార్తె) గొప్ప సాధకురాలు సౌరిష్ట గారు వచ్చారు. తర్వాత మందిరం నుండి మాష్టర్ గారి ఇంటికి వెళ్లి, చాలా సేపు కూర్చొని, “ఇక్కడ నాకు ఎంతో ఆనందంగా వుంది” అన్నారు. మాష్టర్జీ గురించి తెలుసుకునే కొద్దీ బాబా గురించి సంపూర్ణంగా అర్థమౌతూవస్తుంది. “24 క్యారెట్లు బంగారంలా, ప్రకాశించారు మాష్టర్జీ. నాటికీ, నేటికీ, ఏనాటికీ చిరంజీవులే” అంటారు. అర్. వాసుదేవరావుగారు.

అధ్యాయము - 18

మహరీత్తుల ప్రశంసలు

తమకున్న అపార జ్ఞానసంపదకు, మేధస్సుకు I.A.S. ఆఫీసరుగా, పేరు ప్రభ్యాతులతో, ప్రశంశాపత్రాలను పొందాలనే తాపత్రయం, ఆరాటం భరద్వాజ గారిలో కనిపించదు. మహాత్మల, పాద ధూళితో పునీతమై, సాచివారిని అలా చేయడం లోనే వారి జీవితాన్ని గడిపిన భరద్వాజగారిని “మహాత్మలు” “అవధూతలు” “సిద్ధపురుషులు”... నిండుగా మెండుగా, ఆశీర్వదించి తమందరి వారసుడిగా ఎలా గుర్తించారో, గుర్తించి అక్కన చేర్చుకున్నారో, చేర్చుకుని దీవించారో, దీవించి మనమధ్యకు పంపారో చూద్దాం.

భరద్వాజ గారిని, లాయర్ సి.పోచ. వెంకటకృష్ణ గారికి పరిచయం చేస్తూ... జిల్లెళ్ళమూడిఅమ్మ శ్రీ అనసూయాదేవి... “ఇతని పేరు భరద్వాజ. బాగా చదువుకున్నవాడు. చాలా మంచివాడు. నీవు ఇతనితో స్నేహం చేయరాదంట్రా”... అన్నారు అపుడు భరద్వాజ వయస్సు 28 సం॥లు.

“చిన్న కలకటేరు బాబు. బాగున్నారా! ఆయన కేమయ్య మహరాజ్” అని రామభక్తులు రంగన్న బాబు గారంటే, “నీవు పోతున్న మార్గం కూడా రాజబాటే...” అని శ్రీ పాకలపాటి గురువు గారు అన్నారు.

తఱకు సమీపంలోని సిద్ధ పురుషులు శ్రీశ్రీశ్రీ సుధీంద్రబాబు గారు... “ఇప్పుడున్న కాలానికి ఎదురీదుతున్నారాయన... ఆచార్య పదవికి అర్థులు”, అన్నారు.

“ఆ ఎత్తస్వామి ఎప్పుడొస్తాడు, ఎత్తస్వామి ఎప్పుడొస్తాడు” అంటూ ఆతురతో అడిగేవారు - సాధారణంగా ఎవర్నీ పట్టించుకోని, ప్రాపంచిక అవధులు దాటిన అవధూత శ్రీ చీరాల స్వామి.

శ్రీయుత రాధాకృష్ణ గారింటికి సాధు రూపములో వచ్చిన ‘శ్రీ సాయి’ శ్రీమతి సుభద్ర గారితో మాష్టర్గారిని గూర్చి “వాడు నా కొడుకుతో సమానమని” చెప్పారు. మాష్టర్ గారు పూణీలో శ్రీ వాసుదేవానంద సరస్వతీ స్వామి ప్రత్యక్ష శిష్యులగు శ్రీ గుళవణి మహరాజ్ గారిని దర్శించినపుడు వారు “ఆవో సాయి బాబా కా బేటా” అంటూ ఆశీర్వదించారు.

శ్రీ రాఖాడిబాబా “నీవెక్కడ నమస్కరిస్తే అక్కడ సాయినాథుని

పాదాలుంటాయి. నీకు మా దర్శనమైనా, పూర్ణానందునితో పరిచయమైనా సాయి ఆదేశానుసారమే జరిగింది” అని మాష్టార్గారిని ఆశీర్వదిస్తారు. “శ్రీ సాయిని ప్రతి ఉచ్ఛవస నిశ్చాసాల్లో నింపుకున్న సాయిభక్తుడివి, మీ సంకల్పం విశ్వ శక్తినే ప్రేరేపించగలదు. అది విధిగా సఫలమవ్వాల్సిందే” అని శ్రీ పూర్ణానంద స్వామి శ్రీ మాష్టార్ గారికి ప్రాసిన ఉత్తరంలో పేర్కొంటారు. “ప్రజల్లో ధర్మం నెలకొల్పాలి, ప్రస్తుతం నీవు నేను చేస్తున్న పని అదే” అంటారు శ్రీ అఖండానంద సరస్వతీ స్వామి.

“బాబు రాక చాలా గొప్ప విషయం” అంటూ శ్రీ చివటం అమ్మ మాష్టార్ గారి పాదాలు తాకారు.

శ్రీ భగవాన్ వెంకయ్యస్వామి “ఆయన గొప్ప వాడయ్య” అనగా, శ్రీ నాగమునీంద్రస్వామి “ఆయన చల్లని కుండ” అంటూ, “ఆయన చుట్టూ దొంగలు చేరారు” అంటారు తమను దర్శించవచ్చిన మాష్టార్ గారి భక్త బృందముతో.

కల్లారు అవధూత శ్రీరామిరెడ్డి తాత “ఆయన చాలా గొప్పేడయ్యా-జ్ఞానం తెలిసినోడు” అంటారు. ఒకసారి తాతగారు ఒంగోలులో మాష్టార్ గారింటికి రాగా భక్తులు ఇది ఎవరి ఇల్లుస్వామి! అని అడిగితే, దత్తుడిల్లు అనీ, మాష్టారు గారి ఫోటోను చూపగా “దత్తాత్రేయులు” అని అన్నారు.

ఎవరింటా బసచేయడానికి, రావడానికి అంగీకరించని, వందల సం॥రాలు జీవించిన “మాయి అమ్మ (సేలం)” మాష్టారు గారింటికి (ఒంగోలు) ఏతెంచి ఆశీస్సులందించారు.

అవధూత శ్రీ వేణు గోపాలస్వామి (కాళహస్తి) “భగవాన్ సమాన్ పైశాఖరద్వాజ” అనగా, శ్రీమాలిక్ బాబా (డోన్), మాష్టార్ గారి ఫోటో చూచి “ఓ అంభోమే దేఖో... బాబా పైశాఖ... సాయి బాబాపైశాఖ” అన్నారు.

“ఆయన అమాయకుడు, బాబాను గురించి కరెక్షుగా చెబుతాడు, బాబా గూర్చి చెప్పే వారిలోనే బాబాను చూడకుంటే ఇంకెవర్లో చూస్తాము” అంటారు శిరిడీలో నలబై సం॥రాలుగా సాయిని సేవించి తరించిన శ్రీ శివనేశన్ స్వామి.

అవధూత శ్రీ కాశిరెడ్డి నాయన (అపోబిలం, కర్కూలు జిల్లా) మాష్టారు గారి భక్తులతో “పెద్దాయన గ్రంథం వస్తుంది. గొప్ప గ్రంథం వస్తుంది” అని ఆశీస్సులందించారు. నానూ “మహారాజ్” (ఇండోర్) (శ్రీవాసు దేవానంద సరస్వతీ

స్వామీ ప్రత్యక్ష శిష్యులు) గారిని శ్రీ మీనన్గారు (ఇంజనీర్) దర్శించుకొన్నప్పుడు "Bharadwaja is Bharadwaja" అన్నారు.

సిద్ధ పురుషులు శ్రీ రామ సూరత్ కుమార్ గారు (అరుణాచలం) నెల్లారు నుండి వెళ్లిన భక్తులు మాప్సార్ గారి విషయం ప్రస్తావించగానే "Oh Bharadwaja of Ongole" అని అన్నారు. శ్రీ మాప్సార్ గారు భక్తులను విశేషంగా ఆదరించేవారు శ్రీ రామ్ సూరత్కుమార్ గారు. దత్త సాక్షాత్కారం పొందిన చందవోలు శ్రీ రాఘవనారాయణశాస్త్రి గారు "శ్రీ గురుచరిత్ ప్రాసిన మీకు ఆశీస్సులు అందించగలవారెవరు" అన్నారు. రామసాక్షాత్కారం పొందిన శ్రీరామ శరణ్ గారు (యాజిలి) మాప్సార్ గారిని "గొప్ప ఆధ్యాత్మికవేత్త" అని ప్రశంసించారు. అందుకే మాప్సారు.

"మహాత్మల ముద్దుబిడ్డడు"

అనుబంధం

“జీవిత ఘుట్టాలు”

- 30-10-1938 : శ్రీ భరద్వాజ జననం (బాపట్ల, గుంటూరు జిల్లా)
- 1942 : మాతృ వియోగం
- 1951 : మెట్రోక్యూలేపన్ ఉత్తీర్ణత
- 1953 : ఇంటర్మీడియట్ (Bi.P.C.)
- 1954 : డిగ్రీ (బి.ఎ) లో ప్రవేశం.
- 1955 : ఉపనయనం, ఆదేరోజు అన్నగారి కుమారుడు మరణ దుర్ఘటన, ‘సత్యాన్వేషణ’ ప్రారంభం
- 1957 : బి.ఎ., పరీక్ష ఉత్తీర్ణత, హిందూ కళాశాల గుంటూరు.
- 1959 : ఎం.ఎ., పరీక్షలో ఉత్తీర్ణత, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము, వైజాగ్.
- 1959 : ఆంగ్లోపన్యాసకులుగా శర్ప డిగ్రీ కళాశాలలో (బంగోలు) చేరుట.
- 1961 : ఉద్యోగానికి రాజీనామ ఇచ్చి I.A.S. పరీక్షలు ప్రాయిట.
- 1962 : వివేక వర్ధని జూనియర్ కళాశాలలో ఆంగ్లోపన్యాసకులుగా ప్రవేశం.
- 1962 : I.A.S. పరీక్షలో ఉత్తీర్ణత, సివిల్ సర్కీసెస్ హిమాచల్ ప్రదేశ్‌కు ఉత్తర్వులు రాగా నిరాకరించుట.
- 8-2-1963 : ప్రప్రథమంగా ‘శిరిడి’ దర్శనం.
- 9-2-1963 : శిరిడిలో శ్రీ సాయిసన్నిధిలో దివ్యానుభూతి!
- 1967 : బాపట్ల డిగ్రీ కళాశాలలో ఆంగ్లోపన్యాసకులుగా ప్రవేశం.
- జూలై, 1969 : యస్.బి.కె.ఆర్. సైన్స్ & ఆర్ట్స్ డిగ్రీ కళాశాల, విద్యానగర్, (నెల్లూరు జిల్లా) లో లెక్చరర్స్‌గా ప్రవేశం.
- 6-3-1975 : ‘వివాహం’ - చి॥ల॥సౌ॥ మన్మహ అలివేలు మంగమ్మగారితో.
- 7-11-1976 : పుత్రిక “వేదవతి” జననం.
- 23-4-1978 : శ్రీ శిరిడిసాయి మందిరం శంఖుస్థాపన విద్యానగర్.
- 7-11-1979 : తండ్రి అనంతా చార్యుల దేహత్యాగం
- 30-7-1980 : శ్రీ శిరిడిసాయి తత్వ ప్రచారానికి భిన్న ప్రాంతాల సాయిసంస్థలు, సాయి భక్తులు కలసి శిరిడిలో సమావేశమై “శ్రీ శిరిడిసాయి మిషన్” ఫెడరల్ సంస్థను స్థాపించి (ప్రధాన కార్యాలయం,

నాగపూర్). అధ్యక్షులు శ్రీ భరద్వాజ గారిని ఎన్నుకొన్నారు.

12-3-1981 : శ్రీ శిరిడీ సాయిమందిరం కుంభాభిషేఖం - విద్యానగర్.

23-7-1981 : పుత్రుడు “ద్వారకనాథ్ జ్ఞానేశ్వర్” జననం, ఒంగోలు.

1981 : ఉద్యోగ జీవితానికి తిలోదకాలు - విద్యానగర్ కళాశాల ఉద్యోగానికి స్వస్తి పలికి ఒంగోలు చేరుట.

4-8-1982 : ‘ద్వారకా మాయి’ సత్యంగ మందిరం ప్రారంభం ‘శ్రీ శిరిడీ సాయి మందిరం శంకుస్థాపన - లాయర్సేట, ఒంగోలు.

1-5-1983 : ‘సాయి బాబా’ పక్షపత్రిక స్థాపన.

జనవరి, 1988 : “శ్రీ శిరిడీ ద్వారకామాయి ధునిలోని పవిత్ర అగ్నిని ఆచార్యులు ఒంగోలు సాయిమందిరం ద్వారకామాయి ధునిలో కలుపుట.

17-9-1988 : “శ్రీ సాయి సన్నిధి” గ్రంథావిష్ణురణ.

30-10-1988 : “మరోనంద దీపం” ఆచార్య భరద్వాజగారి 51వ జన్మదిన రజతోత్సవ సంచిక విడుదల.

12-4-1989 : “మహా సమాధి” ఒంగోలు.

మా మమతల మాష్టారు

మా మమతల మాష్టారు - మీ రెక్కడ ఉన్నారు.

మేము తలచిన వెంటనే - మీరు ఎదురుగా ఉంటారు ||మామమతల||

సాధించి అమృతము మాకందరికిచ్చారు ||2||

మరి మీరు దాహముతో ఎందుకు వెళ్లారు ||2||

శ్రీసాయి సన్నిధిలో మీరు హాయిగ ఉంటారు ||2|| ||మామమతల||

మురిపించి మరిపించి సాయి బాటలో నడిపించి ||2||

సాయి లీలలు చెబుతూనే మీరు మమ్ములకవ్వించి ||2||

వికాకులను చేసి కనుమరుగై పోయారు ||2|| ||మామమతల||

ఇప్పడెవరు మాష్టారూ మా బాధలు వింటారు ||2||

మీలాగ మాకెవరు హితబోధలు చేస్తారు ||2||

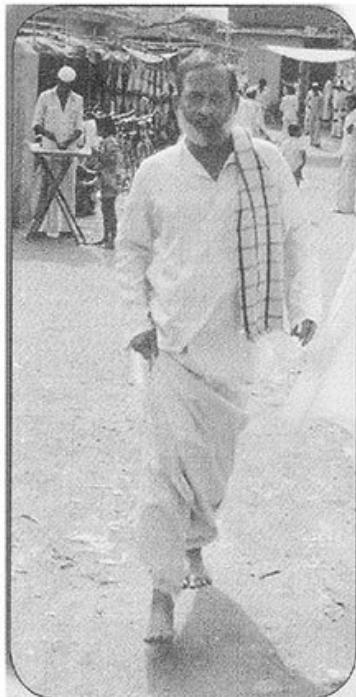
ఏ రాత్రి పగలైన మా వెంటన ఉంటారు ||2||

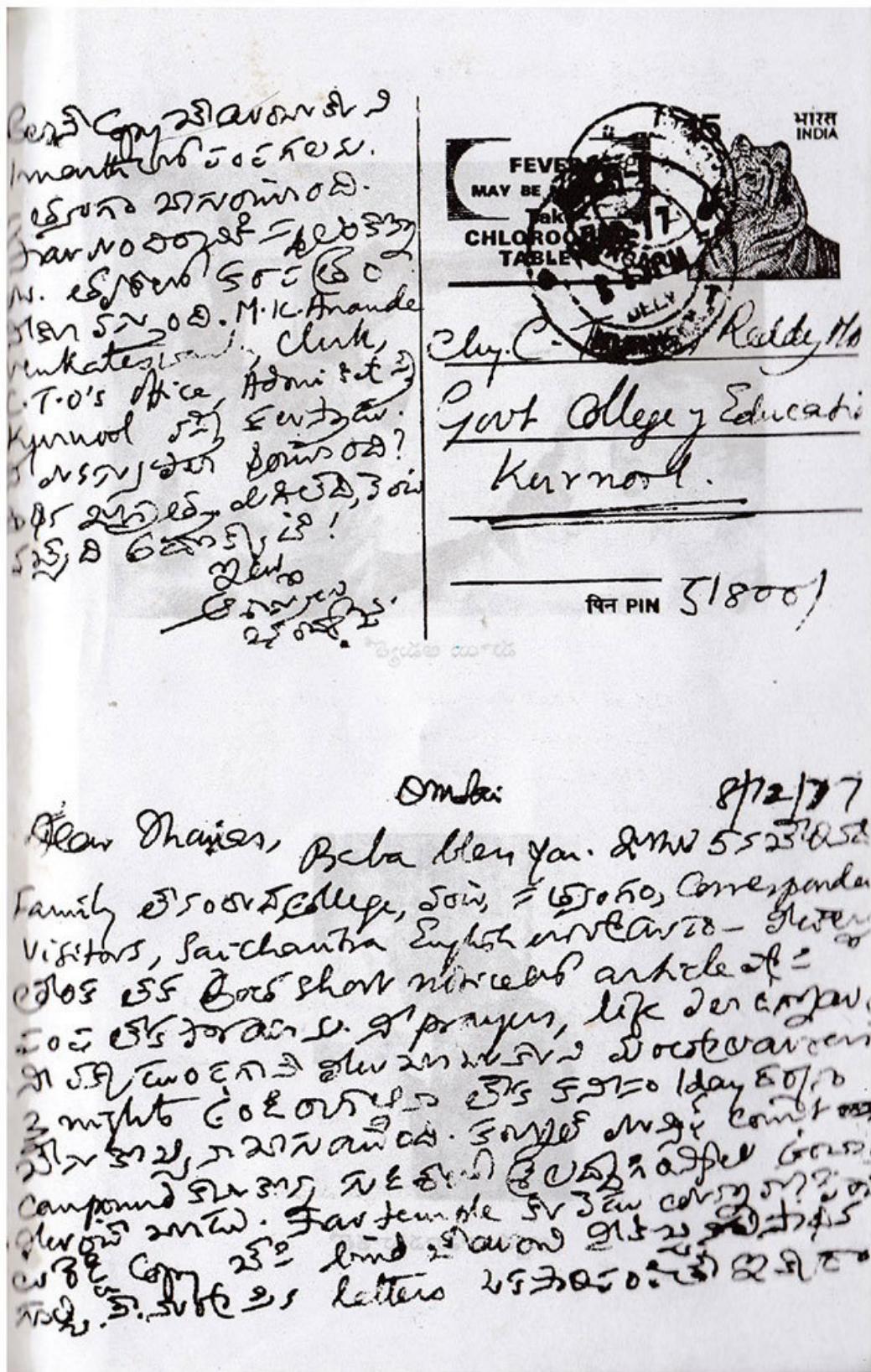
||మా మమతల మాష్టారు||

(శ్రీ సాయిదాస్ గానంచేసిన “శ్రీసాయి మాష్టర్ సంకీర్తన” క్యాసెట్ పాట)

ఉపయుక్త గ్రంథాలు

1. శ్రీ భరద్వాజ గారి లేఖలు, క్యానెట్ ప్రసంగాలు, భక్తుల డైరీలు.
2. వ్యక్తుల అనుభవాలు. (ఇంటర్వ్యూ చేసినవి)
3. శ్రీ భరద్వాజ మాషోర్ గారి రచనలు.
4. “మరో నంద దీపం” - “సద్గురు దర్శనం” మ్యాగజైన్స్.
5. “సాయిబాబా”, ‘నావాణి’, ‘సప్తగిరి’, పక్క మరియు మాస పత్రికలు.
6. “భగవాన్ శ్రీ రమణుల దివ్య జీవిత మకరందము” (నిమిషకవి పేరాజు)
7. “భగవాన్ స్వృత్తులు” - గుడిపాటి వెంకటాచలం.
8. “సూరి నాగమ్మ లేఖలు” - సూరి నాగమ్మ.
9. శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస జీవిత చరిత్ర.
10. శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతం.
11. స్వామి వివేకానంద లేఖావళి.
12. “తత్వవేత్తలు” గోపీచంద.
13. పవిత్ర “భూరాన్” గ్రంథం.
14. పవిత్ర “బైబిల్” గ్రంథం.
15. పవిత్ర “భగవద్గీత”.
16. "What researchers say on "Shirdi Sai Baba" (S.P. Ruphela).

**పరమపూజ్య ఆచార్య శ్రీ ఎక్కిరాల భరద్వాజ మాస్టరు గాలచే
రచించబడిన అపూర్వ ఆధ్యాత్మిక వైజ్ఞానిక గ్రంథములు**

శ్రీ సాయి లీలామృతం - శ్రీ గురుచరిత్ర	450-00
శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర	90-00
శ్రీ సాయిలీలామృతము	99-00
శ్రీ గురుచరిత్ర	99-00
శ్రీ సాయి సన్నిధి	120-00
శ్రీ సాయి మాస్టర్ ప్రవచనములు	125-00
శ్రీ సాయినాథ ప్రబోధామృతము	80-00
సాయినాథపూజ	40-00
సాయినాథ స్థవనమంజరి	10-00
శిరిడి ఆరతులు	15-00
సాయిబాబాను సేవించడమెందుకు?	10-00
సత్పుంగము - భజన	10-00
శిరిడి క్లైష్ట సందర్భము	40-00
విజ్ఞాన వీచికలు	99-00
పరిప్రశ్న	99-00
మతం ఎందుకు?	50-00
ఏది నిజం?	50-00
ధ్యానయోగ సర్వస్వం	99-00
బుద్ధధ్యాన హృదయం	49-00
దత్తావతార మహాత్ముం	75-00
సంహితాయన గురు ద్విసాహస్రి	125-00
పురుషుక్త రహస్యం	40-00
సాయిసూక్తి - ఆచార్యవాణి	10-00
శ్రీ పాకలపాటి గురువుగారు	49-00
అవధూత శ్రీ చీరాలస్వామి	49-00
అవధూత శ్రీ వెంకయ్యస్వామి	70-00
శ్రీ ఆనందమాయి అమృత	49-00
టీపెట్ యోగి మిలారేపా చరిత్ర	80-00
హజరత్ తాజుద్దీన్ బాబా చరిత్ర	49-00
స్వామి సమర్థ (అక్కలోటు స్వామి)	49-00

మహాత్మల ముద్దుబిడ్డడు

మనము - మన సంస్కృతి	70-00
మహాత్మల ముద్దుబిడ్డడు	125-00
అవధూత చివటం అమృత	70-00
శ్రీ సిద్ధారూఢ స్వామి చరిత్ర	70-00
శ్రీ సాయి మాష్టర్ స్క్రైతులు-(1)	125-00
శ్రీ సాయి మాష్టర్ స్క్రైతులు-(2)	80-00
మరో నందదీపం	80-00
ఆచార్య అమృత లేఖావళి	99-00
భగవాన్ శ్రీ భరద్వాజ	175-00
బాలలశ్రీసాయిలీలామృతము	30-00
శ్రీసాయి మాష్టర్ సత్యప్రతం	15-00
మహాపురుషుడు	50-00

BOOKS IN ENGLISH

Sai Baba the Master	175-00
Sree Guru Charitra	99-00
Supreme Master (Swami Samartha)	99-00
Sai Baba of Shirdi and His Teachings	99-00
Life and Teachings of Hazart Tajuddin Baba	99-00
Childrens Saibaba the Master	60-00

BOOKS IN OTHER LANGUAGE

Sadguru Sai Baba (Hindi)	150-00
Sai Leelamrutham (Kannada)	150-00
Sai baba Jeevitha Charitham (Malayalam)	220-00
Sai Baba Leelamrutham (Tamil)	175-00
Sri Guru Charitra (Hindi)	99-00
Sri Guru Charitra (kannada)	99-00
Swami Samartha (Kannda)	50-00
Shirdi Aarathi (Tamil)	15-00
Stavana Manjari (Tamil)	10-00
Tibet Yogi Milarepa Jeevith Charitra (Kannada)	55-00
Sri Sainath Prabodhamruthamu (Kannada)	65-00

**SRI GURUPADUKA PUBLICATIONS
C/o. SRI MANGA BHARADWAJA TRUST**

Regd. Office :

Bhakta Nivas, 12-1-170/46
Hanuman Nagar, Jaipuri Colony,
Nagole, Hyderabad - 500 068.
Phone : 040-20063300

Branch Office :

Kondaiah Bunk Street, Kothapeta,
Ongole - 523002.
Prakasam Dt., A.P.
Phone : 08592 233271

Send DD in favour of "Sri Manga Bharadwaja Trust (Publication)" Payable at Hyderabad